Perto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер 4 квітня 1935. Ч. 25 (823)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

АНҐЛІЙСЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКА АНТАНТА

Пакт Далекого Сходу з участю Америки?

Лондонський ліберальний щоденник „Нюз Кроникл" приніс цікавий звіт свого кореспондента з Москви, Каммінґса. Він пише, що СССР хоче дійсно мира і що нема більше мирно настроєної держави. Головним успіхом місії Ідена в Москві є те, що перший раз від світової війни узискано можливість реальної співпраці Росії для консолідації мира. — Соціялістичний „Дейли Гералд" пише: Сталін висказав надію, що пакт Далекого Сходу з участю СССР, Японії, Америки й Анґлії буде заключений. Совіти переконалися, що Анґлія не хоче взяти участи в протисовітській коаліції, тому протианґлійські настрої в Москві належать до минувшини. — Державний секретар Америки Гулл заявив, що Америка готова прихильно розглянути предложення участи в пакті Далекого Сходу.

Все те — рахунок без господаря?

З Шанґаю доносять: Щоденник „Норт Чайна Нюз" пише: Японія береться до будови нової великої стратеґічної лінії через Манджурію й Монґолію в напрямі до Байкалського Озера. В тій цілі заключила вона умову з німецьким сталевим маґнатом Оттоном Вольфом, одним з нечисленних жидівських промисловців, котрі мають свободу ділання в Німеччині. Будова нової лінії вказує на основну зміну плянів Японії, котра в разі війни з СССР перетне сибірський зелізн. шлях совітів не коло Владивостока, але коло Іркутська.

Коротка але повна змісту оповістка

„Німецьке Інформаційне Бюро" доносить, що правительство Манджурії видало слідуючу півурядову оповістку: Декотрі монґольські князі як також населення Внутрішної Монґолії звернулися до правительства Манджурії з просьбою, прилучити названу область до Манджурії. Оповістка коротка але змістовна.

Що Ґітлєр сказав Анґлії?

Помалу зачинає просякати різка правда ізза делікатних слів офіціяльного комунікату, виданого по розмові Ґітлєра з анґлійськими міністрами. А саме визначні кореспонденти найбільших ґазет, котрі зложили вже не оден доказ, що вміють винюхати правду, пишуть згідно приблизно таке: Анґлійські міністри сильно розчарувалися в Берліні. Ґітлєр не тільки не дав їм ніякої надії на зменшення зброєнь, але заявив, що Німеччина повинна мати армію на 50% більшу ніж Франція, а то ізза небезпеки, яка загрожує від большевизму. Він уже тим проявляє уступчивість, що годиться лише на 500-тисячну армію. Тай ту уступку він возьме назад, коли СССР половини своїх сил не перенесе в Азію й коли Франція, Італія й СССР заключать порозуміння. Подібно неуступчивий був Ґітлєр, коли мова зайшла на зброєння морські і воздушні. А вже й говорити не хотів про який небудь „східний пакт" з большевиками, ні про дунайський пакт. Не дивота, коли по такій розмові навіть такий обережний політик як Саймон заявив, що між поглядами Анґлії та Німеччини є дуже поважні ріжниці...

Чи гості Росвелта голодують?

В Вашинґтоні ходили слухи про те, буцімто знана летунка Амелія Ергарт, що була гостем в Білім Домі у президента Росвелта, жалувалася, що їй дають там замало їсти. Пані Росвелт була тим дуже обиджена. „Коли дійсно міс Ергарт жалувалася, що її не кормили, то вона сама винна, бо вона пила в нас тільки ранну каву а обідала тільки раз", сказала міс Росвелт. Вістки про те дійшли до міс Ергарт. Вона вислала зараз таку телеґраму: „Я снідала з кількома знакомими й коли мене спитали, чому я не в Білім Домі, я відповіла, що могла випити тільки ранну каву. Я хотіла тим сказати, що була цілий день занята. Очевидно хтось почув мої слова і зрозумів, що в Білім Домі не дають нічого можливого крім ранної кави". — З того видно, що господині дому всюди однакові.

Женуть евангелицьких пасторів

До Печеніжина коло Коломиї приїхали дня 23. м. м. два евангелицькі пропов.-аґітатори, Т. Довганюк і І. Журило, проповідати евангелизм. Зібралося в домі Федора Бровка богато цікавих, щоби взяти участь в дискусії, яку заповіли. В часі дискусії повстало непорозуміння між аґітаторами і зібраними так, що аж поліція вмішалася. Під її охороною аґітатори опустили зібрання і скрилися перед обуреним народом в однім жидівськім заїзді. Також візник, що привіз їх, загорілий евангелик, брат пастора Жураківського, Микола Жураківський з Коломиї і собі провадив на подвірю дискусію з присутними. Одначе ті так тяжко побили його, що місцевий лікар мусів уділити йому помочи. Аґітатори вертаючи на другий день в неділю до схід сонця до Коломиї забрали потурбованого і віддали до шпиталя в Коломиї. Евангелики тої самої неділі на проповіди в Коломиї використали сей інцидент: оповідали, що католицька „орда" напала на них в Печеніжині та зробили з побитого героя за „евангелицьку ідею", одначе побитий чомусь стидався і відпекується того геройства та каже всім, що його побив власний кінь. — Не хотів сирота бути мучеником за секту.

Нова земля на Антарктиді

В „Норвежськім журналі торговлі й пароплавства" напечатали звіт про відкриття пароплавом „Тросгавен" більшого суходолу під полудневим бігуном. Нову землю нарисували на мапі з норвежським прапором під назвою Землі Інґриди Крістенсен. Нововідкритий суходіл лише частинно покритий ледом. На ньому нема ніякої ростинности. Нова земля лежить між островом Короля Леопольда й островом Лярса Крістенсена. В скорім часі вишлють туди наукову виправу.

Хто дбає, той має! вчить добра приказка. Тому дбайте про своє майно і обезпечіть його від крадежі з вломом в одинокому українському **Товаристві Взаїмних Обезпечень**

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

За душу жінки

Замітки до звіту з Загальних Зборів С. У., що відбулися 20 і 21 березня 1935 р.)*

Пані Е. Тишинська була добре поінформована щодо леґальности і слушности домагань свідомих католичок в справі доповнення статуту С.У.[1]). Одначе вона так занедужала ще на кілька днів перед зборами, що мусіла положитися до ліжка. З цього скористала Управа С.У. і потрактувала цю справу так, начебто Головна Управа С.У. була нагло заскочена цим домаганням і до того, мовляв, це домагання вийшло з уст нечленки С.У. делеґатки іншої Установи. Ще й докір зустрів паню Марію Янович, котра виступила з внеском, докір нетакту і некоректности... На ділі річ представляється цілком інакше, тільки на жаль не було нікого хто мавби цивільну відвагу вияснити належито справу перед Загаль. Зборами С.У.

Справа доповнення статуту С.У. вже більше як рік тягнеться. Постараємося се коротко представити для інформації читачів кат. часопису, щоб бодай сим шляхом оправдати цей виступ і зрегабілітувати наше свідоме кат. жіноцтво, якого обовязком було піднести цю справу на Загаль. Зборах С. У., щоб на перших поконґресових Зборах С.У. вихіснувати позитивне становище до реліґії і Церкви У.Ж.К.[2]), щоби цим шляхом змінити зафіксований в статуті С.У. атеїстичний, чи реліґійно індеферентний напрямок, *бо якже інакше можна назвати свідоме* тенденційне потягнення в цім напрямі комісії, що опрацювала статут під проводом Голови Т-ва п. М. Рудницької? А саме: В старому статуті принятому 1924 р. на першім місці стояла реліґійно-гуманітарна секція, в новому статуті на місці секції є „ідеї" (ціла низка тих „ідей", мабуть 10) з цею засадничою ріжницею, у відношені до старого статуту, що викинено реліґійну ідею. В цілім статуті С.У. і згадки нема про реліґію, Церкву, Бога, християнську мораль. Є тільки згадка про мораль — по думці авторок нового статуту розуміється незалежну від Бога мораль. Зроблено се цілком свідомо. Наглядним доказом цього є пояснення, яке дала головна референтка цеї комісії п. М. С... на Загальних Зборах Філії С. У. д. 21. І. 1935. на запит п. Е. Тишинської, длячого усунено в новім статуті реліґійну ідею. На це прилюдно заявила п. М. С., що „зроблено се нарочно — усунено реліґійну секцію як анахронізм, злишний пережиток". А пані Тишинська була спонукана звернутуся з цим запи-

*) Отсі замітки одержали ми з кругів українського католицького жіноцтва. Нашу думку ви скажемо окремо. — Ред. „Н. Зорі".

[1]) С.У. — значить „Союз Українок".

[2]) У.Ж.К. — значить Український Жіночий Конґрес.

том до Управи С.У. виступом Голови С.У. п. М. Рудницької, котра на тихже зборах прилюдно заявила, що в С.У. є тільки дві ідеї: національна і феміністична та що для третої ідеї місця нема, що її більше нічо не обходить, що вона не дозволить на таке „перемішування ідей" й уважає се шкідливим для Т-ва. Говорила це п. М. Рудницька піднесеним голосом, з великим обуренням у відповідь п. Тишинській, котра на тихже Зборах говорила про гармонійну співпрацю С.У. з Церквою на гуманітарнім полі для ратування укр. міського бідного населення і на кооперативнім полі для морального й матеріяльного піднесення зубожілого укр. села. І ця спокійна річева бесіда пані Тишинської випровадила голову С.У. з рівноваги, мабуть сама згадка про співпрацю з Церквою.

Отже не було бесіди про ніяку католицьку акцію в стислім цього слова значінні, чим опісля п. М. Рудницька пробувала оправдати своє крайно неґативне становище, яке тоді заняла до Церкви, коли з обуренням накинулася на бесідницю. Причина такого поведення п. М. Рудницької ясна: становище п. Тишинської незгідне з релігійним індиферентизмом, який п. М. Рудницька намагається накинути укр. кат. жіноцтву, не зорієнтованому в цій справі.

Найкращим доказом цього є виступ п. голови С.У. М. Рудницької дня 25. III. 1934 р. на сходинах філії С.У. у Львові, де вона прилюдно проголосила релігійний індиферентизм як основу укр. жіночого руху, репрезентованого С.У. — і згідно з цим поглядом „повинен" був також У.Ж.К. відбутись під гаслом релігійного індиферентизму з виключенням релігійної ідеї. Тому й реферат про релігійні справи — уважала Голова вповні невідповідним, невмісним на У. Ж. К.

Щойно тоді укр. віруючому свідомому жіноцтву отворилися очі. Те жіноцтво вповні усвідомило собі становище Голови Т-ва С.У. до Церкви і до релігії. І від тої хвилі від прилюдної заяви в цій справі п. М. Рудницької на Зборах філії С.У. у Львові д. 21. І 1934. почало свідоме укр. кат. жіноцтво зорґанізовану акцію за християнські основи укр. жіночого руху, який репрезентує найбільша жіноча орґанізація С.У. з тенденціями зцентралізування в С.У. загалу зорґ. укр. жіноцтва і на цій основі запрошує на Збори Централі С.У. делеґаток інших жіночих Установ навіть з рішаючим голосом: С.У. уважае себе головним речником і вождом всього загалу укр. жіноцтва.

Усвідомивши собі те все, укр. кат. жіноцтво почало зорґанізовану акцію в обороні християнських основ укр. жіночого руху. Висловом сеї акції були два письма до Головного Виділу С.У. з дня 15. II 1934 і 15. III 1934 в справі християнської ідеольоґії в „Союзі Українок" і християнського духа на укр. жіночім конґресі, підписані 10 україн. жін. катол. орґанізаціями у Львові. В послідньім з них те жіноцтво домагалося доповнення нового статута[3]) в цім напрямі, щоб релігійна ідея, яка була на першім місці в старому статуті з 1924 р., — поміщена була також в новім статуті С.У., де її нема. Отже 10 катол. орґанізацій українського жіноцтва просило на письмі, щоб цю справу Головний Виділ С.У. вставив як точку до програми найближших Зборів Союза Українок.

На це друге письмо Головний Виділ С. У. не дав ніякої відповіди. Просто злегковажив волю українського кат. жіноцтва репрезентованого в 10 орґанізаціях.

Жін. Конґрес у Станиславові, що після бажання голови С.У. мав відбутися під гаслом релігійного індиферентизму, пронизаний був, як відомо, християнським духом і вирішив позитивно становище укр. жін.руху до релігії й до Церкви. Укр. свід. кат. жіноцтво маючи за собою вже й повагу Конґресу, поновило свої домагання відносно основ укр. жіночого руху: а саме на Загальних Зборах Філії С. У. у Львові дня 27. І 1935. кат. членки С.У. зголосили внесок на доповнення нового статуту С.У. релігійною ідеєю, якої там нема. Цей внесок на предложення Предсідниці Зборів п. Олени Шепарович приняли Збори як директиву для делеґаток, вибраних на Збори Централі С.У. — Опісля представниця укр. кат. жіноцтва на 11 (одинацять) днів перед зборами, 9 марта 1935, звернулася писемно до Головного Вид. С.У. пригадуючи ухвалу зборів Філії з 27. І 1935 і просила, щоби справу доповнення статуту С.У. вставити як точку до програми Зборів Централі. Висловом солідарности кат. жіноцтва в цій справі була також ухвала Загальних Зборів Марійського Т-ва Пань у Львові з 19. II 1935. І ті Збори зобовязали своїх членок, які є рівночасно членками С.У., щоби домагалися доповнення нового статуту релігійною ідеєю.

Справа ця знайшла також відгомін в кат. часописах в „Н. Зорі" і в „Меті", котрі одобрили становище укр. кат. свідомого жіноцтва.

Отже Голов. Виділ С.У. не був нагло на Зборах заскочений цим домаганням католицького жіноцтва. Тому цілком неоправданий був закид Предсідниці Зборів звернений в сторону кат. делеґатки, котра виступила з цим домаганням, про яке вже більш як рік Голов. Виділ був повідомлений, м. ін. письмами 10 жін. кат. орґанізацій. Кромі того ухвала Філії самого С.У. у Львові домагалася вставити сю справу як точку програми Заг. Зїзду. Закид некоректности і нетакту можна радше з цілою рішучістю звернути проти Головної Управи, яка легковажить собі волю свідомого жіноцтва, зорґанізованого в 10 Установах у Львові, легковажить ухвалу У. Ж. Конґресу, як також волю Зборів своєї власної Філії у Львові, які виразно внесок про зміну статуту поручили передати як директиву для делеґаток вибраних на Загальні Збори. Отже обовязком Головного Виділу було цю справу передати делеґаткам вибраним на Збори Централі як директиву, вставити це як точку до програми зборів. Несповнення сего обовязку се щось більше як некоректність, бо це самовільне поведення Головної Управи, нелеґальне і незгідне зі статутом, се вислів деспотизму і терору,яким Предсідниця накидає свою волю зорґанізованому жіноцтву. Це незгідне з ідеєю демократизму, про котру деклямується жіноцтву, що несвідоме цих всіх справ й односторонно поінформоване: мимо тої так часто акцентованої толерантности не допускається до голосу тих, про котрих згори знається, що не погоджуються з релігійним індиферентизмом. На терені С.У. мимо „толєранції" неможливе всесторонне освітлення справи. Ті, що оплескують виступи Голови С.У., не свідомі того, що роблять, на всі справи дивляться вони так, як їм тенденційно представляє Голова С.У., котра не допускає іншої думки й просто відмовляє голосу, коли котра свідома католичка хоче пояснити справу. І це є „толєранція"! І голова С.У. ще сміє покликуватися на толєранцію релігійну, приняту на У.Ж.К... Ця толєранція може відноситись тільки до християнських віроісповідань. Це значить, що католички шанують релігійні переконання православних сестер. Але ця толєранція ніяким чином, ніколи не може відноситись до релігійного індиферентизму й до атеїзму, що довели до найбільшої траґедії нашу нещасну Велику Україну... Не може толєранція відноситись до безбожництва і сектярства, що шириться по наших селах на укр. землях вже й поза Радянщиною. А з цілої тактики Голови С.У. видно, що вона розуміє противно цю толєранцію: про всьо вільно говорити, тільки слова Бог — релігія — Церква — не сміють мати місця на Зборах С.У. ні в часописі „Жінка", що має бути прапором всього укр. жіноцтва!

Ті що були на останніх Зборах С.У., нехай скажуть, чи посмів там хто згадати про релігійне виховання молоді, про християнське подружжа, про язву розводів і свідомого материнства, про справи такі дуже актуальні й пекучі, про котрі сьогодня цілий культурний християнський світ — не тільки католицький — говорить. Так, говорить про ці справи на всяких Конґресах і Зборах, лиш у нас не сміє ніхто торкнутися цих справ. І не чути там слова Бог — релігія — Церква. Такої лінії держиться також „Жінка".

Словом, всі домагання і бажання свідомого укр. жіноцтва й навіть ухвалу У. Ж. Конґресу все те вповні голова С.У. легковажить собі і в практиці так в С.У. як і в „Жінці" вповні переводить релігійний індиферентизм.

Примітка Ред. „Нової Зорі". Отсе вияснення з кругів кат. жіноцтва на нашу думку потребує ще вияснень. А саме неясне нам, чому в такій важній справі, котру так довго велося, поінформована була тільки одна пані Е. Тишинська, як сказано на початку сего вияснення. А коли се твердження не відповідає дійсности і поінформовані були докладно також інші пані з катол. жіноцтва, тоді чому ніодна з них не підперла виступу п. М. Яновичівної, чому перед тим виступом не розвинено відповідної аґітації між делеґатками, а ще лучше перед виборами делеґаток (Відозва ҐІКА була очевидно спізнена). Є ще інші неясности, та може з кругів катол. жіноцтва наступлять докладніші вияснення.

Англ. міністр Іден в Москві

Розмова зі Сталіном. — Бенкет в палаті колись Морозова.

Стріча анґлійського міністра Ідена зі Сталіном відбулася в канцелярії комісаря Молотова в Кремлі. Крім Молотова і Сталіна були ще Літвінов, Майський і анґлійський посол в Москві Чилстон. Розмова Ідена зі Сталіном тривала годину і 10 мінут. Обговорювали три питання. Один з учасників розмови так описує її перебіг: Сталін заявив: — Чи то правда, що Анґлія може лишити Німеччині повну свободу ділання на сході і то на те, щоб вона стратила всі свої сили в страшнім конфлікті чи щоб охоронити західну Европу від конфлікту, в якім Анґлія згідно зі своїми зобовязаннями малаб взяти участь? — Іден се рішучо заперечив. Скажіть радше — заявив Іден, — що ми слабі. Скажіть, що ми хитаємося, лиш не говоріть, що ми задумуємо нападати на когонебудь посередно чи безпосередно. — Друга точка розмови відносилася до справ Далекого Сходу. Літвінов заявив до тої точки, що „гарні рішення на Заході побажані і на Сході". Сталін сказав, що атмосфера на Далекім Сході тепер покращала і що при всяких комбінаціях на Дал. Сході треба брати під увагу два чинники: 1) тенденцію Злучених Держав не придержуватися політики постійної присутности на Далекім Сході і 2) замкнення азійської Росії в недоступну твердиню. — На те відповів Іден: Анґлія має тільки одну політику і в Европі і в Азії а саме політику Союзу Народів. Анґлія буде рішучо обстоювати колєктивну безпеку. — Трета справа відносилася до торговельних взаємин. Обі сторони рішили, що їх торговельні взаємини будуть упорядковані окремим договором.

Кореспонденти анґлійських ґазет подають ряд подробиць про приїзд Ідена до Москви і його побут в Москві. Совітські власти прикрасили московський двірець анґлійськими прапорами. Воєнні почести на двірці в Москві віддавала Ідени почесна сотня Ґ.П.У. До Ідена не допускали нікого. На бенкеті в честь Ідена виголосили перший тоаст на честь анґлійського короля. Після бенкету відбувся баль в блискучій білій салі. Золоті ґальони на одностроях военних атташе і пестрі сукні дам відбивали на тлі червоних фраків дипльоматів і представників комісаріяту закордонних справ. На бенкеті, в бувшій палаті Морозова, було поверх 200 осіб. Подавали ріжні роди горілок, наливки та ріжні кримські і кавказькі вина. Танці тривали до 3 год. в ночі.

Словом, червоні товариші рачки лазили, щоб тільки приподобатися представникови буржуазії й анґл. монарха. А як свого часу плювали на те, що тепер лижуть! А наші большевички як старалися ще перевисшити московських...

[3]) Се було, розуміється, перед його напечатанням.

Зїзд Союзу Українок

Домагання пані М. Янович, представниці католицької орґанізації.

4) О год. 4 по пол. п. Мілена Рудницька знов відкрила наради і проводила їм. Зачалася дискусія над рефератами, виголошеними дополудня. Перша промовляла пані К. Лотоцька (Львів, Знесіння): Передовсім мушу крикнути „слава“ нашій Централі (оплески) і нашим заслуженим провідничкам пані О. Кисілевській, пані М. Рудницькій і інш. Вироби „Труду“ задорогі. А робітниці дістають в „Труді“ лише по 50 сот. і 1 зл. денно. Чи не можнаб утворити при Централі і при філіях порадень лікарських і правних? — На внесення пані Захарко (Перемишль) вибрано комісію матку, до котрої увійшли: Ю. Кисілевська, І. Лунева, О. Ціпановська, А. Рублева, Дорожинська, Щуровська, О. Микласевич. — Зараз після того вибрано також резолюційну комісію з отсих пань: Д-рка Кононенко, М. Струтинська, Хоптякова, Терпилякова, Богачевська. — Потому говорила пані Залізнякова (Львів): Пані Лотоцька сказала, що в „Труді“ дорогі вироби і що робітниці дістають по 30 зл. місячно. Се правда, що ціни в „Труді“ не низькі. Одначе прошу зважити, що „Труд“ удержує трирічну фахову жіночу школу. В нас таких шкіл більше нема. Адже „Труд“ не витягає долоні по запомоги. Отже нема в тім нічого злого, коли за солідну роботу публика заплатить трохи дорозше. „Труд“ задумує оснувати у Львові й дешевші робітні, покищо на Левандівці й Личакові, відтак і на інших передмістях Львова. Дивуюся, що пані Лотоцька так відважно говорила про платні робітниць. Мінімальна платня робітниці в „Труді“ виносить 1 зл. денно. Більше кваліфіковані робітниці заробляють більше. В таких случаях треба наперед поінформуватися. — Пані Залужна з Золочева. (Німка з роду говорить спеціяльно акцентуючи слова і мягко вимовляючи наше „л“): Гроші на поїздку нашої делеґатки на міжнародний жіночий конґрес в Царгороді мусять знайтися. Треба творити при філіях спеціяльний фонд закордонної пропаґанди. (Оплески). — Пані Лівицька-Холодна з Варшави складає привіт від „Союза Українок Еміґранток“: Мені припала висока честь і велика приємність привитати зїзд. Всі мої товаришки з Варшави і Каліша думкою тут з вами. Всі вони будуть чекати нетерпеливо на звіт, який їм привезу. Ми подивляємо вашу тяжку і офірну працю. Радіємо, що затіснився звязок між Галичанками й еміґрантками з В. України, що між нами зросла приязнь. Се дозволяє нам вірити, що нинішний зїзд пройде згідно. Щасть Боже вашій праці! (Оплески). — Голова зборів М. Рудницька відчитала привіт від сеніорки жіночого руху Уляни Кравченко з Перемишля. Збори приняли привіт рясними оплесками і передали привіт жіночій Письменниці-Піонірці. — Пані Рублева (Станиславів): Наша філія має найбільше кружків. Як ми до того дійшли? В нашій філії є 12 орґанізаторок з жіночої молоді. Одна орґанізаторка на 2—3 філії не зможе добре працювати. Се не буде систематична праця. З досвіду знаю, що кружки треба відвідувати що 2—3 тижні. Як добути фонди на орґанізаторок? Говорили тут, що з імпрез. Одначе високі стемплеві оплати забирають майже весь дохід з імпрез кружків. Дохід з імпрези на селі виносить часто 15 зл., а стемплеві оплати понад 11 зл.! Хіба оподаткувати кружки на орґанізаторок. Ми не запропастили виборів до громадських рад. То мужеські комітети не допильнували справи як треба. Вони змушували радних жінок резиґнувати. В станиславівськім повіті маємо 3-ох радних жінок і 5 заступничок. — Проф. Марія Янович (Львів): Говорилося тут про новий статут. Він дуже дбайливо передуманий. Та одну справу в нім поминули, а саме реліґійну ідею. Не розумію під тим лише католицької ідеї. Йде про християнську ідею взагалі. Домагаємося доповнення статуту християнською ідеєю. Для великої ідеї не треба жалувати ще трохи грошей і труду. Піддаю думку під увагу Зборів на основі резолюції Жіночого Конґресу. (На салі голоси: Ми всі католички!).

Пані М. Рудницька: Мушу стояти на сторожі статуту. Збори можуть рішати лише про справи, які є на порядку нарад. А такої точки нема на деннім порядку. Я не можу допустити до дискусії в тій справі. (Сильно піднесеним голосом): Ся справа робить богато шуму і замішання. Жалую, що пані Янович не бачить нетакту в своїм виступі. Вона хоче накинути нам зміну статуту зовні, хоч се внутрішна справа Союзу Українок. Тепер відповім пані Янович мериторично. Ще в 1929 р. Збори Союзу Українок доручили підготовити зміну статуту. Тоді створено окрему Комісію, котра випрацювала головні тези нового статуту. На слідуючих Заг. Зборах вибрали окрему статутову комісію, котра радила над сею справою досить довго. Та комісія випрацювала проект нового статуту спертого на згаданих вище тезах. На Загальних Зборах в 1933 р. справа зміни статуту забрала нам більше як пів дня часу. Всі параґрафи основно передискутовано і прийнято одноголосно. Підкреслюю, що на всіх тих нарадах і Зборах були також жінки католички як делеґатки, одначе ніхто з них ніколи не звертав уваги, що в новім статуті треба щось доповнити. Ми мали безліч клопотів з владою в Варшаві, відтак у всіх трох галицьких воєвідствах! Вкінці вдалося нам добути затвердження нового статуту дня 31 січня 1935 р. І ви вже хочете зміни? Таке ставлення справи неповажне. Посторонні чинники викликали ту справу. Ґенеральний Інститут Католицької Акції (ҐІКА) розіслав в тій справі окреме письмо до всіх урядів парохіяльних. Делеґатки привезли нам те письмо, в якім ҐІКА доручує домагатися зміни статуту. Д-р Дзерович пише, що хотівби безпосередно вплинути на жінок і дати їм вказівки. А що він не мав можливости дати безпосередні вказівки, тому звернувся до ОО. Парохів, щоб вони вплинули на делеґаток. (Відчитує уступ з письма ҐІКА). Се зробили чинники, що вже перед тим кидали нам колоди під ноги! (Кричить): Ті чинники уживали дрібних і смішних інтриґ! Вже се, що та думка зродилася не в рядах наших членів, вже се дискредитує ті посторонні чинники! Д-р Дзерович хоче, щоб ми ходили на його пояску! А ми не хочемо! (Гучні оплески й оклики „слава“). Одинокий арґумент, який висунула пані Янович, се буде виконання резолюції Жіночого Конґресу. Ми добре памятаємо резолюції Жін. Конґресу. І нинішні Збори ту резолюцію також потвердять. В резолюції Жін. Конґресу зазначена релігійна толеранція! (Відчитує місце з резолюцій Жін. Конґресу, що зачинається словами: „Розуміючи вагу реліґії...“). Та на тім не кінець. Ми маємо ще один документ. Се стаття пані Тишинської в „Новій Зорі“: Ось тут написано (бесідниця високо підносить 20-те число „Нової Зорі“ і вказує пальцем відповідне місце), „що Союз Українок не повинен бути конґльомератом!“ Якраз навпаки! Ми хочемо бути конґльомератом! Не конґльомератом, тільки орґанізацією! (Сильні оплески й оклики „славно“).

Пані Пеленська (Жовква): В орґанізаційнім звіті було сказано, що не всі філії добре працюють і що є три роди філій. В Жовкві є в філії Просвіти урядовець, котрий нам робить перешкоди в орґанізаційній роботі. Намовляє жінок, щоб орґанізувалися в жіночих гуртках при читальнях „Просвіти“. Апелюю до Головного Виділу „Просвіти“ у Львові, щоб звернув тому урядовцеви увагу, що так не повинен поступати. Щодо справи, котру порушила пані Янович (Предсідателька: Нині не допущу більше до бесіди над зміною статуту!)... Пані Пеленська сходить з трибуни. — Пані Хоптякова (Рогатин): Буваю часто в наших кружках і бачу, як вони невміло ведуть книговодство. Наша філія скликала секретарок, бібліотекарок і касієрок кружків на 1-денний курс. Він дав гарний вислід. Також треба познакомити виділових з новим законом про товариства. Треба зібрати виділових кружків на нараду і пояснити новий закон. Активність філій і кружків залежить від ідейности їх провідниць. Їх не мусить бути богато. От нас працює в філії лише 4. Селянки зрозуміють вагу жіночої орґанізації, лиш треба вміти до них підійти. — Пані Томашівська (з Коцюбинчик, повіт Копичинці): Наша орґанізація все ще кульгає. Говоритиму про Копичинеччину. В повіті наш елемент незвичайно добрий. Селянки йдуть самі до праці і ще інтеліґенток тягнуть за собою. На жаль, копичинецький філіяльний кружок не цікавився працею по селах. Ми зі сіл домагалися піддержки від філіяльного кружка, та ми її не знайшли. Домагаємося створення філії Союзу Українок в Копичинцях. Хоч в нашім повіті є лиш 5 сільських кружків і 1 повітовий, то філії конче треба. В справі громадських виборів ми не мали вказівок. Самі мущини не знали, що робити. Жінки не ставили кандидаток. (Піднесеним голосом): Щодо справи порушеної панею Янович, то ми не маємо права влазати комунебудь в душу. Ми тут зїхалися в орґанізаційних справах. Нам непотрібний той фермент! Я тут виступаю не як католичка, а як членка Союзу Українок. (Оплески). — Пані Білозорова (з Коломийщини): Нам в повіті роблять перешкоди радикали. В нашім повіті мало кружків, бо села недоступні і радикальні. Радикали мають в своїх руках Філію „Просвіти“ і закладають нам наперекір жіночі кружки при читальнях „Просвіти“. Радикали ведуть киринну роботу. Ми маємо з ними неприємні інціденти. Нам навіть грозили з боку Філії „Просвіти“. Ми маємо в повіті 4—5 діяльних кружків. Праця йде там, де па селі є інтеліґентна жінка. Вибори до громадських рад пішли в нашім повіті компромісово. В повіті є 4 жінки радні і 2—3 заступниці. Ставлю побажання до Головного Виділу Союзу Українок, поширити орґанізаційну літературу і готові реферати.

З Центросоюзу

Нова кооперативна станиця у Львові.

Від довшого часу „Центросоюз“ приготовляв відчинення мясарської робітні у Львові. Міститься вона при вул. Мартина 49 і має доставляти мясарські вироби для власних крамниць, з котрих вже дві відчинені. Посвячення її відбулося 28 березня. Довершив його Преосв. Будка в асисті о. крил. Ковальського, о. др. Костельника, о. Семчишина та о. Каштанюка. На се свято явилися представники проводу економічних установ і преси. Посвячення закінчилося промовою Преосвященого про великі заслуги української кооперації для освідомлення нашого народу. Владика висловив радість з приводу творення щораз нових її станиць та передав благословенство й побажання від Ексц. Митрополита Андрея та від себе на почате діло. Пос. Луцький подякував від „Центросоюзу“ за побажання. Відтак угостили присутних. Підчас приняття забирали голос пос. Луцький, о. др. Костельник та дир. Заячківський. Бесідники підчеркували цінні здобутки нашої кооперації, ідеалізм і віру кооперативних працівників в краще завтра, передовсім послідовність і витревалість кооперативної праці, що не зважаючи на важкі перепони йде повним ходом вперед. Промовцям відповідав дир. Шепарович, дякуючи за приявність гостей і дотеперішну піддержку суспільности. На сім свято закінчилося. Ціхували його загальна бадьорість і щирий товариський настрій. Новій нашій станиці слід побажати якнайкрасших успіхів у боротьбі з чужинцями, добре зорґанізованими в сій ділянці. — Л.

Збори Маслосоюзу

Біляисовий оборот поверх 52 міл. зл.

28 березня с. р. відбулися у Львові Звичайні Загальні Збори Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз" (централя офіційно в Стрию). На Збори прибуло 57 умандатованих делеґатів і 21 гостей. З української преси прийшли представники Нової Зорі, Діла, Нового Часу, Нашого Прапору, Народної Справи, Нової Хати, Жінки, Кооперативної Республики і Хліборобського Шляху.

Збори відкрив о год. 11.45 інж. Ю. Павликовський такою промовою. Зміст: В 1934 р. конюнктура далі погіршилася. Набіл подешевів. Наше селянство убожіє. Продуцент одержує нині за свої продукти 40% тої ціни, що одержував перед крізою, то є в р. 1927/28. Мимо того консолідація нашої молочарської кооперації поступила вперед. Зросла достава молока, зросли обороти. Також значно понизилися кошти продукції молочарських виробів. Досвід показав, що зачетування не приносить пільги молочарству. В 1934 р. Маслосоюз виконував докладно намічений трилітний плян праці і розбудовував нові ділянки праці: птахомясарство, бриндзярство. У Львові збуває Маслосоюз денно 4200 літрів молока і 160 кґ. битої птиці. Поширилася деталічна продажа маслосоюзних виробів в окремих крамницях, котрі щодо гіґієни стоять на першім місци. Подрібні дані подадуть директори. Інж. Павликовський відчитує імена померших (всі присутні встають), заслужених для молочарської кооперації. Се є Василь Сениця з Ладанець, повіт Перемишляни і Андрій Северин Левицький з Гаїв коло Львова.

З черги дир. Мудрик відчитав протокол попередних Загальних Зборів, котрий присутні приняли до відома. Після того дир. інж. Палій зложив докладний звіт з торговельної діяльности „Маслосоюза". Сей звіт напечатаний окремою брошурою. Зміст: Діяльність „Маслосоюзу" поступила вперед у збуті і в поширенні у всіх ділянках. Промислові підприємства Маслосоюзу зросли. На початку 1934 р. настала поправа цін, конюнктури, фінансових відносин. Говорили, що се кінчиться кріза. Одначе в другій половині 1934 р. настало погіршення на світових ринках. Се походило мабуть з політичного напруження в світі. Воно спричинило замішання на світових ринках фінансових і економічних. Два роди чинників мали вплив на нашу молочну господарку: внутрішні і зовнішні. З внутрішних чинників брак паші відбився лихо на доставі сирівця до наших молочарень. З зовнішних чинників згадаю обмежені можливости вивозу масла закордон. Ті можливости були дуже тяжкі. Ми не мали куди вивозити наше масло. До Німеччини вивіз дуже обмежений. Оставався одинокий ринок нашого вивозу — Анґлія. Та в Анґлії ціни масла такі низькі, що туди не виплачується везти. 1 кґ. масла в Анґлії коштує 1.10 зл. (у нас коло 3 зл.). Експорт до Анґлії можливий лише при державній підмозі. Одначе держава не хоче доплачувати за кождий кільоґрам масла 85 сот. Деяку надію давав вимінний договір з Німеччиною. Але Німеччина не платить готівкою, лише жадає аби в неї брати товари. Німецькі товари не подобалися Польщі і через те Польща використала заледви половину контінґенту. Ми вивезли до Німеччини лише два ваґони масла. А грошей за те масло ще досі не дістали! Маслосоюз має замороженних в Німеччині 58.000 зл. (бо Німці хочуть платити товарами). Ціни масла в 1934 р. дещо поправилися. Маслосоюз платив своїм членам пересічно по 2.363 зл. за 1 кґ., що в порівнанню з 1933 р. (2.646 зл.) дає спад — на 10.70%. Маслосоюз обеднував 31 грудня 1934 р. 168 членів, (в 1933 було 212 членів) з 2670 уділами. Хоч число членів зменшилося, то достава масла до союзу збільшилася. В 1934 р. доставлено до Маслосоюзу 2.452.525.30 кґ масла. Кооперативи доставили 93.85%, решта припадає на закупно у приватників. Маслосоюз купував масло у постороннїх тому, що в зимі не доставало власного масла, щоб заспокоїти потреби своїх постійних відборців. Члени Маслосоюзу доставляють масло дуже нерівномірно. В літі достава два рази більша як зимою. Така нерівномірність в доставі дуже некорисна, особливо тепер, коли закордонні ринки для нас майже зачинені. В літі маємо великий навал доставленого продукту і не маємо з ним що робити. Ту нашу велику продукційну і торговельну болячку мусимо усунути. На увагу заслугує район Волині. Я там був особисто. Там кооперативна свідомість більша як у нас. Там управи працюють безплатно. Наша Волинь виявляє величезний стихійний зріст. (Оплески). Достава молока до наших відділів і складів зросла в порівнанні з 1933 р. о 18.27%. Достава повного молока до Союзу в 1934 р. також зросла. А саме доставлено 3.843.112 літрів молока. З того продано в сирім стані 1.724.394 літрів, пастеризованого молока продано 631.598 літрів. Збут пастеризованого молока збільшився вчетверо в порівнанні з 1933 р. Сметани продано в 1934 р. 237.328 літрів, творогу (рід сира) 92.554 кґ., сирів едамських 6.775 кґ., сирів трапістів 5.005 кґ., бриндзі 23.351 кґ. В 1934 р. Маслосоюз продав в краю 1.661.593 кґ. масла, около 20 ваґонів більше як в 1933 р. В своїх крамницях Маслосоюз продав 545.309 кґ. масла. Це є 23.56% більше як в 1933 р. Вивіз масла в 1934 р. виносив 255.357 кґ. отже 56.34% більше як в 1933 р. Одначе Маслосоюз не радіє з того експорту, бо він нам приносить часто діймаючі страти. Маслосоюз продавав дальше споріднені артикули. Збут яєць осягнув 4.798.566 штук, сардинок продано 5.822 коробок. Крім того Маслосоюз продав 61.846 кґ. хліба і 176.947 булок. В 1934 р. Маслосоюз започаткував продажу битого дробу. Продано 45.072 штук ріжної птиці за 77.856.32 зл. При Маслосоюзі працює окрема лябораторія. Оден відділ обслугує посилки призначені закордон під доглядом міністерства рільництва, другий служить для внутрішного вжитку Союзу. В 1934 р. провірено 256.859 кґ. масла. Перший відділ виконав 2.056 аналіз масла.

При **грипі, анґіні і всіх хоробах перестуди вживайте**

Пігулки з хініною в порошку „Original" покриті цукром, приємні в ужиттю і розпускальні в шлунку. — Набувайте в кожній аптиці. — Зареєстровано в M. S. W. під ч. 1492.

Міжусобиці на Руси

Що про них пише літопис Нестора.

1163 — В лѣто sxoa (= 6671). Створи миръ съ Мьстиславомъ Ростиславъ... възвороти всѣ городы Мьстиславу... а за Трьполь да ему Каневъ

1167 — В лѣто sxoe (= 6675)... Взя рать Святославъ Всеволодичь съ Олгомъ проти Володимирича...

Том же лѣтѣ поиде Володарь Глѣбовичь к Полотьску ратью. Василковичь же Всеславъ поиде противу ему с Полчаны. Володарь же оувѣдавъ, оже идуть противу ему, не да ему съвъкупитися и вдари на них изнезапы и много ихъ изби а инѣхъ руками изоимаша...

1168 — в лѣто sxos (= 6676)... Поиде Ростиславъ Новгороду, занеже не добрѣ живяху Новгородци съ Святославомъ сыном его...

1169 — В лѣто sxoз (= 6677). По Ростиславли смерти начаша слати по Мьстислава братья... Мьстиславъ же посла Володислава Варотиславичи передъ собою..., веля ему сѣдѣти Киевѣ до себе... И начаша приятьли Мьстиславди повѣдати.. оже Володимиръ Мьстиславличь и Андрѣевичь и Ярославъ Мьстиславль братъ и Рюрикъ и Давидъ цѣловали крестъ, якоже взяти имъ волость оу Мьстислава по своеи воли... Мьстиславъ же посла къ своимъ ратникомъ, къ Ярославу оу Галичь и къ Ляхомъ и къ Всеволодковичама, являя имъ твердь братьѣ. И снимася Мьстиславъ с Ляхы, съ Ярославомъ Галичьскимъ и поиде Мьстиславъ Киеву на столъ. И Галичьских полковъ е (= 5) да ему Ярославъ... И пусти брата своего предъ собою съ Берендичи а самъ поиде по немъ... И начаша битися, ѣздяче городу и из города выходяще бьяхутся крѣпко. И тако начашася рядити , о волость шлюче межи собою, Рюрикъ и Давыдъ и Володимиръ съ Мьстиславомъ и оуладившися о волость, цѣловаша хрестъ. Мьстиславъ же... вниде въ Кыевъ.

1170 — В лѣто sxoи (= 6678)... бѣ Андрѣи Гюргевичь в Суждали княжа и тъ бѣ не имѣя любьви къ Мьстиславу. Том же лѣтѣ прислашася Новгородци къ Мьстиславу, просяче сына оу него. И дасть имъ Романа. И болши вражда бысть на Мьстислава от братьѣ. И начаша ся снашивати рѣчьми братья вси на Мьстислава и тако оутвердившеся крестомъ братья.

Тои же зимѣ посла Андрѣи сына своего Мьстислава с полкы своими исъ Суждаля на Киевьского князя на Мьстислава на Изяславича с Ростовии и с Володимирци и съ Суждалци и инѣхъ князии аі (= 11) и Бориса Жидиславича, Глѣбъ ис Переяславля, Дюдгевичь Романъ и Смоленьска, Володимиръ Андрѣевичь из Дорогобужа, Рюрикъ изъ Вроучего, Давыдъ из Вышегорооода, брат его Мьстиславъ, Олегъ Святославичь, Игорь братъ его и Всеволодъ Гюргевичь, Мьстиславъ внукъ Гюргевъ...

1171 — В лѣто sxoѳ (= 6679). Снящася братья Вышегородѣ и пришедше, сташа на Дорогожичи, подъ святымъ Курилом Феодоровы недѣли и второѣ недѣли оступиша вьсь градъ Киевъ. Мьстиславу затворившюся въ Киевѣ. Бьяхутся из города. И бысть брань крѣпка отвсюду. Мьстиславу изнемагающю въ градѣ. Берендичи же и Торци льстяху подъ Мьстиславомъ. И стояша г (= 3) дни оу города.И снидоша всихъ князии дружина Серховицею и ринушася к ним доловъ оу задъ Мьстиславу начаша стрѣляти. Мьстиславу же начаша дружина молвити: что, княже, стоиши, поѣди из города, намъ ихъ не перемочи. И поможе Богъ Андрѣевичю Мьстиславу съ братьею. И взяша Киевъ. Мьстиславъ же Изяславичь бѣжа ис Киева на Василевъ. И постигше и Бастѣева чадь, начаша стрѣляти въ плечи ему и много изоимаша дружины около его...

Взятъ же бысть Киевъ мѣсяца марта въ и (= 8) въ второѣ недѣли поста въ середу. И грабиша за в (= 2) дни весь град: Подолье и Гору и манастири и Софью и Десятиньную Богородицю. И не бысть помилования никомуже ни откудуже, церквамъ горящимъ, крестьяномъ оубиваемомъ, другым вяжемымъ. Жены ведоми быша въ плѣнъ, разлучаеми нужею от мужии своих, младенци рыдаху, зряще материи своихъ. И взяша имѣнья множьство. И церкви обнажиша иконами и книгами и ризами и колоколы изнесоша. Всѣ Смолняне и Соуждалци и Черниговии и Олгова дружина. И вся святини взята бысть, зажьже бысть и манастырь Печерскыи святыя Богородица от поганых, но Богъ молитвами святыя Богородица съблюде и о таковыя нужа. И бысть в Киевѣ на всих человѣцехъ стенание и туга и скорбь не оутѣшимая и слезы непристаньныя. Си же вся сдѣяшася грѣхъ ради нашихъ.

ОГЛЯД ПРЕСИ

„Цікавий голос"

(З приводу виступу делеґатки, жінки священика на Зїзді Союзу Українок).

„Мета" в ч. 13 принесла отсю статейку:

На Загальному Зїзді Союзу Українок, підчас дискусії, почули ми з уст жінки священика, делеґатки з Копичинеччини, слова справді так характеристичні, що вимагають прилюдного обговорення і — осуду. Ця пані заявила, що відносно релїґії вона є проти того, щоби комусь „влазити в душу з чобітьми"; вона, „хоч жінка священика, в Союзі Українок не є ані католичка ані християнка, тільки карний член Союзу Українок". „Діло", реферуючи цей виступ, уважало вказанним значно злагіднити зміст висказаних слів — мовляв, згадана жінка заявила, „що релїґія одно а орґанізаційна дисципліна друге, і про це говорити нема що". Репортер „Діла" додав від себе, що це був „цікавий голос".

Справді „цікавий" голос в устах жінки священика. Щоби він був ще „цікавіший", пригадаю, що недавно один з творців новітнього німецького поганства А. Розенберґ сказав так само: „коли націонал-соціяліст вкладає на себе брунатну сорочку, він перестає бути католиком чи протестантом: стає тільки боевим членом одноцілого німецького народу". Ріжниці між цими словами, а тамтими нема по суті ніякої. Але вона є в реакції католиків на ці слова. У Німеччині всі католики з католицьким Епископатом на чолі осудили підстави такої етики, твори А. Розенберґа опинились — на індексі, — а в нас цю поганську мораль проголошує жінка священика прилюдно і находить аплявз серед — „вірующих" католичок...

Справді — боляче і соромно. Соромно, коли вже жінки священиків можуть чванитися на Зборах тим, що непогоджуються з поглядами католицького жіноцтва. Боляче, коли в нас можливе таке перемішання понять і такий хаос у справах віри й моралі. Щойно тепер бачиться, яке в нас під цим оглядом занедбання, скільки важної праці жде нас, щоби цю ділянку наших громадських перелогів очистити від бурянів...

Така прилюдна заява пані делеґатки з Копичинеччини не може бути виявом свідомих кат. почувань священичих жінок. Вірю, що це був голос одиничний, відокремлений. У кожній збірноті можуть знайтися одиниці, які своїм поведенням не відповідають даному гуртові. Можемо бути певні, що українське католицьке жіноцтво взагалі, а жінки священиків зокрема знайдуть можність зясувати свій погляд на порушені теми і зуміють від виступів, що не мають нічого спільного з католицизмом, відмежуватися. Але перш усього заберуться до солідарної праці, щоби такі виступи були на майбутнє — неможливі або що найменше щоби йшли на конто лише тих, що їх роблять. — Ст. Фіголева.

Примітка Ред. „Нової Зорі": Сей голос обурення безперечно слушний і добре умотивований. Шкода тільки, що нічого подібного не можна було почути на Зїзді Союзу Українок.

„Роботнік" про нову конституцію

Остру критику нової конституції приніс соц. „Роботнік" в ч. 101 у статті п. з. „Декальог". Він пише м. і.: Нова конституція зачинається розділом „РПосп. Польська", що має 10 артикулів. Санація дуже горда з того декальоґу, та хіба тому, що чогось подібного нема в ніякій конституції світа. Можна сказати, що те, що добре в тім декальоґу, — неправдиве, а те, що правдиве, — непотрібне... Декальог аж роїться від „загального добра", „державного добра". Та ні разу не каже, що се значить. Але те „добро" се постійно стіна, до котрої все розбивається... Тай декальог свідомо вводить непорозуміння до конституції. Без декальоґу вона малаб виразний характер устрою единовластя. Декальог намагається затерти те враження й оперує фразами та двозначниками.

До сеї критики, без огляду на те, чи вона правдива чи ні, можна замітити одно, а саме: В Варшаві мають люди повну свободу слова, бодай під сю пору. — Ред. „Нової Зорі".

Візита Англійців і Французів в Москві

Що про се пише французька преса.

Сен-Бріс пише в паризькім „Журналї": Англійці до кінця надіялися, що може бути вдасться знайти компроміс між Берліном і Москвою. Вони зрозуміли, що Берлін непримиримий і припускають, що Москва також непримирима. Жалюгідна перспектива для того, хто хоче грати ролю осла Бурідана. Будемо надіятися, що наступить день, коли необхідність обеднати елементи порядку стане ясна Анґлійцям, та не тільки одним Англійцям.

Е. Пфайфер пише в паризькій „Репіблік": Рішення (французької) ради міністрів вислати Ляваля до Москви повинно було стрінути однодушне одобрення преси. На нещастя справа так не стоїть. Богато з наших собратів рішають питання під впливом непоборної ворожости до большевиків. Булоб природне, щоб поїздку до Москви критикували комуністи. Та я не розумію, як можуть критикувати її люди, що відчувають національний інтерес! Правда, вони говорять, що треба вибирати між Росією й Англією. Росія далеко, а Анґлія — наша сусідка, її поміч реальна, і вона дуже холодно відноситься до можливости франко-совітської згоди. Правда, що Росія не має спільних границь з Німеччиною. Та в случаю конфлікту Польща не може бути невтральною. Або вона знов відчує свій національний інтерес і разом з СССР створить єдиний фронт проти Німеччини. Або вона продовжить нинішну гру, підпертану відмовою протестувати проти німецьких збройонь, — і тоді знов будуть спільні границі. Що торкається Англії, то перед рішенням в справі східного пакту Франція спитала про згоду Анґлії й одержала її. Взагалі не приходиться вибирати між Італією, Малою Антантою, СССР і Великою Британією. Ми можемо й повинні знайти всі ті держави разом з нами тому, що всі горять однаковим бажанням забезпечити мир.

Ф. Л. пише в французькій часописі „Ом Лібр": Ми ніколи не були більшими прихильниками франко-російського союзу. Многочисленні розчарування великою словянською нацією, від часу Людвика XV, не викликували в нас більших одушевлень. Та чи є тепер вибір? Загрожені Гітлєром, ми примушені силою річей до зближення з краєм, котрому він також загрожує. Річ йде не про любов а всього навсего про спільну необхідну оборону. Супроти таких „спокусливих" німецьких предложень, які зробив Гітлер серови Джонови Саймонови, як Франція може відкидати піддержку совітів на суші, воді та в воздусі? При кінці 1848 р. повинні були відбутися вибори президента. Були два кандидати, ґен. Кавеняк і кн. Людвик Наполеон Бонапарт. Тіера запитали, кого він висше ставить. „Кавеняк се республика, Людвик Наполеон се невідоме. Я голосую за невідомим". — Признаємося, що вислід не був занадто блискучий. Та коли тепер нас примушують вибирати між Берліном і Москвою, чи в нас нема многочисленних оправдань, коли ми відповідаємо: „Берлін — се Гітлєр і його програма Москва — се невідоме. Виберім невідоме".

Перед конференцією в Стрезі

„Парі Міді" пише: В гітлєрівській Німеччині оживає стара німецька мрія. Мрія містична: знищити большевизм як ворога націоналізму. Мрія практична: експанзія на Схід дасть Німеччині землі під кольонізацію, котрих вона — по її словам — дуже потребує. Та в дійсности під антаґонізмом Гітлєра і СССР криється великий історичний конфлікт між ґерманізмом і словянством. Се етнічний спір. Якеж становище повинна заняти Франція? Одні кажуть: Франція не повинна в те мішатися. Її будучність — на Рені. Другі кажуть: Лишати Німеччині свободу діланя на східних границях значить заохотити її напасти на Францію, коли Н-на скінчить з сов. Росією. Або інакше: Прусія одержить можливість повторити історію під Садовою. Так виглядає трагічна альтернатива, котру прийдеться вирішити на конференції в Стрезі.

(Нема сумніву, що диковина звана большевизмом не має нічого спільного зі словянським племенем хіба тоді, якбн хтось доказав, що племена божеволіють подібно як люди.—Ред. Н.З.).

ЧИ ВИ ДАЛИ ЩО НА ГОЛОДУЮЧИХ В ЯВОРІВЩИНІ?

Що діється в нашім краю

Зразковий вибір війта відбувся недавно в збірній ґміні Конкольники, пов. Рогатин. Комендант постерунку заявив зібраним радним, що мають голосувати на п. Грабовського. На запит, хто є той пан Ґрабовський і чому не приїхав, щоб бодай люди побачили його, комендант відповів, що близше не знає, чув лише, він має бути якийсь емеритований учитель з Конґресівки, здається... кревний комісаря поліції. Пан комісар казав аґітувати за ним і заявив, що іншого вибору староста не затвердить. Тоді виборці-Українці зажадали, щоб бодай дозволено їм вибрати заступником війта свого чоловіка. Одначе більшість Поляків, зорґанізована під проводом свого священника кс. Мікульского, не згодилася на се, полишаючи Українцям „з ласки" лиш один мандат лавника. На се українські виборці здержалися від голосування і віддали чисті картки. В збірній громаді Конкольники є 11 сіл, в котрих мешкає кругло 6.000 Українців і несповна 4.000 Поляків. В тих 11 селах є 1 латинський священик Поляк і 5 гр.-кат. священиків Українців. З тих 5 священиків Українців ніодин не ввійшов до ґмінної ради через аґітацію радикалів, котрі бояться „клерикального" впливу. Поляки не бояться того впливу — і як практика показує — лучше на тім виходять. — Передплатник.

Як виглядає міністр Іден

Преса приносить такий опис анґлійського дипльомата Ідена, льорда таємної печатки, котрий щойно вернув з Москви:

„Літ 37, гарний, інтеліґентний з довгими віями. Очи зелені як морська вода. Маніри прекрасні. Фізично такий зручний, що присуне крісло і ви не зауважите найменшого напруження його мязів. Несмілий в поведенні і дійсно скромний. На обличчі все молодечий усміх, щоб іншим влекшити розмову... Льояльний в переговорах: відразу скаже, що може зробити і чого не може. Не скаже ні одного голосного слова. Його люблять в Женеві. Його цінять члени партії праці в Анґлії, він має впливи у консерватистів. У своїй кімнаті в „Форейн Офісі" в Лондоні має він французькі образи і гостить коктейлєм. Його улюблена фільмова зірка Анна Белля". — До того треба знати те, що пише славний анґлійський письменник Арлен, а саме, що Анґлія й Америка се тепер одинокі краї, в котрих гарний мужчина з шиком може ще зробити дипльоматичну карієру.

Вистава російського малярства

В Празі творять завязок постійної ґалерії російського мистецтва, що має бути частиною „Музею словянського мистецтва". Голова Словянського Інституту проф. Мурко відкрив ретроспективну виставу рос. малярства 18—20 ст. Вона має понад 500 картин доставлених зпоза СССР, з ріжних міст Европи. Виставило картини понад 150 мистців, деякі світової слави, як: Левицький, Боровиковський, Брюлов, Ріпин, Іванов, Айвазовський, Шишкін, Перов, Маковський, Верещаґін, Коровін, Поленов, Серов, Левитан, Васнецов, Нестеров, Реріх, Білібін, Бенуа, Судейкін, Богданов-Більський, Добужинський, Малявін і ін. Як „Росіяни" фіґурують отсі українські мистці: Левицький, Боровиковський, Мартос (різьбар), Крижицький, Ґе, Ярошенко, Кондратенко, Пімоненко, Ріпин, Колесник, Архипенко та інші.

Представлені всі школи, всі напрями, всі струї. Особливо богато виставлено картин Іллі Ріпина, бо аж 21; м. ін. його знамениту „Хрестну дорогу". В катальозі подано коротку характеристику кождого мистця та огляд всіх російських досягнень в области мистецтва. Виставу уладив проф. Окунев при помочи Словянського Інституту в Празі. Чеський проф. Таборський заявив, що такої вистави ще не було. На ній представлені клясики, романтики, реалісти і всі нові напрями. Совітське посольство в Празі мало запротестувати проти сеї вистави.

Збори Сіль. Господаря

Дня 29 березня с. р. відбулися Звичайні Загальні Збори Краєвого Господарського Т-ва „Сільський Господар” в салі Української Бесіди у Львові. Салю виповнили делеґати філій С. Госп. і його кружків та делеґати районових молочарень. Прийшли представники українських центральних господарських установ і запрошені гості. За столом преси засіли представники Нової Зорі, Правди, Діла, Нового Часу, Хліборобського Шляху, Нашого Прапору і Народної Справи. Ліворуч від президії (рахуючи від салі) сиділи три Поляки: представник Рільничої Палати у Львові інж. Цьомполоньский, представник тернопільського воєвідства інж. Де Ніза і представник львівського воєвідства інж. Новіцкий. Вони пильно прислухувалися нарадам і час від часу щось записували. Між делеґатами переважали інтеліґенти та по міському одягнені селяни. Жіноцтво заступлене слабо: 1 інтеліґентка і 1 селянка як делеґатки, 2 редакторки „Жінки” і пані О. Кисілевська редакторка „Жіночої Долі”. Потому наспіло ще пару.

Збори відкрив о год. 10.40 інж. Павликовський в заступстві хорого голови Т-ва о. мітрата Войнаровського. Він говорив м. ін. так: Відкриваю нинішні Збори Сільського Господаря і стверджую, що вони правосильні. Витаю делеґатів філій, кружків і районових молочарень. Витаю представників воєвідств: тернопільського і львівського та делеґата львівської Рільної Палати, витаю В. Пов. Гостей і представників української преси. Наше Т-во орґанізує передовсім дрібних рільників. Се велике завдання. Положення нашого рільництва дуже важке. Настав час, що рільництво зовсім не оплачується. Інститут Дослідів Кон'юнктур в Пулавах ствердив, що наш рільник одержував в січни 1935 р. за ті свої продукти 33.33 зл., за котрі в році 1927/28 діставав 100.— зл., а за артикули, котрі купує, платив в порівнанню з 1927—8 р. в тім самім часі 68.40 зл. Дохід з 1 гектара в 1927/8 р. був 313 зл., тепер 138 зл. Отже дохід з одного гектара впав о 56%! Сильно впали також ціни. Ще в 1933 р. пшениця коштувала 25 зл. за сотнар, тепер 16, жито в 1933 р. — 15 зл. (тепер 11 і менше). Оден кґ. безроги коштував в 1933 р. 87 сот., тепер лиш 50 сот. і навіть менше. Селянин немає готівки зовсім. В хаті селянина нема найконечніших річей: соли, нафти, сірників, мила. Дуже сумно представляються цифри селянських видатків. На будову нових будинків видавало рільництво в Польщі пересічно на 1 га більше як 20 зл., тепер около 5 зл., на господар. знаряди 14 зл., тепер 2.52 зл., на направу будинків 21.53 зл. — тепер 5.72 зл.; на штучні погної 21.17 зл., тепер 3.24 зл.; на кваліфіковане насіння 16.72 зл. — тепер 2.62 зл. Рільництво жиє тим, що мало перед кризою. Ми йдемо в діл в нашім сільськім господарстві. Нищиться плодючість нашої землі через брак погноїв; щораз гірше насіння; щораз гірші знаряди в господарстві. А ротів прибуває. Вже перед війною наші селяни не доїдали. Фізичний стан нашого населення сильно погіршується. Се виказали військові поборові комісії. Мусимо ратувати фізичний стан наших рільників. — Відтак згадує померших, заслужених для сільско-господарської орґанізації. Се були: 1) о. Симеон Кульчицький з Вощанець, довголітний голова філії С. Г. в Рудках. 2) Д-р Р. Винницький з Вороблика Королівського на Лемківщині. 3) Василь Петрусик господар у Воробіївці, п. Тернопіль. 4) учит. Василь Сениця з Ладанець, Перемишляни і 5) А. С. Левицький в Гаях коло Львова. Присутні вшанували їх память повстанням з місць.

З черги Д-р Храпливий складав звіт з діяльности С. Г. за 1934 р. Сей звіт вийшов окремою брошурою. Головні думки: Праця господарського товариства залежить від матеріяльного стану рільників. С. Г. працював у трох ділянках. 1) Заступництво інтересів нашого села. С. Г. старається виконувати сей обовязок в міру своїх сил так, щоби справи українського селянства були наладнані як найкрасше. Провід Т-ва богато разів інтервеніював в міністерствах, в воєвідствах, в Хліборобській Палаті у Львові, в ріжних справах. Богато з тих справ полагоджено прихильно. Очевидно були також не вислухані просьби. На окрему увагу заслугують інтервенції в справі збуту хліборобських продуктів, особливо збуту живини. Сіль. Господар дістав заступництво лише в львівській Хліборобській Палаті, де є окремий український клюб. Делеґати С. Г. засідають в 17 комісіях Хлібороб. Палати. — (Д. б.).

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Про Катол. Акцію на Мадярщині одержали ми отсей цікавий допис від власного кореспондента: Під проводом Католицької Акції мужчини католики в Будапешті (Мадярщина) відбули в лютім с. р. великі збори для охорони родинного життя. Правдивою сензацією тих зборів була промова кардинала примаса Шередія; в ній висказано страшні наслідки вже від 40 літ істнуючого закону про цивільні шлюби й розводи. Між іншими Примас сказав: „Той закон перемінив поняття людей про супруже життя та приготовив дорогу до цілковитого розкладу родин, до обмеження уродин і до бездітности. Тому треба нам законною дорогою змагати до того, щоб уневажнити ті закони. Замісць них маємо ухвалити такий закон, яким мадярська держава узналаб важними ті супружа, що їх заключено признаними законом релігіями... Се пропонував я вже і на католицькім конґресі, а тепер опрацював у формі законопроєкту та передам мадярському урядови”... Проєкт закону мадярського примаса хоче, щоб держава щодо супружих справ трактувала рівно всі законно приняті віроісповідання та приєднувала до тої справи й некатоликів. Є надія, що законопроєкт сього світлого правника та першого церковного достойника увінчається успіхом. — В обороні родинного життя католики в Мадярщині вже від років розвинули широку діяльність. На чолі цілого руху станула тепер Католицька Акція. Свою діяльність розпочала вона великим католицьким конґресом мр. в осені. Виготовила й осібною брошурою видала програму праці на 1934/35 р. для всіх своїх секцій, та звертає особлившу увагу на моральні й матеріяльні потреби родинного життя. Подає як боротися зі злою пресою і деморалізаційним кіном. За ініціятивою КА. в тійже цілі заряджено по цілім краю відправи в різдвянім пості тридневних реколєкцій для народу. Плян і доцільно оброблених 27 проповідей ґен. заряд КА. вислав до кожної парохії. Кромі цього уладжено по містах, ба навіть і по селах збори, зїзди, курси й виклади під проводом ґен. заряду КА. — Та праця, що її веде католицька преса, таксамо під проводом КА., щоб ратувати занепадаючу родину, заслугує також на увагу. Всі католицькі орґани, почавши від щоденників, знаходять стале місце і спосіб, щоб впливово займатися цею справою. Особливо цікава була в минувшім півроці праця кат. щоденників, що не тільки в наукових, публіцистичних статтях, але й репортажах та сензаційних описах родинних траґедій оригінально та зручно розвинули свою пропаґанду. — Як видно з цеї тактики, КА. дуже пляново й доцільно розвиває свою діяльність. Для цеї ратункової акції родинного життя велике значіння має прихильність теперішнього правительства. Нпр. тепер виготовляється і в уряді премієра міністрів проєкт закону проти обмеження уродин. — Також цікава для католицького життя ухвала на сьогорічних зборах Союзу кат. ґімназ. професорів: розпочати пропаґанду серед шкільної молоді, щоб відправляли реколєкції в реколєкційних домах. — На тихже зборах особливо звернув на себе увагу доклад одного шкільного інспектора, бо виступив рішуче проти так званого модерного способу навчання. „Завданням середних шкіл — сказав він — є виплекати такі моральні й духові цінности, щоб люди з тих шкіл могли бути пізніше придатною верствою на провідників народу. Це осягнеться вихованням. Школа має виховати нетільки розум, але й волю, нетільки душу, але й тіло. Така праця вимагає духового напруження..Коли в будучности середна школа хоче відповісти великим завданням, то мусить бути строга. Фальшивим гуманізмом і сентиментальним філянтропізмом не можна виховати покоління готового на тверду працю, якої домагається життя“.

В. Д. ЧСВВ.

Лікарський фейлетоник.

Як прожити 100 літ?

Поради проф. Ґлєзнера.

Лікарські поваги Відня оповістили ряд вказівок про те, як дожити глибокого віку. В 24 ч. „Н. З.” подали ми уваги одного лікаря, тепер містимо поради проф. д-ра Карла Ґлєзнера.

Чи людина має перед собою довге життя, залежить від її уродження, тільки частинно від її власного поведення. З зародковою плязмою приносить вона з собою тяжкий тягар: дідичне обтяження. Отже бачимо, що люди з довгожиючих родин — при чім о б о є родичі мусять мати ту властивість — переважно також можуть осягнути високий вік. Крім того активу людина має також склонність до більше або менше хоробливих процесів, що можуть виступити підчас життя. Зараз після уродження зачинається боротьба одиниці проти природи, котра з одного боку дозволяє одиниці розвиватися, з другого боку використовує кожду нагоду, щоб їй найкоштовніше добро, котре вона посідає, — життя — знов рабувати. Средств, котрими послугується мати природа, дуже богато. Найважніші з них: знані й незнані зарази, терпіння, переміни матерії та недуги, що зуживають силу. Крім того людина сама створила собі величаве число можливостей, щоб скоротити своє життя: Брак харчів, нещастя і війни, затроєння ріжного рода (тютюн, алькоголь, інші наркотики), не гигієнічне життя, погане помешкання і шкідливі для здоровля заняття — се помічники великого ката. На перший погляд здається неймовірним, як деякі люди поконують ті всі небезпеки й доживають глибокої старости.

Коли я з тої великої серії витягну лиш один розділ, — віджившлювання — то можу вказати на деякі цінні точки опертя: Людина, що має добру зародкову плязму, що не виказує ніяких родинних обтяжень, скорочуючих життя, щоб дожити глибокої старости, мусить держатися при віджившлюванні отсих річей: Мало їсти, харчі так добирати, щоб вони заспокоювали апетит, найлучший провідник. Білку і мяса їсти лише тілько, щоб покрити запотребування на білок. Обильно споживати хліб, муку, цукор, ощадно товщ, обильно огородовини (вітаміни), сирий харч, овочі. Обмежити запотребування соли, пити плини л и ш е зі спраги, строго уникати трутин, присвячувати спанню слушний час (третину дня), відбувати фізичну працю, з виїмком тої, що виснажує орґани. Не занедбувати своєчасно, в означених відступах часу уладжувати відпочинок для тіла й духа. Таке скромне життя нажаль може вести лише богата людина або зовсім скромна. Се бачимо також з історії людства та її термометру, статистики, що патріярхів знаходиться найчастіше на королівських тронах і серед примітивних селян, котрі ріжними способами, але послідовно, дійшли до правильного шляху, до природи. Коли будемо ним йти, каже латинська приповідка, не будемо ніколи блудити. (З німецького).

Гарний прояв

День української ремісничої молоді.

Дня 31 марта с. р. відбулося свято української ремісничої молоді, згуртованої в ремісничім товаристві „Зоря" у Львові. Молоді хлопці кандидати ремісничого стану відбули тижневі реколекції і св. Сповідь. Дня 31 марта с. р. в неділю Преосв. Іван Бучко відправив в Волоській церкві Архієрейську Службу Божу в наміренні української ремісничої молоді. В часі Служби Божої молоді адепти ремісничого стану приступили до св. Причастія. Піднеслий настрій збільшувала ще дута орхестра „Зорі", що відгравала реліґійні пісні. Після Сл. Божої відбулося скромне приняття в домівці товариства „Зоря" при вул. Вірменській 25. В брамі дому Преосв. Владику привитала орхестра відіграним „Витай Архієрею". За почесним столом засіли: Преосв. Іван, виділові „Зорі" і кількох запрошених гостей. При двох великих столах в салі примістилася молодь. Після перекуски і чаю промовив до молоді голова Т-ва дуже заслужений орґанізатор п. Сидорак. Він говорив м. ін. так: Нинішний день призначений українській ремісничій молоді як її свято. Таке свято обходимо щороку. Тим ми хочемо виховувати нашу ремісничу молодь. Хочемо наше село перенести до міста. Молодь покинула мягкі поля і прийшла до міста на твердий ґрунт. Наше Т-во отвирає двері для нашої молоді. Зближається час Христових Страстей. Зближається час памятки, що перед століттями замучили Правду. Та вічна Правда була понижена, опльована. Одначе та Правда встала, побідила. Наша реміснича молодь стремить до правди і справедливости. Наша реміснича молодь родом з села. Село і місто то два світи. На селі жие наш нарід, зате наші міста заняті чужими. Наше село покривджене. Ми не сміємо погорджувати нашим селом, бо там жие наша рідня. Ми стремимо до того, щоб засипати ріжницю між селянином і міщанином. Щоб оба були добрими братами. Тут в нашім товаристві ваше ремісниче гніздо. Не вірте злим підшептам! Тут наша молодь знайде правдиву і здорову духову і матеріяльну опіку. В нас щонеділі є виклади і забави. Отже приходіть до нас і ми вас радо приймемо. — Після того промовив Преосв. Іван. Зміст: Слава Ісусу Христу! Радію, що нині мав я нагоду відправити за вас Службу Божу, за вас молитися і подати Вам Христа Спасителя в Пресвятій Евхаристії. Велика приємність для мене, що я міг нинішну Сл. Божу жертвувати за нашу ремісничу молодь. Дорогі мої хлопчики! Сатана, ворог наших душ, не може нам нічого зробити без волі Божої. І Господь Бог часом дозволяє, щоб сатана так докучав і тягнув нас до злого. Ви вибранці народу, жиєте в місті інакше як затуркані хлопці по селах. Боріться, щоб задержати свій характер в містах. Приєднуйте ще й других до тої ідеї. Ремісниче молодь має створити наш середний стан. Я молився за вас, щоб ваша віра не змаліла: віра в Бога, в Церкву, в силу українського народу. Маємо великі перешкоди. Та віримо, що наш нарід все побідить. Як Христос Господь, що був замучений і помер на Голгофті — по 3-ох днях воскрес, подібно і наш нарід нині в нарузі і переслідуваний, але він воскресне на своїй землі, як співаємо в нашім національнім гимні. Ви маєте піддержувати ту віру в народі. Ваша любов до Христа Господа, до св. Церкви католицької і до свого обряду, котру ви нині оказали — се запорука, що ворожі сили не знищать нашого народу і що ми побідимо. Бажаю вам сильної віри і ще раз тішуся, що я взяв участь у вашім нинішнім святі. Се одна з найкращих хвиль мого життя. Маю надію, що часи зміняться, що вас буде прибувати. Маю надію, що ви станете добрими членами товариства „Зоря" і потішите серця ваших провідників. Благословлю вас з цілого серця всім добром в Христі Господі. Нехай Господь Бог винагородить вам, провідникам, вашу любов до молоді. А вам, дорогі хлопчики, нехай Христос озолотить ваші серця всім, богацтвом своєї благодати! Слава Ісусу Христу. — Після того присутні відспівали національний гимн і розійшлися з гарними враженнями з сего симпатичного обходу. За прикладом львівської „Зорі" подібні святочні дні треба уряджувати для молоді по цілім краю.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

У ЛЬВОВІ на засіданні міської ради виступив перший раз з промовою одинокий український радний п. І. Стевчак. Як тільки зачав він промовляти по українськи, польські ендецькі радні запротестували. Президент звернув йому увагу, що обовязує польська мова. П. Стевчак зійшов з трибуни. Словом, ілюстрація до клича: „вольні з вольнимі, рувні з рувнимі"...

В СЕНАТІ виголосив промову український сенатор Д-р А. Горбачевський. Він обговорив законопроєкт про додатки до податків. Особливо дошкульний податок від нерухомостей. Він постановляє, що власник дому в місті мусить платити податок без огляду на те, чи комірники платять чинш чи не платять! Се виглядає на вивласнення...

КОНФЕРЕНЦІЯ ФРОНТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЄДНОСТИ відбулася недавно у Львові при участи 39 осіб зі Львова та з 21 повітів Галичини й Волині. Реферати виголосили: о. М. Блозовський, ред. Д. Паліїв, М. Іванейко, С. Волинець і В. Матвіяс. Впр. о. М. Блозовський відправив в Преображенській церкві Службу Божу для учасників першої краєвої конференції Фронту Нац. Єдности. Конференція заявилася за поборюванням і ліквідуванням партійництва.

АНҐЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР Іден їздив минулого тижня до Москви, щоб переговорювати з большевицьким правительством. Він відбув м. і. довгу нараду з большевицьким диктатором Сталіном. Обговорили справи далекого Сходу, справу миру в Европі та справу кредиту для СССР. Обі сторони ствердили, що взаємини між СССР і Анґлією значно поліпшилися. Міністр Іден се перший анґлійський державний муж, що від 1917 р. відвідав столицю Совітів. Большевики приймали міністра Ідена з великою парадою. На бенкеті в честь анґлійського гостя большевицький комісар Літвінов підніс тоаст на честь анґлійського короля.

ІДЕН БУВ В ВАРШАВІ два дні. Варшавська преса всіми способами давала йому до пізнання, що польська заграничпа політика незалежна від Берліна і не змагає до ніякої експанзії на Схід. Що собі думав Іден, не знати.

ДО ҐДАНСЬКА приїхав німецький міністр освіти Руст і провідник франконського округу націонал-соціялістичної партії Штрайхер. Оба гості виголосять передвиборчі промови.

НІМЕЦЬКІ ВЛАСТИ припинили зовсім малий прикордонний рух з Литвою.

В РИМІ італійські власти увязнили і видалили з Італії німецького журналіста Павла Ульмана, кореспондента німецького пресового концерну „Денатаґ".

ФРАНЦУЗЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО звернулося до італійського правительства з предложенням купити від Франції остров Мадаґаскар за 75 міліонів фунтів стерлінґів. Таку вістку принесла анґлійська преса.

ЕСПАНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО подалося до димісії. Причина уступлення та, що воно помилувало астурських повстанців. У відповідь на те виступили з правительства міністри представники партій Народної Акції, аґрарної і демократично-ліберальної.

ЗАГОВІР НА ЦІСАРЯ Манджурії викрила манджурська поліція в м. Дайрені в Манджурії. Увязнили 23-ох Кореанців, що підготовляли замах.

НОВИНКИ

Нова зима. Після теплих днів несподівано з північного бігуна нахлинула маса холодного воздуху на західну й середну Европу. В Карпатах впали великі сніги, місцями на пару метрів. В Турчанщині утруднена комунікація. Внаслідок снігової електричне получення між Львовом і рядом міст було перерване. На „теплого" Олекси Львів був вкритий грубою верствою студеного снігу. Лещетарі витягнули знов лещети і їздили. Температура значно обнижилася.

Матура зачнеться сего року 13 травня і закінчиться найпізніше до 22 червня.

В Стрию Філія Т-ва св. Андрея започаткувала Академічні Вечері. Перший відчит виголосив о. ректор д-р Й. Сліпий на тему: „Віра й наука". Приявних було до 600 осіб. Була майже вся стрийська інтеліґенція.

В Перемишлі відбулися сходини представників 26 реліґійних, освітних і економічних товариств в справі голоду в Яворівщині. Створено Повітовий Допоможовий Комітет під проводом о. кан. В. Гриника, котрий зачав широку збіркову акцію в місті й по селах, бо голод і тиф в Яворівщині вимагають негайної допомоги для нещасного населення.

В Яворові відбулася повітова нарада в справі голоду в прияві около 150 осіб, переважно з кружків „Сіль. Господаря". Впр. о. Е. Ломницький і д-р М. Фільц здавали звіт з акції допомоги голодуючим. До Українбанку вплинуло вже понад 1.000 зл. і дещо харчевих пачок. Крім голоду шириться ще й тиф. Староство дало незначну допомогу. В Яворівщині дальше стягають податки. Цілі села не мають вже навіть бараболі, що зігнила. Гроші і збірки в натураліях пересилати до Яворова для Комітету допомоги голодним (д-р М. Фільц).

На львівськім личаківськім цвинтарі перенесли тіла українських вояків, похоронених на приватнім ґрунті 1918/19 р., на викуплену частину цвинтаря. Про ексгумацію повідомлено Т-во Охорони Военних Могил. Воно вислало свого представника. Тепер стрільці УГА похоронені в трох рядах при головній дорозі зліва.

„Унійний місіонар". В Угнові сектант Ігнатій Височанський, родом з Висоцька, пов. Турка, відкрив свою канцелярію як „завідатель унійної акції на Волинь і Конґресівку". Він ходив безправно в реверенді, за що відсидів 4 дні в угнівській вязниці. Височанський представлявся як катол. священик „східного обряду". Має грамоту висвячення на священика польського старокатол. костела, виставлену Еп. Зельонкою. З місяці перебував він в Угнові і засипував околицю протестантськими виданнями. Маючи около 30 літ Височанський вспів вже перейти від гр.-католицизму до православя, до сектантства, до старокатол. костела, до католицизму схід. обряду і до вірмено-катол. Церкви. Тепер не знати, чим він є. В Угнівщині йому не повезло. Староство відставило Височанського з жінкою і 4 дітьми до Юзефова коло Білгорая на Холмщині.

В Дрогобичі староство припинило діяльність української „Лікарської Порадні", бо не полагодила деяких формальностей.

Збаразьке староство заборонило оснувати кружок „Сільського Господаря" в Голотках і не дало дозволу на театральні вистави й концерти в Лисичинцях, Потоках, Добромірці й інших місцевостях. Се вже по відомім розпорядку міністра внутрішних справ, котрий поучує, як урядники повинні влекшувати життя населенню. Цікаво, чи поведення того п. старости скваліфікує п. міністр як улекшування нам життя, чи як утруднювання?

Гумор. — Автор драми: Гарний з тебе приятель! Ти не прийшов навіть на мою премієру... — Приятель: Вибачай, але того дня по полудні я вже був на похороні...

Жінку головою „Сокола“ вибрали в Липівці, пов. Яворів. Се п. Анна Бахорівна.

Мешканева мораторія. На основі нового розпорядку ексмісійні присуди в справі одно- і двокімнатних мешкань будуть відрочувати до 31 жовтня с. р.

Пересторога перед обманцями. По наших селах крутяться ріжні агенти, що намовляють людей до виїзду на заробітки до Марокка. Легковірні дають їм завдатки і вже більше не бачать ні своїх завдатків ні аґентів.

Плямистий тиф. В Золотім Потоці, пов. Бучач, занедужали 4 особи на плямистий тиф. Одна особа померла. Влада видала відповідні санітарні розпорядки.

До Березн Картузької вивезли зі Львова п. Осипа Рудакевича, співвласника української пральні „Брін“ та студ. Романа Паладійчука.

До Березн Картузької вивезли Ярослава Пришляка, студ. торговельної школи, з Миколаєва н/Д.

Відломки метеору знайшли коло села Кремпи, пов. Ловіч. Один відломок важив коло 10 кґ., другий 4 кґ. Вони з металевої й мінеральної мішанини.

Д-ра Олександра Колессу, досі надзв. проф. фільософічного виділу Карлового Університету в Празі, президент ЧСР іменував звичайним проф. української мови й літератури того університету.

В Ужгороді на Закарпатті повстане в найближчім часі місцевий краєвий театр. Краєвий Комітет призначив на театр 80.000 чк і розписав конкурс на переклади штук з чужих мов на місцеву народну мову. В Ужгороді є драматична школа.

Австрійські монархісти уладили в Відні велику маніфестацію з приводу 13-ліття смерти останнього цісаря Австро-Угорщини Карла. Дефіляду приняв архикнязь Евген.

Пімста Сталіна. В Лєнінґраді замкнули каплицю голяндських католиків. Се має бути пімста совітів за те, що Голяндія належала до тих нечисленних країв, котрі голосували проти приняття СССР до Союзу Народів. (КАП).

Большевицька школа вертає до старих метод, клясифікацій, іспитів, кар, підручників і т. д. Дотеперішні „методи“ знищили всякий авторитет і обнизили науковий рівень шкіл. Вихованки больш. шкіл не хотіли признавати ніякого авторитету, ніякої дисципліни. Військові чинники зажадали від комісаріяту освіти основної зміни виховної системи на передвоєнний зразок.

На Кримі значно потепліло. Зацвили міґдалові дерева.

В столиці Абіссинії є 350 Німців. Вони удержують окрему німецьку школу для своїх дітей.

Турецьке правительство переносить святочний день з пятниці на неділю. Ціль: узгіднення турецької торговлі з европейською й американською.

В Китаю вмирає з голоду 12 міліонів населення здовж ріки Ян-Тсе. Населення відживляється спеціяльно приготованою глиною і тяжко хоруе.

Гумор. — Учитель вияснив поняття „фльора“ і „фавна“, викликає одного ученика й каже: Дай мені приклад на фльору і фавну. — Заяць з бурачками, прошу пана професора....

Гумор. — Пане професоре, ви зольоґ? — Так. — А як пізнати вік курки? — По зубах — Таж курка не має зубів. — Але ви маєте зуби.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК-а приняла в члени Т-ва 3 кооперативи: „Українська Райфайзенка“, Бандрів Народний, пов. Ліско; „Ощадність“, Вільки Мазовецькі, пов. Рава Руська; „Наш Світ“, Лази, пов. Ярослав.

Екзекуція в хліборобів обмежена. Мін-во скарбу обмежило речинці екзекуцій у дрібних хліборобів. Скарбові уряди мають приступати до екзекуцій в користь чужих вірителів з екзекуціями першої або другої рати ґрунтового податку, т. зн. в часі по 1. VII. або по 1. II. кождого року.

Заг. Збори „Народної Гостинниці“ у Львові виявили гарний її розвиток. Ся кооператива має 877 членів з 2.974 уділами на суму 73.547 зл. Фреквенція гостей зросла в 1934 р. Від 1931 р. обнижувано цінник 4 рази. Нинішний цінник „Н. Г.“ в порівнанні з 1931 р. зменшений на 40%. Управа „Н. Г.“ докладає всіх зусиль, щоби збільшити фреквенцію гостей.

Львівські Східні Торги відбудуться сего року від 31 серпня до 15 вересня. В них візьмуть участь Совіти, Ромунія та Японія. В тім часі добре уряджувати всякі зїзди у Львові, бо великі знижки на зелізницях.

Внутрішна інвестиційна позичка. В Дневнику Держ. Законів ч. 21 з 29. III. 1935 р. появився закон з 26. III. 1935 р. про уповноважнення міністра скарбу випустити внутрішну інвестиційну позичку.

В Чорткові зредукований учитель української ґімназії д-р Вовк отворив при вул. Колійовій яринно-молочарську крамницю.

Головним директором Анґлійського Банку знов вибрали Нормана Монтеґю. Він займає те становище від 1920 року.

У Франції проголошено заборону вивозити матеріяли, які потрібні для оборони держави.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.28—5.30 зол. Зол. доляр 8.93—9.00. Канадійський доляр 5.22; 1 нім. марка 1.95—2.05; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 21.90; 1000 ром. леїв 32.00—34.00 зл.; 100 австр. шілінг. 99.50 зл.; англ. фунт стерл. 25.50 зл.; 100 шв. франк. 172.00 зл.; ґданський ґульден 1.72 зл.; 100 італ. лірів 43.50—44.50 зл.

Набіл. Маслосоюз платив 3.IV. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. 2.50 зл., за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за копу яець 2.25 зл. Тенденція на масло звишкова, на молоко, сметану і яйця сильна. — Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 л. 25 гр.

Для поширення „Правди“

Від 1 квітня сего року обнижено передплату на „Правду“, католицький тижневик для народа, до 70 сотиків місячно (2 зл. чвертьрічно, 8 зл. річно). Тепер можна вже буде чейже для кожної вулиці в селі замовити один примірник сего популярного католицького часопису. Адреса: „Правда“, Львів, Ґродзіцких 2.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВП. Авторови відповіді на рецензію песи „Лицарі Зелізної Остроги“: Даємо місце на відповіди в нашім орґані лише передплатникам.

ЖЕРТВИ

ВПані Євгенія Шаркова Львів, Филипівка ч. 8, зол. 2 для Івана Заремби.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+ додаток 4. Ціна зл. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

З приводу ювилею „Нової Зорі“ всі книжки і брошури її видання продає Адміністрація аж до Великодня сего року за половину ціни. Потому ціна знов буде піднесена. Просимо користати з того для закладання парохіяльних бібліотек. „Венеція“ 3 зл.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Вдовиця по священику, старша, рутинована хозяйка, що визнається на всіх галузях домашного господарства, прийме заряд дому, найрадше в домі безженного священика, або вдівця. Ласкаві зголошення до Адм. „Нової Зорі“, для „Працьовитої“. 20—1—3

Заходом Марійського Товариства Пань

під покровом

Пречистої Діви Непорочно Зачатої

відбуваються

Реколєкції для пань

в Семінарицькій Церкві

у Львові, вул. Коперника ч. 36.

в днях 1. (понеділок) — 7 (неділя) квітня с.р.

Слідуючий порядок:

Кождого дня о годині 5-ій пополудни наука, по науці суплікація.

6. (субота) о годині 3-ій Сповідь.

7. (неділя) о годині 8-ій Торжественна Служба Божа, на котрій відбудеться спільне св. Причастіє і закінчення реколєкцій.

Недавно вийшла нова книжка
Д-ра ОСИПА НАЗАРУКА

ВЕНЕЦІЯ

В ній є опис найкрасших будівель світа, катедри св. Марка й Палати Дожів. Ціна за примірник на звичайнім папері 3 зл., на веліновім папері 5 зл., на почту 50 гр. Можна замовляти в Адміністр. „Нової Зорі“ за попереднім надісланням грошей.

КІНА

АДРІЯ: Між небом і землею.
КАСИНО: Весела вдова.
КОПЕРНИК: Клеопатра.
МАРУСЕНЬКА: Клеопатра.
МІРАЖ: Щойно вчора.
МУЗА: Весняна парада.
ПАКС: Історія душі св. Тереси від Дитятка Ісус.
СТИЛЕВЕ: Буритель.
УТІХА: Весела Сузанна і ревія.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости ґотівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя 7 квітня 1935. Ч. 26 (824)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

КРІВАВИЙ НАПАД НА ОО. РЕДЕМПТОРИСТІВ

„Кенедіян Пресс" оповіщує в „Ню Йорк Геральд Трібюні", що в Йорктоні (Канада, Саскачеван) коваль Ілаш прийшов до місійного дому ОО. Редемптористів і зажадав побачення з о. Ігуменом Балою. Коли о. Бала вийшов, Ілаш стрілив з револьвора і зранив його в живіт. Коли наспів на поміч о. А. Дельфордж, гр.-катол. священик бельґійського походження, Ілаш стрілив йому в голову і вбив його на місци. Потім вибіг на двір і вистрілив собі в груди. Поліція устійнила, що Ілаш закидав о. Балі, начеб він вбив його сина, котрий помер в місійнім домі на запалення легенів. Ілаш мав довершити злочину в божевільнім стані. — Редакція „Н. З." одержала в тій справі лист. В нім пишеться, що ту страшну подію треба оцінювати на підложжі розаґітування наших людей безбожництвом і большевизмом. На підношення филі безбожницької агітації треба звернути увагу також у нас в Галичині, бо в воздусі вже чути новий наступ воюючого безбожництва й большевизму. Без катол. преси, належно поширеної серед інтеліґенції й народу, не можна зорґанізувати відповідної оборони перед большевицькою навалою. Інакше стріне нас доля наших братів на Вел. Україні.

Достатнє життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні звязки
Економ. незалежність
Реальні користи
запевните собі — складаючи свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Нова Велика Німеччина

У звязок з нею можуть увійти Україна й Кавказ.

Мимо танців і спільних вечер з представниками анґлійської буржуазії на червоних товаришах у Москві трясеться шкіра зі страху. Ось що пише трубадур большевії Радек в „Известіях", у статті „Что же дальше": Ґітлеризм має програму створити в Европі нову велику ґерманську імперію, котра обіймалаб полудневий схід Европи і значну часть її сходу, та включалаб Польщу в орбіту ґерманського імперіялізму. Навіть Україна й Кавказ можуть бути мирним способом звязані економічно з Німеччиною. Тут річ не в невиннім економічнім зближенні, а в створенні великої імперії в центральній і полуднево-східній Европі під руководством Третої Держави. — Орґан Мілюкова передає зміст сеї статті Радека і додає від себе, що коли большевики не стануть російськими патріотами, то трудно (чи не трудно?) предсказати вислід конфлікту з німецьким народом, загіпнотизованим одною думкою і движимим одною волею. Москалі бояться розбору СССР.

Армія Німеччини в часі мира буде мати 750.000 людей.

В Німеччині вже зачали здійснювати закон про загальну військову службу. В тій ціли „Райхсвера" одержала цілий ряд державних будинків. Міністерство летунства одержало приміщення в будівлі пруського сойму. Нову орґанізацію армії переводять так, як було за цісаря, тільки збільшають. Військова служба обовязує до 45 року життя. Армія Німеччини в часі мира матиме 750.000 людей. До ґенерального штабу покличуть м. і. ґенералів Людендорфа і Зекта.

Ерріо про Ґітлера.

Лондонський „Дейли Експрес" приніс отсе інтервю свого кореспондента з Ерріо'том: Ґітлєр, сказав Ерріо, не криється з тим, що німецька армія матиме 600.000 людей. Він вимагає і воєнної фльоти в розмірі 35% анґлійської. Незабаром зажадає і кольоніяльних мандатів. Зі всіх сторін сипляться вісти про будову нових касарень, нових аеродромів, бетонових плятформ, тяжкої артилерії й т. д. На січень Німеччина збільшила буджет на 140 міл. марок, в квітні тільки її видатки на військо збільшаться до поверх 2 міліярдів марок. Не беруся судити, як Німеччина видержить такі тягарі. Мене дивує лише здивування публичної опінії світа. Та тут нема чого дивуватися, бо все, що Ґітлєр тепер робить, написане в його голосній книжці „Моя боротьба". (Ґітлєр робить те, що інші).

Японія признала рос. царський рід

Японська делеґація у Вел. Князя Кирила Володимировича.

Віденська преса доносить, що недавно в м. Сен-Бріяк (Бретонія), де перебуває Вел. Князь Кирило Володимирович, прибула японська делеґація, а саме віконт Нотакі і ґен. Тунґ. Делеґація привезла від самого мікада привіт „цареви Кирилови". Тимсамим Японія признала його права на царський престол. Ґен. Тунґ зложив привіт від цісаря Манджурії з бажанням, відновити дипльоматичні взаємини. Віконт Нотакі читав свій привіт з таблиці, покритої червоним ляком, ґен. Тунґ з перґаміну. Потому В. Князь Кирило запросив їх на обід, в котрім взяв участь м. і. банкир Фернандо Оліварез. (Видно прочувають кінець товаришів).

Які вигляди на жнива?

Стан засівів значно погіршився в порівнанні зі станом з грудня м. р. Се спричинили сильні морози в січні при браку снігу, потім морози в березні після теплих днів, при кінці лютого, коли сніг зовсім стопився. Через те озимина вимерзла. До того в осені появилася була масово геська мушка. В східних воєвідствах вимерзла бульба, в полудневих воев. бульба гние в ямах. В воєвідствах станиславівськім і тернопільськім великий брак соломи. Словом, заповідається особливо тяжкий рік. Вісти про голод доходять не лише з Яворівщини.

Найбільше стадо оленів

Канадійський почтовий летун, що перелітав понад устями великої ріки Мекензі в північній Канаді, бачив як через ріку перепливало стадо, в котрім було около 3.000 оленів. Тих оленів гонить вже 5 літ один мешканець Аляски вділ Полярного Кола. Стадо оленів дійшло вже близько до свого місця призначення.

Реґіоналізм

котрий має на ціли розбити український нарід на атоми, щоб лекше його винародовити.

Як се уявляє собі Ґертих.*)

Реґіоналізм се спеціяльна увага до особливостей поодиноких частин краю і населення: природи, історії, побуту, мови та взагалі культури. Ціль реґіоналізму: докладніше пізнання тих особливостей, збереження їх в їх додатних проявах та збогачення ними загально-національного культурного інвентаря. Отже добре зрозумілий реґіоналізм сам по собі річ з національного становища не тільки не шкідлива, але навпаки, навіть корисна.

Та як інші цінні самі по собі річи (напр. Церкву і шкільництво), таксамо і реґіоналізм польський націоналіст Ґертих зовсім викривлює. Бо він таксамо вкладає й на реґіоналізм завдання винародовлення українського й білоруського населеня в Польщі. Про се говорить він докладніше в своїй книжці в розділі п. з. „Реґіональна культурна творчість". Як же Ґертих уявляє собі винародовлення Українців при помочи реґіоналізму?

„Культурну творчість на окраїнах в дусі далеко посуненого реґіоналізму — так Ґертих починає той розділ — уважаємо річю з точки погляду нашої ідеольоґії не тільки допустимою, але високо пожаданою. Отже однаково як поетичну творчість в народній (людовій) мові (атже таксамо тішимося з розвою літератури в говорах кашубськім, підгалянськім чи іншім), так і наукову працю, що змагає до досліду місцевої історії чи фолькльору, і врешті діяльність, котра змагає до піднесення культури рідного закутка такими средствами, як народний (людовий) театр, хори співаків, льокальні музейні збірки і т. д. В деякних округах, котрі доси не видали власного реґіонального руху (Полісся, Лемківщина), ми вважаліб навіть конечною річю заохотити і родовитих Поляків, щоб вони занялися культурною працею в дусі тамошнього реґіоналізму, — бо напр. без вдатних поетичних проб в говорі Лемків трудно уявити собі уложення специфічно лемківських читанок для шкіл котрі на Лемківщині мають заступити руське шкільництво". (Підчеркнення наші. „Н. Зоря").

Та наведений вище уступ се ще не все, що Ґертих пише про реґіоналізм. Бо далі висуває він у звязку з реґіоналізмом іще кілька засадничих застережень. Ось вони:

„Передовсім прагнемо, — наводимо знов слова Ґертиха — щоб окраїнний реґіоналізм був справді реґіоналізмом, то значить льокальним (підчеркнення автора) рухом, котрий вяже свою культурну творчість з якоюсь означеною областю (реґіоном), що входить у склад Польщі. Се значить, що вважаємо річю недопустимою, щоб під плащиком реґіоналіз-

*) Гл. „Н. Зорю" чч. 780, 784, 788, 792, 800, 805, 810, 813, 820 і 822.

му плекалася великоукраїнська ідея. Де замість Дністра, Стиру і Горині починається говорити про Дніпро, там регіоналізм кінчиться, а зачинається виразний сепаратизм.

„А ми другого прагнемо, щоб регіоналізм ніколи не мав наставлення, зверненого проти польськости, проти загально-польської літературної мови чи проти Поляків. Регіональні первні можна в кождій дільниці висловити однаково в льокальній мові, як і в загальнім язику, — а надто з огляду на се, що населення, котре говорить по польськи, є на окраїнах всюди і живе там від віків, річи, писані по польськи, можуть мати характер льокального окраїнного кольориту найти у значно більшім степені, ніж напр. річи, що писані в літературній мові, а які торкаються Кашуб або Підгалля. Адже Мицкевич, Словацький, Вайсенгоф чи Ожешкова — то найбільш расові окраїнні регіоналісти, — котрі в своїй творчости певно мають ані на йоту менше окраїнних первнів, ніж письменники, що пишуть народньою (людовою) мовою. Прагнемо, щоб ті останні не почували себе відносно літературно-польського письменства в настрою опозиції — та щоб окраїнні літератури, народня і літературна, розвивалися в гармонії і згоді, спільно — в рамах загально-польської цивілізації (підчеркнення наше. „Н. З.“), — творячи цивілізаційний дорібок власних сторін“.

Таке становище Гертиха в справі регіоналізму. Становище зовсім ясне. Гертих — сторонник регіоналізму, польського й українського. Та коли польський регіоналізм він вливає в загально-польську національну цілість, то український регіоналізм він вириває з загально-української національної цілости. Коли польський регіоналізм (підгалянський, кашубський й ін.) він вважає тільки ріжновидністю одного польського народу, то український регіоналізм він ставить замість одного українського народу. Так, по його програмі, лемківські регіональні читанки і школи мають заступити українське шкільництво на Лемківщині.

Та властиву ціль свого регіоналізму Гертих відкриває щойно при кінці обговорюваного розділу.

„Регіональний рух — каже він — і між іншим також літературну творчість не тільки в польськім язику але і руській мові (Гертих розріжнює: язик і мова — „Н. З.“), прагнемо огортати прихильністю і як найдбайливіше підпирати (між ін. напр. не відмовляючи польських літературних нагород визначним письменникам, що пишуть по руськи — але трактують ту свою творчість так, як кашубські поети свою — то значить, як галузь польської (підчеркнення автора) творчости...

Отже регіоналізм Гертиха се не регіоналізм у звичайнім значінні того слова. Се спершу розбивання українського (згл. білоруського) народу на його складові атоми. А далі се його винародовлювання в користь польського народу.

Як відомо, „регіоналізм“ Гертиха знайшов уже применення в практиці. Примінено його найперше на нашій Лемківщині, на яку Гертих звернув увагу. Там заведено передовсім „регіональне“ лемківське шкільництво з „регіональними“ лемківськими читанками — покищо одиноке „регіональне“ шкільництво й одинокі „регіональні“ шкільні читанки в цілій Польщі. Той „регіоналізм“ у школах Лемківщини се не так більша увага до особливостей лемківської землі і лемківської культури, як заступлення української літературної мови, котрої досі вчилися Лемки в своїх школах, лемківським говором, в котрім уложені лемківські „регіональні“ читанки. Но — і пірвання всяких духових звязків з рештою українських земель, навіть у Польщі. Далі зявилася „регіональна“ лемківська преса („Лемко“ в Криниці), „регіональні“ лемківські організації і т. п. Вкінці зявився „регіоналізм“ навіть на церковнім полі Лемківщини...

Не треба бути дуже бистроумним, щоб замітити, що пропагований Гертихом „регіоналізм“ не обмежиться на одну Лемківщину. Вже нині є певні познаки, що після Лемківщини прийде черга на інші українські й білоруські землі в Польщі, котрі подібно стануть „регіоналізувати“. Чергова з тих „вибраних“ земель се наша Гуцульщина, якою в останніх часах деякі круги цікавляться аж надто богато. Вже навіть появилося твердження, що Гуцули се польське (!), тілько зрущене, племя. Таке твердження поставив проф. руської фільольогії на львівськім університеті д-р І. Янів у своїй праці про гуцульський говір, котру предложив недавно в польськім Науковім Товаристві у Львові. Таке твердження заслугує на усміх пожалування, а не на полеміку з ним, — та воно видвигнене. В якій „благородній“ ціли, легко додуматися.

Та таке викривлювання регіоналізму всеж таки не повинно нас настроювати неприхильно до самої ідеї регіоналізму. Бо сама ідея регіоналізму се ідея, котра не тільки не розбиває національної єдности народу, але — навпаки — ту єдність скріпляє. Бо коли будемо знати докладно особливости поодинокик частин нашої землі, тоді будемо більше цінити й ту землю. Тому є в нашім національнім інтересі пізнавати докладно поодинокі частини нашої землі, студіювати й описувати їх природу, історію, населення. Зокрема треба в нас більшого ніж досі зацікавлення нашими Карпатами та їх мешканцями: Лемками, Бойками й Гуцулами. Бо хоч на тім полі досі й зроблено в нас вже дещо, то все таки сього за мало. Ще найбільше уваги звертали в нас досі на Гуцульщину, чого доказом велика кількатомова монографія про Гуцульщину проф. В. Шухевича. Видало її Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові. Є також окремі гуцульські відділи по львівських музеях. Вже менше зацікавлення було в нас Лемківщиною, хоч і про Лемківщину появилося в нас кілька також поважних праць (напр. проф. І. Верхратського, про говір галицьких Лемків і проф. дра Ф. Колесси про Лемківські пісні — обі таксамо видало НТШ.). Та найменше уваги звернули в нас досі на Бойківщину, про яку нема ні одної більшої праці, хоч Бойки з ріжних оглядів не менше цікаві та важні, як Гуцули й Лемки.

А що сказати про „регіоналізм“, який пропагує Гертих і який уже здійснюють на Лемківщині?

Про нього треба сказати те, що про ціллю „програму окраїнної політики“ Гертиха. Се сизіфова праця, яка не принесе користи нікому: ні нам, ні Полякам. Навпаки. Вона принесе тільки шкоду. Бо вона ще більше поглибить пропасть, яка і без того ділить ті два народи, український і польський. Бож ніхто розумний не може думати поважно про те, щоби в XX-тім столітю можливо було осягнути ціль, яку Гертих поставив як ціль у своїй програмі: винародовити ту частину великого українського народу, котра від закінчення великої війни є в границях відновленої польської держави, частину нації, котра займає 1/3 території й 1/4 всього населення польської держави. І котра — що найважніше — має вже свідомість своєї національности. Хочби ту свідомість не знати як душив і толочив, вона буде вриватися в народ всіми порами. І чим ту свідомість будуть більше гасити, тим вона буде скорше розпалюватися і тим більше яркий та пекучий буде її вогонь. Се справа відома й досвідчена в усіх часах і краях. Не знають того, чи радше закривають на те очі тільки люди крайно зарозумілі, котрі думають, що власне їм удасться се, що не вдалося ще нікому і ніколи.

А що ненависти, терпінь і мук викликають такі люди!... А кілько шкоди вони роблять не тільки іншим народам, але й свому власному...

Читайте і поширюйте католицький часопис „ПРАВДУ“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

НАЙСТАРШИЙ, НАЙБІЛЬШ ПЕВНИЙ І ДОВІРЯ ГІДНИЙ ДОСТАВЕЦЬ

НАСІННЯ польових, городніх і квіткових ростин

ЦЕ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

Лише по докладній провірці відміни, чистоти і сили кільчення зерна продав Народна Торговлч насіння, так через свою централю у Львові, як і по своїх 32-х складах у Львові і в краю.

При купні насіння одержите даром ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ЦІННИК! ЖАДАЙТЕ скрізь пакованого насіння лише в торбинках НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ.

18-3—4

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК

Загальні Збори в його 25-ліття.

Дня 1 квітня 1935 р. відбулися 21-ші Загальні Збори Земельного Банку Іпотечного, Акційної Спілки у Львові, при дуже значній участи акціонарів, котрі репрезентували 46.215 акцій на всіх 50.000. Рано о год. 7.30 відбулося в катедрі св. Юра Поминальне Богослуження з панахидою за померших акціонарів, членів Надзірної Ради, Дирекції і Службовиків Банку. Загальні Збори зачалися о год. 11 перед полуднем в салі засідань Зем. Банку у Львові під проводом Президента Модеста Каратницького. Він привитав зібраних і підніс, що с. р. минає 25 літ праці Банку, основаного для української нації, а головно для її селянства. Відтак обговорив коротко історію діяльности Банку.

Основниками Банку були Впреосв. Митрополит Андрей Шептицький, Преосв. Епископ Перемиський Константин Чехович, Преосв. Епископ Станиславівський Григорій Хомишин, дальше о. Тит Войнаровський, М. Василько, Д-р Дембіцький, Д-р Кормош, Д-р Кулачковський, Д-р К. Левицький, Д-р Олесницький, Романчук, Д-р Соловій, Д-р Ст. Смаль-Стоцький, Д-р Федак і Д-р Микола Шухевич. Більшість основників уже покійна. Найбільші заслуги в основанні положив комітет під проводом Д-ра К. Левицького і наш парл. клюб у Відні. Технічну організацію Банку перевів Д-р Л. Кульчицький. Він зробив се взірцево і провадив Банк довгий час аж до 1930 року, коли на власне бажання перейшов на емеритуру. Лише до війни мав Банк можливість працювати нормально, тоді й розвиток його був найкращий. Слідуючі періоди тревали: 2-й від 1914 до 18, 3-ий найтяжчий до 1923, 4-ий до 1928 і 5-ий досі. В нім два Владики наші Ексц. Митроп. А. Шептицький і Ексц. Преосв. Г. Хомишин вдруге немов на ново основували Банк, бо скріпили його закупном цілої шестої емісії акцій на 4 міліони зл. Незабаром наступила кріза, але Банк перетрівав її щасливо під своїм теперішним проводом.

З відчитаного на Заг. Зборах звіту з діяльности за 1934 р. видно, що доходовість Зем. Банку поправилася в порівнанню з 1933 р. Зем. Банк започаткував упорядкування рільничих зобовязань добровільними умовами і розложенням сплати довгу на довгі річниці. Позатим кредитова діяльність Зем. Банку обмежувалася до короткоречинцевих інтересів, бо Банк увязнив свої капітали в селянських кредитах. Після звіту з діяльности з 1934 р. Заг. Збори ухвалили абсолюторію Дирекції і Надзірній Раді Банку. З виказаного чистого зиску за 1934 р. Збори придїлили 5.000 зл. на загальний резервовий фонд, решту перенесли на рахунок 1935 р. На місце уступаючих членів Надзірної Ради вибрано Д-ра Леся Кульчицького, радника Євгена Барановського, дир. Маркіяна Кисілевського і Д-ра Льва Голіпатого. Вкінці ухвалено оціночні норми для іпотечних позичок, забезпечуючих заставні листи згідно з предложенням Дирекції.

Гумор. — Професор медицини показує студентам хорого і каже: У него виступає виразно мегальоманія, бо той чоловік каже, що знає нову польську ортографію.

ВИЯСНЕННЯ

Українських Католицьких Організацій

Підписані Українські Жіночі Католицькі Організації у Львові просять Хвальну Редакцію „Нової Зорі“ помістити в Її цінному органі отсе вияснення: *)

В половині березня ц. р. три українські Жіночі Організації у Львові дістали запрощення від Головного Виділу „Союзу Українок“, взяти участь в Загальному Зїзді Центр. Укр. Жіночого Т-ва „Союз Українок у днях 20—21. III. ц. р. через 2-делегатки, яким на основі § 22, т. 4 нового статуту „С. У.“ признано право рішаючого голосу.

Виступ одної делегатки Марійського Т-ва Пань у Львові, п. Дир. Марії Янович (не Др. Янович представниці Мар. Т-ва Пань у Львові, як це було в „Ділі“ та в інших часописах) у справі доповнення статуту назвала предсідниця п. пос. Мілена Рудницька „некоректним і нетактовним“ тому, що як „представниця іншої організації вдаряла в статут „С. У.“, основну річ Т-ва“. Українські Жін. Католицькі Організації у Львові цею дорогою вияснюють становище делегатки М.Т.П. на Загальному Зїзді „С. У.“, яка висказала думку не лише Мар. Т-ва Пань але всіх Укр. Жіноч. Катол. Товариств у Львові.

І. Укр. Жін. Катол. Організації співпрацюють через свої членки з „Союзом Українок“ в деяких ділянках. Тому для них не є і не може бути байдуже, чи ідеольогія і праця „С. У.“ спертi на засадах християнських, чи ні. Доки в статуті С.У. не зазначено, що ідеольогія і праця „С. У.“ спираються на християнських засадах, можна супонувати незалежність ідеольогії і праці „С. У.“ від християнських засад; не можна теж мати запоруки на майбутнє, що членки „С. У.“ в праці з рамени „С. У.“ (діточі садки, виховно-освітні курси для дорослу і т. д.) будуть придержуватися християнських засад. Що незалежність від християнських засад в „Союзі Українок“ навіть ствердила ця частина Заг. Зїзду „С. У.“, що оплескувала заяву п. Томашівської з Копичинеччини: „Я в „С. У.“ ні християнка, ні католичка, лиш карний член „С. У.“... Ствердив це і провід С. У., який не зареагував ex praesidio на того рода заяву своєї членки.

II. Делегатка М.Т.П., що дістала рішаючий голос на Заг. Зїзді „С. У.“ і знає цілу історію домагання доповнити статут „С. У.“, уважала вказаним предложити Заг. Зїздові „С. У.“, який компетентний рішати про статут „С. У.“, щоби спрецизував у статуті „С. У.“, що ідеольогія і праця „С. У.“ спирається на християнських засадах. Укр. Жін. Кат. Т-ва у Львові вважають осуд виступу делегатки М.Т.П. в цій справі п. Предсідницею за відвернення уваги Заг. Зїзду від змісту виступу на саму тактику та вважають прилюдне напятнування тактики делегатки М.Т.П. п. Предсідницею за невмісне і несправедливе тому, що делегатка М.Т.П. мала право рішаючого голосу без ніяких застережень і обмежень на основі запрошення Головного Виділу „С. У.“, підписаного м. і. п. Предсідницею та на основі § 22, т. 4 статуту „С. У.“.

III. П. Предсідниця атакуючи делегатку М.Т.П. підкреслила, що ніхто з членок „С. У.“ не домагався і не домагається доповнення статуту в такім сенсі як делегатка М.Т.П., мимо цього, що членки „С. У.“ віруючі християнки. Тимчасом справа доповнення статуту не виринула несподівано на Заг. Зїзді „С. У.“. Вона має за собою свою історію. Її етапи такі: На Заг. Зборах Львівської Філії „С. У.“ 20. I. 1934 р. запитала членка „С. У.“ п. проф. Е. Тишинська, чому в новому статуті „С. У.“ не узгляднено релігійної ідеї, як се було в старім статуті, зладженім в 1924 р. На се відповіла головна референтка Комісії, котра опрацьовувала новий статут, що її усунено як „злишний анахронізм“.

Союз Українок, найбільша жіноча організація, репрезентує передовсім Укр. Жін. Рух і має тенденції централізувати в „С. У.“ загал Зорганізованого Українського Жіноцтва. Тому запрошує на Заг. Зїзд „С. У.“ делегаток інших Укр. Жін. Установ з рішаючим голосом. На цій підставі 10 (десять) Укр. Катол. Жін. Організацій вислало до Голов. Виділу „С. У.“ з дня 15. II. 1934 р. (коли статут ще не був видрукований) письмо в справі християнської ідеольогії в С. У. На це перше письмо згадані організації одержали відповідь від Гол. Виділу „С. У.“, що він за свою діяльність відповідає перед Заг. Зборами.

В другім письмі з дня 15. III. 1934 р. домагалися ті організації, щоб Голов. Виділ „С. У.“ вставив справу доповнення статуту „С. У.“ релігійною ідеєю як окрему точку до програми найблищого Заг. Зїзду „С. У.“. Се письмо 10 Укр. Жін. Катол. Організацій було підписане також кількома членками „С. У.“ і було вислане на цілий рік перед сьогорічним Заг. Зїздом „С. У.“. Воно отже відповіло вповні статутові „С. У.“ § 30, де сказано, що „внески.... членів Т-ва, які мають бути поставлені на Загаль. Зїзді, мусять бути предложені на письмі Гол. Виділові що найменше 30 днів перед Заг. Зїздом“.

Дня 27. I. 1935 р. на Загаль. Зборах Львівської Філії „С. У.“ виступила членка „С. У.“, п. проф. Е. Тишинська, з внеском доповнити новий статут „С. У.“ релігійною ідеєю, якої там нема, покликуючись на дотичну резолюцію Укр. Жін. Конгресу. Предсідниця Зборів п. Олена Шепарович, член Голов. Виділу „С. У.“, заявила, що Збори Філії „С. У.“ не компетентні про се рішати та що сей внесок може бути директивою для делегаток висланих на Заг. Зїзд Центр. Укр. Жіноч. Т-ва „С. У.“. Проти сього предложення не було ні одного спротиву з боку Заг. Зборів Філії. (Одна з членок підносила лише технічні труднощі при зміні статуту). Те все авторка внеску, членка „С.У.“ п. проф. Е. Тишинська пригадала Голов. Виділові „С. У.“ письмом з дня 9. III. 1935 р.

З наведеного виходить, що Провід „С. У.“ перейшов до денного порядку: 1) над писемним домаганням в цій справі 10 Укр. Жін. Кат. Організацій та кількох членок „С. У.“ з дня 15. II. і 15. III. 1934 р. 2) над відносною резолюцією Укр. Жін. Конгресу, 3) над внеском своєї членки поставленим на Заг. Зборах Львівської Філії „С. У.“ 27. I. с. р., який Збори приняли як директиву для делегаток на Заг. Зїзд „С. У.“.

IV. Закид. п. Предсідниці про ходження Укр. Катол. зорганізованого жіноцтва „на пояску п. Др. Дзеровича“ не видержує критики. Річ малася так: Одна членка „С. У.“ представила Генер. Інститутові Кат. Акції труднощі в справі доповнення статуту „С. У.“ християнською базою і просила підперти справу на провінції, що Ген. Інститут Катол. Акції зробив обіжником тому, що справа входила в його компетенцію. А втім, коли погляди Катол. Організацій в католицьких справах покриваються з поглядами Президента Ген. Інституту К. А., п. Др. Дзеровича, то се тому, що всі свідомі католики служать одній і тій самій католицькій ідеї.

V. Укр. Жін. Кат. Організації у Львові вважають, що заява членки „С. У.“ п. Томашівської, що „ніхто не сміє входити з чоботами в нашу душу“ та пригадка п. Предсідниці про релігійну толеранцію, ухвалену Укр. Жін. Конгресом, не стоять у ніякім звязку з виступом делегатки М. Т.П. бо: 1) як спрецизування в статуті „С. У.“ справи плекання української національности не є „входженням у душу з чоботами“ так і спрецизування зберігання християнських засад в „Союзі Українок“ не є вмішуванням в інтимні справи душі, але підставовою справою праці членок „С. У.“ і 2) делегатка М.Т.П. своїм виступом на Заг. Зїзді не вразила ніякого християнського віроісповідання в рямцях „С. У.“, лише вдарила в ареліґійність статуту „С. У.“, за якою може критися масонерія, атеїзм, лібералізм і т. д.

Львів, 31. березня, 1935 р.

Марійське Т-во Пань у Львові
О. Бачинська — Е. Шаркова
Католицьку Акцію Укр. Жіноч. Молоді
С. Женчур — М. Сковронська
Жіноч. Кооперативу „Доля“
Ст. Фіголева — М. Шлапковська
Т-во Укр. Дівчат ім. Св. Йосифа
Мгр І. Александрович — М. Роса
Марійську Дружину Укр. Дівчат
П. Стойко — К. Сомик

За:
Центр. Жін. Кружок при Укр. Катол. Союзі
А. Конрадова — М. Біленька
Марійську Дружину Студенток у Львові
О. Захарієвич — Мгр. М. Грабович
Комітет Допомоги Вдовам і Сиротам по Священиках
М. Дзеровичева С. Лищинякова
Т-во Укр. Катол. Робітниць „Будучність“
Е. Тишинська — С. Вощинська

*) Рівночасно повідомляють нас, що редакція ліберального „Діла“ відмовила їм місця на се вияснення. — Ред. „Нової Зорі“.

Відповідь на анкету

Писали ми вже свого часу на сім місци про одну мудру анкету, розіслану до війтів в справі руїн замків, цінних книжок, антропофізичних типів, фенольогічних обсервацій і т. д. Як тепер повідомляє преса, надійшла вже одна відповідь на анкету. Прислав її війт з Бядоліна.

Голова села відповіла совісно на всі точки анкети:

1) „Щодо руїн і старих будинків повідомляю, що всі будинки старі й поруйновані, бо нових ставити нема за що.

2) Щодо рідких книжок, повідомляю, що сільський крамар має ощадностеву книжку ПКО, але гроші з неї вже вибрав. Також учитель має пару книжок. Мопет ані старих ані нових давно нема, бо забрали за податки.

3) Найбільше характеристична прикмета мови та, що народ дуже паскудно говорить, коли в селі є екзекутори.

4) Антропофізичний тип ріжнородний. Найбільше важить пан командант постерунку, бо 95 кг. Всі хлопи худі. Довгоголових ані короткоголових в селі нема ніяких. Є лише пару півголовків.

5) Психічні прикмети розмаїті. Найбільший пес в дяка „Неро“, найменший в пані учительки „Бобко“.

6) Знарядів уживає народ старих і попсованих, бо не стати його на нові.

7) Ніяких бортей в селі народ не довбає. Тільки малі діти довбають в носах, от як діти.

8) Фенольогічних обсервацій для пана Піма надсилати не можна, бо в селі нема телефону“.

Кажуть, що комітет, котрий зорганізував ту нещасну анкету, вже після одержання вищe наведеної відповіди зрікся цілої імпрези. Тимбільше, що тодішний премієр пан Козловский видав тоді власне обіжник, котрий заборонив того рода завертання голови війтам. І не лише війтам!

Лебединий спів.
Тедді.
(„Курер Львовскі“ ч. 88 А.)

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Св. Отець проти війни

З Ватиканського Міста повідомляють: Дня 1 с. м. відбулася консисторія, скликана для засягнення опінії кардиналів в справі канонізації Йосифа Фішера й Томи Мора. Після одноголосної апробати Св. Отець виголосив велику промову. Наперед висловив свою радість з приводу близької канонізації двох анґлійських святих в Ювілейнім Році і в 25-ліття коронації анґлійського короля. Потому говорив так:

Справи, котрі ми досі порушили, наповняють душу радістю, бо освітлюють події, що відроджують, ублагороднюють і спонукують людські уми до величавих річей. Та коли наш зір спрямуємо на жахливу кризу економічну, політичну й особливо моральну, що мучать людство, коли розважимо ще більше зловіщі наслідки, котрих треба побоюватися в будучности, то справді маємо причину до суму і глибокого болю. Хоч іще не було можливости направити шкоди після останної европейської війни, то вже знов затемнюється земний обрій хмарами, пронизуваними грізними лискавицями. Душі дрожать і непокояться неначеб пригадували собі слова Ісуса Христа: „Почуєте про війни і розрухи... зарази і голоди і страхи з неба і великі знаки будуть... люди сохнути будуть зі страху й очікування тих річей, що будуть приходити на весь світ" (Лука 21). Тому не дивуємося, що народи в такім перелякy, в такім гнеті людського рода, звертають зі всіх сторін очи до Спільного Батька, щоби благати Його про світлість, про пільгу, про надію... Коли направду у всіх часах люди потребували христіянської чесноти надії, особливо конечне, щоби в тих нещасних часах звернулися до неї з тим більшою силою, будучи певні, що Божа воля править і ними і їх справами. Отже нехай неспокій душі знайде потіху в тій чесноті і переміниться в ревну молитву до Батька безконечного милосердя за те, щоб нарешті надійшли лучші часи. Як Апостоли колибані й майже затоплювані збуреними филями зверталися з благанням до Христа, так і ми благаймо постійно, щоби настала велика тиша й повторяймо їх молитву: Господи, рятуй нас, бо погибаємо! А тому що загально поширювані вістки про війну се для всіх причина порушення й викликують великий страх, уважаємо за слушне забрати в тій справі голос, як се наказує повірений Нам апостольський уряд. Щоб народи мали наново піднести зброю одні проти других, щоб наново мала литися кров братів, щоб на землі, на морі, в воздусі знов мало ширитися знищення і руїна, все те здається таким величезним злочином, проявом такого божевільного шалу, що уважаємо се рішучо неможливим... Направду не можемо витолкувати собі, щоб ті, котрі повинні дбати про добробут народів, хотіли пхати до різні, руїни, знищення і свій власний нарід і велику частину людства. Одначе колиб хтонебудь осмілився доконати того ганебного злочину, — коби Бог віддалив такий сумний здогад, котрий зі своєї сторони уважаємо за неправдоподібний, — тоді не зможемо зробити нічого іншого як знов звернути зболілу душу до Бога з тою молитвою: „Розжени народи, що бажають війни" (Псалом 67, 31). Нехай се буде сказане про моральну неможливість якоїнебудь нової війни, та Нам як і богатьом іншим здається очевидне, що в теперішних незвичайно поважних обставинах виступає крім того фізична й матеріяльна неможливість. Коби в нинішних часах, повних неспокою й суму, котрі кажуть побоюватися ще сумнішої будучности, Бог у Своїм великім милосердю зволив освітити небесним світлом уми тих, в руках котрих спочиває влада й доля народів.

В місяці січні зарядили Ми триденні публичні молитви в Люрді, висловлюючи бажання, щоби в них злучилися всі вірні, навіть з найдальших країв. На тих торжествах бажаємо бути репрезентовані Нашим кардиналом-леґатом, щоб віддати Нашу почесть для Непорочної Діви як також сповнити обовязок вдячности супроти Бога за скарби Відкуплення та овочі спасення, так обильно розділювані підчас Святого Року. — (За КАП-ом).

Збори Маслосоюзу

Білянсовий оборот поверх 52 міл. зл.

2) Інж. Андрій П а л і й говорив дальше: На загальну доставу масла до Львова 1.575.981 кґ провірено 553.120 кґ. себто 35.1%. Загально виконано в нашій лябораторії 14.092 аналіз. Загальні торги Маслосоюзу виносили в 1934 р. 7.730.546 зл. Білянсові обороти зі всеї діяльности Маслосоюзу виносили в 1934 р. суму 52.039.078.66 зл. Дохід брутто виносив в 1934 р. 634.998 зл. Кошти завідування 607.014 зл. Персональні побори фізичних і умових працівників виносили 332.015 77 зл. або 54.69% всіх коштів завідування. Стан працівників Маслосоюзу в 1934 р.: 3 члени дирекції, 136 умових працівників, 86 фізичних робітників, 9 шоферів, разом 234 осіб. Білянсова надвижка в 1934 р. 3.477.29 зл. Уділовий капітал 172.372 зл., запасний фонд 361.425 зл., разом власних фондів було в 1934 р. 537.285 зл. Чужих фондів 559.561 зл. Відношення власних фондів до чужих як 1 : 1.04, тобто корисніше як в 1933 р., коли виносило 1 : 1.27. Домінуючі торги походять від набілу. Наш ідеал: весь набіл збувати в наших крамницях. Експорт закордон се тепер дефіцитовий інтерес. — На будуче будемо стреміти, щоб осягнути рівномірність продукції. Нерівномірність продукції нас сильно бе. З тим мусимо скінчити. Тепер нема ніяких виглядів на експорт. Німецький ринок замкнений. З Німеччиною можна вимінювати лише товари. До Анґлії експорт дуже обмежений, бо до свого масла ще треба доплачувати. Як осягнути рівномірність? 1) Не брати масла від сезонових кооператив. 2) Районові молочарні не повинні брати молока від сезонових доставців. 3) Треба пропаґувати збільшену комсумцію молока в літі. Зате в зимі молока лишити лиш тілько, кілько потребують діти і молодь. Старші можуть вдоволитися звіринними товщами, як нпр. смалець, котрий богато дешевший від масла.

Після того складав звіт другий директор Маслосоюзу Андрій М у д р и к. Він говорив м. і. так: Подам коротко висновки праці Маслосоюзу в краю за 1934 р. Орґанізаційний відділ Маслосоюзу виконував намічену проґраму вдоволяюче. Терен його діяльности тойсамий, що був в 1933 р. Чисельний стан перзоналу орґ. відділу збільшився о 2-ох люстраторів-орґанізаторів і має тепер 16 фахівців. В кількох районах переведено комасацію районових молочарень. Орґанізаційний відділ відбув 707 поїздок в край і зужив на се 1.919 днів. Дня 31. XII. 1934 р. Маслосоюз обєднував 125 районових молочарень, 1350 продукційних одиниць в 8 відділах. Зоотехнічний відділ вів контролю молочности при співпраці з Сіль. Господарем в 7-ох контрольних районах. Контроля молочности дала гарні висліди. Правильно годовані корови давали річно від 2.136 до 2.681 літрів молока. Неправильно годовані тільки 1.070 — 1.571 л. м. Маслосоюз працював в напрямі охорони сільсько-господарських тварин. Видано окремий правильник і друки. До кінця 1934 р. 57 районових молочарень зорґанізувало в себе допомогові фонди. В 1935 році треба довести до того, щоб допомогові фонди повстали при всіх районових молочарнях. Найбільші пересічні кошти продукції 1 кґ. масла виказали округи Львів і Стрий, бо 59 сот.; найменші були в районі Луцьк, бо лише 41 сот.

Тільки тоді знається щось справжнє („etwas Rechtes"), коли знається мало. (Ґете).

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

У Львові відбудеться місія в трох церквах: св. Юра, Преображенській і св. Петра та Павла. Місія зачнеться 6 цвітня с. р. ОО. Редемпторити висилають на місію своїх найзнаменитших бесідників. Науки голоситимуть Впр. ОО. Породко, Корба, Ковалик, Величковський, Антонишин, Стефнюк і Боско.

Про науку релігії в школах пише нам оден з наших постійних ВП. Передплатників ось що: Незавидною є доля релігії у вселюдних школах, де вчать священники-некатихити. А таких шкіл переважаюча скількість В школах учительство назагал до релігії наставлене ворожо або байдуже, що на одно виходить. Науку релігії зокрема в гр.-кат. обряді, обмежується до мінімум. Часті випадки, де на одну годину у маленькій клясі збирається понад 70 дітей! Ніякі зажалення не помагають. Самуж релігію звичайно трактується як щось меншевартісне, побічне, тягар, конечне зло. Пляни і засоби навчання дають богато до побажання. Вони зовсім старі, чужі дитячому життю. Щогірше, дітвора має дуже мало підручників. І ті підручники також не дуже відповідні. Передовсім не узгляднюють цілого життя дитини та відмінної психіки хлопців і дівчат. Дається сильно відчувати цілковитий брак рел. стінних часописів, добрих рел. журналіків (дозволених), рел. образів, відповідних рел. брошур, летючок. Навіть нема у нас доброго видання Євангелії, котрим діти моглиб покористуватися. Про мапи та інше треба промовчати. В дійсності школа, хоч „учать"в ній релігії,наскрізь ляїцистична. Поза годинами релігії ніхто навіть не згадує про Бога. Натомість ляїцизм форсується всіми засобами не виключаючи „лектури" от хочби такого „Пломика", котрого наклад виносить поверх $^1/_2$ міліона примірників! Вселюдна школа має велику прогалину. Найгірше, що преса не богато говорить про неї. Крайний час щось почати! Та одиниці тут нічого не вдіють. Богато одначе зможе тут зробити орґанізація. Треба підкреслити, що самим священикам придалибся відповідні курси, конференції, зїзди, добрий катех. о р ґ а н, тощо. Належалоб теж наладнати шкільні візитації. На превеликий жаль детеперішні т. зв. деканські візитації проходять без найменшого успіху для науки релігії у школі. Виринає конечність вглянути в занедбану ділянку і науку релігії у вселюдних школах піднести на належний ступінь.

75-ліття німецького катол. щоденника. Дня 31 березня с. р. знаний катол. щоденник „Кельніше Фольксцайтунґ", скінчив скромним обходом 74-ий рік свого істнування. Сей заслужений для катол. справи часопис появився спершу під назвою „Кельніше Блеттер" дня 1 IV 1860 р. заходом і коштом Осипа Бахема, в котрого родині був аж до 1924 р. Спершу „Кельніше Фольксцайтунґ" виходила 6 разів в тиждень. Зчасом постійно розросталася, зеднувала собі популярність: збільшилася рядом ріжних додатків. В останніх часах „К.Ц." виходила тричі денно. Вона була позитивно льояльна супроти держави та постійно боролася за катол. права й домагання. Особливо се її катол. становище зазначилося в часі Ватиканського Собору, бісмарківського „Культуркампфу", в часі світової війни та останніх новопоганських виступів. З приводу свого ювилею „Кельніше Фольксцайтунґ" видала окреме пропамятне число. (КАП).

Епископ Могунції д-р Людвик Марія Гуґо помер в Людвіґсгафені 30 м. м. Він уродився в 1871 р. Священиком став в Римі 1894 р., епископом Могунції 1921 р. Як протектор третого міжнародного конґресу Христа Царя в жовтні 1933 р. в Моґунції він був одним з авторів славної відозви Катол. Акції в Німеччині та творцем секретаріяту для справ вчасного св. Причастя дітей і замкнених реколекцій. (КАП).

ОГЛЯД ПРЕСИ

Народини американського Гітлєра

„Век Нови" в ч. 10.137 приніс під таким заголовком цікаву статтю відомого публіциста Сіґми. Подаємо її в дослівнім перекладі:

Се зовсім певне, що коли през. Росвелтови не вдасться його нечуваний господарський експеримент, названий „новою роздачею карт" — „New Deal", то стара американська конституція розлетиться на тріски. І Злучені Держави випливуть на безкрайний океан якихсь необчислимих і в наслідках анархічних імпровізацій і плянів відзискання втраченого добробуту. — Бо упадок з висот майже непонятного добробуту на також непонятні низи кризи й нужди був в Злучених Державах найбільше наглий, отже й найбільше болючий. Американське населення при всій своїй матеріяльній цивілізації найбільше сире й найменше культуроване в цілій білій расі. Отже в Злучених Державах, оскільки реакція на кризу мусить бути найсильніша, остільки мусять бути дуже слабі умові й моральні сили, що гальмують і здержують. Коли безмірно примітивна в ґрунті річи американська суспільність випаде раз зі своєї теперішної форми, то не скоро позбирається в якійсь новій.

Минули вже перші два роки панування Росвелта. Суспільність при останніх виборах до Конґресу й Сенату дала йому ще раз докази майже безмежного довіря. Одначе не зважаючи на те його реформи все ще не приносять очікуваних спасенних наслідків. Нужда триває й росте, а терпеливість мас і не тільки мас заникає. Що з того, що при останніх парляментарних виборах партія Росвелта здобула величезну побіду над старими й сьогодня майже заникаючими республиканцями, коли в лоні демократичної партії росте опозиція й щораз більша ненависть до Росвелта. Та остаточно всіх диктаторів, так добрих як і жорстоких, валять не товпи, що стоять безсильні здалека, але їх власні партії, преторіяни та найближчі приятелі й довірені.

Становище Росвелта слабке. Требаб чуда, щоб перед упливом президентського часу міг він осягнув такі висліди, що оправдувалиб понесені для них жертви. Публична опінія Злучених Держав непокоїться щораз більше й випадає з форм, стає щораз лекшим жировиском для всякого типу демаґоґів, коли вони лише мають достаточно випарені писки і є відповідно енерґійні і послідовні в діланні.

І власне один такий вже знайшовся і то як правдиво „величавий примірник" того рода. Се один пан Huey Long, донедавна губернатор стейту Люїзіяни, а тепер з її волі член американського сенату. Поважні нюйорські часописи вже сьогодня остерігають, що в Лонґови вродився Злученим Державам їх власний Гітлєр, котрий в данім разі не лише дорівнює ,але на богато перевисе свій німецькій первовзір. — Хто такий той Г. Лонґ? Він в 13 р. життя чистив черевики, в 16 продавав на ярмарках ріжні чудотворні піґулки й еліксіри, в 22 зачав по черзі відвідувати ріжні університети, але ні в однім з них не здав ні одного іспиту і в 30 р. виступив вкінці в ролі покутного або т. зв. „приватного" адвоката. — Як бачимо, життєпис зовсім не блискучий. А однак він вистарчив, щоб його посідач в 36 році життя величезною більшістю був вибраний ґубернатором або управителем величезного стейту Люїзіяни та щоби правив як правдивий диктатор, аж вкінці після уступлення з того становища вдячні горожани вибрали його знов величезною більшістю членом Сенату, котрого він є пострахом і чудовищем, найвартнішим оглядання. Завсігди в одязі піскової краски, так вимнятім, якби 3 дні й ночі не розбирався з нього, з ярко голубим краватом під шиєю і, як годиться давному чистильникови черевиків, в завсігди нечищених камашках — Г. Лонґ носить під пахою примірник Біблії, сильно пошарпаний і затовщений, на котру постійно покликується в своїх промовах. — Де жерело нечуваної каріери, вже досі зробленої, і в будучности щораз загальніше передбачуваної в розмірах і темпі вже зовсім надлюдським? — Отже очевидно побіч обективних американських відносин та причина є в безсумнівнім демаґоґічнім ґенію містера Лонґа, котрий здаєть ся перевисшає під тим оглядом на ціле небо всіх своїх попередників і европейських маестрів. В порівнанні з ним всі вони виглядають як нудні й малі педанти. — В протиставленні до всіх своїх старших европейських братів американський кандидат на диктатора замість великих і численних книг написав лиш одну брошурку на 20 сторін під вимовним титулом „Розділіть богатство". Вона прикрашена цитатом з Євангелії св. Йоана: „Пізнайте істину й істина освободить вас". — Програма містера Лонґа така проста й ясна, що для найбільше приступного виложення її навіть і та мала його брошурка се „твір" богато за довгий. Ось сенс його програми: Злучені Держави такі богаті, що колиб справедливо розділено всі істнуючі в них богатства, то на кожного мешканця випалоб по 15.000 долярів. Одначе такий радикальний і повний розділ зовсім непотрібний і не бувби пожиточний. Вистарчить всім міліонерам, міліярдерам і взагалі американським богачам відібрати тілько, щоб кождий бідний Американець міг з того дістати по 5000 долярів на руку. Тоді богачі втратять властиво лише відносно невелику частину своїх богацтв. А кождий Американець одержить капітал, котрий зможе ужити після своїх здібностей та уподобань як хлібороб, ремісник, купець чи якийнебудь інший продуцент або працівник. Одначе щоб по якімсь часі богацтва не збіглися знов в небогатьох руках, полишаючи знов більшість горожан в стані неприємної голости треба означити максимальну границю дозволеного особистого богатства. Рівночасно треба постаратися про те, — щоби праця на рілі й по фабриках була так зменшена й зорґанізована, щоб її для нікого не могло бракувати так, щоб тільки очевидний лінюх не був в стані знайти працю і заразом кусок хліба. Всі люди невилічимо недужі та всі, — що скінчили 60-ий рік життя, мають одержувати з публичних кас доживотну ренту по 30 долярів місячно. Адміністрація держави має стати така проста, щоб коштувала як найменше. Рівночасно держава повинна мати досить грошей, щоб могла виплачувати ренти і взагалі спішити з допомогою всюди, де знайде нещастя без вини. В тій ціли повинна бути ґрунтовно змінена податкова система в напрямі найбільшого обтяжения богачів та повного відтяжения вбогих.

На шляху до цезаризму.

Простоті тої науки відповідає простота партійної орґанізації, котру містер Лонґ заложив і вдержує в великій пружности і стані постійного зросту. Члени тої організації не вплачують до партійних кас ніяких вкладок, не уладжують ніяких походів, ні парад, мають лиш один обовязок: поширювати просту науку свого майстра й вожда знов по думці персету з Євангелії, котра каже: „Ідіть до всіх громад і голосіть радісну новину кождій живучій істоті".

І така примітивна орґанізація, сперта на такій наївній науці, вже сьогодня є великою силою. А яка вона буде завтра або позавтра, ніхто не знає. Містер Лонґ вже тепер неподільний володар великого стейту Люїзіяни, пануючи в нім при помочи своєї власної міліції й передовсім при помочи власної могутньої висильної радіостації, до котрої говорить 6 разів денно. Вправді говорить все те саме, але говорить завсіди з таким безсумнівним талантом і запалом, що як зачарованих держить при собі вже зеднаних слухачів і постійно здобуває нових. — Найповажніший нюйорський тижневик „Нейшен" (Нація) написав недавно, що „Г. Лонґ тепер найлучший народний промовець Америки, що богато перевисшає самого Росвелта. — Колиб Лонґ міг опанувати головні американські висильні радіостації, то за один тиждень перевернувби всі Злучені Держави горі корінем, бо се один з найбільше суґґестивних людей, що сьогодня живуть на земній кулі".

Дотеперішні висліди Лонґа дійсно того рода, що годі закинути пересаду нюйорському тижневикови. За 1 рік Лонґ зібрав на себе 3½ міліона голосів і членів своєї партії, коли Гітлер потребував двох літ часу, щоб лісту членів нац. соціялістичної партії довести до першої тисячі. Сам Лонґ заповідає, що в 1936 р. виставить свою кандидатуру на президента Злучених Держав, при чім одержить 15 міліонів голосів! — Згаданий нюйорський тижневик зовсім не перечить тим заповіданням, але обмежує їх лиш остілько, що того рода успіх Лонґа передбачує лише в разі, колиб показалося, що Росвелт не матиме успіху. — Отже, як бачимо, мати історія підготовляє вже за плечима Росвелта нового маґіка та чародійного санатора недужої Америка, що з чистильника черевиків і ярмарочного шарлятана може в короткім часі вибитися на фотель президента Злуч. Держав в Білім Домі. Коли австрійський кімнатний маляр міг заволодіти Німеччиною як її необмежений пан і володар, то навіть найскорша і найбільша каріера містера Лонґа в Зл. Державах булаби в порівнанню з тамтою каріерою зовсім чимсь природним і простим.

Духова убогість і розпучлива наївність програми Лонґа зовсім не промовляють проти нього, але навпаки: як найсильніше за ним. Бо всі загально признані т. зв. „правди" мусять бути відповідно наївні та... неправдиві.

Лонґ любить людство таксамо горячо і щиро як всі диктатори, що його потім „для його добра" будуть катувати й обдирати зі скіри. Ніколи не було інакше! Ніколи диктатури, що зачинались під найблагороднішими кличами, не кінчилися чимсь іншим, як лиш актами безмежної злости, ненависти й жорстокости. І ніколи ще ті сумні досвіди одних не відібрали охоти іншим скоштувати солодощів диктатури.

Американська суспільність очікує чуда й месії, отже дозріла до піддання себе якійсь диктатурі, котра в умовинах умовности й моральности американської маси перевисшить все, що бачили колинебудь під оглядом жорстокости. Хто знає, чи Гю Лонґ не призначений історією на першого американського цезара...

Примітка Ред. „Н. Зорі": Весь „блеск" науки містера Лонґа про те, що кождий Американець міґби одержати „забездурно" по 5.000 долярів — мимо правди тої науки — паде під ударом одної одинокої замітки: що величезна більшість тих, котрі одержалиб „забездурно" 5.000 долярів, напевно сполокалаб гроші до кількох днів або в найлучшім разі до кількох тижнів: бо як відомо, люди, котрі ніколи в руках не мали значнішої суми грошей, одержавши більшу квоту, майже все пускають її дивно скоро й то звичайно на ціли зовсім непродуктивні. Тай остають в іще гіршим стані, ніж були передтим, бо за короткий час зовсім відвикають від роботи та привикають до „вживання життя". А коли грошей не стане, стають в більшости крайно озлоблені і на все готові, як зрештою кождий чоловік, опанований лінивством і жаждою вживання, якої не може заспокоїти. І в тім власне криється небезпека розпутання пристрастей в великім американськім народі, що може перевести новий аґітатор на велику міру. Прочуття страшної революції в Америці описували ми в „Н. Зорі" п. з. „В столиці жовтого дявола".

Дивна стаття В. Панейка

в парижських „Последних Новостях"

Василь Панейко, б. довголітний редактор „Діла" і потому його заграничний кореспондент, почав містити в „Послѣдних Новостях" Мілюкова з 31. III. цикль статтей. Перша має титул „Къ украинскому вопросу". В тій статті є такі місця: „Австро-польскія усилія принесли несомнѣнные плоды: русинское населеніе Галиціи (или, по крайней мѣрѣ, значительная часть его) превратилось въ орудіе раскола русскаго національнаго единства. Это орудіе — рѣзко антирусское украинство — вошло въ планъ внѣшней политики Австріи лишь при Францѣ-Фердинандѣ: Его дѣйствіе становилось все болѣе и болѣе ощутимымъ во время великой войны и русской революціи. Въ наше время, т. е. въ самые послѣдніе дни, оно превратилось исключительно въ инструментъ польскаго и германскаго имперіализма, или, выражаясь точнѣе, въ инструментъ „движенія на Востокъ" Гитлера и Пилсудскаго".

Іден у Варшаві

З Варшави поїхав до Праги

Показується, що неправдиві всі поголоски, немовби Іден іменем Анґлії робив Польщі якісь предложення східного пакту. Правдою є тільки те, що Іден референував мін. Бекови зміст своїх розмов в Москві і що мін. Бек мав нагоду підхопити неодно з предложень большевицьких, про які згадував Іден, але мін. Бек не зробив сего. Отже розмова мала до кінця інформативний характер, таксамо як розмова з президентом РП. і з марш. Пілсудським. Назагал преса згідна в тім, що Польща до східного пакту не приступить, а в ніякім разі до того пакту в його дотеперішній формі. З Варшави поїхав Іден до Праги, відти до Лондону.

При грипі, анґіні і всіх хоробах перестуди вживайте

Піґулки з хініною в порошку „Original" покриті цукром, приємні в ужиттю і розпускальні в шлунку. — Набувайте в кожній аптиці. — Зареєстровано в M. S. W. під ч. 1492.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

З дивних і страшних книжок

Письменницькі паростки комуністично-націоналістичної частини молодого покоління.

СТЕПАН ЮРІЙ МАСЛЯК. **Пролом. (Божевільна симфонія). Симфонічна поема пристрастей переходової доби.** Прага 1934. Видано 120 книжок в 2-х томах на правах рукопису накладом автора. Стор. LXXIV + 490 + 203, форм. 18 × 25.5 цм.

„На правах рукопису" — отже не пишеться рецензії на таку книжку, — каже звичай. Тимчасом автор посилає книжку до редакції, а з родини автора ургують рецензента, чому нема рецензії. Виходить, що автор таки хоче рецензії.

Сам автор назвав свою кольосальну книгу (765 стор. великого формату!) „божевільна симфонія". Такої довгої симфонії мабуть не втяв ні один музик... „Симфонічна поема пристрастей переходової доби" ділиться на: Інтродукцію; Частину І: Апассіоната (Чоловік); Ч. ІІ: Інтермеццо (Бог); Ч. ІІІ: Сатанелля (Скерцо діяболіко). Попереджає Вступ і лист до Василя Бобинського.

„Книжка написана 1919 р. хотіла дати відповідь, чому війна 1918—1919 рр. мусіла скінчитися катастрофою... Ця поема в цілости була готова в р. 1919. Три рази пропали її манускрипти і чотири рази треба було писати її на ново. Сатира на праву і ліву інтелігенцію... Герой заглушує себе сильними фразами. Його акції — це привиди горячкової уяви... Цілий зміст поеми це супровідний текст для музики орхестри, що безперервно грає... Ясно, що і вічні прозвання безчинного героя з II — III частини могли б викликати з чисто мистецького боку несмак... Нехай буде виправданням для тих моментів герой і тієї форми та обставина, що герой лежить на смерть поранений в болоті на дощі та що ці його привиди і горячкові візії зумовляє саме це, що він умирає... Герой не всилі рушитися, тому що в його грудях оловяні кулі... Якщо-б хтонебудь при читанні „Пролому" обурювався, нехай (тут затерто хемічним олівцем пять слів, а дописано ч е р в о н и м: „його перечитає тричі")... Хто хоче зрозуміти пастрої „Пролому", мусить прочитати листа до Бобинського. На думку автора при цьому читач не засне"... — пише автор — стилем Я. А. Б. Цурковського — в „Передмові".

Прочитавши лист до Василя Бобинського („всього тільки" 68 сторінок великого формату...), взявся я за читання самої „божевільної симфонії". Небіжчик Максимович, що розвалкував „Богородице Діво" на 25 тисяч віршів — пігмей в порівнанні зі Степаном Юрієм Масляком: Масляк валкував „Пролом" чотири рази (пор. „Передмову") і розвалкував на 31.858 віршів! А читач, що обурюється, повинен — на гадку автора читати „Пролом" тричі, то значить витримати (без вступу і листа!) 94. 574 (словами: девятдесятьчотири тисячі пятьсотсімдесять чотири) віршів. А при тім „цілий зміст поеми це супровідний текст для музики орхестри, що б е з п е р е р и в н о г р а є" — розуміється на нервах читача. І підчас того знущання над читачем, в часі читання тих 765 сторінок герой конає і весь час говорить, говорить, говорить... Приймаючи мінімум 7 слів на вірш, конаючий герой з оловяними кулями в грудях — має читачеви сказати 662.018 слів!

Приміром конаючий герой „говорить" з Богом:

„Дивися там на того Даляй-Ляму —
Твоїх церков боронить і храмів...
Мішки срібла, що з люду налупив,
А по смерти іде до неба прямо!
Його стяги із божим монограмом
Дають життя, та й в небесах спочив!
Герої? що?!... лицарство божих сил?
Відважний ум, що бється за статуї?
Ти дурнів тих до чогось потребуєш?
Ти дурнів тих на поміч позвозив?
Ти-ж вічний бог, що всесвіт сотворив,
А ті, — поглянь! — пявки й черевоплуї!"
(стор. 523).

Мусимо вірити авторови, бож він заки став комуністом, був щось зо два роки на теольогії, очевидно на час війни... В подрібнім описі свого життя (гляди „Лист") автор „забув" згадати ті свої богословські часи; для увіковічнення його славного життя подаю тут — як очевидець — згадку про ті богословські студії автора.

Дар пророчого духа, який автор мав у 17 році життя (Лист, ст. VII), „горячкові фантазми" в ночах по Сараєвськім атентаті, смертельна недуга в 1915 році і б. п., врешті сам вступ, лист, кольосальна поема, її 4-разове переписування і врешті спосіб виправок тексту — вказують очевидно на якийсь психопатичний „комплекс" автора. Лічать такі комплекси тим, що усвідомлюють про них хорого. Усвідомлення собі свого комплексу в „Проломі" та чотирократне переписання плоду того усвідомлення принесло авторови напевно велику полекшу; та що лічить одного, се може другому зашкодити. Добре, що автор висповідався терпеливому паперови з усіх своїх фантазмів; та чи не захворіє читач від такого приміром опису:

„...це очі ягуара
Страшні, страшні!
Шайтан!...шайтан!!! — поглянь: на сатані
Тіара!
Страшна примара
Вдивляється з пустель у цілий світ —
Ввесь небозвід
Закрила круків хмара, —
А кіт стоїть — на горло скочить зараз
Кіт! кіт!
Пекельний хоровід
Кругом — довкола —
Якісь відьми роздягнені догола —
Мавчазний рід, —
Несуть марі в офірі мертвий плід,
А кіт — ні слова..." (стор. 671).

Правду сказавши — добре робить. Бо і що той кіт мавби властиво на те все сказати?...

Можливо, що автор хорий геній, а критик чи рецензент — личина буденна. Все можливе... Та сумніваюся, чи знайдеться богато людей сильної волі, щоб дочитали „Пролом" в цілости до кінця. А коли вже і знайдеться, нехай заздалегідь — перед читанням — запишуть собі і порадять домашнім до відома телефон швидкої допомоги 318-58. Ні, ні! Вибачте, я помилився й замісць числа телефону подав число віршів „Пролому"...

Та якби не було, сей величезний твір мабуть ще нераз згадають колись основні критики й історики українського письменства. Згадають в тім відділі, в котрім будуть оцінювати поезії Зробека („Душа горіла — в тіло вітер дмухав"), великий том поезій емерит. почтов. урядника Залеського*), „Збірник щирих слів" одної жінки і т. п. Згадають також учені, що будуть студіювати історію поодиноких родів з голоснішим іменем: автор „Пролому" це син відомого поета Володимира Масляка, в котрого поезіях є також незлі річи. А синок написав книжку — скажім делікатно — дивну.

РОСТИСЛАВ ЄНДИК. **Проклін крови.** Львів 1934. Видавництво „Батьківщина". Форм. 12.9 × 17.8 цм. стор. 101 + 3 нпг. Вінета В. Ласовського.

Можна бути добрим антропольогом і рівночасно кепським белетристом. Можна заповідати на вступі оповідання золоті гори, а в висліді... дати звичайну тенденційну повістку. Можна недоросткови говорити стилем Гітлєра, і... осмішитися, бо закороткий.

„Що ж мене може обходити історична правда, правда актів, записана гусячим пером канцелярійного щура?! З неї пробивається голосне регання перезумної гуски"...

Так пише Єндик у „Слові від автора"... Стиль зовсім малих гітлєрівських епігонів, але може теж нагадувати патетичний жаргон „панів світа", недавно прогнаних з Німеччини. „Гонорес мутант морес"...

„Проклін крови" се оповідання про життя Довбуша на основі „правди" гуцульських пісень. До тої — зрештою цікавої теми — додані „мудрствования" автора на теми національної моралі й тенденція вповіти свої поганські погляди в простих читачів через популярне видавництво.

Автор „Проклону крови" читав мабуть пильно „Українську Бібліотеку" та Донцова, дещо з гітлєрівської літератури і з того всього „сочинив" собі свою власну, оригінальну „моральність". Отже не вільно вбивати брата, рідного по дусі й народности, бо се веде за собою „проклін крови". Зате вільно мучити й убивати „ворогів Бога". А ті „вороги Бога" (нота бене: ідея взята у Франка, збірка „Мій ізмарагд"), то очевидно кождий, кого автор, чи там його Довбуш, схоче ворогом уважати. Бо — так поучає Єндик — „все, що робить чоловік за своєю волею, є новим, вищим порядком або безпорядком. Порядком для нього, безпорядком для його ворогів" (ст. 79). Отже Довбуш убиває передовсім своїх особистих ворогів, потім панів і богачів, врешті і своїх рідних по дусі й нації — братів... Тут автор кидає на нього „проклін крови", мабуть за етикою тальмуду згл. мурінів, та се вже просто починає „гледжити воду в ступі і вертає до покинутих річей, аби їх у впертості повторювати". Адже: „все, що робить чоловік" і т. д., гляди вище.

Ідеалом автора є, щоб Довбуш витягнув „громову бартку". А „витягнути бартку - це значить сповнитися і ненавистю і лютю до ворогів і нею безнастанно горіти" (ст. 20). Очевидно — донціївське „щастя ножа і крови" відбите вже в думках молодшого покоління. А таке треба робити — виходить з „науки" Єндика — бо „ніхто з людей не стане земним богом, якщо його серце не корчилося в люті й ненависті, а кров і сльози не купали його. Тільки ненависть, кров і сльози відзначують непростих людей та роблять з них земних богів" (ст. 16).

Розуміється, коли Довбуш убиває першого чоловіка, то щойно тоді „вчувся Олекса перероджений. Запах пролятої вражої крови освідомив, просвітив, переродив Олексу... пролята (!) проклята кров перехрестила й охрестила Олексу" (ст. 24). Крім таких і подібних „високих" ідеалів першої доби націонал-соціялізму (: „впадуть голови"), гітлєрівський епігонічний Єндик має очевидно і свої „українські" ідеали. Отже анархія й шибайголовство а ля герої „Української Бібліотеки" типу Голубця й Турянського: „Однак отаман ...лише замки розбивав, села потішував, міста воював" (ст. 32), — „топором двері виважив з ржавих завіс і кинув їх на жидівське сміття, щоби побідна свобода широко як степ розпаношилася та не спинювалася в одвірках ні на одну мить, тільки вливалася, переливалася" (ст. 45). Чи не чуєте в тім відгомону несвяткованого ювілею 25 ліття ідеольогії „Гайдамаків" М. Петрицького, відбитого в Єндику, та вже за резонансом Голубця.

Самособою не забуває Єндик і про інші „ідеали", отже антиклерикалізм. Звичайно лише буцімто проти церковної єрархії (ст. 70, 72, 77—80). Нагадує се славну брошуру „В обороні греко-катол. Церкви", видану комуністом (тепер уже націоналіст) Готем. Ну, щож — се тільки знак, що Єндик іде за модним сьогодня (пор. промову міністра Косьцялковского) способом порозуміватися з простим народом понад головами „посередників".

Чисто оригінальна авторова еротоманія. Вона, на щастя, мало-небезпечна, бо радше розсмішує, ніж спокушує. „Збірають поцілунки... схопивши себе за вуха, пють їх як з двоушних збанків" (86 ст.). Уявіть собі тільки, які великі мусять бути їх вуха... Є богато еротоманських творів, є голосна 6-томова „Сексуольогія" Гіршфельда, є відомі видання Гнатюка, та ніде нема такого „намятно-

*) Його твір має здається на початку слова: „Симпатично виринаю пером на папері". Се очевидно символічні слова в приложенні до обговорюваних тут типів молодого покоління.

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

го“ опису як Ендиковий. Треба признати, що в тім Ендик зовсім оригінальний...

Цікаво буде для Д-ра Р. Ендика як антропольога розглянути порівнання і вислови Р. Ендика белетриста. Отже: „Флейтух безобразного та непорушного мяса“ (ст. 9), „нехай їм насіння в жіночих черевах каменем стане“ (ст. 19), „Урвалася печінка йому в середині... лежала купа кривавого мяса, що парувала, маковими платками розсипалася та роздувала ніздря Олексі (ст. 23—24), „Сонце... виливало з неба цілими ведрами мляві пестощі нудкавого похмілля“ (ст. 39), „Сподом пливуть потоками розтоплені гроші, змішані з маслом і поживою“ (ст. 42), „Місяць... товстими кроплями розпливався на небі“ (ст. 48), і т. п. До яких висліів дійде вчений антропольог, того не знаю. Всетаки скажу, що се м е н і при читанні нагадувало. Отже пригадався мені опис варення чаю у Монголів: беруть немиту чарку, дають до неї конячого лою та запаривши добре горячою чайною есенцією, солять і ставлять на стіл. Монголам це смакує, Европейці на сам вид того їдуть до Риґи... І одні і другі мають рацію — зі свого становища. Та хто поївби Европейців таким чаєм і при тім переконував їх, що пити такий лоєвий чай — се прикмета чистокровних расових Арійців, того уважалибн в Европі хорими на легкі, скажім делікатно.

Белетрист Ендик хоче в нас впоїти ідеольогію расизму й арійства монгольсько - жидівськими порівнаннями. Тяжка й невдячна робота. Особливо коли белетрист вживає замісць української — жидівської складні: „втрутив Цвібельдуфт іронічно, найбогатший жид, переходячи мимоходом“ (ст. 37), — „Хоч був він часто блуканиною розторощений“ (ст. 12) і под.; не має відчуття для варваризмів, прим. встекліть, взнісши, окрики, зпечулів і б. і. та врешті грішить навіть супроти ортографії: підпераючися, розбезпечемо, Дзвінчені і под.

Вправді „українська література не служить пропаганді гріха і злочинів“ — як мені дехто такий вислів підсуває — всетаки є в ній кілька творів зроджених з такого духа. І до них треба зачислити „Проклін крови“. Се книжка над якою сміло можна поставити надпис: дурна і страшна.

Такі ягідки зачинає видавати насіння Донцового духа, кинене в серця й уми молодого покоління націоналістів на нашій землі. Та вина в тім не Донцова і не Ендиків, яких буде виринати з подібною бовтаниною щораз більше. Вина в тих, що мали потрібний на те розум, щоб оцінити всю шкідливість Донцова та в час не виступили проти неї — просто з лінивства, — хоч уважали себе провідною верствою свого народа. — А р а м і с.

НОВІ ВИДАННЯ

В церквах благословіть Господа. Католицькі Читання ч. 7. Зладив о. Михайло Дороцький, парох потелицький. Заходом Редакційного Комітету Равського Деканату. Накладом Видавництва ЧСВВ в Жовкві. 1935. ст. 16, 6 ілюстрацій; 16⁰.

„Радуйся живоносний Хресте!“ Католицькі Читання ч. 8 і 9. Зладив о. Михайло Дороцький, парох потелицький. Заходом Редакційного Комітету Равського Деканату. Накладом Видавництва ЧСВВ у Жовкві. — 1935. Ст. 32 і 16⁰. — Обі ті книжечки варт поширити.

А. Захарійчук: **Помічник** до науки початків української мови в Рідних Школах. Бібліотека Української Школи в Канаді. Ч. 3. Накладом Товариства Українська Рідна Школа в Канаді. Вінніпег, Манітоба 1934. Формат 17 цм. × 10 цм. Сторін 87. — Набути можна в: Ridna Szkola, 533 Anderson Ave. Winnipeg, M. Canada. —Книжечка видана гарно, свідчить про те, що наші брати за морем дбають як можуть про рідний скарб мови.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В ЛУЦЬКУ відбувся краєвий зїзд Волинського Українського Обєднання. На зїзді було поверх 500 делеґатів. Зїзд відкрив предсідник ВУО пос. Петро Певний. Зїзд ухвалив ідеольогічно-програмову заяву, в котрій ствердив, що ВУО лишається вірним загально-українським ідеалам, позитивно ставиться до польської держави та бажає поль.-української співпраці в спільних господарських організаціях. Зїзд вислав відповідні заяви Президентови Мосціцкому, Маршалови Пілсудскому і премієрови Славекови.

В ГОРОДЕНЩИНІ відбулися недавно волосні вибори. В 7 збірних громадах Городенщини є 92 радних Українців, 42 Поляків і 2 Жидів. В тих 7 громадах Українці здобули 2-ох війтів, Поляки 5-ох. Заступниками війтів є 5 Українців і 2 Поляки. Лавниками 13 Українців і 8 Поляків.

ПОЛЬСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО звернулося до французького міністра закордонних справ Ляваля з проханням, щоби при нагоді своєї подорожі до Москви задержався в Варшаві. Міністр Лаваль приняв запрошення.

АНГЛИЙСЬКИЙ МІНІСТР ІДЕН в Варшаві відбув нараду з польським міністром закордонних справ Беком. Розмова тривала дві години. Розмова міністра Ідена з маршалком Пілсудським тривала годину. Міністр Ідей відкинув прохання журналістів про інтервю. Також польське міністерство закордонних справ обмежилося до дуже скупих відомостей. Супроти того не знати нічого певного про зміст розмов мін. Ідена в Варшаві.

В ҐДАНСЬКУ відбулася велика польська маніфестація. В ній взяло участь 12 тисяч польського населення Ґданська. Маніфестанти перейшли головними вулицями міста. Після того відбулося велике передвиборче віче. Промовляв предсідник польського виборчого комітету Вейгард і предсідник союзу Поляків в Ґданську Еж. Вони заявили, що впливи Поляків в Ґданську ростуть. Вкінці промовляв генерал Ґурецкий з Варшави. Він сказав, що Польща не допустить до того, щоб Поляки в Ґданську терпіли наруги.

ЗАСТУПНИК КАНЦЛЄРА ҐІТЛЄРА міністр Ґес виголосив промову в Мінхені. В ній сказав, що введення військової служби в Німеччині зробило Німців вільним народом. Німецький нарід буде сеї свободу завзято боронити. Нова німецька армія не є імперіялістична, тільки має причинитися до забезпечення мира.

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМІЄР Ґембеш заявив, що Мадярщина буде домагатися рівноправности зброєнь.

В ПАРИЖІ відбулися наради послів Малої Антанти і Балканської Антанти то є Чехословаччини, Ромунії, Югославії, Греції, Туреччини і Болгарії з французьким міністром закордонних справ Лявалем. Обговорювали проєкт т. зв. східного пакту.

В М. ГАЗІ (Голяндія) відбулася велика маніфестація голяндських національ-соціялістів. В ній взяло участь 20.000 осіб. Були також делеґати з Швайцарії, Франції, Італії, Данії, Норвеґії й Ірляндії.

ГРЕЦЬКИЙ ВОЄННИЙ СУД засудив 10 обжалованих за участь в недавнім повстанню на доживотну тюрму, 10-ох на 20 літ тюрми, 4-ох увільнив.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ приняв законопроєкт про асиґнування 38 міліонів долярів на укріплення морських баз на Гавайських Островах.

ЯПОНСЬКЕ ВОЄННЕ МІНІСТЕРство рішило збудувати в Манджурії й Монґолії здовж большевицької границі рад укріплень, котрі в часі війни уможливлять японській армії без труду перервати сибірську залізницю. Ся вістка викликала в совітських кругах паніку.

НОВИНКИ

Гарна весняна погода настала знов у Львові після кількох днів несподіваної зими.

Православний Митрополит Діонізій вислав письмо до ради міністрів. В ним в імени правосл. Церкви в Польщі протестує проти наміреного зруйнування Софійського Собора в Києві і просить голову ради міністрів поробити відповідні заходи, щоб охоронити від знищення старий релігійний памятник.

Памятник Шевченка відкрили 25 м.м. в Харкові в парку ім. Постишева (!). Він високий на 16,5 м. Крім Шевченка є 16 фігур, що представляють постаті з творів Шевченка. На фігуру Ш. зужили 30 тон бронзу, на підставу памятника 25 вагонів лябрадору. Нема сумніву, що червоні товариші поставили памятник Тарасови для замилення очей нашому народови. І нема сумніву, що якби тепер жив Тарас і бачив панщину, яку заводять большевики, то так обурився б, що напевно опинився б на Соловках, коли не на „чорнім ворони“ (авто, якім чекісти везуть людей на розстріл).

„Подорож на місяць в літературі й науці“. Під таким заголовком виголосить відчит др. А. Ластовецький дня 7 с. м. в 6 год. веч. в салі „Бесіди“ у Львові.

Пошукується вправних торговельних заступників до виїздів на села. Заробок певний. Зголошення слати сейчас до кооп. „Щадниця“ Станиславів, Липова 1.

В Станиславові відбудуться на другий тиждень вибори президента міста. Кандидатом більшости є посол ББ. п. Здзіслав Стронський.

Кооп. анкети заборонені. Староство в Городенщині заборонило письмом з дня 27. II. с. р. кооперативні анкети в Жукові, Луці, Незвисках, Підвербцях, Петрові, Живачові й Тишківцях. Як причину подано, що анкети загрожували б публичному спокоєви й порядкови в тих громадах... Цікаво, чи в тім старостві читали розпорядок міністра внутрішних справ про влекшування життя населенню?

Страшні оселедці. Пеліканова, жінка муляра в Лисиничах, купила в крамниці Натана Шранка два оселедці і дала їх їсти своїм дітям, синкови 3 і пів р., і донечці 2 і пів року. Обоє тяжко занедужали й померли в шпиталі св. Софії у Львові. Бочку з оселедцями піддано дослідам. Уважайте на оселедці!

Ендецько-жидівська бійка була в Лодзі на засіданні міської ради. Коли один ендек образив Жидів, що вони найпідліша нація, і ті запротестували, ендеки зачали кидати на Жидів склянками і кріслами. Бійка тривала пів години, аж доки не прийшла поліція й ратункове поготівля. Ранили в голову кількох Жидів і 2 бебсків, що виступали в їх обороні.

На Дніпрі коло Киева рушила крига. Дніпро розлився на кілька км. Величезні криги пливуть з великим шумом і гуркотом.

В Німеччині увязнено богато священиків, монахів і монахинь під закидом, що вони нелеґально перевели за кордон два і пів міліона марок.

В Берліні відкрили виставу польського мистецтва при участи Ґітлера, Ґерінґа, Нойрата і ін. високих достойників Німеччини.

Ґітлер дружбою. Дня 10 с. м. відбудеться вінчання Ґерінґа з артисткою Еммою Зоннеман. Дружбами будуть канцлер Ґітлер і міністр Керль.

Вартість бельґа обнизили на 30%. Рівночасно установили контролю над всіми банками в Бельґії.

Гумор. — В кавярні. — Може ви позичилиб мені 10 зл.? — Таж я вас не знаю. — Якраз проте й ходить. Ті, що мене знають, напевно не позичать.

Податки платні в квітні. До 30 квітня треба внести першу сплату маєткової данини, першу сплату ґрунтового податку за 1935 р., державний податок від нерухомостей за перше чвертьрічча с. р., податок від помешкань і будівельних площ за перше чвертьрічча с. р.

Відписання дрібних податкових залеглостей. В „Деннику Законів“ ч. 22 з 30. III. с. р. оповіщено важний розпорядок мін. скарбу з 28. III. с. р. На його основі скарбові уряди відпишуть всім платникам податкові залеглости зперед 1. IV. 1933 р.: 1) залеглости ґрунтового податку, котрий платять збірні одиниці, 2) залеглости ґрунтового податку тільки тим дрібним платникам, котрі за 1934 р. мали заплатити найбільше 20 зл., 3) залеглости податкові від нерухомостей, від помешкань і площ тим платникам, що за 1934 р. мали платити не більше 100 зл. за кождий з тих трох податків, 4) всі залеглости від військового податку. Також відпишуть залеглости від доходового та оборотового податку, коли вони не перевисшать 20 зл.

Відписання додатків до податків, кар і екзекуційних коштів. Скарбові уряди відпишуть: всі державні й самоуправні додатки до вичислених висше податків, кари за проволоку в заплаті тих податків, відсотки за відсунення речинця заплати тих податків і екзекуційні кошти, коли скарбові уряди примусово стягали залеглі податки.

Відписання грошевих кар. Крім згаданих податкових залеглостей скарбові уряди відпишуть гривни до 100 зл., наложені за незаплачені податки.

Відписання оплат за пригадки. Скарбові уряди відпишуть оплати за пригадку в справі податкових залеглостей не більші як 3 зл. і залеглости не більші як 20 зл. від незаплачення крізового додатку до доходового податку і від нерухомостей і кошти екзекуцій, але коли платник заплатив податки. Сей новий розпорядок обовязує від 30 березня с. р. Розуміється треба про все переконатися в уряді.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

† **о. Василь Мотюк,** гр.-катол. парох в Маріямполі к. Галича й устецький декан помер в 84 р. життя. Він був 53 роки в Маріямполі, де заложив всі культ.-освітні та екон. установи. По війні побудував величаву церкву. Покійний був знаменитим проповідником, зразковим катехитом, заложив парох. бібліотеку, хор, опікувався ревно молодю і відзначався жертвенністю на нац. ціли. Про точність Покійного в сповнюванні обовязків свідчить на перший погляд дрібний, але дуже характеристичний факт: Мимо глибокої старости і недуги вирівнав точно перед самою смертю передплату за католицьку пресу.

† **Проф. Василь Біднов** помер у Варшаві в 61 р. життя. Він був проф. історії Церкви на правосл. богословськім виділі варшавського університету, проф. українського університету в Празі, дійсний член НТШ у Львові й ін. наукових тов. Написав ряд наукових праць.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.28—5.30 зол. Зол. доляр 8.93—9.00. Канадійський доляр 5.22; 1 нім. марка 1.95—2.05; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 21.90; 1000 ром. леїв 32.00—34.00 зл.; 100 австр. шіллінг. 99.50 зл.; анґл. фунт стерл. 25.50 зл.; 100 шв. франк. 172.00 зл.; ґданський гульден 1.72 зл.; 100 італ. лірів 43.50—44.50 зл.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Вдова по священику, бездітна, в середнім віку, добра господиня пошукує заняття при заряді домом і домашним господарством. Ласкаві зголошення до Адм. „Нової Зорі“ для „Працьовитої“. 26—1—2

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На осінний і зимовий сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

ЧИ ВИ ДАЛИ ЩО НА ГОЛОДУЮЧИХ В ЯВОРІВЩИНІ?

ЗАМКНЕННЯ РАХУНКІВ

Земельного Банку Гіпотечного

Акційної Спілки у Львові

за адміністраційний рік 1934.

РАХУНОК БІЛЯНСУ

ЧИННИЙ СТАН:	Золоті:	Золоті:	ДОВЖНИЙ СТАН:	Золоті:	Золоті:
Каса і суми до диспозиції в Банку Польськім і П. К. О.		203.082.14	Власні капітали:		
Заграничні валюти.		65.072.66	а) акційний	5,000.000.—	
Цінні папери:			б) резервовий	232.309.65	
а) державні позички	87.029.78		в) прочі резерви	27.870.21	
б) гіпотечні папери	31.128.22		г) амортиз. капітал	165.694.69	5,425.874.55
в) акції	4.565.60	122.723.60	Вклади:		
Уділи і акції в консорц. інтересах		45.989.50	а) термінові	838.621.11	
Краєві банки	11.388.20		б) á vista	1,030.060.34	1,868.681.45
Заграничні банки	23.839.85	35.228.05	Біжучі рахунки(кред. сальда)		329.880.04
Векслі		2,311.361.14	Інкасові зобовязання		1.471.90
Біжучі рахунки (дебетові сальда)			Реесконт		705.185.81
а) забезпечені	522.362.61		Краєві банки		13.—
б) незабезпечені	59.500.24	581.862.85	Заграничні банки		1.260.61
Термінові позички		3.022.339.91	Ріжні рахунки		404.653.09
Належ. з конверз. договорів		2.990.—	Заставні листи		215.722.72
Недвижимости		474.469.31	Непідняті купони заст. лист.		27.490.67
Ріжні рахунки		1,911.672.65	Векслеві відсот. на р. 1934.		9.777.78
Гіпотечні позички		215.722.72	Зиск		33.806.01
„ відсотки		31.303.10			
		9,023.817.63			9,023.817.63
Гарантії		6.343.—			
Інкасо		21.066.33			

РАХУНОК СТРАТ І ЗИСКІВ

ВИДАТКИ:	Золоті:	ДОХОДИ:	Золоті:
Виплачені відсотки і провізії	149.517.03	Зиск з р. 1933	27.066.03
Аміністраційні кошти	239.375.43	Побрані відсотки і провізії	464.625.30
Податки	66.400.19	Курсові ріжниці	59.011.62
Амортизація	7.047.47	Доходи з недвижимостей	12.969.24
Відписи	54.129.38	Ріжні	32.786.03
Ріжні	46.182.71		
Зиск	33.806.01		
	596.458.22		596.458.22

27 - 1—1

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по заплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редаґує Комітет У. К. О. — Здрукарні „Графія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер 11 квітня 1935. Ч. 27 (825)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Захордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ш. Краків 405.867

Великодне число „Н. Зорі“

На яку памятку буде воно видане?

Великодне число „Нової Зорі" сего року буде присвячене історії та сучасности Станиславівської Діецезії в її 50-ліття. Великодне число буде велике й богато ілюстроване. Кромі того ввійдуть в те число деякі спеціяльні статті, призначені до ювилейного числа „Н.З.", котрі не вмістилися в різдвяне число. Одержать його лише ті, що до Великодня вирівнають передплату. Хто хоче мати більшу скількість примірників того числа „Н.З." для кольпортажі, нехай вже тепер замовить. Один примірник того великого числа буде коштувати 50 сот. За три замовлені примірники почислимо по 40 сот., за 5 прим. по 30 сот., за 10 і вище по 25 сот., але тільки під услівям, що гроші будуть прислані згори, бо папір тепер дорогий і ми на непевне більшої скількости примірників великого числа печатати не можемо. Всякі замітки, хочби найдрібніші, котрі вяжуться зі спомінами про визначних діячів Станиславівської Діецезії, від її Покійних Епископів почавши, просимо присилати якнайскорше.

Міжнародний зїзд катол. видавців

Недавно в Парижі в домівці „Катол. Центру" радив Виконний Комітет Міжнародного Союзу Катол. Видавців, що обеднує катол. аґенції та щоденники. В нім взяли участь представники Анґлії, Бельґії, Голяндії, Еспанії, Італії, Люксембурґа, Німеччини, Польщі, Франції та Швайцарії. Головна тема Зїзду — справа міжнародної вистави катол. преси в Ватикані. Зїзд опрацював напрямні для катол. видавництв, що зголосили участь в виставі. Відтак обговорено методи боротьби з безбожництвом, відносини католицької преси до масонів, пропаґування добрих фільмів і поборювання неморальних. Ухвалено злучитися з Міжн. Союзом Катол. Журналістів задержуючи організаційну окремішність. О. Фридрих Мукерман Т. І. виголосив знаменитий реферат про комуністичну пропаґанду і позитивні способи боротьби з нею. Після зїзду учасники зложили візиту Апост. Нунцієви в Парижі, Монс. Маліоне, котрий в імени Св. Отця висловив вдоволення з нарад і вислідів зїзду та побажав катол. пресі якнайлучшого розвитку. (КАП). — Українські кат. видавці повинні також зорґанізуватися.

Зїзд польських консерватистів

Виленське „Слово" пише: Дня 3 і 4 квітня с. р. в замку князя Альбрехта Радивилла в Несьвежу відбувся зїзд польських консерватистів. Зїзд був стисло приватний. Були представники з Вильна, Гродна, Пінська, Новогородка і з інших міст бувшого Великого Князівства Литовського. Був також як приватний гість князя Радивилла новогородський воєвода Сьвідерський. Були також м. і. князь Евстахій Сопіга, посли Чапський, Тишкевич, Мацкевич і Рдултовський. На зїзді радили над тим, як боронити своїх слушних прав. Всі учасники були настроєні зичливо й льояльно до ББ і до правительства.

В країні цвитучої вишні

Як витали манджурського цісаря в Японії

Манджурський цісар прибув до Японії на японськім панцирнику. В пристані Йокогамі очікував на нього князь Чічібу, брат цісаря Японії. Коли корабель з цісарським гостем вїхав до порту, 70 кораблів японської воєнної фльоти привитало мандж. цісаря гарматними сальвами. В Токію на двірци очікував запризненого монарха сам цісар Японії в окруженні найвисших достойників. Після привитання оба монархи поїхали величавою повозкою вулицями міста до палати Акасака, в котрій замешкав цісар Манджурії. Місто прикрашене прапорами обох заприязнених держав. Манджурський цісар се перший з чужих володарів, котрий ступив на японську землю від часу, коли 2.600 літ тому настала теперішна династія в Японії. Приїзд континентального монарха в гості до Японії має символічне значіння для великого паназійського руху.

Бурливі демонстрації селян у Франції

проти надмірних податків і масових екзекуцій.

З Нормандії доносять, що там дійшло до великих селянських забурень проти надмірних податків і масових екзекуцій. Тисячі обурених селян зривали з податкових урядів таблиці з державними знаками і демонстративно палили їх на публичних площах. Поліція показалася безсильна. Настрої дальше дуже напружені. Се для Франції невеселі познаки в такім грізнім часі як тепер.

Як довго жиють звірята

Цікаво порівнати вік деяких звірят, від муравля до слоня. І так муравель жие заледви 1 рік, таксамо свердюк. Пчола жие 3 роки. Заяць 6 — 9 літ, вівця 8—10. Наш змий жие 10 літ, соловій 12. Вовк, кіт і жаба жиють по 15 літ. „Стара" ропуха і пес доживають до 20 літ, щигол 18 літ, віл 25, кінь 25—30 літ. Орел доживає 30 літ, бузько 35. По 40 літ жиють олень, верблюд, малпа й салямандра. По пів століття жиють лев, медвідь і чапля. Поважного віку доживають крук і короп, бо 80 літ. Щупак, попугай і слонь жиють по 100 літ. До сеніорів належить черепаха, що жие 120 літ. Є черепахи, що мають і по пару сот літ. Се тільки пересічний вік звірят. Деякі з них жиють значно довше („Гл. Н.").

Хто дбає, той має! вчить добра приказка. Тому дбайте про своє майно і обезпечіть його від крадежі з вломом в одинокому українському Товаристві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР"

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

За здоровля нації...

З области культурної боротьби.

Катальоґ новин і повчаючі числа на його підставі. — Як стоїмо ми католики у видавничій продукції. — Порівнання нашої книжкової продукції з совітською. — Що нам загрожує. Чи сама критика поможе? — Які повинні бути прикмети католицьких видавництв і які видавництва нам потрібні. — З досвіду для науки. — Чому ми котимося вниз?

Книгарня Шевченка видала на днях і розіслала нову брошурку-катальоґ.*)

Катальоґ — без претенсій на назву бібліоґрафічного, поділений на 26 відділів; за богато їх, щоб у них зорієнтуватися. Длятого ділимо собі в отсій замітці ті відділи на 10 головних відділів т. зв. „децимальної системи Д'юї". Отже: 1) Загальні твори дають число книжок 15; 2) Фільософія 4; 3) Релігія 50; 4) Суспільні науки (статистика, політика, економія, право, адміністрація, військо, навчання і виховання, побут, жіноче питання й под.) 113; 5) Мовознавство 8; 6) Точні науки (математика і природознавство) 11; 7) Прикладні науки (медицина, ветеринарія, інжинірія, хліборобство, друкарство, промисл) 23; 8) Мистецтво 14; 9) Література 202 (в тім: іст. літер. 18, діточа белєтр. 35, повісті й опов. 95, вірші 16, драмат. твори 38); 10) Історія й ґеоґрафія 32. Разом всіх новостей за 2 роки (бо 2 місяців 1935 року годі числити) подає „Катальоґ новостей" 472. Се число — неповне: вже при поверховнім розгляді видко, що в катальозі бракує богато видань. І так прим. дуже недбалий відділ релігії; бракує в ньому книжок о. Галущинського (III том Бібл. Історії), о. Василика, о. Марисюка, о. Породка, о. Годунька, о. Липського і бог. інших. Нема Статуту „Скали" і майже всіх інших станиславівських видань; не подано богато видань василіянських і навіть видань львівських, прим. „Нової Зорі" й УКО. Гадаю, що се хиба не так книгарні, як радше католиків, бо католики дуже тяжкі до живої торговлі й великі... „реґіоналісти". В відділі белєтристики знов бракує книжок католицьких видавництв і авторів: Маковського (УКО), Шігана (Станиславів), Єленського (ОО. Василіяни); причина — знов та сама...

Коли до того додати пропуски й неуваги самого укладчика катальоґу та недосилки видавництв Буковини, Америки й Закарпаття, то можемо приняти, що протягом тих двох літ (1933—1934) вийшло українських книжок — поза Радянщиною — найбільше яких 600, отже річно пересічно 300 книжок.

Велика мізерія, коли порівняти се число 300 книжок з около 6 тисячами польських... Троха інакше випаде таке

*) Катальоґ новостей виданих у 1933, 1934 і 1935 (до 20 лютого). Львів, 1935. Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. Формат 14 × 23 цм, стор. 20.

порівнання, коли візьмемо ще й радянські видання (800 — 1200 річно); та чи всім тим Марксам, Сталінам, Горким і под. мішанині рас можна дати почесну назву української літератури?...

Коли майже повне відсепарування всіх віток українських земель від впливів СССР можна вважати за кварантану, корисну для духового здоровля нації, то годі таке сказати про інші „сепарації“, вже навіть не лише між українськими виданнями прим. Америки від Европи, але навіть Львова від Станиславова чи Перемишля. Такий брак духових звязків хіба не пособляє водностайненню духового обличча нації, а прим. слабому католицькому видавничому рухови рішуче шкодить. Розгляньмо ближче ті відносини між нашим католицтвом і видавничим рухом.

Вже само відсоткове порівнання релігійних книжок з книжками світськими вказує на зменшення нормального досі відсотка 14% для релігійних книжок супроти 10% дотеперішнього стану. До того висліду дійшов я так: з катальогу Книг. Н.Т.Ш. взяв я число 50 книжок реліг. змісту, бо більше там таких нема. Се число побільшив я цифрою 10, а то для того, бо я приняв, що в дійсности вийшло на 20% українських книжок на Зах. Землях взагалі, ніж подано в тім катальозі. Тимсамим приймаю, що також число реліг. книжок треба побільшити на 20%, щоб осягнути приблизно фактичний стан. Коли розглянути до того, що на тих 10% складаються майже самі проповіди й літургічні (мало що не летючкові) видання, а є дуже мало релігійно-освідомляючих книжок, — то побачимо справу релігійних видань у чорних барвах.

Ще гірше стоїть справа релігійної белєтристики. Коли мірська белєтристика дає яких 45%, то в порівнанні до неї релігійна белєтристика дає нецілих 3%! А треба хіба здати собі вже раз справу з того, що сьогодня можемо ділати на серця більшости людей не аскетичними творами, тільки релігійною белєтристикою. Особливо ділають такі твори на жіноцтво, котре становить головну основу нації, та на молодь, будучність кождого народу.

Коли сучасна католицька діяльність вимагає від нас створення і видання популярної літератури з усіх ділянок знання, освідомляючої про відношення католицького світогляду щодо тих ділянок, коли радикально-безвірницька „Самоосвіта“ досягла своїми виданнями майже сотки(!) книжок з усіх ділянок людського знання (в цитованім катальозі є 26 випусків „Самоосвіти“ з 7 ріжних ділянок знання), — то ми католики можемо тут „похвалитися“ 16 випусками (2.7%) з 5 ділянок знання (богословія, фільософія, географія, історія, історія літератури, політика, жіноче питання). А на тих 16 випусків — 8 — половина видань „Нової Зорі“ згл. УКО.

Виходить, що одна радикальна орґанізація зробила більше, ніж всі орґанізації католиків наших 11 епархій згл. адміністратур...*) Що при тім всім кольпортажевий апарат радикалів далеко лучший, ніж католиків, зайва річ говорити.

Розгляньмо тепер ті книжки щодо їх змісту. Поділім собі для лекшого розгляду книжки на такі „кляси“ щодо змісту: 1) Добрі, католицькі; 2) можливі, морально допускаємі; 3) сумнівної вартости, через поставу до віри згл. моралі, згл. через ноторично злу опінію видавця чи автора; 4) злі щодо віри згл. моральности, або брехливі вістями; 5) невідомі, про яких зміст годі було довідатися. Отже при такім розгляді виходить, що: 1) добрих книжок було 90 (15%), 2) можливих 200 (33%), 3) сумнівних 90 (15%), 4) злих 42 (7%), 5) невідомих 178 (30%). Коли додати злі до сумнівних і до того взяти ще 10% з невідомих, то дістанемо 191 (32%) книжок некатолицьких згл. ворожих католицтву. Супроти них стоїть 409 (68%) книжок добрих і можливих (+ 20% з невідомих). Тут отже справа не виглядає так безнадійно; виходилоби, що наша книжкова продукція — за виїмком СССР — всетаки виказує надвишку добрих видань над злими й то неабияку, бо аж 52%.

Чисельно так воно виходить, але коли візьмемо під увагу якість талантів (головно в белєтристиці; всього-навсього два католицькі: Маковський і Лотоцький), обємову кількість видань, територіяльну розтягліть і орґанізацію кольпортажі й под., то побачимо, що з нами — таки дуже зле. Колиж до злої книжкової продукції Західних Земель додамо видання СССР, то побачимо стрімкий шлях у пропасть, яким скочується наша духова скала: видавнича продукція (останній катальог Книг. Шевченка з нагоди „дешевого місяця книжки“ в числі 458 книжок показує 282 книжок з СССР, а тільки 176 книжок виданих на Зах. Землях; тобто відношення відсотків 61 : 39, в користь большевиків).

В статті „Нова стратегія большевиків“ („Н. Зоря“ ч. 24 з 31 березня 1935) виказав я на польському примірі небезпеку світового радянофільства, котрого поворот большевики приготовляють злою літературою. Польський „Курєр Львовскі“ переповів ту статтю і додав від себе: „З небезпекою того типу видавництв треба розпочати гостру боротьбу. Всякий компроміс тут не на місци. Католицькі видавничі фірми повинні розпочати протиакцію й дістати поміч католицьких читацьких кругів. Вдячну ролю може тут відограти преса... звертаючи бачнішу увагу (читачів на злі видавництва). Та не вільно спинитися на самій критиці: Висліди дасть єдино позитивна акція“ („К.Л.“ ч. 92а).

Дуже влучні слова. Сама критика не поможе: маса вимагає в ж е книжки й — коли не дістане доброї — бере до рук злу. Отже конечна позитивна акція католиків, видавнича і книгарсько-кольпортажева. Видавнича повинна піти в кількох напрямках: 1) створення літературного журналу для всіх католиків, де моглиб витворитися й розвинутися католицькі письменники-белетристи; 2) створення дешевого (грошевого) масового видавництва красного письменства (як „Грошова Бібліотека“ чи „Українська Бібліотека“ Тиктора); 3) поширення й ще більше подешевіння „Правди“ з заохочуючими преміями (як у „Нар. Справі“), не тільки як масового часопису, але й як часопису для масової реклями кат. видавництв; 4) створення популярної самоосвітної бібліотеки, для популяризації всіх ділянок знання.

Важними прикметами всіх тих видавництв повинні бути: 1) католицький світогляд, але не гострокінчастий, а в тактиці „ліберальний“, як у Єзуїтів; 2) дешевість, масовість і періодичність; 3) приступність у способі писання та загальність засягу змісту. 1) С в і т о г л я д к а т о л и ц ь к и й — не рівнозначний з конвікторською нудою і „примірністю“. Не рівнозначний з грубошитою тенденцією й лубочністю форми („подерті штани — не признака покори, а радше нехлюйства“). Не рівнозначне з пакуванням у читача сконденсованого екстракту („на гурт“) християнства; навпаки, „агітація кроплями“. — 2) Д е ш е в і с т ь конечна для поширення між масами; м а с о в і с т ь (богато книжок) і п е р і о д и ч н і с т ь конечні для забиття дужою й тяглою масою конкуренційних злих видавництв. Про конечність того чинника найкраще повчають нас жиди: ми купуємо в них не з симпатії до них, а тому, що їх крамниці і товари є все під рукою і в найбільшій скількости. Впрочім се згідне з психольоґічним правилом, що в с в і д о м о с т и о с т а ю т ь п е р ш з а в с е в р а ж і н н я с и л ь н і і ч а с т і. — 3) П р и с т у п н і с т ь у способі писання, тобто зрозуміла й заохочуюча форма тих катол. видань, розуміється сама собою. З а г а л ь н і с т ь о б с я г у змісту мусить бути велика й обіймаюча всі ділянки белєтристики й науки: „бути всім для всіх“, бо ціль католицької акції: „відновити в с е в Христі“. Отже для всіх станів і віку людей на всіх ділянках духової творчости.

До такого ідеалу змагав я у видавництві „Добра Книжка“. Несовісність довжників й економічна криза не дали мені сповнити свого бажання. Та варт воно таки того, щоб хтось грошевитий згл. якась богатша катол. орґанізація взялася до праці в тій ділянці та з тими напрямними*). Інакше жде нас щораз більше загрозлива доля еспанських чи мехіканських католиків, котрі — як звичайно католики — спізнилися на одну революцію. Коли не зареаґуємо в час проти дрібної річки лиха, то напевно не стане нам сил на боротьбу з океаном зла.

Коли розважимо все вище сказане, то мусимо прийти до такого погляду: Вправді абсолютно річ беручи ми Українці католики зробили значний поступ в порівнанні з тим, що в нас було до недавна, — одначе в порівнанні з тим, що роблять всякого рода „ліві“, ми остаємо далеко позаду. Інакше кажучи: ми котимося вниз, бо в боротьбі рішає порівнання, а не сама робота. Особливож рішає порівнання тоді, коли ми моглиб робити більше ніж робимо.

Всі ті важні проблєми вимагають основного передумання і передискутовання — а потому вирішення і ділання. І то енергійного ділання, бо — тут іде боротьба за духове здоровля нації.

Ол. Мох.

*) Ті напрямні направду мало теоретичні, а більше взяті з життевої 13-літної практики в „Добрій Книжці“. І тому — гадаю — вони правильні; бо всетаки навіть упавший видавець знає більше від початкуючого...

*)4 в Галичині, 2 на Закарпаттю, 1 в Румунії, 3 в Півн. Америці й Канаді, 1 в Бразилії й Аргентині.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Лікарський фейлетоник.

Відвідини недужих

Відвідини тяжко недужих повинні бути все короткі. Часто недужий хоче показати себе сильнішим ніж він є, бо він сам в тій хвилі несвідомий, що відвідини його оживляють. Недужий відчуває пізніше тимбільше дошкульно шкідливі наслідки відвідин. При довших недугах, особливо коли недужий терпить нудьгу і втому, часті й довші відвідини се звичайно велике добродійство. Одначе з недужим говориться тільки про річі радісні та будуючі. Не кажеться йому, що він виглядає дуже зле, але впевняється його, що він відносно робить добре враження. Не дається йому відчути, що його недуга небезпечна. Виминається його питання як тільки можна та оповідається приклади подібних недуг, що мали щасливий перебіг. Одначе постійно вислухується його питань зі співчуттям, коли недужий подрібно оповідає про свою недугу. Співчуття відвідуючого се соняшні проміні для серця недужого. Не повиннося відвідувати недужого з порожними руками. Але що треба з собою приносити? Слушно загально люблять цвіти; вони вичаровують бодай трохи веселого соняшного світла в понурій кімнаті недужого. Очевидно се не повинні бути занадто пахучі цвіти, бо вони можуть принести більше шкоди як пожитку.

Приношення харчів вимагає великої осторожности. Не оден недобрий в наслідках поворот недуги спричинює нерозумне приношення ласощів або „покріпляючих средств“, котрі може зовсім противні дієті, приписаній лікарем.

Також треба звертати велику увагу на принесені книжки; ніколи не вибирається для тої ціли побуджуючих книжок, бо на увагу заслугує факт, що кождий тілесний біль, якого рода він не бувби, викликує якийсь степень нервозности. Вона знов вимагає щоб ми не шкодили дальше пацієнтови в його настрою душі, бо вже й без того шкодить йому недуга. — (З німецького).

ОГЛЯД ПРЕСИ

По статті В. Панейка

Б. український міністр став Росіянином.

„Куріер Львовскі“ в ч. 95 з с. р. приніс статейку під заголовком „Бувший український міністр став Росіянином“. Подаємо її в перекладі: Українські часописи обширно обговорюють політичну метаморфозу Василя Панейка, відомого перед війною у Львові редактора „Діла“ й після перевороту 1918 р. міністра закордонних справ т. зв. Західної Української Республики, в імени котрої виступав в Парижі як член (впрочім недопущеної) делеґації на мирову конференцію. Після війни п. Панейко лишився на еміґрації і перебував на переміну в Парижі та в Женеві й пересилав звідтам кореспонденції до львівського „Діла“. З політичних перекопань був п. Панейко „українським“ народовцем, що симпатизував зрештою з Росією та проповідував програму утворення „Єдинених Держав Східної Европи“ під егідою Росії.

Вже кілька тижнів тому появилися в часописі „Вінер Таґ“ статті про українське питання підписані французьким прізвищем Де Любріє. Ті статті боронили тези, що будучність України лежить в союзі з властивою Росією, а не з німецькою політикою Розенберґа і польською(!?). Тон статті був приязний для Совітів. Показалося, що автором статтей був п. Василь Панейко, заатакований з того приводу „українською“ львівською пресою. Тепер тасама преса доносить, що п. Панейко оповістив вже під власним назвиськом статтю в „Послєдніх Новостях“, парижськім орґані ґрупи Мілюкова, бувшого провідника російських конституційних демократів, т. зв. популярно кадетів. В сій статті п. Панейко твердить, що українізм став політичним і національним рухом тільки тому, що Катерина II в р. 1772 лишила Східну Галичину при Австрії, котра на спілку з Поляками(?) вигодувала український рух на погибель Росії. Нині — твердить п. Панейко — сей рух то „інструмент „натиску на Схід“ Ґітлера й Пілсудського“. Для польського читача може менше цікаві виводи п. Панейка і громи кидані нині його давними комілітонами, ніж сам факт, що навіть галицький „Українець“ і Тиролець Сходу властиво дуже легко може стати Росіянином.

Прим і тка Ред. „Нової Зорі“: З того приводу вшехпольський „Куріер Львовскі“ тріюмфує зовсім неслушно. Видно, що ніхто з членів ред. „К. Л.“ не слухав уважно навіть свого власного лідера Ґрабського, котрий доказував недавно у Львові, як богато Поляків стало Росіянами, визбувшися в душі майже всіх слідів польськости. До тих Росіян польського походження зачислив Ст. Ґрабський м. і. Дзєржинського. Отже коли Поляки на наших очах позбувалися польськости і ставали Росіянами, то нема чого так дуже дивуватися, коли подібні річи лучаються також між Українцями, особливо по такій національній катастрофі, яку ми пережиґаємо і яка дуже глибоко потрясає особливо людьми на еміґрації, довго відірваними від свого краю і народу. А до таких людей, що мали надзвичайно тяжке життя на чужині, належав і Д-р Василь Панейко. Розуміється, сим ми тільки пояснюємо те, що зробив п. Панейко, але того не оправдуємо.

Державні ліси

Як держава втратила міліони на етатистичній господарці.

„Проблеми“, політично-літературний двотижневик, помістили в ч. 9 (10) з с. р. отсю статтю, котру передаємо в дослівнім перекладі:

В однім з останних чисел „Проблемів“ порушили ми справу наслідків етатистичної господарки в державнім підприємстві „Державні Ліси“. Заголовок тої статті був навіть сконфіскований цензором; за те, що називав господарку в польських державних лісах — совітською господаркою. Очевидно лише назва була трівожна, бо кожний економіст признає нам, що між устроєм „Комісаріяту лісів і деревного промислу“ СССР й устроєм „Державних Лісів“ різниці мінімальні. І тут і там величезне підприємство чистої крови етатистичне — і тут і там ґігантична бюрократія — і тут і там дефіцити і страти.

В попередній статті покликалися ми на дані, оповіщені в брошурі зперед двох літ, котра не мала нічого іншого, як промови, що їх виголосили в Соймі і в Сенаті міністри хліборобства, Найвисша Палата Контролі і посли ББВР. Вони критикували методи й висліди етатистичної господарки в державних лісах. Ті дані були в богатьох місцях розторощуючі. Був там голос міністра ресорту, котрий просто стверджував, що наша лісова політика була „дурна“. Се заслуга парляменту, що він в добі занику здорового критицизму в державі порушував справу тої господарки. Се вина парляменту, що її не змінив, що обмежився до слів.

Найвисша Палата Контролі осуджує

Соймовий Архів і архів Найвисшої Палати Контролі остануть на будуче свідоцтвом шкід, котрі приносить етатизм рівночасно і державі і суспільности.

За 5 зл. можна набути в соймовім архіві поучаючу брошуру, відбиту на цикльостилі. В ній є звіт Буджетової Комісії з буджетового прелімінаря Найвисшої Палати Контролі на рік 1935/6. Там читаємо ось що:

„Висліди білянсу за рік 1932/33 дозволяють ствердити Н. П. Контролі, що державне тартачництво не причинилося до кориснішої реалізації деревної продукції, але навпаки, одержуючи сирівець від надлісництва по знижених цінах супроти цін одержуваних при приватних продажах та навіть і низше від цін мінім. такс при безвідсотковім заанґажуванні около 25 міліонів у виді сирівця і плинних средств, — виказало страти в сумі понад 2½ міл. зл., не числячи коштів амортизації в сумі около 650.000 зл.“.

Кожда хочби найдурніша людина витягає з наведеного отсе заключення:

Безпосередні втрати.

1. Держава стратила на етатизмі в державних лісах 2½ міліона + 650.000 + 25 міліонів. Разом понад 28 міліонів. Нажаль, звіт не подає, кілько незалежно від страт на оборотовім капіталі, амортизації та з причини дефіциту — стратила держава на самім інвестиційнім капіталі, що вже ніколи не вернеться.

2. Спроби й експерименти в ділянці практичної економії се безсумнівно найлучша господарська школа. Та нас не стати на докладання з державного буджету тих 28 міліонів — в однім році! Від 4 літ маємо пересічно 1 міліон дефіцыту д е н н о. Ми покривали його скарбовими резервами, сірниковою позичкою, побільшенням задовження в Польськім Банку, побільшенням скількости більонів, зуживанням міліонів з ПКО і з Заведення Обезпечень Умовних Робітників (ЗУПУ) на викупно державних паперів та національною позичкою. Сьогодня стоїмо коли не перед маревом катастрофи, то перед загальною павперизацією суспільности, викликаною надмірними податковими обтяженнями, котрі унеможливляють всяку дохідну господарку. Тягарі на армію зносимо без нарікань, але ми повинні кричати, що на покривання дефіцитів етатизму не дамо гроша!

Посередні страти держави.

Кожна людина — сказали ми — зрозуміє повисші шкоди. Думаюча людина ще собі договорить: Крім тих 28 міліонів, про котрі знаємо і тих десятків міліонів, що пішли на інвестиції або закладання тартаків, а про котрі не знаємо, — держава мала ще інші страти. А саме заки державні тартаки зачали давати дефіцити, передтим мусіли поборювати конкуренцію приватних тартаків. Державні тартаки не боролися чесною конкуренцією, одержували сирівець з державних лісів „по знижених цінах у відношенні до цін одержуваних з продажі приватних і навіть від цін мінімальних такс“, дальше не платили податків. Стара історія упривілеєння державного підприємства в відношенні до приватних підприємств! У висліді богато тартаків збанкрутувало, евентуально зменшило обороти, — через що змаліла сума податків, виплачуваних ними до державних кас.

Цифри того нам недоступні. Супроти того позволяємо собі звернутися сею дорогою до фахівців в тій ділянці з проханням доставити нам даних для використання. Не сумніваємося, що поміч в боротьбі з етатизмом одержимо. Також цікаві булиб дані про случаї, в котрих закладання нових тартаків було викликано уможливленням створити нові п о с а д и.

Врешті на закінчення хотіліб ми ствердити, що не маємо наміру атакувати особисто п. Льореа.

Поборюємо етатизм як такий, а не людей. З тою самою пасією, з котрою пишемо про „Державні Ліси“, будемо писати про етатизм в кождій ділянці, коли тільки будемо мати відповідні дані.

М. П.

Память великого життя не вмирає з самим життям, але дальше живе в інших душах (Смайлс: „Обовязок“).

При грипі, ангіні і всіх хоробах перестуди вживайте

Пігулки з хініною в порошку „Original“ покриті цукром, приємні в ужитті і розпускальні в шлунку. — Набувайте в кожній аптиці. — Зареєстровано в M. S. W. під ч. 1492.

Новий дарунок

для льотерійних грачів.

Безплатне ялинкове тягнення в 33-тій Державній Льотерії.

Дня 5 с. м. відбулася нарада в Ґенеральній Дирекції Державної Льотерії. На сій нараді директор полковник Ст. Маркус познайомив представників преси зі змінами, котрі заведено до надходячої 33-тої Державної Льотерії. Зміни ті стремлять до запевнення льотерійним грачам нових користей і без сумніву становитимуть для них велику атракцію. Се властиво не є зміни в стислім значінні слова, бо так скількість, як і висота виграних в поодиноких клясах, і число випущених льосів в 33-тій Льотерії не ріжняться від дотеперішнього рівня.

Новина полягає на тім, що введено додаткове тягнення на ялинку. На перший погляд виглядає, якби привернено 5-ту клясу. Одначе між новою клясою і додатковим тягненням істнує ріжниця дуже засаднича і дуже бажана для грачів. Нова кляса булаб очевидно платна, зате додаткове тягнення безплатне. А що — як згадано — сума виграних поодиноких кляс і скількість льосів в 33-тій льотерії ті самі, що і в 32-ій, то ясно, що завдяки додатковому тягненню і виграним, котрі йому товаришать, виглиди грачів в 33-тій льотерії значно збільшаються під кождим оглядом. Грач дістає направду дарунок на ялинку від Ґенеральної Дирекції Державної Льотерії.

Додаткове тягнення відбудеться 20 грудня, а виграні будуть виплачувані почавши вже від слідуючого дня так, що кождий, хто виграє, буде міг видаткувати гроші ще перед святами. А в тім часі придадуться не тільки більші суми, але хочби 200 або навіть 100 зл. Треба додати, що для того тягнення скасовано застереження, що виграні низше 300 зл. платні виключно в колекторів. Можна буде їх інкасувати в Ґенеральній Дирекції. Виграні додаткового тягнення будуть признавані лише тим числам льосів, на котрі впродовж цілої льотерії не впала ні одна виграна. А виплата наступить за показанням льосу IV-ої кляси 33-ої льотерії.

При тій нагоді треба пригадати, що закон допускає виплату виграної виключно при показанчо льосу. Отже ніякі інші докази, хочби найбільше перекопуючі, не можуть вистарчити. Ґрачі повинні звертати особлившу увагу на схованя льосу і хоронити його перед згубою.

Від „ялинкової“ виграної будуть потручені нормальні 20% в користь державного скарбу. Позатим не вільно робити ніяких інших потручень ні колекторам, ні нікому іншому. Ґенеральна Дирекція зуміла вже майже викорінити „звичаї“, які давно панували під тим оглядом загально, але й грачі повинні зі своєї сторони причинитися до цілковитого винищення тих звичаїв, повідомляючи Ґенеральну Дирекцію про намагання визиску.

Відтак полк. Маркус обговорив ще раз справу 50 злотових виграних, котрі викликали богато суперечних поглядів. Полк. Маркус підкреслив, що коли задержує сі виграні, котрі в суті річи не є нічо інше, як давні ставки, то тому, що вони безоглядно корисні для грачів. Бо вони дають можливість постійно пробувати щастя в ґрі на льотерії при можливо найменшім ризику і не впливають навіть в найменшім степені на зміну нормальних шансів здобути більші виграні. Змаґання Ґенеральної Дирекції стремить радше до удосконалення форми поділу тих 50-злотових виграних і в тім напрямі полк. Маркус має вже відповідні концепції, котрі тепер основно аналізує. Ті концепції мають також на оці головно добро грачів. Вкінці полк. Маркус показав зібраним нове льотерійне колесо, котре заступить дотеперішне, що функціонувало вже понад 100 літ. Нове колесо в нічім не змінить дотеперішної системи тягнення, котре є остільки лучше від механічного, що виключає якінебудь побічні впливи на вислід тягнення.

При теперішній системі публичних тягнень, де не лише очи комісії, але й численно зібраної публики, бачать скрутні, що лежать в колесі, бачать як сирітка бере скрутень, як здіймає з него перстень і скрутень віддає урядникови, як урядник сей скрутень відчитує. Не може бути ніяких побічних впливів. Коли додамо, що на передодні тягнення І кляси, кождий має можливість справдити, чи дане число всипане до колеса, то можна сміло твердити що грачі мають максімум залоруки.

Ґенеральна Дирекція купила нове колесо тому, що грачі нераз забували, що по кождій витягненій сотці обертано колесо і твердили, що одні мають більше щастя від других, бо сирітка витягає скрутень все з одного місця. Отже нове колесо буде обертатися весь час тягнення і скрутні будуть постійно зміняти місце.

Внутрі колеса є перегородки, вміщені в інший спосіб, як в давнім колесі. Тоді як там перегородки були приміщені рівнобіжно до осі бубна, в новім колесі вони творять кут так, щоби скрутні пересувалися від одної стіни до другої. Вкінці треба зазначити, що нове колесо се польський винахід і що очевидно ціле зроблене в краю. Ошклена поверхня в нім більша, ніж в давнім колесі, отже також і контроля влекшена.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Ґродзіцких 2. І. п.

Пресова конференція

в справі будови шпиталю Нар. Лічниці.

Управа Народної Лічниці у Львові запросила представників української незалежної преси на пресову конференцію в справі дальшої будови шпиталя „Народної Лічниці" ім. Митрополита Андрея в будинку шпиталя при вул. Петра Скарги ч. 4 Крім около 20 представників нашої преси, були також члени комітету будови „Нар. Лічниці" й члени Управи „Н.Л.", лікарі й лікарки „Н. Л." разом до 40 осіб. Між приявними був один священик, о. Стасюк і дві Сестри Служебниці св. Вінкентія а Павльо. Конференцію відкрив о год. 11.20 д-р Тит Бурачинський витаючи приявних, передовсім представників преси. Вже Бісмарк назвав журналістів генералами, що мають вплив на кожду справу. „Нар. Лічниця" повстала тому 32 роки заходами д-ра Озаркевича. Митрополит Андрей відступив площу, котра в 1926 стала власністю „Н.Л." Спершу були в „Н.Л." лікарі також не-Українці. Від 1934 р. лише самі Українці. З важніших меценатів о. І. Залуцький дав 15.000 корон. Директорами „Н. Лічниці" були: д-р Е. Озаркевич (1903 — 1916), д-р Дрималик (1916—1923), д-р Куровець (1923—1931) і д-р Бурачинський (1931—1935). До істнування шпиталя потрібні: 1) хорі, 2) лікарі та перзонал, 3) будинок і 4) гроші. В 1931 р. було в „Н.Л." 11.194 хорих, в 1932 р. 10.917, в 1933 р. 9.204, в 1934 р. 10.355 хорих. З того було 60% Українців, 30% Поляків, 8% Жидів і 2% Німців. Пацієнти дають науковий матеріял для наукових дослідів. 1/5 частина пацієнтів се шкільна молодь, головно зі шкіл „Рідної Школи". Пацієнти приходять зі всіх верств суспільности. Безплатно лічиться інвалідів УГА, воєнних вдів і сиріт, безробітних, мистців і еміґрантів. В 1930 р. приступлено до будови шпиталя. Досі видано на будову 408.770 зл., на пропаґанду 16.584 зл., разом 424.354 зл. З Америки прийшло 5.500 долярів, се є около 50.000 зл. Ювилейний Комітет зібрав 150.000 зл. Львівський Епархіяльний Фонд жертвував 10.000 долярів на 2 ліжка для священиків. На викінчення треба ще 60.000 зл. На внутрішне уладження треба ще приблизно 120.000 зл. Загалом будова сего шпиталю має коштувати 620.000 зл. „Нар. Лічниця" має мати 100 ліжок. Одно ліжко в „Н. Л." буде коштувати 6.200 зл. Львівська санаторія Каси Хорих при вул. Курковій коштувала 5,770.000 зл. Одно ліжко коштувало в ній 23.100 зл. Плян „Н. Л." зробив інж. Нагірний, будову переводить інж. Пежанський. З оплат недужих було від 16.000 до 25.000 зл. річно. В 1933 р. було приходів 18.106 зл., з того 16.000 зл. оплати, 600 зл. субвенція Міської Ради, 96 зл. членські вкладки, 1.240 зл. ріжні приходи. Д-р Криштальська веде рентґенівський апарат, що приносить 3.000 зл. річно. Доходи „Н. Л." зростають. Чистота й гіґієна запевнені.

Тепер приходить епоха шпитальництва. В Німеччині було в 1933 р. 3.500 шпиталів. На кождих 1.000 німецьких мешканців припадає 8 ліжок. В Польщі було в 1933 р. 710 шпиталів; на 1000 мешканців 2.1 ліжка. Тепер шпиталь се центр здоровля, суспільної опіки. Головне завдання модерної медицини — профіляктика, запобігання недугам, а не лічення недужих осіб. Шпиталь буде один з центрів лікарської культури. Він повинен мати найменше 50 ліжок. Найлучше є 50 до 200 ліжок. Наш шпиталь буде мати 100 ліжок, ріжні відділи, тільки без заразливих недуг.

Для нас будова шпиталю має велике значіння: 1) Шпиталь має стати нашою високою медичною школою; 2) В нім може розвиватися наукова праця; 3) Установа для дальшого образування лікарів старих і молодих. Медицина поступає все вперед. В Ґданську має повстати „Академія практичної медицини". Такою академією має бути і „Н. Л." В нас замало фахівців. Неможливо дістатися до шпиталів на довшу практику. 4) Шпиталь має стати місцем вишколу сестер і перзоналу. 5) Центр помочі при наглих випадках, ріжні свята, здвиги і т. д. 6) Найважніше звено нової фахової порадні. 7) Поміч для інвалідів УГА.

Брак в нас фундаторів. Львівський Епархіяльний Фонд дав 10.000 долярів, Станиславів обіцяв дати, Перемишль не відгукнувся. Від Сестер Вінкентія а Павльо одержали ми давніше 10.000 зл., тепер знов 2.500 зл. Покійний Д-р Довбуш записав 800 долярів і прилади для урольоґічного відділу, що буде називатися його іменем. Одна пані дала 2.000 зл. Якби таких людей було 100, то можнаб добре вивінувати 100 ліжок. Жертвувати можуть також установи по 2.000 зл. на 1 ліжко. Коли шпиталь буде готовий, піднесеться престіж українського Львова й української нації. Піднесеться наша самопевність. Се буде справді доказ конструктивної, творчої праці нашого громадянства.

В дискусії перший забрав голос І. Кедрин: Маємо повести пресову кампанію. В якім напрямі? Плян збірки по 2.000 зл. на 1 ліжко тяжкий до переведення, бо сума зависока для наших людей. — М. Рудницький: Коли з „Н. Л." користають заможніші, то після видужання члена своєї родини вони повинні жертвувати на шпиталь. В Анґлії шпиталі безплатні. Там після видужання записують на шпиталь фундації. В. Нестоpович: Можна завести обезпечальню. Хто дасть якусь суму на будову шпиталю, той буде міг лічитися в шпиталі безплатно до кінця життя. През. Децикевич: Ніхто не хоче давати на шпиталь, подібно як і на Нац. Музей, бо се фундації Митрополита. Всі думають, що Митрополит має їх удержувати. Тому збірки на них непопулярні. Минулого року збірка на „Н. Л." принесла всего кількасот зл. Нам повинна помогти преса. Повинен повстати Комітет Пань, котрі зачалиб „хожденіє по мукам".

Відтак д-р Т. Бурачинський показував журналістам будинок „Н. Л.". На долині є амбуляторія, де 14 українських лікарів дає поради за невеличку оплату 1—2 зл. Є м. ін. відділи: діятермічний, ретґенольоґічний, ґінекольоґічний й інші. Є окремі кімнати призначені на лябораторії поодиноких відділів. — На першім поверсі мають бути операційні салі. Вони великі, мають богато світла. На другім поверсі будуть два відділи: жіночий і мужеський. На третім положничий відділ. Вінда має коштувати 16.000 зл. На даху є велика тераса. В сутеринах є кухня, пральня, пивниці і т. д. (В старім будинку „Н. Л.", що стоїть побіч нового будинку, є відділи: внутрішний, діточий, хірургічний, очний, недуг уха, горла й носа).

Відтак в приймальній салі „Н. Л." відбулося приняття, уладжене панями. До 4 столів, гарно прибраних цвітами, засіло понад 40 осіб: журналістів, членів Комітету будови „Н. Л." та її управи.

Треба признати, що львівські наші лікарі, котрі безплатно працюють в „Н. Лічниці", і стараються якнайскорше закінчити будову першого українського шпиталю в Галичині, добре заслужилися для української нації.

Німецька критика сов. політики

Німецька урядова „Дипльоматично-Політична Кореспонденція" пише про політику Совітів: Совітський Союз можна уважати радше за все інше ніж за державу з пацифістичними цілями і з тим мусять рахуватися близші і дальші сусіди. Совіти стараються здобувати прихильність Анґлії для нескриваної вже тепер політики союзів, котру хоче вести Москва з Парижем і Прагою. В тім напрямі розвинувся тепер проєктований східний пакт, що значно відбігає від лондонського комунікату з 3. II. с. р. і його постуляту „колективної безпеки" Цікаво, що в Москві взагалі не порушували справи зброєнь.

З „Відродження"

Загальні Збори Т-ва „Відродження" відбулися 6 березня с. р. в салі Т-ва „Зоря". Відкрила їх голова Т-ва д-р С. Парфанович короткою промовою. В ній підчеркнула чвертьвікові змагання абстинентів за здійснення ідей і кличів Т-ва. На жаль сі кличі не все і всюди знаходили й знаходять прихильний відгук і належну пошану. На предсідника покликали присутні Д-р І. Раковського, на секретаря І. Костюка. З черги члени бувшої Головної Ради Т-ва здавали звіт з півторарічної діяльности, бо такий час тревала каденція Головної Ради. Як виходить зі звітів, діяльність Т-ва стрічала великі перепони як зі сторони посторонних так і своїх чинників. Брак молоді при праці в Т-ві дається діймаючо відчути. Спричинили се студенти на минулорічних Загальних Зборах, викликуючи зайву нерічеву опозицію. Ряди членів Т-ва щораз рідшають. Ті, що формально ще належать до Т-ва, не виконують своїх обовязків як моральних (ширення ідей Т-ва) так і матеріяльних. Передплатники журналу „Відродження" та відборці видань Т-ва не платять зовсім за них і сим доводять Т-во до руїни. Фінансове звідомлення подало квоту належностей від довжників 22.514.78 зл., коли всі зобовязання Т-ва, які негайно требаб вирівнати, виносять 3.427.04 зол. Ся несолідність передплатників і членів приневолить Т-во здержати видавництво журналу в найблизшій будучности, коли довжники не пічнуть сплачувати зобовязань. Діймаючо дається відчути брак людей до праці в самій Головній Раді. Постійне декомплетування Ради перекинуло виконування майже всіх її обовязків на одиниць. Вони виконують працю з тихою посвятою, хоч перепон та невдач немало.

По звітах Головної Ради та Контрольної Комісії враз з внеском на уділення абсолюторії розвинулася дискусія. В ній забирали голос приявні члени, передовсім делеґати Кружків і Філій з краю. Вони підчеркували в своїх завважах потребу посилення відродженецької акції на всю українську інтеліґенцію та ширші верстви нашого селянства. Особливо потрібна боротьба з застрашаючим явищем затроєння селян денатуратом і самогонкою. Сему лихови треба протиставити скріплену освідомлюючу акцію в загрожених околицях краю.

По замкненню дискусії Збори вибрали на внесок Комісії Матки нову Головну Раду. Головою Т-ва вибрано знову Д-р С. Парфанович. Склад давної Головної Ради доповнено новими людьми. Ввійшли до неї: інж. Іван Прокопів проф. д-р Петро Біланюк, дир. Филип Волчук, дир. Петро Чубатий, Іван Костюк, студ. прав, Євгенія Павлишин, Ярослав Літинський, м-р Остап Домбровський, м-р Осип Лозинський і Адам Антонович студ. філ. Заступниками вибрано: проф. Юліяна Каменецького, Ярослава Чуму, Гриця Оборського, студ прав і Дмитра Мандзевича. До Контрольної Комісії увійшли: проф. д-р І. Раковський, дир. І. Герасимович і Дмитро Кузик студ. техн. При кінці нарад Збори ухвалили низку резолюцій.

Другого дня в полудне відбулося гостинне приняття делеґатів з краю й товариська ґутірка з членами нової Ради в ресторані „Вітаміна". Л.

Примітка Ред. „Н. Зорі": Описане тут занедбування принятих на себе обовязків се одно з найтяжших свідоцтв меншевартности тих, котрі так поводяться.

Політичний гумор. — Льорд Іден до Літвінова: — Маєте, колеґо, знамените радіо. Я вчера з приємністю слухав трансмісії з церкви. Що то за хор був? — Літвінов: То певно був хор безбожників. Я казав при його співучасти відправити богослуження на інтенцію переговорів Анґлії з СССР. — Тут Льорд Іден плюнув з флеґмою на знак, що Анґлійці вміють знайтися в кождій ситуації як треба.

Зїзд Союзу Українок

5) Пані Ратичева (Рогатин): Торкнуся справи як закладати чайні по містах для селян. Такі чайні потрібні особливо в базарні дні. Великого зарібку з того не буде. Ми маємо таку чайню в Рогатині й беремо по 5—10 сот. за півлітрове горнятко чаю. До того продаємо закуску. Йде про відтягнення наших селян від шинків, бо чуємо, що по селах ширіться пиянство. Як дати заробіток жінкам? При філіях треба творити відділи народного мистецтва. Маємо села, що вишивають на замовлення аж до Варшави. Так стараємося дати заробіток бідному сільському жіноцтву. В нас близько купілева місцевість Черче. Може нам удасться оснувати кіоск з вишивками. Делеґатка Союзу Українок мусить виїхати на міжнародний жіночий конґрес до Царгороду. На те мусимо зложити гроші. — Пані Рублева (Станиславів): Були тут нарікання на просвітянську орґанізацію, що зле відноситься до орґанізації жіноцтва. Та се лиш льокальні явища. Се мабуть нездорова конкуренція двох місцевих товариств. Ми також мали в кількох селах непорозуміння між читальнями Просвіти і кружками Союзу Українок. Нехай Головне Т-во Просвіта видасть обіжник до своїх філій і читалень, щоб читальні згідно співпрацювали з кружками. Ми вже третій рік провадимо чайню в Станиславові. Вона дає нам гарний дохід, 60—70 зл. місячно. Чайня отворена цілий день, головно в зимі. Наша жіноча молодь з орґанізаційної секції займається чайнею. Дохід з чайні покриває нам кошти орґанізаційних поїздок. Даємо півлітри чаю і чвертку хліба за 10 сот. — Пані Паарова (Яворів): Матеріяльна сторінка Союзу Українок дуже сумна. Коли Головному Виділови не дамо матеріяльної піддержки, то як буде істнувати наша Централя? Положення кружків в Яворівщині катастрофальне. В Яворівщині лютує голод. В нашім повіті все була біда. А тепер по наших селах страшна нужда. Селяни не можуть дати навіть 5 сот. місячної вкладки. Я бачила недавно наших дітей, що попухли з голоду. В нас є ще одно лихо. В наших селах кидається москвофільство, котре тішиться піддержкою „власть імущих“. Наша праця с. р. буде дещо слабша внаслідок згаданого тяжкого положення. Звертаюся до вас, шановні присутні, з проханням: Поможіть нам! Коли не можете помогти грішми, то присилайте датки в натурі й одягом. — Пані Цяпкова з Городка: В городецькім повіті справа жіночої орґанізації стоїть кепсько. Маємо в повіті 3 кружки. Були реферати. На жаль праця тяжить лиш на 5-ох особах з філіяльного виділу. В нас богато інтеліґентних жінок, одначе вони відносяться неприхильно до філії Союзу Українок. Жінки священиків відносяться неприхильно також до наших кружків по селах. З розпуки і жалю прошу наше Матірне Товариство, щоб вислало свою делеґатку, котра злюструвалаб нашу філію. Нашій інтеліґенції в Городку треба дати застрик. (На салі сміх і оплески). — Пані Дорожинська з Угнова: Мушу боронити ту бідну Просвіту. В нас всі товариства дружно співпрацюють, тому маємо великі успіхи з тої спільної праці. Були в нас громадські вибори. Я скликала віче, на якім були також мужчини. Ми вели ціле віче. (Оплески). Ми перевели вибори так, як ми, жінки, хотіли. Ми відмовилися від компромісу. (Оплески). Ми відчували, що переведемо вибори так, як ми хочемо. (Предсідниця: А кілько жінок в раді? — Пані Дорожинська: Ні одної. — На салі веселість). То не йде про те, щоб ми були в раді (На салі: О-оо!), лиш аби ми перевели вибори так, як ми собі бажали. (Нема сумніву, що пані Дорожинська має слушність. В найкультурніших краях, де жінки здавна добре зорґанізовані, вони тільки для демонстрації вибирають тут і там жінок, а при виборах кидають свої голоси так, щоб вони рішали. — Ред. „Н. Зорі“). Або був шкільний плебісцит. Ми й його перевели так, що ніхто не відмовився. Бо ми вірили у власні сили. Лише спільна праця всіх товариств зможе дати знамениті успіхи. Мусимо дати поміч голодуючій Яворівщині. Треба уряджувати імпрези, а зібрані гроші відсилати на голодуючих. І знова мушу похвалити Угнів. Всі наші товариства урядили спільно вечерниці і дохід з них, 50 зол., вислали до Яворова на голодуючих. Ми пробували закладати кружки по селах, одначе власти робили нам ріжні перепони. В нас можна наладнати також кооперативну акцію, одначе просимо, щоб Головний Виділ С. У. вислав до нас делеґатку своїм коштом. (На салі шум і оклики: Ааа!). В нас також були колотнечі між ріжними товариствами, але ми їх вирівнали. Притягаємо міщанство до праці. Що середи відбуваємо сходини з відчитами.

На внесення пані Зятикової Збори обмежили час промов до 5 мінут. — Пані Стасів, голова Філії з Миколаєва над Дністром: В нашій філії тяжка праця. Жіноча молодь не цікавиться працею філії С. У. Прошу, щоб Головний Виділ вислав до нас делеґатку, котра заохотилаб молодь до праці. Марійське Т-во Пань у Львові нехай вплине на жінок священиків, щоб прихильніше ставилися до кружків С. У. Жінки священиків кажуть, що Головний Виділ Союзу Українок виступає проти релігії й тому не хочуть працювати в кружках. А селянки кажуть: „Як наша їмость не йде, то й ми не підемо“. Наша філія за тим, щоб Головний Виділ вислав делеґатку на міжнародний жіночий зїзд. — Панна Кузьма (Коломия): Прошу Гол. Виділ С. У., щоб нам поміг зорґанізувати жіночу молодь в філіях. В Коломиї ми зорґанізували майже всю жіночу молодь. Праця філії йде красше як передтим. Треба звернути увагу на журнал „Світ Молоді“. Побажання до часопису „Жінка“, щоб містив більше ідеольоґічних статтей. Широкі описи з балю преси і моди можна лишити „Новій Хаті“. Треба занятися більше часописом „Жіноча Доля“, що богато зробив для жінок селянок. — Пані Гринева (Бучач): Міщанок тяжче орґанізувати як селянок. Платні орґанізаторки при філіях невказані, бо другі побіч не схочуть працювати. (В сих часах платні орґанізаторські сили — конечні. — Прим. Ред.). Найкрасше зорґанізувати молодь. Треба закладати при філіях С. У. ґалянтерійні крамниці. — Пані Лехнюкова (Камінка Струмилова): Наші інтеліґентки без причини відскакують від праці. Кажуть: „Ми не можемо працювати в товаристві, бо наші мужі на державних посадах“. Тепер візьмемося до праці самі міщанки, бо інтеліґентки відцуралися. (Оплески). — Пані Мизюкова (Белз): Декотрі пані нарікали на Просвіту. А в нас у Белзі урядник філії Просвіти співпрацює з нами. Праця по селах йде тяжко. В Белзі жінки священиків виписалися з філії Союзу Українок. — Пані Хоптякова (Рогатин): Висказую подяку редакції „Жінки“ за гарне і корисне редаґування сего часопису. Такого часопису як „Жінка“ нам дуже потрібно. (Слабі оплески). — Пані Момчинова (Золочів): Наша філія працює щойно два роки. Ми заснували 21 жіночих секцій при читальнях Просвіти. Філія Просвіти не пустила нас сего року до тих секцій. Ми співпрацюємо з Повітовим Союзом Кооператив і Філією Сільського Господаря. Нехай Гол. Виділ Просвіти вплине на золочівську філію Просвіти, щоб нам не робила перепон.

Міжусобиці на Руси

Що про них пише літопис Нестора.

Мьстиславъ же Изяславичь съ братомъ Ярославомъ съ Галичаны поиде къ Дорогобужью на Володимира на Андрѣевича. И сташа около града бьючеся... Мьстиславу же городы прѣдаяхуся... И ины городы многы повоевавъ и пожегъ, воротися въ свояси.

Того же лѣта пошелъ бяше Мьстиславъ из Володимиря къ Киеву ратью съ братомъ Ярославомъ и Галичане и Святополкъ Гюргевичь и Всеволодича пустила бяшета свою помочь с нимъ.

1172 — В лѣто sxn (= 6680). Поиде Мьстиславъ съ силою многою къ Берендичемъ и ко Торкамъ и съвъкупивъся, поиде къ Треполю и оттуда поиде Киеву. И вшедъ в Киевъ, вземъ ряды съ братьею, съ Ярославомъ и Володимиромъ Мьстиславичемъ съ Галичаны и съ Всеволодковичемъ и Святополкомъ Гюргевичемъ и с Кианы. Торци же и Берендичи льстяху имъ. И поиде къ Вышегороду и пустиша на воропъ и бишася крѣпко изъ града. Давыдъ же своимъ повелѣ острогъ пожечи до нихъ. И ста Мьстиславъ подъ боромъ и оттуда приходячь, бияхуться. Оу Давыда же въ градѣ много бяше дружины своеи. И братьѣ его помочь и Глѣбъ князь прислалъ бяше Григоря тысячкаго своего с помочью. И Половци диции Концакъ с родомъ своимъ и свои Берендичи Бастѣева чадь Кснятинъ, же съ Ярославичи бяша воевода съ Галичаны...

1174 — Въ лѣто sxпв (= 6682)... Поидоша Ростиславьчи на Михалька кь Торчькому и стояша около его s (= 6) днии... Тѣмь же путемь идуче и сыновьца его выгнаша Мьстислава ис Трѣполя Ростиславичи...

Того же лѣта нача Андрѣи вины покладывати на Ростиславичи... и рече Андрѣи Романови: не ходиши в моеи воли съ братьею своею, а поиди с Киева, а Давыдъ исъ Вышегорода, а Мьстиславъ из Бѣлагорода, а то вы Смоленскь а темь ся подѣлите... Ростиславичи же... послаша кь Андрѣеви рекуче: ...се нынѣ брата нашего Романа вывелъ еси исъ Кыева, а намъ путь кажеши и изь Русьскои земли без нашеѣ вины... Ростиславичи же, оугадавше и оузрѣвьше на Богъ и на силу честнаго креста и на молитву святѣи Богородицѣ, вьѣхавше вь ночь вь Киевъ... Андрѣи князь Суждальскыи розьгнѣвася на Ростиславичи... собравъ воѣ своѣ... и сочтавъ ѣ и обрѣте в нихъ и (= 50) тысячь и посла с ними сына своего Юрья и Бориса Жидиславича воеводою, казавъ имъ, Рюрика и Давыда веля имъ изьгнати изъ отчины своеи, а Мьстислава емьше, не створите ему ничто же, приведете и ко мнѣ... И пришедшимъ имъ ко Ольговичемъ и совокупившимся имъ обоимъ противу Кыеву, ту же придоша к нимь Дюрдевича Михалко и Всеволодъ и Ростиславича Мьстиславъ, Ярополкъ Глѣбовича и Переяславци вси и перешедше Днѣпръ и вьѣхавше вь Киевъ...

По сем же приде Ярославъ Лучьскыи на Ростиславичѣ же со всею Велыньско(ю) землею, ища собѣ старѣшиньства въ Олговичѣхъ... И даша ему Кыевъ...

Святославъ... поѣха изьѣздомъ Кыеву. Ярослав же не совокупился бяшеть сь братьею и не смѣ затворитися в Кыевѣ одинъ, но бѣжа Лучьску а Святославъ вьѣха вь Кыевъ... поимавъ имѣние Ярославле бещисла, ту же заѣхаша княгиню Ярославлю и яша сыномь и дружину его яша всю послаша кь Чернигову...

В то же время Черниговьскому князю не мирну с Олгомъ Святьславичемь и воевашеть Олегъ Святославлю волость Черниговьскую волость. Святославъ же, оумирися съ Ярославомъ со Изяславичемъ с Кыевьскымъ, поиде на Олга и пожьже волость его и много зла створиша и възворотишася кь Чернигову...

1175 — В лѣто sxпг (= 6683)... Зачарать Олегъ Святославичь, послася кь шюриномъ своимъ, и поведе ѣ на брата своего Святослава на Черниговъ...

Збори Маслосоюзу

3) Дир. Мудрик складав звіт дальше: — Згадаю і про відемні сторінки нашої орґанізації. Деякі районові молочарні не виконували ні плянів, ні доручень централі. Їх управи вперто не хотіли ввести контролі молочности, не присвячували належної уваги здобуттю паші, не вели освідомлюючої праці серед членів. В деяких районових молочарнях брак господарности. З того повстає нерентовність продукції. Вина за сі недотягнення спадає на проводи молочарень. Та загальні висліди продукції корисні. На жаль кошти продукції не впали так, як передбачував наш плян. Районові молочарні, що виконали намічений плян, виказують поважний зріст. Пристосування до нашого пляну дає виразні користи. Треба стреміти до досконалення якости масла, бо в 1934 р. ми на тім потерпіли. Будемо дальше працювати в напрямі здійснення нашого пляну. — Осип Андрійович відчитав звіт Контрольної Комісії і поставив іменем її внесення на затвердження рахунків і білянсу та уділення абсолюторії Надзірній Раді і Дирекції. — Представник Ревізійного Союзу Українських Кооператив інж. Зибенко відчитав звіт з ревізії, котру перевів інж. Базилевич впродовж 22-ох днів. Звіт ствердив, що праця Маслосоюзу йшла в тяжких умовинах, одначе Маслосоюз виказав велику активність, яку не все можна завважити в інших ділянках нашого господарського життя. — З черги дир. Мудрик відчитав поревізійне письмо президії ради Ревіз. Союзу. — На внесення п. Гр. Лесюка з Рудеччини Збори вибрали Комісію Матку з отсих осіб: 1) п. Бігуса з Черча, 2) Придуна з Бережанщини, 3) Семенюка з Коршева 4) Фура з Ременова і 5) Палюха зі Стронятина. Відтак була коротка обідова перерва. По перерві зачалася дискусія. П. Стефан Демчук з Холоїва: Маслосоюз світить нам своєю працею. Що в Маслосоюзі добра господарка, се заслуга дирекції та Надзірної Ради. Нехай Маслосоюз і Сільський Господар постараються про добрий ґрис, бо в нашім повіті Жиди жадають за лихий грис по 11 зл. за сотнар! — Петро Зубрицький з Перемищини: Ми маємо обговорювати важні справи, а тут деякі учасники сплять. То легковаження Зборів! (Предсідник: Без пересади! — спав оден. — На салі веселість.) Просимо Ревіз. Союз знизити кооперативам в перемиськім повіті процент від торгів, бо в нас продукція впала. — п. Блажкевич з Денисова: Ревізійний Союз забороняє давати зачети. Без того годі обійтися. Ми даємо зачети по 15-тім кождого місяця. Обезпечення худоби повинно стати обовязковим. — Дир. О.Луцький: В 1934 р. кріза поглибилася. Так зв. ножиці цін відчиняються чимраз більше. Нема виглядів, щоби в 1935 р. було ліпше. Спроби поправи не вдалися. Ми кооператори боремося, щоб ту біду перемогти. Маслосоюз господарить добре. Одначе до взірцевости ще не близько. Районові кооперативи мусять зрівноважити свої білянси і повинні стреміти до білянсових надвишок. В нас є запаси з ліпших часів, та запасних фондів не можна вичерпувати на покриття страт. Є райони, де вже добре господарять. Волиняки коопр. ліпше господарять як Галичани. Вони можуть бути взірцем для галицьких селян. В них найменші кошти продукції. Молочарська кооперація є на те, щоби дбала, аби молока було якнайбільше й аби воно було якнайліпше. Ми бачимо поступ, але того ще за мало. Є занедбані райони. Особливо страшний стан пасовиск. Стараймося поправити пасовиска. Тут говорили про обезпечування худоби від випадків. Хліборобська Палата у Львові зацікавилася сею справою і плянує примусове обезпечення коров. Се примусове обезпечення може нанести нам поважні страти. Вивіз масла закордон непевний.

Збори Т-ва „Україна"

Спортове Т-во „Україна" істнує та веде свою працю вже понад 25 літ. 31 березня с. р. відбулися його чергові річні Загальні Збори. Відкрив їх голова Т-ва дир. Нагірний, витаючи понад 70 присутних членів. Він зясував в короткій промові ціль і завдання Т-ва та дотеперішню його працю. Ворожа акція деяких людців дуже утруднювала працю Виділові головно в приєднуванні членів Т-ва. Всетаки Виділ зумів протиставитися тим труднощам і держав високо стяг Т-ва. Праця Виділу за останні два роки була важка ще тому, що головною її ціллю було оздоровлення дуже поганих фінансів Т-ва. Осягнено поважні успіхи. Сплачено частину значних довгів і зрівноважено буджет, що дотепер був все відемний.

По виборі дир. Нагірного предсідником приступлено до відчитання протоколу з попередних Зборів і звітової точки. Звіти підтвердили вповні слова дир. Нагірного. Зі звіту спортового референта виходить, що Т-во мало дві секції: копаного мяча та гаківкову. Перша ділилася на дві дружини: першу і другу. Перша дружина розіграла в сезоні 18 змагань за мистецтво ОЛПН. З них виграла 7, зремісувала 4, програла 7. Добула 18 пунктів запевняючи собі 5 місце в табелі мистецтв. Крім того вона розіграла ще 16 товариських змагань, з котрих виграла 8, зремісувала 4, програла 4. Друга дружина розіграла 28 змагань за мистецтво А кляси. З них виграла 12, зремісувала 8, програла 8. На сегорічний сезон заанґажовано нового тренера. Гаківкова секція вела слабу працю з огляду на каригідні поступки деяких її членів, котрих за се усунено. Спортовий виряд Т-ва представлявся якнайкрасше й виносить 2.100 зол. вартости.

Над звітами розвинулась дискусія, в котрій забирали голос деякі учасники. Вони звернули увагу на обовязок, котрий тяжить на грачах підчас гри з чужими дружинами. Українська публика жде на виграну, а кожда програна зневірює її. Тому грачі повинні докладати всіх старань, щоб не приносити моральних ударів своїй публиці. Треба також уникати брутальної гри, бо спорт має облагороднювати. В останньому році деяких грачів дискваліфіковано за се. На внесок Виділу Загальні Збори змінили статут у напрямі збільшення складу Виділу, котрий тепер складається з 12 членів і 6 заступників (попередно 9 членів і 3 заступників). Комісія матка предложила Зборам листу нового Виділу, котру Заг. Збори приняли оплесками. Головою Т-ва вибрано далі дир. Нагірного. Склад Виділу в порівнанні з минувшим роком майже незмінений. В останній точці нарад члени Т-ва головно грачі ставили побажання. Звертали в них увагу на потребу власної домівки, вдержання карности серед грачів і більшої опіки Виділу над ними. Відповідав дир. Нагірний. Він запевнив, що новий Виділ подбає по можности за виповнення всіх слушних домагань і далі буде стояти на сторожі розвитку українського спорту. На сім Збори закінчено. — Л.

Італійське предложення

для конференції в Стрезі.

Анґлійський уряд закордонних справ одержав від Мусолінія предложення щодо порядку нарад в Стрезі. Мусоліні предкладає, щоб обговорити отсі справи: 1) Устійнення становища 3-ох держав (Анґлії, Франції й Італії) супроти німецьких зброєнь. 2) Устійнення спільного фронту 3-ох згаданих держав, щоб здійснити лондонську програму з 3 лютого с. р. і старатися притягнути до тої акції інші заінтересовані держави. 3) Обговорити справу незалежности Австрії та способів, як вдержати цілість австрійської держави. 4) Застановитися над можливістю переведення ревізії мировых договорів з Австрією, Мадярщиною і Болгарією.

Збіднілий Львів

жертвенним козлом.

Др К. Дух, б. віцемін. виголосив у Пром-торг. Палаті у Львові відчит про „Фінансову проблему суспільного обезпечення." Він як б. шеф департаменту сусп. обезпечень знає докладно справу. Тим більшу вагу можна приложити до його виводів. А зміст їх був такий: Суспільні обезпечення заломлюються на цілій лінії, найгірше обезпечення на случай недуги, де впливи меншають, адміністраційні й лічничі кошти ростуть, чинитьби для обезпечених падуть. При обезпеченнях емеритальних ситуацію ратують велнкі ощадности львівського ЗУПУ, з котрих покриваються дефіцити інших дільниць Польщі. В обезпеченнях хаос, бо закони й розпорядки видавано на коліні тай ніхто не в силі опанувати 320 артикулів лиш одної тимчасової інструкції, котру наказали ввести в життя в скорім часі. Закон ухвалено 28 марта 1933, а обовязувати мав він вже від січня 1934. По рефераті була остра дискусія. Підносилися голоси, що все забирають до Варшави і що в бюрах також тому хаос, бо приймають лише протеґованих. Питали, що буде, коли вичерпаються львівські фонди і чи буде нарешті основна реформа тих відносин. Референт відповів, що правительство про реформу не думає. Словом, приємно жити в таких відносинах.

Як агітують

в летючках і проповідях.

Перед костелами у Львові роздають зорґанізовані Поляки летючки такого змісту:

Поляки христіяни сповнять свій обовязок, коли в святочнім і веснянім сезоні, що надходить, будуть купувати в христіянських крамницях. Се бувби злочин супроти народу, колиб ми легковажили сей обовязок і то в часі, коли нужда безробіття вигнала на брук сотки тисяч Поляків. Коли завсіди будем купувати в Поляків-христіян, то 1) зменшимо безробіття Поляків, 2) збільшимо польський стан посідання, 3) визволимо Польщу з ярма чужого капіталу, 4) згромадимо польський рідний капітал, котрий є кровю господарського орґанізму нації. Памятай, що твоїм обовязком як члена польського народу є підпирати польські господарські станиці. Кождий сотик відданий чужому, се зброя проти нас самих. — Т-во „Самооборона", Львів, Коральніцька 2.

Недавно в великім костелі св. Єлисавети коло головного двірця у Львові автор сих стрічок чув проповідь з приводу 20 ліття роковин листопада 1918 року о. сов. Матуса, в котрій він зовсім не проповідував св. Письма, але жалувався, що видить ще у Львові непольські школи, непольські написи й т. п. Можна зрозуміти, особливо в часах кризи, коли якийсь нарід орґанізується під кличем свій до свого, та годі зрозуміти, коли р.-кат. священик в той спосіб промовляє на проповіди проти останніх ознак нашого національного життя на нашій земли. До якої партії належить в душі такий священик, легко додуматися .С. М.

Гумор. — Мін. скарбу заповів, що використає кождого золотого нової інвестиційної позички. Предкладаємо отсей проєкт найпильніших робіт в Польщі: 1. Розбудова взірцевої оселі в Березі Картузькій. 2. Будова мостів до порозуміння з опозицією. 3. Перебудова правопису і т. д. („Врубле").

Гумор. — Практична панна. — Він: Чи позволять пані зложити вам до стіп моє горяче серце? — Вона: Та чому ні? З приємністю, бо я дуже змерзла в ноги.

Гумор. — Чому весна така небезпечна пора року? — Бо проміння сонця коле, салата вистрілює й навіть пупінки на деревах тріскають.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець поручив на місяць квітень місійне наміреннЯ за місіонарів на островах Тихого Океану. Тихий Океан займає приблизно четвертину земної кулі. На нім є понад 1.500 островів з около 2 міліонами населення раси білої, чорної, жовтої й червоної, в тім 240.000 католиків. Тепер є на Океанії 17 Апост. Вікаріятів і 1 Апост. Префектура. В них працює 498 священиків, 393 братів, 1.029 сестер і 2.290 катехістів. Труднощі місійної праці на тім терені величезні, бо тих місіонарів ділять від себе величезні віддалі. Острови Тихого Океану розкинені на просторі 180 міліонів кв. км., коли ціла Европа має около 10 міліонів кв. км., Додаймо до того матеріяльні й мовні трудноші серед великого числа племен з окремими говорами і часті цикльони, що нищать майно, — тоді матимемо деяке зображення умовин праці місіонарів на островах Тихого Океану. (КАП).

Папська Публична Консисторія відбулася в Ватикані дня 5 с. м. Командор проф. Август Міляні, декан колегії адвокатів св. Консисторії, представив історію життя й мучеництва блаженних Івана Фішера й Томи Мора і виступив з офіційним внеском проголосити їх канонізацію. На сю промову виголошену в латинській мові, відповідав пралат Антін Баччі, секретар „бреві ад прінціпес“, повідомляючи, що Св. Отець радо прихиляється до сеї просьби, бо вірить, що та канонізація причиниться до повороту Анґлії до єдности з римською Церквою, одначе застерігає собі право оповіщення канонізації до часу засягнення опінії Епископату на новій Консисторії, що буде скоро скликана. Після уділення апостольського благословення консисторію закінчено співом клясичних творів в виконанні сикстинського хору під дирекцією о. Перосія. — В консисторії взяло участь 17 кардиналів. Крім того було богато членів папського двора і дипльоматичний корпус при Ватикані. — Після консисторії новоіменований Примас Анґлії Архиепископ Вестмінстеру Артур Гинслі зложив подяку св. Отцеві. (КАП).

Реколєкції в Надвірній відбулися сего року перший раз від 1—6 с. м. Уладила їх тамошня парохіяльна Католицька Акція під проводом заслуженого Впр. о. шамб. І. Луцика й діяльного голови, адвоката д-ра В. Банаха. Реколекційні науки голосив о. Ір. Назарко ЧСВВ зі Львова. Слухачів було дуже богато. До дня 6 с. м. висповідалося 1300 душ. Сповідь триває дальше. — (л).

Реколекції в Городниці к. Заліщик і Снятині відбулися від 24—30. III. і 31. IV. — 6. IV під пров. Впр. о. ігумена М. Пелеха ЧСВВ з Лаврова. Нарід вислухав реколекційних наук з великим зацікавленням і дуже пильно. Слухачі безустанно зростали. Замітна була участь мужчин. До св. Тайн приступило в обидвох місцевостях по 700 душ. — (л).

В Яблонці Нижній, повіт Турка н/Стр. відбулися в днях від 24—31 березня с. р. великопістні реколєкції. Уділяв їх о. Порфірій Сивак ЧСВВ з Лаврова. Нарід ходив на реколєкції розмірно численно. Переважав жіночий пол. Висповідалися 450 душ. Службу Божу на закінчення реколекцій відправив Впр. о. декан І. Тимчук. По ній перед Найсв. Тайнами відспівано благодарственну пісню: „Тебе Бога хвалим“ і поблагословлено присутних в церкві людей Найсв. Тайнами. Подякою о. пароха о. реколектантові за труд орання душ його парохіян, засівання їх Божим Словом, поєднання їх з Богом і приведення до Трапези Господньої — св. Причастія, — закінчено реколекції.

Новий катол. щоденник „О Діяріо“ зачав виходити в м. Белльо Горізонте в Бразилії від лютого с. р. Його підпирають Місіонарі Серця Марії, що мають в тім місті церкву Преч. Діви з Люрду. Патроном нового катол. щоденника вибрали блаж. Антонія Кляре. (КАП).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НАРАДА КОРПУСНИХ КОМАНДАНТІВ польської армії відбулася в Люблині під проводом віцеміністра військових справ ґенерала Славой-Складковского.

ВИСЛІД ВИБОРІВ в Ґданську по тимчасовим офіційним відомостям: Управнених до голосування 236.733, важних голосів було 234.956. Націонал соціялісти одержали 139.043 голосів, соціялісти 38.015, комуністи 7.990, католицький центр 31.525, німецькі націонали 9.691, бувші комбатанти 382, Поляки 8.310 голосів. На всіх 72 мандатів націонал-соціялісти дістануть 44, соціялісти 12, комуністи 2, катол. центр 9, Поляки 2, міжнародні 3.

ПРУСЬКИЙ ПРЕМІЄР ген. Ґерінґ промовляв на передвиборчім вічу в Ґданську. Він сказав м. і. таке: „Памятайте, що треба ствердити перед світом, що Ґданськ є і все буде німецький і націонал-соціялістичний. Найважніше не те, чи він орґанізаційно належить до Німеччини, а важне те, щоб він у собі був німецький“.

ЧЕСЬКА ПОЛІЦІЯ перевела ревізію в редакційнім помешканні москвофільського часопису в Ужгороді „Нашого Карпаторусского Голосу“. Забрали рахункові книги, документи і кореспонденцію.

В М. ІНСБРУКУ (Австрія) поліція зліквідувала комуністичну централю. Увязнили 50 комуністів. Викрили також тайну друкарню та склад комуністичної бібули.

ШВАЙЦАРСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО домагається від Німеччини видачі журналіста Якобія, котрого німецькі аґенти насильно вивезли зі швайцарської території до Німеччини.

ЛИТВА КУПУЄ воєнне знарядля і матеріяли від Франції. Недавно купила 14 мисливських літаків. Тепер ще замовила у французьких фабриках 12 бомбових літаків, 15 танків і більшу скількість гармат.

КОНФЕРЕНЦІЯ В СТРЕЗІ зачнеться звітом англійського міністра про висліди недавної поїздки міністра Ідена. Відтак має бути дискусія над будучою політикою держав заступлених на конференції.

АНҐЛ. МІН. ІДЕН заявив журналістам про свою подорож до Варшави, Москви і Праги таке: Наша подорож була дійсно корисна. Теперішне політичне положення в Европі дуже тяжке. Труднощі можна перемогти, коли кождий нарід відіграє свою ролю. Анґлія бажає продовжати рішучу і сильну закордонну політику, яка спирається на Союзі Народів і збірній системі миру. — З сеї його заяви міркують, що Анґлія уважає здійснення сх. пакту — неможливим, бодай у тій формі, якої собі досі бажала.

ФРАНЦУЗЬКА РАДА МІНІСТРІВ рішила задержати при війську 60.000 людя з річника, котрий кінчить військову службу в цвітні с. р. Сей контінґент буде звільнений в липні с. р.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР Муссоліні виїхав до м. Рокка делле Камінате, де звичайно на самоті відбуває політичні роздумування перед важними рішеннями. Римська преса дістала дозвіл свобідно обговорювати міжнародне політичне положення.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ КОМІСАР закордонних справ Літвінов запросив чеського міністра закорд. справ Бенеша до Москви на нараду. Міністр Бенеш приняв запрошення.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ухвалив закон, на основі котрого президент Злучених Держав в часі війни матиме право реквірувати всі фінансові засоби краю. Крім того могтиме контролювати весь промисл. Президент матиме право зарядити загальну бранку до війська з тим, що рядовики побиратимуть платні рівні платням некваліфікованих робітників.

В МУКДЕНІ відбувся конґрес Турко-Татарів т. зв. „курултай“, під проводом Аяза Ісхаки, борця за самостійність Ідел-Уралу. Ред. І. Світ передав привіт від Спілки Українських Еміґрантів, „Манджурського Вістника“ і клюбу поневолених большевиками народів „Прометей“. Представники ріжних народів Азії, манджурської та японської влади привитали промову Українця грімкими оплесками.

ЗАВЗЯТІ БОЇ були недавно в Китаю коло міста Квей-Янґ між правительственними військами під проводом маршала Чанґ Кай Шека і комуністами. Було около 3.000 вбитих.

НОВИНКИ

Химерна погода. Зима не хоче уступити весні. В мин. суботу рано здивовані мешканці Львова оглядали зимовий краєвид. По кількох годинах сніг стаяв і наступила весна. А в неділю знов зачалася о год. 13.30 сніжна метелиця, котра шаліла майже цілу годину. Потім знов виглянуло сонце, та не весняне, але холодне. Мимо соняшного неба на дворі було дуже холодно. Зрадлива погода спричинила богато случаїв ґрипи у Львові, що атакує передовсім горло. До хвилі замкнення сего числа химерна погода продовжається. Чути перші весняні громи.

Кандидати до державної служби в Польщі мають піддатися оглядинам урядових лікарів. Міністерства видали обіжник в тій справі.

В 10-ліття Т-ва Опіки над Українськими Еміґрантами відбудуться у вівторок дня 23 с. м. о год. 6 ювилейні загальні збори того Т-ва у Львові, вул. Вишневецьких 4. Рано о год. 8 Преосв. Кир Никита Будка відправить в храмі св. Юра поминальне богослуження за померших членів Т-ва і в наміренні української еміґрації на цілім світі.

В Раві Руській філія „Просвіти“ оснувала Наукову Секцію з метою пізнати всесторонно равський повіт, зберігати й переховувати памятки культури. Секція збирає всякі вартісні річи, давні й сучасні. Крім того Секція задумує оснувати архів старих актів всяких тов., комітетів і осіб, особисті папери, фотоґрафії. Секція урядує в домівці філії „Просвіти“, Рава Руська, дім Кооп. Банку „Віра“. Такі місцеві музеї повинні повстати в кождім місті й навіть більшім селі при місцевій установі.

Дмитро Катамай, б. поручник УСС, помер у Відні на рака мозку. Перед війною видавав „Ілюстровану Україну“ та організував січове стрілецтво. Підчас великої війни був командантом віденської кадри УСС. Відтак став підполк. Дієвої Армії УНР. По війні осів у Відні як кореспондент українських краєвих і американських часописів. Прожив 48 літ.

Побиття українського журналіста. У Львові на Гетьманських Валах дня 6 с.м. вечером москвофільський посол ББ Михайло Бачинський побив кулаком по голові п. І. Кедрина-Рудницького, співробітника „Діла“. Причина: стаття в „Ділі“, де названо Бачинського „шантажистом“ і пороблено йому тяжкі закиди щодо його „господарки“ в Нар. Домі. Справу віддано до суду.

Голодовий тиф в Яворівщині шириться в звязку зі зростаючим голодом. Тільки в однім селі Брухналь занотовано 16 випадків голодового тифу.

До церкви в Розгірчі, пов. Стрий, закралися злодії й забрали зі скарбонки 20 зл.

В Березі Картузькій є тепер 63 Українців і 16 комуністів. Всіх Поляків вже звільнили.

В Радомі увязнили урядника магістрату за здефравдування 50.000 зл.

„Фронтом“ до коморника. У Львові увязнили Теодора Володка за опір коморникови підчас переводження ексмісії.

В Українськім Науковім Інституті в Берліні будуть в літнім семестрі с. р. отсі виклади: Доц. Р. Димінський: Українське господарство новітної доби; Доц. Б. Крупницький: Історія України в 20 ст.; Проф. З. Кузеля: Сучасне українське народознавство в побуті й народній поезії; Доц. В. Леонтович: Політичні течії та спроби державно-правної орґанізації на Україні в 20 ст.; Проф. І. Мірчук: Духове життя України в сучасній добі. — Вписи до 15 с. м. в канцелярії УНІ, Брайтештрассе 6 і в Семінарі Орієнтальних Мов, Доротеенштрассе 7. Сі виклади оповіщені в програмі викладів берлінського університету.

В Парижі відбувся концерт української пісні в стилізації композитора Ю. Пономаренка.

Український композитор Акименко, б. проф. московської консерваторії, написав велику суїту на українські теми п. н. „Над Дніпром“.

В Ужгороді заборонили на 6 місяців „Наш Карпаторусский Голос“. Се був москвофільський щоденник, котрий видавав д-р Фенцик за гроші консуляту одної сусідної держави.

Міжнародну світову виставу відкрили в столиці Бельґії Брюселі дня 1 V. с. р. Внаслідок 30% обнижки бельґа кошти відвідання вистави відносно невеликі. Вистава потривае до листопада.

Французька Академія Наук відзначила золотою медалею чотирох католицьких священиків.

30-ліття смерти Юлія Верна обходили недавно у Франції. Верн мав незвичайний дар технічного передбачування. Він передбачив наперед ряд технічних винаходів, котрі в його часах вважали фантастичними вигадками. Паризька Академія вшанувала память Верна окремими сходинами, з рефератом „Вплив Ю. Верна на розвиток сучасної техніки“. Науково-пригодницькі твори Верна се улюблена лектура молоді всего світа.

Пошукується вправних торговельних заступників до виїздів на села. Заробок певний. Зголошення слати сейчас до кооп. „Щадниця“ Станиславів, Липова 1.

Величава вечера, якою товариші приймали анґлійського міністра Ідена, зачалася о год. 12 вночи. Її заставили за малими столами в дорогій посуді, украшеній великокняжими гербами. Меню було дуже обильне і ріжнородне з величезною скількістю ріжних закусок, великі вази з ікрою, борщ, дичина і т. д. Подавали преріжні сорти перворядних горівок, масу кавказьких і кримських вин і т. д. Зараз по вечері товстий Літвінов розпочав танці з жінкою анґ. посла і танцював до рана. Так тепер бавляться московські товариші з представниками буржуазії, а дурних хахлів, котрі їм помагали заняти Україну, вистрілюють до решти — за дурноту. А нарід, що випродукував таку „провідну верству“, яка для теорії соціялізму помагала ворогови окупувати батьківщину, вигибає міліонами.

Анґлійський міністр Іден під впливом гостини в Німеччині і в большевиків так тяжко занедужав на серце, що з поворотом мусів перервати їзду в Кольонії над Реном. Лікарі приписали йому 6 тижнів безумовного спокою.

Гумор. — Причина розриву. — Ти розійшлася з нареченим? — Так. — А чому? — Бо був до нічого, а був спосібний до всего.

Одна з причин антисемітизму. В Варшаві підчас розправи проти учительки Реґіни Шмельц за образу поліції, комісар поліції Люденбурський як свідок заявив, що 98% увязнених за комунізм се Жиди.

„Морнінґ Пост“ помістив кореспонденцію з Мінхену такого змісту: Тут відбулося віче гітлєрівців, на котрім говорили, що римські папи вже 2.000 літ змагають до того, щоби знищити Німеччину. Товпа хором кричала: „Повісити кардинала Фавльгабера!“ — (Так виглядає націоналістична дурійка, коли її порядно розпалити!).

Бібліотеку Барту продавали три дні на ліцитації й одержали за неї 3.728.000 франків. Особливо дорого продано рукописі. Пр. рукопис де Віньї продано за 140.000 фр.

Нова секта. В Орлі увязнили провідників нової релігійної секти, котрої членами були переважно жінки. Провідником секти був царський старшина, котрого вважали за Христа. Він був рівночасно провідником місцевої монархістичної орґанізації. Секта взивала до бойкоту большевицьких шкіл і колєктивів.

В Харкові, Москві й Петрограді знов розстріляно 22 осіб за замахи на совітських урядників. З того видко, що червона адміністрація тішиться „любовю народа“.

Бандитизм в „раю“. Недавно „совбандити“ напали на відділ державного банку в Камянці Под., вбили касієра й тяжко ранили двох урядників. По кількох днях 6 з них зловили в Києві, 4 в Москві. Їх привезли до Камянця і розстріляли. Так пише сов. преса. Та чи розстріляли тих самих, що напали на банк, чи інших для постраху, невідомо.

Ґанґстери перенеслися з Шікаґа в Сан Поль. Туди ведуть сліди всіх великих злочинів. Нема сумніву, що основу до очищення Шікаґа від злочинів положив його пок. бурмістер, Чех з роду, Чермак, котрий заплатив за те своїм життям.

Боротьба з порноґрафією. Нюйорська поліція спалила понад 25.000 порноґрафічних книжок і образів.

Велика рійка хрущів відбувається що 4 роки. Вона припадає на весну сего року. Стація охорони ростин львівської Хліборобської Палати орґанізує вже акцію нищення хрущів. В ній візьмуть участь хліборобсько-суспільні орґанізації, самоврядні установи та вселюдне шкільництво. Хрущі спричинюють великі шкоди для хліборобства обїданням листя на деревах а гусениці хрущів підїданням коріння збіжжа.

Україна — Чорні 1 : 4 (1 : 3). Перші змагання за мистецтво окружної ліґи скінчилися програною сильно відмолодженої України. Україна грала в другій половині в десятку; не дописав напад. Підчас змагань падав сніг з дощем. Публики було около 600 осіб.

Гумор. — Сегодня одержав я лист від сина, що в хвилі коли я читатиму той лист, його не буде вже між живими. — І ти так спокійно оповідаєш про самовбийство свого сина? — Ба, післанець, котрий приніс мені лист від нього, сказав, що панич казав йому не вертати без відповіди.

ЖЕРТВИ

На голодуючих в Яворівщині Монастир ОО. Василіян в Кристинополі 100 зл.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Ревізійний Союз Українських Кооператив (РСУК) одержав дальше право ревізій на необмежений час для українських кооператив на території воєвідств львівського, станиславівського й тернопільського.

Нові обмеження РСУК-а. Кооперативна Рада зажадала від РСУК-а вичеркнути з членства ще три типи кооператив: промислові й торговельні підприємства та ріжні. Такі вимоги одержали й інші ревізійні союзи.

В Станиславівщині відбудеться ліцитація двох земельних маєтків в селах Деліїв і Тумир. Виклична ціна 438.500 зл.

Ліцитація земського маєтку п. К. Аґапсовича відбудеться в Тулугові, пов. Снятин.

Виноград подешевіє. До Варшави прийшли два транспорти еспанського винограду, доставленого на основі пільгової цлової тарифи. Отже виноград подешевіє.

Безробітних в Польщі було 30 м. м. 508.027 осіб. В порівнанні з попередним тижнем се число обнизилося на 6.249 осіб.

Акційна спілка „Праса Польська“ у Варшаві оголосила невиплатність. Має 2.591.172 зл. довгів без покриття. Се та сама спілка, котра видала відомий „Гуцульський Календар“ для баламучення наших Гуцулів.

Німці будують автостради (самоходові дороги). До кінця 1936 р. має повстати 7.000 км. автострад. Від Берліна розходиться на всі боки 7 автострад. Понад 60.000 робітників працює при їх будові. Їх будують в той спосіб, що повстають дві рівнобіжні дороги, ширини 7—8 м., віддалені поясом корчів на 3—4 м. Також по боках садять корчі, щоб піхотинці не ходили по автострадах. Такі автостради, призначені виключно для самоходів, мають велике стратеґічне значіння.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.28—5.30 зол. Зол. доляр 9.00—9.08. Канадійський доляр 5.22; 1 нім. марка 1.95—2.05; 100 фран. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.00; 1000 ром. леїв 32.00—34.00 зл.; 100 австр. шілінг. 99.50 зл.; англ. фунт стерл. 25.50 зл.; 100 шв. франк. 172.00 зл.; ґданський ґульден 1.72 зл.; 100 італ. лірів 43.50—44.50 зл.

Набіл. Маслосоюз платив 10 IV. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. 2.70 зл., за 1 л. молока 16 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за копу яєць 2.30 зл. Тенденція на масло звишкова, на молоко, сметану і яйця сильна. — Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 л. 25 ґр.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Заґлада світа.
КАСИНО: Весела вдова.
КОПЕРНИК: Клеопатра.
МАРУСЕНЬКА: Клеопатра.
МІРАЖ: Щойно вчора.
МУЗА: Весняна парада.
ПАКС: Вірлятко.
СТИЛЕВЕ: Двобій зі смертю і ревія.
УТІХА: Чотири джентельмени і Бастер Кітон.

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі“ для В. М. 30=1—2.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя 14 квітня 1935. Ч. 28 (826)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.ПІ. Краків 405.867

Словянські торжества в Римі

З Ватиканського Міста повідомляють: Дня 6 с. м. в 1050-ту річницю смерти св. Методія, Апостола Словян, Впр. о. Архімандрит Діонізій Ткачук, Ґенерал ОО. Василіян, відправив торжественне богослуження в базиліці св. Климентія. Відтак при співі словянських гимнів зложено лавровий вінець на гробі св. Кирила. Тогож дня Св. Отець приняв около 400 питомців колеґій: української св. Йосафата, польської, чеської, словацької, хорватської і російської св. Тереси від Дитятка Ісус і численне словянське духовенство. Св. Отець висловив радість з приводу так численних представників словянських народів, що бажають висловити свою любов і синівське привязання. Потверджуючи прихильність папства до словянських народів, Св. Отець підніс заслуги св. Методія, його привязання до Апост. Столиці, його подорожі до Риму якби для відновлення запасу сил і енергії для переведення великого й геройського діла навернення Словян. Вкінці Св. Отець поблагословив приявних, їх родини і рідні краї, висловлюючи вдоволення, що може щось зробити для улюблених народів. Відтак Св. Отець вислухав кілька словянських пісень і гимнів. — (За КАП-ом).

Судороги версальського мира

Франція готовиться... — Пересунення військ на французько-німецькій границі.

Французьке міністерство війни оповістило отсей комунікат: По думці заяви президента міністрів в парляменті з дня 2 квітня, французьке правительство видало ряд рішень, що мають запевнити охорону французьких границь. Йде особливо про обсадження військовими силами французьких укріплень на північно-східній границі. На основі згаданих заряджень переведено зміну розміщення поодиноких військових відділів. І так баталіон 8 полку мароканських стрільців має бути перенесений з м. Аікс до горішної Альзатії. Два баталіони 80 полку піхоти стаціоновані в м. Нарбон перенесені з 7 с. м. до Мецу.

Нові грізні винаходи Німців. — Таємні проміння „З" і т. п.

Лондонська ґазета „Сендей Кроникл" оповістила, що Німеччина має 5 важних винаходів, які віддадуть їй величезну прислугу в часі війни. Се є: куля з великою силою перебивання, скорострільний машиновий кріс, стратосферична ракета, проміння „З" і новий легкий машиновий кріс. Куля, що її винайшов інж. Макс Герліх, може легко перебити сталевий панцир грубий на 15 цм. Машиновий кріс зроблений в фабриці Круппа, має пять цівок, з котрих кожда може дати 1000 стрілів на мінуту. Кожна цівка розігріється, її можна заступити другою автоматично. Стратосферичні ракети можна наповнити трійливим ґазом, вибуховим матеріялом або заразками — чим завгодно. Таємні проміння „З" можуть створити невидиму перешкоду для неприятеля. Новий легкий кулемет важить лише 9 кґ., його можуть носити легко поодинокі жовніри. Він дає 600 стрілів на мінуту... Коли так, то не дивота, що Гітлєр бундючно говорить з Анґлією і навіть говорити не хоче про ніякий „східний пакт".

Французько-большевицьке порозуміння — довершений факт.

В навечеря отворення Конференції трох західних великодержав, Анґлії, Франції й Італії, наспіла вістка з Парижа, що там остаточно добили торгу представники французької буржуазії з московськими большевиками. Се найважніша подія від часу вибуху великої війни — і найбільше неприродна зі всіх подій, які досі переживало живуче тепер покоління людства. Міністр Ляваль їде до Москви тільки для формального підписання союзу. Так отже масони і большевики подали собі руки. (Дальші вісти гл. на ст. 5 сего числа „Н. З.").

Австрійські соціялісти в „раю"

Як відомо, свого часу втекли до Чехії та відти до СССР австрійські соціялісти, котрим не вдалося повстання. Ми вже тоді предсказували, що їх жде в СССР гірка доля. Тепер „Політіше Корреспонденц" доносить з Харкова, що австрійські втікачі, приняті зразу довгими промовами, потому осаджені в таборі для інтернованих, не могли довго видержати поведення червоних московських товаришів і збунтувалися та напали на сторожу табору. Тоді наступила чрезвичайка і 140 австрійських соціялістів увязнила. Потому всякий слід по них пропав. Що з ними сталося, легко додуматися. Тепер правительство СССР оповістило, що вже більше не буде пускати на свою територію австрійських соціялістів.

Кольонізація Криму Жидами

Жидівська Телеґрафічна Аґенція (ЖАТ) повідомляє з Москви: Совітське правительство оповістило створення нової жидівської автономної округи в Криму, де веде кольонізацію американський жидівський „Зеднаний Комітет Розселення". Се вже пята автономна жидівська округа в СССР. Нова жидівська кольонія буде мати 50 колгоспів і буде називатися Ларіндорф в память помершого Урі Ларіна, провідника жидівських большевиків.

Соняшна купіль понад хмарами

В Злучених Державах Північної Америки побудували спеціяльний літак для соняшних купелів понад хмарами. Кабіна літака поділена на окремі невеликі відділи. В кождім такім відділі стінки і стеля зроблені з окремого прозрачного матеріялу. Медичні поваги кажуть, що соняшні проміні на значній висоті, понад хмарами, мають цілющий вплив на людський орґанізм.

Важне для власників премійних вкладкових книжечок Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР"

В льосуванні переведеному на засіданні Надзірної Ради Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" у Львові в дні 8. квітня 1935 припали премії за ощадність на такі премійні книжечки:

по зл. 25.— число книжечки 30.310, 30.311, 30.331 і 30.363

по зл. 50.— число книжечки 30.292 і 30.314

по зл. 100.— ч. книжеч. 30.353

ДИРЕКЦІЯ
Кооперативного Банку „Дністер"

УКРАЇНСЬКИЙ І БІЛОРУСЬКИЙ „Сепаратизм"

і всепольське „обединеніе"
в теорії та практиці Гертиха.*)

Сепаратизм себто відокремлення від цілости се обвинуваченя, яке часто підносили на адресу Українців московські шовіністи.. А підносили тому, що Українці не хотіли злитися національно з Москалями а бажали бути тим, чим вони є з природи: окремим українським народом. Московські шовіністи твердили, що в давнину була тільки одна Русь та що нинішні Українці, обстоюючи свою національну індивідуальність, сепаруються, себто відокремлюються від тої єдиної Руси. Отже тому вони — „українські сепаратисти". Ті московські шовіністи, що не признавали окремого українського народу, а Українців уважали тільки частиною одного „русского" себто російського народу, відомі під назвою „обединителів".

Не маємо наміру розглядати в отсій статті твердження й обвинуваченя московських „обединителів" докладніше. Обмежимося тільки ствердженням, що та давна Русь, на яку покликувалися московські „обединителі", то була к и ї в с ь к а, тобто у к р а ї н с ь к а Русь та що нинішня Московщина була тоді кольонією тої київської Руси, від котрої з часом відірвалася. Отже коли вже говорити про сепаратизм, то хіба — про московський.

Богато шкоди заподіяла Українцям та московська „обединительна" теорія. Бо за „обединительною" теорією пішла й „обединительна" практика. А яка була в наслідках та практика, то добре відомо з історії мартирольоґії українства в старій Росії.

Та в інтересі правди треба ствердити, що теорія московських „обединителів" про один „русский" себто російський нарід і про український національний „сепаратизм" нині в Росії на загал уже збанкротувала. Її не признає вже не тільки російська наука, але не признають її також російські громадянські та урядові круги. Навпаки. Всі вони визнають нині національну окремішність Українців від Москалів.

*) Гл. „Н. Зорю" чч. 780, 784, 788, 792, 800, 805, 810, 813, 820 і 822.

Та „обединеніе“ не перестало переслідувати Українців. Бо коли не стало московського „обединенія“ то на зміну йому прийшло — „обединеніе“ польське..

Щож се таке те польське „обединеніе“?

Суть польського „обединенія“ подібна до суті б. „обединенія“ московського. Бо як московське так і польське „обединеніе“ не признає Українців окремим народом, тільки складовою частиною якогось іншого народу. Московське — „русского“, себто російського народу, а польське — народу польського. Ту польську „обединительну“ теорію виставив „геніяльний“ Ґертих у своїй книжці про програму польської окраїнної політики в розділі, що має заголовок: Українські та білоруські сепаратисти.

Сепаратизм — так починає Ґертих той розділ — се поруч комунізму головний наш ворог на окраїнах. Вправді його поборювання шляхом механічних репресій не можливе в тій мірі як комунізму (бо він не є в тім степені штучним твором, що комунізм, котрий витворюють організаційні зусилля фахових агітаторів та наклад грошей, які пливуть зпоза кордону), — одначе наше засадниче становище супроти нього мусить бути під певним оглядом зближене до становища супроти комунізму: не може бути таким становищем, яке займаємо супроти національних меншин (т. зн. окремих від нас національних ґруп, напр. Німців) — але тільки становищем супроти ворожої нам доктрини. Русинів і Білорусинів не вважаємо людьми національно нам чужими: ми бачимо в них частини („щепи“) нашого народу, котрі ще недостаточно зєдналися духово з нами. Їх регіональну окремішність любимо так, як любимо окремішність інших відгалужень народу — Кашубів, Ґуралів, Курп'їв — що в сумі складається на богацтво нашого загально-національного життя. В їх областній традиції — що є традицією належних до цілого народу а не тільки до окраїн Ярем Вишневецьких, Міцкевичів і Костюшків — бачимо богатий, цінний і заслугуючий на піддержку відділ загально-національної традиції. Їх потреби (також і відчувані ними язикові потреби, напр. потребу навчання їх нарічча в школах) розуміємо й бажаємо заспокоювати як найдбайливіше.

Отже: Українці і Білорусини се — по теорії Ґертиха — не окремі народи, але тільки відгалуження польського народу — таке, як Кашуби, Ґуралі і Курп'ї! Від Кашубів, Ґуралів і Курп'їв ріжняться Українці й Білорусини тільки тим, що вони ще не достаточно злилися духово з народом польським. Тому Ґертих і хоче „обединити“ Українців і Білорусинів в оден свідомий національно польський нарід. І в тій ціли він написав і видав свою „Програму окраїнної політики“.

Щож сказати з приводу тої польської „обединительної“ теорії Ґертиха.

Передовсім треба ствердити, що та теорія не нова. Бо вже в 1848 р. виступили були з нею польські шовіністи в Галичині і зокрема у Львові, як про се свідчать тодішні польські публікації. Тоді відбулася різка полеміка в тій справі між польськими „обединителями“ й українськими „сепаратистами“. Тоді й появилася у Львові невелика брошура о. А. Петрушевича п. з. Słów kilka napisanych w obronie ruskiej narodowości. Вона з такою силою розторощила польську „обединительну“ теорію, що та теорія відразу запалася в могилу. А припечатав її могилу дальший національний розвій Українців. Після того з польською „обединительною“ теорією вже не виступав ніхто в Галичині, навіть найбільші польські шовіністи себто всеполяки, котрі весь час вели і ведуть завзяту боротьбу з Українцями. А не виступав з тою теорією ніхто з галицьких Поляків просто тому, бо, знаючи Українців з автопсії, бачив наглядно цілу глупоту тої теорії. Відігрів ту глупоту по 85 літах щойно молодий польський шовініст з західної Польщі Ґертих, котрий, як видно з цілої його книжки, знає Українців таксамо „добре“, як напр. племена в центральній Африці.

Та не в теорії суть річи. Подібно, як се було з московською „обединительною“ теорією, також і польська „обединительна“ теорія має ще другу куди важнішу сторону медалі. Та друга сторона — се практика в ціли здійснення тої теорії. І саме тій практиці присвячує Ґертих всю решту розділу про українських і білоруських сепаратистів.

НАЙСТАРШИЙ, НАЙБІЛЬШ ПЕВНИЙ І ДОВІРЯ ГІДНИЙ ДОСТАВЕЦЬ

НАСІННЯ польових, городних і квіткових ростин

ЦЕ

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

Лише по докладній провірці відміни, чистоти і сили кільчення зерна продає Народна Торговля насіння, так через свою централю у Львові, як і по своїх 32-х складах у Львові і в краю.

При купні насіння одержите даром ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ЦІННИК! ЖАДАЙТЕ скрізь пакованого насіння лише в торбинках НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ.

18-3—4

Окраїнні сепаратисти — так починає Ґертих ту „практичну“ частину згаданого розділу — котрі зовсім не становлять загалу білоруського і руського населення наших окраїн, але тільки її певний тай то — коли взяти цілі окраїни — не надто численний відлом, з правила навіть тільки певну кліку, часто пливкого й раз-у-раз змінливого складу, — окраїнні сепаратисти, як ісповідники деструкційної в нашім національнім і державнім життю доктрини мусять бути трактовані як елемент, котрий бажаємо з життя окраїн по змозі вилімінувати (підчеркнення наше — „Н. З.“).

Далі Ґертих „поучує“, як те вилімінування „окраїнних сепаратистів“ належить переводити в практичній політиці на окраїнах. Отже Ґертих розріжняє дві категорії „сепаратистичних“ середовищ. До першої категорії зачисляє ті середовища, в котрих „сепаратистичну“ ідеольоґію культивовано від давна і котрі тою ідеольоґією вже наскрізь переняті. Ті середовища своїм обличчам на загал не ріжняться від ґруп національних меншостей. До другої категорії зачисляє середовища, зложені з самих тільки діячів й аґітаторів. Для кождої з тих двох категорій „сепаратистичних“ середовищ Ґертих приписує інший спосіб „елімінування“ окраїнних „сепаратистів“.

Що торкається першої категорії сепаратистичних середовищ, — каже Ґертих — напр. що торкається деяких середовищ настроєної сепаратистично руської інтеліґенції в Малопольщі, або навіть сих і тих уже в цілости опанованих сепаратистичною ідеольоґією малопольських сіл — мусимо вести супроти них політику повної толеранції супроти їх національних починів у власнім вузькім крузі — ізолюючи їх одночасно від контакту з ширшим загалом, звичайно безбарвним. Національні репресії супроти людей і середовищ, котрі в своїй окремішности вже справді уґрунтувалися й котрі справді почуваються вже членами самостійного народу, — булиби безуспішні й радше навіть скріплялиби позицію їх ідеольоґії, бо вбиралиб її в авреолю мучеництва та в звязку з ним в моральну красу. Тим людям не можна відмовити права стоваришування в дусі власної ідеольоґії, виховування в тім дусі своїх дітей і т. д. Одначе не можна позволити, щоб ті люди засаджували („кшевілі“) свою ідеольоґію поза середовищем здобутих уже для неї ісповідників, щоб без перепон („в спосуб не скремповани“) вели аґітацію по селах, щоб під плащиком культурної й господарчої акції організували широкі маси населення в союзи з сепаратистичною закраскою і т. п. В подібній ролі належить тих людей там, де вони дають до того привід, поборювати з цілою рішучістю, а там, де в своїй праці зберігають позори поправности — енерґічно з ними суперничати власною працею. Тим більше не належить допускати, щоб ті люди займали на окраїнах становища учителів і т. д. (всі підчеркнення наші — „Н. З.“).

Таку „практичну політику“ радить Ґертих супроти „сепаратистичних“ середовищ першої категорії, себто супроти українського національно свідомого населення Сх. Галичини. Зовсім інакшу „практичну політику“ предкладає він супроти „сепаратистичних“ середовищ другої категорії, себто супроти українського населення Волині, Полісся й ін. українських земель Польщі і також супроти Білорусинів. Тут з українством Ґертих уже зовсім „не церемониться“.

Натомість інше становище — каже він — мусить бути супроти відокремлених ґруп сепаратистичних діячів, котрі не творять суцільних середовищ, оживлених ретельно, щиро і від давна сепаратистичною ідеольоґією. Богато є на окраїнах — особливо серед волинських, поліських й ін. Русинів і також серед Білорусинів — елементів (котрі нераз навіть заявлялися давніше як російські, польські і т. д.) — котрі анґажуються в сепаратистичній роботі як в інтересі, що приносить їм користь (?!) і котрі свою акцію трактують або виключно по карієровичівськи або з позбавленої позитивних первнів (т. є любови власної окремішности) парвеніївської ненависти до польськости. Діяльність тих ґієн (!!) сепаратистичної аґітації, котрі роблять собі з тої аґітації догідний (!?) процедер, мусить бути — як деструктивна — з цілою рішучістю вкорочена!

Так ставиться Ґертих до вповні легальної української національної акції на українських землях Польщі. З тим більшим завзяттям виступає він проти всякої ворожої акції.

Не потребуємо, річ проста, додавати — каже Ґертих про ту акцію — що сепаратистичні почини, котрі явно звертаються проти держави, або (так, як недавний терористичний рух Української Військової Орґанізації в Малопольщі) проти публичного ладу і безпеченства співгорожан — мусять бути здавлені з цілою передбаченою правом суворістю — а сепаратистичні суспільні орґанізації, котрі за ті почини несуть відповідальність — мусять бути розвязувані.

Та на тім іще не кінець.

Читачі певне замітили зі здивуванням, що до „сепаратистичного“ середовища першої категорії, себто до Українців у Сх. Галичині, Ґертих поставився як на нього досить „ліберально“, признаючи нам право на веґетування бодай у себе дома. Та і сього видалося Ґертихови потому забогато. І він при кінці обговорюваного розділу „поправився“. Як? — се побачать читачі з закінчення того розділу. Те закінчення таке:

Тому що сепаратистичної ідеольоґії, котра вилекана працею будь-що-будь вже кількох десяток літ і котра може похвалитися певним числом щирих і безінтересовних ісповідників, не можна погодити з ідеєю польської національної єдности — видається слушною річю підперти евентуальне стремління одиниць, котрі за ніяку ціну не хотять погодитися з тим, аби вони або їх діти могли злитися з польскістю, щоби пошукали собі місце під сонцем (напр. в сусідних державах або в Канаді), де та перспектива грозилаб їм у меншім степені!...

Отже ми з нашої власної землі, котру замешкуємо від непамятних часів, а в усякому разі богато довше ніж земляки п. Ґертиха, — маємо забиратися в світ за очи.

Так Ґертих розуміє „обєднання“ Руси з Польщею!

Признаємося отверто, що коли ми дочитали його книжку до сего висновку, то прийшли до переконання, що маємо до діла з чоловіком не сповна розуму. В тім зрештою не булоб нічого дивного, якби не те, що ту книжку поручив б. високий урядник Польщі, а саме б. волинський воєвода Дембский.

Суспенза двох священиків

„Українські Вісти“, наш катол. тижневик в Канаді, в ч. 8 з с. р. повідомляє, що Преосв. Кир Василій Ладика, Епископ Українців греко-католиків в Канаді засуспендував двох українських грекокатол. священиків в Онтеріо: о. А. Сарматюка й о. Н. Шумського за те, що вони, як самі стверджують, оженилися після одержання священичих свячень. В українській та анґлійській пресі появилися сензаційні статті, знимки засуспендованих священиків, їх жінок і дітей та Еп. Ладики. Засуспендовані священики та їх жінки „інформують“ ґазетних репортерів, що мовляв, вони 14 літ жили в прикладнім подружжі а тепер „самоволя“ Епископа хоче їх розлучити. Тимчасом стверджено виразно, що один з них „оженився“ 5 літ по висвяченні, другий ще пізніше, отже їх подружжа після церковного права неважні. Навіть автокефальний „Вістник“ перший раз признав рацію Преосв. Ладиці. А тимчасом Українці в Канаді мають нову сензацію.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Збори Сіль. Господаря

2) Інж. Храпливий говорив дальше: До волин. Хлібор. Палати не покликано представників філії Сіль. Господаря в Луцьку. Також в інших Хліборобських Палатах, де працюють наші кружки і філії, С. Г. до тепер немає своїх представників. С. Г. делеґував своїх відпоручників до відкличних комісій у справах податків при Скарбовій Палаті І у Львові, та при Скарбовій Палаті ІІ в Станиславові. С. Г. взяв участь в Комітеті українських центральних Установ, котрий збирав фонди на повенян. Крім того С. Г. взяв участь в збірках Збіркової Секції для повенян при львівській Хліборобській Палаті. С. Г. тісно співпрацював з українськими центральними установами як нпр. Центросоюзом, Дністром, Центробанком, РСУК-ом. Друга часть нашої діяльности се орґанізаційна праця. Товариство „Сільський Господар“ мало в 1934 р. 66 філій, отже 7 філій менше ніж в 1933 р., бо філії в Янові, Угнові, Богородчанах, Войнилові, Тисьменици, Новому Селі і Грималові зліквідовано, їх райони приділено до сусідних філій. В Галичині наші філії працюють в 48-ох повітах. На Волині працювали лише дві філії в Кремянці і Луцьку. З початком 1935 р. власти розвязали філію в Кремянці. Всі заходи С. Г., щоб урухомити інші філії на Волині, Поліссі і Холмщині не дали ніяких вислідів. Членська книга С. Г. виказує 1651 Кружків С. Г. Активних Кружків має С. Г. 1287, звіти з діяльности прислало 1049 Кружків. Ми не хочемо на силу накидувати нашої орґанізації. С. Г. має три роди членів: 1) правні особи 1925, 2) фізичні особи 57.112, 3) Кружки і Філії 1287. Загальне число членів С. Г.: 60.390. Уважаємо членами лиш тих, котрі заплатили членську вкладку за 1934 р. Для фахової праці створено при філіях і кружках С. Г. фахові секції. При централі С. Г. істнували такі секції: 1) Головна Орґанізаційна Секція, 2) Інспекторат Аґрономічної Праці, 3) Секція Допомоги Українській Господарській Академії, 4) Головна Секція Хліборобського Вишколу Молоді, 5) Головна Секція Управи Ріллі і Ростин, 6) Головна Пасічнича Секція, 7) Головна Садівничо-огороднича Секція. При філіях і кружках було 1.313 секцій. В тім найбільше секцій годівлі безріг 270, хліборобського вишколу молоді 220, охорони тварин 170, пасічничих 174 і т. д. Тут виказані лиш ті секції, котрі працювали в 1934 р. Працю на місцях вели аґрономи. По день Загальних Зборів (29. III. 1935 р.) є 34 аґрономи в 30 повітах. В нашій орґанізації працює тепер 41 фахівців, з того 37 з високою освітою, три з вищою середною освітою і 1 з середною освітою. Штаб фахівців С. Г. се високо кваліфіковані люди. Нажаль їх платні часто низші від платень фізичних робітників. З аґрономічної праці користають всі наші господарські товариства. В 1934 р. централя висилала референтів в край. Відбуто 92 поїздки. Злюстровано 29 філій. В поїздках брало участь 8 осіб. С. Г. випрацював в 1934 р. докладний трилітний плян праці всіх філій С. Г. на роки 1934-36. Сей плян праці на 1934 р. предложено Львівській Хліборобській Палаті і воєвідським урядам. Трилітні пляни праці предложено всім повітовим рільним комісіям. В 1934 р. впровадив Сіль. Господар постійну практику для студентів аґрономічного відділу Львівської Політехніки. Референти С. Г. брали участь у сходинах студентів аґрономів. Головна Рада Т-ва відбула 3 засідання, Президія 8 засідань, Дирекція 40. Сильно збільшилися справи, що відносяться до зносин з установами українськими і самоурядними. В звітовому році працювало в централі С. Г. 6 урядовців. Праця бюра сильно зросла. Число урядовців в порівнанні з 1933 р. зменшилося, а роботи прибуло.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і в тій справі в переписку не входить.

Зїзд Союзу Українок

6) Пані Лідія Белейова (Тисьменица): Говорили тут, що сильніші філії мають помагати слабшим. Не сподійтеся тої помочи! (Сміх на салі). Ми їздимо по селах з рефератами. Сусідна сильніша філія хотіла нам забрати 1 кружок. Я ледво оборонила той кружок. На те маю свідків. (На салі сміх. — Часом трудно зрозуміти, чому сміються. — Прим. звітовика). Всі, що їздять по селах нехай не забувають про пресовий фонд „Жіночої Долі“. В нашім повіті є села, що передплачують по 20 примірників „Жіночої Долі“. Просвіта нам дуже помагає. — Панна Заяцівна (Сколе): Орґанізаційна праця в нашім повіті тяжка. Покищо ми закладаємо жіночі секції при читальнях Просвіти. Філія Просвіти нам помагає. — Пані Фурович (Болехів): Наша молодь не горнеться до праці. Філія співпрацює з філією Просвіти. — Панна Туркевич (Львів-Жовківське): Дуже важна самоосвітна праця і популярні виклади про завдання жінки, про виховування молодого покоління. Не допускати ніяких посторонних чинників, що можуть розбити нашу єдність! Партійництво нас розкладає. С. У. не узнає ніякого партійництва. (Слабі оплески). — Пані Кордубова (Тернопіль): Наша філія має 130 членів. Ведемо промислові курси. Думаємо отворити мистецьку робітню. Ми перевели при філії курс для неграмотних. Головний Виділ повинен уряджувати районові конференції в ціли навязання особистого контакту з філіями і кружками. — Пані Волощакова (Львів, Личаків): Треба підготовити кадри платних орґанізаторок, котрі моглиб працювати при філіях. Є в нас богато безробітних інтеліґентних дівчат. Гроші на се можна черпати з промислових кооператив, з чаєнь і ін. Ми мусимо знати буджет нашого Матір. товариства. Зі звітів видно, що ростемо кількостево і якостево. Мусимо направити матеріяльний стан нашого Т-ва. При кождім кружку мусить бути бібліотека, бо се підстава істнування. Нам треба книжок до рефератів. Імпрези се також діяльність. Лише при помочи імпрез можна мати дохід. — Пані Д-рка Кононенко: Бесідниці здають звіти з місць, а мало говорять про те, що було сказано в рефератах. — Пані Вальчикова з Сокаля: Наша праця на місцях доривочна. Тому треба окремих орґанізаторок. Діловодство в кружках примітивне. Сего не можна легковажити з огляду на новий закон про товариства. За недбале ведення книговодства влада може навіть розвязувати товариства. Ми відбули районові зїзди спільно з Просвітою і на них старалися вишколювати виділових наших кружків. Головне Т-во може печатати свої обіжники в „Жінці“. Видавництво повинно видавати брошурки про жіночий рух. При кружках основувати бібліотеки для дітей. — Пані Бобеляк ова (Перемишль): Звіти Гол. Виділу були цікаві. Їх треба напечатати окремо або в часописі. Ми вишколювали виділових кружків на 1-дневних курсах в торгові дні. Одначе то не богато помагало. Треба часто контролювати кружки і при тім поучувати виділових. Треба призначити опікунок для 2—3-ох кружків. Ми відбули курс куховарський з успіхом. — Деле ґатка кружка з Підберізець коло Львова (селянка, виходить на підвисшення і кланяється низько зборам): Тут богато нарікали на ріжні Товариства. А в нас всі товариства спільно і згідно працюють. Коли ми уряджували просфору, фестини чи представлення, то все було переповнення. Нарікають на жінок священників. А в нас без їмості нема ніякої праці. (Оплески). Наш кружок має в касі 200 зол. готівки. (Рясні оплески). — Пані Ірина Білевич (Самбір): Наші кооперативні секції мають освідомлювати жінок, щоб купували українські промислові вироби. Ми домагалися, щоб наші підприємства присилали прібки для ілюстрування рефератів про промислові вироби. Одначе не все ми діставали прібки. Нам присилали замісць прібок летючки і брошурки. Треба навязати звязок з українськими фірмами. Одначе наші фірми нехай не жалують прібок. — Селянка Базій з Пукова: Я наслухалася вже досить нарікань. Я селянка і мене вже голова болить від тих нарікань. (Оплески). Ми працюємо разом з їмостею. (Оплески). — Пані Васильчишин (Стрий): Ми тут чули ріжні звіти. Та не чула я, що зробила львівська філія за минулий рік. (Бесідниці перебивають). Предкладаю, щоб станиславівська філія подала в „Жінці“, як вона зорґанізувала „Свято селянки“. Бо такі свята будуть уряджувати й інші філії в 1935 і 1936 р. — Пані Кулик ова (Зборів): Що робити, коли в повіті жіноцтво зорґанізоване при Сільськім Господарі. В нашім повіті є при Кружках Сіль. Господаря „кружки господинь“: Маємо лише 7 кружків Союзу Українок. Ми урядили трикотарський курс, котрий покінчило богато панночок. Вони моглиб вести такі курси по селах, лише потребувалиб відповідного фахового підручника. Можеб „Союз Українок“ видав такий підручник. — Пані Наталія Мохнацька (Теребовля): Говорили тут і питали, як зорґанізувати міщанок. Теребовельська філія має 70 членок міщанок, на всіх 90. Сходимося на спільні читання і ручні роботи. В неділі бувають реферати на біжучі теми. Після рефератів є оживлені дискусії. Дуже важна річ власна домівка. Ми урядили андріївський вечір, на котрім міщанські дівчата виступали в національних одягах. Теребовельська філія С. У. співпрацює з іншими товариствами. Ми мусимо закладати кооперативні крамниці. Не вистарчать демаґоґічні кличі (Оплески). — Пані Селезінкова відповідає на запити в справі основування жіночих кооператив. Головний виділ С. У. скличе в тій справі окрему нараду. Дискусія невдоволяюча. Бесідниці не подавали напрямних праці для головного виділу. Були тут нарікання на жінок священиків. Одначе є богато жінок священиків, що дуже працюють на народній ниві, нпр. в Калуші, Теребовлі і в інших місцевостях. Коли десь є такий случай, що жінка священика не працює, то може вона не має змоги і часу працювати. Не можна ставити справи так, що не хоче працювати. Не треба робити ріжниць між інтеліґентками і міщанками, треба трактувати всіх однаково. (Оплески). — Дир. С. Маґаляс, відпоручник Т-ва „Просвіта“ у Львові: Хочу ослабити деякі голоси звернені проти Просвіти. Т-во „Просвіта“ створило підложжа жіночого руху. Коли були непорозуміння між філіями Просвіти і С. У., то се не діялося за відомом Гол. Виділу Просвіти і Гол. Виділ ті аномалії вкоротить. Наша праця стремить до одної ціли. Не буде між нами спірних точок. (Опл.) — П. Лотоцька (Львів): Дістала я обухом по голові від пані Залізнякової. (На салі веселість). Та я вмію читати і писати і говорю поінформована. Робітниця, що працює вже 10 літ дістає в „Труді“ 80 зл. А робота одної сукні коштує 29 зол. Не можна кидати на мене каменем. Прошу подати руку бідному жіноцтву. А ви нам кидаєте колоди під ноги! (Оплески). — О год. 7.40 ліста бесідниць вичерпалася. Предсідателька замкнула перший день нарад. Після того відбувся в сусідних кімнатах спільний чай, що тривав до год. 9.

Гумор. — Пані мають прекрасне волосся на голові. — Нічого дивного, маю се в спадку по мамі. — По мамі? Но, то дійсно добре збережена річ.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Білоруська релігійна праця

„Білоруська Криниця" принесла в ч. 11 (604) з с. р. цікаву статтю п. з. „Білоруська релігійна праця". Подаємо її в перекладі:

Всі добре знаємо, що релігія (Церква й Костел) в нас, замість бути найвищою суспільною вартістю, стала зовсім чим іншим. Та в міру того, як наш нарід доходить до своєї національної свідомости, починає він щораз ясніше розуміти, що дальше так бути не повинно і тому шукає виходу з темного закутка свого релігійного життя.

Той вихід, як в погляді народу так і в інтелігенції, двоякий. Одні з Білорусинів уважають, що раз релігія (Церква і Костел) задля їх польскости і московщини, від білоруського народу закрита, то з нею не треба мати нічого спільного. Сей погляд нині дуже поширений і популярний. Тримаються його не тільки многі з інтелігенції, але також многі і в народних селянських гущах. На тих всіх жирують комуністи, масони, різні інші безбожники і також сектанти.

Та є в Білорусинів інший погляд на вихід з ненормального релігійного життя білоруського народу. Сей погляд слідуючий. Утікати від релігії та вирікатися її не можна, бо раз, що вона для чоловіка природна і є найважнішою вартістю в житті кождого народу, а друге, що коли Білорусини відхиляться від Церкви і Костела, то Москалі й Поляки з того тільки дальше користають, а Білорусинам виходить з того велика шкода. Значить, не втікати від релігії й не боротися з нею, а — оскільки чоловік може — бути до неї як найблизше і змагатися всіми достойними способами за те, щоб Церква і Костел в нас не служили ніякій політиці, щоб користувалися рідною мовою народу і щоб тимсамим були живим чинником в білоруській народній культурі. Словом, до релігії — після сего погляду — треба відноситися позитивно і прихильно; змагатися з польщиною й московщиною, одначе не з Церквою й Костелом.

Ми тримаємося в релігійній політиці того другого погляду, його поширюємо й за него змагаємося. Як видно з дискусій, відновлена БХД (Білоруська Християнська Демократія?) також виразно йде в тім напрямі.

Та після сих загальних уваг запитаємо, чи є і як конкретно виглядає білоруська релігійна праця? Нажаль, не можна нам завидувати. Коли не богато роблять Білорусини католики, то православні ще менше.

Православні Білорусини в Вильні мають окрему церкву (Пятниць), та в ній Богослуження буває дуже рідко.

Існує також у Вильні Білоруський Православний Комітет, але роботи він мабуть не робить ніякої, ні білоруської, ні православної. Правда, члени того комітету трохи часами шумлять і кричать, трохи дим пускають в очи священикам на єпархіяльних зїздах, але конкретного не роблять нічого. А найгірше тут те, що само православіє того православного комітету дуже сумнівне. Є члени в тім комітеті, які постійно настроєні „орієнтаційно": то на упію, то часом ще на щось гіршого.

Православні Білорусини врешті дотепер не зорганізували ніякого постійного білоруського православного видавництва. Білоруські проповіди в церквах, оскільки знаємо, виголошують лише щось в двох церквах і то час-від-часу.

Перейдемо тепер до релігійної праці в Білорусинів-католиків. В Вильні, в костелі св. Миколая, вже більше як десять літ постійно (з виїмком літа) в недільні і святочні дні відбуваються богослуження для Білорусинів-католиків, постійно буває білоруська проповідь і співає білоруський хор. Існує Костельний Комітет, що про се дбає.

Вже восьмий рік виходить білоруський католицький місячник „Християнська Думка", котра служить релігійним потребам Білорусинів-католиків і будить при тім серед них також і білоруське національне почуття.

Від 1929 р. істнує „Білоруське Католицьке Видавництво", котре старанно дбає про білоруську католицьку літературу. „Християнська Думка" і те видавництво разом видали вже 30 менших і більших — білоруських католицьких книжок. Серед них є молитовник „Голос Душі", якого вийшло недавно друге видання 3.000 примірників. З білоруськими проповідями по костелах на провінції справа стоїть недобре, та ліпше як в православних. Знаємо, що в однім місці в латинськім костелі білоруські проповіди виголошують постійно і в кількох уніятських церквах буває білоруська проповідь доволі часто.

В Білорусинів католиків, як бачимо, хоч мало, та постійно і систематично ведеться білоруська католицька праця. Зате в Білорусинів православних конкретно не робиться мабуть нічого.

Значить, перші повинні, як кажеться, підтягнутися, а другі повинні хоч раз рушити з місця в напрямі реальної, органічної білоруської православної праці. Очевидно ми не віримо, щоб ту працю повів дотеперішний Білоруський Православний Комітет, котрий можна розглядати ближше виключно з гумористичного боку, але хочемо вірити, що знайдуться пресінь врешті направду православні Білорусини і до того поважні люди, котрі стануть до праці на ґрунті білоруської православної культури.

Відомо, в наших умовинах з такою працею, як у католиків так і в православних, зайдто не розженешся. Та знов не можна й сидіти з заложеними руками: треба робити те, що можна. Передовсім треба творити білоруську як православну так і католицьку літературу. В нинішних умовинах передовсім на тім полі повинна проявитися білоруська релігійна праця, як одна зі складових частин повного відродження білоруського народу.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

ОБЛІГАЦІЇ 6% „НАРОДОВОЇ ПОЗИЧКИ,, на покриття премій від обезпечень під умовинами устійненими розп. Міністра Скарбу з дня 21.VII. 1934 Дз. Р. П. число 66 позиція 582 приймає

„Карпатія"

Т-во взаїмних обезпечень на життя у Львові Ринок ч. 38.

Подрібні умовини приняття облігацій висилає Товариство на бажання інтересованих.— 33-1—1

Збори УСК „Сян"

З Перемишля пишуть нам:

Дня 24 березня с. р. відбулися Звичайні Загальні Збори Українського Спортового Клюбу „Сян" в Перемишлі. Присутних було 76 членів на загальне число 151. Звіти виділових виказали жертвенну працю уступаючого виділу та членів клюбу. Придбано і зрівнано власну площу, побільшено спортовий інвентар і майно клюбу. Зі звіту провідника секції копаного мяча видно, що І і ІІ дружина розіграла в 1934 р. 32 змагань, в тім 16 змагань за мистецтво. З того „Сян" виграв 10 змагань, програв 4, ремісував 2. Відношення здобутих воріт: 35 : 22 в користь „Сяну". Секція копаного мяча мала 65 змагунів. Дружини кошиківки і відбиванки здобули трете місце в зимових мистецьких змаганнях Перемишля в 1934 р. Ся секція має 18 членів. Інші секції не проявляли в звітовім році живішої діяльности. Каса виказала оборот 7.938 зл. На Заг. Зборах обговорювано слідуючі справи: 1) Закінчення будови площі. 2) Всесторонне успортовлення змагунів. 3) Поглиблення товариського життя. 4) Солідну підготовку змагунів до боїв за мистецтво. 5) Урухомлення і скріплення діяльности секцій: легкоатлетичної, гор і забав, жіночої, водної та наколесницько-прогулькової. Збори ухвалили уступаючому виділови абсолюторію. Головою клюбу вибрано дир. української держ. ґімназії Степана Шаха, котрий заслужився для українського спорту в Перемишлі. До виділу увійшли отсі особи: проф. Б. Шехович, о. проф. Голинський, ред. Е. Зиблікевич, дир. Г. Колцьо, І. Скірка, інж. В. Корженьовський, др. М. Старух, др. М. Куник, дир. М. Зубрей, інж. М. Бурий, А. Дяк, І. Доротяк, Р. Гриців і П. Виваль.

„Сян" вже започаткував весняний сезон копаного мяча. Дня 24 березня с.р. розіграв меч з ліговою „Польонією", програючи 0 : 1 в користь „Польонії", а 31. ІІІ. с. р. виграв змагання з польською дружиною „Чувай" у відношенні 3 : 2.

Гумор. — Хлопчик, що розносить ґазети, кричить: Побіда послів над правительством! Приняті всі домагання опозиції! — Польський ендек до хлопця: — Кілько коштує ґазета? — 20 ґр. — Маєш 50, не треба решти. — Став під ліхтарнею й читає: „Побіда парляменту"... Ага, є! Читає далі: ...у Франції... І я, старий дурень, відразу того не подумав!...

Гумор. — Тату, я заощадив 25 сотиків. — Як? — Я цілу дорогу зі школи біг за трамваєм. — Якби ти був біг за фіякром, то ти бувби заощадив зо 3 зл.

На Ріках Вавилонських

Як було за Набуходоносора а як тепер є за Сталіна.

Звичайно в неділю збираємося в Евгенії Тихоновни. Балакаємо про політику, про еміґрантські справи, граємо в бріджа, слухаємо радія.

Одначе тепер в часі Великого Посту карти скасовані, радіо мовчить. Бесіда йде звичайно на душуспасаючі теми. Приміром в останню неділю сиділи ми за чаєм й уважно слухали Миколу Івановича, котрий читав з Біблії „Плач Єремії".

Дивно... Коли вродився Єремія? В 630 р. перед Христом! Вавилонська неволя зачалася для Жидів в 586 р. Приблизно 2500 літ перед поневоленням Росії інтернаціоналом. А тимчасом, яке все те тепер свіже, яке злободневне. Точно так, якби і не було 2500 літ! Точно так, якби ми не жили в столітті електричности, ікс-промінів, екскоролів, телевізії та інших здобутків, а в добі Навуходоносора, Амазіса, Астіяґа й інших володарів старинного світа.

„Великий між народами, князь над областями став данником, — читав при загальній мовчанці приявних Никола Іванович, — нема в нього порадника зі всіх, що його любили; всі други зрадили його, стали його ворогами...".

— Так... Союзнички, — многозначучо сказав хтось з кута.

— „Вороги його стали на чолі, неприятелі його благоденствують, — продовжав Николай Іванович. Ворог простер руку свою на його найбільші святощі: він бачить, як язичники входять до його святині... Весь нарід його зітхає, шукаючи хліба, віддає свої дорогоцінности за харч, щоб підкріпити душу"...

— Перестаньте, Николаю Івановичу!...

Евгенія Тихоновна діткнула руки читаючого. Той станув і строго поглянув крізь окуляри.

— Скажіть... А коли Єремія се написав? На другий чи на третий рік після полонення?

— Не знаю. Здається. А що?

— Нічого. Я також думаю, що незабаром. Інакше звідки мова про дорогоцінности? Я, приміром, вже забула, коли треба було продати останню брошку. Ну, продовжайте, продовжайте...

— „Кличу моїх друзів, та вони обманули мене, — знов зачав Николай Іванович. — Священики мої й старці мої вимирають в місті, шукаючи собі харчу. О, колиб Ти, Господи, означив, щоб наступив день, Тобою приречений, і вони сталиб подібними мені! Нехай стане перед лицем Твоїм злоба їх: і поступи з ними таксамо, як Ти поступив зі мною за гріхи мої, бо тяжкі стони мої і серце моє знемагає"...

— Та вже... Насміємося тоді, — буркнув Василь Васильович.

— „Соромом і мерзотою Ти зробив нас між народами. Роззявили на нас пащу всі вороги наші"...

— Дійсно, раззявили.

— „Жах і яма, спустошення і знищення — се доля наша... Пішли їм замрачення серця і Твій прокляття на них. Переслідуй їх, Господи, гнівом і знищ їх з піднебесної. Наше наслідство перейшло до чужих, наші доми — до чужоземців"...

— Літвінов навіть чужу віллю захопив!

— „Ми стали сиротами, без батька; матері наші як вдови. Воду свою пємо за срібло, дрова наші дістаємо за гроші. Нас підганяють бючи в шиї, ми працюємо і не маємо віддиху. Молодців беруть до жорен а діти падають під тягарем ношення дров... Скінчилася радість серця нашого; наші хороводи перемінилися на жалощі... Невже, Господи, Ти зовсім від-

На поміч Яворівщині

З конференції преси й установ.

Яворівщина належить до найкраще зорґанізованих повітів в краю. Елемент наскрізь свідомий. Нема села, котре не далоб зі своїх рядів інтеліґента. Під економічним оглядом Яворівщина убога. Земля неплодюча, переважно піски та мокляки. Тай сеї неурожайної землі з року на рік меншає в міру зросту населення. Людність Яворівщини радить собі як може. Велика скількість населення йде на заробітки до сусідних повітів, де працює по фільварках (в Яворівщині фільварків дуже мало). Кождорічний збір змушував населення Яворівщини все не доїдати. Та воно було призвичаене жити низше правильних умовин життя. Минулорічний збір показався далеко невистарчаючим і населення почало недоїдати вже в початках зими. Чим далі тим більше зближалося марево голоду, котрий тепер запанував в цілому повіті. Наглядним доказом його появи є крик роспуки, що несеться з 44 сіл.

Яворівщина хоч амбітна просить помочи. Се знак, що життя її загрожене. В Яворові завязався Комітет допомоги голодуючим, котрий звернувся з зазивом до преси, всіх наших центральних установ і всеї суспільности. „Сільський Господар" скликав 8 с.м. у Львові конференцію представників центральн. установ і преси, щоби познайомити їх докладно зі станом подій і нарадитися над спільним протиділанням. Явилося 11 представників від установ і 7 від преси. Конференцію відкрив голова „Сільського Господаря" інж. Е. Храпливий і передав її провід пос. Матчакови. Звідомлення про стан голоду в Яворівщині дав голова Філії „Сільського Господаря" в Яворові о. Ломниньский, парох Вільшаниці. Стан подій у Яворівщині такий: Комітет допомоги голодуючим перевів статистику голоду. Голодує поиад 24.000 душ в 44 селах. Запотребування на 3-місячний прожиток сягає до 160 ваґонів бараболі і 30 ваґонів збіжжа. Коли додамо 100 ваґ. бараболі на висадку і 35 ваґ. збіжжа на засів, то Яворівщина потребує під сучасну хвилю 65 ваґ. збіжжа і 260 ваґ. бараболі. Зорґанізований ратунковий Комітет створив дві секції. Збирання датків і роздачі їх. Крім того створено підсекцію доживлювання дітей. Вона варить пенцак на молоці і видає дітям порції або видає каву з порціями хліба. На дотеперішну допомогу зложилися: жертви наших установ у висоті 2.500 зол., 2% позичка Центробанку 10.000 зол. Розділом її займуться: Українбанк в Яворові та райфайзенки по селах. Де їх нема, займуться тим мужі довіря (парох і по двох довірених громадян). Крім того, наспіла допомога уряду 4 ваґони збіжжа, 16 ваґ. бараболі і позичка 2.000 зол. Дано їх на відробок. Дотеперішні впливи з жертв Комітет рішив розділити між найбільше потребуючих помочі. Закуплено дотепер 50 сотнарів муки і 25 сотн. пенцаку. Секція доживлювання дітей виплатила дотепер 800 зол. Жертви розділюється відповідно до застережень жертводавців. Щодо плянів на будуче, то вони невеликі. Ходить про забезпеку помочі тим, котрі її найбільше потребують, а на відробкову допомогу числити не можуть. Комітет звернувся з проханням до Дирекції зелізниць, уділити знижкову тарифу для перевозу збіжжа. Коли дістане її, буде можна переводити збірку в натурі. В противному разі збіжеві впливи зі збірки слід буде продати і гроші переслати Комітетови, бо кошти пересилки булиб задорогі.

По рефераті розвинулася дискусія. В ній забирали голос представники установ і преси. Дир. Филипович заявив, що Дирекція РСУК відступить Комітетови впливи з тримісячних вкладок кооператив в Яворівщині. Інж. Творидло повідомив, що Центросоюз завізвав підчинені собі Повітові Союзи до збірки жертв на голодуючих. Дир. Палій заявив, що Маслосоюз візве всі молочарні до збірки молока від доставців, а зібране молоко перечислить на гроші й перешле до Комітету з побажанням, щоби їх розділено передовсім між членів кооператив. Народна Торговля повідомила про свою допомогову участь у рятунковій акції. Подібно і „Дністер". Секр. Целевич радив застановитися над щораз гіршаючим положенням у всіх повітах краю. До поправи господарського положення треба героїчних зусиль народу. При кінці дискусії забрав голос посол Матчак. Він висловив погляд про потребу створення Комітету суспільної опіки, котрий радивби стало над сими пекучими справами і заразом шукав шляхів поправи стану життя нашого народу. Зокрема висказав побажання до преси, щоб вона повела як найширшу пропаґанду за масовою збірковою акцією. На сім конференція закінчилася. — Л.

Міжнародне положення

З приводу конференції в Стрезі.

В Стрезі зїхалися представники Англії, Франції й Італії та 500 журналістів зі всіх держав земної кулі. Для них зарезервовано 23 телефонічних ліній, з них 12 лучитиме Стрезу з Парижем і Лондоном. Вислід наради в Стрезі супроти заключення французько - большевицької спілки не може вже бути цікавий, бо найцікавіше вже зробили французькі масони з большевиками. Аж тепер Европа виглядає в цілости на правдиву бочку з порохом і динамітом. Тепер роля Німеччини і Польщі підноситься до такої висоти завдань, на якій ті дві держави ще ніколи не стояли.

Як забезпечити церкви

Способи охорони перед святотатськими грабіжами.

Супроти частих случаїв окрадання костелів в останних часах латинська Митроп. Курія у Львові зарядила: 1) щоб вікна в костелах були ократовані, замки в дверях сильні, вхід з костела на дзвінницю і на хори замкнений. 2) В кивоті має бути лише звичайна пушка зі Св. Тайнами, не пушка старинна й цінна. 3) Вота вартости історичної й памяткової мають бути в скарбниці. 4) Перед замкненням костел треба докладно зревідувати, щоби злочинець не лишився укритий в костелі. 5) Про ствердження факту крадіжи управителі повинні безпроволочно повідомити поліцію. 6) Треба перевести докладну інвентаризацію вот і всяких вартісних предметів на вівтарях. Фотоґрафічні знимки треба зберігати в парохіяльнім архіві. (КАП).

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Великий історичний день Перемиської Землі. В неділю 7 с. м. в свято Благовіщення Преч. Д. Марії посвячено нову василіянську церкву на Засянні. В суботу вечером в прилюдній монастирській каплиці відправлено останний раз церковні богослужения (всенощне). В неділю о год. 9.30 прибула на Засяння велика процесія під проводом духовенства з перемиської катедральної церкви з великим числом вірних і церковною орхестрою. Тут разом з василіянською процесією ввела Преосв. Ексц. Йосафата Коциловського до новозбудованої василіянської церкви, де Владика посвятив храмовий образ Сострадання Божої Матери та престіл і довершив першого посвячення (благословення) засянської церкви. Опісля сей великий історичний день звеличав Преосв. Йосафат Архієрейською Службою Божою, першою в засянській церкві, в сослуженні Впр. о. пралата Дмитрасевича та ОО. Василіян: Впр. о. Протоігумена Ст. Решетила, о. секретаря Ір. Готри, о. проф. Пл. Мартинюка з діяконами. Після Євангелії Преосв. Йосафат виголосив гарну проповідь. Співав місцевий хор під проводом мец. д-ра Чубинського. По Службі Божій і по відспіванні „Тебе Бога хвалим" місцевий ігумен Впр. о. Й. Чепіль ЧСВВ дякував всім жертводавцям, що своїми жертвами здвигнули нашу церковну твердиню на Засянні. Людей було таке велике число, що навіть половина не помістилася в церкві. В першу чергу велику помічну руку подали тут Преосв. Йосафат і перемиське громадянство, особливо перемиські пані з Марійського Т-ва Пань. Опісля відбувся скромний обід для запрошених гостей в кімнаті під церквою. В часі обіду промовляли: Впр. о. Протоігумен Ст. Решетило, Преосв. Йосафат, о. проф.Пл. Мартинюк і о. ректор Д. Головецький. — Таким чином по 150-літній перерві наші вірні на Засянні мають знов свій Божий храм. — о. Р. Л.

Марійське свято в Сокалі. В празник Благовіщення всі Марійські Дружини Сокаля торжественно відсвяткували 350-ліття ювілею Матірної Марійської Дружини в Римі „Пріма Прімарія". На передодні свята всі Дружинниці і Дружинники приступили до св. Сповіді і в сам день празника приняли св. Причастя. По вечірні відбулося торжественне приняття нових членок до Мар. Дружини. Обряду приняття довершив о. Ір. Назарко ЧСВВ, презес МТМ, запрошений на це свято зі Львова, разом з о. деканом С. Ничаєм і о. др. Вергуном. Вечером в год. 8-ій відбулася Марійська академія в салі „Народної Торговлі". По Марійськім гимні о. Назарко ЧСВВ виголосив святочну промову. Відтак чергувалися хорові точки з деклямаціями і солями. Добре співав ґімназійний хор під проводм п. Книша і церковний хор. З деклямацій заслуґувала на увагу У. Кравченко „Благовіщення", її добре віддеклямував Б. Стефанишин. Панна А. Тимошиківна, що рецитувала К. Матейко: „Акорди душі" не числилася з розмірами салі і скількістю публики так, що її деклямації майже ніхто не чув. Панна Вергунівна поправно відограла фортепянове сольо Чайковського: „В церкві". Справжньою бурею оплесків надгородила публика сольоспіви панни Л. Малицької. І справедливо, бо вона має дуже ніжний, хоч не сильний сопран. Крім цього її безпретенсіональна постава подобалася всім. Не меншою атракцією були скрипкові соля М. Майовського. Він з глибоким відчуттям відограв Данкля „Резиґнацію." Майже вся місцева інтеліґенція взяла участь в академії. В Сокалі наш Марійських рух дуже оживлений. Існує тут пять окремих Марійських орґанізацій: пань, учнів і учениць ґімназії, міщанок, служниць і дітвори народних шкіл. Провідниками є: о. декан С. Ничай, о. др. Т. Вергун і о. Л. Салук, що не жаліюсь своїх трудів, щоби тільки серед нашого народу тріюмфувала „Мати руського краю". — Свій.

кинув нас, прогнівався на нас безмірно?...".

* * *

Хоч підчас читання гості що мінути переривали Николаєви Івановичеви завважами з місця, одначе „Плач Єремії" викликав у всіх сильне враження. Побіч книги Йова се дійсно один з найбільше натхнених творів Старого Завіта. Та краса — красою, натхнення — натхненням, а цікавий еміґрантський ум переведе на свої шини все, що треба. І тому після читання негайно зачалася серед нас дискусія: чи правильно робив Єремія, що плакав? І не лучше булоб йому, навпаки, підбадьоритися і натхнути земляків життєрадістю? В усякому разі більшість з нас прихилялася до тої думки, що ніколи не треба піддаватися зневірі. Навіть в часах Набуходоносора. А щодо Евгенії Тихоновни, то вона не на жарти розхвилювалася: — „Скажіть будь ласка... — промовила обидливо. — От у мене забрали дім, всі дорогоцінности пішли на харч. А від поведення бувших друзів щодня млости бють... А чи я плачу? Та і не так вже погано було у Вавилонців, коли молодців посилали до жорен... Значить, дозволяли працювати. Не переслідували. А попробувавби Єремія пожити в нашім положенні тепер!... Уявляю собі, що написавби!"

А. Ренніков.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Мода на Европу

На фронті культури.

Розвиток нашої літератури — скоками. — Се наслідок не еволюції, а „моди на Европу". — Як та „мода" в нас розвивалася. — Яка тепер є „мода" і хто її арендує. — Наслідники „Нових Шляхів". — Друга лінія ліберальних окопів: „Назустріч" і „Ми". — Їх хрестний батько Др. М. Рудницький. — Що писала про те „Нова Зоря". — Дальші подвиги „Европейців". — Чи се справді „культура"? — Чомуж „европейці" не пустять фарби? — „Не знати властиво, як" має виглядати та культура і що вона таке.

Наша українська література заєдно любить спізнюватися й рівночасно — проснувшися — скакати. Прим. у Французів від символізму до футиризму є часово шмат доброго пів століття. Продовж того часу ті два рухи розвивалися відповідно до всяких конечних перемін. А в нас ті два рухи йдуть скоками, часово майже побіч себе. Так і видно, що ті рухи витворилися в нас не як вислід якоїсь нашої рідної конечности, а як продукт моди на Францію і то в московсько-польському перекладі. Ми заєдно, наче той польський дідич, не годні обійтися без свого Жида, який нам достарчає в стравному виді всяких новинок Заходу, поверховних і перестарілих, але в жидівській принуці, „модних і новочасних". Той Жид не мусить бути конечно Жидом, вистарчить, що має психіку крамарського кочівника. Слова такого пахтаря мають для нашої провінції вагу самозрозумілих аксіомів. Продукти, лянсовані такими пахтарями слова, виростають у нас нераз до вартостей якогось фетиша, якогось нетикального табу.

В свій час таким фетишом було у нас „поступовство", потому „соціялізм". Пропагував їх галицьким побожним радикалам голосний бляґер московського „інтернаціоналізму", Драгоманов. Дреперівську „Боротьбу науки з вірою", про котру навіть атеїст А. Кримський ще в 1892 р. писав, що се зовсім перестаріла книжка, побожно віруючі в Драгоманова радикали аж двічі у нас видавали й до сьогодня (тепер уже в спілці з комуністами) поручають як „останній крик моди" (з 1840 років!)...

Для відміни й „відсвіження атмосфери галицького провінціоналізму" найшлися в нашім часі нові пахтарі „модних" фетишів. Коли на Заході Европи масонсько-ліберальстичні ідеали в непритомній аґонії, коли майже вся Европа будиться, помалу та певно, до принциповости, чи, як се назвуть наші „модні" пахтарі: „до фанатичного доґматизму", — то в нас якраз у прискоренім темпі починають тепер насаджувати затухлих і збанкрутованих фетишів під шумною а вкраденою назвою „Европи" і „Культури".

На місці впавших ганебно „Нових Шляхів" і „Критики", в котрих найшли собі місце майже всі старосвітські батюшки й матушки нашого лібералізму (Пр. Ю. Опільський, В. Будзиновський, С. Черкасенко, Володимир Левинський, М. Рудницький, П. Карманський і ін.), повстає журнал „Назустріч". Редакція сего журналу не хоче — так вони кажуть — зовсім насаджувати у нас большевицького зиза „Нов. Шляхів", та всетаки видно, що журнал „Назустріч" тільки друга запасна лінія наших лібералів. Недоторкаєме „табу" в „Назустрічі" се „культура і Европа"! Зворохоблені проти диктатури Донцова варшавські молоді Уенерівці та підпавші під масонські впливи деякі Галичани засновують у Варшаві квартальник „Ми" з напрямною, подібною як і „Назустріч": „вільне мистецтво" (але вже „лицем до життя...") — „культура" — „Европа"...

Хресний батько обох журналів хто? Розуміється др. Михайло Рудницький, „могель" тої „европейської культури" в „Ділі", „Нових Шляхах", „Назустрічі" і де тільки можна.

„Зеспул" з „Ми" у Варшаві та „Назустрічі" у Львові робить рівночасно „збліжене культуральне польско-українське". Очевидно, тільки з вільнодумцями, щоб не посоромити свого „поступовства" і — борони Господи! — не попасти в табор „некультуральних антисеміт-туф, ендекуф і зацофаньцуф" (тілько уф!)...

„Нова Зоря" писала вже на сі теми [1]). Та в межичасі вийшли нові випуски „Назустрічі" й „Ми" [2]), появилися нові статті на теми „Европи й культури" [3]) згл. її витворів [4]) і врешті вийшла навіть поважна розвідка п. Дарії Віконської про одного з „Европейців": Джемса Джойса [5]), автора повісти „Ulisses". Повість Джойса дає европейській літературі новість форми; знов же повість Селіна має дати перекрій („Querschnitt") душі повоенного Европейця.

Все те річи дуже цікаві й актуальні, отже варт їм ближче приглянутися. Особливо треба розглянути їх духа, чи справді має він право називатися духом „культурної Европи", чи те, чим нас трактують, справді сучасна „культурна" Европа, чи тільки вонючі випари пекельної кухні: дефетизму й люциферизму, кухні Інферна, хоч може з комином на Европу.

При такому розгляді мусимо перш за все точно определити поняття „культура". Не будемо бавитися ним як мячиком, не будемо імпонувати — як се робить псевдо-Европа — терміном, в якому замінено зміст і длятого розмову на тему того змісту вважається — у пахтарів псевдо-Европи — за shocking (щось таке, що разить). Сателіти п. Мих. Рудницького й він сам у своїх статтях взяли собі монополь на культуру й Европу й уживають тих двох термінів, як чогось загально-зрозумілого, очевидно в їх дусі. Того їх духа не хочуть вони занадто людям вияснювати, бо так лекше можна зловити в мутній водиці монополь на єдино культурних Европейців і в болотнистому намулі термінів „некультурности", „облуди", „назадництва" і под. втопити противників Европи Рудницького і С-ки. Словом, вбрали на себе для галицьких дурників маску фетиша „культури" й „Европи", ну й проголошують свої неясні історії з непогрішимістю табуїзованих шаманів.

Очевидно кождий розумніший чоловік мусить проти такої фетишизації зворохобитися, прозріти й поставити собі справедливий запит: який зміст мають ті два зфетишизовані словечка? Навіть сама п. І. Федорович-Малицька, безсумніву прихильниця дра Михайла Рудницького, всумнилася й поставила собі в цитованім фейлетоні „Діла" запит без відповіди: „Щораз частіше маю також враження, що слово „европейськість" — таксамо як слово „культура" — майже кожний з нас розуміє по свому, а властиво не знати, як?"

Значить, навіть близькі Европи зорі на нашім небозводі блукають в непровітреному хаосі, не здають собі добре справи з того, що криється за маскою табуїзованого божка „культурної Европи"... Отже треба ту таємничу справу хоч трохи розяснити. Зробимо се в статті про „Дві культури Европи".

Араміс.

[1]) „Н. З." в 1933 році: „Боротьба зі смоком" (ч. 22), „Що таке гуманізм" (ч. 66), „Безбожність і психічні недуги" (ч. 72 і 74), „Чи добрий той кумис" (ч. 98) і „Стерно на Европу" (ч. 100). В 1934 році: „Галицькі літературні премії" (ч. 10), „Назустріч кому" (ч. 18). В 1935 р. „Нова стратегія большевиків" (ч. 24) і б. ін.

[2]) „Ми" літературний чвертьрічний журнал. Книга II. і III. (Видавництво) „Варяг".

[3]) І. Федорович-Малицька: Про европейськість нашої літератури — „Діло" 1934 ч. 137.

[4]) Рецензія М. Г. на книжку „Европейця" Л. Ф. Селіна „Подорож до краю ночі".

[5]) **Дарія Віконська.** *James Joyce.* Тайна його мистецького обличчя. Стор. 100, 4⁰.

З релігійної белєтристики

С. Єленський. **Жива вода.** Жовква 1932. 16⁰, 68. Ціна 50 ґр.

Мала Міріям. Євангельська повість. Жовква 1933. 16⁰, 44. Ціна 40 ґр.

Хваліте Господа! Євангельська повість. Жовква 1933. 16⁰, 120. (Всі три книжечки) на українську мову переклав о. Северин Сапрун. Видавництво ЧСВВ. в Жовкві. (Книжка CLVI, CLVII, CLXXII).

В останніх часах на Заході досить гарно розвинувся рід літератури званий „евангельськими повістями, історіями". Се рід белєтристики, в якої тематику зручно вплетені біблійні особи та події, головно з Нового Завіту. „Євангельську повість" можнаби назвати апокрифами (в добрім значінні) двацятого століття. В тім роді красного письменства визначалися Анґлійці Ward і Phelps, Французка Monlaur, Німці von Krane, Schaumann, Поляки M. Czeska-Mączyńska і S. Jeleński.

„Євангельські повісти" роблять для нас Святе Письмо цікавіщим та ближчим. Тим вони мимоволі й нераз без видимої тенденції стають свого рода проповідницею Божих ідей, звідки в легкий спосіб можна черпати „живу воду" Св. Письма.

Наведені три оповідання належать саме до „евангельських повістей". Вони рівночасно перші книжки того рода в українській мові. (Оскільки знаю, то сего рода літературу пробували в нас оо. П. І. Сендецький і Й. Заячківський ЧСВВ; та їх річей досі осібно не видано, хоч варт булоб се зробити. Також о. М. Цурковський приготовляє переклад оповідань М. Ческої-Мончинської; деякі переклади „Оповідань про Христа" тої авторки печатав свого часу „Поступ"). Отже добре зробив о. С. Сапрун, що дав нам переклад тих цінних книжечок, тим більше цінних, що надаються і для старого і для молодого. ОО. Василіяни видали ті книжечки гарно та встановили на них дешевеньку ціну, отже зробили богато.

Але... Бо є й але. Не знаю, чи вийде скоро заміж дівчина, яка, хоч побожна й порядна, ходитиме невмита й обдерта... Гарний зміст С. Єленського вбраний у польськім виданню в зразкову форму й мову. А український переклад? Жахливий! Ні правопис, ні відміна, ні словарний матеріял, ні складня рішуче не відповідають сучасним вимаганням української літературної мови. Кілька примірів: „Вуйко неспокійний о Тебі" (62 ст.); „я зістав воскрешений" (73 ст.); взноситися (3); voc. sing. Ліо (3); вхлонюючи (4); глупі бидлята (7) і безліч інших (приміри з „Хваліте Господа"). До того коректа: пропускається слово: не (ст. 7); Лія називається нераз Мія; девять то знов десять (78 ст.) і под. — Ол. Мох

Відвага се той рід енергії, що вдержується у всіх змінах життєвих обставин. Це сильна воля, котрої не може захитати ніяке страхіття. Вона робить чоловіка здібним до виконування обовязку навіть тоді, коли се грозилоб йому неминучою смертю. (Смайлс: „Обовязок").

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

Нові видання

Піонір, Український Національний Тижневик — The Pioneer — Ukrainian Weekly. Виходить кождої пятниці в Детройті, Міч., 2240 Grayling Ave. U.S.A. Ціна за число 5 центів. — Се орґан католицького гетьманського напрямку. Редаґує його п. Йосиф Саек, правдивий ідеаліст, котрий по ріжних життєвих переходах виробився в республиканській і переважно протестанській Америці на твердого католика і монархіста. Се тимбільше замітна поява, що п. Й. Саек виробився власними силами з простого робітника. Се м. ін. доказ, які вартости має в собі наша катол. Церква, в світлі котрої виростають з народа такі одиниці. Рівночасно з двома числами „Піоніра“ (нажаль перше число не дійшло до нас) дійшли до нас печатані соціялістичні напади на редактора нової катол. ґазети. Сподіємося, що він нічого не буде собі робити з тих дурниць: найлучше їх переглядати не скорше аж по упливі кількох місяців, бо такі дурниці все такі самі. — А. Ч.

Богословія. Науковий тримісячник. Т. XIII. Кн. 1. 1935. Видає Богословське Наукове Т-во — Львів. Ст. 88. Формат 178 x 245 мм. Зміст: Dr Artur Landgraf-Bamberg: Petri Abaelardi Expositionis in epistolam S. Pauli ad Romanos Abbreviatio; о. Др Микола Конрад: Нарис історії старинної фільософії (продовження); Михайло Возняк: Перший історик Церкви з вихованців львівської духовної семинарії (продовження); 2. Вибрані питання; 3. Огляди й оцінки; 4. Всячина — хроніка; 5. Книжки й часописи.

На Свята

Жертвуйте на паску для українських воєнних вдів і сиріт!

За дозволом Воєвідських Урядів Управа Товариства Український Фонд Воєнних Вдів і Сиріт переведе в неділю, 14 квітня 1935 р. прилюдну збірку жертв в користь воєнних вдів, сиріт і батьків по поляглих в 1918—1920 рр. членах Української Галицької Армії. Від кількох років буде се перша збірка, на яку Т-во дістало дозвіл. Гроші зібрані в часі останної збірки в 1932 р. Т-во видало вже на підмоги вдовам, сиротам і батькам, на лікування і ліки недужих вдів і сиріт та на шкільні оплати за двох учеників-сиріт, приміщених у Львові на кошт Товариства. З призбираних під кінець 1934 р. жертв, дорогою приватних посилок, Т-во могло уділити скромних підмог з приводу Різдва Христового для 218 найбідніших вдів і сиріт ледви на суму зл. 1.648.02 так, що в касі Т-ва нема вже ніяких грошей. Біля 220 вдів, сиріт і батьків у крайній нужді! Їм муситься помогти, бо вони стратили своїх опікунів — для Народу! Не можна дозволити, щоб вони простягали руку за прошеним хлібом на наругу та сміх злобних людей. На се не дозволяє Християнська Любов ближнього й Честь нашого Народу!

Тому Управа Т-ва звертається з горячим покликом до всеї П. Т. Суспільности:

Жертвуйте на паску для воєнних вдів і сиріт! — Нехай ніхто не відмовить лепти на вдови і сироти! — Вступайте в члени Товариства! (Членська вкладка 50 ґр. місячно).

В неділю, дня 14 квітня не минайте пушки й докиньте до неї свою лепту!

Жертви проситься пересилати пошговими складанками, або прямо на адресу Товариства. — Львів, в квітні 1935 р.

Управа Товариства: Український Фонд Воєнних Вдів і Сиріт, Львів, вул. Потоцького ч. 48.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В М. РІВНІМ на Волині відбулося на днях закінчення курсу для провідників українського суспільного життя в волинських селах. Курс зорґанізувало Волинське Українське Обеднання. В курсі взяло участь 50 учасників. На курсі викладали предмети звязані з сільською господаркою. Крім того викладали нову конституцію. Пос. Скрипник був управителем курсу.

БОЛҐАРСЬКИЙ МІНІСТР освіти ґенерал Теодор Радев був на днях у Варшаві. Він відбув наради з премієром Славеком, міністром освіти Єнджеевичем і міністром закордонних справ Беком. При тій нагоді підписано в Варшаві польсько-болгарську умову про культурну співпрацю.

ДО ТОРУНЯ втік з Ґданська бувший президент Ґданська Раушнінґ. Він написав перед виборами отвертий лист до провідника ґданських націонал-соціялістів Ферстера. А тепер зі страху перед пімстою націонал-соціялістів втік на територію Польщі.

ҐДАНСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Ґрайзер заявив, що правительство Ґданська не може вести радикальної політики, бо Ґданськ залежний від зовнішних чинників. Вільне місто хоче співпрацювати з Польщею.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Нойрат був на днях в Римі й Неаполю. Подорож мін. Нойрата по Італії має бути приватна.

АВСТРІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Міклас відбув на днях перегляд військ віденського ґарнізону. Канцлер Шушніґ виголосив промову, в котрій підкреслив відродження австрійського патріотизму.

НОВИЙ ҐУБЕРНАТОР КЛАЙПЕДИ. Німецька преса доносить з Ковна, що литовське правительство іменувало Владаса Куркавскаса новим ґубернатором клайпедської округи.

ЛИТОВСЬКА ПОЧТА видала розпорядок, що на території клайпедської округи треба писати адреси на почтових посилках литовською мовою. Се є нарушення 27 статті клайпедського статуту, пише преса німецька і польська.

РОМУНСЬКИЙ ПРЕМІЄР Татареску виголосив промову присвячену справі національної оборони Ромунії. Він сказав м. і., що Ромунія мусить мати зорґанізовану військову силу. Військове поготівля повинно стати першим обовязком і завданням. Вкінці звернувся з зазивом до краю і просив про співпрацю в такій важній справі як оборона краю.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ВІЦЕПРЕМІЄР Болдвин виголосив промову на зібранню Ради Євангелицьких Вільних Церков. Він сказав м. ін., що Союз Народів се для Анґлії не лише знаряддя політики, але також жерело моральної реформації в світі, що насичений ненавистю. Велика Британія не бажає війни. „Ми — говорив Болдвин — не належимо до тих людей, котрі з гордістю й запалом накладалиб ґазові маски на свої обличч. Незалежно від того чи будемо змушені їх носити чи ні, уважатимемо їх за траґічну необхідність, яку зродила проституція науки на услугах варварства”.

В МАДРИТІ терористи вбили секретаря еспанської фашистівської партії Гермуелля. Убийники втекли автом.

СОВІТСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО видало декрет, котрий касує всі пільги карного кодексу, признавані дотепер малолітним злочинцям. Відтепер будуть строго карати і малолітних злочинців від 12 літ за крадіжи, насильства й убивства. За намову до вбивства каратимуть найменше 5 літною тюрмою. Причина сего декрету та, що серед большевицької молоді сильно поширився бандитизм.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Голл заявив, що Злучені Держави не вислали окремого обсерватора на конференцію в Стрезі. Зате американські посли в Лондоні, Парижі, Римі і Берліні дістали доручення інформувати правительство Злучених Держав про наради в Стрезі.

КОНФЕРЕНЦІЯ ЯПОНСЬКИХ АМБАСАДОРІВ в Европі відбудеться в червні с. р. в Парижі. Японський амбасадор в Лондоні Матсудейра поїде відтак до Токія і зложить звіт з наради. Будуть радити над німецькими зброєннями, над становищем европейських держав до Японії після її уступлення з Союзу Народів і над справою поширення японських виробів в Европі.

НОВИНКИ

Великодні ферії триватимуть с. р. в школах, що святкують після гр. кат. обряду, від 25 квітня до 1 травня включно; в школах, що святкують після обох обрядів, від 18 квітня до 1 травня включно; в школах, що святкують після римокатол. обряду, від 17 до 23 квітня включно. Гр. кат. молодь в римо-кат. школах буде звільнена від науки від 25 квітня до 1 травня включно.

„Ді Рейзінґ Стар“ („Сходяча Зоря”) називається бюлетин Української Ліґи Католицької Молоді при церкві св. Йоана в Дітройті. Сей орґан виходить в анґлійській мові. Довідуємося про нього з преси, бо досі нажаль не дійшло до нас ніодно число сего орґану.

Виставу УСС в Коломиї відкрив дня 7. с. м. в салях Нар. Дому і Т-ва Родина Д-р Вол. Білозор, б. сотник УСС, промовою, в котрій підкреслив значіння УСС для української нації. Потому д-р І. Іванець, б. пор. УСС, впорядчик вистави, пояснював поодинокі експонати. Виставу УСС відкрита щоденно від 10 до 4 год. Вона потриває до 21 с. м. Після великих успіхів сеї вистави у Львові та Станиславові треба сподіватися, що Гуцульщина й Покуття будуть відвідувати її так численно, як вона на те заслугує.

Загальні Збори Сокола-Батька відбудуться у Львові, вул. Руська ч. 20, в руханковій салі С-Б в неділю дня 14 с. м. о год. 9 рано.

В Стрию заходом філії „Сіль. Господаря“ відбулися курси ветеринарний і городничо-садівничий. Крім того уладжено районові курси для вишколу передовиків секцій сільс.-господарської молоді в Гірському, Стрию і Дашаві. Зорґанізовано 15 секцій сільс-господ. молоді, що уладили між собою конкурсові змагання.

В Бродах заходом Пов. Союзу Кооператив і Нар. Торговлі відкрили 7 с.м. „показ рідного промислу” в салі Муз. Інституту. Після богослуження дир. Центросоюзу п. Мартюк відкрив виставу промовою. Вже першого дня виставу відвідало около 2.000 осіб.

У Львові контролюють тепер уличний рух. Поліція карає шоферів і візників за неправильну їзду, прохожих за неправильне переходження вулиць.

Велика пожежа вибухла в Ходовичах, пов. Стрий. Згоріли церква, приходство і 9 господарських забудовань. Шкоди поверх 120.000 зл.

Примусовий заряд установлено над „Друкарнею Кресовою“ і видавництвом ендецького „Курєра Львовського” за довги в Обезпечальні.

Ліквідація двох ендецьких ґазет. В Варшава наложили судовий секвестр на Видавництво Мазовецької Видавничої Спілки, власника двох ендецьких щоденників: „АБЦ“ і „Вечур Варшавскі”.

Гумор. — Друкарська помилка: — В одній поль. ґазеті замість „Мова премієра” напечатано „Нова премієра.“

Перун ударив в телєфонічні проводи між Станиславовом і Львовом. Коли одна телєфоністка в Станиславові лучилася зі Львовом, відчула так сильно той удар, що зімліла і впала на підлогу. Її відратували.

Безробітних в Польщі було 6 с. м. 502.515 осіб, 5.512 осіб менше як минулого тижня.

Міліонові залеглости в Обезпечальнях. В 1934 р. залеглости складок до Суспільної Обезпечальні виносили 71 міл. 032.120 зл. Тільки в самій варшавській Обезпечальні залеглости виносили около 15 міліонів зл.

Вшехпольський аґітатор з українського роду п. Клявдій Грабик заскаржив до суду двох інших вшехполяків, Мацеліньского і Блюма, за закид, що наразив своїх приятелів на численні страти в звязку з підписаними для нього векслями. Обох засуджено на невеличкі кари з завішенням.

В березні с. р. було у Варшаві 101 самовбийчих замахів, з того 25 смертельних.

І Білорусини за Палестиною. В Барановичах зголосилося 30 білоруських селян до сіоністичної орґанізації з просьбою записати їх на виїзд до Палестини. Вони мали пашпорти до ріжних амер. країв, але воліли виїхати до Палестини. Жиди відмовили їм.

Безбожництво в Польщі. „Ґлос Мазовецкі“ писав недавно, що в ґміні Соколово, пов. Рипін (під Варшавою) ґмінна рада мнимо на жадання „згори“ ухвалила заложити на терені ґміни цвинтарі для безвіроісповідних, всупереч енергійним протестам богатьох радних. — Чи справді ґміни не мають вже ніяких журб, як тільки цвинтарі для безвіроісповідних? До нас ще не дійшла ся нова „мода“.

Пошукується вправних торговельних заступників до виїздів на села. Заробок певний. Зголошення слати сейчас до кооп. „Щадниця“ Станиславів, Липова 1.

„Дармштадтер Цайтунґ“ перестала виходити по 159 літах.

З Німеччини наспіли вістки, що там тайна поліція знищила 14 фабрик Круппа за те, що з них видано за кордон тайну продукования зброї.

Масові розстріли бандитів в СССР. Тільки за останних 10 днів березня розстріляли в СССР 41 осіб за бандитизм. Бандитизм в СССР стає масовий: люди „виховалися“ на засаді Леніна „Граб награблене“.

Турецькі Жиди виїздять до Палестистини. 17.000 Жидів (1/3 всіх Жидів в Туреччині) в Царгороді зареєструвалося до виїзду до Палестини. Політичне і господарське положення Жидів в Туреччині дуже тяжке.

Вибух порохівні в Медіоляні повстав внаслідок самозапалення вибухових матеріялів. Погибло 7 робітників, ранених 20.

Італійські неповнолітні хлопці втікають до Африки, щоби взяти участь у війні з Абісинією.

В Шангаю повстала велика пожежа в арсеналі. Погибло 80 осіб.

Як Американці розуміють европейську політику? Один з ковенських фільмових операторів одержав з Америки таку депешу: „Негайно фільмувати всі битви та військові операції й надсилати“... Німецько-литовське напруження зрозуміли в Америці як війну.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЄМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Єпископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+ додаток 4. Ціна зл. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Гродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

Реколєкції для панів відбудуться заходом Т-ва Катехитів у Львові в Семинарській церкві, вул. Коперника 36, від понеділка 15 с. м. щодня в год. 6 попол. Сповідь в пятницю, 19 с. м. від год. 5 попол. Св. Причастя в суботу, 20 с. м. в год. 7.30 рано.

З приводу ювилею „Нової Зорі“ всі книжки і брошури її видання продає Адміністрація аж до Великодня сего року за половину ціни. Потому ціна знов буде піднесена. Просимо користати з того для закладання парохіяльних бібліотек. „Венеція“ 3 зл.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **Григорій Грозик,** б. дир. Краєвого Т-ва Кредитового у Львові, б. капітан австрійської львівської команди корпусу, помер в Дорі в 80 р. життя. Покійний родом з Лемківщини працював в Н. Санчі разом з пок. В. Яворським над піднесенням наших Лемків. Причинився богато до побудования церкви й бурси в Н. Санчі. Разом з пок. І. Бачинським і Ол. Сероїчковським заложив Краєве Т-во Кредитове у Львові, котре було жерелом кредиту для нашого міщанства на передмістях Львова. Покійний живо інтересувався українським театром. В. Й. П.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Пан П. К. в Берліні. Вашого „спростування“ не помістимо, бо зміст і тон його безпідставно злобний.

ЛИСТУВАННЯ АДМІНІСТРАЦІЇ

ВПан В. Коцюбинський в Філядельфії: Ми одержали сім долярів через п. П. Л. Ваша передплата за „Нову Зорю“ заплачена по кінець 1935 року.

ВПан Н. С.: Через п. П. Л. одержали ми пять долярів. Ваша передплата за „Нову Зорю“ заплачена по кінець 1935 р.

ЖЕРТВИ

Впан Роман Дутка в Капустинцях, п. Улашківці зол. 6.10 (збірка) на українських інвалідів. — **Впр. о. Ляльович Йосиф в Мацині великій,** п. (Липинки к. Бєча) зол. 2.50 на голодуючих в Яворівщині.

Гумор. — Вибір звання. — Мама представляє своїй приятельці малого синка і каже: „Він хотівби бути міністром. Так дуже любить їздити...“.

БІРЖА

Ґроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.28—5.30 зол. Зол. доляр 9.00—9.08. Канадійський доляр 5.22; 1 нім. марка 1.95—2.05; 100 фран. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.00; 1000 ром. леїв 32.00—34.00 зл.; 100 австр. шілінґ. 99.50 зл.; англ. фунт стерл. 25.50 зл.; 100 шв. франк. 172.00 зл.; ґданський ґульден 1.72 зл.; 100 італ. лірів 43.50—44.50 зл.

Набіл. Маслосоюз платив 12 IV. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. 2.75 зл., за 1 л. молока 16 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за копу яєць 2.30 зл. Тенденція на масло звишкова, на молоко, сметану і яйця сильна. — Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 л. 25 ґр.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Заглада світа.
КАСИНО: Весела вдова.
КОПЕРНИК: Людина, що продала голову.
МАРУСЕНЬКА: Клеопатра.
МІРАЖ: Нана.
МУЗА: Весняна парада.
ПАКС: Вірлятко.
СТИЛЕВЕ: Двобій зі смертю і ревія.
УТІХА: Віва Вілля і ревія.

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі“ для В. М. 30—2—2

Вдова по священику, бездітна, в середнім віці, добра господиня пошукує заняття при заряді домом і домашним господарством. Ласкаві зголошення до Адм. „Нової Зорі“ для „Працьовитої“. 26—2—2

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЗНАРЯДДЯ ГОСПОДАРСЬКО-ДОМАШНЄ, поручає **ФАРБИ, ЛЯКЕРИ і т. п. —**
Слад фарб під „Чорним Львом“
Станислав Мосьціцкі і С-ка
Львів, Ринок 5. 34-1—1

ҐІМНАЗІЯ С. С. ВАСИЛІЯНОК В СТАНИСЛАВОВІ
оголошує отсим **КОНКУРС** на учительку (ля) латинської мови.
Вимагані повні кваліфікації та кільколітна учительська практика. — Платня після умови. — Поданя вносити до 5. травня б. р.— 32-1—2
ДИРЕКЦІЯ.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Пантелеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 18 квітня 1935. Ч. 29 (827)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Лист до Св. Отця

Кардинали й епископи Франції вислали до Св. Отця письмо, в котрім подана програма Катол. Акції у Франції на найблизший час. Достойники Церкви передовсім підкреслюють необхідність охорони родини. Родина може в кождій хвилі розпастися під ударами законодавства, яке забуває про інтереси держави і щастя батьківщини, а зате покланяється вимогам пристрастей. Важна також акція в ділянці шкільництва, котре треба уздоровити і забезпечити йому ті свободи, які вже має та допомогти здобути ще ті свободи, яких досі не здобуло. Вкінци треба викорінити хибні поняття французької суспільности про відношення католицької Церкви до політики. (КАП).

Унійний рух в Англії

Рух за поворотом до єдности з Римом росте в Анґлії з кождим роком. Він шириться незвичайно сильно особливо серед анґліканського духовенства. Прихильники того руху се передовсім молодші священики, бо старших здержує часто жура за будучність їх родини. Недавно до катол. Епископа Ноттінґему надійшла збірна просьба 17 анґліканських духовних, щоби приняти їх до катол. Церкви. В тій просьбі пишуть вони м. ін: „Се Божа воля, щоб анґлійська Церква знов погодилася з Римом, від котрого відірвали її силою". Справу того руху порушує в своїм листі Епископ Ноттінґему вияснюючи, що Ісус Христос заложив тільки одну Церкву, совершенну орґанізацію, котрій поручив завдання навчати всі народи. Є тільки одна вівчарня й один над нею Пастир, отже можлива тільки одна унія: з Апостольською Столицею. (КАП).

Яка буде виборча ординація

Національним меншинам загрожує втрата парляментарних представництв.

„Курієр Варшавскі" пише: Можна вважати за певне, що в новій виборчій ординації не буде засади пропорціональности. Маршал Пілсудский мав заявитися виразно проти засади пропорціональности. Він мовчав в справі конституції, одначе живо зацікавився виборчою ординацією. Маршал Пілсудский стремить до якнайбільшого зменшення впливу політичних партій на вибори. Мають зовсім усунути політичні партії від виборів. Се доволі трудна справа. Тому над нею працює окрема комісія ББ. Перше, що зменшить вплив політичних партій на вибори, се скасування голосування на листи. Дальше зменшать виборчі округи, котрі вибиратимуть як найменше послів. В будучих одномандатових округах пропорціональність буде усунена, бо про вибір посла рішатиме звичайна більшість голосів. Меншість лишиться без представника. Автори проєкту нової виборчої ординації числять на те, що ББ. здобуде мандати в більшости округів. Тимсамим опозиція автоматично малаб ограничену репрезентацію до мінімум. Ще висувають концепцію, щоб кандидатів ставили не ґрупи горожан як дотепер лише територіяльні і господарські самоуправи. Колиб повисші інформації були правдиві, то знесення засади пропорціональности означалоб дошкульний удар для національних меншин.

Земельний Банк Гіпотечний

приймає субскрипції на

3%-ву премієву позичку інвестиційну

так в централі у Львові при вул. Словацького 14, як і в Аґенції Банку в Станиславові при вул. Собіського ч. 12. —

Субскрибуйте тільки в Земельнім Банку Гіпот. Інформації даємо устно і писемно.

35 - 1—2.

Новина в церкві

Ґрамофони замісць дзвонів.

Нова церква ім. св. Христофора в м. Моркембі (Анґлія) справила собі замісць дзвонів спеціяльний ґрамофон з сильним ампліфікатором звуків. Парохія зробила се з убожества, але осягнула повне задоволення: бо на великі дзвони та парохія не могла спромогтися, а тепер слухає прекрасних дзвонів богатих лондонських церков, котрі „бере" на ґрамофон. За приміром тої церкви підуть інші.

Конфлікт можливий кождої хвилі

Лондонський „Дейли Телеґраф" оповістив отсю депешу свого московського кореспондента: Хоч СССР продав сх. китайську зелізницю, причини конфлікту між ним і Японією не усунені. Тепер Японія видвигне мабуть домагання демілітаризації совітсько-манджурської границі. Конфлікт ізза Монґолії можливий кождої хвилі. — Надії СССР на усунення конфлікту показалися неоправдані.

Вистава клюбу „Гарної Куропатви"

Паризькі пані з клюбу „Гарної Куропатви" зорґанізували недавно кулінарну виставу. Там м. ін. списані всі „меню" пануючих дворів і славних бенкетів, головно анґлійських. На тій виставі є книжки про кулінарну штуку, з них деякі дуже рідкі видання. Вони викликали зацікавлення всіх бібліофілів. Се м. ін. „Альманах Смакуна", „Французький Кухар", найстарша кухарська книжка з 1689 р., вкінці „Розвідка про каву, чай і чоколяду" з 1685 р.

Важне для власників премійних вкладкових книжечок Кооперативного Банку „ДНІСТЕР"

В льосуванні переведеному на засіданні Надзірної Ради Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" у Львові в дні 8. квітня 1935 припали премії за ощадність на такі премійні книжечки:

по зл. 25.— число книжечки 30.310, 30.311, 30.331 і 30.363

по зл. 50.— число книжечки 30.292 і 30.314

по зл. 100.— ч. книжеч. 30.353

ДИРЕКЦІЯ
Кооперативного Банку „Дністер"

Про Сповідь

З приводу Великого Посту слово до ліберальної інтелігенції.

Ви вже десь певно давно несповідані. І власне тому відчуваєте таку неміч в собі, неміч як одиниці і як члени та членки орґанізації, стану, кляси і народу. Отже застановімся над тим, що усуває ту неміч духа. Про ту неміч рішає внутрішний тягар совісти.

Влекшування собі совісти се дуже стара установа. Знали її вже народи первісних культур, котрі й не чули про христіянство. Споконвіку знали се племена маляйські в Азії та на Океанії, знали племена Індіян в північній і полудневій Америці, знали Азтеки й Перуанці, що створили величаві культури, знали старинні Перси давно-давно перед Христом, знали в Гіндостані, в Тибеті і Японії, в Державі Сходячого Сонця. А в старшім від христіянства буддизмі монахи і монахині мали і мають обовязок правильно влекшувати собі совість.

Словом, кождий чим небудь замітний нарід і кожда сильніша культура людства знала ту установу, як природну і признавала життєву вартість її для одиниць і для народів. Кожде племя людства, котре видавало з себе глибше думаючих людей, бачило в тім від споконвіку жерело заспокоєння потреб душі, жерело освободження від тягару ґріха, бачило проблиски проводу, мира і потіхи.

Та се одна річ, а те, про що тут хочемо сказати пару слів, друга, засадничо інакша справа. Хочемо тут навести пару думок про Тайну Покаяння з приводу Великого Посту, або — як кажеться популярно — про сповідь.

У христіян-католиків сповідь се установа Божої мудрости і Божого милосердя, установа найвисшої моральної, виховної й суспільної вартости, котру дав людству сам Христос-Спаситель в формі св. Тайни Покаяння, як про се свідчать апостоли і евангелисти Йоан і Матей, кажучи:

Вечером в той перший день тижня коли двері були замкнені, де збиралися ученики з боязни перед Жидами („страха ради Іудейска"), прийшов Ісус і став посеред них і сказав їм: „Мир вам". І сказавши се, показав їм руки і ноги і ребра свої. і врадувалися ученики, що виділи Господа. А Ісус сказав їм вдруге: „Мир вам. Як післав мене Отець і я посилаю вас". І сказавши се, дунув і говорить їм: „Прийміть Духа святого! Кому відпустите ґріхи, тому будуть відпущені, а кому задержите, будуть за-

держані". А Тома, один з дванацяти, близнюком званий, не був там з ними, коли прийшов Ісус. І говорили йому інші ученики: „Ми виділи Господа". А він сказав їм: „Коли не побачу на руках його ран від гвоздів і не вложу пальця мого в гвоздяні рани його і не вложу руки моєї в ребра його, не повірю...". Далі слідує клясичний опис, в котрім так і чути, що се опис очевидця, опис, що кінчиться наведенням слів Спасителя: „Ти увірував тому, що ти побачив мене. Щасливі ті, що не побачили, а повірили".

А евангелист Матей пише:

Ісус сказав: „Щаслив ти Симоне, сину Йони, бо не тіло і кров обявили тобі то, но Отець мій, котрий єсть на небесах. І я говорю тобі, що ти Петро і що на сім камени збудую Церкву мою і пекольні ворота не одоліють її. І дам тобі ключі царства небесного і що звяжеш на землі, то буде звязане на небі, а що розвяжеш на землі, то буде розвязане на небі".

Отсе ті рішаючі головні місця святого Письма, на котрих основане християнське і католицьке розуміння сповіди і віра в найбільшу цінність її. Також лютерани аж до середини 17 ст. сповідалися таксамо щодо форми як католики, потому така сповідь занепала у них. Англіканські ритуалісти сповідаються ушною сповідю по сей день. Інші протестантські секти сповідаються звичайно т. зв. загальною сповідю.

Нема сумніву, що хто не признає сповіди і не сповідається, той не може в дійсности належати до круга найвищої західної культури людства, бо та культура спочиває на християнських католицьких основах, а головну силу тим духовим основам дає Тайна Покаяння, постійного очищування перед Богом, постійного контакту з жерелом усякої дійсної духової сили, з Христом. Всі без виїмку великі уми християнства привязували найбільшу вагу до правильної сповіди і все напоминали, щоб не занедбувати її. І так св. Авґустин пише: „Вправді Бог прирік вибачення покутуючим, та не прирік їм завтрішного дня". А св. Амврозій каже: „В хвилі, коли вже не можеш більше грішити, покута не має вартости: бо тоді не ти вирікся гріха, тільки гріх тебе". А св. Вінкентій Феррарський так упоминає тих, що отягаються від сповіди: „Ніхто не хоче спати в домі, який хилиться до упадку, а ти важишся в твоїм уломнім тілі жити тижнями, місяцями і навіть літами в грісі смертельнім!"

Суспільність, котра має таку провідну верству, що живе й масово умирає без внутрішного очищення, очевидно не може бути здорова. В такій суспільности мусить рватися всякий почин, мусять бутвіти і гнити її звязки, мусять порохнавіти її висші цілі, бо все, що живе, вимагає очищення в найвищім того слова значінні: релігійнім.

Переконайтеся про велику полекшу і силу, яку дає найбільше добродійство, дане людству: щира сповідь. Тепер на те — піст великий, час очищення.

Мережковський про Н. Завіт

Відомий російський письменник Мережковський, котрий як еміґрант перебуває у Франції, в своїй книжці „Христос — Незнайомий" помістив отсі зворушаючі слова про Новий Завіт: „Щодня читав я Новий Завіт й буду його читати, поки могтимуть дивитися мої очі і поки денебудь буде видно — чи то в світлі сонця, чи при блеску коминка, в ясний день або в темну ніч, в щастю і в нещастю, в днях здоровля і хороби, в хвилях довіря і в хвилях розпуки, в радіснім побудженню і в пригнобленню. Завсігди почуваю себе так, як колиб я читав щось зовсім нове, щось дотепер непрочуване, щось, чого ніколи не зможу збагнути аж до найдальшої глибини, аж до оконечного кінця.

Стерся золотий беріг моєї книжки, пожовк папір, розпалася скіряна оправа і хребет попустив. Декотрі сторони відірвані, треба їх наново пришивати, але я не можу відірватися від читання. Відступаю з жахом перед думкою, що міг би я хоч на два дні бути відірваний від него... Що мають мені вложити в домовину? — Святе Письмо. З чим встану в дні воскресення? — З св. Письмом. Що виконав я на землі?—Читав св. Письмо".

Доповняючі вияснення

До замітох до звіту з Загальних Зборів С. У., що відбулися 20 і 21 III 1935 р.

З кругів нашого катол. жіноцтва одержали ми отсе письмо:

Зауваги Хвальної Редакції „Нової Зорі" в ч. 25, що „вияснення з кругів кат. жіноцтва потребує ще вияснень" — зовсім слушні. Тому постараємося доповнити наші замітки, поміщені в „Новій Зорі" ч. 25.

І. А саме, про слушність домагань зорґанізован. кат. жіноцтва в справі доповнення статуту С. У. релігійною ідеєю, були добре поінформовані всі делеґатки укр. кат. жін. орґанізацій — так як і п. Е. Тишинська, неприявна на Зборах. Се ясно виходить з цілої історії змагань сього жіноцтва за релігійну підставу в С. У., як ми се зясували в „Новій Зорі" ч. 25. Та річ у цьому, що ніодна з цих делеґаток львівських кат. жін. Установ, приявних на Зборах не мала так догідної позиції як п. Е. Тишинська, котра як членка С. У. і делеґатка львівської Філії С. У. й авторка внеску в справі доповнення статуту С. У., принятого на Зборах Львівської Філії С. У. 27. І. 1935., могла забрати голос в цій справі на Зборах Централі 20. і 21 III 1935 р. і представити цілу річ в правдивім світлі. Тоді зібраним делеґаткам відразу сталоб ясно, що це домамагання не було членкам С. У. накинене зовні непокликаними чинниками, але вийшло від самих членок С. У., віруючих християнок, свідомих своїх обовязків і відповідальности за душу укр. жіноцтва. Ініціятива до змагань за Христову Ідею в С. У. не вийшла від Президента Кат. Акції Др. Дзеровича, як це фальшиво інформовано укр. жіноцтво перед Конґресом Жін. і на останніх Зборах С. У., але почин до цього дала сама голова С. У. п. М. Рудницька своїми виступами на Загальних Зборах Філії С. У. у Львові 21. І. 1934 р. і на сходинах сеї Філії 25. III. 1934 р., спонукавши укр. свідоме кат. жіноцтво до зорґанізованої акції в цім напрямі.

П. Е. Тишинська членка С. У. мала право виступити на Зборах Централі С.У. як делеґатка Філії С. У. у Львові тому, що на Зборах Філії С. У. 27. І. 1935 р. — вибрано десять делеґаток і три заступниці, на случай колиб котра з цих делеґаток була перешкоджена. На Зборах Централі С.У. 20 і 21 III. 1935 р., явилося тільки 9 делеґаток, одна з тих 10-тьох була перешкоджена, отже це місце правно належало п. Тишинській, як першій між трьома вибраними заступницями.

II. Чому добре поінформовані у справі кат. делеґатки не підперли виступу п. М. Яновичівної? — Тому, що львівські членки зорґанізованого катол. жіноцтва, як делеґатки інших Установ, по виступі п. дир. М. Яновичівної мали замкнені уста, бож їх стрінувби був цей сам закид Предсідниці Зборів п. посолки М. Рудницької, що стрінув паню М. Янович, котрої виступ п. Рудницька назвала „некоректним і нетактовним" тому, що вона як представниця іншої орґанізації вдарила в статут С. У., основну річ Т-ва.

Знаючи тактику Голови С. У., знали всі наші Пані, що тут не помоглоб покликуватися на право рішаючого голосу на Зборах С. У., яке вони одержали на основі 22 § т. 4 нового статуту С. У. А чому свідомі кат. з провінції, делеґатки С. У., не підперли внеску п. М. Яновичівної? — Та хібаж вони могли це зробити? Чи могли вони на цих Зборах свобідно висловити свою думку в цій справі, щоб отворити очі фальшиво поінформованим, віруючим католичкам, що несвідомі справи надгородили оплесками й окликами „славно" Голову Т-ва за те, що боронила арелігійности нового статуту С. У. Що вони цього не могли зділати, наглядно може нас переконати факт, що коли по п. Янович промовляла п. Пеленська, делеґатка С. У. з Жовкви, і хотіла висловити свою думку в справі порушеній п. М. Яновичівною, Предсідателька Зборів п. М. Рудницька рішучо заявила: „Нині не допущу більше до бесіди над зміною статуту!"

III. „Чому перед виступом на Зборах С. У. не розвинено відповідної аґітації між делеґатками, а ще лучше перед виборами делеґаток?" — Маючи за нашим домаганням в справі доповнення статуту С. У. релігійною ідеєю, яке ми на письмі предложили Головній Управі дня 15. II. 1934 р. і 15. III. 1934 р., повагу У. Ж. К., ми вірили і свято були переконані, що Провід С. У. пошанує ухвалу Конґресу і буде уважати своїм обовязком перевести це в діло й тим самим наші домагання уважали ми позитивно вирішеними ще перед Зборами С. У. Тому уважали ми непотрібним, невмісним і навіть шкідливим, вести між жіноцтвом яку небудь аґітацію в цій справі. Це моглоби вразити Головну Управу С. У. як недостача довіря з нашого боку, що Управа С. У. вирішить ці справи згідно з принятими на У. Ж. К. резолюціями, як підозріння, що Управа С. У. злегковажить слушні домагання десятьох укр. кат. жін. орґанізацій у Львові.

Уважаючи непотрібною і шкідливою таку аґітацію, не вели ми її ні в товариствах, ні на зборах чи сходинах, ні в часописах. Найкращим доказом нашого довіря до Управи С. У. було те, що маючи добру нагоду до підготовки цеї справи на Ювилейнім Зїзді Марійських Дружин Пань в 30-ліття їх істнування, де зїхалися делеґатки не тільки з Галицької Землі але і з Волині (листопад, 1934 р.), не уважали ми вказаним вихіснувати такий догідний момент для аґітації за доповненням статуту С. У. Ніхто ні словом не згадав про ці справи, і взагалі так на Ювилейнім Зїзді, як і на всіх Зборах і сходинах наших товариств не хотіли ми нічого про ці справи говорити, не хотіли нікого ранити пригадкою прикрої передконґресової кампанії. Ми бажали все забути і все простити, не відгребувати, не повторяти тих прикрих фактів і слів, які може несвідомо думали ми, сказано про відношення С. У. до релігії й Церкви. Те наше наставлення випливало з глибокої віри, що Провід С. У. вповні усвідомить собі сучасний історичний момент, такий дуже важкий для укр. нації, що зрозуміє вагу Церкви і вагу релігійних основ в житті нації, що сьогодні одинока твердиня, яка остала українському народові, це Христова Церква. Так ми вірили в те, що Головна Управа С. У. зрозуміє се і сповнить свій обовязок. В цій нашій вірі і слушности нашої тактики утвердило нас вповні коректне поведення Предсідниці Зборів Філії С. У. у Львові 27. І. 1935 р., пані Олени Шепарович, на якої предложення внесок п. Тишинської в справі доповнення статуту С. У. приняли Збори як директиву для делеґаток С. У. на Збори Централі. Отже пані О. Шепарович, як заступниця голови Матірного Т-ва С.У. хіба, думали ми, найкраще поінформована про настрої Головної Управи до слушних домагань свідомих, віруючих Українок. Тому уважали ми аґітацію непотрібною, думали, що вистарчить пригадка перед самими Зборами Централі, щоб українське віруюче жіноцтво усвідомило собі, що не тільки ухвала У. Ж. К. зобовязує їх голосувати за християнською ідеольоґією в С. У., але обовязані вони до цього також як віруючі християнки. Ця пригадка найшла вислів в статтях п. Е. Тишинської в „Новій Зорі" і в „Меті", як також в обіжнику Ген. Інст. К. А., котрий на нашу просьбу прийшов нам з допомогою.

Підкреслені Хвальною Редакцією „Нової Зорі" неясности старалися ми вияснити. Колиб іще треба було якого вияснення радо будемо служити.

П. С. Для точнішого вияснення, додаємо ще се, що новий статут С. У. печатано перед самими Зборами Централі. Він коштує 500 зл. А прецінь обовязком Управи було передтим вирішити на Збо-

ОГЛЯД ПРЕСИ

Міжнародне положення Чехословаччини

Що її може вратувати?

П. з. „Розважання на пражськім етапі" приніс консервативний „Час" в ч. 94 отсю статтю, повну бистрих помічень, але — на нашу думку — з хибним кінцевим висновком. Подаємо її в дослівнім перекладі:

(Х) В поворотній дорозі з Варшави і Москви мін. Ідеи задержався в Празі, де стрінувся з іншою, дещо інакшою редакцією аргументів за форсуванням східного пакту, зглядно французько-російсько-чехословацького союзу. Формальні аргументи, котрі наводиться за тими концепціями, знані. Також не є тайною причини, що спонукують пражську дипльоматію до підпирання тої концепції. Ті причини, по відкиненні всяких фраз і компліментів на адресу Франції, не означають нічого іншого як перехід Чехословаччини на російську орієнтацію. Спертя на Францію з реасекурацією проти Мадярщини при помочи Малої Коаліції вистарчало Празі так довго, як довго вона могла удержувати приязні, а в кождім разі зносні взаємини з Німеччиною, доки не загрожував „Аншлюс" і доки участь Німців в пражськім правительстві направду забезпечувала чеську республику перед відосередними змаганнями її німецьких горожан. З хвилею коли те все змінилося, коли Чехословаччина почулася загрожена „Аншлюсом" і гітлерівським рухом, що загрожує їй відірванням просторів, замешкалих Німцями, признано ті гарантії за невистарчаючі та вернено до старої, передвоєнної концепції; сперти будучність Чехії на поміч російських багнетів. Комплікації викликує лише факт, що ті багнети далеко, дуже далеко й тим сильніше відчувається іритацію так з причини політики Польщі як і її засягу.

Очевидно щільно кождій державі шукати безпеки на тій дорозі, котру уважає за найбільше властиву. Одначе з того зовсім не випливає, щоб інші держави мусіли вірити в успішність тої дороги, і що більше: поносити кошти здійснення того рода концепцій. Скептицизм власне на тім полі се причина не одного застереження, яке з польського становища треба зробитиб в справі східного пакту. Тому з тої причини позволяємо собі нашкіцувати тут розважання, що пасуваються при пражськім етапі заходів за мир Европи.

Думаємо, що лекше дійдемо до порозуміння, коли зачнемо називати річи по імени. Польща не від сьогодня стала на тім становищі, і наш щоденник неоднократно давав тому вислів, що найбільшою прислугою, яку в разі конфлікту з Німеччиною, може віддати Чехословаччина собі і своїм приятелям — се витривання в невтральности. Після дозброєння Німеччини те становище набрало тільки сили, Чехословацька армія має дуже певдячне завдання: боронити границь, до оборони котрих требаб кількакратно більших сил. Недовіря супроти Мадярщини змушує Чехословаччину держати половину своїх мирних сил в наставленні на Мадярщину; ослона Чехії та північної Моравії се нині 70—80.000 людей розкинених здовж соток км. границі з кількома скупленнями внутрі краю. Не треба бути спеціялістом, щоб обчислити, що заки Чехія потрафить хоч в части змобілізувати свої сили, Німеччина займе Чехію і випре решту чеських сил десь в долину ріки Морави, коли не за Карпати. При теперішних мирних кадрах німецьких дивізій вистарчать до того 2—3 німецькі корпуси, готові до акції за 3 дні, що можуть концентрично заатакувати Прагу. Додаймо до того, що німецькі летуньскі сили можуть в кількох годинах зруйнувати комунікаційні та промислові центри Чехії, що 3 мілліони пограничних Німців се напевно не буде запора для вступаючого неприятеля. Се все, може бути, сумні річи, та правдиві — і треба вміти витягнути з них відповідні консеквенції та передовсім сказати собі, хто може допомогти Чехословаччині вразі такого обороту річей. Чи се може зробити Росія? Прецінь хіба ніхто не думає, щоб російські війська, перепущені припустім через Ромунію на Підкарпатську Русь, потрафили при тамошних комунікаційних і при мобілізаційних можливостях Росії, дати впору успішну поміч Чехословаччині. Не могліб того зробити навіть тоді, колиб — як то собі деякі мріяли — Польща перепустила ті війська через свою територію. Думаємо, що сьогодня перестали поважно розглядати того рода можливість, що поверталаб Польщу до часів саських і семилітної війни. Одначе, навіть в разі польсько-німецької війни шанси прибуття з помічю через Польщу для Чехословаччини дуже скромні. Требаби здобути Шлезьк, ризикуючи, що польські дивізії, котрі дійшлиб до Чеських Гір, знайдуть вже за ними побідних Німців. Спертя — на нашу думку — котре позволилоб Чехословаччині перетривати найгрізніші моменти і зберігти шанси відіграти, Чехословаччина може знайти тільки на тій баріері, на котрій спиралася її оборона від століть, т. є на баріері Дунаю. Одначе до того треба мати інакші взаємини з Австрією і Мадярщиною. Доки се не наступить, виелімінування Чехословаччини з великої міжнародної гри муситься уважати за найуспішніший спосіб не наражати її на катастрофу.

Примітка Редакції „Нової Зорі": З того виходить, що автор бачить ратунок Чехословаччини в строгій невтральности. На нашу думку се не є ніякий ратунок, бо коли настане велика заверюха, тоді великі суперники або приневолять малі держави зломати невтральність, або самі ту невтральність зломлять. Отже для Чехословаччини остає на нашу думку тільки один вихід, котрий зрештою прочував цілий ряд її визначних умів. Се вихід в підготовці та в переведенні в життя великої словянської ідеї, котра уможливилаб всім словянським народам згідне загарантування собі життя і розвитку. Тепер, коли Росія є в руках інтернаціоналу, а Польща не може здобутися на конструктивну політику супроти своїх словянських національних меншин, Чехословаччина має дуже догідну пору для здобуття права первородства в лоні великої всесловянської ідеї. Коли Чехи сеї пори не використають, доля чехословацької держави може бути дуже невесела, як зрештою кожної держави, котра змарнує „свій час".

Франція в сов. обіймах

Парадоксальний союз чи передвісник загальної катастрофи?

Б. французький міністр Пер Ко(т) в паризькім лівім радикальнім органі „Л' Евр" помістив статтю про мілітарну силу Совітів. В ній пише м. ін. „Червона армія розвивається і модернізуеться. Се факт, котрий може одним подобатися, іншим ні, одначе се мимо всего факт... Совітська армія має виряд найлучший в світі... Коли взяти під увагу стан моторизації совітської армії, то вона хоч має лише 940.000 людей, має безоглядну перевагу над 1,458.762 людьми царської армії зперед 1914 р... Від 1932 до 1934 р. ліві правительства Франції працювали над цементуванням французько-совітського зближення". Дальше пише Кот, що зі всіх народів Француси найбільше консеквентно не довіряли Німеччині та не вірили в її мирні наміри, живучи майже від заключення мира в неустанній психозі страху перед вибухом нової війни з Німеччиною. Лише та психоза кинула їх з черги в обняття буителів освячених законів порядку світа, створила той несамовитий парадокс сучасности, що суперкапіталістична Франція, що має 100 міліярдів в золоті, получилася з большевицькою Росією, змагаючи до отвертого союзу з нею.

Знаменитий письменник і член Французької Академії Люї Бертран оповістив статтю в новім паризькім вечірнім щоденнику „Ля Прес". В ній пише про французько-совітський союз м. ін. так:

„В тім факті є для цивілізації небезпека таксамо велика як в божевільно зростаючім пруським мілітаризмі, небезпека таксамо велика, коли не більша... Пересічного Француза обманюється обітницями, що французько-совітський союз збільшить безпеку Франції та одночасно отворить для неї нові ринки в Росії. Обдурюється його пісенітницями про пактоманію, що обіймає всі народи світа і гарантує безпеку сухопутну, воздушну й морську. В дійсности тайні сили, що ділають у Франції, як французька масонерія, міжнародна фінансієра, спекулююча на загальній паніці, і комуністи, приготовляють терен податний під французько-совітський договір, що з черги спричинить загальну війну. Ту війну виграє властиво тільки Москва й довершить діла розкладу демагогічної Франції, виданої на добичу зростаючих революційних рухів".

Дальше Люї Бертран перестерігає, що французько-совітський союз позбавить Францію поважних союзників і радить, щоб Франція радше зміряла за всяку ціну до знайдення „модус вівенді" з Німеччиною замісць до ганебного договору з Москвою. З двох зол Франція має до вибору: або відсунення війни з Німеччиною можливо на якнайдальший речинець при помочи відповідної умови, отже тим самим пробувати співжиття з могутним сусідом і числити, що те співжиття на довшу мету злагіднить зчасом дразливі справи і грізні розходження; або спертися на Москву, отже згодитися згори на те, що до будучої війни з Німеччиною Франція стане без союзників, з армією ослабленою і здезорганізованою убийчою совітською пропагандою і то власне в такій хвилі, коли „динамізм німецької єдности" дійде до верхка і стан німецьких збroєнь до божевілля. Через Францію світ і його цивілізація знайдуться тоді між молотом „фуррор тевтонікус" і ковалом большевизму.

З Америки

Публичне викляття Степана Варзалія, гол. ред. „Амер.Русского Вістника".

(Наша заграница кореспонденція).

„Просвѣта" (з дня 7. III. б. р. ч. 10), тижневик і офіціяльний орган „Собранія", що стоїть виразно на катол. становищі, таку подає вістку в передовиці п.з. „Вірні люди, пробудіться!":

Один з провідників протицерковної боротьби й „визначний оборонець" восточного обряду проти введення безженности священиків в Пітсбурській епархії, се священик Степан Варзалій, заразом відповідальний редактор „Американського Русского Вістника", головного органу „Соединенія гр.-кат. церковних Брацтв". Сей нещасний духовний докотився до такої моральної руїни, що Впреосв. Еп. Такач був змушений з великим болем свого дійсно батьківського серця примінити до нього вже здруге найбільшу церковну кару, бо публичне й поіменне викляття його з лона св. Матери Церкви. Тому й дотичний декрет зачинає повними жалю словами: „З засмученим серцем подаю до відома всім, котрих то касається, що я принужден опять вложити одного дуже-дуже заблудшого священика Епархії, іменем Стефана Варзалій, отвічательного редактора „Американского Рускаго Вістника", под ті канонічеські кари, які принес проти него Трибунал сеї Епархії...".

Степан Варзалій вже раз був екскомунікований за подібні провини 23. VIII. 1932 р. Та після того він упокорився і Впреосв. Такач приняв його покаяння й обітницю поправи та зняв з нього церковну кару. Одначе поправа Варзалія не тревала довго. Незабавом допустився він таких проступків в ділянці погорди всякої дисципліни, порушення правд віри й обичаїв, що Преосвящений Владика на основі вирішення судейського Трибуналу мусів наново примінити найострішi кари. Між причинами, які спонукали Впреосв. Такача до наложення сеї кари, подає той декрет таке: Степан Варзалій не зважаючи на приречення, дані Апостольському Престолові, що свій часопис буде редагувати в католицькім дусі, довів тойже часопис до такого низького морального рівня, що став найбільше протикатолицьким журналом; злорадно представляє сумну долю переслідуваних католиків в Мехіку; ложно пояснює розпорядження деяких катол. епископів, як прим. Преосв. Ладики в справі суспензи двох негідних священиків; ложно подає історичні події, як прим. про еспанську інквізицію; виставляє на осміщення рішення Св. Отця в справі целібату; взиває нарід до непослуху свому Ординарієві й св. Римським Конгрегаціям.

Се дійсно дуже сумні й пожалування гідні події серед нашої еміґрації. На потіху можна сказати, що коло Преосв. В. Такача гуртуються тепер священики щораз більше ревні й вірні свому високому покликанню, головно молоде покоління, виховане в Папському Семинарі ім. св. Свщ. Йосафата в Римі. Й нарід бачучи сю повну посвяти й ревну працю своїх душпастирів приходить постепенно до переконання, що впав жертвою страшної омани несовісних демагогів-руйників, котрі вихісновували його привязання до свого прадідного обряду, щоб вести до повної церковної й релігійної руїни. — Пітсбург, в березні, 1935 р. — (й-й).

рах справу доповнення статута, вставити се як точку до програми і доперва по Зборах друкувати. Виглядає се, начеб Управа хотіла Збори поставити перед доконаним фактом і мати більше оден аргумент, матеріяльну страту, що се мовляв коштує 500 зл., не маючи певности, як Збори поставляться до католицькнх домагань. І справді моглоби інакший оборот взяти ціла справа, колиб було кому у правдивім світлі представити цілу справу делеґаткам на Зборах С. У.

В публичнім житті занадто ревне стремління до значіння і богацтва, роздавання урядів, яких не здобуто чесно публичною службою, се часто доказ загального зіпсуття обичаїв. Тут входить на місце патріотизму низький мотив. А де при обсаді урядів рішають особисті згляди, там політика і характер народу в такій самій небезпеці приниження і звиродніння (Смайлс: „Обовязок").

Зїзд Союзу Українок

7) Другий день зїзду Союзу Українок зачався заупокійною Службою Божою за померших членів Т-ва. Сю Сл. Божу відправив о. Лужницький у Волоській церкві. О год. 9.35 зачалися дальші наради. Саля повна делеґаток. Проводила голова С.У. М. Рудницька. За пресовим столом представники: Нової Зорі, Діла і Нової Хати. Голова господарської секції при Союзі Українок пані Анна Палій виголосила реферат про піднесення господарського рівня жіноцтва. Зміст: Секція старається піднести економічний рівень нашого жіноцтва 1) допомогою в уряджуванні курсів хатнього господарства і 2) співпрацею з Сільським Господарем. Щодо 1) то секція вела реєстр фахових інструкторок, яких на жаль, запотребовувано мало. Заходом секції відбулося в звітовому році 49 куховарських і 25 трикотарських курсів. Крім того було 18 курсів крою й шиття, 5 курсів вишивок, 3 курси виробу рукавичок, 2 курси штучних квітів, 1 — коронок, разом 103 курси! Щодо співпраці з С. Г., то до Ради С. Г. входили 2 членки виділу С. У. Ми переговорювали з Сіль. Госп., хто має вести вишкіл жіночої молоді на селі. Вкінці на спільній нараді рішено, що сю справу треба передати Союзови Українок і до Сіль. Госп. принято в тій справі референтку Д-рку Кононенко. Обговорювано також справу оснування сільсько-господарської школи для дівчат.

З черги виголосила реферат пані Д-рка Кононенко. Провідні думки реферату: Господарське піднесення нашого народу можливе лише при участи українського жіноцтва, бо воно грає велику ролю в сіль. господарстві. Наше сільське жіноче господарство стоїть на низькім уровені. Доля сільського господарства залежить від жінок. Сільське жіноцтво мусить подбати про найкращу якість своїх продуктів, про переорґанізацію свого домашнього господарства та про технічну підготовку своєї праці. Також треба перевести етично-ідейну підготовку жіноцтва і піднести його свідомість. Все те має переводити Союз Українок в тісній співпраці з Сіль. Господарем. Праця мусить йти по пляну. При Союзі Українок повстане окрема центральна комісія, що кермуватиме сею працею. Центральна коміся випрацює плян праці для цілого краю. Філії дістануть вказівки від централі. Курси мусять відбуватися пляново при всіх кружках Союзу Українок. По скінченні курсу треба переводити змагання між курсантками. Сіль. Госп. вже переводить такі курси з успіхом. Курси не вдадуться без фахової сили. До того треба фахових інструкторок. Централя рішила влаштувати курси для інструкторок у Львові. Курс зачнеться в цвітні і триватиме 3 місяці. По скінченні курсів курсантки будуть відбувати практику. Абсольвентки нашого курсу будуть провадити курси по селах. Пізніше може нам удасться основати окрему школу для інструкторок. Покищо мусимо обходитися з тим, що маємо. (Оплески).

Дискусія: П. М. Весоловська (Стрий): За мало в дискусії порушувано справи обняті звітом Гол. Виділу. — Пані Шепаровичева (Львів): На наші села йдуть польські „Кола вейских ґосподинь". Заманюють селянок на свої курси. Та польська акція вже розвивається на Гуцульщині і Лемківщині. Представниці тих польських „Кол" переводять також „паньствове вихованє". — Панна Туркевичівна (Львів): Піднесення добробуту села дуже важне. Сільських жінок треба виховати фахово. Жінка має заняти належне місце в домашнім господарстві. Там жінка призначена. Треба плекати характерність, солідність, фаховість у виконуванні праці. Наші Кружки часто легковажать вказівки централі. — Пані Малкова з Жовкви: Прошу тих пань, де були курси, щоб нам росказали, як їм йшла праця на тих курсах. На Волині було багато жіночих курсів, але тут на жаль нема делеґаток з Волині. — Пані Дорожинська з Угнова: В наших селах Польки пробували основувати курси для господинь. Жінки прийшли, послухали і сказали: „Нам того курсу не треба, ми будемо мати свій" — і розійшлися. Наші села вже патріотичні. — Пані І. Парова (Яворів): Вишкіл хліборобської молоді дуже важна справа. Молодь горнеться до вишколу. В нас був лише мужеський курс, на переведення курсу вишколу жіночої молоді не було грошей. — Пані Хоптякова з Рогатина: Нужда і занепад нашого села се відомі річи. Найреальніша праця се тепер піднесення села з господарської нужди. І в рогатинськім повіті Польки старалися уряджувати курси для господинь. Повітова Рада в Рогатині удержує окрему інструкторку Польку. Одначе наші жінки не пішли на польські курси. Польки змусили нас до праці. Ми зачали роботу повітовою анкетою, на котрій аґроном філії Сіль. Господаря виголосив реферат. При філії С. Г. маємо повітову секцію. По селах закладаємо жіночі секції плекання дробу. Маємо в повіті 18 конкурсових секцій хову дробу. — Делеґатка з Болехова: Курси для господинь дуже потрібні, бо наші господині часом не вміють варити. — О. Залізнякова (Львів): Говорили тут, що по наших селах їздять інструкторки Хліборобської Палати чи інших польських орґанізацій. Можеб пані сказали, де і з яким успіхом сі курси відбувалися. Ся польська праця плянова, згори обдумана. Поляки підходять до нашого села з найлекшого боку. На конференції польських фахових інструкторок в Люблині говорили недавно, що курси мають бути сперті на наукових основах. Окремо обговорювали, де який домашній промисл можна пропаґувати, щоб повставали варстати праці, напр. коронкарства, наших вишивок і под. В Комарні вже роздають роботу нашим дівчатам, але тільки тим, що запишуться до „Стшельца"... На сім люблинськім зїзді докладно обмірковували справу, як найлекше підійти до нашого села. Дальше говорили, що в наших селах стрічали опір і нехіть до польських курсів. Щоб зломити опір наших жінок, співали з ними навіть українські пісні і говорили по українськи. Польські інструкторки оплачувані міністерством об'їзджають м. ін. Дрогобиччину, Коломийщину, Станиславівщину. — Пані Скочдополь (Станиславів): Філія Сіль. Господаря в Станиславові веде курси для господинь. Ми дали інструкторку. Одначе лінія філії С. Г. нам не подобається, бо С. Г. йде зі староством. Староство дозволяло на курси, але староста домагався звіту з переведених курсів і хотів бути на закінченню курсів. На тій лінії ми не можемо зговоритися з філією Сіль. Господаря. — Пані О. Кисілевська з Коломиї: Я була на польських курсах. Вони були короткі, кількадневі. Такі курси дуже хосенні, та мусілиб бути безплатні. Такі курси надаються як започаткування роботи. (Оплески).

о. Т. ГАЛУЩИНСЬКИЙ ЧСВВ.

Церква св. Христового Гробу в Єрусалимі

Опис її нинішнього стану*)

Як було заповіджено, о год. 5 по пол. зібралися всі, щоб увійти походом до церкви св. Гробу, найбільшої святости Єрусалиму й найціннішого памятника християнського світа. Коли упорядкувалися в похід з хрестом на переді, прибув також турецький „кавас" в парадним уніформі з кривою шаблюкою та невідступним бамбусовим патиком в руках, щоб ним у вузеньких і гамірних вуличках робити вільну дорогу для паломників як також досить успішно боронити нас перед неможливо нахабними прошаками, сею дійсно діймаючою язвою всіх орієнтальних міст.

Серед співу побожних пісень перейшли ми кілька вуличок і вийшли сходами попри мусулманську мошею перед давним притвором ще з часів хрестоносців, з котрого нині лишилися лише сліди. По правій і лівій стороні підносяться зовнішні мури двох грецьких монастирів. З їх вікон споглядали на нас темні обличча коптійських монахів. Фронт базиліки в характеристичнім стилю хрестоносців, має дві входові брами, з них одна на право замурована. Над брамами симетрично вироблені луки двох вікон, понад ними великанська копула. З боку стоїть стята, квадратова дзвініця. Долівка притвору перед базилікою ще до початку XIX ст. виложена була нагробними плитами визначних лицарів-хрестоносців, що погибли в Палестині і хотіли спочивати близько гробу Спасителя. Та незєдинені Греки по загадочнім огні 1809 р. при віднові церкви знищили майже всі нагробники, просто з ненависти до католицького імени. Ще на долівці базиліки можна відчитати одну нагробну плиту, по части також знищену, на ній імя хрестоносця-лицаря Филипа д' Обіньі *); він прибув до Єрусалиму з цісарем Фридрихом II. 1228 р. і там помер Брама, котрою ми увійшли до базиліки, се одинокий вхід не лиш до церкви, але й до трьох монастирів, ОО. Францішканів, грецьких і вірменських монахів. При дверах на низьких софах на пів лежать мусулмани дверники. Історія сторожі тих дверей така: Ще в XII ст. султан Салядин на безнастанні спори та жалоби християн ріжних обрядів і віроісповідань рішив, що в ночі базиліка мусить бути все замкнена. Одній мусулманській родині повірив ключі, другій родині дав право замикати й відмикати базиліку. За се всі три монастирі обовязані платити відповідні такси. Сей сервітут держать ті родини до нині. І так кождого вечера вже о год. 7 замикають базиліку, кождого рана за побранням приписаної такси отвирають. Хто випадково залишиться в базиліці, або коли хто з монахів не прийде на час до дому, мусить терпеливо чекати до рана, поки не отворить базиліку котрийсь з представників упривілеених родин. Вони мають при входовій брамі внутрі церкви своє місце й там сторожать цілий день. Притім курять свої файки, барашкують або відмовляють свої мусулманські молитви перебираючи пальцями насилені на шнурок пацьорки, щось в роді вервиць, яких ще до нині уживають православні монахи.

Серед неясних почувань радости й жаху, цікавости й набожности входимо до церкви. В церкві чути гамір ріжних відправ, в ріжних мовах і обрядах. Попри нас пересуваються входячи й виходячи всякі люди: Араби, Абісинці, Греки, Сирійці, час до часу мусулманські невісти зі своїми оригінальними заслонами на обличчах.

Перша памятка, що звертає увагу, се т. зв. Камінь Намазання. Се має означати місце, де по зняттю з хреста намазувано тіло Спасителя пахучими олійками. Властивий камінь прикриває тепер плита з червоного мармору. В добі хрестоносних походів стояла на сім місци осібна каплиця, посвячена Божій Матері. По її зищенню се місце ввійшло в середину церкви. Над сим місцем висить богато лямп, приналежних до трьох монастирів, католицького, ОО. Францішканів і до незєдинених грецьких та вірменських монахів. Побожні люди пере-

*) Гл. 723 ч. „Нової Зорі".

*) D'Aubigny.

Збори Сіль. Господаря

3) Інж. Храпливий говорив: З бюра вислано 6.324 листів. На одного службовика припадало до полагодження та висилання 970 писем. Фахова праця С. Г. іде в таких напрямках: 1) аґротехніка, 2) зоотехніка, 3) садівництво і огородництво, 4) хліборобський вишкіл молоді, 5) шкільництво і 6) видавництва. Аґротехнічну працю веде секція управи ріллі й ростин. Заходом секції підготовано і видано часопис-летючку „За красний урожай" в 100.000 примірників. Видано книжку інж. А. Романенка „Як управляти й угноювати наші ґрунти". Відпоручники секції брали участь у ріжних фахових нарадах Хліборобської Палати у Львові. Заходом секції переведено 250 досвідів з каїнітом в 25 повітах. Провід секції підготовив нову ділянку праці. Се управа і збирання лічничих ростин. Незабаром повстане окрема торговельна установа для сеї справи. Також підготовляється оснування секції для перерібки та збуту волоконних ростин і виробів. Зоотехніка: Плекання молочної худоби переводиться введенням контролі молочности. Сей відділ ведеться в порозумінні з „Маслосоюзом". В 1934 р. ведено контролю молочности в 7 районах: в Балинцях. Княждворі, Печеніжині, Милованню, Викторові, Яворові і Видинові в 910 господарствах з 1071 коровами. Хоч контроля молочности дає дуже корисні висліди, то в нас її не доцінюють. Треба ствердити, що правильне господарювання поплачується. Годівля безрог натрафляла на поважні труднощі. Мимо того вдалося наладнати справу при деяких філіях. Окремі труднощі справляла справа контрактів. С. Г. не дістав приділу достави безрог до беконярень. Тепер С. Г. співпрацює в тій справі тісно з Центросоюзом. Годівля дробу: В сій ділянці С. Г. вів працю в напрямку збільшення несности та покращання мясної продукції дробу. В 1934 р. переведено 26 конкурсів хову дробу з 193 учасками Вишколу Хліборобської Молоді. На се дістав С. Г. невеличку допомогу з мін. рільництва ще в 1933 р. У звітовому році С. Г. дістав допомогу з тогож мін. в квоті 5.000 зл. Головна Пасічнича Секція займалася справами українського пасічництва. Вона видавала журнал „Український Пасічник" та брошури з ріжних ділянок пасічництва. Пасічнича секція співпрацювала з пасічничою кооперативою „Рій" у Львові і з другою українською пасічничою кооперативою Подільською Пасічничою Спілкою в Тернополі. Богато часу і труду забрала справа добуття денатурованого цукру для підгодівлі пчіл. В краю відбуто в 1934 р. 8 пасічничих курсів і 5 анкет. При філіях і кружках С. Г. зорґанізовано 174 пасічничих секцій з 4.000 пасічників з поверх 41.000 пнів. В 1934 відновлено садівничо-городничу секцію. 15 вересня м. р. відбулася краєва нарада в справах садівництва й огородництва. Хліборобський вишкіл молоді має підготовити нашу селянську молодь на добрих господарів. Сю працю треба вести точно й методично. Праця ведеться в рямцях змагань-конкурсів. Конкурси закінчуються показом вислідів праці гуртка. Найкрасші осяги одержують надгороди. Хліборобський вишкіл молоді триває 4 роки. Зпочатком 1935 р. було 535 гуртків з 5.343 змагунів. В сім році С. Г. буде мати окремого інструктора для справ кружків вишколу хліборобської молоді. С. Г. видавав окремий часопис „Хліборобська Молодь", орґан хліборобського вишколу молоді. Хліборобське шкільництво розвинене в нас слабо. На першім місци треба поставити курси позаочного навчання при Українськім Технічно-господарськім Інституті в Подебрадах. Велике значіння моглаб мати одинока правильна господарська школа з українською мовою навчання в Милованню. Нажаль наша суспільність не використовує її як треба. Маємо ще господарські курси в Янчині і Шибалині. В стані орґанізації є хліборобський ліцей в Черниці, повіт Жидачів. Наука триватиме три роки. Абсольвенти будуть спеціялізуватися в 3-ох ділянках. Одні повернуть на батьківське господарство, другі знайдуть приміщення як аґрономи в нашій сільсько-господарській орґанізації. Вкінці треті могтимуть творити самостійні варстати праці в торговлі і промислі, або працюватимуть в нашій кооперативній орґанізації. В 1934 р. С. Г. видавав 3 часописи, книжки і календар. Видано 59 тисяч примірників господарських книжок. Стан передплатників орґану С. Г. виносив в 1934 р. 8.109. Часописи висилається лише за готівку. Як тільки вийшла передплата, здержувано автоматично часопис. „Український Пасічник" мав 2.180 передплатників. „Хліборобська Молодь" — 2.245 передплатників. — Висновки: Праця розвивається. Т-во набирає чимраз більшої ваги для нашого господарського життя. Перше завдання Сіль. Господаря — се заступництво інтересів українського села. Друге завдання се зорґанізування нашого селянства в рамах своєї власної хліборобської орґанізації. Трете завдання на сей рік: в кождій філії мусить бути аґроном, котрий провадивби фахову працю в філії і кружках. Звіт інж. Д-ра Храпливого тривав більше як годину.

Другий директор С. Г. інж. Д-р Холевчук доповнив звіт інж. Храпливого і пояснив замкнення рахунків. Він говорив м. ін. так: На переводження праці треба передовсім грошей. Товариство С. Г. мало доходи з членських вкладок, з реальностей і з видавництва. Членських вкладок дістало Т-во 4.067 зл. більше як в минулім (1933) році. Філії задержують часть вкладок на аґрономічну працю. На 28.000 зл. вкладок, котрі вплатили члени до кружків і філій, Централя дістала лише 12.000 зл. Члени С. Г. не платять вкладок до Централі, лиш до кружків і філій, а сі дають річно Централі по 15 зл. За те ще дістають орґан Т-ва. Сільські кооперативи вплачують просто до Централі по 10 зл. без часопису. Районові молочарні і Повітові Союзи Кооператив платять річно по 25 зл. Одначе не всі рай. молочарні і П. С. К. платять вкладки. Друге жерело доходів С. Г. се дохід з реальностей. Дім у Львові і парцелі дали с. р. лише 6.000 зл. доходу, бо треба було відписати велику часть залеглих чиншів і знизити чинші. Також дохід з видавництв зменшився. С. Г. в прикрім положенні, бо віритслі натискають. Т-во має ще около 70.000 зл. зобовязань, котрі треба конче якнайскорше сплатити. Тому будемо настоювати, щоб філії і кружки слали вкладки до Централі. Найпекучіше завдання на цей рік це ліквідація зобовязань. В 1934 р. Т-во дістало 10.000 зл. субвенції. Зужито на конкурси годівлі дробу 7.500 зл., решта осталася на сей рік. Сю допомогу можна зужити тільки на точно означену ціль і треба здати міністерству докладний рахунок.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

ходячи попри той камінь клякають і побожно його цілують. На право від того памятного каменя провадять сходи на Голгофту. На разі ми минули її й пішли просто до Господнього Гробу.

При гробі очікував нас настоятель францішканського монастиря з іншими священиками й молодими вихованками Арабами. Вони відспівали благодарственну пісню „Тебе Бога хвалим" з дуже характеристичним виговором латинського тексту. Відтак по двох входили ми до середини св. Гробу, щоб уцілувати святий камінь та зі слезами в очах подякувати Богу за ласку поклонитися йому на сих святих місцях. На другий день рано О. Провідник нашого паломництва мав на гробі Христа співану Службу Божу.

Божий св. Гріб, або як його називають „Каплиця Воскресення", стоїть під великою копулою церкви по самій її середині. Вибудована вона в російськім стилі та зовні обложена червонавим вапняком, подібним до мармору. Довга на 8.25 м., широка на 5.50 м. й таксамо висока. Зі сходу вхід, низький, на 1.77 м. Перед входом мармурова площина з лавками по одній і другій стороні. На ній стоять три ряди великих свічників. Фасада прикрашена богатими ґзимсами, вючими колюмнами й різьбами. Над входом висять три образи, представляючі Христове Воскресення. Перед кождим висить срібна лямпа. Образи й лямпи належать до трьох співвласників базиліки, ОО. Францішканів, Греків і Вірмен. Наперед входиться до т. зв. Каплиці Ангелів. Се дуже мала кімнатка, ціла виложена білим мармором і освітлена срібними лямпами. По середині на осібній підставі стоїть камінь 29 цм. довгий і тілько широкий, цілий убраний в мармор. Він називається „Камінь Ангелів". Се мавби бути той камінь, на котрім стояв Ангел, що промовляв до мироносиць. З тої каплички дуже низьким, бо лиш на 1.36 м., луковатим отвором входиться до самого Гробу. Місце, де лежало тіло Спасителя, є на право від входу. Воно прикрите білим мармором. Над тою марморовою плитою вистає ґзимс на 40 цм. широкий. На нім є 12 срібних і 6 мосяжних ліхтарів і флякони з квітами. Вище на стіні уставлені знова три образи Христового Воскресення. Найгарніший ОО. Францішканів. Се срібна плоскорізьба, прикрашена 53 самоцвітами. Сей дорогоцінний образ дарував до св. Гробу кардинал Антонеллі († 1876 р.). Кождого дня від півночі до 7 год. вечером відправляють богослуження на св. Гробі. Кождий співвласник Гробу має точно до мінути означений час, коли може відправляти своє Богослуження. Ззаду каплиці св. Гробу незєдинені Копти поставили свою каплицю Воскресення. Колись за хрестоносців стояв там вівтар під бальдахіном. Він обведений гарною металевою баріеркою. Сей вівтар служив колись за властивий вівтар св. Гробу. Се місце набули Копти тоді, коли єгипетські султани володіли Палестиною. Довкола Божого Гробу у віддалі, кругом стоять великанські колюмни, що піддержують копулу церкви. Видно богато заглиблень в формі ніш. Се капличкн всяких інших східних віроісповідань як: Абісинців, Якобітів, Несторіян, Ґеорґійців, Синаїтів, Маронітів і пр.

Друге дуже святе місце в Церкві св. Гробу. се Голгофта. Належить запримітити, що долівка базиліки св. Гробу, не є в одній площині, а має три степені.

Найнизша частина се каплиця св. Єлени й місце найдення св. Хреста. Вище стоїть каплиця Воскресення або властивий Гріб, а найвище Голгофта. На Голгофту входиться сходами на право від головної брами базиліки попри Камінь Намазання. Та горішня каплиця 14 м. довга і 10 м. широка, двома пілястрами поділена на два ковчеги, полудневий і північний. Полудневий належить до католиків і називається „Каплиця Розпяття Спасителя". Північний ковчег, власність незєдинених Греків, має назву „Каплиця Здвигнення Хреста". В сій каплиці під престолом вказують яму, тепер цілу обложену сріблом. Се місце, де стояв хрест з розпятим Спасителем. По обох сторонах чорними плитами зазначені місця, де стояли хрести обох розбійників. Між заглибленням, де стояв хрест Спасителя, і місцем хреста розбійника, що висів на ліво, виразно видно розпукнену скалу. В середині між обома каплицями під пілястром стоїть малий престіл Страдальної Божої Матери, названий „Стабат Матер". Сама подоба Божої Матери се дарунок португальського короля Дон Мануїла I (1495—1521). Представляє Преч. Діву зі зложеними на грудях руками і з виразом невисказаного болю на обличчі. Ся подоба на кождого робить дуже глибоке й незабутне враження.

Збори Маслосоюзу

4) Дир. Луцький: Деякі полекші може дасть новий торгов. договір Польщі з Анґлією. Головне гасло на 1935: Довести до рівноваги продукції і білянсів! — Корнило Вишневецький з Уїздець (Волинь): Нас тут похвалили. Одначе наша заслуга лише та, що слухаємо нашого кооперативн. проводу. Ми належимо ідейно до Львова, хоч нас приділили до варшавського ревізійного союзу. І торговельно належимо на 100% до Львова. Маслосоюз платить вищі ціни за масло, як інші союзи.*) — Іван Гуран з Блажова: Треба вже раз відділити молочарські відділи від кооператив для загального закупу і збуту. Ми повинні домагатися від громадських рад помочі на поправу пасовиск. — Степан Томашівський з Сокальщини: Дискутуємо над тим, як усунути недомагання. Їх можна усунути лише контролею молочности. До ведення контролі молочности треба солідних людей. Хто не схоче піддатися контролі, нехай буде виключений з Маслосоюзу. — Микола Галушка зі Щирця: Хоч на низах не все є карність, то провід Маслосоюзу здобув додатний вислід. Раціоналізацію продукції можна буде здійснити аж буде відповідне число фахово вишколених робітників. — Лесюк (Рудки): Предкладаю обмежити час для одного бесідника до 5 мінут. — Предсідник не узгляднив сего предложення. — Іван Борійчук з Лаврова на Волині: Витаю сердечно всіх зібраних тут кооператорів і провід Маслосоюзу. Нам приємно було почути похвали для Волиняків, одначе се вислід праці нашого великого Львова. Тут у Львові довго практикували, потому Галичани післали нам апостолів кооперації. Приємно нам бути в одній кооперативній родині з вами. Одна недоля, що нас відривають від вас. Тяжка наша праця на Волині. Наша молочарня була в 1934 р. два рази замкнена. Богато ми натрудилися, поки її відчинили знову. Нині наша молочарня має понад 1000 членів. Ми маємо доброго начальника п. Колоса. Прохаю, щоб Маслосоюз опікувався нами дальше. Просимо призначити постійного ревізора для Волині. І Сіль. Господар нехай про нас не забуває! З нинішних Зборів у Львові повезу гарне враження до дому. (Рясні оплески). — Дмитро Королюк селянин з Книгінинку на Волині передає сердечний устний привіт Маслосоюзови від молочарської кооперативи в Книгінинку і складає на руки президії зборів два привітні письма написані на великім картоні зі знимками. — Предсідник Зборів інж. Ю. Павликовський щиро подякував селянам з Волині за привіти і побажання та запевнив їх, що звязки духові і матеріяльні дальше сердечно лучать Галичину з Волиню. — Гарні виступи наших Волиняків, відрізаних від Галичини, електризували весь збір. — Ст. Сілецький з Лютовиск: В Самбірщині йде до красшого. Ще є 6 недісциплінованих кооператив. (Було 12).

*) Сам приїзд сего Волиняка до Львова дуже характеристичний, а його коротка заява надзвичайно змістовна і повчаюча. Вже на підставі сего одного факту можемо поґратулювати б. премієрови Козловському його „ґеніяльного" пляну відділення нашої волинської кооперації від галицької. Переведенням того пляну він очевидно викликав якраз противне тому, чого хотів довершити і — лише приспішить те, що хотів задушити. Ще раз ґратулуємо... — Редакція „Нової Зорі".

Гумор. — Найдороща перла в бюрі. — Директор великого асекураційного товариства кричить до одного з урядників: — І що ви зробили!? На що ви обезпечили на життя столітнього старця?! — Пане директоре, відповів урядник, та се знаменитий інтерес. Прецінь статистика вчить, що в тім віці вмирає найменше людей.

Вислід нарад у Стрезі

Ляґо Маджоре, над котрим положена Стреза (де відбулася голосна конференція трох держав), називали старі Римляни — „Вербанум". Якби прочували, що там нічого не зроблять на конференції, до котрої весь світ привязував таку велику вагу. Отже представники Анґлії, Франції й Італії висказали в Стрезі тільки жаль, що Німці односторонно зірвали версайський договір, але заявили, що мимо того треба з Німцями говорити дальше. Тільки в разі колиб Німці напали на Францію, Англія й Італія прирекли знов дати поміч Франції. Зате не сказали, чи дадуть поміч також Австрії, колиб так Гітлєрови сподобалося заняти ту малу державу. Сказали лише, що в справі наддунайських держав має бути заключений договір. А про справу Східної Европи не могли вирішити нічого. Показується, що та справа мабуть не під силу зах. Европі. Річ ясна, що ту справу можуть вирішити блищі держави: Німеччина з Польщею. Та коли се зачнуть робити і що з того вийде, не знає ніхто. Оден в тім очевидний наслідок розмов у Стрезі той, що в Европі будуть дальше зброїтися — з останнього...

Страшне зубожіння

Найвизначніший тепер економіст Польщі, проф. університету Крижановский з Кракова, оповіщує ревеляції на тему не лише страшного зубожіння населення, але й про те, що Польща належить до держав з надмірним податковим обтяженням. Се тому ревеляції, бо досі писалося якраз навпаки, нпр. що на душу припадає в Польщі 76 зл. державних податків а в Чехословаччині 280 зл. Та проф. К. пише, що таке порівнання абсолютних цифр нічого не доказує, бо треба взяти під увагу загальну заможність населення. Польща се край найгіршого відживлювання. Тут живуть головно бульбою. Коли навіть у такій зубожілій країні як Еспанія на душу припадає 183 кґ. бульби річно, то в Польщі аж 762 кґ. Зате цукру зуживають в Польщі дуже мало: 10 кґ. на душу річно (в Данії 50 кґ.). В Голяндії робітник видає на поживу 40% свого зарібку, а на культурні потреби і приємности 22%, а в Польщі 68% і 9%. Отже Польща се країна дуже бідна й тому податкове обтяження в ній особливо болюче для населення. Все те веде до щораз більшого зубожіння, а се знов пхає до все більшої злочинности, пише професор К. Податкові залеглости все ростуть і дійшли вже до астрономічної цифри 1.300.000 міліонів зл. Задля тих залеглостей удержує Польща коштовну армію секвестраторів. Словом, жити стає все тяжше і треба доконче основної реформи податків. Проф. К. пише правду.

Праця для завтра

Чоловіка, котрий жие лиш нинішним днем, і не думає про те, що буде завтра, і позавтра називаємо короткозорим чоловіком. Про такого звичайно говорять: „Він бачить лиш кінець свого носа".

Минула вже епоха великої війни, в котрій навіть найпрозорливіші люди жили тільки теперішною хвилею, бо прецінь „завтра" могло вже не належати до них і цілий світ охоплений пожаром війни жив під гаслом: „нині є наше". Люди сучасної доби, спадкоємці численних траґедій і ран завданих війною — мусять подвійно думати про завтра. Мусять дбати про те, щоб забезпечити істнування собі і своїй родині і тим самим скріпити підстави своєї Батьківщини; мусять глядіти далеко в будучність не лиш, аби для них вистарчило хліба, але також, аби будучі покоління не були голодні.

Державна Льотерія дала визначний приклад тої праці, що сягає далеко в будучність. Мимо того, що доперва розцвили весняні базьки на деревах і люди роблять приготування до Великодних Свят, вона подумала про те, яку то нову несподіванку зробити для своїх грачів, коли землю покрне білий пушистий сніг. Вислід сеї „далековидючости", се безплатне ялинкове тягнення, котре відбудеться 20 грудня с. р. В тім додатковім тягненні візьмуть участь всі ті числа льосів, на котрі впродовж 33-ої Льотерії не впала ніяка виграна. Отже всі, що не виграють в нормальних тягненнях 33-ої Льотерії, нехай потішаться думкою, що в безплатнім ялинковім тягненні можуть виграти ще 20.000, 5.000, 2.000, 1.000, 200 або хочби лиш 100 зл.

Так виглядають гороскопи на будучність.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Ватиканська радіостація передасть великодне понтифікальне богослуження з базиліки св. Петра й торжества благословення, котрого уділить Св. Отець з зовнішнього балькону базиліки. (КАП). Ся трансмісія триватиме від год. 10.30 до 13 на филі 19,84. Її будуть пояснювати в ріжних мовах.

Реколєкції для пань у Львові відбулися в семинарицькій церкві в днях 1—7 с. м. Що-вечора від 5-ої год. далеко поза 6 год. виголошував науки глибокі змістом, переконуючі залізною льоґікою й сильною арґументацією, гарні реторичною формою Впр. о. Протоігумен Ст. Решетило ЧСВВ. Не диво, що фреквенція учасниць була дуже численна. В невеличкій церкві тільки з трудом містилося мало що не пів тисячки осіб (460). Дарма, що довго приходилося слухати високодостойного о. Проповідника, то приявні слухали витревало й радо та не скучали. Бо теми наук були наскрізь актуальні і підхід до них цілком оригінальний, хоч не відбігав від принятих засад церковного бесідництва. Після наук відправлено ювилейні молебні в ціли позискання ювилейного відпусту для всіх учасниць реколєкцій. Настрій у всіх і підйом духа дуже великий і високий. — Голова пресової секції в Мар. Тов. Пань, п. Ст. Фіголева, дбайлива за поширення доброї книжки, розпродала між учасниць реколєкцій 210 релігійних книжок за кількадесять золотих.

З релігійного життя в Самборі. Від 31. III. — 7. IV. с. р. відбулися в нашій парохіяльній церкві в Самборі великопістні реколєкції для всіх станів. Окремо були реколєкції для нашого Марійського Товариства Пань. Реколєкціями проводив о. ігумен Йосиф Лучинський ЧСВВ зі Львова. Науки голосив у церкві рано і вечером. Для Пань з Марійського Т-ва були науки в салі Захоронки. На закінчення реколєкцій в день Благовіщення відбулося заходом Марійського Т-ва Пань „ювилейне свято" з приводу 350-ліття „Пріма Прімарії". В програму сего свята входили чотири точки хорові, слово, сопранове сольо і деклямація. Всі чотири точки хору: Архангельського „Неімами інія помочи", Бортнянського: „Слава во вишних Богу", Вербицького-Садовського: „Услиши Господи", Бортнянського: „Восхвалю" і Ст. Козакевич: „Під твій покров", виконав хор Марійського Т-ва Пань зовсім добре. Хоч невеличкий сей хор, бо складався з 15 членок, але добре вишколений і має гарні голоси. Слово виголосив о. Провідник реколєкцій. В 20 мінутах вияснив слухачам чому то Марійські Дружини вибрали собі Пр. Діву Марію за свою покровительку й чому вони плекання набожества до Пр. Діви Марії вважають за перший свій орудник до вироблення еліти. Гарно, з глибоким внутрішним відчуттям віддеклямувала релігійно-патріотичний вірш Курдидика п. Д. Городиська. Сольо сопранове п. М. Покотилівної було кульмінаційною точкою сеї гарної імпрези. Солістка має гарну дикцію, співає спокійно без форси, тому дуже приємно виходили в неї високі тони. Вона співала Шуберта „Аве Марія", Ярославенка „Все упованіе моє" і на „біс" Вахнянина „Арія Одарки" з опери „Купало". Акомпаніювала до соля й дириґувала хором п. Стефанія Козакевич, котра разом з головою товариства п. Юлією Кульчицькою вкладає найбільше праці й енергії в розвій нашого молодого товариства. Провідником і основником нашого Мар. Т-ва є наш парох о. Плешкевич, що всі свої сили вкладає в духово релігійне піддвигнення нашої самбірської парохії. Дохід з імпрези призначено на віднову самбірської Церкви...

Парохіянин.

В Єрусалимі обходили недавно 80-ліття уродин о. Ляґранжа, одного з найбільших католицьких вчених в ділянці Св. Письма.

фортуна фронтом до промислу

Бориславський басейн належить до найбільше упривілеєних дільниць краю. Природні богацтва творять підставу добробуту мешканців тої дільниці. Але й доля не забуває про неї, бо майже в кожній клясі Державної Льотерії обдаровує її великими виграними. В одній тільки четвертій клясі попередної Льотерії в нафтовім басейні ділилися двома виграними по 50.000 зл., котрі впали на числа 124.656 і 176.554, а передтим ще в III-ій клясі 30-ої льотерії Дрогобичани виграли 300.000 зл. на ч. 56.439. І 13 с. м., як в останнім дні тягнення III-ої кляси, 100.000 зл. впало на ч. 168.759, продане за посередництвом почтового уряду в Дрогобичі тром робітникам нафтових фірм пп. П. Д., С. Н. і Й. Б. Четверту чвертку купив збір функціонарів дирцевої почти.

Як цікаву подробицю треба підкреслити, що на ч. 168.759 в попередній клясі впала виграна 50 зл. Се не лиш не перешкодило вигранню відтак сто тисяч зл., але влекшило грачам завдання остілько, що дальша гра їх нічого не коштувала. В тім факті проявилися ярко додатні сторони введення 50 злотових виграних. Впрочім сим разом взагалі Фортуна звернулася „фронтом до промислу“. Бо других 100.000 зл. впало на льос ч. 62.487, котрий купив робітник одної з мануфактурних фірм в Лодзі пан М. Нойман і круг його найблизших приятелів. Знов трета стотисячна виграна припала мешканцям відомої фабричної оселі Острівця Келецкого, на ч. 134.862. Се пп. Р. Й., фризіер, Ф. Л. книговодець, П. Й. робітник і Г. К. дрібний купець.

Крім того Лодзь одержала 50.000 зл., котрі впали на ч. 173.232. Другою виграною 50.000 зл. поділяться власники льосу ч. 99.463, замешкалі в Кракові.

В той спосіб скінчилася III-тя кляса 32-ої Льотерії. Дня 6 мая зачнеться тягнення IV-ої кляси, після того вступимо в 33-тю Льотерію, котрої плян, як відомо, передбачує велику несподіванку для грачів, в формі безплатного додаткового ялинкового тягнення.

Політичний гумор. — Скажи мені, але коротко, яка є ріжниця між санацією, ендецією і ППС? — Коли правительству щось не поведеться, то санація напише про се 5 рядків в „Ґазеті Польській“, ендеція напише 10 статтей в „Ґазеті Варшавській“, а ППС заповнить тою справою цілого „Роботніка“ від 1. І. до 31. XII.

Гумор. — З повісти: „Аліна мала золоте серце і такі самі зуби...“. — „Стискаю вам руку через телєфон і маю надію, що незабаром зможу се зробити устно“...

Лїкарський фейлетоник.

Анемія

(Недокровність).

Недокровність се злий склад крови. Відношення її природних складників, т.є. червоних і білих тілець, пересувається так, що скількість червоних тілець зменшується, або також загальна скількість крови в орґанізмі значно зменшується. Кожда подібна зміна крови, того життедайного соку, що оживляє всі тканки орґанізму, викликує хоробливі прояви.

Цера недокровних людей тратить черству і свіжу румяну краску і стає бліда, навіть сіра і жовта. Крім того при недокровности виступають ще інші хоробливі прояви, як ослаблення, нездібність до праці, постійна сонність, болі й завороти голови, биття серця, дрощі. При дуже сильній і небезпечній анемії виступає таке загальне ослаблення, що недужий взагалі не може ходити.

Недокровність се часто причина інших недуг, як нервозність, заняті верхи легких, болячки жолудка і т. п. Зле відживлені тканки тратять помалу свою відпорність і улягають ріжним недугам. Тому не вільно легковажити недокровности, коли вона триває довший час, але треба її завчасу лічити, щоб не допустити до її побільшення. Треба запобігти повставанню інших тяжких недуг, що мають жерело в анемії.

Передовсім не треба допустити до недокровности в дитини. На те рада: відповідне відживлювання, вразі потреби заживання зеліза, пиття трану. В ліченні найважніше — харчі. Треба споживати богато молока, яєць, овочів і огородовин. При сильнім ослабленні — мало рухатися й богато лежати на свіжім воздусі й на сонці.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НОВА УКРАЇНСЬКА ПАРТІЯ НА ЗАКАРПАТТІ. В Ужгороді відбулася недавно нарада української інтеліґенції, на котрій рішено приступити в найкоротшому часі до зорґанізования нової незалежної української партії під назвою: Українське Національне Обединання.

В СТАНИСЛАВОВІ на засіданні міської ради вибрали одноголосно новим президентом міста посла Д-ра Здзіслава Строньского.

В КОЛОМИЇ поліція перевела ревізію в помешканні комунізуючого тижневика „Голос Покуття“ й увязнила всіх співробітників, крім начального редактора, котрого не застали вдома. До вязниці відставлено 15 осіб. (ПАТ).

ПОЛЬСЬКА ДЕЛЄҐАЦІЯ під проводом міністра закордонних справ Бека виїхала до Женеви на засідання Союзу Народів.

ВАРШАВСЬКА ПОЛІТИЧНА ПОЛІЦІЯ викрила в Варшаві центральний комітет Комуністичної Партії Польщі. В помешканні знайшли богато обтяжуючих матеріялів як звітів, рефератів, меморіялів і партійних інструкцій. Увязнили поверх 50 осіб.

НАРАДИ ПРЕДСТАВНИКІВ ТРОХ ДЕРЖАВ Анґлії, Франції й Італії в м. Стрезі вже скінчилися. В офіціяльнім комунікаті сказано м. ін., що представники трох західноевропейських великодержав розглянули европейське політичне положення і з жалем ствердили, що одностороннє відкидання трактатів, як се зробила Німеччина, поважно нарушило довіря до мирного полагодження справи зброєнь. Вкінці представники трох згаданих держав рішили на будуче спільно протиставитися односторонному відкиненню договорів. В тій цілі будуть тісно співпрацювати.

НА КОНФЕРЕНЦІЇ В СТРЕЗІ державні мужі Анґлії, Франції й Італії обговорювали можливість скликання нової конференції з участю Німеччини, совітської Росії й Польщі. Ся конференція малаб відбутися в Лондоні.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Нойрат заявив анґлійському послови в Берліні, що Німеччина годиться на проєкт загального пакту про неаґресію з застереженням для тих держав, що того бажають, заключати між собою окремі договори взаїмної допомоги. Сей крок Німеччини зробив додатне вражіння і причинився до того, що три західні великодержави закинули думку про якінебудь санкції супротн Німеччини.

АБО КОМУНІЗМ АБО ДОГОВОРИ. Урядовий орґан німецької націонал-соціялістичної партії „Фелькішер Беобахтер“ пише, що Німеччина не може заключити доровору взаїмної допомоги з Совітами, бо совітське правительство до нині підпирає й кермує світовим комунізмом. СССР мусить виразно виречися політики „комінтерну“ й усунути з СССР чужих комуністів. Німеччина не може вязатися договорами з тими, котрі ще тепер піддержують нелеґальну комуністичну партію в Німеччині.

В РИМІ відбудеться 20 цвітня с. р. конференція представників Німеччини, Австрії, Чехо-Словаччини, Югославії, Франції, Польщі й Італії. Радитимуть над т. зв. дунайським пактом.

ЧЕСЬКА РАДА МІНІСТРІВ звернулася до президента Масарика, щоб розвязав парлямент і розписав нові вибори.

В БУКАРЕШТІ рішили віддати під суд б. міністра війни ґен. Чіґоского і б. міністра фінансів Поповічія. Причина: надужиття при замовленнях зброї в фабриці Скода для ромунської армії.

БОЛҐАРСЬКИЙ ВОЄННИЙ СУД засудив 2 жандармів на смерть і 11 на довголітну каторгу за участь в комуністичній акції.

ІТАЛІЙСЬКО-АБІСИНСЬКИЙ КОНФЛІКТ розгляне окрема комісія, до якої ввійдуть по два представники правительств абісинського й італійського.

НОВИНКИ

У Львові в Семинарській церкві, вул. Коперника 36 відбуваються реколєкції для панів щоденно о год. 6 попол. Сповідь в пятницю 19 с. м., св. Причастя в суботу 20 с. м. о год. 7.30 рано.

Історія української Церкви. Один з о. професорів гр. кат. Духовної Семинарії в Перемишлі віддав до друку загальний огляд історії української Церкви.

Святочні побажання по 5 гр. Оплата за пересилки святочних листівок з образками зі святочними побажаннями коштує в місцевій і позамісцевій переписці 5 гр., коли мають найбільше 5 слів крім дати і підпису.

Два дні скорше можна купувати зелізничі білєти перед святами.

Заборона великодної стріляннни. В урядовім орґані львівського воєвідства пригадано заборону великодної стріляннни не лише з пальної зброї, але також при помочи страшаків, петард, жабок з каліхльорікуму й інших вибухових матеріялів. Хто провинниться проти тої заборони, буде караний гривною до 500 зл. або вязницею до 14 днів. Відповідальність за провини малолітних паде на родичів і опікунів.

Загальні Збори „Сокола Батька“ відбулися у Львові в неділю, 14 ц. м. в год. 10-ій рано в салі С-Б при вул. Руській ч. 20. До Старшини вибрані: Я. Стебновський, Е. Жарський, Ю. Корейба, В. Михалевич, М. Галібей. Заступники: М. Заклинський, О. Вальчик, Др. Р. Копач, М. Тріль. Провірна Ком.: С. Гайдучок, І. Павлик, П. Фарина. Провідники: Я. Благітка, В. Тихоліз, О. Козачок. З вибраних на попередніх Заг. Зборах залишилися: інж. Хрововят, інж. Палій, О. Карпінський, д-р Мриц, Е. Благітка, В. Совак, Л. Свірський і д-р Максимонько.

V-ий Зїзд українських природників і лікарів відбудеться у Львові в днях 20 до 22 квітня с. р. В суботу 20 с. м. о год. 8 відбудеться поминальне Богослуженнн за померших членів Укр. Лікарського Т-ва. Зїзд зачнеться 20 с. м. о год. 15 в салі Муз. Інституту ім. Лисенка. Дня 21 і 22 с. м. наради зїзду будуть відбуватися в салях Природничого Музею НТШ від 9 год. Окремо радитимуть секції: лікарська, біольоґічна, ґеоґрафічна і математично-фізична. Хто не одержав запрошення, нехай звернеться на адресу: Укр. Лікарське Т-во, Львів, Підвалля ч. 7, І пов.

Збори „Української Бесіди“ у Львові вибрали знов головою т-ва емер. візитатора шкіл д-ра І. Копача. Т-во „Українська Бесіда“ істнує вже понад 70 літ.

Вистава УСС в Коломиї потриває до 21 квітня. Наше Покуття і Гуцульщина мають змогу побачити ювилейну виставу УСС, що мала великий успіх у Львові та Станиславові. Треба подбати про масові прогульки нашої молоді й нашого селянства на той показ, що піддержує традицію наших визвольних змагань.

Академічний Дім замкнений. Комітет Академічного Дому при виділі НТШ оповістив в пресі комунікат. В нім подається до відома, що студенти невдоволені з адміністратора АД усунули його. Тому КАД виповів всім студентам помешкання в АД. Про нове приняття студентів до АД повідомиться в пресі. — Так через неспокій в тім домі найбідніші студенти не матимуть де мешкати.

В Дрогобичі кружок РШ веде одномісячний курс для провідниць діточих садків. Зголосилися 32 учасниці. Курс ведуть професори учит. семинарії СС. Василіянок і спеціяльно заанґажована Сестра Служебниця Полюхівна. Тільки абсольвентки того курсу після іспиту матимуть право вести діточі садки в Дрогобиччині.

Гумор. — Тату, що то є оптимізм? — От, коли презес ББ Славек переглядає параґрафи нової конституції й тішиться, то се оптимізм. („Муха“).

Українознавчі виклади в Семінари Орієнтальних Мов при Берлінському Університеті. В літньому семестрі 1935 Др Зенон Кузеля читає в Семинарі Орієнтальних Мов при Берлінському Університеті отсі курси української мови та виклади з обсягу українознавства: 1. Українська мова для початкових (3 год. тижнево), 2. Курс української мови для студентів з елементарним знанням (середній курс, 3 год. тижнево), 3. Найвищий курс української мови (пояснення українських текстів, 2 год. тижнево), 4. Українська національна територія в світлі статистики (2 год. тижнево), 5. Німецько-українські відносини на протязі історії (1 год. тижнево). Вписи приймає Канцелярія Семінара, Берлін НВ 7, Доротеенштрассе 7.

Дітям не вільно ходити до кіна. Влада заборонила брати до кіна дітей низше 7 літ. Дітям від 7 до 18 літ вільно ходити лише на висвітлювання фільм, дозволених для молоді.

В Тернополі відбувся „Вечір діточої книжки і преси". Після реферату п. Колодіевої діти виконали ряд танкових точок. Між ін. перетанцювали 4 українські діточі журналики: „Наш Приятель", „Дзвіночок", „Світ Дитини" і „Юні Друзі", — то значить: діти були одягнені в знаки тих орґанів.

В Стрию відбувся концерт народної пісні.

В Перемишлі невідомі „гості" вломилися нічю до капітульного будинку. Крізь діру в мурі дісталися до помешкання о. Прал. М. Мрица, а коли там нічого не знайшли, до о. Мітрата В. Левицького. Нічого не забрали тільки на памятку лишили маленьке долото.

В Коломийщині в селах Іспас, Турка та Виноград шириться епідемія пятнистого тифу. В 10-ох перших днях квітня померло на тиф 7 осіб.

В суботу сніг покрив Татри верствою грубою місцями на кільканацять цнтм. Термометр показував 5 степенів морозу. Тому постуденіло в цілій Галичині.

Населення Польщі виносило дня 1 січня с. р. 33,321.000 осіб. Річний приріст населення обчислюють на 401. 931 осіб.

Франція постановила дати Муссолінієви свою найвисшу військову відзнаку.

Ген. Людендорф відказався від предложеного йому титулу фельдмаршала.

В Женеві влада закрила два антисемітські тижневики.

Большевики виставили на ліцитацію прекрасну церкву б. царського посольства у Відні. Вона тепер у крайнім занедбанні: вікна повибивані, павуки заснували все. Большевики позабирали з нутра дарехранильниці й інші дорогоцінности та випродали.

Як крадуть товариші. В ленінґрадських кооперативах ствердили 2 міліони рублів „манка". Увязнено 64 особи. Товариші крадуть як круки.

Гумор. — Професор медицини викладає, показуючи людський череп: — По черепі сего покійника видно, що він був гнівний і напрасний. — Студентка (наївно): Прошу пана професора, а може то його жінка була така?

Політичний гумор. — Як гадаєте, хто буде першим по Леніні большевицьким святим? — Може Сталін? — Та де Сталін! — А хто? — Президент буржуазної Америки Русвелт за сто міліонів долярів товарового кредиту.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Ліцитація 39 маєтків відбудеться у Львові в половині травня с. р. М. ін. на ліцитацію підуть добра ґр. Ст. Потоцкого Риманів, бар. Крузенштерна Немирів, п. А. Бохенського Пониква, ґр. Скарбка Яблонів і Колоничі, пов. Лісько, бар. Ю. Конопки з Микулинець, д-ра К. і Фр. Мицельских з Венґерика і Тулиголов, пов. Ярослав, Щепанських з Вікнян, пов. Товмач, Ромерів з Бездітки, пов. Ясло. Сума задовження тих дібр в Тов. Кредитовім Земським виносить 22 міліони зл.

Чай також подорожіє внаслідок підвисшення скарбових оплат. Так постійно пишуть, що все дешевіє, фактично оден предмет по другім дорожіє.

В Теребовлі відбулася повітова кооперативна анкета в справі будови українського кооперативного дому у Львові.

Німеччина заключила торговельний договір з СССР, признавши большевикам кредит 200 міл. марок на 5 літ з тим, що большевики платитимуть 2% більше відсотки ніж всі інші довжники „Райхсбанку". Хоч сей % порядна пощочина для СССР, в Москві панує велика радість.

Еспанська валюта зачинає падати. Правительство постановило переводити той упадок постепенно.

Пряме получення пароходами установили між собою Франція й СССР. Щож, так і повинно бути між приятелями. Що та приязнь дасть на кінці Франції, того й ворогови гріх пожелати.

Японський текстильний промисл заливає своїми виробами навіть Злучені Держави Півн. Америки. Ввіз його виробів до Америки збільшився в останнім році семикратно.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 100.000 зл. на чч. 62487, 134862, 168759; — 50.000 зл. на чч. 21410, 99463, 173232; — 20.000 зл. на чч. 29020, 14539, 45638, 78293, 116491; — 10.000 зл. на чч. 14821, 12087, 104200, 141807, 63474, 36364, 18991, 123657, 1023, 64129, 72386, 76517, 64414, 73035, 174857; — 5.000 зл. на чч. 3386, 117142, 182009, 34946, 35639, 55975, 103700, 147161, 184309, 14401, 81848, 31644, 100427, 103197, 177916; — 2.000 зл. на чч. 35870, 31090, 156672, 64986, 111789, 174251, 39964, 93760, 136736, 184977, 5918, 80288, 95201, 122586, 167759, 52590, 105515, 179143, 175008; — 1.000 зл. на чч. 21876, 34861, 41716, 100456, 118902, 161196, 10823, 37967, 69596, 145298, 179986, 31081, 151038, 179977, 7884, 15310, 38850, 42435, 92400, 124916, 175515, 111191, 134267, 136131, 138090, 145965, 160797, 47589, 73798, 64611, 100845, 136316, 151795, 164286, 166519; — 500 зл. на чч. 49993, 93340, 94438, 116579, 125479, 145316, 148074, 172398, 37271, 63399, 70429, 77668, 79416, 96720, 102358, 109963, 109934, 114731, 113979, 121989, 130809, 132816, 6323, 11815, 13509, 16740, 24005, 72375, 85515, 87510, 94008, 159612, 1748, 3193, 5459, 15965, 25529, 46674, 69814, 87972, 100444, 102518, 114745, 147971, 174732, 175776, 177219, 14890, 18037, 18401, 21155, 74268, 75967, 143550, 163864, 175362, 184119.

ЖЕРТВИ

Гр.-катол. Уряд парох. в Делятині, п. в місци зол. 17.89 (збірка) на голодуючих в Яворівщині.

З приводу ювилею „Нової Зорі" всі книжки і брошури її видання продає Адміністрація аж до Великодня сего року за половину ціни. Потому ціна знов буде піднесена. Просимо користати з того для закладання парохіяльних бібліотек. „Венеція" 3 зл.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.28—5.30 зол. Зол. доляр 9.00—9.08. Канадійський доляр 5.22; 1 нім. марка 1.95—2.05; 100 фран. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.00; 1000 ром. леїв 32.00—34.00 зл.; 100 австр. шілінг. 99.50 зл.; анґл. фунт стерл. 25.50 зл.; 100 шв. франк. 172.00 зл.; ґданський ґульден 1.72 зл.; 100 італ. лірів 43.50—44.50 зл.

Набіл. Маслосоюз платив 17. VI. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. 2.75 зл., за 1 л. молока 16 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за копу яець 2.30 зл. Тенденція на масло занижкова, на молоко, сметану і яйця сильна. — Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 л. 25 гр.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі" для В. М. 30—3—4

КІНА

АДРІЯ: Заглада світа.
КАСИНО: Весела вдова.
КОПЕРНИК: Цар царів.
МАРУСЕНЬКА: Цар царів.
МІРАЖ: Нана.
МУЗА: Весняна парада.
ПАКС: Вірлятко.
СТИЛЕВЕ: Двобій зі смертю і ревія.
УТІХА: Присмирники Індіян і ревія.

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ"

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі". Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

ЗНАРЯДДЯ ГОСПОДАРСЬКО-ДОМАШНЕ, поручає **ФАРБИ, ЛЯКЕРИ і т. п. —** **Слад фарб під „Чорним Львом"** Станислав Мосьцицкі і С-ка **Львів, Ринок 5.** 34-1—

ҐІМНАЗІЯ С. С. ВАСИЛІЯНОК В СТАНИСЛАВОВІ

оголошує отсим **КОНКУРС** на учительку (ля) латинської мови.

Вимагані повні кваліфікації та кількалітна учительська практика. — Платня після умови. — Подання вносити до 5. травня б. р.— 32-1—2 **ДИРЕКЦІЯ.**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщується по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тика 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 21 квітня 1935. Ч. 30 (828)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Словянська Академія в Римі

В Папським Східнім Інституті в Ватикані відбулася 14 с. м. Словянська Академія на закінчення торжеств в 1050-ліття смерти св. Методія. В ній взяли участь: Кардинал Сінчеро, Генерали Орденів: ОО. Василіян, Ісусовців і Маріян, ректори і представники словянських колеґій в Римі, представники Польщі, Чехословаччини та Югославії і т. д. Ректор Східного Інституту виголосив відчит про св. Методія. Він навів ряд цитатів зі старих словянських хронік, представив труди св. Методія при наверненні Словян, його взаємини з Папою Адріяном III, котрий приняв св. Методія тріюмфально та уділив йому численних привілеїв. Промовець представив, як св. Методій поконав великі трудноші та получив численні галузи словянської родини у стіп Христового Намісника. Вкінці висловив бажання, щоб всі словянські народи створили одну вівчарню під одним Пастирем. Відтак виступали хори поодиноких словянських інститутів зі своїми точками. (За КАПом).

Достатне життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні звязки
Економ. незалежність
Реальні користи
запевните собі — складаючи свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Новий політичний уклад сил

Парижський „Ер Нувель" пише: Анґлія з причини внутрішної політики все ще хитається. Та ми забезпечивши себе піддержкою Росії й Італії, можемо не хитатися. Від сьогодня Франція говорить не тільки своїм іменем, але також іменем Росії, Малої Антанти й Балканського порозуміння. Вона заступає точку погляду всіх здороводумаючих націй. І Анґлія повинна раз на все зрозуміти, що перед обличчам ґітлерівської Німеччини вони не можуть повторити лицарської фрази: „Панове, стріляйте перші". — Франція хоче дальше диктувати Европі.

Смертна кара для дітей в СССР

„Товариші" вже 12-літних дітей ведуть на смерть.

ЦИК і совнарком СССР оповістили декрет, в котрім м.ін. сказано таке: Неповнолітних, від 12 літ, зловлених на крадіжах, насильствах, тілесних ушкодженнях, вбийствах, або в намірі вбийства, притягати до карного суду з приміненням всіх мір карного поступування. (Значиться: тюрма, заслання і кара смерти). Підписали декрет: Калінін, Молотов, Акулов. Дата 7 IV 1935. Сталін не поклав свого підпису під той драконський закон, щоб не втратити „любови" нещасних невільників в СССР. Тепер вся „есесерія" — один „концлягер". Що винні міліони безпритульних здичілих дітей, що виросли без родинного тепла і без реліґії? А тепер їх будуть масово засилати на Соловки і вистрілювати. Може невинна кров здичілих совітських дітей зрушить нарешті сумління Европи, особливо тих країв, що заключують договори з СССР, бо інакше жахлива буде кара Божа не лише на самих большевиків, але й на тих, що підтримували їх.

Земельний Банк Ґіпотечний
приймає субскрипції на
3%-ву премієву позичку інвестиційну
так в централі у Львові при вул. Словацького 14, як і в Аґенції Банку в Станиславові при вул. Собіського ч. 12. —
Субскрибуйте тільки в Земельнім Банку
Ґіпот. Інформації даємо устно і писемно.
35-1—2.

Нова „культура" большевиків

В „Нашихъ Достиженіяхъ" Б. Гольцман, редактор одної з комсомольських ґазет в СССР, описує, як йому діти в школі пояснювали значіння слів, колись загально відомих у старій Росії. Отже значіння слова „жандарм" знали ще всі. Але вже під словом „архимандрит" розуміли „великого царя", а слово „Літурґія" пояснювали так: Се був такий кіоск, де були ріжні літературні книги. — Літурґія то була копальня ріжних мінералів. — Літурґія се щось на аеропляні... Ні одна дитина в клясі не знала вже дійсного значіння слова „Літурґія"...

Битва з 300 піратами

Як занепадає цивілізація людства, про се свідчить яскраво такий факт, як велика битва з піратами (морськими розбишаками) біля північних берегів провінції Кіян-Су в Китаю. Там пірати зорґанізувалися в силі 300 люда на 50 байдаках і прийшло до боротьби з морською поліцією. На щастя побідила поліція й імила 12 піратських суден з великою скількістю амуніції.

Чорна метелиця і кровавий дощ

Велике нещастя постигло ряд богатих стейтів Злучених Держав Півн. Америки. Житниці Америки, стейти Канзас, Кольорадо, Оклагома, Тексас і Нове Мехіко спустошені, виглядають як мертва пустиня. Від трох тижнів шаліє там „чорна метелиця". Все припало порохом і піском. Фармери втікають зі своїм добром, одначе вітер засипає порохом шляхи і шини так, що комунікація в богатьох місцях перервана. Горішні верстви землі филюють як морські филі і зміняють свій вигляд як на Сагарі. В Кольораді люди ходять в протиґазових масках. В Канзасі впав кровавий дощ. Внаслідок пороху в воздусі вибухла епідемія запалення легких головно серед дітей і звірят. Домашна худоба без води і паші масово гине. На сесії парляменту в Тексасі посли радили в ґазових масках. Кільканацять літаків розбилося. Число людських жертв росте з кождим днем. Всі шпиталі переповнені людьми хорими на віддихові орґани.

Плян розбиття

народів українського і білоруського.

1. „Дрібні руські племена".

Щоби скорше осягнути ціль, яку всепольський шовініст Ґертих намітив у своїй книжці, *) себто щоби скорше винародовити Українців і Білорусинів в Польщі, він радить розбити народи український і білоруський на дрібні частини. Плян такого розбиття виложив Ґертих в окремім розділі, що має заголовок: Дрібні руські племена („щепи").

Ми звикли розріжняти серед східно-словянського населення наших окраїн тільки два племена („щепи"): Русинів і Білорусинів, — так Ґертих зачинає той розділ, — забуваючи, що значну частину того населення неможливо з цілою певністю і слушністю закваліфікувати до одних або до других. Не мало зужили вже чорнила польські пера, мозолячись напр. над питанням, до кого — до Русинів чи до Білорусинів — зачислити населення Полісся, або також в який спосіб провести на Поліссі граничну лінію між тими двома племенами. Ми звикли забувати, що називаючи безбарвне, „тутешне" населення Білорусинами чи також Русинами („Українцями") — мимоволі підсуваємо йому чужу для нього досі думку про його національний звязок зі згаданими племенами. Національна назва має дуже значний сугестивний вплив і в чималій мірі може вплинути на напрям формування національної свідомости. А чейже не лежить в нашім інтересі помагати, щоб руська („українська") і білоруська національна свідомість обіймала ґрупи населення, яких ніяка невідперта конечність не пхає в тім напрямі.

Такі загальні міркування Ґертиха на тему: український і білоруський нарід чи „дрібні руські племена". Ті міркування Ґертих спирає на прикладі Полісся, котрого населення він не знає куди зачислити, до Українців чи до Білорусинів. Бо те населення нібито національно „безбарвне".

Що Ґертих не має поняття про етноґрафію Полісся подібно як нічого не тямить у всіх інших українських справах, про котрі пише у своїй книжці, се безперечна правда. Та се не значить, що Полісся під етноґрафічним і національним оглядом „безбарвне", себто невідомо що. Бо Полісся завсіди мало і має виразну етноґрафічну і національну барву. Яка то барва, про се говорить проречисто напр. такий факт, як становище Полісся підчас українських визвольних змагань в середині XVII ст. Як відомо, Полісся (Пинщина) вислало було в 1657 р. до українського гетьмана Богдана Хмельницького спеціяльне посольство, котре просило приняти ту землю в склад Української Держави та зложило за себе і за своїх нащадків присягу на вічний і нерозривний союз та на вічну вірність

*) Гл. Н. Зорю чч. 780, 784, 788, 792, 800, 810, 813, 820, 822, 824 і 826.

Гетьманови і Війську Запорожському. Таксамо про національність Полісся свідчить його становище підчас українських визвольних змагань на початку XX ст. Як у XVII ст. так і тепер Полісся знов увійшло в склад Української Держави і стало жити українським національним життям. Що те життя нині там здавлене, то се таксамо не може бути доказом національної „безбарвности“ Полісся, як не було таким доказом здавлення польського національного життя в Польському Королівстві і в Познанщині тоді, коли ті краї належали до Росії й Німеччини.

Після загальних міркувань на тему національного нескристалізування населення сх. окраїн Польщі Гертих переходить далі до „практичних“ висновків. Ті висновки такі:

Де поняття Русин чи Білорусин населенню чуже або вживається тільки в підрядній степені, а де мимо того потрібно вживати якоїсь назви, що відріжнює від поняття Поляк (як надто широкого або ще надто чужого) — там постійно і консеквентно належить вживати місцевої племінної назви, щоб даної групи населення не ототожнювати ні з Русинами, ні з Білорусинами: Відокремлювання даної групи від Білорусинів і Русинів належить робити не тільки в номенклятурі, але на кождім полі, нпр. в разі, колиб дане населення зажадало науки його мови в школах — давати йому науку в його говорі (в латинській азбуці), а не в загальній руській, зґл. білоруській мові. Зокрема належить пильно вважати, щоб сепаратистичні „українські“ і білоруські агітатори не доходили на згадані терени. Групи населення, до котрих відносяться новищі замітки, се Поліщуки (етнографічна група, що немає зовсім (?) початків національної свідомости та говорить говором, що є посереднім звеном між руською і білоруською мовою) як також Лемки (найдалі висунена на захід група руських верховинців, вбита клином між Словаччину й етнографічний польський обшар; вона говорить сильно відокремленим говором, котрий під деякими оглядами нпр. наголосу на передостанній звуці споріднений з польщиною, під іншими також зі словаччиною; та група схиляється симпатіями не до українізму, але до староруського напряму). Не виключена річ, що в певній мірі малосяб відокремити також Гуцулів. Належалоб розважити можливість і доцільність введення до шкільних підручників, уживаних на Волині, волинського говору (замість літературної „української“ мови, виробленої в Галичині).

Отсе вказівки Гертиха, як розбити український нарід в Польщі в тій ціли, щоб його лекше і скорше винародовити.

Коли глянемо на те, що робиться на теренах, зазначених Гертихом, то побачимо, що ті вказівки всепольського шовініста не остали тільки його „побожними бажаннями“. Бо Полісся, Волинь і Лемківщину „відокремлено“ вже від загальноукраїнського життя і зокрема від Галичини „на кождім полі“: на полі культурнім, на полі економічнім і навіть на полі церковнім.

На полі культурнім найбільше „відокремлено“ Полісся, бо на Поліссю нема вже зовсім українських культурних установ, навіть шкіл, тільки виключно — польські; на Волині „відокремлено“ тамошнє шкільництво від Галичини в той спосіб, що для волинських шкіл видано окремі „волинські“ шкільні підручники; подібно „відокремлено“ й Лемківщину, для котрої таксамо видано окремі „лемківські“ шкільні підручники. Крім того замкнено доступ на ті землі українським культурним установам Галичини: „Просвіті“, „Рідній Школі“ і т. д. На економічнім полі „відокремлено“ ті терени в той спосіб, що вилучено їх навіть з Українського Ревізійного Союза у Львові і влучено до польських... А на церковнім полі „відокремлено“ їх так, що Полісся і Волинь замкнено перед українською гр.-кат. Церквою Галичини, а з Лемківщини створено окрему церковну область.

Все те факти, котрі вповні покриваються з програмою окраїнної політики Гертиха, найбільше засліпленого шовініста зі всіх, які колинебудь воювали пером проти сусідної нації.

2. *Національна термінольогія.*

Поручивши розбити український нарід на поодинокі племена, Гертих розбиває таксамо й національну назву нашого народу. Те розбиття нашої національної назви вважає він важним постулятом польської окраїнної політики. Бо назви, каже він, мають свою суґестію: коли нпр. кого вперто всі називають Українцем, то він вкінці повірить, що він ним є. Тому —

„Особливо важне усунення („вируговане“) поняття „український“ як поняття, що обіймає загал Русинів... — Племінним поняттям, що означає людей руського походження і мови, може бути тільки назва Русинів. Тому мову можна називати тільки руською мовою — а назва „українська мова“ повинна бути зовсім усунена і не допускана під ніяким позором. — Назву „український“ можна допускати тільки (єдине) на означення ідеольогічної, а не племінної приналежности. На означення руських сепаратистів можна вживати назв: „Русин настроєний („успособійони“) сепаратистично“, „Русин українського напряму“ і т. п., і навіть просто „Українець“ в такім значінню, як нпр. соціяліст, комуніст, народовець, ундовець, петлюрівець і т. д. Русин російського напряму малиб назву Старорусинів, польського напряму — „Русинів настроєних („успособійоних“) по польськи“ або т. п. — Руські відокремлені групи (Поліщуків, Лемків, навіть Гуцулів) належить означувати племінними назвами, — назви Русинів у відношенню до них належить уникати. — На білоруським терені назва Білорусин, білоруський і т. д. повинна займати те становище, яке на руськім терені займає назва „руський“. Назви Кривичів, яку в останніх часах пропагують білоруські сепаратисти, не належить допускати таксамо, як назви „Українці“.

Щож можна сказати про ті предложения Гертиха?

Передовсім належить ствердити, що ми нікого, отже й Поляків, не примушуємо, щоб нас у своїй мові називав нашою сучасною національною назвою — Українці, український, бо сего зробити ми не в силі. *) Та не знажаючи на те, всі народи, не виключаючи навіть Росіян, в останніх часах самі приняли ту назву на означення нашого народу. Приймається та назва чимраз більше і між Поляками. Бо життя сильніше ніж всякі інші „рації“, хочби ті „рації“ були не знати які шовіністичні.

Та не примушуючи нікого, щоб нас називав так, як ми самі себе називаємо, ми ніколи не погодимося з тим, щоби хто небудь нас приневолював до назви чи до назв, яких ми не бажаємо, або заборонявв нам називати себе так, як ми бажаємо. Уважаємо се просто — безсоромністю, яка тільки роздратовує кожду чесну людину. Хто нам накидає наше імя, в тім бачимо всі і відразу — ворога. Се мусимо сказати з цілим натиском щодо наведених вище „предложень“ Гертиха, котрі торкаються нашої національної термінольогії.

Зокрема щодо назв „Русин“ і „руський“, то думаючі люди між нами тих назв ніколи не відкидали. І ми навіть не думаємо їх відкидати. А не відкидаємо тих назв і не можемо відкинути тому, бо то наші прастарі національні і державні назви, яких від 1000 літ уживали і якими дорожили наші предки. Вони ті назви закріпили на віки в письменних памятках, що їх передали нам у спадщині. Тому між нами тільки дуже нерозумні люди гніваються й обиджаються, коли їх хто назве нашою прастарою національною і державною назвою.

Та не відкидаючи нашої прастарої національної і державної назви „Русь“, „Русин“ і „руський“, ми для виразнішого зазначення нашої національної індивідуальности приняли ще назву „Україна“, „Українці“, „український“. А приняли ми її тим лекше, що й та назва не нинішня і не вчорашня, але має в нас давну традицію. Зокрема з тою назвою звязане тісно наше національне відродження за нашого гетьмана Богдана, дальше в останнім XIX-тім століттю і, — се ще важніше, — наші визвольні змагання останніх двох десяток літ XX ст. Тому та назва для нас таксамо дорога, як і наша стара назва „Русь“.

Подібна історія, як з нашою старою назвою „Русь“ і „руский“, була й є з назвою, котра походить з Риму. Сегодня прямі спадкоємці давних Римлян не називають себе Римлянами, тільки Італійцями. Зате назву „Романі“ задержали по нинішний день на окраїнах давної римської держави її військові кольоністи, котрі сильно змішалися з місцевим населенням ріжних племен і рас, а саме Ромуни.

*) Таксамо є не лише з нами у відношенні до сусідів. Як відомо, Словяне називають своїх західних сусідів Німцями, а не Дойтшами, як вони себе самі називають. І Німці не обурюються на те, хоч корінь тої назви навіть обидливий, бо насуває думку, що вони в понятті Словянина не знають „людської мови“ і тому вони, мовляв, німі. Тих самих Німців Анґлійці називають „Джермен“, а Москалі — „Германцями“. Се щось таке, якби нас, Українців, називав хто не Українцями і не Русинами, тільки „Словянами“.А Поляків називають Мадяри не Поляками, тільки їх старим іменем „Левдель“ (Ляхи“). Подібно роблять з Поляками Турки, що називають Польщу — „Лехістан“. Ніхто на те не обурюється. Отже і ми, Українці, не маємо причини обурюватися, коли нас Поляки, чи хто небудь інший, називає нашою старою назвою „Русини“. Та як ми самі себе хочемо називати, се виключно наша річ.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

З Судової Вишні пишуть нам: 21 квітня с. р. о год. 12 відбудеться в Судовій Вишні посвячення нового дзвону. Сей дзвін справлено тут для парох. церкви Пр. Трійці. Вечером в салі укр. Нар. Дому відіграє Марійська Дружина відповідну виставу. Рідке свято заповідається величаво. Запрошено теж вірних з дооколичніх сіл. Шкода тільки, що місцевий парох, котрий вже третий місяць не виходить з дому, ізза своєї недуги не зможе взяти участи у святі.

Помер Кардинал Льокателлі, перший Кардинал, висвячений Св. Отцем Папою Пієм XI.

Фільм про Ювилейний Рік. В Парижі відбулася недавно в найбільшім кіні премієра фільму п. з. „Правдиве обличча Ватикану“. Сей фільм створив Центральний Комітет Святого Року під протекторатом Катол. Кінематографічної та Радієвої Централі. Накручували його підчас ріжних торжеств Ювилейного року. Він представляє передовсім Св. Отця, як Він працює, як благословить тисячні маси вірних, величаві торжества в честь Христа, канонізацію св. Івана Боско, історичні памятки Ватиканського Міста, його церкви, монастирі, бібліотеки і т. д. Момент папського благословення публика приняла довгими оплесками й окликами в честь Св. Отця. — На премієрі були м. ін.: Архиепископ Парижа, Кардинал Вердіє, 5 епископів, богато духовенства, представники правительства і т. д. (КАП).

Катол. російська преса візьме участь в міжнародній виставі катол. преси. Про се катол. російський священик Сіпіягін повідомив комітет. Катол. російська преса повстала мимо великих трудноцїв зі сторони царської влади в 1905 р. Тепер має вона лише два періодичні видавництва: двотижневик „К Соединенії“ в Вильні та „Католіческій Вестнік“ в Харбіні. — (КАП).

Зїзд Жіночої Ліги при Катол. Акції. В Парижі відбувся в днях від 2 до 4 с. м. великий конґрес Жіночої Ліги при Католицькій Акції. На тім конґресі порушили дуже важні справи теперішної доби, а саме справу обовязків сучасної жінки супроти держави. В програмі Зїзду були м. ін. промови: „Сучасна жінка в родині“, „Могутність родини“, „Жінка та її обовязки“, „Діяльність Жін. Ліґи при КА в 1934 р.“. Конґресом проводили: Епископ Ману Преосв. Ґрант і Еп. Штрасбурґа Преосв. Ріш. Конґрес закінчено торжественним богослуженням в базиліці на Монтмартрі. Відповідну проповідь виголосив Архиепископ Парижа Кардинал Вердіє. (КАП).

Національний евхаристійний конґрес Франції відбудеться в Штрасбурзі від 17 до 21 липня 1935 р. Головною темою нарад конґресу буде справа: „Евхаристія як жерело життя і мира“. (КАП).

Монахи з гори св. Бернарда в Альпах провадять переговори в Китаю в справі купна відповідного терену під будову схоронища. Тимчасом вчаться місцевої мови. Їх схоронище стане на висоті 6.000 м. понад морем, у просмику, що лучить долини рік Меконґ і Салюен.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Чудесне уздоровлення в Станиславові

Від кількох літ проваджу я брацтво Третого Чина св. Василія Вел. при гр.-кат. катедральній церкві в Станиславові. Одною з членок того брацтва є також Параня Ганусяк, донька бл. п. Івана і Анни, округла сирота, стану вільного, літ 25, родом з Ляцького Шляхотського, пов. Товмач, слуга, але без обовязку, бо в січні 1934 р. впала на сходах, тяжко побила собі крижі і в наслідок того стала нездібна до праці. Від часу того випадку відчувала вона великий біль у хребті. В додатку так її скорчило, що ходила майже попри землю.

По двох місяцях лічення в тутешній Касі Хорих і шпиталі, Др. Осип Гробельний в Станиславові пересвітлив хору і ствердив у неї в місці удару туберкульозу хребетного стовпа в околиці грудної части та горячку 39°. Щойно тоді Каса Хорих вислала хору на клініку до Львова, де їй чотирма наворотами все на три місяці закладано ґіпсовий ґорсет. По місячній перерві знов на клініці у Львові заложено хорій вже четвертий раз ґіпсовий ґорсет також на три місяці, бо стан хорої погіршився через те, що вона мусіла тяжко працювати на своє удержання. Про факт хороби хорої свідчить слідуюча п о с в і д к а міського уряду здоровля в Станиславові:

Hanusiak Paranja, lat 25, z powodu złamania kręgosłupa pozostaje w gorsecie gipsowym od 3 mies., założonym na klinice chirurgicznej Uniwersytet. Lwowskiej przez prof. Ostrowskiego. Chora powinna udać się na klinikę do Lwowa celem dalszego leczenia.

Miejski Urząd Zdrowia w Stanisławowie
8.II. 1935. Dr. M i k s i e w i c z.

Останній раз знято хорій ґіпсовий ґорсет на клініці у Львові дня 15. II. 1935. Того самого дня по зняттю ґіпсу і пересвітленню хорої промінями Рентґена, лікар львівської клініки ствердив, що її хребетний стовп в місці зломання не зростається, ба навіть цілий її хоробовий стан погіршився, тому рішучо наказував хорій знов дати собі заложити ґіпсовий ґорсет, бо інакше грозить їй каліцтво.

Одначе хора, вже цілком зрезиґнована та перетомлена довгим ношенням на собі ґіпсу, не хотіла на те згодитися, бо по перше від довгого ношення ґіпсу на її тілі потворилися рани, по друге у зимі (лютень) вона від того ґіпсу дуже мерзла, в додатку навіть не маючи, де мешкати, бо кождий хотів каліки-сухітниці чимскорше позбутися зі своєї хати.

Дня 28. II. 1935 р. прийшла до мене хора Параня Ганусяк і представила мені своє гірке і безвихідне положення, як також розповіла мені про свою хоробу та скаржилася на великі болі в хребетнім стовпі. При кінці хора додала, що також Др. Осип Гробельний по оглянені й пересвітленні її промінями Рентґена дня 19. II. 1935 рішучо наказав їй, знов дати собі заложити ґіпсовий ґорсет, бо інакше чекає її каліцтво. Хора просила о якусь пораду.

По вислуханні того всего я також дораджував хорій, щоби знову дала собі заложити ґіпсовий ґорсет та постарався о якесь приміщення для неї в однім заведенні бодай на час, коли мусітиме носити на собі той ґіпсовий ґорсет. Однак здаючи собі справу з дійсного стану хороби хорої, як також видячи її цілковите опущення, я порадив хорій, щоб шукала помочи і ратунку в Матері Божої. В тій сильній вірі в поміч Матері Божої я поручив хорій, щоб перед виїздом до Львова на клініку відправила девятницю до Матері Божої, перед останнім днем тої девятниці випила фляшочку води з Люрд, яку я дістав від Впр. о. Маврикія Ван де Малє, ігумена монастиря наших ОО. Редемптористів у Станиславові, як також обіцяв в останній день її девятниці відправити Службу Божу за її уздоровлення.

Хора все те виконала. Через девять днів (1. III.—9. III. с. р.) щоденно приймала св. Причастя, рано і вечером відмовляла вервицю до Матері Божої, додаючи просту горячу просьбу: Мати Божа, як хочеш, уздорови мене. А передостаннього дня девятниці випила фляшочку води з Люрд. Останнього дня її девятниці я відправив Службу Божу за уздоровлення хорої.

По скінченій девятниці хора мала ще $2^1/_2$ дня великі болі в хребті. Прийшовши до мене в своїм горю немов жалувалася, що Мати Божа не приняла її девятниці. Я запевнив хору, що девятниця не буде даремна, бо мав я ту сильну віру, що Мати Божа такій хорій і бідній дівчині певно допоможе.

Третого дня по скінченій девятниці т. є 12. III. с. р. хора поїхала до Львова, щоб на клініці знов собі заложити ґіпсовий горсет. В дорозі до Львова хора дальше горячо молилася до Матері Божої о виздоровленя. Серед молитви час їй так скоро минув, що навіть не стямилася, як вже була на стації у Львові. Та висідаючи з поїзду на своє превелике здивування почула себе цілком здорова. Вже не відчувала в хребті ніяких болів, хоч іще того самого дня до півночі дуже терпіла від болів у хребті та лише з великим трудом могла обертатися. Подумала собі, що цілком без потреби приїхала до Львова, бо їй ґіпсового ґорсету вже непотрібно. Всеж таки пішла на клініку. На клініці лікар пересвітлив промінями Рентґена її хребетний стовп, зробив з нього знимку та порівнав теперішню знимку зі знимкою з 15. II. 1935 і по свідоцтву Парані Ганусяк так сказав: „Сталося якесь чудо. Ще мені таке не трафлялося. Кість зрослася і то цілком рівно. Я думав, що бодай ще три роки буде треба тебе лічити і закладати тобі ґіпс. Вже ґіпсового ґорсету тобі не потрібно“. А тому місяць виразно наказував хорій заложити собі ґіпсовий ґорсет ще на дальших три місяці, бо інакше стане калікою. Лікар запитав хору, чи вона лічилася вдома. Хора відповіла, що не лічилася, бо немала защо, лише молилася до Матери Божої.

Хора, а тепер Матірю Божою з Люрду чудесно уздоровлена радісно і щасливо вернула до Станиславова, тішиться своїм здоровлям та не може надякуватися Матері Божій за своє уздоровлення.

По тім факті чудесного уздоровлення я звернувся по інформації в справі хорої, а тепер чудесно уздоровленої Парані Ганусяк до Др. Осипа Гробельного в Станиславові, котрий довший час мав хору в своїй лікарській опіці та безкорисно не лише лічив, але також кілька разів пересвітлював її промінями Рентґена і тому добре знав стан своєї пацієнтки. Він у її ріжних хоробах ставив влучні лікарські діяґнози, які пізніше потверджували також лікарі Каси Хорих і загального шпиталя в Станиславові. Др Осип Гробельний заявив мені:

„Хору Параню Ганусяк знаю від 5 літ. В тому часі хорувала вона на запалення суставів, перейшла операцію сліпої кишки, хорувала на шкарлятину і червінку, а на останок у березні 1934 р. по пересвітленні промінями Рентґена ствердив я у неї в місці удару туберкульозу хребетного стовпа в околиці грудної части. Пізніше ще кілька разів оглядав я хору і за кождий раз стверджував у неї горячку, яка на протязі цілого часу хороби хребетного стовпа (13 місяців) у неї вагалася між 37,5° і 39,5°. Хора в часі хороби хребетного стовпа не уживала ніяких ліків, лише чотирма наворотами по три місяці мала заложений ґіпсовий ґорсет. Останній раз оглядав і пересвітлив я хору промінями Рентґена дня 19. II. 1935 р., ствердив у неї горячку 38.5°, дальшу туберкульозу хребетного стовпа і погіршення цілого хоробового стану. Тому наказав я хорій поновне заложення ґіпсового ґорсету, побоючись її каліцтва. По місяці, а саме дня 22. III. 1935 р., я знов оглянув хору, пересвітлив її промінями Рентґена і ствердив її ц і л к о в и т е у з д о р о в л е н н я. Заявляю, що того уздоровлення моєї пацієнтки в короткім часі (одного місяця) і до того під весну в природний спосіб собі пояснити не можна, тим більше, що пацієнтка не уживала ніяких ліків, а як слуга без обовязку по причині хороби жила серед дуже тяжких життевих умовин, удержуючися з милостині і мешкаючи кутом у ріжних знакомих нуждарів“.

Станиславів, дня 2. квітня 1935 р.

Др. Г р о б е л ь н и й Осип.

Так представив я стан хороби Парані Ганусяк і ствердженій факт її уздоровлення. Маю глибоке переконання, що те уздоровлення хорої є правдивим чудом. Бо чи хора дізнала лише зломання хребетного стовпа внаслідок упадку на сходах, чи також нездужала на туберкульозу хребетного стовпа в місці удару, то певним є, що її хоробовий стан помимо закладання ґіпсового ґорсету в дійсности п о г і р ш и в с я, як се ствердив 15. II. 1935 р. лікар львівської клініки, а 19. II. 1935 р. Др. Осип Гробельний, як се виходить зі стану горячки, яка через 13 місяців хороби її хребетного стовпа вагалася між 37.5° і 39.5°, свідчить про се також та обставина, що згадані лікарі формально наказували хорій поновне заложення ґіпсового ґорсету, побоючися її каліцтва. Про погіршення стану хороби свідчить ще й та обставина, що хора терпіла великі болі в хребетнім стовпі цілий час своєї хороби, а вже особливо від повороту зі Львова в лютні 1935 р. аж до 12. III. 1935. А однак хора, хоча вже не уживала ніяких природних лічничих середників, то по відправленні девятниці до Матери Божої і випиттю води з Люрду нараз в дні 12. III. 1935 р. почула себе цілком здоровою і від того часу вже немає ніяких болів у хребті. Уздоровлення хорої по пересвітленні промінями Рентґена потвердили також лікарі. Таке нагле уздоровлення не могло наступити в природний, лише в надприродний спосіб, тому те уздоровлення Парані Ганусяк треба уважати правдивим чудом.

Сей факт чудесного уздоровлення хорої Парані Ганусяк подаю до загального відома на доказ того, що й тепер діються чуда, а передовсім на славу Всемогучого Бога і на возвеличення Божої Матери, як також на те, щоби всі, особливож хорі, бідні й опущені шукали помочи й ратунку в Матері Божої.

Зазначую, що при монастирі наших ОО. Редемптористів у Станиславові, вул. Ґолуховського є уладжена печера зі статуєю Матери Божої на взір тої, в якій появилася Мати Божа в Люрді. Також у тому самому монастирі можна дістати воду з самого чудотворного жерела в Люрді.

По приміру нашої чудесно уздоровленої прибігаймо в усіх своїх потребах до Матери Божої з Люрду, яка має свою станицю також на українській землі в Станиславові.

Станиславів, дня 8 квітня 1935 р.

о. Іван С л е з ю к, катехит.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ книжочок і брошур виданих „Новою Зорею“ і „Правдою“ можете одержати за попереднім надісланням 31 зл. 75 сотиків і на почтову пересилку 3 зл. Знижка тривати-ме вже недовго. Потому ціна наших видань буде виносити знов поверх 60 зл. Подбайте про забезпечення свого оточення в добрі книжки!

ОГЛЯД ПРЕСИ

Чи еволюція ББ?

В краківсько-варшавському „Часі" появилася цікава стаття п. з. „Чи еволюція Б.Б.?". Подаємо її в перекладі, з огляду на її актуальність задля недалеких виборів:

Веснівка менше гарна від бозу, одначе стрічаємо її радісніше: тож перший вістник весни! Подібнож голосні політичні розмови чи аліянси, словом факти довершені в політиці, звертають на себе більше уваги, ніж еволюція деяких політичних поглядів, — їх трудніше вислідити, лекше про похибку, про фальшиву діягнозу, легко можна взяти позірні морщини на поверхні озера за глибоку филю. Одначе аналіза тих „аванткурер" політичної еволюції важніша й більше займаюча, ніж оцінка довершених фактів.

Чим було ББ на початку? Було коаліцією тих всіх, що погодилися з травневим переворотом як довершеним і тривалим фактом. Поза ББ були люди і партії, що не признали перевороту. Се значить, котрі чекали лиш нагоди, щоби зробити новий переворот, нову революцію, котра відсунулаб всіх учасників травневого замаху і збудувала новий режім на цілком інших підставах. Часть опозиції манила себе надією, що „санація" заломиться, переносячи на внутрішні польські відносини концепцію Німців „сезонштату". Як життя перечеркнуло концепцію Штреземана, подібно життя ліквідує теорію опозиціоністів, котрі уважали травневий режім ефемеридом. Прямо тому, що Польща існує, що режім триває.

Частина опозиції підлягала омані, що потравневе правління дасться усунути виборчими картками. Ся комбінація збанкротувала в р. 1930, і кождий рік, котрий від того часу минув, робить її щораз більше нереальною.

Врешті частина опозиції безсумнівно розуміючи, що „санація" ні не заломиться, ні добровільно не зложить зброї, спекулює, може підсвідомо, прямо на тім, що може в сприятливих умовинах удасться їй повалити „санаційне" правління домашною війною.

В тім була небезпека нинішного поділу на партію проурядову й опозицію. Бо лінія, що розграничує правительственну більшість від опозиції, не була лінією поділу поглядів, але якби проекцією майбутнього фронту домашної війни. Звідси зрозуміле, хоч болісне і шкідливе напруження партійної боротьби.

Тепер се зміняється. Щораз більше людей в опозиції застерігає собі надалі критичне становище, але річевої критики, без „аріер-пансе"*) про домашну війну. Чи се тому, що слушно здрігаються перед такою жахливою евентуальністю, чи може тому, що вони переконані, що домашна війна скінчиться для них погромом. Словом, в нас родиться режімова опозиція, опозиція Його Королівської Величности (по польськи требаб толкувати: опозиція Пана Маршала). Се значить, що вони признають, що Маршал се арбітр польської внутрішної політики, а в військових і заграничних справах одинокий авторитет і що Пілсудчики, бодай найповажніші, створили фактично нову аристократію, котра чи то законно через концепцію еліти, чи то фактично, через сам факт свого істнування і впливів, відограватиме в політичнім житті більшу ролю ніжби се випливало з самого їх числа. — *) без „думки наперед".

Повставання режімової опозиції викликає глибокі зміни в політичній ситуації й тим самим мусить відбитися скорше чи пізніше в концепціях Б.Б. Оскільки з засадничою опозицією порозуміння було неможливе, остільки нема перешкод для розмов з опозицією річевою, опозицією режімовою. Подруге в міру того, як засаднича опозиція слабне, як поодинокі її відміни переходять до річевої опозиції, ціла публична опінія стає потрохи ББ. І так пр. „Вечур Варшавскі", ба навіть „АБЦ" тяжко вже нині уважати органами засадничої опозиції, се радше органи річевої опозиції.

Чим більше слабне засаднича опозиція, чим більше ограничується до нечисленних фанатиків, тимбільше мусять зростати відосередочні тенденції ББ, якого цупкість була необхідною так довго, як довго режім міг бути загрожений, що може дати своїм прихильникам вільнішу руку, в міру, як режім розповсюднюється й утрівалюється. Коли можливість якогось нового перевороту, що перечеркнувби травень 1926 р., стає щоразто більше неправдоподібна, то се річ нормальна, що поодинокі групи ББ звертають більшу увагу на здійснювання дорогих їм засад. В той спосіб усталюється більше нормальний поділ на лівицю і правицю, котрі стоять спільно на ґрунті признання авторитету Маршала і концепції держави, які одначе ріжняться в суспільних і господарських питаннях. Помалу приготовляється може хвиля, в якій повстануть два ББ — праве і ліве, котрі могтимуть альтернувати при владі, що дуже знормалізувалоб, річ ясна, наше політичне життя.

Та се ще далекі евентуальности. Бачимо однак перші ластівки сего розвитку. Сильніше ангажується в тім напрямі лівиця ББ. По досить невдатнім витягненні руки в напрямі соціялістів деякими пресовими органами Бльоку, бачимо тепер нові зусилля в напрямі втягнення людової групи до співпраці з правительством. Ті проби не переймають нас ніяким неспокоєм. Чим менше угруповань залишаєтьея в засадничій опозиції, тим краще для дальшої мирної еволюції подій. Тим неменше неможливо глядіти на зусилля без деякого скептицизму. Людовці — се одначе головно пп. Ратай і Вітос. Договоритися з меншими представниками людовців може причинити ще одну сецесію — а було їх тілько! Бойко, Санойца, Цішак і т. д. — що може бути корисне, але не змінить основного укладу сил. По друге, колиб хотілося направду одержати попертя села, то не вистарчить навіть договоритися з пп. Ратаєм і Вітосом, але треба поправити долю селянської людности, а шлях до сего провадить не через рільничу реформу, а передовсім через величезне податкове відтяження: се задача дуже трудна і неможлива до здійснення на більшу міру в короткім часі. По трете, Польща се край, котрим правлять не селяни, але інтеліґенція, а впливи людовців серед інтеліґенції нечувано слабі. Вже богато сильніші впливи ППС. Коли до сего додати відому моральну слабість людових діячів, наслідком котрої опінія досить рівнодушно глядить на їх „вольти" (звороти — ред.), то треба дійти до переконання, що зближення з людовцями лише поверховно зміняє уклад політичних відносин в краю.

Богато цікавіша, хоч значно менше крикliва еволюція на правиці Бльоку. Правицю Бльоку творять очевидно полковники, а не консерватисти — і в консеквенції перевага лівиці в Бльоку цілком позірна. В дійсности правиця без порівнання сильніша. Отож майже вся ендеція, отже найактивніша частина опозиції, великими кроками впрошується до полковницького табору. Під тим оглядом нечувано симптоматична найновіша книжка молодого провідника познанської фронди, п. Юрія Дробніка „В огні перемін", котра творить найсильніший акт оскарження старої ендеції, який знаємо і з котрої подамо подрібно звіт нашим читачам в однім з найблизших чисел.

Так отже заноситься на цікаві зміни. Не треба бути нетерпеливим й очікувати „бомб" леда хвиля. Начеркнена нами еволюція буде ступнева, повільна. Чим довше тріватиме прозябання, тим певніше зійде здорове зерно.

Ся еволюція в кождім разі видається пожадана. Давний партійний поділ щораз виразніше не має сенсу, оскільки не є спекуляцією на катастрофу та домашну війну. Новий поділ може бути здоровіший. Крім того для ББ найбільшою небезпекою булоби стати декорацією для бюрократії, без суттєвого контакту з суспільством. Видко одначе, що оба крила навязують той контакт. І колиб се мали бути навіть „небезпечні союзи", то вони ліпші, ніж колиб правительственний табор завис в порожнечі або засклепився в безрусі і мертвоті.

Подяка

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре і без зайвих трудностей виплачення повної обезпеченої суми по моїй сестрі бл. п. Климентії Марії Огоновській, емер. учит. в Станиславові. Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити се одиноке українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові найширшим кругам української суспільности. —

Надія Огоновська.

9 -1—1.

В. Панейко, „Діло" і масони

У статті „Д-р Василь Панейко — явний відступник" („Батьківщина", ч. 14), з підписом п. Д. Палієва, є м. ін. такий уступ: „Раз приїхав до Львова як делеґат масонської льожі великого сходу і намагався втягнути до масонів ріжних українських діячів. Намовляв тоді і мене. Я, очевидно, дав йому неґативну відповідь. Д-р Панейко мені м. ін. заявив, що йому вдалося втягнути до масонів м. ін. деяких членів Редакції „Діла". Чи відповідає це правді, не знаю". — На ту замітку відповіло „Діло" в ч. 96, що з його теперішних членів ред. ніхто до масонів не належав і не належить.

о. Т. ГАЛУЩИНСЬКИЙ ЧСВВ.

Церква св. Христового Гробу в Єрусалимі

Опис її нинішнього стану.

Під каплицями на Голгофті в тій площині, що св. Гріб, є під „Каплицею Розпяття" розмовниця грецького Архимандрита. Побіч неї т. зв. Каплиця Адама. Се колишня печера в горі Голгофті, де після дуже давнього, ще жидівського передання мав бути похоронений Адам. В кождім разі се дуже символічна леґенда, що якраз хрест Спасителя стояв вкопаний безпосередно над гробом праотця людського роду Адама.

У продовженні тої „Каплиці Адама" на право й на ліво були два гроби, а саме Ґотфрида з Буйону і його брата Балдвина. Домовина Ґотфрида мала такий надпис: „Тут спочиває славний лицар Ґотфрид з Буйону, котрий здобув для християнства св. Землю. Нехай його душа царствує з Христом. Амінь". Та 1244 р. фанатичні орди Харезмійців при заняттю Єрусалима поотвирали ті гроби і тіла спалили. Дальші знищення гробів доповнили вже Греки, як згадано вище. Нині остали лише дві марморові плити, які прикривали гроби обох лицарів. З памяток по Ґотфриді остав лише його меч та остроги. Обі ті цінні памятки переховуються в монастирі ОО. Францішканів. Тим мечем латинський Патріярх Єрусалиму т. зв. лицарським ударом надає ордер св. Гробу.

Напроти входу св. Гробу є відділена муром церква незєдинених Греків, „Католікон". Се колишня церква хрестоносців, вибудована для каноніків, які мали щоденно правити хор й обслугувати св. Гріб. Сю церкву перебудували Греки та через те зовсім попсували її первісну красу й симетрію.

На північно-західній стороні при базиліці св. Гробу стоїть монастир ОО. Францішканів. Сей монастир має через захристію і каплицю безпосередний вхід до базиліки св. Гробу. При Голгофті знов є монастир незєдинених грецьких монахів, а між дзвіницею і копулою положений монастир незєдинених вірменських монахів.

Було вже по год. 6 вечером, коли ми опустили Церкву св. Гробу. В душі остало враження якогось несмаку і пригноблення. Сі враження викликує нелад і повне запущення тих так дуже святих місць, найдорожчих памяток для кождого християнина на землі. Сама церква внутрі нечиста, всюди вештаються монахи, незгідливі між собою. Найменша притока може дати причину до сварок і навіть до бійки, що вже нераз мало місце в тій Святій Церкві. Тут дійсно виразно бачиться ту криваву рану, яку завдала схизма орґанізмови Церкви. При головних дверах мусулманська сторожа, яка поводиться рівнодушно або й цілком невідповідно, як на святе місце. Зовні знов церква обдерта, дійсний вид опущення. Причина в тім, що за богато співвласників, оден другому не позволить за ніщо в світі підняти на власну руку навіть найконечніші направки, а просто неможливо, щоби всі разом згодилися на перепровадження основної віднови церкви. Ось недавно подали часописи алярмуючі вісти, що церкві св. Гробу загрожує завалення, коли не наступить скора й основна направа. Справою занялися латинський Патріярх і Кустош св. Землі. Вони внесли відповідне предложення до анґлійського уряду. Може бути, що ті заходи приспішать загалом розвязку посідання святих Місць.

Коли ми вертали назад до нашої гостинниці, муеззіни на мінаретах численних мошей заводили протягло зазив до вечірньої молитви.

Ще того дня стрінула мене одна несподіванка. По вечері коли я хотів піти

Українська захоронка

За здорову душу української дітвори.

Виховання дітей належить до найважніших завдань суспільности. Розуміють се народи державні й недержавні. Вони думають постійно над вибором метод, котрі відповідалиб найкраще вимогам справи та охоплювали виховну ділянку в цілости. В українській суспільности справа виховання дошкільного дорасту не нова, хоч під оглядом поширення на всі верстви суспільности доволі молода. Про плянову роботу в сій ділянці, подуману на ширшу міру не було дотепер мови. Кожда виховна установа робила се на свій спосіб. Брак порозуміння щодо спільної акції й однакових метод впливав на вислід сеї праці. Велика частина суспільности починає вже розуміти потребу масовости і суцільности сеї акції, котру треба вести згідно з вимогами духа часу. Виявили се Загальні Збори Т-ва „Українська Захоронка" у Львові. Відбулися вони 11 квітня с. р. в салі „Української Бесіди". Відкрила їх голова Т-ва п. Софія Ракова, витаючи присутних около 60 членів (на всіх біля 360), представників Митрополії, центральних установ і преси. На предсідницю Збори вибрали п. К. Малицьку, на секретарку п. Ріплеву. На самому вступі Збори вшанували память померших членів Т-ва повстанням з місць. По відчитанню протоколу з попередних Зборів і приняттю його без змін слідували звіти поодиноких членів Виділу. Перша здавала звіт п. М. Донцова. Вона говорила про працю Т-ва в звітовому році. Праця ся мала потрійний характер: добродійний, виховний і суспільної опіки. Богато дітей біднішого міського населення виставлених на шкідливий вплив улиці з її шумовинням як під оглядом моральним так і національним. Праця Т-ва йшла отже в тому напрямі, щоб відмежувати сю дітвору від шкідливих впливів і дати їй реліґійно-національне виховання. Дотеперішна практика показує, що добре вихована дитина може мати рішаючий вплив на оформлення світогляду цілої родини. Щоб праця Т-ва дала якнайкрасші висліди, Виділ подбав за ведення її в повному порозумінню з родичами, удержуючи звязки з батьківськими кружками.Виховну працю веде Виділ в сімох передшкіллях, положених в ріжних дільницях Львова. Передшкілля ведуть фахові учительки. В них було в звітовому році від 1 квітня 1934 до 31 березня 1935, 260 дітей, втім 131 хлопців і 129 дівчат. З них 112 дітей удержувала захоронка даром. Для всіх дітей видано 35.741 обідів. Окрім того Т-во вело виховну працю ще в двох світлицях на Богданівці та Старім Знесінню. В них було 50 дітей втім 24 хлопців і 26 дівчат. Для них видано 7.371 обідів. 30 дітей удержувано даром. Кошти удержання передшкіль і світлиць виносили разом 20.917.23 зол. Кожде передшкілля відбуло в себе Свято Матері, Свято Рідної Школи, Шевченківське, св. Николая та бодай одну-дві забави. Добродійна праця Т-ва полягала на акції доживлювання дітвори. Доживлювання відбувалося в трьох видах: доживлювання в передшкіллях і світлицях, доживлювання в харчівнях (Т-во має їх дві) та доживлювання в півоселях. В перших діти дістають снідання й одну теплу страву. В других — діти головно бідні мають цілоденне прохарчування. В півоселях діставали харч діти, котрі не могли виїхати на ферії задля матеріяльних недостач. Контроля міського Комітету позашкільної опіки ствердила в передшкільлях, харчівнях і світлицях повний лад і чистоту. Акція ся коштувала Т-во понад 36 тисяч зол. Референтка зложила подяку Ексц. Митрополитови і нашим центральним установам за матеріяльну поміч у праці. Касовий звіт зложила пані Г. Стефанович: Приходи в звітовому році дали суму 35.698.06 зол., стільки ж само й розходи. Загальний оборот виносив 71.146.62 зол. Далі здавала звіт п. Ганущакова Марія про півоселі. Їх було 8, з них користало 587 наших дітей. Моральні успіхи праці в півоселях були величезні. — Над звітами розвинулася оживлена дискусія. В ній забирали голос: п. Малицька, др. Федак, п. Ріплева, п. Донцова, о. Лада і п. Ракова. Вони висказували потребу поширення праці Товариства на інші міста та цілий край. Великою перепоною в дотеперішній праці був брак людей, котрі щиро помоглиб Виділови в його змаганнях за краще завтра української дітвори. По замкненню дискусії й ухваленню абсолюторії уступаючому Виділови Збори на внесок Комісії Матки вибрали новий Виділ. Головою Т-ва вибрано грімкими оплесками п. С. Ракову, котра положила немало труду біля розвою Т-ва. До нового Виділу ввійшли: пп-і О. Гординська, М. Донцова, І. Павликовська, А. Стефанович, М. Пастернак, Ст. Павлова, О. Лончинова, М. Мудракова, О. Копачева, О. Целевич, Ст. Роздольська, О. Будзова, А. Мартюкова, Ст. Монастирська й О. Савчакова. До Контрольної Комісії вибрано п. М. Федакову, Ст. Кульчицьку й О. Ціпановську. Тому що побажання вичерпано підчас дискусії, п. К. Малицька замкнула Збори. По Зборах відбулася фантова льотерія з вильосованням 27 гарних фантів. Гості приглядалися її вислідови за чаєм. Між гістьми були присутні Преосв. Будка та кілька священиків. — Л.

Збори Сокола Батька

Сегорічні Загальні Збори „Сокола-Батька" відбулися 14 квітня у власній домівці. Відкрив їх голова Т-ва інж. Михайло Хроновят о год. 10 рано короткою промовою. В ній підчеркнув, що се перші Збори по бурі. Вправді були скликані Надзвичайні Загальні Збори м. р., але про них тут не буде мови. Минулий рік — переломовий у життю Т-ва. В ньому члени й провід сокільської орґанізації набрали гарту й сили до дальших змагань. Історичним моментом був злопамятний бунт підчас III. Сокільського Здвигу. Він навчив Соколів дечого та відкрив хоробливі нарости, що тяжіли на сокільському орґанізмі. Під впливом бунту боляк тріс. Потому наступила здорова реакція. Рівночасно сам здвиг ослабив енергію Проводу при звичайній діяльности, бо його підготовка забрала богато часу. Мимо того вислід минулорічної праці Старшини не був гірший від попередних літ. Гіркий досвід з минулорічного Здвигу заставив Старшину, звертати увагу на якість а не скількість членів. Великі труднощі в орґанізаційній ділянці спричинив непридатний до теперішних умовин статут Т-ва. Минулорічні Збори змінили його вправді, але влада досі його не затвердила. — На секретарів покликав голова побр. В. Савяка та побр. Тихоліза. Перед звітовою точкою під гучні оплески салі відчитано привіт від Союзу Українського Сокільства за кордоном. Слідували звіти поодиноких членів Старшини: Перший здавав звіт справник Евген Благітка: Старшина працювала в діловому році серед несприятливих умовин. Всі сили посвятила вона на скоординовання сокільської орґанізації, започатковуючи схему сокільського суперництва поодиноких гнізд в краю. В діловому році мало Т-во 313 фізичних членів (нових прибуло 81, убуло 21). Крім того належали до Т-ва майже всі гнізда в краю. Т-во має фахову бібліотеку, з котрої користали головно провідники вправ. Крім того є й чеські журнали. З недіяльними гніздами Старшина не була в контакті і за кару не висилала їм ні „Сокільських Вістей", ні обіжників. Старшина розвязала за бунт 32 гнізда. Кілька гнізд закрила влада, мотивуючи своє рішення тим, що ті гнізда робили військові вправи чи орґанізували доріст.

Встає голова й констатує, що на салі є приявні: 20 відпоручників гнізд з краю, 51 фіз. членів, 8 гостей і два представники преси: Нової Зорі та Діла.

Дальше здавав звіт начальник інж. Яр. Благітка, референт руханкової Секції. Діяльність Секції ділилася на дві части: звязану зі Здвигом і кождорічну. Секція обговорювала на своїх засіданнях справи загальнокраєві, курси, здвиги і внутрішні в Т-ві. До Здвигу йшла оживлена підготовка, в котрій відновило працю богато недіяльних гнізд. По Здвизі наступило ослаблення праці, як звичайно буває. В поздвиговому часі опрацьовано плян праці, котрий вже здійснюється. Він обіймає зладження приречення членів, виховання інструкторів, уладження попысів, видання фахових підручників, потрібних до ведення вправ, ідеольоґічне виховання членів і т. д. Богато праці присвятила секція львівським гніздам і є надія, що вони небавом будуть самовистарчальні. (Д. б.).

на терасу дому і звідтам обняти оком цілу панораму Єрусалиму при яснім срібнім світлі місяця, дають мені знати, що якась „донна" — жінка хоче бачитися зі мною. Я не міг ніяк додуматися, що се може бути за „донна"; тим більше, що се був перший день мого побуту в Єрусалимі. Вийшов я до розмовниці й там стрінув таки нашу жінку, котра побачивши мене сказала: „Нєх бендзє похвальони Єзус Христус. Чи ксьондз з Польскі? По виговорі я пізнав, що се не Полька, а таки Українка. Тому відразу питаю її по українськи: „Як ви тут знайшлися та що робите?". Тоді вона розповіла мені цілу свою подорож до св. Землі. Походила зпід Томашева й 1925 р. вибралася на ювилейний рік до Риму. З Риму повандрувала до Люрду, звідтам до м. Лімпіяс в Еспанії, з Еспанії впросилася на корабель як послугачка й поплила до Яфи. З Яфи пішки прийшла до Єрусалиму й замешкала в Сестер Францішканок. Там услугує і за те дістає повне удержання. Колиж я спитав, яким способом довідалася про мій приїзд до Єрусалиму, відповіла, що Сестри, що провадять кухню в гостинниці, сказали їй, що приїхав один священик з Польщі. Розуміється, та несподівана візита коштувала мене кілька палестинських пястрів, себто кілька наших золотих.

Так закінчився перший день мого побуту в Єрусалимі. (Гл. „Н. З." ч. 827).

Гумор. — Добрий готель. — Господар: Якже ви спали, Вп. пане? Признаю, що ліжко трохи невигідне. — Гість: Дякую, було дуже добре, тільки час до часу я вставав, аби трошка відпочати.

Гумор. — Як поводиться вашим синам? — Одному добре, він якраз дістав пару сот зл. за те, що щось нашкрабав. Він рисівник. А другий, книговодець, також щось нашкробав у книгах — і дістав кілька місяців!

МАРҐАРИНА МЕНОРА

AMADA

надається до всяких страв і тіст

знаменита до смарування хліба.

Вистерігайте ся наслідування і звертайте увагу на напис „МЕНОРА" і знак фабр. „АМАДА".

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Дві культури Европи

Що таке „культура": дефініції Ойкена і Кшесіньского. — Дві культури Европи: християнська й матеріялістична. — Признаки християнської культури. — Зла мішанина культури християнської й матеріялістичної. — Признаки антитрадиційної культури. — Тьма у серці...

Коли йде про поняття, яке криє за собою термін „Культура", то прим. німецький фільософ Рудольф Ойкен пише про се так: **„...es handelt sich bei der Kultur um die Verwandlung des menschlichen Daseins in Tätigkeit, es handelt sich um die Bildung einer neuen Lebensstufe gegenüber der untermenschlichem Natur; der Mensch will nicht nur in einem gegebenen Dasein dieses oder jenes verschieben, sondern er bildet einen neuen Lebensstand und gewinnt in solchem Bilden ein stolzes Gefühl der Grösse und Überlegenheit über alle Umgebung"** [6]).

Доцент краківського університету д-р Андрій Кшесіньский у книжці „Kultura nowoczesna i jej tragizm"[7]) подає таку дефініцію: „Культура обіймає все, що в якийнебудь спосіб завдячує своє істнування творчій людській діяльности. Можна її очеркнути як збір вислідів творчої праці людини над розвитком своїх духових сил і тілесної справности, над здобуттям влади над самим собою і над природою, як також над заняттям постави супроти дійсности і всесторонно понятого життя, як також супроти людей, що беруть в ньому участь, постави, яка відповідає його стремлінням й ідеалам. Отже належать до неї (культури) як фільософія, релігія й етика, література, історія й мистецтво, так і науки формальні, природничі і всякі інші ділянки, що займаються досліджуванням будьто чоловіка й його історії, будьто дійсности незалежної від нього. Інакше можемо очеркнути культуру як збір вислідів, осягнених у творчій праці чоловіка над здійсненням ідеалу правди, добра і краси, беручи під увагу факт, що справді всі людські зусилля обертаються довкруги тих трьох ідеалів". (Цит. кн., ст. 14—15).

Відповідно до розуміння тих ідеалів у сучасности — а таке розуміння дуже ріжне — маємо тепер в Европі не одну, хоч так би декому може і здавалося, а більше культур. Кшесіньский у цитов. книжці розріжнює дві культури сучасности: традиційну або християнську й антитрадиційну або матеріялістичну. „Назовні вони уподібнюються до себе й часом виступають під спільною постаттю. Представники одної й другої однаково трудяться над новими здобутками в ріжних ділянках науки й над улекшенням людського життя та скріпленням його живчика... Одначе ріжняться в основній справі, а саме в ідеольогії й у заниманні справи супроти цілої дійсности й супроти самого життя". (Кшесіньский, стор. 25).

В християнській культурі, головно в її завершенні: в католицькій постаті, виступають, як важні її прикмети: універсалізм і динамізм. Виразно зазначена ціль чоловіка: Бог і Його слава. Простуючи до тої цілі, чоловік знаходить рівночасно своє найвище щастя. Дорога до тої цілі йде через внутрішну працю, через панування над собою і творчу співучасть в Божому діланні. Душа визволяється в такій праці зпід злого впливу гріховної вдачі й через освячаючу ласку стає дитиною Бога. Праця й тяжкі зусилля та терпіння гартують чоловіка та приготовляють йому майбутнє прославлення. Отже в християнській релігії Бог-Христос займає центральне місце в відношенні до людини. А проте такий христоцентризм не придушує чоловіка. Навпаки, підносить його понад власну обмеженість і нужду, понад усю дійсність світа — й показує чоловікови його правдиву гідність, супроти котрої вся земна велич тільки марна тінь її.

Сей теоцентризм виступає ярко також і в християнській культурі, яка саме спирається на християнській релігії. Се зовсім зрозуміле, коли зважити, що релігія се в культурі той чинник, котрий витискає на ній своє найглибше пятно й надає відповідний напрям її розвоєви.

Чоловік, кермований Божими напрямними й ласкою, творить нову дійсність вартости, дійсність яка не істнувала у всесвіті, й доповнює нею Боже діло. Довершує того, чого Бог не хотів сповнити, затримуючись на порозі свобідної волі людини, щоб ні в чім не нарушити того цінного дарування чоловіка.

В житті чоловіка, що змагає до здійснення ідеалу, вказуваного йому християнською культурою, **нема нічого з квіетизму чи пасивности.** Навпаки в ньому ярко зазначується активність. Стремління опанувати землю і власну природу, облекшити собі співжиття з іншими людьми, сперти своє відношення до них на справедливости й любови, все те, що належить до суті культури, — все те має своє жерело в Божій волі й рівночасно се наказ совісти чоловіка. Плоди людської праці в тому напрямі не є ціллю самою в собі, тільки засобом до цілі: слави Бога через творчу співучасть в Його діланні.

Життеві **страждання** й невзгоди не ломлять християнина, тільки гартують його душу та збогачують новими вартостями. Життеві **успіхи**, почести і слава не надувають його пустою гордістю. Християнин знає, що чим більше талантів одержує, тим більші обовязки накладають вони на нього.

Сум се для християнина чинник, що присмирює нахили, які пруть його до упадку; отже властиво смуток співділає з додатними силами людини. **Радість** і внутрішний мир сталі товариші християнина.

Отже християнська культура дихає здоровим **оптимізмом**, який удержує людські сили в свіжому напині й готовости до діла. Її **трансценденти**зм: лучення всякого дочасного поступу з надприродними вартостями, забезпечує ту культуру перед всякими катастрофами, на які чоловік може бути нараженний. Завдяки тому християнська культура в своїй ідеольогії остає стало ненарушена. Люди, які її представляють, можуть падати, — культура, яку вони висловлюють під її видимими знаками, може бути знищена, — вся країна, де на кождім кроці визначався її вплив, може бути спустошена, — але вона сама ніколи не впаде ані не знищиться. Остає стало ненарушена в своїм ідейнім і нормативнім характері.

Друга культура, що виступає в сьогочасній Европі, се культура протитрадиційна, матеріялістична. Вона основно ріжниться від християнської культури, бо відкидає ввесь духовий світ, а вказує на земні добра, як на єдину ціль людських стремлінь.

Через перемішання тих двох культур виступає в культурі Заходу богато противенств. Побіч мамонізму й гедонізму маємо в ній аскетизм і францисканську погорду до богацтва, побіч пансексуалізму — чистоту, і т. п. Особливо виступають ті противенства в культурі індивідуальній ріжних осіб, які жиють нерішеним життям між тими обома противними собі культурами. Такі особи далеко більше шкодять християнській культурі, ніж здецидовані, явні матеріялісти. Бо їм лекше перепачковувати розкладові первні до табору традиціоналістів і так поменшувати його стан посідання.

Матеріялістичну чи там поганську культуру відзначають ріжні її признаки. Перш за все **антропоцентризм.** Людина в матеріялістичній культурі — сонце, довкруги якого все обертається; тут—людина заступає Бога. В ділянці волі антропоцентричне наставлення виступає як **автономізм**, тобто такий духовий стан людини, в якім вона за жерело всякої моралі визнає лише — свою власну волю. З автономізмом ціпко вяжеться пересадний **індивідуалізм**, що проявляється вже не в самім наставленню волі, а в загальній негативній поставі сучасного чоловіка до всеї традиції і світа. Два визначні ісповідники такого індивідуалізму — Штірнер і Ніцше.

В відношенні до дійсности характеризують матеріялістичну культуру інші признаки. І так: **частинність** сеї культури признає тільки зверхні прояви дійсности, припадковість, безцільність усього. Не сягає вона глибин, не шукає остаточної цілі. Корчить і зубожує людське життя. **Машиновість** кидає чоловіка ниць перед божка-машину, каже людині молитися до технічного поступу, обожати капіталізм міліонерів чи комунізм колєктивів. Каже врешті зректися чоловікови своєї свободи й помалу забути про вільну немеханічну творчість. **Атеїзм** перемінився під впливом матеріялістичної культури в **антитеїзм** і мріє вже про повне знищення релігійности й виключення Бога з усіх людських справ. У капіталістичних державах атеїзм виступає тактикою підлазки: в країнах дикого соціялизму як безвірництво, воююче підпалами й убивствами. **Егоїзм** виступає в одиничнім життю як пересаджений егоцентризм, зовсім байдужий для таких суспільних болячок як прим. безробіття. (Нпр. в СССР безробітних нема, бо — ними ніхто не цікавиться, їх ніхто не списує, вони гинуть де попало і тому большевики чваняться, що в них, мовляв, нема безробітних). В соціяльнім виразі — як **націоналізм** — не числиться теж з ніякими моральними чинниками. Врешті характеризує матеріялістичну культуру ще **солідаризм**. Він виступає в новочасних картелях капіталістів і синдикатах робітників, у партіях і кліках та врешті в ватагах воюючих безвірників Еспанії, Мехіка й СССР, то знов у бандах ґенґстерів в Америці (ЗДПА). Одним служить солідаризм до грабежі чужого майна, другим до грабежі й нищення релігійности.

Ідеали матеріялістичної культури се: **сціентизм** або обоження науки; **реалізм** — у літературі й мистецтві понимання людського життя в ріжних його проявах тільки зі становища тіла й його потреб; культ гроша **мамонізм**; **культ тіла**; **гедонізм** — жадоба використати всі жерела роскоші як одиноку ціль життя; **пансексуалізм** під усякими видами: нудизму, вільної любови, розводів, „товариських подруж", сексуальних „меншостей" (содомізму) і под.

Психічний стан і успосіблення прихильників матеріялістичної культури визначають **змінчивість, невдоволення і смуток.** Нема в тій „культурі" сталих засад, отже все зміняється, пливе, проминає. Незаповнена остаточною ціллю душа стало невдоволена й неспокійна. В звязку з повною непевністю всього лучиться безнадійність, а вона знов веде за собою безмежний сум. Оловяним панцирем додушує серця тих, що замкнули їх перед Абсолютним, Відвічним, Нескінченим. (Кшесіньский, цит. твір, стор. 49—109). „Вбивають серце, вбивають душу — нічого їм не жаль". (П. Тичина). „На кашкеті в мене — зірка пятикутня, А у серці — тьма". (В. Сосюра). *) — **Араміс.**

[6]) **Geistige Strömungen der Gegenwart, 4 вид. Berlin u. Leipzig 1928, стор. 246—247.**

[7]) **Warszawa-Kraków 1934. Księgarnie Gebethnera i Wolffa. Стор. 161, вел. 8°. Ціна 5 зол.**

*) Гл. „Нова Зоря" ч. 826.

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

Нові видання

Збірник присвячений світлій памяті Мелетія Смотрицького з нагоди трисотніх роковин смерти. Архів Семинара Історії Церкви при Греко-католицькій богословській Академії у Львові. Т. І. В. І. Львів 1934. Накладом Греко-католицької Богословської Академії у Львові. Сторін 63. Формат 25×18 цм. 1 ілюстрація (портрет Мел. Смотрицького). Зміст: Від редакції. Проф. М. Чубатий: Слово про Мелетія Смотрицького; Іван Федишин: Мелетій Смотрицький та його унійна діяльність; Богдан Побігущий: Мелетій Смотрицький як полеміст; проф. Д-р К. Чехович: Мелетій Смотрицький як граматик.

Літопис Національного Музею за 1934 рік. Неперіодичне видання Союзу Прихильників Нац. Музею. Львів 1935. Стор. 24. Формат 24×16 цм. 3 ілюстрації.

З життя молоді

Дня 13 с. м. в великій салі державної гімназії з українською мовою навчання відбувся концерт її філії, присвячений 74-им роковинам смерти Тараса. Концерт був дуже добре підготований і прегарно виконаний. Вступне слово виголосив уч. 8 кл. Винників. Він схарактеризував Шевченка і його життя виключно на підставі листування поета. Виклад був солідно приготований і добре виголошений. Всі хорові й музичні точки були бездоганні. Хорами добре проводив уч. 7 кл. М. Антонович, на фортепяні гарно грав Б. Лончина, уч. 8 кл. Найбільш сенсаційною точкою концерту була оригінальна інсценізація Шевченкової поеми „Чернець”. Світляні ефекти і ціле виконання були дійсно прекрасні. Всі присутні були захоплені технікою тої інсценізації. Одного в тім всім було прикро слухати — страшенної мельодії „Заповіту” Шевченка. Розуміється се не вина тих, що організували концерт, але крайна пора перестати співати такі дідівські мельодії. — Гість.

В школах СС. Василіянок, при вул. Потоцького відбулися два свята в честь Тараса. Перші відбули свято 7 квітня „наші найменші” — діти передшкілля в віці 4—6 літ. Раділо серце глядача, як пописувалися оті дробенята. На виріжнення заслугує інсценізація вірша „цвітка на могилі”, в якій гарно вивязалася Христя Мартюк (6 літ) — сольоспів Любка Таранька (5 літ), та живий образ — „Садок вишневий”. — Хорами проводила повна життя й енергії Наталя Кобилянська (6 літ). — СС. Василіянки вложили богато праці, заки випровадили дітей передшкілля на сцену, проте не дивниця, що фреквенція в шкілці велика, бо навіть з дальших дільниць Львова (вул. Театинська) привозять родичі своїх дітей щоденно до шкілки.

Дня 9 квітня давала концерт молодь семинарії й гімназії, як також народня школа тих-же СС. Василіянок. Програма скромна, але солідно виконана. Добре обдумане вступне слово Ліди Головки, віддана з чуттям деклямація „Сон на чужині” — Іванни Матіяшів, Варіяції Бетовена — форт. сольо — Ірени Гарасим, дві точки віол. соля — Л. Фаціевич, сольоспів Більської — все те виконане добре та приготоване дуже старанно. З хорових продукцій найбільше подобалися: Лисенка „Огні горять” і „Думи мої”. Дуже добре вийшла хорова рецитація „Перебендя”. Фортепяновий провід в певних руках п. Др. Б. Кудрика. Настрій на салі святочно-родинний, бо концерт був доступний лиш для батьків молоді та ближчих гостей. Концерт зачався точно о год. 6, як було заповіджено, без традиційного опізнення. — Присутний.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СОЙМ має ухвалити нову виборчу ординацію мабуть 10. V. Сесія сойму має тривати 3—4 тижні. Потому сойм має бути розвязаний і будуть розписані нові вибори.

МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Польщі Бек виголосив в Женеві промову, в котрій заявив, що мир на сході Европи незагрожений і тому ніяких нових договорів не треба, бо вони нарушилиб вже істнуючу систему неагресії.

ФРАНЦУЗЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО внесло скаргу до Ради Союзу Народів в справі заведення обовязкової військової служби в Німеччині. Французький міністр закордонних справ домагався на засіданню Ради С. Н., щоб Рада осудила рішення Німеччини як односторонне відкинення міжнародних зобовязань і щоб устійнила способи, як на будуче запобігти таким односторонним крокам.

РАДА СОЮЗУ НАРОДІВ одноголосно ухвалила осудити німецький закон про загальний обовязок військової служби. Проти Німеччини голосувала також Польща (здержалася від голосування тільки одна Данія). В Німеччині панує загальне обурення.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА обурена на промову польського міністра Бека в Женеві. „Пті Парізієн” закидає йому навіть перфідію супроти французької скарги на Німеччину. „Ентрансіжан” пише, що між промовою мін. Бека і його голосуванням є суперечність.

ФРАНЦІЯ РОЗЧАРОВАНА СТРЕЗОЮ. „Еко де Парі” пише про Стрезу: Не треба піддаватися ілюзії й думати, що в Стрезі могли заключити правдиву англо-франко-італійську згоду. Англійська політика занадто мягка для того, занадто уступчива, занадто кепсько піддається рішенню.

КАНЦЛЄР ГІТЛЄР був на днях в басейні Саари й оглянув промислові заведення в містах Бохум і Ессен.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО заявило, що не видасть редактора Якобія Швайцарії, бо Якобі дістався в руки німецьких властей без ніякої інтервенції німецьких урядових чинників. А що редактор Якобі се богато разів караний зрадник батьківщини, то його судитиме німецький суд.

МОНАРХІСТИЧНА ДЕМОНСТРАЦІЯ відбулася на днях у Відні: Перед памятником героїв зібралося кількасот осіб з чорно-жовтими прапорами, щоб попращати прогульку австрійських монархістів, котрі вирушили до резиденції архикнязя Оттона в Бельгії. Поліція два рази розганяла демонстрантів.

НАРАДА МІНІСТРІВ закордонних справ держав Малої Антанти відбулася в Женеві. Радили над справою мадярського дозброєння.

БЕЛЬГІЙСЬКИЙ СЕНАТ приняв проєкт нового мовного закону. Він постановляє, що у флямандських судах урядовою мовою буде флямандська мова, а в вальонських судах французька. В столиці Бельгії Брісселі признали обі мови урядовими. Так на заході полагоджують національні спори культурні народи.

ФІНСЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Гакцель виїхав до Франції. По дорозі задержиться в Берліні, щоб обговорити справу фінсько-німецького договору.

В МАДЯРЩИНІ побідила при виборах до парляменту урядова „Партія Єдности”. Вона здобула поверх 70% мандатів. З інших організацій христ. сусп. здобули 14 мандатів (передтим мали 27).

В М. АМСТЕРДАМІ (Голяндія) поліція заборонила виступати з червоними прапорами підчас публичних зібрань.

НОВИНКИ

Слідуюче число „Нової Зорі” вийде з датою 28 квітня. Се буде вже велике святочне число, присвячене головно ювилеєви 50-ліття Станиславівської Дієцезії.

Збори Українського Гігієнічного Т-ва відбулися у Львові 14 с.м. УГТ веде у Львові протитуберкулічну порадню з рентґеновим апаратом, має філії в Станиславові, Коломиї, Теребовлі, Сокалі і Мостах Великих. Уладжено 10 гігієнічних вистав. УГТ вело м. р. кліматичну стацію на Соколі, спортову порадню, велику пропаґанду словом і письмом. Нажаль укр. громадянство не піддержує як слід праці УГТ. Головою УГТ вибрано знов д-ра М. Панчишина.

Дівоча ґімназія СС. Василіянок улаштувала святочну академію в честь Тараса Шевченка 13 квітня у власній авлі при вул. Длуґоша 17а. Підготовка свята і його виконання були без заміту та осягнули бажаний вислід: повне вдоволення присутної публики. Особливо гарно випали хорові продукції. Виконав їх хор учениць під проводом проф. М. Матієва Мельника. Виведення та інтерпретація поодиноких точок вказували на великий вклад праці дириґента і велику здисциплінованість хористок. Найкраще виведено останню хорову точку: „Вечерниці” Ніщинського. Зі сольових точок гарне було фортепянове сольо, котре виконала уч. О. Кізлик. Доповнювали милу цілість програми одна деклямація (Великий льох) та основно продуманий реферат уч. М. Прокопович. —Л.

„Чи письменник повинен мати світогляд?” На сю тему відбувся у Львові в „Молодій Громаді” дискусійний вечір 14 с. м. Позитивну тезу боронив д-р М. Ґнатишак, негативну д-р М. Рудницький. В дискусії бесідники остро осудили розкладову тезу М. Рудницького. Про сей дивоглядний вечір напишемо колись докладніше.

В Станиславові відбулася 13 с. м. спортова анкета, спрямована головно проти „Пролому”, станиславівського спортового т-ва. Урядили ту анкету націоналісти.

Публичні роботи. До коломийського староства надійшло 60 тон збіжжа і має прийти ще 200 тон. Збіжжам будуть платити за роботи при направі дороги Яблонів—Космач. Літом зачнуть будову моста над Прутом в Перерові. Проєктують також реґуляцію Пруту.

В Коломийщині в с. Виноград має повстати епідемічний шпиталь для недужих на плямистий тиф. В Коломийськім шпиталі вже нема місця.

Миші зїли 85% засівів на Покутті над Прутом. Жнива заповідаються катастрофально.

В Кутах вязниця переповнена. Засуджені ходять наразі на волі та очікують на свою чергу.

В Золочеві відбувся гарний сокільський вечір. Після промови д-ра Безпалька відбулися вправи посестер і побратимів, вежі, деклямації та виступи трубної орхестри.

Виклад про ґази виголосив в Стрию д-р Рибачевський. Між слухачами було найбільше молоді.

Велика буря перейшла над Збаражчиною. Богато будинків знищених. Дерева падаючи понищили телеґрафічні проводи.

236 міліонів дефіциту є в державнім буджеті Польщі в році 1934/35. В березні дефіцит виносив понад 19 міліонів зл.

Гумор. — В касарні. — Капраль до рядового: Ви чим в цивільнім стані? — Я доктор фільософії. — Тільки прошу не кпити з нікого, бо такої недуги нема, отже нема і доктора від неї.

Українці в Боснії, що перед 40 літами переселилися туди з Галичини, оснували 31. III. с. р. т-во „Українська Матиця" в Банялуці. Ціль т-ва: господарське та культурне піднесення українських переселенців. Т-во має побудувати власний дім, в котрім буде бурса і старається за допомогу держави для двох постійних зимових курсів для хлопців і дівчат. Щасть Боже боснійським Українцям в їх праці.

Два відчити про Україну в Канаді. В салі університету в м. Вінніпеґу проф. Ватсон Керк Конел виголосив цікавий відчит про українську поезію. Він знає українську мову й цитував наших поетів. Керк Конел переклав на анґл. мову „Слово о полку Ігоревім" і ряд українських поезій. — Пані Р. Інґленд виголосила тамже прегарний відчит про українське народне мистецтво. Відчит ілюструвала деякими предметами і знимками.

Найбільша смертність гр.-кат. немовлят. В 1934 р. в Польщі померло 123.922 немовлят, з того римо-катол. 84.254, греко-катол. 19.773, православних 17.478, евангеликів 2.869, Жидів 2.951, інших 597. Найбільша смертність гр.-кат. немовлят, бо 19.2 на 100 живих уродин. В евангеликів вмерло на 100 — 16.1, православних 14.6, римо-катол. 14, в Жидів 4.7. Значиться гр.-католики в Польщі, майже виключно Українці, або найменше вміють дбати за своїх дітей, або між ними розмірно найбільша нужда.

Большевики розібрали церкву св. Олександра Невського в Камянці Подільськім. Камінь зужили на будову вулиць. В вівтарі знайшли два мішки паперових грошей з часів УНР.

В Остербурзі померла Августа Герік в 88 р. життя. Коли мала 12 літ, тяжко занедужала і була помилково похоронена. Коли її зачали засипувати землею, вона збудилася і так спаслася.

У Штетині спущено на морські води новий німецький корабель „Танненберґ". Він має постійно їздити між Сх. і Західною Прусією. Традиційну бутельку вина розбила 12-літна внучка покійного марш. Гінденбурґа.

Родина Парма продала свою дорогоцінну бібліотеку. Купив її медіолянський антиквар Геплі. Княжий рід Парма збирав ту бібліотеку століттями. Є в ній м. і. дуже цінні рукописи від 14 ст. почавши і 1132 старих літурґічних друків.

Німецький професор Ернст Ціннер оповістив, що має докази на те, що Америку відкрив не Колюмб, але Йоган Мілер, уроджений в р. 1435 коло Кеніґсберґа. Він мав велике астрономічне знання й пояснив Колюмбови, що треба. Таким чином слава Колюмба незаслужена.

Суд в Лондоні засудив купця на 10 фунтів гривни за те, що він телефоном сказав до панни при телефоні „Ґаддем" (приблизно: Чорт бери!). В мотивах вироку сказано, що мужчина все повинен бути чемний з жінкою, навіть коли вона — панна при телефоні.

В Бенґалії (Індії) воздушна труба за пів години знищила понад 1000 домів і повиривала з корінням найстарші дерева.

Після 350-літного сну нагло зачав викидати ляву вулькан Хукузан в японській провінції Ішікава. Узбіччя вулькану густо заселені.

Гумор. — Всіх моїх пацієнтів лікую на підставі книжок. — То мусите дуже уважати, аби ви самі не вмерли на підставі друкарської ошибки.

Дмитро Котко: **Збірник українських пісень** на мішаний хор. Переклади й аранжіровки з репертуару Наддніпрянського хору. III десяток. Власний наклад. Львів, 1935. 12 ст. 4⁰. Ціна 3.50 зл. — Зміст: Ой стелись, стелись та барвіночку; Ставок заснув (на хор мішаний і мужеський); Ой наїхали вози; Май; Ой у полі вітер віє; Наш рідний край; Ой гаю мій гаю; Цитьте; Через поле широкеє. — Набути можна у всіх книгарнях й у видавця, Львів, вул. Сикстуська ч. 39 а.

Україна — Чувай 4 : 1 (3 : 0). Другі змагання за мистецтво окружної ліги закінчилися заслуженою побідою львівської „України" над польською перемиською дружиною „Чуваєм". *Ворота для* „України" здобули: Лисик 2, Сиротюк і Скрегота по 1.

Гумор. — Ну, Олю, як тобі було останних вакацій на селі? — Дуже весело: Як тільки тітка приходила до городу, всі воробці втікали і сідали на опудало в коноплях.

Гумор. — Ви, ласкавий пане, бажаєте собі кімнати з комфортом чи без? — Вистарчить без комфорту. — Івасю, заведи пана під ч. 13, але винеси відтам канапу, умивальню й рушник. —

Гумор. — Кельнер приніс зупу гостеви і каже: Подобає на дощ. — Гість, що зачав їсти: І таксамо смакує..

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.28—5.30 зол. Зол. доляр 9.00—9.08. Канадійський доляр 5.22; 1 нім. марка 1.95—2.05; 100 фран. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.00; 1000 ром. леїв 32.00—34.00 зл.; 100 австр. шілінґ. 99.50 зл.; анґл. фунт стерл. 25.50 зл.; 100 шв. франк. 172.00 зл.; ґданський ґульден 1.72 зл.; 100 італ. лірів 43.50—44.50 зл.

Набіл. Маслосоюз платив 19. IV. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. 2.75 зл., за 1 л. молока 16 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за копу яєць 2.40 зл. Тенденція на масло, молоко, сметану вдержана, на яйця звишкова. — Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 л. 25 гр.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі" для В. М. 30—3—4

Богослужебні вина природні, оригінальні італійські: „Lacrima Cristi", „Frascati", „Campobello", „Sansevero". Ціни оказійно низькі. Доставляємо в оригінальних, італійських 50—100 літрових бочках, або 3/4 л. наших фляшках. Замовляти: Яр. Цимбалістий, Львів, скр. п. 116, або: „Народна Торговля", Львів, Ринок, 36. 42—1—2

ВСІ ДІТИ на селі і в місті читають: „СВІТ ДИТИНИ" і „ДІТОЧУ БІБЛІОТЕКУ". Цілорічні передплати по 5 зол. посилати на адресу: Львів, вул. Зіморовича, 3.

Господиня в середнім віку метка, совісна, працьовита, ощадна, прийме заряд дому і господарства, навіть більшого, у священика. Зголошення: Уряд парохіяльний **Корнич коло Коломиї, п. loco.**

КІНА

АДРІЯ: Заглада світа.
ГРАЖИНА: Життя св. Тереси від Дитятка Ісус.
КАСИНО: Цар царів.
КОПЕРНИК: Цар царів.
МАРУСЕНЬКА: Цар царів.
МУЗА: Мальовача заслона (Ґрета Ґарбо).
ПАКС: Вірлятко.
СТИЛЕВЕ: Двобій зі смертю і ревія.
УТІХА: Присмирники Індіян і ревія.

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На осінний і зимовий сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! З-? Вибір великий!

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ГІМНАЗІЯ С. С. ВАСИЛІЯНОК В СТАНИСЛАВОВІ

оголошує отсим **КОНКУРС** на учительку (ля) латинської мови.

Вимагані повні кваліфікації та кількалітна учительська практика. — Платня після умови. — Подання вносити до 5. травня б. р.— 32-1—2 **ДИРЕКЦІЯ.**

ЗНАРЯДДЯ ГОСПОДАРСЬКО-ДОМАШНЕ, ФАРБИ, ЛЯКЕРИ і т. п. — поручає **Слад фарб під „Чорним Львом"**

Станислав Мосьціцкі і С-ка
Львів, Ринок 5. 34-1—

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. **Найменше оголошення** (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Се число „Нової Зорі" присвячене ювилеєви 50-ліття Станиславівської Дієцезії. Воно має 24 сторін і коштує 50 сотиків.

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 28 квітня 1935. Ч. 31 (829)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Христос Воскрес!

Великдень у Ватикані

Св. Отець поблагословив понад 200.000 осіб на площі св. Петра.

З Ватиканського Міста повідомляють: В дні Воскресення Св. Отець відправив понтифікальну Службу Божу в базиліці св. Петра в прияві 50.000 осіб. Перед базилікою зібралося понад 150.000 вірних. В Богослуженні взяло участь 13 кардиналів, 20 епископів, богато пралатів, Великий Майстер Мальтанського Ордену, члени папського двора і дипльоматичний корпус. Співав хор Ватиканської Базиліки під проводом славного композитора о. прал. Перосія. По Службі Божій крилошани базиліки св. Петра виставили на прилюдний вид хустку св. Вероніки та великі реліквії Господніх Страстей. Після Богослуження Св. Отець з льоджії фасади Ватиканської Базиліки уділив благословення „Урбі ет орбі" серед неописаного ентузіязму величезних мас, зібраних на площі перед церквою св. Петра, де стояли також папські ґвардії та репрезентації всіх родів зброї італійської армії. Благословення Св. Отця, переданого радієм, слухав весь світ.

Паломництва з цілого світа в Люрді

На торжественне „тридуум" в Люрді від 26 до 28 с. м., на закінчення Святого Року, приїде до Люрду велике число паломництв. Крім численних французьких паломництв приїдуть більші паломництва з Італії, Бельґії, Польщі, Мадярщини та зпоза Европи: зі Злучених Держав Півн. Америки, Болівії, Еквадору, Індії, Цейлону, Сіяму, Китаю, Японії й ін. Першого дня „тридуум" приїдуть численні паломництва дітей з цілої Франції, з Бельґії, Анґлії, Італії, Польщі і т. д. Понад 60 високих церковних достойників зголосило свою участь в сих торжествах. Св. Отець передасть радієм благословення до Люрду дня 28 квітня.

Закінчення Ювил. Року в Єрусалимі

Ювилей Відкуплення закінчать торжественно 28 с. м. в Єрусалимі, де Апостольський Делеґат, Архиепископ Теста, відправить понтифікальне богослуження. Щоб підкреслити важність тих торжеств, Св. Отець видав „бреве", в котрім поручив Архиепископови Тесті заступати Його та уділити в Його імени апостольського благословення. В особливший спосіб Св. Отець звертає увагу на факт, що Ювилей Святого Року закінчиться в тім самім місці, де довершилося Відкупленя. В сих торжествах возьмуть участь католики Святої Землі всіх обрядів.

Що принесе найближче 10-ліття?

Ґенерал Смутс, б. премієр Полуднево-африканського Союза, оповістив отсю свою опінію про недалеку боротьбу за Спокійний Океан і Азію: Там розходиться про охорону підвалин европ. цивілізації, котрі тепер в небезпеці. В старій будові тої цивілізації появилися щілини, що загрожують їй заваленням. В слід. 10-літті весь світ може стратити всі блага цивілізації, вироблені трудом богатьох поколінь. Ся хвиля рішаюча. На Д. Сході наростає велика небезпека: Японія голосить клич „Азія для Азіятів", що в практиці означає захоплення нею якнайбільше земель в Азії й островів Океанії. Коли Анґлія йтиме разом з Америкою, то Европа може відзискати руководство світом. Без того буде знищена.

Греко-катол. катедральна церква Воскресення Господа Нашого Ісуса Христа в Станиславові.

ПРЕОСВ. ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
по висвяченні на станиславівського Епископа перед 30 літами.

Думки під Великдень

Про теперішність, минувшість і будучність.

За кождим разом, коли треба написати вступну статтю до великодного числа, приходить на думку, що ледви чи можлива ще тяжша ситуація для нашого народу від тої, в котру його завела його провідна верства ліберального авторамету. Тимчасом дійсність з року на рік приносить все тяжше і тяжше життя, все більше нечувані терпіння, все глибший упадок і все чорніші краски над будучністю. А сегорічні передсвяточні вісти перейшли своїм жахом мабуть все, що досі було. Бо чи се не верх жаху, коли з земель, на котрих конає більша часть нашого народу, наспіла вістка, що там урядово проголошено вже смертну кару для дітей, від 12 року життя почавши? Так і пригадується те місце зі св. Письма, котре невіруючі довго уважали „неможливою леґендою". Воно звучить: „Тоді Ірод спостерігся, що волхви звели його і дуже розгнівався і післав позабивати всіх дітей, що були в Вифлеємі і в усіх околицях його, від двох літ і низше. Тоді сповнилося, що сказав пророк Єремія глаголючи: Голос в Рамі дався чути, плач і ридання і зойк великий. То Рахиля плаче за дітьми своїми і не дає себе потішити, бо їх нема".

Се не шутка і не теоретичне страшення. Бо з СССР надходять вісти, що там „городскіе, линейные и иные суды засѣдаютъ днемъ и ночью и пачками выносятъ смертные приговоры, которые немедленно приводятся въ исполненіе. Власть пошла на моральное самоубійство, установивъ смертную казнь для дѣтей начиная съ двѣнадцати лѣтъ и тѣмъ признавъ, что поколѣніе воспитаное революціей подлежитъ истребленію — на подобіе бѣшеныхъ собакъ"...

Ось до чого доводить власть без Бога і виховання без Бога... Воно дасть точно такі наслідки під кличем шовіністичного націоналізму, як дало під кличем марксівського соціялізму. Се вже річ понад усякий сумнів певна.

Та не се верх жаху, котрий віє від Сходу: бо є ще більший жах, що віє від Заходу. А саме волхви і представники

найкультурніших і наймогутніших народів Заходу їдуть з поклонами до тих, що видали такий указ про убивання дітей, котрих вони самі зіпсували своїм безбожним вихованням. Отже ні звідки не видно ні одного промінчика надії на допомогу. І мимохіть пригадується найстрашніше місце св. Письма: „А коли була шеста (12-та) година, повстала темнота по цілій землі аж до години девятої (третої). А в годині девятій закликав Ісус голосом великим: Боже мій, Боже мій, чому ти мене опустив?"

Та все таки — по таких жахливих сценах прийшла світла хвиля Воскресення. Прийшла, бо Правда і Добро ніколи не дадуться на завше побідити. Побіда їх якраз тоді найблища, коли здається, що вже все пропало.

Саме під сю пору маємо нагоду пригадати собі одну таку світлу подію з історії нашої Церкви і народу. Був уже раз час коли ми як нарід в розкладі своїм докотилися до місця, де зачинається конання. І саме тоді засвітила над нами св. Унія, поворот до Скали Петрової. А літ тому рівно 50 той поворот до жерела правди і сили дав нам за Папи Льва XIII, тут на нашій землі зорґанізовану Апостольським Престолом нову дієцезію. Ювилей її 50-ліття й святкуємо сего року. Два великі діла, довершені Апостольською Столицею для добра нашого народу за Св. Вітця Льва XIII, а саме реформа Чина СВВ і зорґанізування Станиславівської Дієцезії, скріпили нашу Церкву і наш нарід до тої міри, що в часі великої війни, коли царат окупував нашу землю, наш нарід вспів уже видержати напір в ціли розєднання його з Петровою Скалою і тим самим урятував себе морально від заглади, зберіг свою життєву силу і своє післанництво на далеку будучність.

Се число „Нової Зорі" присвячене головно історії Станиславівської Дієцезії за весь час її орґанізаційної праці від її оснування аж по нинішний день. В наведених у сім числі фактах і цифрах криється неоцінима скількість духових зусиль нашого церковного Проводу, від Єрархів почавши, на духовенстві скінчивши — на значнім просторі Галицької Землі. А ті зусилля мали свій вплив і на всі інші области нашої землі і на весь наш нарід так у старім краю як і за морем. Нема сумніву, що ті благородні зусилля матимуть, може вже і скоро, також свій вплив і на долю наших незєдинених братів та Церкви їх. З тих причин ювилей 50-літної праці Станиславівської Дієцезії се очевидно ювилей важний для всеї нашої нації, бо праця довершена в ній за той час мала, має і буде мати добрий вплив на всю націю. Сего не змінить факт, що є ще богато людей, котрі того не розуміють або не хочуть розуміти.

Самого розпамятування ювилеїв, хоч і воно має своє значіння, не досить для скріплення своєї Церкви і народу. Потрібна ще зорґанізована жертвенність для здійснення цілей, які Церква має і голосить. Се той пробний камінь заслуг одиниць і спільнот, особливо важний в часах, коли зі всіх сторін загрожене смертю само істнування найблагородніших дібр людей і народів. І тою зорґанізованою жертвенністю можемо мірити вартість кождого з окрема і всіх разом. Нею можемо мірити також якість будучини нашої і слідуючих поколінь нашого народу.

А. Ч.

КАТОЛИЦЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької газети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Патріот може покласти свою голову під топір, одначе тим прискорює він тріюмф тої справи, за котру він терпить. (Смайлс: „Обовязок").

В память Апостола Словян

Обходи 1050-ліття смерти св. Методія в Римі.

(Від нашого римського кореспондента).

Сього року в квітні припадала 1050-літна річниця смерти великого апостола Словян св. Методія. З огляду на особливше відношення того святого до Апостольської Столиці та з огляду на обставину, що св. Методій умер в Римі й що в Римі в базиліці св. Климента є гріб його брата св. Кирила, — порішили папські словянські Колеґії Риму обійти память того Святого великим торжеством. В тій ціли під проводом Монс. Маджареца, Ректора югославянської Колеґії св. Єроніма, завязався Комітет, до котрого ввійшли всі Отці Ректори словянських Колеґій: чеської, польської, української й російської. Крім того також парох Базиліки св. Климентія.

Комітет в першій мірі виєднав торжественне послухання у св. Отця всіх словянських Колеґій і словянського духовенства, світського й монашого. Послухання відбулося під проводом Й. Е. Кардинала А. Сінчера в суботу 6 квітня о год. 1-ій в полудне в великій консисторіяльній салі. Коли увійшов св. Отець зі своїм почотом, хор питомців нашого Семинара заспівав „Буде імя Господне благословенно" і 104 псальму. В часі співу св. Отець переходив попри всіх приявних і давав поцілувати руку. Після того сів на троні, а Монс. Маджарец відчитав відповідну адресу від всіх словянських Колеґій. Потім промовляв сам св. Отець своїм милим, спокійним голосом. Св. Отець виразив свою втіху, що у стіп Христового Намісника й спільного всім Батька бачить зібране таке численне й імпонуюче представництво великої словянської родини. Здавалося неначе по 1050 літах ще раз повернув до Риму св. Методій, „повернув до сеї Апостольської Столиці, для котрої той святий став особлившим Апостолом і неначе мучеником; такі великанські терпіння і не до увірення труди й самовиречення коштувала його вірність Апостольському Римському Престолови. По уділенні Апостольського благословення всі зібрані самочинно окликами оказали своє одушевлення і вдячність для Христового Намісника. При звуках співу „Многая літа" св. Отець опустив салю.

Слідуючого дня в неділю 7 квітня о год. 10 в Базиліці св. Климента була торжественна співана Сл. Божа. Службу Божу відспівав Впреп. О. Архимандрит Діонізій Ткачук ЧСВВ. при співслуженні о. Филипа Реджіса, Ректора Папської Російської Колеґії, о. Николая Братка, урядовця св. Конґреґації для схід. Церкви, о. Йосафата Лабая, Ректора Папської української Колеґії ім. св. Свщ. Йосафата й одного о. Капуцина словянського обряду*). Співали два хори на переміну: хор наших питомців і хор російської Колеґії. На сій Сл. Божій було приявне велике число дуже визначних особистостей, м. ін. Еміненція Кардинал А. Сінчеро, Секретар св. Конґреґації для схід. Церкви; Ексц. Чезаріні, Асесор тоїж Конґреґації; Монс. Джам Б. О. Рей, секретар „Catholic Near East Welfare Association". Були також представники словянських Амбасад при Ватикані: амбасадор Югославії, амбасадор Чехословакії, радник польської амбасади Д-р Яніковський, як також амбасадор Болгарії при Квіриналі. Крім них ще були численні визначні особистости церковні: Недавно іменований архієпископ Кентебурський з Анґлії, архієпископ Краківський А. Сапіга, ґенерал ОО. Єзуїтів Ледуховский, ґенерал ОО. Домініканів О. Джілле, ґенерал ОО. Маріянів Кіфер, ґенерал Воскресенців Яґлович, президент Папського Орієнтального Інституту О. Германн Т. І., Ректори всіх словянських Колеґій, О. І. Гудечек, бувший Апостольський Візитатор для Галичини і богато інших.

По Сл. Божій о. Сипяґін мав проповідь про значіння св. Методія для Словян і цілої катол. Церкви. На кінець всі процесіонально пішли до підземної крипти, щоб на гробі св. Кирила, брата св. Методія, зложити вінець від всіх словянських Колеґій. Там також Емін. Кардинал відправив короткий молебен в честь словянських апостолів.

На закінчення тих торжеств відбулася 14 с.м. в Папськім Орієнтальнім Інституті, в саму квітну неділю, Академія в честь св. Методія.

Рим, в квітні 1935.

*) В „Osservatore Romano" неправильно подано, що Сл. Б. сослужили о. Головецький і о. Яворка. Видно репортер не завдав собі труду добре поінформуватися, я імена виписав правдоподібно з давного „Annuario Pontificio".

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Закінчення Святого Року. В неділю 28 с. м. відбудеться в базиліці св. Петра в Римі Евхаристійна адорація в звязку з замкненням Ювилейного Року в Люрді. В ній возьме участь Св. Отець. Апостольське благословення Св. Отця передадуть радіем до Люрду. (КАП).

Реколєкції для вірних відбулися в Ясенівці, Звижені, Колтові, Верхобужі к. Золочева й Радехові під пров. о. Софрона Соколовського ЧСВВ з Золочева. В усіх місцевостях висповідалися 3.000 душ. Дуже гарно відбулися реколєкції в Звижені. — Під пров. о. ігумена Й. Галабарди ЧСВВ з Краснопущі відбулися реколєкції в Ярославичах, Монилівці, Задвірі в Зборівщині й у Львові в василіянській церкві. — Під пров. о. Пахомія Бориса ЧСВВ відбулися реколєкції в Знесінні к. Львова, Жовкві (для вірних і для Мар. Дружини Дівчат) і Левандівці к. Львова. — Під пров. о. ігумена Йосифа Лучинського ЧСВВ зі Львова відбулися реколєкції для вірних в Мшані й Домажирі к. Львова та в Самборі для міщан та інтеліґенції й окремо для пань. — О. Конон Полішко ЧСВВ зі Львова проводив рекол. для вірних у Баторівці коло Львова, Жидачеві, Миколаєві, Перемишлі й Станиславові. — О. Йосафат Скрутень ЧСВВ з Жовкви проводив рекол. в Рогатині, Дрогобичі, Долині й Перемишлі (для панів). — Рекол. для пань в Перемишлі в василіянській церкві на Засянні пров. о. ректор Д. Головецький ЧСВВ з Риму. — Рекол. для учеників в академ. ґімназії у Львові відбулися мин. тижня під пров. о. ігумена Й. Лучинського, для учениць в ґімназії СС. Василіянок на вул. Длуґоша й в Фах. Школі відбулися реколєкції під пров. о. Ір. Назарка ЧСВВ. — Під пров. о. Якима Сенківського ЧСВВ відбулися реколєкції для дівочих шкіл у СС. Василіянок на вул. Потоцького у Львові, для вірних у Варшаві, Львові в Успенській церкві й Підмонастирі коло Бібрки. — Крім того реколєкції відбулися в Висоцьку Вижнім, Яблінці Дол. і Лінині Вел. під пров. о. Порфира Сивака ЧСВВ з Лаврова, в Лаврові під пров. о. Рафаїла Лотоцького, в Ваневичах коло Самбора й в Турці під пров. о. Ореста Дуба ЧСВВ з Лаврова, в Ліску, Винниках к. Львова й Рижковій Волі під пров. о. ігумена Йосифа Чепіля ЧСВВ з Перемишля. — Повну статистику сьогорічних василіянських реколєкцій у Вел. Пості (понад 100 серій) подамо пізніше. — (л).

Реколєкції в Сокалі відбулися в днях від 7 до 14 с. м. під пров. о. Ір. Назарка ЧСВВ зі Львова в окремих 3-ох серіях: для міщан, інтеліґенції й учеників (-ниць) в ґімназії та вчительській семинарії. Висповідалося міщан понад 1000, інтеліґенції коло 100 осіб. Від сповіди відтягнулися деякі інтел. пани. — (л).

В Ризі має повстати нова катол. церква на памятку Ювилею Відкуплення.

НАРИС ІСТОРІЇ СТАНИСЛАВІВСЬКОЇ ДІЄЦЕЗІЇ

Передісторія її оснування

Оснування Станиславівської Епархії має свою довгу передісторію. Потреба оснування сеї Епархії відчувалася вже здавна. Вона збільшилася з хвилею переходу Галичини до Австрії та з хвилею відновлення Галицької Митрополії. Вже в 1790 р. Епископи: львівський Білянський і перемиський Рилло внесли прохання до цісаря Леопольда II в справі утворення Митрополії в Галичині. При тім просили утворити третє Епископство. В 1806 р. перемиський Еп. Антін Ангелович став галицьким Митрополитом. Тоді львівська Епархія мала 1200 парохій. В тім часі відкрилося нове місійне поле для гр.-кат. Церкви на православній Буковині. В Чернівцях був православний Епископ. На Буковині були також католики обох обрядів. Гр.-католики не мали там ні одної церкви, ні своїх священиків. Вони зверталися або до римо-кат. священиків або до православних. Тому Митрополит старався засновувати гр.-кат. парохії на Буковині та заложити нове Епископство для полуднево-східних частин Галичини і заразом Буковини з осідком в Городенці або Снятині. В тій ціли вислав прохання до цісаря 24. XII. 1806 р. Що відповів на те письмо цісар, невідомо. В 1842 р. о. Малиновський подав до Риму докладний звіт про потреби гр.-кат. Церкви в Галичині. М. ін. підніс особливу конечність оснувати нові гр.-кат. Епископства в Станиславові та в Тернополі. „Головна Руська Рада“ на своїм 101 засіданні 14. IX. 1849 р. обговорювала необхідність третього Епископства в Станиславові. В тій справі їздила до цісаря окрема депутація в особах о. Мих. Куземського (пізнішого холмського Епископа) і проф. Евстахія Прокопчиця, одначе без успіху. Тому Митрополит Михайло Левицький разом з перемиським Еп. Григорієм Яхимовичем вносять 18. III. 1850 р. ще раз прохання до цісаря в справі утворення нової гр.-кат. дієцезії для полуднево-східної Галичини й Буковини. Тоді львівська архидієцезія мала 851 кв. миль і 1,561.288 душ. М. ін. піднесено, що гр.-кат. Владики не можуть відбути провінціональний Синод, бо є їх два, а на такий Синод мають явитися бодай 3 Епископи. Тодішня статистика виказує, що в 1869 р. було в Австрії 3,941.706 гр.-кат. і 3,050.830 православних. Гр.-католики мали 9 епископів, православні 13. Гр. католики мали своїх Епископів в отсих місцевостях: Львів, Перемишль, Мукачів, Пряшів, Крижівці, Балясфальва і Самош Уйвар (Семигород), Великий Варадин і Люгош (Мадярщина). Прохання галицьких Владик приняли у Відні прихильно. Цісарським рішенням з 8. V. 1850 р. дозволено в засаді оснувати станиславівське Епископство. Справу предложено Апостольському Престолови до одобрення. Там приняли її прихильно. Вже 22. IX. 1850 р. австрійське міністерство віроісповідань і освіти повідомило, що Апостольська Столиця годиться на оснування Станиславівського Епископства.

Справа оснування Станиславівського Епископства здавалася така певна, що в статуті галицького сойму з 26. II. 1861 § 3. рішено, що будучий станиславівський Епископ матиме постійне місце й голос в соймі. До його іменування мав засідати на його місци львівський Епископ-помічник. Львівська Консисторія перевела ще в 1850 р. поділ консисторських актів по обом епархіям, котрі від того року фіґурують окремо і в шематизмах. Нажаль, ізза браку фондів не дійшло тоді до оснування нового Епископства. Не помогла промова в віденськім парляменті 5. V. 1879 р. о. А. Заклинського, пароха Старих Богородчан. Справа станула на мертвій точці.

Хто рушив її знов з місця і довів до успішного полагодження?

Преосв. Юліян Пелеш в своїм першім посланню з дня 10 (н. ст.) січня 1886 пише м. ін.:

„Одначе не спустив з ока цілої справи Той, що її поставив на бажаний шлях: Його Величество Цісар Франц Йосиф I.

ПРЕОСВ. ЮЛІЯН ПЕЛЕШ
Перший Епископ Станиславівський.

в порозумінні зі святим Апостольським Престолом, котрого теперішний Представник при цісарськім австрійськім Дворі Його Превосходительство Апостольський Нунцій, Архіепископ Нікейський Серафин Ванутеллі, вірний засадам Св. Письма все і при кождій нагоді заявляє особливу зичливість і прихильність ділом для Русинів католиків, — Його Величество благоволили наймилостивіше приказати, щоб справа Станиславівського Епископства була остаточно полагоджена. І так сталося“.

З того виходить, що найбільші заслуги в тій справі поклав Апост. Нунцій Ванутеллі. Дальше читаємо в посланню:

„Всякі перепони, які могли ще стояти тій справі на дорозі, усунено, призначено фонди потрібні на дотацію Епископа, капітули та консисторської канцелярії й таким способом справа оснування Станиславівського Епископства зі сторони світської влади була полагоджена. — Рівночасно йшли переговори високого ц. к. Правительства зі Святим Апостольським Престолом в ціли канонічної ерекції згаданого Епископства, котрі після вже давніших приготовань і при сприяючих нам обставинах в короткім часі позитивно закінчено і Його Святість Вселенський Архієрей Лев Папа XIII під днем 26 березня року Божого 1885 Буллею „De universo Dominico grege“ оповістив католицькому світови, що в Станиславові при храмі Воскресення Господа Нашого Ісуса Христа стало канонічно основане й утворене нове українське католицьке Епископство“.

Так отже силою згаданої Буллі львівську Архідієцезію поділено на дві Дієцезії. До новоосновапої Станиславівської Дієцезії прилучено 20 деканатів з 435 душпастирськими посадами і з 744.167 вірними.

Рішенням з 12. II. 1885 р. цісар Франц Йосиф I іменував а Папа Лев XIII на тайній Папській Консисторії з 27. III. 1885 потвердив і преконізував Станиславівським Епископом Мітрата, Архідіякона Львівської Капітули о. д-ра Юліяна Пелеша. Дня 1. XI. 1885 р. о. д-р Ю. Пелеш приняв у храмі св. Юрія у Львові епископські свячення з рук Галицького Митрополита Сильвестра Сембратовича як святителя і львівських Архіепископів Северина Домброва Моравского, обр. лат. і Ізаака Николая Ісаковича, обр. вірменського, як співсвятителів.

Перший Епископ Преосв. Ю. Пелеш

Пишучи короткий начерк життя і діяльности першого Станиславівського Епископа, не мав я наміру випрацювати вичерпуючий нарис сього дуже визначного Епископа нашої русько-катол. Церкви. Тут з приводу 50-ліття існування Станиславівської Епархії зазначую лише кілька характеристичних рисів сього Владики, основуючись не тільки на принагідно розкинених вістях по українських журналах сучасних Епископові Пелешеві, які я найшов в нашій римській семинарській бібліотеці, але також на устних оповіданнях старших священиків, котрі особисто знали й були близько Еп. Пелеша. Та думаю, що й ся публіцистична стаття не буде без хісна для майбутнього історика.

1. Дати з життя Епископа Юліяна Пелеша

Ось найважніші дати з життя першого Станиславівського Епископа. Юліян Пелеш уродився 3-го січня 1843 р. в Смереківци, горлицького повіту, Перемиської Епархії, де його батько був народним учителем. Народні школи кінчив в Яслі; ґімназію до VI кл. у Пряшеві на Закарпатті, VII і VIII кл. в Перемишлі, де зложив іспит зрілости з відзначенням. Богословські студії покінчив з відзначаючим успіхом у віденськім університеті як питомець загально знаної центральної семинарії св. Варвари у Відні. Таки сейчас по скінченні богословії висвятився в безженнім стані дня 20 жовтня 1867 р. і по свяченнях знов поїхав до Відня продовжати богословські студії. В три роки пізніше 1870 р. промовано його на доктора Богословії віденського університету.

Після повороту з Відня обняв посаду префекта львівської дух. семинарії. Рівночасно сповняв обовязки катихита при т. зв. школі ОО. Домініканів і при жіночій учительській семинарії. В тім самім часі був Ю. Пелеш членом Гол. Виділу „Просвіти“ і помічником при Редакції богословського журналу „Рускій Сіонъ“. У вересні 1872 р. перенісся до Перемишля, де був префектом дух. семинарії і професором пастирського богословія, референтом Епископ. Консисторії і членом комісії для укладання руських шкільних книжок.

В жовтні 1874 р. іменував його цісар Франц Йосиф I. парохом при церкві св. Варвари й Ректором гр. кат. центральної семинарії у Відні. На сім визначнім і відповідальнім становищі перебув 9 літ. Тоді іменовано його совітником львівської і перемиської Консисторії, асесором мукачівської консисторії і почесним крилошанином перемиської Капітули. Др. Ю. Пелеш належав також до числа домашних учителів австрійського наслідника престола, Архикнязя Рудольфа. В тім часі навязані звязки з двірськими кругами зділали, що після того, як уже став Епископом, мав визначні впливи на цісарськім дворі, що так потім дратувало деякі краєві круги тай викликувало з їх сторони безнастанні інтриґи проти особи Епископа Пелеша в Відні та в Римі.

Ще з Відня покликувано його на Крижевацьке Епископство до Хорватії, та він не приняв сего достоїнства. В 1883 р. став Архидіяконом львівської Капітули, а 12 лютого 1885 р. наспіло іменування Др. Пелеша першим Епископом в щойно утвореній Епархії в Станиславові. Вїзд його до Станиславова відбувся 10 січня 1886 р. На Станиславівськім епископськім престолі оставав до 10 травня 1891 р. Тоді перейшов на Епископство в Перемишлі, де по пятьох літах упокоївся в Бозі дня 22 квітня

1896 р., в силі віку, бо в 54 р. життя, 29 священства і 11 р. епископства. Похорони Еп. Пелеша були справді величаві. Вечером дня 26 квітня під проводом Еп. Куїловського перенесено тлінні останки до катедри. На другий день похорони правив Кардинал С. Сембратович при участи Ю. Куїловського, Епископа Станиславівського, чотирох латинських Епископів, 350 священиків і тисячної товпи народа. Приявний був тодішний намісник кн. Санґушко, краєвий маршалок ґраф Бадені та велике число представників державних і військових властей.

2. Юліян Пелеш як Епископ і громадянин.

А. Торонський, крилошанин Станиславівської Капітули й автор богатьох учебників релігії для висших ґімназійних кляс, так коротко й ядерно схарактеризував особу Епископа Ю. Пелеша: „Покійний Епископ був чоловіком правого й чесного характеру та доброго серця, непохитних переконань католицьких і був добрим Русином... Епископ Пелеш був також чоловіком праці і та надмірна праця так на поли науковім як і в управі Дієцезії, іменно в Станиславові... підірвала його здоровля і сталася причиною его передвчасної смерти“ (гл. Календар „Просвіти” з 1901 р. ст. 232—233).

В дійсности Епископ Ю. Пелеш попри свої надзвичайні спосібности визначався великою енергією волі й надзвичайною працьовитістю. Майже власними силами перейшов ґімназійні студії. В часі богословських студій у Відні всі іспити робив з відзначенням. Його наукові праці з области богословії виказують його основне обчитання і знання. Відтак на ріжних урядах і становисках розвивав всесторонну діяльність. Все виконував точно й добре. Подумати лиш, що будучи в Відні парохом церкви св. Варвари й ректором центральної дух. Семинарії, мав ще спромогу писати свої головні богословські наукові праці й належав до числа приватних учителів архикнязя Рудольфа.

Найбільшу енергію і працю розвинув Пелеш в щойно отворенім епископстві у Станиславові. Він був не лиш першим Епископом в Станиславові, але й першим орґанізатором Епархії. Обнявши Станиславівський епископський престол, не мав ні капітули, ні упорядкованих відносин. Сам він мусів з початку обробляти всі численні реферати й рівночасно підховувати й виробляти собі людей. Близькі Епископові Пелешові особи оповідають, що в перших роках той чоловік працював буквально цілі дні й ночі. Се розуміється мусіло відбитися на його здоровлю. З перемучення нервів став надмірно дразливий і поривний, що нераз було причиною незрівноважених виступів. Для ілюстрації опишу тут одну таку подію, про яку я чув від старших і близьких Епископові священиків. Одного дня приходить до Епископа Пелеша поважний господар і вйіт з поблизького села (оскільки пригадую собі з Опришовець к. Станиславова) і жалується на свого пароха, що той, хоч дає йому 50 ґульденів, як на той час велику суму грошей, не хоче похоронити йому сина. Не каже Епископові, що се самогубець. Епископ Пелеш в переконанні, що має до діла з надмірними грошевими вимогами пароха, рішив дати парохові научку. Тож коротко сказав, нехай усе приготовлять до похоронів і чекають на нього при церкві; він сам приїде й поховає. Розуміється, митю рознеслася вістка по селі, що сам Владика приїде на похорон. Майже ціле село зібралося коло церкви. В назначенім часі дійсно приїхав епископ Пелеш, відправив панахиду й відпровадив тіло на кладовище. По похороні пішов на приходство, щоб дати напімнення парохові й доперва від пароха довідався, що похоронив самогубця, упавши жертвою хитрунства нашого чоловіка. Не без вини й парох, що знаючи про все, не упередив свого Епископа, щоб не допустити до такої події. Се однак ілюструє, як епископ Пелеш з перемучення і напруження не все міг здобутися на певний спокій, розвагу і рівновагу духа.

По шістьох літах тяжкої праці на епископстві в Станиславові, коли вже все було сяк-так упорядковане й міг спокійніше віддатися душпастирським обовязкам, прийшлося покидати Станиславів і перейти на епископській престіл до Перемишля. Там чекали його ще тяжші та ще більше невідрадні умовини, які до решти знищили йому й так підірване здоровля і по пятьох літах довели до смерти. В Станиславові треба було зачинати від початку й неначе все будувати від основ; а в Перемишлі застав великі труднощі, майже не до поборення і пе-

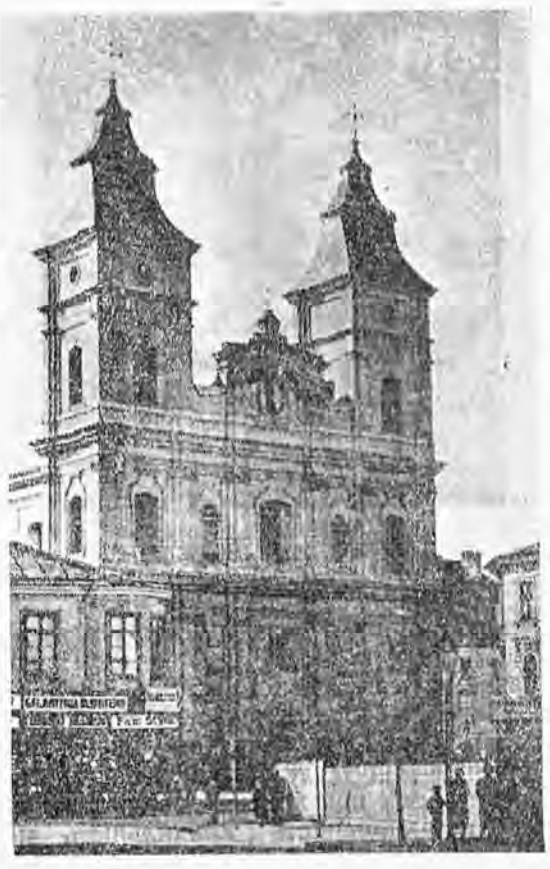

Гр. катол. Катедральна Церква в Станиславові (від фронту).

репони від можновладного тоді русофільства серед перемиських священиків, що рівночасно знаменито вихісновували краєві урядові круги, щоб заломити сильні впливи Пелеша у Відні і його повагу, якою тішився в Римі. Ся траґедія з перемиськими Епископами повторяється по нинішні часи.

Дуже цікаво оцінює тодішне положення в перемиській Епархії журнал „Правда” з 1896 р. саме в році смерти Епископа Пелеша:

Кождий чоловік, що любить свою Церкву, свій обряд, свій нарід, свою державу, не буде ніколи закривати тої хороби, що довгий час точила наш орґанізм, але старатись ме її пізнати, а опісля добре вилічити. Такою страшною хоробою на нашім орґанізмі було і є кацапство, що мабуть найглибше запустило свое коріне між священство епархії Перемискої, бо тутка ділали такі славні его подвижники як Антоній Юзичинский, Григорій Шашкевич, Матковский Павел, Литиньский Венедикт, котрі всіми силами старалися з духовного, що відзначався щироруско-народовским переконанєм та вірністю римскому Престолу, вигнати „украінство і латинство”. У тих людий було і є два лиця: одно для підчинених, друге для своєї власти. Власти показували вони свое лице повне преданости, льояльности і послуху; на лици для підчинених малювався цинізм і іронія, що говорили: дури як можеш, а гляди й стреми на схід до батюшки, бо тільки там наше спасенє...

В увазі до тої самої дописі додає Редакція від себе: Вельми характеристичне се, як пок. Григорій Шашкевич, що був свого часу совітником в міністерстві просвіти, висловлювався про віденскі відносини. „Щоби там перелізти — казав він — треба мати чоло мідяне, хід котячий і хребет свинячий“. Так то з давних Рутенців, що опісля звалися „твердими”, вироблювалися характери для табору москвофільського . (Ст, 370).

Помимо тих всіх трудностей, помимо тяжких колод, які кидали під ноги Епископові Пелешові свої і чужі, він розвинув у Перемиській Епархії всесторонну апостольську працю. Як показують принагідні дописі в „Душпастирі“ (гляди: 1893 р. ст. 319—328), брав він активну участь в перших місіях відновленого Василіянського Чина, ревно візитував Епархію, головно в деканатах загрожених русофільством і схизмофільством, незвичайно ревною опікою окружав семинар, щоби з нього виходили добрі священики, словом, уживав усіх засобів, щоб духово відновити свою Епархію.

З дуже великою прихильністю відносився до щойно відновленого Василіянського Чина. Ще як Станиславівський Епископ відвідував Добромиль, тодішну колиску реформи Чина. Коли став Епископом в Перемишлі, не залишав ні одної нагоди, щоб не відвідати Василіянського монастиря. Коли візитував самбірський деканат, то кождого вечера вертав до монастиря в Лаврові й там по тяжких трудах візитації радо йшов до молоденьких василіянських клириків і розвеселяв їх цікавими оповіданнями з віденського життя. Він також висвятив на священиків перших Василіян, між іншими теперішнього Впрепод. о. Архимандрита ЧСВВ Д. Ткачука й Ексц. Митрополита, в котрого надто, як се мені росказували, був в Прилбичах на першій Сл. Божій.

До найблизших дорадників Епископа Пелеша в Перемишлі належав о. Бавдіс Т. І., тодішний учитель новиків в Добромилі, чоловік дуже праведний і шляхотного характеру. Кілько разів був в Перемишлі то з правила мусів бути в Епископа й сам Епископ часто засягав його світлих і розумних рад. Саме о. Бавдіс часто висловлювався з великим поважанням і пошаною для Епископа: видів в нім чоловіка не лиш великих спосібностей, але також основної праведности й апостольської ревности й рішучо боронив проти несправедливих наклепів, котрими вороги й нажаль нераз свої робили велику кривду Епископові Пелешові.

При всесторонній апостольській праці не забував Епископ Пелеш, що він син українського народу та що він Епископ якраз того недержавного народу. Треба підчеркнути, що Еп. Пелеш був свідомий Українець і розумів, що не голословними фразами, лиш солідною працею підноситься і розвивається престіж свого народу. Ось його погляд взятий з найважнішого його твору „Geschichte der Union“, II. ст. 919—922:

„Се товариство (— говорить тут про „Руську Матицю” —) поставило собі за завдання плекати руську мову, що сама для себе цілковито самостійна і відмінна від польської і російської... Тодішні руські вчені нічого не хотіли знати про тотожність руської й російської мови; вони таксамо як і митрополит Левицький розріжнювали принціпіяльно руську мову від російської, а тодішний професор руської літератури на львівськім університеті, Яків Головацький, світло доказав самостійність руської мови...”. — Навівши відтак вискази проф. Миклосіча та інших російських, польських і чеських знатоків мов, кінчить: „Коли узглядимо вискази наведених фільольоґів, між котрими є учені першого степени, то не потребуємо звертати уваги на виводи менше значних, а вже зовсім не зважати на крик політикуючих фільольоґів або фільольоґуючих політиків; нам Русинам полишається лиш тяжке завдання, працями наукового змісту доказати самостійність нашої мови”.

Та не лише на науковім полі, як се побачимо, Еп. Пелеш довершив се тяжке завдання, але також в громадянськім житті робив все, що лиш міг, для розвою нашого народу в Галичині. Вже як молоденький префект Львівської Дух. Семинарії був членом головного виділу „Просвіти“ у Львові, [1]) пізніше через звязки на цісарськім дворі мав він нераз рішаючий вплив на політичні справи, звязані з національним і культурним життям Українців під Австрією. Для ілюстрації, які фаміліярні були його відносини до цісаря Франца Йосифа I, нехай послужить слідуючий факт, про який я чув від достовірних людей.

Одної літної горячої днини вибрався Еп. Пелеш зі своїм капеляном о. Кмітом на поїздку кіньми понад Сян. Коли заїхали в лісок над рікою, Епископ Пелеш казав капелянові лишитися при возці, а сам взяв Часослов і пішов берегом ріки в лісок, щоб на самоті помолитися. Тимчасом о. К. прийшло до голови сплавити коні в Сяні і намовив до того

[1]) Не треба забувати, що тодішна „Просвіта“ видавала також гарні релігійні видання.

фірмана, не знаючи, що се були коні з цісарської стайні, які ніколи не плавали в ріці. Сталося, що коли пустили коней до глибокої ріки, оба коні потонули в

Бельгійська Палата в Станиславові. її теперішний вигляд.

Сяні. Фірман з переляку втік, а о. Кміт лишився при повозі без коней. Здивувався Епископ, коли вернув по якій годині й не застав коней. О. Кміт розповів Епископові цілу траґедію з кіньми. Тоді Епископ приказав йому піти до міста й привезти фіякра. О. Кміт зробив се і приїхав фіякром з Перемишля по Епископа. Тоді Епископ сів на повозку, а о. Кмітові за кару казав повертати пішки до міста. Відтак написав лист до цісаря, оповідаючи цілу сю подію і просив о 10.000 на купно нових коней. Коли цісареві прочитали сей лист, цісар сердечно розсміявся і мав сказати: „Той Пелеш усе мене натягає. Я думаю, що половина з того, що він бажає, вистарчить“...

Як би там не було, се вказує, що Епископ Пелеш мав дійсно близькі взаємини і великі впливи на цісарськім дворі. І се головно була причина, що краєві урядові чинники старалися підкопати той його вплив. До сього вживали передовсім політичних нетактів галицьких русофілів, головно їх політичного москальофільства й релігійного схизмофільства, представляючи се у Відні як напрям всіх Українців у Галичині; крім того наклепів, що пускали головно русофіли на Епископа, а що нажаль повторяли і свої, ужили на те, щоб заломити його впливи в Відні й підкопати його авторитет в Римі. Се вкінці вдалося міністрові Ф. Зємялковському. Се все лише скупі дані на основі оповідань старших, сучасних Епископові, священиків, і на основі вісток розкинених по деяких тодішних журналах, що случайно знайшлися в нашій римській семинарській бібліотеці. Повна характеристика Епископа Пелеша вимагає основних дослідів і пера історика.

3. Письменицько-наукова діяльність Еп. Юліяна Пелеша.

Епископ Ю. Пелеш помимо своїх численних занять і обовязків, що так сильно підірвали його фізичні сили і спричинили передвчасну смерть, розвинув дуже широку й богату письменницько-наукову працю. Треба отверто сказати, що з усіх наших священиків богословів дорівнав йому під оглядом численности праць хіба покійний крилошанин Львівської Капітули й Мітрат О. Олександер Бачинський, та не дорівнав під оглядом наукової вартости.

Тут подамо короткий перегляд писемних праць Еп. Др. Ю. Пелеша: 1. Др. Юліян Пелеш розпочав свою літературну діяльність тоді, коли ще як префект Львівської Дух. Семинарії належав до Редакції богословського журналу „Рускій Сіонъ“. Його діяльність в тім журналі так оцінює О. Пюрко: „Его богословско наукови розправы, напечатани в „СіонѢ“, маютъ и нынѣ еще свою вартость... И якъ колись наукови працѣ Дра Пелеша були окрасою и сильною стороною „Сіона“, так нынѣ бракъ тыхже въ „СіонѢ“ слабою стороною „Сіона“. („Рускій Сіонъ“, 1880, ст. 254).

2. Догматика, учебникъ для школъ середныхъ, Львовъ 1876—1878. До того часу уживано в гімназіях учебника Дра Мартина в перекладі О. Луки Цибика. Треба було одначе той учебник конечно заступити. Підручник Др. Мартина був затяжкий, за обширний, а переклад Цибика був просто неможливий. Се не була руська мова, а якась мішанина мов російської, руської й церковнословянської, — „так по вавилонськи, що з доброго впрочім Мартина вийшла якась мотанина, якийсь дивогляд, котрого без оригіналу не розбере і сам катихитъ, а не то ученикъ“ (Рускій Сіонъ 1880, ст. 255). Надто з огляду на педагогічну сторону годі було давати ученикам в руки книжку і то Догматику хоч і сам переклад знаного відступника від катол. Церкви.

3. Дійсної наукової вартости й одиноке[2]) під тим оглядом у нашій богословській літературі се Др. Ю. Пелеша Пастырское Богословіе, Вѣдень 1875—1877 (988 ст.) з дуже цінним на той час додатком: Розправа о духовномъ урядовомъ стилю, Вѣдень 1878 (183 ст.). Пастырское Богословіе, написане з клясичною систематикою, з великою очитаністю і повним науковим апаратом. Там основно оброблені всі части практичного богословія: проповіднича, катехитична, літургічна й годеґитична з особлившим применням до потреб, властивостей, звичаїв і обрядів нашої гр.-катол. Церкви. Головно літургічна часть дуже основна, зі зрозумінням наших властивих обрядових форм. Якраз ся сторона була причиною, що русофільські церковні круги, які в тім часі мали просто рішаючий вплив на напрям нашого церковного життя, відсунули від ужиття Пастирську Богословію о. Др. Пелеша. На Угорщині „она запроваджена въ угорско-рускихъ епархіяхъ официяльно яко подручникъ и учебникъ; а навѣть професоръ петербурской духовной Академіи о. Зарницкій выписавъ собѣ туюже и предподає после неи „Пасторальну“ своимъ ученикамъ розуміесь: omissis omittendis, omissis catholicis. Въ одной только Галичынѣ знайшла „Пасторальна“ Д-ра Пелеша, о колько мнѣ вѣдомо, мало попыту, а еще меньше розголосу.... Бути въ прочѣмъ може и тое, що и тутъ мають мѣсце слова Евангелія: „яко нѣсть пророкъ въ отечествѣ своемъ“... так пише „Рускій Сіонъ“ з 1880 р. ст. 256. зазначуючи делікатно властиву причину непопулярности й неузнання такої важної праці Ю. Пелеша, а саме, що вона не була на руку тим, що через обрядовщину наміряли русифікувати нашу Церкву.

4. Найважніший твір Др. Ю. Пелеша, який здобув собі розголос навіть у всесвітній історичній літературі, се безперечно його велика Історія Унії Української Церкви з Римом, написана в німець. мові.[3]) Ось як характеризує сей твір сучасний авторові о. Пюрко: „Много в ній (т. зн. в „Історії Унії“) нагромаджено матеріялу; много справ до тепер не вияснених або замотаних розмотано й висвітлено, а висвітлено на підставі свойських жерел до тепер не зужиткованих еще чужосторонними істориками; висвітлено в спосіб ясний і як повідає польська критика аж до педантизму систематичний“. („Рускій Сіонъ” 1880, ст. 284).

Се по правді одинока повна історія нашої Церкви, написана таки своїм ученим, котру можна знайти у всіх найвизначніших заграничних бібліотеках і з котрої інформуються всі, що в який небудь спосіб займаються історією нашої Церкви.[4]) Від того часу т. є від 1880 р. перший покійний проф. Ст. Томашівський рішився був опрацювати науково повну історію нашої Церкви, та нажаль смерть не дозволила йому викінчити розпочате діло. А чи знайдеться тепер такий історик, що мігби продовжати його діло? Треба щиро признатися, що ми занедбали сю ділянку такої великої ваги й полишили чужинцям інформувати про нас і нашу церковну минувшину так, як і тепер позволяємо, щоби про наш обряд писали й інформували лише чужинці, з такої точки погляду, з якої їм треба й їм се можливо зробити. Слушно і справедливо можнаб повторити слова Е. Голубинського, котрі він написав у вступі до І т. своєї „Історіи русскои Церкви“. Передаю їх тут дослівно: „ Наша церковная исторія не высока, т. е. ей суждено быть невысокою, не отъ какихъ небудь случайныхъ обстоятельствъ, на которыя мы имѣли бы право сѣтовать, а по нашей собственной винѣ, потому что мы не написали ее (прямо и косвенно) болѣе удовлетворительным образомъ потому, что были неспособны... потому, что въ нашемъ прошломъ, — грустный или негрустный, но дѣйствительный фактъ, — мы представляли изъ себя историческій народъ невысокаго достоинства. Въ этомъ послѣднемъ обстоятельствѣ заключается весь простой секретъ, ибо всякій народъ настолько обладаетъ способностью писать свою исторію, насколько обладаетъ способностью жить исторически, насколько народъ обладаетъ просвѣщеніемъ и склоненъ къ прогрессу или движенію въ жизни, настолько онъ пишетъ свою исторію въ прямомъ лѣтописаніи и оставляетъ въ памятникахъ.“ (Исторія русской церкви І-1 друге вид. ст. XVIII).

В еп. Пелеші мали ми такого великого працівника, який володів спосібністю, розуміти історію своєї Церкви і свого народу та провадити їх до історичного життя.

5. До сих визначних праць першого станиславівського Владики треба додати ще його статті і нариси, розкинені по річниках журналу „Рускій Сіонъ” і велике число друкованих проповідей.[5]) Булаб се не мала прислуга для нашої убогої богословської літератури, якби хто завдав собі труду, позбирати всі статті Епископа Пелеша й видати їх разом. Певно, що булоб найгарніше, якби котрийсь з наших богословських Інститутів піднявся перерібки й видання всіх творів першого Станиславівського Епископа. Кождий інший культурний нарід певно бувби се зробив, а в нас треба ще чекати на сповнення таких культурних завдань.

о. Т. Галущинський ЧСВВ.

---

[2]) Коли кажемо „одиноке”, то се в значінню вартости того твору. Пастирське Богословіе в т. з. „Богословській Бібліотеці“ виданій покійним пралатом А. Бачинським не може й рівнятися до Пастирського Богословія о. Ю. Пелеша, котре ще й нині має велику вартість. Нема сумніву, що булаб се велика прислуга для нашої богословської літератури, колиб видано тепер той сам твір в нинішній літературній мові та з відповідним доповненням річевого змісту й наукового апарату. Так поступають інші культурні народи, що клясичні наукові твори все видають на ново з відповідним переробленням і доповненням. Так приміром:

Dr. J. Schuster-a und Dr. Joh. Holzammer-a „Handbuch zur bibl. Geschichte“ до 1925 р. дочекався осьмого видання, а „Handbuch der Pastoraltheologie“ J. Schüch-a до того самого року вже мав 20-те видання!

[3]) Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom I—II. Wien 1878—1880.

[4]) Про „Geschichte der Union“ Др. Ю. Пелеша обширні і похвальні рецензії появилися м. і. в отсих журналах: Zeitschrift für Kathol. Theologie, Innsbruck 1879; Saltzburger Kirchenzeitung 1878; Literarischer Handweiser, Münster; Revue catholique, Louvain.

[5]) Гляди: „Рускій Сіонъ”, 1879. ст. 5-11; 45-51; і в других річниках...

Церква св. Йосифа на передмістю Станиславова Гірка. Збудована 1912 р. за Преосв. Григорія.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Нариси промов Еп. Ю. Пелеша

В Галичі в дні вїзду 9 січня 1886 р.*)

1) До духовенства й народу.

Бог, що рядить судьбою вселенної і кождої людини, покликав мене на першого Епископа новоутвореної станиславівської Епархії і я удаючися сьогодня на місце мого призначення, станув перший раз на цій землі, де маю жити і ділати, маю велику приємність стрінутися з депутацією, яку моє вірне Духовенство й Народ вислали на границю моєї епархії на моє повитання.

З радістю приймаю цей доказ Вашої відданости й приклонности до мене, дякую Вам сердечно за Ваш ласкавий привіт і молю Бога, щоб мій прихід до Вас був для Вас і Ваших родин щасливий і щоби приніс Вам всім мир і благословення від Господа.

2) До Представників староства і горожан.

Велика для мене честь, що в цій торжественній хвилі,коли я перший раз вступаю до моєї Епархії, стрічаю на її границі П. Т. представників автономічних властей і ц. к. Ряду (Правительства) і не маю слів, щоби Вам Панове на сьому місці подякувати за ласкаве повитання мене. Приходжу сюди як Пастир нової Епархії і як такий маю в першій лінії обовязок старатися за душевне добро моїх духовних дітей, але знаючи в якій тісній звязи стоїть се з дочасним добром, буду уважати за мій обовязок причинятися по моїм силам до всього, що може піднести добробут краю і сеї його части. Тяжка се задача, але вона дасться осягнути, коли всі горожани краю будуть памятати на засаду: „в одности лежить сила".

А бачучи днесь і узнаючи з вдячністю сю прихильність, з якою мене вже на границі моєї Дієцезії витають в красній згоді з моїм Духовенством і Народом також заступники горожанства і ц. к. Ряду, маю надію що ся взаїмна згода і любов ніколи не будуть заколочені і що ми всі без ріжниці стану, обряду і народности злученими силами будемо працювати для спільного добра, для добра слави католицької Церкви, для добра Австрійської держави і нашого милого Рідного Краю. До сеї надії управняє мене це так почесне для мене повитання за яке м. П. сердечно дякую.

Промова на зел. двірці в Станиславові.

До представників міста.

М. П. Важна се хвиля в моїм житті, коли перший раз вступаю в мури сего города, в якім суджено мені жити і ділати, але важніша вона в житті самого богоспасаємого города Станиславова. Коли згадаю на постепенний розвій сего города, мимовільно приходять мені на гадку слова св. Письма: „І Ти Вифлеєме мал єси в градіх Юдейських". Малий був і город Станиславів між городами нашого краю, се одно з наймолодших міст галицьких. Але відай його призначення було від самого початку більше і се на наших очах сповняеся. Сей город з ласки Його Святости Папа Льва XIII і нашого Найяснішого Цісаря і Короля Франца Йосифа I піднесений до достоїнства епископської столиці.

Богато складалося на се чинників, що осягнено сей бажаний конець, а між ними займає видніше місце П. Т. Президент города Станиславова, Вп. П. Д-р І. Камінський. Його то трудам і мудрій запобігливості треба завдячити, що Станиславів діткнений страшним пожаром двигнувся в короткім часі як сфінкс з попелів, його труди і старання причинилися в великій мірі і до сего, що сей город вибрано на столицю нового руcько-кат. Епископства і тим положено нову сильну підставу до його бажаного, щасливого розвою і розквіту.

Я днесь перший раз вступаю в мури сего города, моєї столиці і при самім вступі стрічаю Вас, Вп. П. Президенте, окруженого Вашими Совітниками, що вийшли на моє повитання. І як-же маю Вам подякувати? Якими словами зложити узнання за се світле приняття, що його

Церква на передмістю Станиславова Кнігинин. Збудована 1910 р. за Преосв. Григорія.

Ви мені зготовили? Не хочу шукати добираних слів, але приходячи до Вас як катол. Епископ дякую Вам за сердечне повитання привітом Христа: „Мир Дому сему", спокій Вашому городови. Нехай на Вас і всіх мешканців сего міста зійде богате благословення Боже, нехай Бог хоронить се місто від всього злого і дарує Вам всім спокій і вдоволення.

При брамі.

До духовенства й народу.

Се дійсно тріюмфальний похід, який мені зготовили при першім вступі до моєї столиці. Від самої границі Епархії аж до вступлення в мури города Станиславова стічаю непроглядні шари духовенства, горожан і народа всіх обрядів. І споглядаючи на ті обяви загального одушевлення, з яким мене витаєте, питаюсь сам за їх причиною і не можу бути іншої думки як тільки ствердити, що оснуванням нового Епископства сповнилися сердечні бажання духовенства, народу і міста.

Приходжу як перший Епископ сего міста з пастирським благословенням і дякую всім сердечно за се величаве приняття і молю Бога, щоб мій вхід був знаком мира і благословення від Господа.

Тоасти Еп. Пелеша в часі обіду 10/I 1886.

1. Папі.

Незвичайне торжество, яке днесь в мурах міста Станиславова так світло й величаво обходимо, завдячуємо двом найвищим на світі владам: Папській і Цісарській. Вони то поглянули милостивим оком на Русинів католиків і бажаючи піднести силу і славу нашого обряду й нашої народности, утворили для Русинів католиків нове Епископство. На першого Епископа стан. Епархії іменував мене Найясн. Пан. Його Святість Лев XIII потвердив і преконізував. Зпід скали Петрової, з жерела власти випливали великі, правдиві добродійства для всего людства взагалі і для нас Русинів зосібна. Досить згадати таких Папів як Климентій VIII, Урбан VIII, Венедикт XIV, Пій VII і IX, щоб наглядно переконатися, як богато, дуже богато завдячуємо св. Римському Престолови. А в сліди тих славних попередників вступив і Лев П. XIII, що при кождій нагоді оказує нам правдиву вітцівську любов. Тому нехай буде мені вільно в цій торжественній хвилі дати вислів моїм і мого духовенства й вірних сердечним чувствам вдячности, вірности і відданости св. Престолу і піднести сей тоаст в честь Його Святости Льва П. XIII, нехай жие на многая і благая літа!

2. Цісареви.

Чувства вдячности вірности і відданости св. Престолови, якими Ми одушевлені, є нерозлучно звязані з чувствами вдячности, вірности і відданости Цісарському Тронови Габсбурському. Ті два Престоли, з котрих один є символом віри й релігії, другий символом патріотичної вірности, рівно глибоко записані в серці кождого християнина католика, в серці кождого Русина. Не смію ані не можу тут ані поверховно вичислити превеликі ласки й добродійства, які завдячує наш нарід і обряд Ціс. Габсбурській Династії. — Се маємо перед очима новий доказ милости цісарської, оснування станиславівської Епархії. Його Величество Цісар Франц Йосиф I, якого високій волі сю радісну і велику подію завдячуємо, зволив наймил. мене не тільки покликати на першого Епископа сеї Дієцезії, але крім сего видячи недостаток середників, мене при вступі на епископську столицю з найвисших власних своїх засобів випосажити дійсно з цісарською щедрістю. Нехай длятого буде мені дозволено не для звичаю, але з глибокого почуття заявити Його Велич. Ціс. Франц Йосифу I вирази щирої вірности, вдячности і відданости, якими я з моїм духовенством і Народом до Його Велич. одушевлений і внести сей тоаст в честь Його Величества. І прошу Вас, Найдостойніші Панове, кликнути одноголосно: Нехай жие Його Вел. Най. Цісар і Ап. Король Франц Йосиф I, на многая і благая літа!

3. Митрополитови й АЕпископам.

Поставлений по волі Божій Епископом станиславівським з вдячним серцем згадую за тих ВПреосв. Єрархів, котрі уділили мені (іменем і властю св. Ап. Престола) Епископське свячення. Красний то дійсно й істинно католицький був обряд, бо в нім брали участь три АЕпископи трьох католицьких обрядів, а те торжество в певній мірі днесь знова повторилося бо всі три Впреосв. АЕпископи зволили взяти знова участь в торжестві інавґурації сеї нової Епархії. Честь Їм за те перед Богом і людьми, а від мене і моєї Дієцезії сердечна подяка!

Дякую ВПреосв. мому Митрополитови за оказані мені ознаки любови і приклонности і желаю ВПреосв., щоби Бог мил. уділив Вам сили і просвіщення для успішного й боговгодного правления тої розлогої Митроп. Провінції, котра підчинена Вашому Митрополичому жезлу. (по польськи:) Дякую теж Впреосв. Архиепископам львівським обр. лат. і вірм. за зділану мені ласку і честь і покірно прошу Бога, щоби ся звязь взаїмної любови і прихильности, що виявилася перед Богом і людьми з нагоди моєї консекрації і вступлення на епископську столицю, зростала з кождим днем і щоби про всіх нас можна було сказати з псальмопівцем: „Се что добро іли что красно во єже жити братіє в купі". (По українськи).

А на знак моїх почувань вдячности і любови вношу сей тоаст і прошу Вас Найдост. Панове кликнути зі мною: Мої Впреосв. Консекратори Митр. Сильвестер і АрЕппи. Северин і Іссак нехай живуть н. м. і б. л!

4. Епископам і заступникові Ап. Нунція.

Підносячи з натиском мою щиру вдячність моїм Впреосв. Консекраторам, хотів би я рівночасно виявити також чувства і всім кат. Епископам галицьким і австрійським, що мене в день моєї консекрації поздоровили теплими, братними й дійсно Апостольськими привітами. (По латині:) Першим і найвизначнішим між ними був Й. Е. Ап. Нунцій АрЕпп. Сераф. Вануттелі, що так в дні моєї консекрації як теж і сьогодні зволив вселаскавіше зробити мені честь своїми письмами і понадто вислати ще й свого делеґата на нинішну врочистість в особі Монс. Др. С. Л. (нечитке) П. С. Тайн. Шамбеляна. (Промова закінчена тоастом як вище).

*) Ми змінили тільки правопис і в однім місци пасивну форму на активну: „На першого Еппа став я від Найяснішого Пана іменований" і т. д. З сих нарисів видно, як старанно пок. Еп. Пелеш підготовляв кождий свій публичний крок. За ласкаве доставлення сих відписів щиро дякуємо Їх Преосвященству Григорію Лакоті, Перемиському Епископові Суффраганові. — Ред.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в ніяку переписку не входить.

Другий Епископ Преосв. Ю. Сас Куїловський

Юліян лицар Куїловський, другий з черги Епископ Станиславівський, уродився 1. V. 1826 р. в селі Конюшках Королівських, в перемиській епархії, де його батько був священиком. До народної школи ходив в Рудках і Самборі, до ґімназії й на фільософію у Львові. Куїловський почував себе шляхтичем, записався до польської міліції і був 1846 р. увязнений під замітом поширювання проти-

ПРЕОСВ. ЮЛІЯН САС КУЇЛОВСЬКИЙ
Другий Епископ Станиславівський.

австрійської пропаґанди. За те прогнали його зі школи і він вернув до рідного дому на село. Доперва за протекцією перемиського епископа Снігурського приняли його на курс фільософії в Перемишлі. По смерти еп. Снігурського 1847 р. знов прогнали Юліяна Куїловського зі школи і він з трудом одержав посаду провізоричного практиканта у фінансовій дирекції в Перемишли. По проголошенні конституції в 1848 р. його приняли знов до школи. При формуванні польської ґвардії народової вибрали його товариші старшиною і згодом поставили членом повітової народової ради від студентів. Як делеґат перемиської повітової ради народової поїхав Куїловський до Львова. Тут його увязнили і доперва по довгих заходах випустили з вязниці. Не маючи що робити в Галичині як політично скомпромітований він перейшов з іншими товаришами на Угорщину і в Пряшеві вступив до польських леґіонів, котрі під проводом ґр. Замойского і Дембіньского прилучилися до угорських повстанців. Куїловський взяв участь в битві мадярських повстанців проти Австрії під Сеґедином і коло Темешвару, де відзначився в бою і став поручником піхоти.

Після здавлення мадярського повстання Куїловський опинився на еміґрації в Туреччині. Трохи сидів в таборі інтернованих, відтак служив у турецькім війську як сотник. В Царгороді познакомився з французькими монахами і за їх допомогою виїхав до Риму, щоб там студіювати теольоґію. Одначе замість до Риму попав до Марсилії, де мусів посидіти якийсь час в тюрмі. Пізніше за стараннем князя Адама Чарторийского, котрий опікувався польськими еміґрантами, перенісся до Парижа. Там покінчив теольоґію в семинарії св. Сульпіція. В 1854 р. приняв єрейські свячення і став капеляном при монастирі СС. Венедектинок. Туга за рідним краєм спонукала його до того, що 1857 р. просив в австрійського правительства амнестії. Амнестію дістав і вернув до Галичини. Перемиський епископ Яхимович дав йому адміністрацію в Руськім Селі, де незабаром К. став парохом і деканом 1860 р.

В рр. 1877/78 о. Куїловський їздив до Риму з епископом Ступницьким, котрий представив його Папі Львови XIII. Тоді о. Куїловський дістав номінацію на папського шамбеляна. В 1882 р. став крилошанином перемиської капітули, потім ректором семинарії, дальше катедральним парохом в Перемишлі. В р. 1887 покликав його станиславівський епископ Юліян Пелеш на свого Архипресвітера. В р. 1890 іменований епископом помічником в Перемишлі, слідуючого року 1891 стає епископом ординарієм у Станиславові.

Епископ Куїловський був лагідної вдачі і визначався світовою огладою та манерами. Почував себе шляхтичем і тим шляхоцтвом гордився. Любив нашу Церкву і наш обряд, яким дуже дорожив. Епископ Куїловський любив спокій, хоч мав за собою бурливе життя, а може якраз тому. Не любив парад і гучних принять. Часто давав більші суми на бідних. Вертаючи з еміґрації 1857 р. мусів підписати приречення, що не буде займатися політикою і того приречення додержав. До помочи в переписці з Римом, нунціятурою й австрійськими властями як також до писання пастирських листів взяв собі о. Д-ра Гробельного з Перемишля. Пізніше те становище заняв о. Д-р Григорій Литвинович. В справах управи епархією радився еп. Куїловський другого о. Литвиновича, Івана, тодішнього Архидіякона.

В 1891 р. відбувся у Львові провінціяльний с и н о д. Зі Станиславівської Епархії взяли в нім участь Преосв. Кир Юліян і 32-ох священиків.

В вересні 1891 видав Преосв. Куїловський своє перше посланіє до духовенства і вірних Станиславівської Епархії. Обговорено в нім обовязки священика. До кождого розділу додана наука для вірних. Вкінці Епископ закликає всю свою паству до тривалої молитви. Дальше пригадує священикам, щоби щоденно відмовляли церковне правило.

Преосв. Куїловський взяв також участь в паломництві до Риму з приводу ювилею Папи Льва XIII. Їхали всі три наші Владики. Вертаючих з Риму Владик Митрополита Сильвестра і Преосв. Юліяна обкидано гнилими яйцями на зелізничім двірци в Відні. Та прикра демонстрація сталася 8 червня 1893 р. і була ділом москвофільських студентів.

В часі, коли відбувався перший Дієцезальний С о б о р в Станиславові 1897 р. Епископ Куїловський не був уже здоровий. Він занепадав на здоровлю чимраз більше так, що в останних роках свого епископування в Станиславові щораз менше міг займатися дієцезією. Жив в домашнім затиші. Брак здоровля і старий вік не дозволили Епископови Куїловському відбувати правильні візитації деканатів і парохій.

Дня 17 червня 1899 р. появилася булля Папи Льва XIII, котра звільнила Еп. Куїловського від звязи зі станиславівською дієцезією і перенесла його на митрополичий престол до Львова. На тім становищі побув Кир Юліян не довго, бо вже 4 травня 1900 р. покликав його Господь до Себе.

Так виглядало життя другого з черги Станиславівського Владики. Того життя — розуміється — не вільно оцінювати зі становища теперішних наших поглядів, бо часи, в котрих виховувався Преосв. Куїловський були зовсім інакші ніж сучасні нам. Участь молодих Українців у польських повстаннях належала до частих появ. Наша тодішна молодь не мала своїх ідеалів, отже жертвувала своє здоровля і життя на вівтарях ідеалів наших сусідів. До ідеалістів, що понесли в жертву свою кров для ідеалу свободи наших сусідів, належав і покійний Епископ Юліян в бурливій молодости своїй.

Третий Еп. Преосв. Андрей Ґр. Шептицький

Роман Марія Олександер (трох імен) ґраф Шептицький уродився 29. VII. 1865 р. в Прилбичах біля Грубешова, де його батьки, Іван і Софія з Фредрів, мали добра. Мати була дуже реліґійна. Від 5 кл. ґімн. вчився в Кракові, де здав матуру з відзначенням 1883 р. Після скінчення ґімназії молодий Роман хотів вступити до монастиря, одначе батько його хотів, щоб для проби він служив у війську. По короткій військовій службі в 1 полку драґонів в Кракові покинув військо на поч. 1884 р. після тяжкої шкарлятини і запалення суставів. Правничі студії зачав в Кракові і продовжав у Вроцлаві (Бресляв), де студіював також теольоґію, фільософію та слявістику. Як студент прав був двічи в Римі, в Київі і в Москві. Велике значіння мала його гостина в Київі, де він стрінувся з українською громадою, м. і. з проф. В. Антоновичем. В Москві познакомився м. ін. з визначним рос. мислителем Соловйовом. В Римі був на приватнім послуханню в Св. Отця Льва XIII. Дня 28. V. 1888 р. Роман вже як д-р прав вступив до новіціяту ОО. Василіян в Добромилі. При облечинах приняв імя Андрея. Перші обіти склав 13. VIII. 1889 р., торжественні обіти 14. VIII. 1892 р. в Кристинополі. Відтоді брат Андрей був влучений до вірних гр.-кат. обряду. Священиком став 22. VIII. 1892, висвячений Еп. Ю. Пелешем. В червні 1896 р. став о. Андрей ігуменом монастиря ОО. Василіян у Львові. Разом з о. Пл. Філясом ЧСВВ зачав видавати місячник „Місіонар". Перше його число вийшло 19. V. 1897 в 10.000 прим. Дня 28. VIII. 1898 став професором моралі та доґматики в Кристинополі. Дня 17. VI. 1899 іменований станиславівським Епископом в 34 р. життя. З датою 1. VIII. 1899 видав новоіменований Епископ два посланія: до вірних і до духовенства станиславівської Епархії. Дня 2. III. 1900 р. новий Станиславівський Епископ видав послання про християнську родину. З весною 1900 р. Преосв. Андрей зачав візитацію своєї Епархії. Звізитував всі парохії деканатів косівського, сучавського, черновецького, деякі парохії деканатів жуківського й тисьменицького. Овочем тої візитації були два послання: „Вірним на Буковині" і „Всім Возлюбленним моїм Гуцулам". Ся візитація мала благодатні наслідки. Відтак Преосв. Андрей занявся справою будови Духовної Семинарії. Після смерти Митрополита Ю. Куїловського 4. V.

ПРЕОСВ. АНДРЕЙ ҐРАФ ШЕПТИЦЬКИЙ
Третий Епископ Станиславівський.

1900 р. іменовано Преосв. Андрея Галицьким Митрополитом. Преконізація відбулася 17. XII. 1900, інтронізація в архикатедральнім храмі Св. Юра дня 17. I. 1901 року.

Актом з дня 12. IV. 1901 р. Митрополит Андрей заложив в Станиславові „Бібліотеку Капітули Станиславівської ім. Митрополита Андрея Шептицького". Жертвував їй 3.871 томів і 3.602 волюменів, в тім богато цінних стародруків. Ся

бібліотека доповнена новішими богословськими творами се поважне огнище наукової праці. Вона отворена для духовенства двічи в тиждень, у вторки та четверги від год. 11,30 до 13. Вже як Митрополит ВПреосв. Андрей видав ще одно послання вірним Станиславівської Епархії „О любови“ з дня 17. I. 1901 р.

Ґенеральний Вікарій о. В. Фаціевич

Тимчасовий провід Станиславівської Дієцезії одержав Архипрезвітер о. Василій Фаціевич, ур. 1847 р., рукополаганий 1871 р., спершу крилошанин львівської капітули, від 1887 р. Архидіякон Станиславівської Капітули, від 8. I. 1891 р. Архипрезвітер, від 1893 р. папський шамбелян. Як вдівець він не міг бути Епископом. За часів його вікаріяту вибудовано будинок для Духовної Семинарії в Станиславові. Вже перший Стан. Епископ Ю. Пелеш видвигав справу будови Дух. Семинарії. Преосв. Андрей одержав від правительства дотацію на будову семинарії. В 1902 р. Впр. о. Фаціевич, Капітульний Вікарій, посвятив угольний камінь, в 1903 р. скінчено будову семинарії. Спершу мешкали там священики, відбувалися реколекції. Властивій цілі зачав служити сей будинок з днем 14. I. 1907 р. Дня 18. V. 1904 р. Митрополит Андрей видав послання до вірних Станиславівської Епархії. В нім подав до відома, що Станиславівським Епископом іменований ректор львівської Духовної Семинарії о. д-р Григорій Хомишин. Впр. о. Фаціевич перейшов в стан спочинку 1909 р. Як емерит мешкав у Відні. Помер 26. II. 1921 р. в Яблонові, гусятинського деканату.

Четвертий Еп. Преосв. Григорій Хомишин

Кир Григорій прийшов на світ у хліборобській родині 25. III. 1867 р. в селі Гадинківцях, пов. Гусятин. З батьківської хати виніс реліґійне виховання і любов до праці. Народну школу скінчив в рідним селі, ґімназію в Тернополі. Вже в 2 кл. ґімназії став членом Тов. Апостольства Молитви. По матурі вписався на богословський факультет у Львові. Дня 18. XI. 1893 р. одержав священичі свячення з рук Преосв. Куїловського і був рік третим сотрудником при станиславівській катедрі. Від 1894 до 1899 р. студіював у Відні в „Авґустінеум“, звідки вернув доктором св. богословії. Дня 8. III. 1899 р. заняв місце другого катедрального сотрудника в Станиславові. Рівночасно став катехитом при школах ім. Міцкевича та жіночих. Дня 23. XII. 1899 став першим катедральним сотрудником, себто другим катедральним проповідником. Вірні наповняли катедру, щоб почути проповіди молодого доктора св. богословії. Коли Преосв. Андрей став Митрополитом і провід Станиславівської Дієцезії обняв Капітулярний Вікарій, Впр. о. В. Фаціевич, о. Д-ра Хомишина звільнено зі становища першого сотрудника 31. X. 1901 р. й перенесено до Коломиї на завідателя міської парохії.

О. ЄРЕМІЯ ЛОМНИЦЬКИЙ ЧСВВ
Перший Ректор Духовного Семинаря в Станиславові. 1907—1916.

Рішенням Митрополичого Ординаріяту іменовано о. Д-ра Г. Хомишина ректором Ґенеральної Семинарії у Львові. Діяльність нового ректора мала велике значіння для цілої галицької провінції. В „Українській Проблемі“ пише Преосв. Григорій про Ґенеральну Семинарію на 121 ст. так:

„Такий семинар то не духовна інституція, але духовний розвал. В такім семинари нема сліду духовного проводу, а всякі релігійні практики, хочби найпримітивніші і найконечніші — то хіба глузування зі всякого духовного життя. Не хочу тут розводитися о тих ріжних звичаях і практиках. Може за близькі часи. Нехай історія колись розсудить. Мені болючо о тім тепер писати. Я був в такім семинари! Прикрі, гіркі і сумні спомини лишилися досі у мене. За велику ласку Божу мусить уважати той питомець, котрий в такій атмосфері не ослабив віри і не прибив совісти. А такий семинар і то ґенеральний для всіх дієцезій тут. церковної провінції тревав більше як століття. Я сильно відчув той стан семинаря, коли я в 1902 р. остав покликаний до того семинаря на ректора і коли зачав ломити ті всі „традиції“ та „практики“ в нім практиковані“.

В акад. році 1901/2 семинарія була замкнена з причини сецесії наших студентів з львівського університету. Наші богослови студіювали переважно в Відні, дехто в Празі, москвофіли в Кракові. Хоч під науковим оглядом богослови скористали, одначе їх духове життя занепало. Академічна свобода підірвала дисципліну і духове життя. Духовні практики звелися до мінімум. Новий ректор о. Д-р Хомишин завів наново дисципліну, духовні практики, прикоротив самоволю, усунув карти і т. п. Се не було легко перевести. Не обійшлося без бунтів, протестів, очорнювань і т. д. Одначе при Божій помочи новий ректор перевів ту реформу сильною рукою. Ся реформа мала далекосягле значіння для всеї нашої Церкви й народу.

На Владичім престолі.

Дня 16. IV. 1904 р. на предложення Ексц. Митрополита Андрея Шептицького цісар Франц Йосиф I іменував о. Дра Хомишина гр.-кат. Епископом у Станиславові. Ґрамотою з дня 23. IV. 1904 р. Галицький Митрополит Кир Андрей затвердив цісарську номінацію. Торжественного акту посвячення о. Д-ра Хомишина на Станиславівського Епископа довершили в станиславівській катедрі 19. VI. 1904 р. ВПреосв. Митрополит Андрей, Преосв. Константин Чехович, Перемиський Епископ і Ексц. о. Йосиф Теодорович, Архиепископ вірменського обряду.

Своє правління зачав Преосв. Григорій від реколекцій для духовенства. Вони мали таке значіння для Станиславівської Епархії як реформа Ґенеральної Семинарії для цілої Галицької Провінції. Від вступлення Преосв. Григорія на престіл зачалася Його безперервна місійна діяльність, що триває до сьогодня, мимо поважного віку Владики. Коли візитація запізнає Владику з вірними тільки поверховно, то місія звязує з вірними далеко сильнішими вузлами, через довший побут на однім місци, науки, св. сповідь, розмови і т. д. Преосв. Григорій весь час працював усильно над поширенням і поглибленням серед клиру і вірних культу Непорочнозачатої Діви Марії, Пресв. Евхаристії, Христового Серця і т. д. В тій ціли видав Владика: „Пастирський Лист про часте й щоденне св. Причастя“ в 1910 р., працю „Про Найсвятішу Евхаристію“ в 1912 р., більшу працю „Набоженство до Найсвятішого Серця Господа Нашого Ісуса Христа“ в 1920 р. (460 ст. вел. 8⁰). Розвиток Евхаристійного культу, досі в нас занедбаного, мусів в своїх наслідках довести до розвитку обрядів, звязаних з тим культом. Деякі темпераментні критики закинули Преосв. Григорієви, що „латинізує обряд“. Вони не хочуть розуміти, що обряд се форма, котрою проявляється назверх внутрішне духове життя. Св. Отець Лев XIII сказав до наших Владик 28. V. 1893 р. м. ін.: „Рівною старанністю нехай плекає священство в народі побожність до всього потрібну і нехай не вагається примінити також деякі вправи побожности вживані в латинян, бо тим цілість Вашого обряду зовсім не нарушиться, а зате до союзу з латинською і римською Церквою певно сильно причинитеся“. (Збірне Посланіє всіх трох гр.-кат. Владик Галицької Провінції, Львів, 16. IX. 1893 р., додаток до „Вістника“ ч. VII з 1893 р.).

ВПР. О. ДЕКАН ВАЛЬНИЦЬКИЙ.
Другий Ректор Духовного Семинаря в Станиславові. 1918—1923.

Станиславівська Духовна Семинарія.

Дня 14. I. 1907 р. відправлено в Станиславові торжественне Богослуження з приводу відкриття Духовної Семинарії. Питомців I-го року спроваджено до Станиславова з львівської Семинарії. Питомці висших літ остали у Львові. На I-ім році було тоді 24 питомців. Ректором став Впр. о. Єремія Ломницький ЧСВВ, духовником і проф. біблійної історії Ст. Завіта став о. д-р Тит Галущинський, префектом і проф. фільософії та фундаментальної догматики о. д-р Амброзій Редкевич. Преосв. Григорій віддав Семинарію під покров св. Йоана Золотоустого, котрого ювилей 1.500-ліття обходила ціла катол. Церква в 1907 р. Дня 26. XI. 1907 р. відсвятковано в Станиславові ювилей св. Йоана Золотоустого торжественною Службою Божою, котру відправив в катедрі Преосв. Григорій. Відтак відбувся в Семинарії ґалевий обід. Приявні були: Преосв. Владика, капітула, станиславівський староста гофрат Прокопчиц (старорусин) і світські інтелігенти. Промовляв д-р Сабат.

В шкільнім році 1907/8 покликано до Семинарії: о. д-ра Франца Щепковича на проф. фільософії, о. д-ра Йосифа Коциловського на віцеректора і проф. догматики, о. д-ра Йоана Лятишевського на префекта і проф. історії Церкви та о. д-ра Василя Барана на префекта і проф. моральної богословії. В шк. році 1908/9 на місци о. Т. Галущинського, котрий

вступив до монастиря ОО. Василіян, викладі біблійних студій обняли в части о. крил. д-р Іван Гробельський і о. д-р В. Баран, що став духовником семинарії.

О. АВКСЕНТІЙ БОЙЧУК
Третий Ректор Духовного Семинаря в Станиславові. Від 15. VI. 1923.

Після смерти о. Е. Ломницького ректором став о. Вальницький, пізніше о. д-р Авксентій Бойчук, котрий на тім становищі працює від 15 VI 1923 по сей день.

Воєнне лихоліття.

Боже Провидіння не заощадило Преосв. Григорієви терпінь і хрестів, чи се були ґазетні напади й лайки, чи атентат о. Камінського, чи вкінці світова війна, що несла за собою не лише руїну матеріяльну, але ще гіршу від неї моральну.

Преосв. Григорій видав Посланіє в Микуличині 13. VI. 1915 р. п. з. „О допустах Божих в часі війни“. В нім вказує, що нарід богато завинив перед Богом, що воєнне нещастя можна сміло вважати Божою карою. Рівночасно Владика закликав своє стадо до поправи, на шлях Божих заповідей. При пересуваннях армій головно Мадяри допускалися профанацій церков, безчещення Найсв. Тайн. Коли до Галичини приїхав тодішний престолонаслідник арх. Карло, Преосв. Григорій витаючи його не завагався стати в обороні зневажених святощів. Арх. Карло приняв до відома і повідомив про те міністерство війни. Наслідок був такий, що міністр освіти виткнув Епископови невмісне поведення. На те Епископ відповів рішучим письмом, наводячи докази.

Разом з російською армією при її відвороті виїхали до Росії й деякі наші священики москвофіли, з котрих дехто перейшов на православя. Богато наших священиків було в Талєргофі, де урядники й старшини нажаль катол. цісаря Австрії знущалися найбільше саме над катол. священиками і то в 99% невинними. Російські війська відступаючи зі Станиславова взяли з собою закладників, м. ін. о. Мітрата Гордієвського та о. Ректора Єремію Ломницького ЧСВВ. Останний помер на засланні. По нім уряд ректора Семинарії виконував о. Вальницький, пізніше о. д-р Авксентій Бойчук. Підчас війни дався відчути великий брак священиків.

Справа зрівнання календаря.

Дня 15. II. 1916 р. Преосв. Григорій видав Посланіє п. з. „О післанництві українського народу в католицькій Церкві“. В нім пише, що наш нарід занедбав своє післанництво, навернути Схід. До сповнення того високого післанництва мусимо скріпитися, набрати сил. „Треба нам перенятися наскрізь духом католицьких почувань, треба нам як найтісніше злучитися з катол. Церквою“... „Ще більше шкоди нам принесла так щодо катол. віри, як також щодо нашого становища державного й народного“ — справа календаря. „В зносинах життевих і суспільних ми уживаємо нового календаря, т. є. Григоріянського, але всі церковні свята і торжества обходимо після давного Юліянського календаря“.

Робітники і службовики по містах мусять працювати в свої свята, навіть найбільші. Через те відчужуються від своєї нації. „Зі всіх дотепер наведених причин я постановляю введення в тутешній діецезії Григоріянського календаря так щодо движимих як і недвижимих свят і торжеств в нашім церковнім численню часу вже в сім біжучім році (1916), а то з днем торжества Благовіщення Пречистої Діви Марії“. В посланню висловлена надія, що інші діецезії Галицької Провінції також незабаром прилучаться до реформи календаря.

Вкінці є прегарна молитва до Непорочно Зачатої Діви Марії і благословення. До сего посланія долучений розпорядок, в котрім м. ін. вводиться замісць слів „православний, православіє“ — слова „правовірний, правовіріе“.

Нажаль справу реформи календаря так пересунено, що вона станула на мертвій точці. Повоєнні роки вповні оправдали потребу зміни календаря. В той час, коли навіть Совіти завели новий календар, тільки галицькі Українці та російські емігранти остали при Юліянськім календарі.

Друге Послання Преосв. Григорія п. з. „О подвигах за добрі і святі справи“ появилося 25. III. 1916 р. Се неначе доповнення попереднього послання. З нього довідуємося про становище української суспільности до реформи календаря: Низи віднеслися до неї назагал прихильно, — національний провід нажаль негативно.

Дня 27 II 1916 р. явилася в Преосв. Григорія депутація від станиславівського Пов. Ком. Заг. Укр. Ради під проводом д-ра Льва Бачинського. Вона вручила меморіял з проханням відложити намірену реформу календаря до „слушного часу“. В меморіялі піднесено такі закиди проти реформи календаря: Що се буде мур між нами і братами за Збручем, що се „подразнить“ нарід, що народ консервативний і привязаний до істнуючого порядку свят, що реформа календаря дасть товчок до нарушення хатньої згоди („Бурґфріден“). На всі ті неслушні закиди відповів Преосв. Григорій устно й писемно. Щоб не було „муру“ між нашими братами за Збручем і нами треба хіба нам перейти на православя... Пожиточна для народу реформа календаря не буде дразнити народу, хіба що його підбунтують демаґоги, котрі зовсім не числяться з консерватизмом нашого народу і проповідують йому ріжні погубні кличі. Вкінці щодо нарушення домашної згоди („бурґфріден“) Преосв. написав: „Не реформа календаря, яка є хосенна і конечна, може нарушити хатню згоду, але якраз ті ріжні елементи, котрі хотілиби ставляти опір і нарід баламутити і підюджувати. Хатня згода має право домагатися залишення всяких сварок партійних, порахунків особистих та інших незгод чисто людських, але ніяк не може домагатися, щоб понехати актуальні й далекосяглі справи віри й Церкви“.

За Української Держави.

Часи української державности в Галичині не зазначилися нічим замітним в житті Станиславівської Епархії. Референтом реліґійних справ при Державнім Секретаріяті Віроісповідань і Просвіти (себто при міністерстві) був тоді о. д-р Йоан Лятишевський. Галицьке Правительство було ліберальне, з деяким уклоном вліво, хоч далеко ще не соціялістичне. Своєї програми в реліґійних справах воно ще не поставило, бо просто не мало часу. Повітові власти ставилися досить прихильно до Церкви й духовенства, хоч бували випадки, що деякі села прогнали своїх священиків, які були їм несимпатичні. Влада не старалася запобігти таким конфліктам, щоб не стратити ласки товпи, або як тоді казали: „суверенного народу“... До виразних противників Церкви належав і тодішний бурмістр Станиславова д-р Лев Бачинський. Наше духовенство не відіграло визначнішої ролі в українськім державнім будівництві з ріжних причин.

Справа целібату.

Після нашої державної катастрофи наступила депресія. Брак священиків, деморалізація, упадок всякого суспільного авторитету (крім баґнету), „нові кличі“ привезені з Росії та з Америки і т. д. З огляду на нові змінені обставини на зїзді наших Владик в 1919 р. крім інших рішень ухвалено висвячувати тільки тих кандидатів духовного стану, що рішилися приняти свячення в безженнім стані. Спершу сей важний крок не викликав надзвичайної реакції. Одначе незабаром піднялася велика боротьба проти целібату. „Преса, віча, аґітації, террор аґітаторів на питомців в семинарах, словом все зорґанізувалося немовби перед наступом найбільшого ворога“. („Українська Проблєма“, ст. 95). Почин до тої боротьби дала преса, головно „Український Голос“ в Перемишлі, в котрім найбільше виступав проти целібату радник Дмоховський, кавалєр ордеру „Про Екклєзія ет Понтіфіце“. Крім світських виступали проти целібату священики, передовсім о. д-р Г. Костельник в „Ниві“. В 1924 р. появилася протицелібатна брошура „Висвітлення до історії Львівських Синодів“. Підписали її оо.: А. Стефанович, Е. Клосевич, Гр. Чубатий, Кор. Манцібович, Т. Борис

Епископська Палата в Станиславові (в давнім вигляді). Благословення народу Преосв. Кир Григорієм в день інтронізації 19. VI. 1904 р.

і Йоан Решетило. Сецесія з Духовної Семинарії не повелася. Від 1929 р. справа втихла. Наплив кандидатів духовного стану став такий масовий, що й половини з них годі приняти.

Язва сектантства.

Після війни появилися в Галичині Кузів і Крат як висланники британського товариства. Вони зачали засівати діявольське насіння на наших землях. До них прилучився ще в 1925 р. о. Вол. Федів, б. гр.-кат. священик в Камінках Малих коло Коломиї. Вони зачали їздити на націоналістичнім конику, одначе скоро розсварилися між собою. Одні злучилися з німецькими протестантами, другі з польськими. Крім евангеликів є ще суботники, байбелники і т. д. Одначе всі вони потрафили притягнути до себе лише найгірший елемент.

Велика позитивна праця.

Щоб гоїти повоєнні рани в Станиславівській Дієцезії повстав ряд нових інституцій. Внаслідок війни й пошестей лишилося богато беззахистних сиріт. Ціла Дієцезія покрилася сіткою сирітських захистів під опікою СС. Служебниць.

В 1922 р. основано під протекторатом Преосв. Григорія „Товариство Безженних Священиків ім. Св. Священомученика Йосафата“. Ціль т-ва: поглиблення побожности і контемплятивного духа серед членів, пропаґанда авторитету церковної влади, крім того удержування ювенату, поміч бідним і хорим собратам, підмога католицькій пресі і публіцистиці. На власність того Т-ва перейшов катол. орґан „Нова Зоря“, що виходить у Львові від 1926 р. Від тоді зачинається повільний але постійний зріст і розвиток сучасної катол. преси, котрої ревним, першим і найбільшим покровителем і фундатором є Преосв. Григорій Хомишин.

В 1929 р. Станиславівська Дієцезія обходила ювилей 25-ліття Епископства Ексц. Кир Григорія. На бажання Ювилята Дієцезія обходила той ювилей скромно й тихо, без шумних парад, концертів, академій і т. п., зате з тим сердечнішою молитвою клиру й вірних на інтенцію свого Архипастиря.

Серед безнастанної праці сильне здоровля Владики зачало зуживатися. Тому 26. І. 1930 р. висвячено на Епископа-Помічника о. д-ра Йоана Лятишевського.

За часів Епископства Преосв. Григорія обновлено станиславівську катедру, побудовано церкви на передмістях Станиславова Кнігинин і на Гірці, докінчується на передмісті Кнігинин-Кольонія (Майзлі). За фінансовою допомогою Владики здвигнено три великі доми монахинь: дім СС. Василіянок у Станиславові (вул. Петра Скарги), дім СС. Служебниць в Микуличині та дім СС. св. Вінкентія а Павльо в Станиславові (вул. Ґолуховського). Цінні фундації Владики се дві захоронки СС. Служебниць в Станиславові при вул. Казимирівській і на передмісті Кнігинин.

Обіймаючи Епископство Преосв. Григорій застав лиш монастир ОО. Василіян в Бучачі та 3 монастирі СС. Василіянок в Станиславові, Погоні й Кудринцях. Крім того була ще захоронка СС. Служебниць в Самолусках.

(Про теперішний стан Станиславівської Дієцезії гл. статтю п.з. „Станиславівська Дієцезія в 1935 р.“ на 11 ст. сего числа „Нової Зорі“).

Т-во ім. Йоана Милостивого, основане в харитативних цілях, розвиває свою діяльність в Станиславові, Коломиї, Снятині й Заліщиках. Розвиток релиґійного життя потягає за собою розвиток релиґійних орґанізацій. Апостольство Молитви має 220 канонічно ерегованих товариств, богато ще в стані основування.

Католицьку Акцію має вести статутове т-во „Скала“, основане в 1934 р. з цілю: „підпомагати, поширювати й поглиблювати просвіту й культуру українського народу та його релиґійно-моральне життя, а саме на основах св. катол. Церкви“ (3 § статуту).

Інститут Непорочного Зачаття П. Д. М., оснований 1910 р., має завдання зібрати фонди на будову величавої катедри Непорочного Зачаття П. Д. М. Сей Інститут видає „Правду“, катол. тижневик для народа.

„Священича Поміч“, кооператива священиків основана 1932 р. має своїм членам доставляти всяке церковне приладдя.

„Фонд Дієцезальний“, оснований 1932 р., має завдання спомагати богословів, що студіюють в Станиславові або закордоном, учеників Малої Семинарії, вбогих священиків, помагати в будові церков, парох. домів, захоронок і т. д.

Се короткий огляд інституцій і товариств, що повстали в Станиславівській Епархії під проводом і за допомогою Преосв. Григорія в обставинах дуже несприятливих під кожним оглядом, в часах моральної та матеріяльної кризи.

Еп.-Помічник Преосв. Йоан Лятишевський

ПРЕОСВ. ЙОАН ЛЯТИШЕВСЬКИЙ
Епископ Помічник Станиславівський.

Йоан Лятишевський уродився 17. X. 1879 р. в ремісничій родині в Богородчанах. Перші науки побирав в Богородчанах; ґімназію скінчив в Станиславові, де здав матуру з відзначенням 1899 р. Богословські студії відбув у Львові та Відні, де студіював історію Церкви й осягнув докторат св. богословії. Свячення одержав 20 X. 1907 р. з рук Преосв. Григорія. Тогож року став префектом і проф. церковної історії в Духовній Семинарії в Станиславові. В 1909/10 шк. році викладав також церковне право. В шк. році 1910/11 дістав наукову відпустку для історичних студій. Після повороту обняв катедру історії Церкви, котру має до нині. Після війни став совітником і референтом Консисторії, Предсідателем Інституту Непорочного Зачаття П. Д. М., делеґатом до Ради Шкільної Окружної в Станиславові, якийсь час був катехитом при реальній ґімназії. Дня 4. VII 1927 іменований крилошанином, 24. XI. 1929 титулярним Епископом Ададейським і Епископом-Помічником Станиславівським, 19. I. 1930 р. Архипрезвітером Стан. Капітули й Ґенеральним Вікарієм. Епископські свячення одержав 26.I. 1930 р. з рук Преосв. Григорія та Преосв. Йоана Бучка. Се іменування нового Епископа-Помічника привитали радо клир і вірні не лише в Станиславівській Дієцезії, де Преосв. Йоан тішиться широкими симпатіями, але також в інших Дієцезіях.

Закінчення

50 літ минає від хвилі, коли появилася булля Св. Отця Папи Льва XIII „Де універзо Домініко ґреґе“, котрою засновано Станиславівську Дієцезію. Ся подія була великим здобутком і сильною підоймою в розвитку української католицької Церкви й нашого народу в Галичині. Ні передвоєнний радикалізм, ні інші — ізми, ні воєнне лихоліття, ні повоєнне сектантство не могли підмити катол. Церкви, що твердо стоїть на Петровій Скалі. Всякі ворожі затії, воєнні та повоєнні нещастя не заломили клиру ні вірних. Введення целібату не ослабило клиру ні не ввело роздвоєння між духовенством, як се деякі предсказували. Новий клир, лише з чистого покликання до служби Христови, зединений під проводом своїх Владик доложить всіх зусиль для добра катол. Церкви і вірних, щоб сповнилися слова псальмопівця: „Да воскреснет Бог і расточаться врази Єго“. (Пс. 67, 1).

Примітка Редакції „Нової Зорі“: Дані до історії Станиславівської Дієцезії взяті зі ще непечатаної праці Впр. о. Льва Бурнадза, котрому тут щиро дякуємо за ласкавий дозвіл використати рукопис. Стаття о. Т. Галущинського ЧСВВ про Преосв. Ю. Пелеша прислана з Риму, Нариси промов Преосв. Пелеша з Перемишля, а стаття п. з. Станиславівська Дієцезія в 1935 р. виготовлена на підставі найновішого шематизму. Статтю про два важні Дієцезальні Синоди в Станиславові помістимо пізніше. Кромі того, ще деякі праці ізза недостачі місця не могли ввійти до сего числа „Нової Зорі“. Всім, що були ласкаві причинитися, або ще причиняться до вияснення і спопуляризування історії Станиславівської Дієцезії й тим самим історії нашої Церкви, складаємо найщирішу подяку. Надсилані матеріяли будемо містити в дальших числах „Нової Зорі“.

Будуймо церкву на Волині

З города Св. Йосафата щирий привіт: Слава Ісусу Христу!

Володимирська греко-католицька громада разом з довколичними громадами зважилася на велике діло, а саме тут, на землі освяченій слідами св. Йосафата, здвигнути храм на честь Борця за св. Унію. Сей храм має стати не тільки духовим центром володимирського повіту, але й одночасно кріпостю-осередком релиґійної і в слід за тим культурно-освітної обнови всіх північно-західних земель.

Під се св. діло поклав першу цеголку сам Св. Отець, жертвуючи на се діло 1000 зл., і так запевнив йому свою опіку і благословення.

До сього великого, апостольського й патріотичного діла має приложити руку все свідоме, галицьке католицьке громадянство!

Ми не малиб смілости тепер, в часі важкої скрути, простягати руки о поміч, колиб справа не була пекуча й одночасно незмірної ваги.

У кого правдиве католицьке серце, той не остане глухий на наш заклик. Не даймо засоромитися нашим ворогам, що з великим вкладом сил і гроша провадять наступ на душу нашого народу!

Ми дякуємо наперід за кождий, хочби найменший даток. Надіємося живого й практичного заінтересування ділом св. Унії та в слід за сим щедрих жертв. Нехай св. Володимир і св. Йосафат, два наші Світила, що напевно з особливою любовю глядять на свій город, — колись світлий а сьогодні затоплений в пітьмі духової неволі й отупіння — заплатять стократно за кожду лепту богатими ласками!

Ласкаві жертви просимо слати на руки Їх Ексц. Апостольського Візитатора, Преосв. Николая Чарнецького, Ковель, вул. Будівельна 3. —

За Комітет Гр.-Кат. Церкви:

Ганна Барткова голова, Дир. Григор Масник секретар, Петро Козюк член.

Станиславівська Дієцезія в 1935 році

Станиславівська Епархія лежить у південно-східній части Галичини. Вона простягається на два воєвідства: станиславівське (не ціле) і тернопільське (південну частину), а в них на 15 повітів: борщівський, бучацький, городенський, заліщицький, коломийський, копичинецький, косівський, надвірнянський, підгаєцький, рогатинський, снятинський, станиславівський, теребовельський, товмацький і чортківський. Займає простір 260 кв. миль.

Станиславівська Епархія числить нині поверх 1 міліона душ греко-католиків (в Шематизмі на 1935 р. подано: 1.035.214). Отже що до числа вірних то се одна з великих католицьких Епархій взагалі та одна з більших греко-католицьких Епархій зокрема. Бо і католицькі Епархії взагалі й зокрема греко-католицькі Епархії в інших краях числом вірних значно менші. Нпр. на Закарпаттю на ок. $^1/_2$ міліона греко-католиків Українців є дві греко-католицькі Епархії, в Мукачеві і в Пряшеві. А в останніх часах закарпатська преса принесла вістку про намір утворення ще третої греко-католицької Епархії на Закарпаттю.

Станиславівська Епархія поділена на 20 деканатів. Ті деканати називаються: богородчанський, бучацький, городенський, гусятинський, езупільський, жуківський, заліщицький, коломийський, косівський, кудринецький, надвірнянський, скальський, снятинський, Станиславів-місто, станиславівський, тисьменицький, товмацький, устецький і чортківський.

Парохій є в Станиславівській Епархії 419. Всіх церков: 812. В тім: 419 матірних і 393 дочерних. Крім того: 72 каплиці.

На чолі Станиславівської Епархії стоїть від 1904 р. Епископ-Ординарій Їх Ексц. Преосв. Григорій Хомишин. Від утворення Станиславівської Епархії нинішний Владика се вже четвертий станиславівський Владика. Перед тим були Станиславівськими Владиками: 1. Преосв. Юліян Пелеш (1885—1891), 2. Преосв. Юліян Куіловський (1891—1899), 3. Преосв. Андрій гр. Шептицький (1899—1900).

Станиславівським Епископом-Помічником є від 1929 р. Їх Е. Преосв. Йоан Лятишевський. Се перший станиславівський Епископ-Помічник взагалі. Від 1930 р. Преосв. Йоан Лятишевський є Архипресвитером і Генеральним Вікарієм Станиславівської Епархії.

Крилошан має Станиславівська Епархія: 1) Пралатів 2: Преосв. Йоан Лятишевський і Впр. о. Д-р Яків Медвецький; 2) Соборних 2: Впр. о. Д-р Авксентій Бойчук і Впр. о. Роман Лободич; 3) почесних 8: Впр. о. Д-р Василій Баран,, Впр. о. Александер Русин, Впр. о. Апольоній Чемеринський, Впр. о. Теодор Паливода, Впр. о. Йоан Плавюк, Впр. о. Діонизій Нестайко, Впр. о. Юстин Гірняк, Впр. о. Александер Капустинський.

Склад Епископської Консисторії Станиславівської Епархії такий: Предсідник — Їх Ексц. ВПреосв. Григорій Хомишин, Епископ-Ординарій, Радники і референти: Епископ-Помічник Їх Ексц. Преосв. Йоан Лятишевський, Впр. о. д-р Д. Медвецький, Впр. о. д-р А. Бойчук, Впр. о. Р. Лободич, Впр. о. Ю. Гірняк, Впр. о. Н. Салі.

Склад Епископської Консисторської Канцелярії: Канцлер Впр. о. Т. Паливода; протоколянт і реґістрант: Впр. о. Н. Бориславський.

Урядовим орґаном Станиславівської Епархії є: „Вістник Станиславівської Епархії“.

*) Шематизм всего клира греко-католицької Епархії Станиславівської на рік Божий 1935. Річник XXXV. Станиславів 1935. Накладом клира епархіяльного. Ст. 213. В. 8°.

Духовенство Станиславівської Епархії складається: з 292 парохів, 127 завідателів, 71 сотрудників, 17 експонованих і 29 катехитів. В тім: 254 жонатих, 55 вдівців, 190 безженних і 4 монахів. Крім того: 3 священики в Америці; 1 полевий курат.

Серед духовенства Станиславівської Епархії є під сю пору 15 священиків-

ПРЕОСВ. ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
по 30-літній праці на епископськім престолі в Станиславові

ювилятів. Найстарший віком се Впр. о. Апольоній Чемеринський, парох у Будзанові, род. 1841 р., котрий нині має 94 літ. Після нього йдуть: Впр. о. Іван Коцюба, парох у Тисьмениці, род. 1846 р.; Впр. о. Віктор Росткович, парох у Сидорові, род. 1847 р.; Впр. о. Юліян Войнаровський, парох у Топорівцях, род. 1852 р.; Впр. о. Петро Шапковський, парох у Копичинцях, род. 1852 р.; Впр. о. Александер Ґелитович, парох у Косові, род. 1852 р.; Впр. о. Михайло Садовський, парох у Молоткові, род. 1853 р.; Впр. о. Михайло Бабяк, парох в Княжім, род. 1853 р.; Впр. о. Теофіль Соневицький, парох у Тудорові, род. 1857 р.; Впр. о. Володимир Стефанович, парох у Кутах, род. 1858 р.; Впр. о. Онуфрій Вергун, парох у Дебеславцях, род. 1858 р.; Впр. о. Діонізій Нестайко, парох у Бучачи, род. 1859 р.; Впр. о. Юліян Ставничий, парох у Комарові, род. 1859 р.; Впр. о. Іван Устиянович, парох у Дубках, род. 1861 р.; Впр. о. Северин Матковський, парох у Боссирах, род. 1861 р.

Священиків-емеритів є 5.

В останніх чотирьох роках померло в Станиславівській Епархії 50 священиків: в 1931 р. — 12, в 1932 р. — 17, в 1933 р. — 9, в 1934 р. — 10.

Монастирів у Станиславівській Епархії є 41: мужеських 6, жіночих 35.

Мужеські монастирі є такі: 5 Чина Св. Василія Вел. — у Бучачі (9 священиків і 7 братів), в Михайлівці (2 священики і 3 брати), в Погоні (2 свящ. і 2 бр.), в Улашківцях (осн. в XIV ст.) (3 свящ. і 3 бр.), в Заваллі (1 свящ. і 4 бр.); 1 ОО. Св. Ізбавителя — в Станиславові (5 свящ. і 4 бр.).

Жіночі монастирі: 1 Св. Милосердя „Приют Пресв. Тройці“ в Станиславові (Приют для дітей) (9 сестер); 2 СС. Василіянок в Станиславові (при дівочім Інституті) (32 сс.) і в Кудринцях (12 сс.); Згромадження СС. Служебниць Пр. Д. М. (в Станиславові): має 27 домів, провадить захоронки, школи, сиротинці; і так: з. в Більчу Золотім (5 сестер), з. в Богородчанах (4 с.), з. і ш. в Борщеві (народна школа) (9 с.), з. в Бучачи (10 с.), ш. в Глубічку (народна школа) (6 с.), с. в Городенці (4 с.), з. в Городенці (4 с.), з. в Грабівци (4 с.), з. в Гринівцях (3 с.), з. в Делятині (4 с.), з. в Заболотові (4 с.), с. в Заліщиках (4 с.), с. в Коломиї (5 с.), з. в Королівці (4 с.), с. в Косові (4 с.), з. в Ланівцях (4 с.), з. в Микуличині (6 с.), з. в Самолусківцях з. в Печеніжині (5 с.), з. в Самолусківцях (4 с.), с. в Снятині (4 с.), з. в Сокиринцях (4 с.), при семинарії дух. в Станиславові (провадять кухню) (20 с.), с. в Станиславові при ул. Казимирівській (8 с.), з. в Станиславові-Кнігинин (4 с.), з. в Тисьмениці (4 с.), з. в Циганах (4 с.). Згромадження СС. Мироносиць в Богородчанах (40 с.). Вкінці Згромадження Пресв. Родини: в Ласківцях (3 с.), в Поточисках (3 с.) і в Озерянах к. Чорткова (3 с.).

Станиславівська Епархія має Епархіяльну Семинарію питомців та Епархіяльний Богословський Ліцей.

Семинарія: ректор — Впр. о. д-р А. Бойчук, віце-ректор — Впр. о. д-р В. Василик, префект — Впр. о. д-р Я. Біленький, спіритуальний — Впр. о. С. Лукач.

Богословський Ліцей, має 7 професорських сил. Вони викладають: 1. Преосвященний Д-р Йоан Лятишевський — церковну історію; 2. Впр. о. д-р Я. Медвецький — введення до книг св. Письма Ст. З., ексеґезу , герменевтику, гебрайську мову та старославянську граматику; 3. Впр. о. д-р В. Баран — введення до книг св. Письма Н. З., ексеґезу та канонічне право; 4. Впр. о. д-р А. Бойчук — пасторальну богословію, гомілетику, катехитику і педаґоґіку; 5. Впр. о. д-р В. Василик — спеціяльну богословію; 6. Впр. о. д-р Я. Біленький — фільософію і фундаментальну богословію; 7. Впр. о. С. Лукач — моральну богословію, аскетику, літурґіку, церковний спів. Наука в стан. Богословськім Ліцею треває 4 роки.

Всіх питомців станиславівська Духовна Семинарія має в 1935 р. 92. З того: на 1-ім році — 27, на 2-ім році — 26, на 3-ім р. — 24, на 4-ім р. — 15. Крім того 6 питомців зі Станиславівської Епархії студіює в Папській Семинарії св. Йосафата в Римі.

1 священик є на студіях в Мінхені.

Отсе що найважніше про Станиславівську Епархію з її найновішого Шематизму, котрий саме появився. Сам же Шематизм подає значно більше відомостей. Бо він подає передовсім поіменний виказ усіх парохій згл. місцевостей по деканатам, а в кождій парохії згл. місцевости: церкву (рік збудования), число греко-католиків, римо-католиків і Жидів, патрона, священика, школи, брацтва, товариства, бібліотеки, почту, телеґраф і зел. стацію; також загальне число греко-католиків по деканатам. Окремо подано особовий склад всіх монастирів і домів сестер. Шематизм завершується двома великими поіменними виказами: осіб і місцевостей, що дуже влекшує користування ним.

Вкінці слід відмітити ще дві річи, які звертають на себе увагу читача Шематизму.

Перша річ се число безженного духовенства. Те число виносить у Станиславівській Епархії під теперішню пору рівно 190, разом з монахами і вдівцями 266 — супроти 253 жонатих. Отже нашого безженного духовенства в Станиславівській Епархії є вже нині більше, як жонатого.

Друга річ, яка звертає на себе увагу при перегляданню найновішого Шематизму Станиславівської Епархії, се значне число Сестер ріжних Чинів згл. Згромаджень, які Станиславівську Епархію вкрили цілою сітею ріжних дуже корисних під суспільним оглядом установ, як захоронки, сиротинці, школи, виховні інститути. В тих установах Сестри ведуть тиху, муравлину та з релігійного і національного огляду дуже корисну працю. Та праця, як неможна краще, доповняє працю, що її веде духовенство.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

ОСИП НАЗАРУК

По наших монастирях

В Кристинополі

Зміст: — В горячій околиці горячого полеміста. — Про фундатора крист. монаст. київського воєводу Потоцкого. — Великодне передання про безпосередний товчок до оснування монастиря. — „І будеш оповідати синови свому дня того кажучи..." — Trochę lasku, trochę piasku. — Як виглядає найбільша нужда. — Монастир дуже милий і веселий. — Великий злочин великого маґната. — Чому дух Гертруди Коморовської панує над Кристинополем. — Що я побачив отворивши заржавілу фіртку у величавім замку Потоцких, серед чудового парку, де Солокія впадає до Буга. — В липовій алеї замку. — Як пливе маєстатичний Буг.—Непідписана праця о. протоігумена Калиша. — В матірнім домі Сестер Служебниць. — Розважання в парку Потоцких над бугом і в монастирі.

Тай горячо тут в червні! Так горячо, що трудно писати. Отже розпамятую, що знаю про Кристинопіль і монастир у нім, переглядаючи свої записки, привезені зі Львова.

Їдучи до Кристинополя, знав я про нього ось що:

Кристинопіль (Кристіянополь), місточко в пов. Сокальськім, 74 км. від Львова, 13 км. від Сокаля, на північ від нього лежить Добрачин, місце уродження пок. Плятоніда Філяса, б. Протоігумена ЧСВВ, глибоко освіченого чоловіка й острого та горячого полеміста. В костелі Бернардинів спочивають тут мощі св. Клеменса, спроваджені з Риму 1730 р. Гр. катол. парохія належить до белзького деканату, перемиської діецезії. Урядують в ній ОО. Василіяни. Монастир фундував їм київський воевода Франц Салезій Потоцький актом з дати Тартаків, 27 вересня 1763, котрим зобовязав ОО. Василіян брати участь у процесіях в костелі Бернардинів і помагати їм сповідати. ОО. Василіяни не хотіли приняти тих умов і тому фондація увійшла в життя пізніше, коли Потоцький відступив від своїх домагань. Істнуючий тепер монастир і церкву св. Юрія вимурував Потоцький своїм коштом в рр. 1771—6. Визначним добродієм монастиря був також Йосафат Висоцький, архимандрит жовківський, котрий записав на монастир 20.000 зл.

В бібліотеці Оссолінеум у Львові в рукописі під ч. 1087, фол. 243 записане передання про заложення того монастиря, взяте з місцевих книг. Зміст: Тутешний парох гр. кат. обряду Білянський мав велику родину, котру йому тяжко було удержувати з тої парохії. Отже старався накладати ріжні данини на народ, чому люди опиралися. В р. 1763 на Великдень не хотів посвятити свяченого, поки не одержить четвертини з кождого поросяти і трохи з кождого іншого Божого дару. Тоді обурений народ забрався зі всім до дому, не посвятивши паски й пішов на скаргу до С. Потоцького, що був тоді недалеко. Той вислухав обидві сторони і післав по монаха ЧСВВ до найблищого монастиря. Василіянин посвятив паску народови. Потому Потоцький відобрав парохію згаданому священикови й віддав її ОО. Василіянам.

Передання се робить враження безпосередности і правдивости.

Місточко Кристинопіль оснував коло 1692 р. Фелікс Потоцький і назвав його по імени своєї жінки Кристини, дочки коронного маршалка Юрія Любомірського. Тут кипіло колись великопанське життя і стояла артилерія з кількадесятьох спижевих армат, яку держав Франц С. Потоцький (від р. 1756 воєвода Руських Земель) головно проти роду Чорторийських. Тут діялися ріжні траґедії, з яких одну описав Мальчевский. Серединою величавого парку при палаті пливе річка Солокія, котра майже при кінци парку впадає до Буга, за котрим чорніють великі ліси, кристинопільські, пархацькі й потурицькі. Недалеко відси, десь за тими лісами вродився редактор величавих Записок ЧСВВ о. Др Йосафат Скрутень.

Похорони Фр. С. Потоцького, котрий умер 21. X. 1772 р., цікаво описані у василіянській хроніці ігумена о. Сорочинського. Відти взято той опис до „Дзєнніка Польского", Львів, 1883 р. ч. 159 п. з. „Похорон маґната з 18 ст".

Польська маґнатерія на землях українських! Час перевести нам ревізію в наших поглядах на неї. Се правда, що вона на буйних і безмежних землях наших сама стала неймовірно буйна і в гріхах потонула тай внесла неймовірний розвал у свою власну суспільність і держа-

Церква на передмістю Станиславова Кнігинин-Майзлі (на укінченню).

ву. Одначе правда й те, що вона не була найгірша з тих, що правили на землях наших. Треба правду сказати дітям нашим. Так, десь у закамарку відзиваєтьсся давно призабуте місце св. Письма. Рука мимохіть витягається по нього:

Шукаю і знаходжу:

„Памятайте на день той, в котрому ви вийшли з Єгипту і з дому неволі, бо кріпкою рукою вивів вас Господь з місця того... І будеш оповідати синови свому дня того кажучи: Се є, що вчинив мені Господь, коли я вийшов з Єгипту. І буде се наче знак на твоїй руці і наче спомин перед очима твоїми, щоб закон Господній був завжди в твоїх устах... Щонебудь будеш мяти мужеського полу, посвятиш Господеві...".

І будеш оповідати синови свому дня того, кажучи... Що ми оповідаємо нашим синам? Здається, нічого не оповідаємо і так минає в нас покоління за поколінням як тлінь, як тлінь. Не оповідаємо, бо не знаємо що оповідати і як оповідати. Кожде покоління зокрема повинно мати по свому написану історію народу свого, розуміється на підставі старих побожних літописей, що мов святе Письмо повинні стояти в підвалинах кождої нашої праці про нас. Та в нас минаються цілі ряди поколінь інтеліґентної, провідної верстви, котра від колиски до гробу й на очі не бачила літописі й не має поняття про свою історію. Отже якже вона може провадити нарід? Тому й допровадила його там, де він тепер лежить.

Отже бодай таку хвилину спокою в монастирській келії треба використати, щоби спростувати бодай одну хибну думку.

Та се вимагає напруження, а тепер так горячо-горячо. Отже мушу ту тяжшу роботу оставити як стане холодніше, бо серед такої спеки не зроблю її як треба. А покищо спишу що лекше пишеться.

Я вибрався до Кристинополя в неділю, 22 червня 1930 р., в само полудне, зелізницею з головного двірця у Львові разом з о. ігуменом Т. Галущинським ЧСВВ. День був дуже горячий. Та поля за Львовом прегарно филювали й освіжували думку, перетомлену працею і побутом в місті. А потім зачали тягнутися вже убогі піскові околиці, подібні до польських, які поговірка добре характеризує словами: „Trochę lasku, trochę piasku". Мимо того вони гарні. Переїзджаємо Буг — і перед нами Кристинопіль. Здалека виглядає на більше місто — задля двох монастирів: василіянського й бернардинського. Внутрі — се дуже бідне жидівське містечко, зі слідами давного богацтва, про котре свідчать останки могутних аркад у ринку.

Поза тим — доми жидівської бідноти неймовірно убогі, криві, обдерті, брудні, валяться. Ігумен кристинопільського монастиря о. Мартинюк оповідає мені, що в деяких з тих домів така тіснота, що одні їх мешканці сплять до півночі, другі по півночі, бо рівночасно нема де спати всім... Чи чули ви коли аж про таку нужду? А трохи не коло кождої хати тілько дітей, що виглядає якби там була жидівська захоронка.

Входжу в монастир. Він у самім місті, але й на краю міста, бо властиве „місто" дуже маленьке.

Зверха монастирський будинок робить враження знищеного. І дійсно видно на нім сліди куль з часів війни. В нутрі він дуже милий і веселий. Коридори й кімнати ясні, повні сонця, привітні. Рефектар масивно склеплений. Солідно будував маґнат Потоцький!

Се той сам, що казав своїм слугам силою схопити з дому свою невістку, з котрою його син потайки одружився в гр. кат. церкві в Нестаничах, Гертруду Коморовську, дочку шляхтича Якова з Сушна, старости новосельського. Гордий маґнат Потоцький не міг переболіти, що його син одружився всупереч його волі з розмірно „убогою" шляхтянкою. Що він казав слугам зробити з нею, трудно напевно сказати. Досить, що вони її по дорозі удусили і тіло її утопили в ставі. Та дуже трудно припустити, щоби служба Потоцького відважилася на свою власну руку вбити невістку свого пана. Виходить, що за той злочин таки співвідповідальний Потоцький. Ту історію докладно оповідає Крашевский на підставі судових актів у своїй повісти „Starościna Bełzka".

Не дух Кристини Потоцької, іменем котрої названо сю місцевість, а дух нещасної Ґертруди Коморовської панує над сим містом. І думка біжить у ті часи. І уява бачить, як молодий син великого маґната входить в дім „звичайної" шляхтянки, як там його витають з радістю, бо всі думають, що він принесе добру долю тому домови, — а він приносить страшне нещастя. І мимохіть уява мліє, коли добігає до хвилі, в котрій дусилася молода Ґертруда, що так іще недавно снувала свої великопанські мрії.

І перші кроки при звиджуванні сего міста звертаються до замку, до палати Потоцьких, де видано наказ, силою схопити і вивезти з дому молоду Ґертруду з Коморовських Потоцьку. (Д. б.).

КУПУЙТЕ!

ВОЩИНУ ВИРОБЛЮВАНУ НА ЗАГРАНИЧНИХ ВАЛЬЦЯХ І ПАСІЧНИЧІ ПРИЛАДДЯ В ОДИНОКІЙ УКРАЇНСЬКІЙ КООПЕРАТИВІ ◆ ◆ ◆

„Рій"

ЛЬВІВ, ВУЛ. БЛЯХАРСЬКА Ч. 20.

Література — Наука — Мистецтво

О. РОМАН ЛУКАНЬ ЧСВВ.

Василіянські монастирі

в Станиславівській Епархії.

Перший друкований катальоґ василіянських монастирів у Галичині й на Волині се „Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni Provinciae Protectionis BeatissimaeVirginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratribus ex Anno 1773 à Mense Septembris, ad Septembrem 1774 Anni", що вийшов у Почаєві 1773 р. Також з пізніших років маємо такі катальоґи, себ-то з рр. 1774/75, 1775/76, 1776/77, 1777/78 і 1778/79, всі печатані в Почаєві. Сьогодні ті катальоґи належать до бібліоґрафічних рідкостей. Деякі з них невідомі навіть бібліоґрафам. A. Jocher і K. Estreicher знають катальоґи лише з 1773/74 і 1775/76 р., що зберігаються в Оссолінеумі[1]). Центр. Василіянський Архів (ЦВА) у Львові має всі згадані катальоґи. Та се не були перші списи давніх василіянських монастирів, але списи тодішніх м-рів і монахів, що в тих м-рях жили.

Перший спис василіянських м-рів у Галичині зладив василіянський історик і професор та директор у бучацьких школах, о. Іриней Яворський ЧСВВ в „Шематисмѣ монастырей Чина св. Василія В. въ Галиціи на г. 1859. Съ исправленными историческими примѣчаніями. Львовъ. 1859. 5—30. Повніший спис наших м-рів у Галичині подав (мабуть) Мих. Коссак у статті п. н. „О числѣ монастырей въ Галичинѣ", поміщеній у календарі „Львовянинъ на р. 1862". II. Львовъ 1861. 87—90. Ще повніші списки василіянських м-рів у Галичині дали нам два пильні дослідники нашої давнини, а саме Мих. Н. Коссак у своїй праці „Короткій поглядъ на монастыри и на монашество руске", поміщеній в „Шематизмі Провінціи св. Спасителя Чина св. Василія Великого въ Галиціи". Львовъ 1867. 135—195 і 203—210, і вчений перемиський крилошанин о. д-р Юліян Никорович у двох дуже цінних „Схиматіcм'ах всего клира руско-катол. епархіи перемыскои на г. 1877. 323—326 і на г. 1879. 420—426, 457—458, 474—487 і 510. Загальний огляд галицьких м-рів до половини 17 ст. дав Мих. Грушевський в Історії України-Руси. V.Львів 1907. 262—263.

В новіших часах огляд василіянських м-рів у Галичині зробили Д-р І. Крипякевич (Середневічні монастирі в Галичині. „Записки ЧСВВ". II. 1—2. Жовква 1926. 70—104) і М. Голубець (Матеріяли до катальоґу василіянських монастирів у Галичині. „Записки ЧСВВ". III. 1—2. Жовква 1928. 165—170).

Такі списки василіянських м-рів дуже потрібні й навіть конечні для нашої науки. За одне з підставових бажань студій про ролю й великі праці василіянського Чину в нашій історії треба вважати повний спис усіх монастирських середовищ, котрих лиш в Галичині від 12-го ст. було понад 350. Матеріялу в архівах у Галичині й поза Галичиною дуже богато й історія василіянських м-рів принесе нам богато нового так для історії нашої Церкви, як і для історії нашої давньої культури.

Окремого списку василіянських монастирів у Станиславівській Епархії ми досі ще не мали. Те завдання сповняє отсей наш спис, що обіймає 68 монастирів. Він зроблений по повітах. Се не є історія монастирів, але спроба катальоґу та інформаційні відомості про василіянські монастирі в Станиславівській Епархії.

Архівний матеріял і печатана література, що їх ми використали в сій праці, такі великі й численні, що годі нам при кінці подати їх спис: се забралоб майже тілько місця, кілько займає сама праця. Зробимо се радо пізніше, видаючи списки всіх галицьких василіянських м-рів і м-рів в інших наших землях у наміченій кількатомовій „Василіянській Енцикльопедії".

I. Пов. Борщів. 1. Завалля, новіший м-р св. Йосифа (від 1928 р.); 2. Королівка, м-р 1744 р. прилучений до м-ря в Камянці Под.; 3. Кудринці, новіший жіночий м-р, заснували в 1890-их рр. Іван і Карла Дашкевичі; 4. Ланівці, м-р згад. 1724 р. Белзська воєводиня й коронна гетьманова Людовика Жевуська надала 1730 р. грамоту для ланівського м-ря. Прилучений 1783 р. до м-ря в Улашківцях. Деякі документи про м-р зберігаються в ЦВА (= Центр. Василіянським Архіві) у Львові; 5. Михайлівка, м-р св. ап. Петра й Павла, заснували І. і К. Дашкевичі 1895 р. Перший ігумен у Михайлівці був о. Єремія Ломницький ЧСВВ., пізніший ректор у Духовній Семинарії в Станиславові. М-рський Літопис, що його почав писати від 1895 р. пок. о. Пл. Філяс ЧСВВ., зберігається сьогодні в ЦВА.; 6. Монастир к. Більча Золотого, н/Серетом. М-р заснував Степан Потоцкий к. 1600 р. Скасували його 1793 р. В м-рі була цінна бібліотека. Катальоґ її книжок сьогодні в Університетській Бібліотеці у Львові, документи про м-р у ЦВА. Мури з василіянського м-ря полишилися досьогодні й крюють у собі чернечі келії. Тепер там міститься каплиця, де що-року відбувають великий відпуст-кальварію на Воздвиження Чесного Хреста. В літнім сезоні в келіях приміщена Захоронка, де СС. Служебниці вчать дітей молитися, читати й писати.

II. Повіт Бучач. 7. Березівка к. Монастириськ; 8. Бучач, стародавній м-р св. Тройці. Відбудувала й відновила його Марія Могилянка, ж. Степана Потоцкого, воєводи брацлавського, к. 1612 р. М-р істнував до 1652 р. Тоді на тім місці Іван Потоцкий заснував домініканський м-р, котрий скасовано 1789 р. Довгі роки той м-р стояв пусткою, аж 1866 р. за бучацького пароха, о. Мих. Куриловича, куплено той м-р на конвікт для укр. дівчат; 9. Бучач, теперішній воздвиженський м-р. Заснував Степан Потоцкий 1712 р. Від того року аж до 1754 р. бучацькі Василіяни в своїм м-рі вели богословський курс для світських священиків[2]). Син Степана, славний Микола Потоцкий, канівський староста (про котрого й досі наш нарід знає богато оповідати), 1754 р. заснував у бучацькім м-рі ґімназію й конвікт для вбогих учеників і на ту ціль записав два села (Звенигород і Зелену). Згад. ґімназію вели бучацькі Василіяни до 1892/93 шк. р. враз з Марійською Дружиною для учеників. У 1770-их рр. учили в Бучачі реторики. В 1773 р. вчилося її 300 учеників. Того року відкрито також курс фільософії (1773—1784), на котрім 1784 р. було 44 учеників. Підчас відомої шк. реформи, 1784 р. заснували в Бучачі людову головну 4-клясову школу, котру вели й у котрій учили бучацькі Василіяни аж до недавніх часів. Від 1856—1865 р. вони вели першу в нас учительську семинарію й у ній самі вчили. В бучацьких школах училася молодь з земель галицької, львівської, белзської, перемиської, сяніцької, з Поділля, Волині й Наддніпр. України. До тих шкіл наші предки так горнулися, що 1773 р. вчилося в них 523 учеників, між ними 321 Українців. Були часи, що василіянські школи в Бучачі мали по 800 і 1000 учеників одного шк. року. Василіяни посвячували для бучацьких шкіл свої найкрасші вчительські сили, напр. там учили такі світила, як Іван Єр. Нересій, пізн. брацлавський архимандрит і визн. наш проповідник († 1791), Порфир Важинський, пізн. василіянський протоархимандрит і холмський епископ († 1804), Александер Журавський, пізн. професор у василіянських школах у Володимирі Вол. і визн. наш граматик, Маркіян Тарнавський, Наркис Проскурницький, Теофан Білецький, Модест Гнатевич василіянський історик, Яків Загайський, Наркиз Панкович, Модест Маціевський і б. ін.

З учеників бучацьких Василіян згадаймо В. Физикевича, пізн. василіянського місіонаря в Наддніпр. Україні й канівського архимандрита († 1804), Ю. Коссака, пізн. маляря († 1899), Г. Щепковського, пізн. єзуїта й реформатора василіянського Чина († 1899), Ст. Дубравського, добродія Тов. „Просвіта" († 1909), П. Бажанського музика, К. Устияновича поета й маляря († 1903), д-ра Я. Кулачковського дир. Тов. „Дністер" у Львові († 1909), д-ра Ол. Кулачковського міністер. радника, редактора „Вістника Держ. Законів" і посла до австр. парляменту († 1929), радн. д-ра І. Копача й б. ін. — В бучацькім м-рі колись ігуменував славний Юліян Добриловський († 1825 в Зеленій к. Бучача), автор церк. і світських пісень в народній мові напр. „Дай же, Боже, в добрий час" і автор перших у нас проповідей в народній мові, що вийшли в Почаєві 1794 р. п. н. „Науки парохіальнія". Від 1911 р істнує в бучацькім м-рі „Місійний Інститут ім. св. Йосафата", в котрім учать василіяни ґімназійних наук і виховують своїх питомців на будучих місіонарів для нашої Церкви. 1918 р. проживав у м-рі архикнязь Вільгельм Габсбурґ — (Василь Вишиваний). Підчас польсько-укр. війни 1919 р. перебували в бучацькім м-рі як інтерновані київський митр. Антоній, житомирський архиеп. Євлогій, одеський еп. Олексій і еп. Никодим. За УГА бучацький м-р був осідком ґенер. штабу ґен. Грекова. В м-рі зберігається цінний архів, бібліотека й музей. У музеї маємо між ін. образи кисти василіянського маляря о. І. Головацького ЧСВВ. Місійний Інститут має окрему бібліотеку, ґабінети: історично-ґеоґрафічний і фізикальний та природописний музей. Документи до історії бучацького м-ря й шкіл зберігаються в василіянськім архіві в Бучачі й в ЦВА у Львові. (Д. б.).

[1]) K. Estreicher. Bibliografia Polska. XIV. Kraków 1896. 86-87.

[2]) Такі богословські курси для світських священиків вели василіяни в 18 ст. в отсих місцевостях у Галичині: в Бережанах, Болехові, Бучачі, Віцині к. Золочева, Галичі, Городенці, Загвізді к. Станиславова, Крилосі, Львові (в св.-юрськім м-рі), Перемишлі (вели дух. семинар до 1784 р. в м-рі св. Тройці), Погоні к. Станиславова (від 1739 р. вчив о. Іларіон Артимович ЧСВВ., від 1741 р. о. Василь Слюзикевич ЧСВВ., котрий учив також у Загвізді й Крилосі), Стрий (від 1739 р. вчив б. добромильський ігумен о. Августин Терногородський, пізн. ігумен у Загорові к. Городла н/Бугом), Теребовлі, а за Збручем: у Барі, Білилівці к. Киева (від 1739 р. вчив о. Іпполит Завадський ЧСВВ.), Камянці Под., Корсуні, Овручі й Шаргороді, не згадуючи цілого ряду риторичних, фільософічних і богословських студій, що їх василіяни вели в своїх монастирях у Галичині, Волині, Білій Русі та Україні не тільки для молодих членів свого Чина, але до шк. лавки враз з монахами засідали й світські товариші їх, напр. в Лаврові в Перемиській Епархії, Краснопущі в Львівській Архіепархії. Тому деякі роблять несправедливий докір і закид, що василіяни в XVIII-ім віці не дбали про освіту світського клиру. — Р. Л.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ книжочок і брошур виданих „Новою Зорею" і „Правдою" можете одержати за попереднім надісланням 31 зл. 75 сотиків і на почтову пересилку 3 зл. Знижка триватиме вже недовго. Потому ціна наших видань буде виносити знов поверх 60 зл. Подбайте про забезпечення свого оточення в добрі книжки!

Література — Наука — Мистецтво

Д-Р СТЕПАН ГОДОВАНИЙ

Книжки і брошури „Нової Зорі“ і „Правди“

В 10-тім році видавництва „Нової Зорі“ варт приглянутися одній важній сторінці його діяльности а саме його книжковим і брошуровим виданням. За девять років вийшло близько пів сотні більших і менших книжок і брошур, виданих „Новою Зорею“. Се так звані „відбитки“. Повстали вони так: На сторінках „Нової Зорі“ і „Правди“ випечатано за час їх появи богато річей, котрі мали тривалішу вартість ніж звичайні, біжучі статті. Видавництво відкладало склад таких річей і випускало в світ як книжку. В той спосіб повстала свого рода українська католицька бібліотечка під назвою „Бібліотека Української Христіянської Орґанізації“ (потому УКО). Теперішні читачі „Нової Зорі“ знають бібліотечку з оголошень, а хто передплачував „Нову Зорю“ від початку, то познакомився і зі змістом наших видань. Пригляньмося тій нашій бібліотечці в сей ювилейний рік.

В першім річнику „Нової Зорі“ була печатана в фейлєтонах більша праця відомого католицького соціольоґа Д-ра Ушенічніка п. з. „Основи соціольоґії“. В передмові каже перекладчик, що „суспільне питання і його розвязка належать до найбільше пекучих проблємів нашої доби“. А якраз праця Д-ра Ушенічніка „є коротким, ядерним і приступним викладом основ соціольоґії з католицького становища“. „Вона повинна знайтися в руках кождого священика і кождого віруючого католика“. Одначе, нажаль, наші католики не зацікавилися тою книжкою, бо невеликий її наклад за 8 літ ще не вичерпався. Тогож 1927 р. появилася в „Бібліотеці УХО“ книжечка п. з. „Життя св. Кирила і Методія“, котру написав крижевацький Епископ Преосв. Діонізій Н я р а д і. Автор описав життя наших св. Апостолів Кирила і Методія. З неї можна навчитися, „як треба цінити ту св. віру, котрої нас вчили святі Кирило і Методій“ і „як треба боронити св. віру, коли знайдуться люди, котрі готові свою віру проміняти за гроші й своєї віри відцуратися“. Як видно з наведених слів автора книжечки вона дуже на часі, бо й тепер між нашим народом вештаються ріжні ложні пророки, котрі засівають в серцях народу зерна ложних вір, або просто безвірства.

В 1927 році вийшла в „Бібліотеці УХО“, як відбитка з „Правди“ цікава популярна книжечка п. з. „Греко-Католицька Церква, її історія від початку аж до наших днів та два життєписи її перших подвижників“ (Митрополита Іпатія Потія і Митрополита Велямина Рутського). Се дуже приступно написана історія св. Унії. В ній автор розбирає м. ін. питання, чи Поляки накинули нам Унію? І слушно заявляє: „Є ще між нами такі люди, котрі мов попугаї повторюють раз-ураз московську байку про те, що „Поляки накинули Українцям унію, щоб відірвати їх від Царгороду“. Від того московського чаду не звільнилася українська суспільність і до нині. Дальше вірить, що козаки добре робили, що поборювали Унію. Тимчасом було якраз навпаки. Колиб козаки були в 17 стол. стали в обороні Унії, то нині булаб над Дніпром сильна українська католицька держава. Згадана книжечка допомоглаб розвіяти ту страшну мраку, котра налягла не тільки над Дніпром, але сягає також на Галичину, Волинь і аж ген на Закарпаття, — якби ту книжечку читали!...

Подібній темі присвячена друга книжечка „Бібліотеки УХО“, що появилася рівночасно з висше згаданою. Се праця найбистрішого галицького історика, пок. Томашівського п. з. „Петро, перший уніятський Митрополит України-Руси“. Вона подає зміст більшої праці автора про першого уніятського Митрополита вміщеної в II-ім томі „Записок Чина св. Василія В.“ Митрополит Петро Акерович (1242 — 1245) пізнав ще перед королем Данилом необхідність злуки з Римом і перший дав почин до того. Отже ся праця проф. Томашівського в бібліотечці доповнила висше згадану книжечку „Греко-Католицька Церква“.

Сучасна байдужність до релігійних справ се наслідок раціоналізму, котрий підкопав віру в людських серцях. Людський дух стративши віру в правдивого Бога шукає заспокоєння в ріжних суро-

Санаторія Сестер Служебниць в Микуличині (доступна для публики).

ґатах. До таких сурогатів віри, нині доволі поширених, належить с п і р и т и з м. Чергова книжечка Бібліотеки УХО п. з. „Спіритизм, появи духів і їх природа“, відомого у нас письменника о. Д-ра Ярослава Левицького старається подати правдиве пізнання спіритизму. Спіритизм по думці автора ніщо інше лише давна ч о р н а м а ґ і я, перед якою католицька Церква все перестерігала своїх вірних. Книжка написана справді цікаво.

В 1929 р. появилися 4 книжки: перша була Д-ра О. Назарука: „Греко-католицька Церква й українська ліберальна інтеліґенція“. З субтитулу довідуємося, що се „загальний огляд сучасної української кирині на церковній области в краю і на еміґрації“. Се твір сильно полємічний, в котрім автор ядерно і досадно зхарактеризував нутро нашої ліберальної інтеліґенції ріжних відтінків. Книжка дуже актуальна, бо наш ліберальний табор ще дальше „проявляє свою діяльність“. — Друга книжка се відкритий лист проф. Томашівського до Вячеслава Липинського п. з. „Про ідеї, героїв і політику“. В ній дуже цікавий розділ „Церковна унія й українська національна ідея“. В 1929 р., вийшла ще брошура Ст. Томашівський: „Наша чільна партія у власнім зеркалі“, критичні замітки. Се критичний огляд брошури: „III Народний Зїзд Українського Національно-Демократичного Обєднання в днях 24—25 грудня 1928 р.“ і критична оцінка політики УНДА. При кінці книжки є уступ: „Ще слово про опортунізм в політиці“. Книжка повстала зі статтей печатаних в „Новій Зорі“. Вона до нині не стратила актуальности. В 1929 р. проф. С. Томашівський виголосив також реферат про польсько-українське питання в Польщі в „Інституті дослідів національних справ“ у Варшаві по польськи. З приводу того відчиту накинувся в „Ділі“ на проф. Томашівського його ученик з бережанської ґімназії, в тім часі дописувач „Діла“, Іван Рудницький (Кедрин) і закинув йому, що він повний „іронічних уваг під адресою бувших і теперішних послів“, що характеристика Української Парляментарної Репрезентації була „звичайною лайкою“, що „виклад спирався на галицькому угодовецькому сепаратизмі, якого істнування і розвиток лежить в інтересах польської держави“ і т. д.Тоді проф. Томашівський рішився видати виклад по українськи на основі стеноґрафічного протоколу з ріжними додатками. Хоч автор видав книжку власним накладом, то ми її тут згадуємо, бо в ній порушені справи, котрі він вперве обговорював у „Новій Зорі“. Наше видавництво перебрало на себе й поширення сеї цікавої книжки[1]).

Як ч. 8 Бібліотеки УХО вийшла обширна праця Д-ра Назарука „Преса“, в котрій автор описав першу міжнародну виставу світової преси в Кольонії в 1929 р. На вступі описано славну катедру в Кольонії, потому подав докладний опис вистави, вкінці цікавий розділ „Думки в кольонській катедрі; порівнання і практичні замітки“. Згадана книжечка се о д и н о к а праця в українській мові про пресу, про її значіння, завдання та недостатки нашої преси[2]).

Ще одна книжечка вийшла в 1929 р. „Вчасна весна в північній Альберті“. Се невеличка брошурка але незвичайно живо написана. Добра лєктура для молоді, що любить читати описи подорожей.

Жорстокі переслідування християн в СССР викликали широкий відгомін в цілім католицькім світі. Св. Отець Пій XI зарядив був в 1930 р. благальні богослуження з відповідними проповідями, щоб вимолити Боже милосердя для нещасного населення СССР. Тоді о. Тит Галущинський написав брошурку „Царство сатани наступає на нас“, щоб дати священикам відповідний матеріял до проповідей та рефератів. В книжечці коротко представлені большевицька демонська злоба, нищення родинного життя, релігійні переслідування та небезпека большевизму для українського народу і греко-кат. Церкви в Галичині. Ся книжечка видана коштом Т-ва Безженних Священиків ім. св. свящм. Йосафата в Станиславові. Вона й досі не стратила своєї актуальности, бо царство сатани дальше наступає на нас. А богато наших духових провідників замісць купувати духову зброю чекають бездільно і тим причиняються посередно до того, що царство сатани не знаходить опору і відпору[3]). Розвідка о. Т. Галущинського „Найвисший пастирський уряд в Христовій Церкві“ подає в приступній і легкій формі науку католицької Церкви про церковну Єрархію, головно про первенство св. Апостола Петра і його наслідників римських Папів. Ціль брошурки — скріпити католицьку віру і привязання до Апостольської Столиці в нашім народі. Вона може стати помічна в боротьбі зі схизмою[4]). — (Д. б.).

---

[1]) „З приводу появи сеї голосної брошури, писав один приятель Українців, сторонний, притім бистрий обсерватор нашого життя, не Поляк, хоч писав польською мовою, в листі до редакції „Записок ЧСВВ“. 17. VII. 1929 : ...„Wczoraj skończyłem lekturę C. Томашівський, Десять літ etc. Coraz więcej podoba mi się ten autor. Tęga głowa, wysoka kultura, jasność myśli, głębokie poczucie prawości... Śród świeckich to unicum“... (Записки ЧСВВ., III том, стор. 761).

[2]) Оцінку сеї праці гляди: Записки ЧСВВ, том III. стор. 759.

[3]) Кс. Ф. Б. в „Газеті Косьцельній“, (XXXVII, 153) висловився: „Брошурка дуже добре написана...“ („Записки Чина СВВ“, III, 753).

[4]) Про сю брошуру висловився „Християнинъ“ (Религіозный журналъ для народа. Вильно 1930. № 1. стор. 26), що вона „является прекраснымъ отвѣтомъ „Воскресенію“ (журнал православного братства у Львові, котрий остро критикував катол Церкву) и несомнѣнно принесетъ большую пользу“. (Записки Чина СВВ., том III, стор. 753).

Гумор. — Християнський референт промовляє і каже: „Все добре, що сотворив Бог“. На вічу був і комуніст з виглядом розбійника і підпаляча, з очима як у вовка, з низьким чолом, з руками по коліна. Він засміявся і запитав: „Чи і я добре зроблений? — Промовець відповів: — „Як на комуніста, зовсім добре“.

Література — Наука — Мистецтво

ДЖ. К. ЧЕСТЕРТЕН

Про Ред'ярда Кіплінга

і про те як світ став малий.*)

Нема на світі нецікавих річей, є лише люди, які нічим не цікавляться. І нема нічого більше конечного як боронити нудних. Коли Байрон поділив людство на дві части: нудних і знуджених, то забув сказати, що всі додатні прикмети по стороні нудних, всі відємні були по стороні знуджених, до яких він сам себе причислював. В сяючому ентузіязмі нудних, у їх торжественнім задовіллі може бути поезія. А знуджений сама проза. Числити всі стеблини й листки — для нас напевно нудна річ. Та вона здається нудна не длятого, що ми повні завзяття й радости, а тому, що то м и безрадісні й нудні. Дурний не дасть собі перебити й задоволено числить дальше свої стеблини, начеб се було тількож богато прекрасних мечів. Він сильніший і веселіший від нас; він „півбог“, бо лише півбоги не втомлюються повторюванням: для них захід сонця вічно новий і остання рожа, яку оглядають, такаж гарна й багриста як і перша, що її побачили.

Що кождісінька річ має свою поезію, се не така собі балачка чи фраза, а вповні обосноване твердження. Воно не лише правдиве, але й дасться доказати. Нехай прийде хтонебудь і скаже противне або дасть доказ, що завдавби нам неправду.

Приходить мені на тямку один метский співредактор. Кілька літ тому він прийшов до мене з книжкою під заголовком „Пан Коваль“, чи „Родина Ковалів“ чи щось у тому роді[2]) тай каже до мене: „Бодай тут не знайдете нічого з Вашого проклятущого містицизму!“ Се мабуть були його слова. Та для мене найлекша річ доказати йому щось зовсім противне. Переважно буває так, що річ сама в собі поетична, лише має подекуди непоетичну назву. Та в випадку Коваля назва така суґестивна й поетична, що треба сильної людини, ба навіть героя, щоби зумів гідно нести таке прізвище. Коваль се назва ремесла, перед яким схилялись навіть королі, яке може сягати навіть по славу многохвального „Арма вірумкве“.[3]) Душа коваля споріднена з душею поета; він оспівав її в тисячі пісень і небаром вбачали в кожному ковалі Гендлевого „Коваля“.

Навіть сільські діти мають несвідоме прочуття, що коваль, в якого кузні вони тішаться танцем іскор і тріскучим громом молота, що сей коваль більш поетичний, ніж прим. бакалейник чи шевчина. Природа в своїм пасивнім спокою, людина в пристраснім гоні до знання, непереможне зелізо, найміцніший метал, найтайніший елемент землі, сей від колеса й плуга, що його хіба один меч і паровий молот ізможе, лад битви, з бою вісти, — все те стоїть, хоч коротко та виразно, на візитівці пана „Коваля“.

Наші повістярі називають чогось то своїх героїв „Ейлмер Валенс“, що не каже нічого, і „Вернон Ремон“, що не каже нічого тоді, коли в їх силі булоб надати тим героям преславне прізвище „Коваль“. Я зовсім не дивувавсяб, якби всі, що називаються Ковалями, були з того горді, високо несли своє чоло, мали певну міну. Надіюся, що воно так і є. Богато тепер парвеніїв, та напевно ніодин з них родом з Ковалів. У найдавнішій сірині часів бачимо їх родичів у війні; скрізь стрічаємо їх трофеї й прізвища; старші від усіх народів вони мають уже на своїм щиті молот Тора[4]).

Духовний Семинар в Станиславові. Збудований 1907 р.

Та се, як сказано, виїмок. Переважно буває так, що самі речі поетичні, а не їх імення. В численних випадках саме ймення перешкода тому. Многі гадають, що наше твердження, „в усіх речах знайти поезію“, така собі письменницька витівка, гра слів. А воно тут якраз навпаки! Се якраз продукт літератури, гра слів — казати, що на світі богато непоетичного. „Сиґналова буда“ се непоетичне слово, та не така сама річ; сеж предмет, що його люди в своїй чуйній біді й тривозі за життя ближніх заосмотрили в кроваво-червені і трависто-зелені світельця. Се те, до чого вона служить. Прозаїчна лише сама назва. Слово „скринька на листи“ непоетичне, та не ся річ сама в собі.Сеж місце виміни думок для приятелів і любків, які знають, що їх доручення спочили там у сховку святому, ненарушимому для них самих. Надати лист чи вступити в супружий звязок, се ті останні ще романтичні речі: бо щоби щось було романтичне, треба щоб воно було конечне, невідкличне. Вважаемо слово „скринька на листи“ за прозаїчне, бо воно не римується ні з чим, ані стрічали ми його ні в якім вірші. А проте річ сама в собі стоїть зовсім по стороні поезії.

Скринька на листи с е л и ш е т а к а н а з в а; поправді се санктуарій виміни людських думок. Коли Ви вважаєте прізвище Коваль за прозаїчне, так се тому, що в Вас забогато літературної рафінованости, а не тому, що Ви розсудні чи практичні: бо з того прізвища просто стікає поезія. Колиж Ви того не відчуваєте, то саме тому, що Ваша голова повна історій і ремінісценцій з „Паншу“ [5]) чи якихнебудь інших „Веселих Листків“, де пан Коваль буває раз пяницею, раз жінчиним капцем. Все прийшло до нас поетичне; лиш довгий і тяжкий процес літературного штукарства перемінив богато дечого в прозу.

Перше, що треба сказати на славу Ред'ярда Кіплінґа[6]), се те, що його велика заслуга в відкритті наново загублених ділянок поезії. Сирий матеріялізм, що держиться самих слів, не його річ; він пробився аж до романтики річей: пізнав глибоке значіння натяку й жарґону. Натяк, коли хочете, се лише брудний похідний продукт знання, жарґон похідне явище мови. Та Кіплінґ належить до тих нечисленних людей, що зрозуміли духовий звязок тих річей і знають, що де дим там і вогонь, де найнище там цвіте рівночасно й найбільше високе. А передовсім Кіплінґ має нам що сказати й його вповні означені гадки показують в ньому в і д в а ж н о г о ч о л о в і к а, що радо глядить речам у вічі. Хто творить собі образ світа, той рівночасно й має той світ на власність.

Се, що Кіплінґ має нам сказати, основна ідея його творчости, варт того, щоб її розглянути. Кіплінґ написав неодин кепський вірш як і Вордсворт[7]); нераз сказав дурницю як і Плятон; нераз дав себе пірвати політичній істерії як Гледстон [8]), та ніхто не сумнівається про його переконання й чесність. І для нас остає до розгляду властиво лиш одно питання: Що саме хотів нам сказати? Про се дізнаємося найкраще мабуть тоді, коли вкажемо на т у сторінку його книжок, яку так часто підчеркував і він сам і його противники: н а й о г о л ю б о в д о м і л і т а р и з м у. Та щоб розглянути основно вартість якогось чоловіка, годі розпитувати про неї у його ворогів, ну і ще менче в нього самого.

Отже Кіплінґ помиляється в своїм возвеличуванні мілітаризму, та в такій же мірі грішать здебільша й його противники. Ключка в тому, що мілітаризм виказав нам, що більшість людей лагідна, боязлива й надмірно миролюбива, і лише меншість горда, вогниста й надмірно войовнича. Становий жовнір набирає сили в тій мірі, в якій спадає загальна відвага громади. Так зростало значіння преторіянців у Римі вміру того, як роскоші і розманіження росли й виснажували Рим. Жовнір набирає горожанської влади вміру того, як горожанська влада затрачує військові чесноти. Так було в старім Римі, так воно й у теперішній Европі. Ще ніколи народи не були такі мілітаристичні й ніколи ще не були так мало хоробрі. Всі епопеї минулих століть оспівували зброю й вояків. Та ми дійшли до казково совершенної зброї й дуже зіпсованих людей. Мілітаризм се був покажчик упадку Риму так, як сьогодня [9]) він — упадок Прусії...

Другу частину сеї інтересної студії помістимо згодом.

---

*) Се третій з ряду „есей“ зі збірки конвертита Честертена п. з. „Єретика“. Два попередні есеї з тої збірки „Про важність ортодоксії“ і „Дух заперечення“ напечатано по українськи в 10 річнику „Поступу“. В збірці „Єретики“ представляє Честертен ряд усяких модерних „ересей“, головно серед письменницької братії. Честертен написав і видав „Єретиків“ ще перед своїм навернінням на католицизм; звідси то найдемо в тих його есеях подекуди не вповні католицькі вислови. А проте дух тих есеїв уже на 3/4 католицький. І саме небогословський вислів Честертена придає тим духовним думкам певного світського посмаку, який мірянам-ляїкам дуже подобається і лекше підходить до їх піднебіння. — Мілітаризм і гін до сили, які прославлює Кіплінґ, схожі в дечім з деякими кличами наших націоналістів. Отже есей про Кіплінґа на часі.

[2]) В оригіналі „Мр. Смит“. Назвище Смит в Англії таке часте й „банальне“ як прим. у Німців Маєр. Отже назвище Смит-Коваль малоб означати щось дуже банального, поширеного й рівночасно малозначного.

[3]) Початок „Енеїди“ Вірґілія.

[4]) Германський бог, відповідає приблизно нашому Перунови.

[5]) Англійський сатиричний журнал „Punch“ (= понч).

[6]) Ред'ярд Кіплінґ, англійський письменник *1865 р. в Бомбею; довший час подорожував; писав оповідання з життя Індії, також вірші. Дістав надгороду Нобля 1907 р.

[7]) Вордсворт (1770—1850), англ. поет. „Духовні сонети“ й поетична автобіографія.

[8]) Ґледстен Ввіліям, 1809—1898, англійський політик та письменник, знаний також з частої зміни переконань.

[9]) Писане ще перед війною. Пророцтво сповнилося незабаром.

Достатне життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні звязки
Економ. незалежність
Реальні користи
запевните собі — складаючи свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР“
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ЛИСТ ГРАФА СТ. ЛОСЯ

Політика Великої Британії

Зміст: Британський Союз Народів. — Три головні тези британської політики. — Значіння нідерляндського побережжа для безпеки Англії. — Другого Седану вже не буде. — Франщузько-італійське зближення під патронатом Англії. — Британійсько-совітські взаємини. — Велика Британія й українська справа.

Вельмишановний Пане Редакторе!

Радо задовольняю Ваше ласкаве бажання, щоб для ужитку українських читачів на сторінках „Нової Зорі“ дати картину теперішньої британської політики, подібно як вже (гл. „Нова Зоря“ з дня 7. II. с. р.) зробив я щодо політики совітської імперії.

Коли говориться про Британську Імперію, то треба передовсім пригадати, що тут не маємо до діла з одною державою, але з союзом держав, получених з собою лише вузлом спільної „Британської“ Корони. Ті держави се з одної сторони т. зв. Домінії: Канада, Австралійська Федерація (Commonwealth), Полуднево-африканська Унія, Нова Фунляндія, Нова Зеляндія, Вільна Ірляндська Держава (Free State), з другої сторони Зєдинене Королівство Великої Британії (Анґлія, Валія, Шкотія) зі всіми приналежними до нього „кольоніями“, „заморськими посілостями“ та Індійським Цісарством. Держави, що входять в склад Імперії або т. зв. Британського союзу народів (British Commonwealth of Nations), у відношенні до себе зовсім незалежні. Вони навіть не є з собою формально усоюзнені, можуть в кожній хвилі виступити з союзу. Їх взаємини реґулюють умови. Вони навіть необовязані до ведення одностайної заграничної політики. Лише посольства і консуляти „британські“, т. є. залежні від лондонського Foreign Office (Заграничного Уряду) опікуються інтересами Домініїв і їх горожан там, де ті Домінії не мають окремих закордонних представництв.

Отже коли дальше будемо говорити про „британську“ політику, то маємо на думці лише політику лондонського „Форейн Офісу“ і політику „Правительства Його Королівського Величества в Великій Британії“, котра може бути інакша (хоч не конечно суперечна) від політики інших держав Британського Союзу Народів.

Отже закордонна політика Королівства Великої Британії мусить постійно числитися з особливою структурою британської імперії та сторожити не лише над інтересами Великої Британії та підчинених їй посілостей. Вона мусить також безнастанно мати на оці інтереси цілої імперії та особливо дбати, щоби внаслідок розвитку міжнародних подій не розлюзнилася її внутрішна спійність, сперта лише на публичній опінії та на власних інтересах Доміній. Те оглядання на загальний інтерес цілої Імперії становить причину, задля котрої закордонна політика Великої Британії надзвичайно розважна, здержлива і навіть повільна в своїм розвитку.

Дві є засадничі цілі британської політики: 1. Удержання мира. 2. Запевнення безпеки британським островам. Можна ще додати трету, котра є якби средством до осягнення тих головних цілей і котру можна сформулувати: „Ніколи не знайтися в таборі противнім до Злучених Держав Америки“.

Тези, що британська політика глибоко, щиро і незмінно мирна, не треба доказувати; про те переконаний кождий, хто слідить прояви і вислови британської опінії, найсвобіднішої в світі, нічим не вязаної і тому щирої та прозорої.

Також зрозуміле те, що британська миролюбність, миролюбність держави дуже могутної, побідної в останній світовій війні, отже держави вповні насиченої, — се впершу чергу консервативна миролюбність, т. є. така, що сприяє удержанню істнуючого „статус кво“, і в кождім разі противну всяким її наглим і насильним змінам. Бо того рода зміни моглиб приневолити Велику Британію до інтервенції: отже з одної сторони моглиб перервати розпочату працю над господарським розвитком, що заповідає добрі висліди, а з другої сторони моглиб ускладнити взаємини між метрополією та домініями. Природний вислід неохоти до змін се тенденція до удержання „статус кво“. Одначе не у всіх сторонах світа і не у всіх ділянках Велика Британія склонна підняти активні зусилля до його удержання.

Се річ ясна, що всякий безпосередний замах на цілість Імперії або на життєві інтереси держав, що входять в її склад, викликавби негайну й дуже енергійну реакцію; така реакція наступилаб тим більше в разі, колиб мало виявитися, що загрожує безпосередно безпеці Великої Британії.

Оскілько йде про Европу, таке положення в анґлійськім понятті може істнувати одиноко а) на нідерляндськім приморю (Бельґія, Голяндія); б) в долині Рену (в стратеґічнім, не гідроґрафічнім значінні того слова). „Антверпія се пістолет спрямований в серце Великої Британії“ — сей вислів, вже дуже старий перейшов в кров і підсвідомість мешканців британських островів. Отже се доґма анґлійської політики, що нідерляндське побережжа ніколи не може дістатися під владу держави, котра будучи великою сухопутною потугою, булаб рівночасно або могла стати також великою морською потугою*. Від часів Вільгельма III. аж до днів Юрія V Велика Британія з невмолимою холодною заїлістю боролася з кождою великодержавою, що стреміла до заволодіння нідерляндським побережжам, боролася як досі завсіди побідно. Тай без сумніву колиб знов наступила потреба, не завагаеться перед ще одною боротьбою. Клич европейської рівноваги, сформулований свого часу голяндськими дорадниками Вільгельма III, мав на цілі передовсім знайдення формули, що вяже в правній формі імперіялістичні французькі змагання на терені Нідерляндів. Той клич заступила пізніше доґма про ненарушимість Бельґії, але річ остала та сама. Ніяка велика потуга не сміє загніздитися в Нідерляндах! Також Льокарненські договори не мали іншої цілі як забезпечення здорової рівноваги на тій території та її полудневім продовженні.

Удержання здорової рівноваги в тій части Европи, де британські інтереси такі життєві й безпосередні, вимагають з анґлійської сторони підпертя тої з держав, що ґеоґрафічно граничать з тою сферою, або що мають її частину, слабших у відношенні до інших або котрих за слабші уважають. І тут є ґенеза того постійного історичного суперництва Анґлії з кожночасною найсильнішою великодержавою Західної Европи. Доки володарка Нідерляндів — Еспанія була найсильнішою великодержавою в Західній Европі, Анґлія поборювала Еспа-

*) Щоб якась европейська держава могла з успіхом напасти на Анґлію, мусить мати сильну фльоту й вигідну браму до випаду. До того треба мати добрі і відповідні пристані. Найбільше для Анґлії небезпечні пристані в Европі є лише в Нідерляндах (в Бельґії та Голяндії). Ні Франція, ні Німеччина не мають добрих пристаней близько Анґлії. Тому Анґлія так обстоює незалежність Бельґії та Голяндії. — Ред. „Н. З.“.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

Пригода дівчинки

Образок з життя.*)

В 1921 році довелося мені провести Великодні Свята в Станиславові. Мами вже на світі не було і веремя було сутужне. Що лиш троха втишилася жахлива воєнна хуртовина, яка непощадно повних пять років з ґаком лютувала над нашою батьківщиною і залишила по собі ятріючі, досі не загоєні рани і знищення. Часи настали під кожним оглядом важкі і скрутні. Я був в тому часі заступником нотаря в Б., де вічним сном спочиває моя незабутня мама. Чи се спомини безповоротної минулости, чи свідомість важкої, безпросвітної дійсності, чи самітне сирітство так поділали на мою, у війні сильно підорвану нервову систему, що я вирішив на Великодні Свята виїхати не в іншій, а в тій одній цілі, щоб не бути в Б. Виїхав я до Станиславова.

При епископській катедрі, хоч в провінціональному, всетаки більшому вже місті як Станиславів, порядок воскресших богослужень, силою обставин, інший як на селі. Воскресну заутреню в а-

*) Се уривок з трохи більшої річи, якої в цілости не можна було помістити, бо наспіла запізно. — Ред.

систі крилошан й іншого духовенства відправив сам Преосвящений епископ, Ексцеленція Ґрикорій Хомишин, в битком заповненій церкві в суботу о 6-ій годині звечера; так по катедрам принято. Зате навзавтрі, в воскресну неділю, правилися від самого ранку по черзі святі Служби Божі. Того дня встав я раненько, постановивши, ще перед богослуженням зробити більший прохід і надихатися свіжим, весняним воздухом. Також постановив я бути при свяченні пасок тому, що змалку полюбив сей звичай і обряд. В станиславівській катедрі свячення пасок відбувалося тоді частинно в суботу після воскресної заутрені, одначе масово, для загалу, в неділю вранці. Церква була вщерть переповнена; правлено Службу Божу при виставленні Найсвятіших Тайн. З многоти клунків і кошиків, з котрих цікаво визирали паски і бабки, слідувало, що після Служби Божої відбудеться свячення пасок, на яке я вирішив лишитися.

В пестрому стовпищі радісно настроєних і святочно вичепурених міщан і довколишніх селян, полонила і навповні прикувала мою увагу невеличка — не старша як шість до сім років — русява дівчинка, з великими гарними очима, а й личком гарна, хоч бліденька і змарніла. Була чисто і святочно зодягнена, гарно причесана, гарною блакитною стрічкою закосичена. Проте — з її марненького вигляду і скромненького одіння била в очі незасібність тої верстви, до котрої мабуть належали її батьки. Була слідно сама, без нічийого супроводу. Всю Службу Божу переклячала, набожно молячись та все поправляючи то пересуваючи свій невеличкий вузелок зі свяченим. Кілька разів поверталася нервово то в сей то в той бік, — от як дитина. Раз, то її здивований погляд навіть боязко впялився в мене, коли запримітила, що я нею зацікавився. Клячала біля лавки, в котрій я сидів, майже при моїх ногах. І тоді, коли на хвилину схрестилися наші зори, я мав враження, що то не погляд людської дитини, а якогось надземського ангела, просверлив мою душу; така з її гарних синіх очей прозирала і до глибини переймала наскрізь непорочна чистота її душі. Хоч вигляд її личка був коли не сумний, то поважний і в молитві зосереджений, ці оченята самі за себе всміхалися правдою і чистотою. Коли по скінченій відправі нарід, переважно жіночий, уставлявся серединою церкви повздовж у два ряди, розкладаючи і розкриваючи до посвячення свої клунки і кошики, натиск людей пересунув цю дівчинку на другий бік так, що вона знайшлася лицем навпроти мене. Вона розгорнула свій невеличкий вузелок, в синю скатертку загорнений, поправляючи невеличку пірамідку з яєць, масла, сира, малої пасочки і кус-

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84.

нію через ряд поколінь, підпираючи голяндське повстання й протиеспанську політику Бурбонів Коли в дальшій черзі подій ослабла потуга Еспанії й Людвик XIV став наймогутнішим володарем сеї части світа, Велика Британія півтора століття орґанізувала протифранцузькі коаліції. Ще в 1870 р. після вибуху французько-пруської війни Бісмарк, бажаючи забезпечити Прусії приязну британську невтральність, оповістив в „Таймсі“ неосторожне предложення Наполеона III, котрий жадав від Прусії згоди на анексію Бельґії. Коли вкінці з початком 20 ст. над Нідерляндами затяжіла німецька перевага, коли стало ясним, що Німеччина не вдоволяючись перевагою на суші, сягає і по геґемонію на морі, — Велика Британія зорґанізувала величезну протинімецьку коаліцію.

Після великої війни британській опінії, втомленій зусиллями здавалося, що вічна і незмінна ціль британської політики осягнена на довгі літа і що можна перестати займатися справами европейського континенту. Якийсь час пізніше зачали підноситися голоси побоювання, що наслідком французької побіди рівновага сил надмірно звихнена в користь Франції, що її привернення вимагає підпертя Німеччини як слабшого чинника в ґрі за рівновагу. Та відродження Німеччини після пораження прийшло занадто скоро і занадто ярко. Дуже скоро показалося, що не Франція але Німеччина найсильніша (бодай потенціяльно найсильніша) держава Західної Европи та що без виразного висловлення Анґлії не може бути мови про тривалу безпеку тої стрефи Европи. Тут ґенеза льокарненських договорів, одягнених в якнайлагідніщі форми, щоб не задразнювати ні Німеччини ні британської опінії, що орієнтується — коли йде про маси — значно повільніше ніж правительственні кола. Зміст льокарненських договорів те, що Велика Британія не допустить до зломання французької потуги. Другого Седану вже не буде...

За ту десятку літ, що упливає від підписання льокарненських договорів в Лондоні, зміст їх закорінився в британській опінії спочатку дуже поділеній. Предложений в останних часах летунський договір, внаслідок розвитку техніки конечне доповнення тих договорів, принято з майже однодушною апробатою. Він безсумнівно ввійде в життя, хочби навіть не мав бути формально підписаний. Другого Седану вже не буде...

Одначе коли Велика Британія розуміє, що не може допустити до зломання французької потуги, коли розуміє, що французька армія се в британській рахунку чинник конечний для удержання рівноваги в частині Европи, що безпосередно інтересує Велику Британію,— то се річ ясна, що британська політика мусить докласти всяких зусиль, щоби вразі якогось конфлікту над Реном частина французької армії не була занята деінде. В британській інтересі лежить, щоби Франція була державою не з двома але тільки з одним фронтом.

Сим пояснюється журба, з якою Велика Британія слідила затяжний, неполітичний і непотрібний конфлікт між Францією та Італією. Тим пояснюється зичливий патронат, котрого В. Британія уділила французько-італійському зближенню, що довершилося так щасливо в останних часах. Те зближення має всякі вигляди на тривалість, бо не лише відповідає інтересам обох латинських держав, але відповідає також інтересам британським. Географічне положення Італії таке, що вона мусить дуже поважно числитися з анґлійськими інтересами.

Вирівнання італійсько-французьких ріжниць веде силою річей до упорядкування й устійнення положення в деякій частині Середної Европи, а саме до вже наглядного італійсько-югословянського відпруження і до приязної виміни думок між Італією й Чехословаччиною, котрої треба очікувати, коли така виміна думок вже не розпочалася. Кіт, що споює Італію та середноевропейських союзників Франції, се австрійська справа, така важна, що супроти неї інші мусять сходити на другий плян. В тих порозуміннях Велика Британія так безпосередно незаінтересована як у справі рівноваги сил над Реном. Одначе її п о с е р е д н е заінтересування поважне, бо прецінь йде про те, щоби Франція була державою лише з одним фронтом. Сьогодня, коли дозброєння Німеччини буде за кілька немногих літ довершеним фактом, та ціль буде відгравати щораз важнішу ролю в европейській політиці Великої Британії.

В практичній мові і без заслон можна сказати, що на випадок колиб Німеччина мала нарушити рівновагу сил в Західній Европі, Велика Британія вже сьогодня зорґанізувала щось, що в великій мірі пригадує коаліцію. Одначе булоб помилкою припускати, що Велика Британія веде протинімецьку політику, або щоб мала когонебудь заохочувати до ведення такої політики. Велика Британія веде політику рівноваги й політику мира. Ніщо їй не булоб миліше ніж те, щоб Німеччина щиро і добровільно приняла засади, від здійснювання котрих залежить в британській понятті безпека Великої Британії. За таке приняття Велика Британія готоваб заплатити дуже велику ціну так в моральній ділянці як і в матеріяльній і з тим треба поважно числитися.

Тільки одно певне: неприняття тих засад Німеччиною може вплинути на форму і тактику британської політики, — не вплине нічим на її зміст. З летунським договором, чи без нього — другого Седану вже не буде...

Тільки в разі неприняття тих засад треба числитися поважніше ніж колинебудь з можливістю здійснення припущення, про котре я вже в 1928 р. був спонуканий дати вислів, що... „може ми не бачили ще останнього акту боротьби Анґлосасів з Тевтонами“ (гл. статтю, котру оповістив я під псевдонімом Андрія Янушовського в „Пшеґльонді Вспулчеснім“, Краків 1928—1929).

Думаю, що коли йде про Европу Західну і частину Середньої, я сказав — очевидно в великім скороченні та упрощенні — все, що треба сказати про британську політику.

Тепер можемо перейти до теми, що з природи річи повинна без порівнання більше займати українського читача.

Станислав Лось

(Друга часть статті слідує. — Ред. „Нової Зорі“).

Гумор. — Наші діти. — Татусю, я купила для мами на її імянини два солодкі тісточка, але не кажи їй того. — Чому? — Бо я їх по дорозі зїла.

Гумор. — „Погодімся по доброму!“ — Лікар: Ви мусите якийсь час перестати пити й потому побачимо, чи не буде лучше. — Пацієнт: Пане докторе, а чи не булоб можливо, щоб я якийсь час пив два рази більше як пю тепер — і потому побачилиб ми, чи не буде гірше?

ника сала, укладену на ґлибокій тарілці. Любість переймала дивитися на ту дитину. З якою скупченою увагою й укладною ніжністю вона дотулювалася й уклала на тарільці свої скромненькі їстива, мабуть побоюючись, чи кождому кусочкові дістанеться свячена вода. З яким богобоязним піетизмом вона аж причикнула, захищуючи рученятами своє добро, щоби хто небачливо не оступився та не потрунув її тарілки на розкиненій синій скатертці. Мабуть так наказувала мама.

Та все відбулося як слід. Священик обійшов оба ряди з кропилом і паски обсвятив. Тоді нарід заметушився, загортаючи свої клунки і кошики, та поспішаючи домів, щоби з сімею розговітися.

На церковних сходах двома рядами вбогі прошаки, котрих виходячі з церкви ґаздині обділювали яйцями, паскою й іншою всячиною. Вийшла й ця русява дівчинка з великими очима, зберігаючи рученятами свій вузелок зі свяченим. Я не зводив з неї очей, як вона з дїточою старанністю вязала свою скатертцну, поперед відти виймивши два яечка, котрі на східцях дала бідним.

Я вийшов з церкви слідом за нею. Зійшла обережно зі східців і навпівперек площею, що перед церквою, пустилася в бік Сапіжинської вулиці. Тягар був для неї видно непосильний, бо в одній ручці несла обережно вузелок, а другою витягненою для рівноваги, вимахувала в такт ходу.

Нараз надбіг мальцун. На площі ґралися хлопці; один втікав, другий здоганяв. І поневільно, з цілим безважливим розгоном влетів на не прочуваючу лиха дівчинку зі святочним вузелком. Дівчина впала, а вузелок покотився і розсипався. Тарілка розтовклася вдрузки, яечка побилися. Мясо, масло, все, що там було, пішло на брудну, після дощу заболочену вулицю...

Вся траґедія тривала коротку мить.

Дівчинка, досі найщасливіша, коли прокинулася і зрозуміла, що сталося, підняла судорожний плач. А народ, як народ. Одні, весело ґуторячи, проходили біля неї байдужливо, другі дитину жаліли проте повз неї далі спокійно йшли, інші ще й підсміхалися... А дитина аж тряслася від плачу і в гадці не маючи зазбирувати порозкидувані черепки та останки свого мізерного свяченого.

Но в цюж мить найшлася при ній миловидна жінка середніх літ, з постави і вигляду мабуть достатня міщанка, що теж на рамени несла кошик повний свяченого. Кощик поклала на землі, а сама причикнула, дівчинку підняла, обтріпала, обхарила, та стала гладити по зарюмсаному личку і приголублювати.

„Позбирай це Галюню“ — сказала до кільканацятьлітньої панночки, мабуть своєї донечки, котра метнулася зазбирувати порозкидане і заболочене свячене; яець і не збирала.

„Но, не плач котенько, не плач голубенько“... — тудила і вговорювала дівчинку добра міщанка. „Ти що за одна?“

Дівчатко шльохаючи, ледве мимрило:

„Бідна...“

Міщанка пригорнула її до грудей.

„Бідна, кажеш; але чия?“...

„Тато вмер; нема...“

„А мама?“

„Хора...“ — хлипала дівчинка.

Тимчасом слідком за добросердною міщанкою спинилися біля заводячої дитини й інші добрі, а хоч цікаві люди. Наборзі зібрався цілий ґурток; в ньому найшовся й я.

„Що сталося?“

„А ось надбіг хлопчисько і друлив бідну дівчинку; та ґляньте, що сталося“. — показувала міщанка рукою на знищене свячене. „Та ще коби яка богацька; а то сирітка. Тато вмер, мама хора, а се що тут, мабуть все їх свячене“.

„А но люде — хтось обізвався, — поможім бідній дитині; адже се — Христос воскрес“.

Добра міщанка зробила добрий початок і махом, не знати й коли те все сталося. Миттю принесено порожний ко-

Покажчик змісту

всіх дотеперішних річників „Нової Зорі“ *)

РЕЛІГІЯ — ЦЕРКВА — ДУХОВЕНСТВО

Загальні й мішані теми — Наука й історія Церкви

/ЕНЦИКЛІКИ, ПАСТИРСЬКІ ЛИСТИ І ПОД. ЦЕРКОВНІ ЕНУНЦІЯЦІЇ/: Енцикліка про зєднення християн /Mortalium Animos/ 107 Ѳ І. Л.: Знаменна промова св. Отця /про кат. Церкву й фашизм/ 129—130 Ѳ Для навернення Сходу /енц. Rerum Orientalium/ Н 176 Ѳ Письмо св. Отця до кард. Гаспарія з приводу промов Муссоліня 248 Ѳ Т. Г.: Три енцикліки св. Отця Пія XI /про реколекції, Quinquagesimo Anno, христ. вихов. молоді/ 313 Ѳ Енцикліка Св. Отця в справі християнського супружжа 402 Ѳ Супружжа з великій небезпеці. Що про се каже весь катол. Епископат в державі 491 Ѳ о. Т. Галущинський: Голос перестороги /нова енцикл. „Карітате Христі“/ 540 Ѳ о. Т. Галущинський ЧСВВ: Найновійша Енцикліка /„Ацерба анімі“ про переслід. католиків у Мехіку/ 578—580 Ѳ Булля про Святий Рік Н 601; Ѳ Св. Ювил. Рік Н 602 Ѳ Три папські буллі Н 607 Ѳ Дорогим во Христі вірним /проголошення Ювил. Року Вспр. Епископатом/ 617 Ѳ „Святий Рік“ зачався Н 623 Ѳ о. Т. Г.: Надзвич. Святий Рік Д 633 Ѳ Лист Св. Отця про унійну працю 603 Ѳ Св. Отець про патріотизм і націоналізм Н 708 Ѳ Катол. Церква і фашизм /конфлікт/ 441 Ѳ Промова Св. Вітця про події в Італії Н 442 Ѳ Не вільно надуживати титулу „католицький“ Н 525 Ѳ Із „Зеленого Острова“ /збірний пастир. лист ірляндських епископів/ 104 Ѳ Пастирський лист австрійських епископів з приводу виборів 383 Ѳ Голос /польських/ Епископів про актуальні справи Н 713 Ѳ Церква і держава. Що в тій справі сказав р.-кат. епископ Шлеська Ексц. о. Адамский Н 742 Ѳ Пастирський лист /задержала поліція/ Н 380 Ѳ Пастирський лист сімох галицьких гр.-катол. Владик /про террор і пацифікацію/ 382 Ѳ Поможіть безробітним й убогим. Пастирський лист всего нашого Епископату в Галичині 495 Ѳ Пастирський лист /гал. Епископату/ в справі допомоги Вел. Україні 679 Ѳ До всіх людей доброї волі! Укр. гр. кат. Епископат галицької церковної провінції в справі подій на Великій Україні 654 Ѳ /Письмо Ексц. Митрополита/ В справі виборів Н 109 Ѳ Митрополичий Ординаріят у Львові: Про парцеляцію парохіяльного поля. Виконання арт. XXIV. конкордату 186 Ѳ Папський ювилей /відозва Впреосв. Митроп. Андрея/ Н 218 Ѳ /Митроп. Ординаріят у Львові/: Осудження брошури „В обороні прав нашої гр. кат. Церкви“ Н 319 Ѳ Титул рукоположення (розпор. гр. кат. Митроп. Ординаріяту/ Н 755 Ѳ Промова Їх Ексц. Впреосв. Митрополита Кир Андрея /в повищій справі/ 755 Ѳ „Національна річниця /письмо І. Е. Митрополита Андрея/ Н 781 Ѳ /Станислав. Еписк. Ординаріят/: В справі часопису „Укр. Голос“ 112 Ѳ Преосв. Григорій Хомишин: Відозва до Всеч. Духовенства Станислав. Епархії /про пропаганду православя, з приводу статті одного адвоката/ 185 Ѳ Преосв. Григорій Хомишин: Відозва до Всеч. Духовенства Станиславівської Епархії /про конкубінат правди з ложжу в галицькім життю і про те, як поводитися з апостатами/ 203 Ѳ В ювилейний рік Св. Отця /розпорядки Преосв. Ординаріятів Станиславівського та Перемиського/ Н 223 Ѳ Епископ. Ординаріят у Станиславові: В справі брошури „Процес за православні церкви“ Н 337 Ѳ Пекучі справи сучасности. Пастирський лист Григорія Хомишина, Епископа Станисл. до клира /про большевизм і инші розкладові струї, про сектантів у читальнях „Просвіти“ і т. п./ 344 Ѳ Пекуча потреба /священників-місіонарів до Аргентини — уваги Преосв. Григорія Хомишина з приводу листа з Аргентини і відповідь на той лист/ 346 Ѳ Духовенство і світська влада. В справі провадження метрик і кореспонденції з властями й державними урядами, як також о становищу духовенства зглядом світської власти /Від Еписк. Ординаріяту в Станиславові/ 376, 377 Ѳ Григорій /Хомишин/ Епископ: Про укр. світські установи 419 Ѳ Григорій Хомишин, Станисл. Епископ: Пастирський лист про византійство 429 Ѳ Голос Станиславівського Владики в справі переслідування катол. Церкви /в б. Росії, в Мехіку й ін./ 451 Ѳ Григорій /Хомишин/, Епископ: В справі брошури Всеч. о. Северина Матковського „Три синодальні Архіерєї“ 621 Ѳ Про грозу духової руїни. Пастирський лист /Преосв. Григорія Хомишина/ 623—626 Ѳ Молоді під розвагу /Преосв. Епископський Ординаріят у Станиславові про принимання питомців/ Н 652 Ѳ На поміч жертвам повені. Відозва всего Католицького Епископату Польщі Н 754, /і відозва Преосв. Кнр Григорія Хомишина під таким самим заголовком/ 759 Ѳ Григорій /Хомишин/ Епп.: Про організаційні основи католиків /відозва до Всч. Духовенства Станисл. Еп./ 778 Ѳ Звертаймо особлившу увагу /на відозву Преосв. Григорія/ Н 778 Ѳ Преосв. Йосафат Коциловський: Пастирський лист /у справі виборів/ 104 Ѳ Пастирський Лист /Преосв. Йосафата Коциловського про потребу виховання синів до духовного стану/ 447 Ѳ Наш Епископ в Америці Преосв. Константин Богачевський /пастирський лист про націоналізм/ 418—420 Ѳ У Хвилі Народнього Горя. Пастирське слово /Преосв. Василія Ладики, Еп. в Канаді/ до всіх вірних нашої дієцезії в справі погибаючих братів на Великій Україні 689 Ѳ На вступі сего числа /про навед. паст. лист/ Н 689 Ѳ /РІЖНЕ/: *Про жерело, значіння й історію культу* Преосв. Серця Христового 739 Ѳ о. Лев Мельник: На релігійні теми /молитва за впавших у бою/ 282 Ѳ Текст молитви приписаний св. Отцем за переслідуваних в Росії християн Н 315 Ѳ Николай Гоголь: Про ум, розум і мудрість. Як християнин іде вперед /Переклав о. А. Говда/ Ф 481 Ѳ О. Максимович: Сучасна російська богословська наука 143 Ѳ (п.): Ситість — найбільший ворог духовного життя 518 Ѳ /Др Карло Граніґер/: Церковний піст у старині 529 Ѳ /РІЗДВО/: Таїнство святої ночи 104 Ѳ /О. Назарук/: Теперішне Різдво Христове /Рік 1930/ 301 Ѳ /О. Назарук/: Сучасне Різдво Христове /Рік 1931/ 401 Ѳ /О. Назарук/: Про Різдво і Новий Рік 1932 499 Ѳ /О. Назарук/: Під Різдво і Новий Рік 1933 599 Ѳ /Архикнягиня Стефанія/: Да прийдет царствіе Твоє. Думки під Різдво Христове і Новий Рік 699 Ѳ (Н.): Різдвяна промова Св. Отця 700 Ѳ /ВЕЛИКДЕНЬ/: о. Т. Т. Галущинський: Воскресення 129—130 Ѳ о. Т/ит/ Галущинський: „Знаменіє перекаємо“ 204-5 Ѳ о. Т. Галущинський: „Смертію смерть поконав“. Про три теорії невіруючої критики, якими вона старається опрокинути дійсність Христового Воскресення 236, 237 Ѳ о. Т. Галущинський: Історія, котра часто повторяється /Чому жидівська товпа пішла проти І. Христа/ Ф 328 Ѳ /О. Назарук/: Сегорічний Великдень /1930 р./ 329 Ѳ /О. Назарук/: Потіха в тяжкім часі. Думки під Великдень /Рік 1931/ 426 Ѳ /О. Назарук/: Думки під Свята /Рік 1932/ 530 Ѳ Кардинал Нюмен: Великодні думки 625 Ѳ /О. Назарук/: Великдень /1934 р./ 723 Ѳ /КАТОЛИЦЬКИЙ СВІТОГЛЯД/: К. П.: Незрушима скала /папство/ 280 Ѳ О. Максимович: В обороні найбільшої кріпости /католицизму/ 296 Ѳ Священник /о. Др. Ф. Щепкович/: Баламути. Старі еретичні теорії Жидів, поган, антитрінітаріїв і всяких інших еретиків 711—715 Ѳ О. О. Ф.: Релігія і революція 329 Ѳ о. Т. Галущинський: Змагання двох непримиримих сил /релігії з большевизмом/ 350, 351, 352 Ѳ о. Т. Галущинський: Землетруси в Італії і два знаменні голоси преси з їх приводу Ф 364, 365 Ѳ о. Ізидор Луб ЧСВВ: Наш релігійний світогляд 401 Ѳ Т. Г.: Модерне поганство /т. зв. „свята“/ 363 Ѳ Часопис „Христос Наша Сила“ /стаття І. Е. Митрополита „Матеріялізм і матеріялістична наука“/ 715 Ѳ о. Фридрих Мукерман Т. І.: Творчий католицизм 724 Ѳ Страшні події в Еспанії та рефлексії з приводу них 439 Ѳ /о. А. Банґа/: Правду пише /Слабкість католиків, її причини і як се змінити/ 447 Ѳ Чого вчить Еспанія 449 Ѳ о. Г. Бехер Т. І.: Традиція й поступ. Катол. обрахунок совісти /на тлі подій в Еспанії/ 658 Ѳ 150-ліття Йосифінізму 441 Ѳ Національні Церкви 213 Ѳ Іван Гіро: Церква й родина 407 Ѳ Марія — взір катол. матери 732 Ѳ (×): Найвисша цінність. Про матеріялізм, націоналізм і релігію 370 Ѳ Про патріотизм і „патріотизм“ Н 651 Ѳ Провідні ідеї Пія XI. З приводу 9-ліття Його коронації 411 Ѳ о. І. Луб: Перспективи /війна й охорона перед нею/ 697 Ѳ ВІЗАНТІЙСТВО, СХІД І ЗАХІД, /ЦЕЛІБАТ, ОБРЯД, ЙОГО „ЧИЩЕННЯ“І Т. П./: С. Томашівський: В сітях суперечностей 497 Ѳ /Др Осип Назарук/: Рим і Византія 106 Ѳ Византійське питання в нашій Церкві 106 Ѳ Обсерватор: Катол. Церква а візантійство 110, 111 Ѳ Куди нам іти? /чи за візант. культурою/ 116, 117 Ѳ Обсерватор: Авторитет а візантійство 124, 125, 126 Ѳ Обсерватор: Духовий розклад і безсилля візантійства 128, 132 Ѳ „Також католики“ (До психольогії душевного роздвоєння укр. інтеліґенції) 161 Ѳ Обряд і народність 163 Ѳ /Др С. Томашівський/: Кінь, що зїздився (До історії наших протикатол. кличів) 165 Ѳ В сіти непорозуміння (До спору про жонате й безженне духовенство в нашій Церкві) 167, 169 Ѳ Еп. Ю. Пелеш про целібат Н 171 Ѳ Політика проти Церкви 175 Ѳ /С. Томашівський/: Відзив ножиць /„Діла“ на ст. „Політика проти Церкви“/ 179 Ѳ /С. Томашівський/: Без титулу /„Відзив ножиць“, „Політ. проти Церкви“/ 180 Ѳ Русько-катол. Церква між Сходом і Заходом /“Відзив ножиць“ і под./ 181 Ѳ Не рвім лучника традиції 182 Ѳ О. М-вич: Взаїмний вплив Сходу й Заходу в области богословії 215 О. М-вич: Про „чищення“ православія і про те, до чого воно довело 217 Ѳ о. Йос. З.: На актуальну тему. Про одну з причин відчужування нашого народу від нашої Церкви 194 Ѳ Причини відчуження від Церкви 298 Ѳ Романецький: Як виплекати привязання до нашого обряду Н 204-5 Ѳ Справа зміни обряду /декрет Апост. Столиці/ 187 Ѳ Церковна мова 178 Ѳ о. Т. Галущинський: Думка і наука Церкви в питаннях літургічної мови 208—210 Ѳ Досвід православія з українською народньою мовою в богослуженню 219, Українізація богослужень і православіе 220 Ѳ Патріотизм у церкві /з приводу випадку в Успенській ц. у Львові/ 203 Ѳ Сучасні софізми. Чи Рим се „чужа влада“? 235 Ѳ /ПРОПОВІДИ/: о. Лев Вань: За душу народу 128 Ѳ о. Лев Вань: Розмова з могилами Ф 145 Ѳ На релігійні теми /з французького о. Володимир Породко, ЧПІ/. Сніг 527, Дорога 528, Весна 530, Дуб Ф 537 Ѳ /о. І. Назарко/: Царський маніфест Христа 782, 783 Ѳ о. Др В. Василик: Начерк проповіди в день торжества св. Йосафата 785 Ѳ о. І. Назарко: За повну людину /промова на Академії Мар. Т-ва Пань/ 795 Ѳ

(Дальше буде).

В справі Покажчика змісту всіх річників „Нової Зорі“. Тих ВП. Передплатників, що присилають гроші на „Покажчик“ (ціна 3 зл., на веліновім папері 6 зл.), просимо зазначувати, чи бажають мати той „Покажчик“ в форматі книжечки такої як „Венеція“, чи в форматі „Нової Зорі“, щоб могли собі оправити при кінци річника „Нової Зорі“.

*) Початок гл. ч. 1 „Нової Зорі“ з 1935 р.

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС“ ЛЬВІВ 15. вл. П. ДУРБАК сини

шик, миттю ціліський заповнився мясом, маслом, сиром, покладками і всяким іншим добром, яким добрі станиславівські жінки обділили дівчинку, що все ще не година була вспокоїтися. Кошик був мабуть удвое тяжий, як її давний вузелок.

„Як тебе кличуть“ — допитувала міщанка дівчинку.

„Марійка“.

„А де твоя мама мешкає?“

„В Кнігинині-Гірці“.

„Не мала кого іншого післати?“

Дівчинка похитала заперечливо головкою.

„Далеко“, — сказала міщанка. „Вона сего кошика сама не додвигає. Підеш з нею Галюню, добре?“

Кільканацятьлітня панночка покрасніла і взяла дівчинку за ручку. До неї прилучився ґімназійний ученик з другої кляси, видно її брат.

„Підемо з нею обоє“, сказав весело.

„Марійко“, — погладила добра міщанка дитину по головці. — „Галюся і Ромчик тебе відпровадять до мами і розповідять, як то було, щоб мама на тебе не гнівалася. Добре?“

Дівчинка тулилася і кивала головкою, що добре.

„Лиш не плач; всміхнися до мене... Обійми мене... О так..., ще ліпше...“ — приговорювала добра міщанка. Дівчинка вспокоїлася і всміхнулася. Весною погода довго не триває. Панна Галюса і Ромчик взяли дитину за ручки поміж себе, Ромчик з кошиком і пустилися домів Сапіжинською.

Від початку до кінця я пильно приглядався цій події, беручи в нещасті дівчинки живу участь, та силою стримуючи сльози, що притьмом перлися до очей. А то в томуж моменті, коли штовхнена свавільним хлопчиськом русява дівчинка впала на заболочений брук, а її свячене, яке так старанно охоронювала, пішло одним махом на марне, нагадалося мені блискавкою в памяті, що подібно як з нею, було і зі мною — в малощо старшому віці — в Саранчуках, коли я вперве в житті проводив Великодні Свята вкупі з мамою. І серед схожих обставин. Нагадалася мама. І серце занило.

Порушений особливішою подібністю — часом сорока літ від себе відмежованих діточих пригод з одної і тої самої нагоди свячення пасок, і засоромлений ніжною, чутливістю та любязною людяністю тоді саранчуцької селянки Янової, тепер станиславівської незнаної міщанки, йшов я ведучи гадки за Марійкою, проводженою панною Галюсею і її братчиком: я завидував їм тої на світі найбільшої етичної заслуги, якою є безкорисне і безрозголосне добре діло.

Порушений добрим прикладом і я докинув свій дарунок маленькій Марійці, сказавши їй „Христос Воскрес!“...

Гумор. — Добра фотоґрафія. — Пані: Я хотілаб побільшення моєї фотоґрафії. — А до якої величини? — Трикратно, але рот нехай остане такий завеликий як тепер...

ОГЛЯД ПРЕСИ

Чому не вибухає війна?

Виленське „Слово" принесло в ч. 96 з с. р. статтю п. Ільдема п. з. „Чому не вибухає війна?" Подаємо її в перекладі:

Напевно ніколи мир не був так сильно забезпечений правно, як тепер. Пакт Келльоґа, пакт Союзу, Льокарно, пакти неагресії, пакти взаїмної помочі, договори конциліяційні, консультаційні, арбітражні, медіяційні. Мабуть східний пакт, котрий, на думку Парижа й Москви, має принести світови окончений мир, є вже 160-им, котрий підписали від часу примирення. Чому якраз 160-ий має довершити те, чого не запевнило 159 попередних — се вже тайна дипльоматичних канцелярій, котрих звичайні смертельники не всилі проникнути.

Мимо тілько правних гарантій, навіть в липні 1914 р. війна не видавалася такою близькою, як тепер. І то бодай від півтора року, т.є від хвилі виступу Німеччини з Союзу Народів, а всетаки не вибухає. І є богато даних на те, що не вибухне. Як-то? Головним аргументом за вдержанням мира є не така чи інша дипльоматична констеляція, геній чи талант того чи іншого міністра, такі чи інші пакти, але зміна самого характеру війни. — Війна — до великої війни включно — то була спілка з обмеженою відповідальністю. То значить, що програна війна коштувала провінцію, зменшення престіжу але не приносила побитому народові заглади. То значить, що страти в людях і народнім майні не переступали певного — і то відносно дрібного — проценту населення і богацтва воюючих країв. І так на пр. Англія в часі двацятьлітної війни з Наполеоном стратила разом 100 тисяч людей. І то вже всюди: під Трафальґаром, в Антилях, в Еспанії, під Ватерльо. У 18-ім ст. війни були ще менше криваві: у війні за еспанську сукцесію, котра тривала 12 літ, „велика" битва лучалася раз на 2 роки й брало в ній участь по 8.000 людей з кождої сторони. Війна отже — аж до останної з років 1914—1918 — не заколочувала нормального ладу життя величезної більшости населення воюючих країв. Минала майже „незамітно". Славні леґенди про „стару щасливу Анґлію" походять якраз з часів наполеонських воєн, котрі до великої війни були найбільшим воєнним зусиллям анґлійського народу. *Така кримська війна напр. була* майже туристичною прогулькою — Париж і Лондон підчас тої війни бавилися якнайліпше. Навіть ми підчас нашої війни з большевиками стратили лише 47 тисяч людей.

Нема сумніву, що колиб тепер була можлива війна „з обмеженою відповідальністю", то до неї дійшлоб. І то не до одної, але до кількох. Бо війна була дотепер мірником сил, отже бусолею дипльоматії. Нинішна дипльоматія, не маючи того мірила, блукає напомацки, послугуючись „ерзац-ами" в роді витривалости у війні економічній, в перегонах зброєнь і т. і. Та що ті „ерзац-и" не заступають остаточної проби сил, якою є збройна війна, тому дипльоматія така страшно нервова і шаліє в погоні за чимраз новими договорами.

Колиб, говорю ще раз, не зміна характеру самої війни, дійшлоби вже від 1918 р. до кількох воєн. Прийшлоби напевно до війни французько-італійської, котра виказалаб правдиве відношення сил між тими двома державами. Замісць митної війни й війни пропаґандивної за „коридор", — ми пережилиб напевно десь між роком 1925 і 1930 правильну війну польсько-німецьку, котра булаб пробою сил Польщі й Німеччини. Вибухлиб війни мабуть ще між Совіетами й Анґлією, між Америкою і Японією і т. д. Тимчасом такі війни зльокалізовані, обмежено по великій війні — і то безпосередно по ній — властиво до двох: до війни польсько-совітської в 1920 р. і до війни грецько-турецької в 1922 році. Чому?

Передовсім тому, що війна стала спілкою з необмеженою порукою. Вплинув на те передовсім розвій летунства, котрий зніс віковий поділ на фронт і на запілля і котрий спричинює те, що в будучу війну буде втягнене все населення. Поминаю вже немаловажну обставину, що при попередних війнах члени правительства, котре виповідало війну, наразі нічого не ризикували з власної скіри, а тепер знають, що годину пізніше перша ворожа бомба буде призначена власне для них. Що найважніше, ніхто не може передбачити страт будучої війни. Колись вони виносили дріб проценту населення, підчас великої війни винесли кілька відс., кілько будуть виносити в будучій війні? Може 20%, може 50%, а може ще більше. І вислідом програної війни може бути вже не обкроєння території, вже навіть не розбори, але попросту знищення побитого — а може бути й побідного — народу.

Візьмім конкретний приклад. Накликування французької правиці — всіх Бернусів, Пертінаксів, Бюре, Доде тів і вслід за ними наших рідних Строньских і Косовских, або є маячинням без сенсу, або хочуть викликати превенційну війну з Німеччиною. До тої війни, після мого переконання, не прийде. Чому?

Бо по перше ризико надто велике. Що правда тепер Франція, Анґлія й Італія, навіть без союзників на Сході Німеччини, можуть її побити, але при тій нагоді Париж і Лондон можуть бути замінені в купу румовищ. По друге, що в разі побіди? Досвід виказав, що не вистарчило накинене розброєння Німців, ані окупація Надренії і Поруря, ані обкроєння території Німеччини. Льогічним отже висновком другої побіди булоб: не тільки німецька держава, але й німецький нарід повинненби перестати існувати, коли мир має бути тривало запевнений. А такого внеску, при війні, якої не спровокують Німці, не можна буде витягнути. Таким чином превенційна війна мусілаб бути тільки прольогом другої превенційної війни, за кілька літ, булаб отже безцільна.

Війна „старого типу" стає чимраз більше неможлива. В останніх часах доходять вістки про розвиток стратосферичного летунства. Воно знов зревольтує всі умовини війни. Бо, річ ясна, що протилетунська артилерія буде до нічого проти літаків стратосферичних. Напевно також апарати мисливські покажуться нездібними до боротьби зі стратосферичними апаратами. Мабуть у стратосфері можна літати значно скорше. Так отже Париж чи Берлін можуть знайтися до 15 мінут у сфері ворожого налету. Ню Йорк може показатися в сфері можливого летунського нападу Німців. В той спосіб Злучені Держави можуть показатися дійсно а не платонічно заінтересованими миром і безпекою в Европі, що очевидно зараз змінилоб цілу дипльоматичну ситуацію світа.

Війна майбутности або цілком (?) не вибухне, або вибухне як відрух нервів і розпуки світа, допровадженого перегонами зброєнь до білої горячки, як рід збірного самогубства людської породи, або бодай Европи, по котрім мусить неминуче прийти революція богато більше крівава й грізніша від большевицької.

Большевики і Франція

Куди большевики йтимуть на поміч Франції?

Кореспондент „Парі Суар" п. Зауервайн розмовляв з одною визначною совітською особистістю. На запит, яким чином СССР зможе евентуально виступити збройно в оборонї Франції, совітський достойник відповів: Очевидно кидаючи на Німеччину всі совітські сили воздушні, сухопутні й морські. — А куди? — Спитав Зауервайн. — Совітський достойник: Або Польща буде союзницею Франції й тоді справа буде представлятися просто, або буде невтральна і в такім разі як член Союзу Народів буде зобовязана перепустити через свою територію війська проти Німеччини. Можлива ще трета гіпотеза, а саме, що Польща опиниться в ворожім таборі й тоді Совіти заатакують її самі. Можемо також спрямувати наші війська через Ромунію і ЧСР, коли ті держави підпишуть разом з нами договір з Францією. Вкінці можливий перехід військ через Литву, оскільки вона приступить до нашого договору взаїмної допомоги...

Дядькова крашанка

— Христос Воскрес!

— Воїстину Воскрес!

Весело переливалися церковні дзвони і наповняли душу радістю та любовю. Нарід святочною юрбою виходив з церкви. Кождий спішив до дому до смачної сирної паски, до колачів, до пасхальної шинки. Тільки один бідний студент Івась міг не спішити до дому. Його ніщо там не ждало крім того самого що все зелізного ліжка, того самого стола і тої самої полички з книжками.

— Та дядька всеж треба поздоровити зі святом — думав Іван і нерішучо порушався вперед серед гамірної святочної юрби. Івась стискав в руці звичайне мальоване яйце, — на ніщо більше він не міг собі позволити.

В Николая Петровича було гамірно. Гості передтим поки засіли за стіл христосувалися з господарем і господинею і між собою. Гостинний господар приготовив друзям писанки. Прекрасні, ріжнокольорові воскові писанки, засіяні дрібними перлами і прикрашені ініціялами „Х. В.".

Івась несміло приступив до Николая Петровича і похристосувався. Соромно йому було давати дядькови звичайну крашанку, але дав. — Для тебе, Івасю також приготовано яєчко! — і дядько дав своякови — звичайне деревляне мальоване яйце.

— „Який привіт — такий і одвіт!" — подумав Івась і почервонівши, сховав дарунок в кишеню.

Після такого дарунку дядька, котрий всіх обдарував гарними писанками, Івась не мав настрою довго сидіти, почував себе приниженим, прибитим.

Вернувши до дому Івась довго вертів дядькове яйце в руках і вкінци побачив, що воно складається. Потиснув на половинку — яйце отворилося і з нього випав вчетверо зложений папірець. Розвинув: ...„Польська Державна Клясова Льотерія, IV кляса, 1/4 льосу ціна 10 злотих, тягнення дня 6 мая..." — прочитав Івась, тримаючи дорогоцінний білет в дрожачих від щастя руках.

„Божа донька"

Російська Жанна Дарк з українським назвищем.

В повені вісток, котрі щоденно напливають, появилася в пресі коротка вістка, що десь близько Вятки приловили якусь Марію Терещенко. Вона називала себе святою і предсказувала скорий упадок Совітів. — Вістка появилася і зникла серед інших.

Зникла також Марія Терещенко.

Сьогодня ніхто не знає, де вона є. Найпевніше вже не жиє. Може Соловки, може Кем? Може інша вязниця чи заслання? — Нагло появилася й нагло відійшла, а з села до села, з колхозу до колхозу йде тепер леґенда, бабський шепіт, пересадний, викривлений, як все життя святої Руси. Чи Марія Терещенко була святою?

Законна совітська влада, зіслана Богом для досвідчення російського народу, довідалася про істнування Марії Терещенко з каліґрафічно написаного „докладу" (звіту). Писав його урядник-партієць з міста Осси над Волгою, Андрій Піменов. Писав документно й закручено, як годиться соціялістичному бюрократови. Появилася. В запалій і давно опущеній церкві, до котрої громадяни не ходили „з огляду на зріст клясового усвідомлення серед працюючих мас Осси", висше згадана громадянка Марія Терещенко позволила собі зорґанізувати нелеґальне зібрання, на котрім виголосила явно контрреволюційні кличі, а саме, що совітська влада походить не від Бога а від чорта, що не треба вступати до колєктивів, що незабаром наступить день спасення й комуністичний устрій перестане істнувати. — Тому, що серед населення повстало велике зацікавлення громадянкою Марією Терещенко, котра каже, що вона ясновидяча і популярність її росте з кождим днем, — він, Андрій Піменов запитує, як має поступити в такім случаю?

Папір відійшов, але в міжчасі стався неочікуваний случай. Одинокий син Піменова тяжко занедужав на дифтерит, а районовий лікар був десь в розїздах. Партійна програма і всякі додаткові інструкції клясового усвідомлення не мали в собі ніяких вказівок щодо поборювання дифтериту, особливо в одиничних случаях. Дитина вмирала. Жінка Піменова перемінилася нагло зі свідомої пролетарки в — матір... Бігала від знахорки до знахорки. Дитина вмирала. Тоді сусідки намовили Піменову, щоби спровадила ясновидячу Марію Терещенко. Вона поможе. Коли партія безсильна...

Прийшла Марія, оглянула хлопця, взялася до лічення й вилічила в двох днях. Андрій Піменов відзискав сина.

Щойно по кількох тижнях одержав довгу телеґраму від начальства: Дуже похвально, що він не занедбав повідомити про „нового аґента міжнародної контрреволюції в особі громадянки Марії Терещенко". Одначе супроти популярности її серед мешканців не треба її наразі увязнити, лише змобілізувати досвідчених членів партії й орґанізувати зібрання та можливо в найбільше досадний спосіб осмішувати в очах населення так її слова як і її саму. — Осмішувати!

Осмішувати людину, що врятувала життя його дитини!... — Андрій Піменов відітхнув з полекшою: Марії Терещенко від богатьох днів вже не було в Оссі. Помандрувала на захід. Спалив телеґраму й замовчав.

Одначе не мовчала Марія Терещенко. Йшла через Росію проповідуючи правду сміло в очи комуністам, остерігаючи й накликуючи, лікуючи недужих, предсказуючи і виголошуючи огненні проповіди в церквах або під голим небом.

Очевидно належала до ряду людей, обдарованих з природи маґнетичною силою, притягала слухачів, зєднувала учеників.

Нові видання

Добрий Пастир. Присвячений душпастирським і церковним справам. Рік V. Число 1. 1935. Станиславів. Ст. 72, формат 175×250 мм. — Зміст: о. Лев Бурнадз: Пятьдесятиліття Станиславівської Епархії. — М. Я. Салевич: Відкуплення. — о. д-р Ярослав Біленький: Значіння епіклези. — На вибрані теми: о. Ст. Решетило, Протоігумен ЧСВВ: Слово виголошене з приводу дванацятиліття вступлення на престіл св. Петра Його Святости Папи Пія XI. — о. Т. Галущинський ЧСВВ: Чи дійсно „нове“ евангеліє? — о. Володимир Бибик: Роля протестантизму в повстанні та розвою капіталізму й большевизму. — Душпастирські питання й випадки. — Церковний огляд. — З нашого церковного й релігійного життя. — Вісти з католицького світа. — Нові книжки й видання. — Книжки й часописи надіслані до редакції. — Се видавництво заслугує на велике признання й поширення. Воно повне доброго змісту, редаговане живо й цікаво.

Основи Сокільства. Уложив: Є. Ж. Сокільська Бібліотека ч. 1. Видав: Сокіл-Батько. Львів 1935. Ст. 32, формат 120×172 мм. В тексті 9 ілюстрацій. Ціна 30 гр. — Зміст: I. Основи Сокільства. II. Ціль Сокільства. III. Суть Сокільства. IV. Обовязки Сокола. V. Значіння Сокільства. VI. Орґанізаційні відомості. VII. Публичні виступи Сокільства. VIII. Сокільські відзнаки. IX. Лучба Сокільства з іншими товариствами. Сокільський гимн. — Се наче малий катехізм нашого Сокільства, уложений в питаннях і відповідях. В розділі „Обовязки Сокола“ читаємо: „A. Обовязки супроти Бога й релігії? Як Соколи сповняють обовязки супроти Бога? — Соколи є моральними й релігійними, визнають отверто свою честь для Бога і приналежність до Церкви. Не дозволяють у своїй присутності на згіршуючі розмови та розмови — що обиджують гідність Церкви. — 3. Чи Сокільство є релігійною орґанізацією? — Ні — але як національна установа, звертає бачну увагу на моральну сторінку члена в його публичному та приватному житті“. — З того ясно, що нашу Сокільську орґанізацію повинні щиро підпирати всі релігійні люди.

Мирон Дольницький: **Від бескидських розворів до поліських боло**т. З 25 образками й 1 мапкою. Видання Т-ва „Просвіта“ ч. 808 (3). Рік 1935. Книжечка 3. (березень). Ст. 88, формат 138 × 200 мм. Ціна? — (В титулі повинно бути „звори“, бо розвори маємо в возі).

Der Grosse Herder. Nachschlagewerk für Wissen und Leben. 4., völlig neubearbeitete Auflage von Herders Konversationslexikon. 12 Bände und 1 Welt- und Wirtschaftsatlas. Lex. 8° Freiburg im Breisgau, Herder. — X Band: Reue bis Sipo. Mit vielen Bildern im Text, 22 Rahmenartikeln und 17 Bildseiten. (VI. S., 1727 Sp. Text und 122 Sp. Beilagen: 12 mehrfarbige Stadt-bzw. Planbeilagen, 7 mehrfarbige Kunstdrucktafeln, 14 Schwarzdrucktafeln und 4 einfarbige Tiefdrucktafeln; zusammen 1892 Bilder). 1935. In Halbleder mit Kopffarbschnitt 34·50 M.; in Halbfranz mit Kopfgoldschnitt 38 M.

Велика католицька енцикльопедія закроєна на 12 грубих томів зближається до завершення. Отсе недавно вийшов десятий том. Він не менше цікавий як і попередні. „Великий Гердер“ дає не лише знання, але також практичні поради для життя. Він помагає читачеви виробити собі католицький світогляд. В більших (т. зв. рамових) статтях обговорені основні проблеми, що мають трівку вартість, а поруч них актуальні справи щоденного життя. На 1727-ох шпальтах дрібного друку є дуже велике богацтво гарних і цікавих інформацій. Крім статтей, є богато ґрафічних і ілюстрованих додатків, що пояснюють текст. З більших статтей варт згадати „Рококо“ заокруглений культурно-історичний образ, що займає 4 шпальти і дві кольорові таблиці; знаменита стаття п. з. „Романтика“, дальше стаття: „Лучі Рентгена“; ясно написана стаття про культурне значіння і технічне урядження радія. Обширна і цікава стаття „Рим“ з картами планами й ілюстраціями. Вона має також підвідділи як нпр.: Римська Церква, релігія, література, римське право, римський катехізм. В статті „Плекання немовлят“ кожда молода жінка і мати знайде все, що їй треба знати в тій ділянці. Дальше йдуть цікаві статті: Schauspielkunst, Schi und Schilauf (лещата й лещетарство), Scholastik, Sakramente, Schöpfertum, Der schöpferische Mensch, Schulkind (добра стаття для родичів і вихователів), Schwangerschaft, Schwimmen und Schwimmensport, Seele, Segeln, Selbstbildung und Selbsterziehung (найвизначніша стаття сего роду в „Великім Гердері“), Siedlungswesen, Schwarzes Meer і інші. Богато цікаво написаних життєписів визначних мужів: Райнер Марія Рільке, о. І. Зайпель, Розвелт старший і молодший, Петро Розеґер, Ж. Ж. Руссо, Петро Павло Рубенс, цісар Рудольф, Ганс Сахс, епископ Йоан Михайло Сайлер, Ґіролямо Савонароля, Фрідріх Шіллер, ґенерал Шліфен, Шов, Шекспір, Сіменс і ін. Гарні образи до гасел: рококо, романтика, мотилі, Филип Рунґе, Сагара, сніг і ін. Мапи міст і країв: Росія, Рим, Швеція і т. д. Цікаві огляди про Росію, Ромунію, Сербію, Швецію, Швайцарію з мапами й образами. В статті про Росію подано, що Українці се один з трох східно-словянських руських націй (Великорусини, Білорусини, Українці) і мають поверх 30 міліонів душ. Між ілюстраціями до статті „Російське мистецтво“ на першім місци наша св. Софія в Киеві. Зрештою про українські справи небогато згадок. Нема згадки про епископа Шумлянського, що ходив з королем Собіським під Відень 1683 р. Не згадано про о. Климентія Сарницького ЧСВВ Протоігумена Галицької Василіянської Провінції, що заслужився коло реформи Чина Св. В. В. Розуміється, коли про нас і наші справи не богато згадок, то вина в тім очевидно не видавництва Гердера, але наших орґанізацій, котрі заздалегідь не подбали про відповідні інформації, хоч сей лєксикон печатається вже пару літ. До кожної замітки і статті додана найважніша література. Зовнішно десятий том „Великого Гердера“ прекрасний: папір, друк, фотоґрафії, кольорові образи, рисунки — все першорядне.

О. Остап Гайдукевич. **Було колись.** (Із записника полевого духовника УГА). Львів, 1935. — „Червона Калина“ Ст. 110 + 6 нпґ., формат 126 × 175 мм. Ціна?

Рідна Мова. Науково-популярний місячник присвячений вивченню української мови. Квітень 1935 р. ч. 4 (28). Рік III. Зміст: І. Огієнко: Методи вивчення складні: описова, порівняльна, історична. М. Гнатишак: Артизм творів Степана Рудянського. Є. Грицак: Новотвори в сучасній українській мові. І. Огієнко: Сучасна українська літературна мова. С. Черкасенко: Наша твердиня, поема: 3. Пора остання. „Пригоди малого лицаря“. роман. А. Зелений і Д. Петрів: До українського вчительства. П. Кривоносюк: Психо-фізіологія мови. Дід Огій: Граматика малої Лесі: десята частина мови — частка. І. Огієнко: Етимологічно-семантичні нариси: сумний — смутний, троянда, сизий, допіру. Дописи Прихильників рідної мови. Українська мова в Канаді й Америці. Розділ для самоуків і дітей: „Рідне Слово“, Початкова Граматика укр. літературної мови. — Адреса „Рідної Мови“: Варшава IV, ул. Стальова 25 м. 10. Передплата річна 6 зл., півріча 3 зл., чвертьріча 1.50 зл.; за границею в Европі 9 зл., в Америці 2 дол. річно. Нові передплатники, коли того бажають, дістають „Рідну Мову“ від 1 числа: Річник I (без 2 і 3 чисел) 5 зл.; річник II. — 6 зл., оправл. 7.50 зл.

Олександер Доценко: **Зимовий похід.** (6. XII. 1919 — 6. V. 1920). Праці Українського Наукового Інституту. Том XIII. Серія історична, книга 1. Варшава 1932. (На окладинці 1935). Сторін CLII + 240. Формат 25 × 18 цм. 4 шкіци і 1 карта. — Се велика і докладна праця, котра заслугує на фахову рецензію.

Помалу довкола смілої жінки зачали громадитися її визнавці, признаючи Марію за святу. Наука не йшла в ліс, але в колхози, де мужики нагло згідним хором зачали говорити про виступлення, про поворот на частки батьків, малі, але власні. — В такім положенні, як сьогодня в Росії, вистарчить головня — може запалити весь край. Совіти бояться того, бояться найбільше селянських рухів, великого, необнятого російського села.

З депеші до Осси остав лише попіл, але вже слідами Марії Терещенко йшли крок в крок аґенти ГПУ. Ще не арештуючи її, але збираючи інформації, чи не криється десь тайна орґанізація, чи „ясновидяча“ не спровокує або не здемаскує дрімаючої контрреволюції. Зрештою не завсіди було безпечно так відразу інтервеніювати, бо настрої населення змінчиві.

Марія Терещенко вирушила з Оханська до Воткінська, звідти до Іжієвська. Ззаду йшли за нею аґенти ГПУ. Поступали з нею дуже осторожно. Раз один з „гепістів“ відважився зажадати від неї паперів. Марія Терещенко з усміхом подала йому свій пашпорт: „Марія Терещенко, робітниця-колхозниця, уроджена в Іркутську“...

Негайно справдили. В відповіді надійшла депеша: „Небезпечна ідеалістка. Конечно обсервувати. Причина тутешних селянських замішань. Зникла від того часу“.

Марія Терещенко йшла дальше в глибину Росії. Назвала себе „Божою донькою“ і зеднувала головно майже надприродними здібностями лічення. В селі, вечером ставала на морові серед селянської громади і вдивляючись в зорі, говорила:

„Слухайте, земляки! Ви, що не вирєклися ще своєї віри й маєте серце! Скажу вам, що буде. Зорі вказують, що недовго вже совітського панування в Росії. Чи ви бачили, як місяць потемнів в січні, як Сатурн перетинає шлях? Сонце, котре вигляне за кілька днів крізь хмари, не принесе нам щастя. Чекайте, щоб надійшов червень, липень і серпень. Стоїмо на передодні великих подій в Москві. Чую, як брязчить зброя. Комунізм впаде, правительство перестане істнувати. Рятуйтеся з колєктивів, виступайте з колєктивів!“

Для большевицького устрою на селі подібний клич найгрізніший з грізних, більше шкідливий від всіх предсказань про упадок цілого режіму. Колхози держаться ще на глиняних ногах, люди глядять ще зпід лоба, аж тут приходить хтось і кличе:

„Рятуйтеся! Втікайте з колєктивів! Се діявольський помисл, зігнати всіх як баранів. Хто остане, той погибне!“

А селяни несвідомо зведені красноріччівістю Марії, роблять знак хреста, вертають до хат і довго в ніч шепчуть, якби то найскорше виступити і повернути до вільної господарки. В деяких місцевостях селяни зачали масово покидати колєктиви. Щораз більше фантастичні поголоски розходилися на тему скорого упадку совітської влади.

Вкінці сталося те, що мусіло статися. Було се в ночи. Зорі блистіли на небозводі, сніг скрипів під санками. Перед Марією Терещенко вилискувалася дорога, втерта саньми, з села Слободское до Вятки. Так є. Всіла до саней, щоб поїхати до Вятки. Її візник тріпнув в рукавиці, щоб розігрітися, потягнув віжками й поїхали. Та власне ледви виїхали з загород, появилися людські тіни...

Впав стріл. Згинув кінь. Другого дня люди знайшли на дорозі застріленого коня. Візник лежав побіч. Його пробили баґнетами.

Марія Терещенко зникла. Ніхто не має права знати ні розповідати, що з нею сталося, — на цілім просторі СССР. По ній не остало сліду, лише глуха вістка, що вже скорий кінець большевиків.

аж.

Виленське „Слово“ ч. 63 (3912).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НОВУ КОНСТИТУЦІЮ оповістили в Варшаві дуже торжественно ві второк 23 с. м.

У ЛЬВОВІ відбулося засідання центрального комітету УНДО. Про політичне положення українського народу референував Др. Д. Левицький, про орґанізаційні завдання партії В. Целевич. Про відносини серед української заморської еміґрації говорив Др. Л. Макарушка. Посол Хруцький обговорив справу розбірки Софійського Собору в Києві і поставив в тій справі протестну резолюцію, яку ухвалено одноголосно.

В ЗБОРІВЩИНІ закінчилися вибори війтів, заступників війтів і лавників. Вибрано 7 війтів, в тім 6 Поляків, 1 Русин, 7 заступників війтів, в тім 6 Поляків і 1 Русин; 17 лавників, в тім 6 Поляків, 3-ох Русинів, 6 Українців і 2 Жидів. (Іскра).

З ЗАКАРПАТТЯ. В Ружомберку (Словаччина) відбувся великий зїзд словацької автономічної партії під проводом о. Глінки. На зїзді обговорювали справу близьких виборів до сойму і сенату в Празі. Крім того підчас зїзду утворено бльок словянських опозиційних партій, до котрого ввійшли дві словацькі опозиційні партії, як також представники Поляків зі Шлезька і закарпатських Русинів з автономічної партії Куртяка.

УКРАЇНСЬКІ КАНДИДАТИ НА ПОСЛІВ до канадійського парляменту. В червні с. р. будуть розписані вибори до провінціонального парляменту в Альберті. Від Українців в тій провінції кандидують: адвокат Юрій Шкварок, голова Брацтва Українців Католиків в 1934 р., і адвокат Іван Басараб, член Головного Заряду згаданого Брацтва на сей рік. П. Шкварок кандидує на провінції, а п. Басараб в місті Едмонтоні. Тепер в албертійськім парляменті є два українські посли: Петро Міськів і Ізидор Ґорецький, оба учителі середних шкіл. (і).

З „ЛЕҐІОНУ МЛОДИХ“ виступило богато сеніорів, в тім преміер Славек і 4 міністри, бо він перестав займатися вихованням молоді, зате зачав займатися політикою. Рівночасно припинено всі субвенції для „Леґ. Млодих“.

ПРИКРАШУЙТЕ ЦЕРКВИ УКРАЇНСЬКИМИ КИЛИМАМИ
ЛЬВІВ — Рутовського 1.
СТАНИСЛАВІВ — Сапіжинська 18.
КРАКІВ — Баштова 15.
Найбільший вибір килимів знайдете в крамницях
М. ХАМУЛИ

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА оповістила зміст таємного договору німецько-польського. Польська і німецька преса пише, що се фабрикат, виготовлений в Москві.

ПРЕДСТАВНИКИ ВЕЛИКИХ ДЕРЖАВ, котрі ґарантують автономію области Клайпеди, інтервеніювали в литовського правительства, щоб воно придержувалося автономного статуту для области Клайпеди.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО вислало протестаційну ноту проти ухвали Ради Союзу Народів, котрою Рада С.Н. осудила німецькі зброєння. Німецька нота коротка і дуже енерґічно написана.

КАНЦЛЄР ҐІТЛЄР відбув нараду з німецьким мін. закордонних справ Нойратом, з Ріббентропом і пресовим шефом Дітріхом. В нараді взяв участь міністр Райхсвери, ґенерал Бльомберґ. Радили над становищем Німеччини супроти недавних ухвал Ради Союзу Народів в Женеві.

„АВСТРІЙСЬКІ ЛЕҐІОНІСТИ“ втікають з Німеччини. Недавно 8 членів „Австрійського леґіону“ перейшло австрійську границю коло м. Саалян. 4 з них потонули переправляючися через граничну ріку а 4-ох австрійська сторожа зловила.

В ЖЕНЕВІ комісар Літвінов і чеський міністр закордонних справ довго радили над договором взаїмної допомоги між Чехословаччиною й совітською Росією. Міністр Бенеш поїде до Москви, щоб підписати згаданий договір.

ПЕРЕГОВОРИ між СССР і Франціею затягаються, бо французьке правительство не хоче зобовязатися помагати большевикам вразі колиб на них напала Японія.

В ЖЕНЕВІ скінчилися засідання Ради Союзу Народів. На послідним засіданні вибрано комітет 13-ох держав з завданням опрацювати санкції проти тої держави, котра в будучности нарушилаб міжнародні договори.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Ляваль заявив французьким журналістам, що представники трох великодержав розглядали в Стрезі прохання Австрії, Болгарії й Мадярщини в справі їх дозброєння. Покищо рішено звернутися в тій справі до держав Малої й Балканської Антанти, щоб вони висказали свої погляди. Великі держави бажають, аби справу дозброєння Австрії, Мадярщини й Болгарії перекинути на переговори безпосередно заінтересованих держав.

ІТАЛІЯ І ФРАНКО-РОС. СОЮЗ. Парижський „Евр“ пише: Мусоліні був невдоволений французько - російською згодою. Рим волів впровадити Польщу в політичну гру, а не Росію.

БОЛГАРСЬКІ ВЛАСТИ увязнили бувшого преміера О. Цанкова. Вивезено його до твердині Бурґас над Чорним Морем. Його увязнили за те, що він написав отвертий лист до своїх прихильників, в котрім остро критикував політику дотеперішнього болгарського правительства. Тепер настало нове правительство під проводом Тошева. Воно зараз освободило Цанкова.

В ЮГОСЛАВІЇ зачалася вже виборча кампанія. В цілім краю відбуваються численні віча. Члени правительства беруть участь в виборчій аґітації. В м. Сараєві промовляв міністр внутрішних справ Поповіч до 20.000 людей. В м. Банялюці до 15.000 людей промовляли міністри: рільництва, освіти і лучби.

В НЮ-ЙОРСЬКІЙ пресі появилася стаття америк. адмірала Пелпса. Він пише, що сегорічні морські маневри уряджує Японія так близько берегів Америки, що се становить визов для Злучених Держав Півн. Америки.

Гумор. — Трета Німеччина. — В однім берлінськім щоденнику появилося кілька днів тому таке оголошення: „З приводу виїзду до Палестини заміняю бабку-арійку за Жидівку. Герман Маєр, Тауентціршрассе 13“.

Гумор. — Міністр скарбу до податника, котрий умирає виснажений податками: — Та по що ви умираєте? Маю для вас реформу відсотків від податкових залеглостей. („Муха“).

Спеціяльний склад церковних матерій для Всеч. Духовенства
Адольф Авербах
Львів, Ринок 20.
Тель.: 207-54.
44-1—2.

Розмови при столі

Запрошених було пять пань і пятьох панів, самі порядні люди. Ми сиділи в сальоні, забавлялися розмовою і з нетерпеливістю чекали на вечеру. А в тім домі вечері звичайно дуже добрі. Присутні зналися вже з попередних стріч в тій хаті. Ніхто не знав тільки одного молодого чоловіка з інтеліґентними окулярами на носі. Його бачили тут перший раз. То був милий юнак, студент медицини, веселий, жартівливий і перенятий любовю до свого звання. Бодай так здавалося, бо в дуже наглядний і цікавий спосіб викладав нам про всі людські недуги (від прокази починаючи і на запаленню мозку кінчаючи) та про ріжні способи їх лічення.

Вибило пів девятої, зявилася служниця і звістила, що стіл вже накритий. Ми перейшли до їдальні. Припрошуючись і перепрошуючись заняли ми місця при столі застеленім зі смаком.

Прийшла знов служниця, але сим разом зі срібним полумиском, на котрім пишалися ласі перекуски, між ними паштет з мозку. Пані, що сиділа напроти мене, поблідла. Та й мені став перед очима мозок, але людський, так докладно описаний милим медиком. Я подякував і так зробили майже всі гості. Мій сусід намагався їсти, але при першім куску закашлявся і ліпше було на него не дивитися. Тільки одному милому молодцеви з інтеліґентними окулярами на носі все смакувало знаменито. Він поїдав спориими кусками все, що було на тарілці й між тим оповідав своїй сусідці ріжні веселі історії. А що при загальній тишині можна було цілком добре все чути, отже слухали всі. Милий медик оповідав про одного трупа, котрого в анатомічнім інституті тримали три роки в леді, а потім зварили й зробили з него кістяк.

На „друге“ подали печеню з дичини. „Прошу брати, люба Меласю—заохочувала господиня — печеня направду дуже мягонька“! Очі Меласі висунулися трохи з голови й вона взяла мікроскопійний кусочок на свою тарілку. Зрештою ми всі були дуже скромні, ба навіть здавалося, що ми змагаємося за рекорд тонкости в краянню „пластерків“ печені.

Потім ми з розмислом почали говорити про останній концерт фільгармонії. Всі стали рухливіші, розмова оживилася. Та якби хто вмів уважно глядіти, то спостерігби маленьке чудо: на тарілках печеня не зменшалася.

Підчас „солодкого“ несподівано вибухла бомба. Милий молодий чоловік почувався до обовязку виложити нам про побічні ознаки цукрової недуги. Сего вже було забогато — і грубий радник торговельної палати вилаяв медика: „Чи ви направду не можете собі вибрати цікавішої теми до розмови?“ На чолі радника перлилися грубі каплі поту. „Приятелю, чи можу попросити трохи коняку?“ — звернувся він до господаря. Спантеличений молодець зразу замовк, але зараз якась радісна думка прояснила його обличча. „Пане раднику — промовив — Ви конечно мусите колись оглянути мої препарати. Я маю вдома в алькоголю маленьке немовлятко з водою в голові. Прийшло на світ передчасно. То річ направду гідна побачення!“... Господар ледво випровадив радника з їдальні.

По вечері пригадав я собі один цукерок, котрий повиненби бути в кишені мого плаща. Він бодай трохи втишить мій скажений голод. Двері між передпокоєм і кухнею були напіввідчинені так, що можна було цілком виразно чути голос господині: „Ваша ідея, Марусю, була незла, хоч з вашого свояка неабиякий їдун. Та як собі подумаю, кілько то колись у мене гості поїдали...! А на завтра вже маю обід і вечеру“.

Подумавши хвилину, вернув я назад до сальону. Там був лише милий молодий чоловік. „Любий докторе, — сказав я — слідуючого тижня я запрошую кількох добрих приятелів на маленьку вечеру. Сподіваюся, що ви й мені зробите ту саму приємність“.

„Дуже радо, дуже радо“, годився милий молодий чоловік і витяг з кишені свій нотес. — „Коли то має бути? Я іменно сьогодня вже одержав девять таких запрошень“.

Е. Шміт.

На Великдень 1935 р.

Зелені українські ниви забагрює сходяче сонце й ранішним сяєвом золотить темну синяву неба. Чепурні білі сільські хатки з почорнілою стріхою стоять мов сонні, а бані святинь блестять у ясности. З церковних вікон ллється світло. Дзвони грають — вигравають, а трудовий люд святочно прибраний, зединений в одну масу щирим радісним голосом голосить

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Се Великдень на українській землі!

Та не всюди він такий святочний. На великому просторі навіть спогади завмирають. А там, поза безкраїм морем, жадібно вдивляються, чи принайменше не привидиться їм рідний образ, чи не причується знаний звук.

В сю хвилину радощів і туги звертається до Вас голос добре Вам відомої Рідної Школи, немов голос рідної матері — з пригадкою й поклоном.

Майбутність українського народу залежна від праці, зусиль і всіх родів жертвенности кожночасного покоління. Ми, сучасники, бажаємо, щоб наші пляни й наміри здійснювалися в будучности. На се треба нам підготовити молодь, щоб вона наші замітки розуміла, щоб вона леліяла ті самі бажання й для їх здійснення працювала. Тому український нарід, що глядить вдумчиво на жерело національного розвитку, ставить виховання молоді як одно з найважніших завдань сучасного покоління. Виховання — се справа всенародня й тому нарід має про нього дбати. Керманичем виховної справи є Товариство Рідна Школа. 25 тисяч молоді у виховних заведеннях Рідної Школи, решта під її впливом. Дрібні й великі противности утруднюють працю, а зростаюча діяльність збільшує видатки. Їх мусить покрити сам український нарід; для власного добра. Коли того не зробить, всі його змагання й осяги булиб загрожені.

Загальне обеднання Українців світу для помочі Рідній Школі скріпить нашого духа і спричинить вдовілля з приводу сповненого національного обовязку. Довголітній звичай виродився в потребу, пригадати громадянству з приводу Христового Воскресення ту установу, що підготовлює воскресення нашого вимріяного Ідеалу. Не може бути Українця, чи української установи, що не зложилиби дару на „писанку“. Коли нема до сього на місці нагоди, нехай пересилають прямо до Гол. Управи РШ. При виплеканій жертвенности з нашого боку наша Ідея мусить воскреснути!

Львів. у квітні 1935. — ГОЛОВНА УПРАВА РШ.

Латинські свята у Львові

Як минулого року латинські свята у Львові були спокійні, так сего року були вони бурливі і навіть кріваві. Спокій минулорічних свят приписувано крізі. Тепер показалося, що не слушно, бо кріза ще збільшилася, але спокою не було. В передсвяточнім часі в торговлі був цілковитий застій, куповано тільки річи найконечнішої потреби — і алькоголь, бо він подешевів. Очевидно алькоголь причинився до викликання ріжних кріавих подій, котрі зачалися вже в лат. великодну суботу і тривали через неділю і понеділок. Люди в пянім стані билися фляшками, ножами, штилетами в ресторанах, на вулицях і навіть на спортовій площі. Ратункове поготівля алярмовано безнастанно. Вислід тих подій: значна скількість ранених, між ними також тяжко ранені і вмираючі.

НОВИНКИ

Веселих Свят желаємо всім нашим П.Т. передплатникам, прихильникам і противникам.

Слідуюче число „Нової Зорі“ вийде зараз по наших святах з датою 5 травня сего року.

Веселих і тверезих Свят! Алькоголь і тютюн — найбільші вороги нашого народу! В часі Великого Дня женіть ці отрути з Ваших домів! Святкуйте тверезо! Ваших столів хай не безчестять фляшки отрути та повітря Ваших домів хай не занечищує гидкий сопух тютюневого диму! Заощаджені гроші пересилайте на загально народні цілі та на скріплення українського протиалькогольного та протинікотинного руху! Лиш тверезі свята можуть бути веселими! — Головна Рада Т-ва „Відродження“.

V-ий Зїзд українських лікарів і природників відбувся у Львові в днях 20, 21 і 22 с. м. Приявних було до 200 осіб, з того до 100 лікарів, около 20 студентів медиків. Решта природники і гості. З ЧСР були два лікарі й одна лікарка. На Богослуженні за померших членів Українського Лікарського Т-ва було кількадесять лікарів. Наради зїзду були на високім науковім рівні. Виголошено богато цікавих рефератів і ухвалено ряд резолюцій, котрі вийдуть окремою книжкою.

Загальні Збори Укр. Т-ва Допомоги Інвалідам відбулися у Львові дня 20 квітня с. р. в год. 18-тій в салі „Соколa-Батька“ при вул. Руській ч. 20. До Гол. Ради УКТОДІ вибрані одноголосно: Д-р Іван Гижа (голова), Д-р Паньківський Кость, Д-р В. Щуровський, Галібей Мих., Сенчишин Василь, Д-р Веґера Іван, інж. Хроновят Мих. До Контр. Комісії увійшли: Ґебус Методій, Пасіка Петро, Кохан Микола, Інж. Антонів Іван, Керод Григорій.

Збори Т-ва Прихильників Мистецтва відбулися у Львові при участи 22 членів. Т-во уладило виставу образів, ряд відчитів про мистецтво, видало моноґрафію про О. Новаківського, закупило в Дорі парцелю з хатою як ювилейний дар для О. Новаківського, набуло площу в Дорі, де повстане оселя для малярів. Пані І. Левицька дає безплатне приміщення для 5 студіюючих молодих мистців. Головою т-ва вибрано радн. А. Рака.

Український Молодий Театр „Заграва“ гратиме у Львові в салі Театру Ріжнородностей (Народний Дім) другого дня Великодних Свят 29 с. м. о год. 7.30 преміру нової песи Меріяма-Лужницького: „Ой Морозе, Морозенку!“; третого дня Свят 30 с. м. о год. 3.30: „Ой Морозе, Морозенку!“; о год. 7.30: комедію Паніола: „Крамарі слави“.

Рух. Тов. „Сокіл IV“ у Львові уладило дня 21. IV. 1935 о год. 7.30 вечером при вул. Крупярській ч. 15, величавий ювилейний вечір з нагоди 10-ліття свого істнування. Дуже гарно виконано програму, в котру входило: відкриття, дефіляда, вправи посестер і побратимів, народні танки, вежі, вправи на приладах і живі образи. Маленька саля личаківської читальні помістила численну публику. „Соколи“ починають відіграватн чимраз визначнішу ролю в гром. життю личаківської дільниці.

В Станиславові відбувся сокільський інструкторський тіловиховний курс. Приявних було 28 побратимів і 12 посестер з 13 гнізд. Курс перевели інструктори Сокола-Батька інж. Я. Благітка та О. Вальчик. „Сокіл“ скрізь заслугує на підпертя.

В 10-ліття Українського Спортового Союзу сего року відбуваються в нашім краю ріжні спортові імпрези, що входять в програму „Запоріжських Ігрищ“, української Олімпіяди. Зимова частина відбулася в Славську в лютім с. р. Літню частину „Запоріжських Ігрищ“ започаткували у Львові 21 с. м. краєвим бігом навпростець за мандрівну нагороду „Нового Часу“. До бігу стануло 20 змагунів і 5 змагунок. Перше місце серед мужчин осягнув Варцаба (Плай), що перебіг 5 км. в 22 мін. і 29.1 сек. З жінок перше місце осягнула Крива (УССК = Укр. Студ. Спорт. Клюб), що перебігла 1 км. в часі 4.1 мін.

За приналежність до ОУН львівський суд засудив три молоді Українки а іменно: Стефанію Куйбіду на 2 роки тюрми, Галину Куйбіду на півтора року і Калину Танчаківську на 6 літ вязниці.

Українське Т-во Прихильників Книги в Празі відзначило як найкращі українські видання в 1934 р. отсі книжки: В. Залозецький: „Олекса Новаківський“; В. Січинський: „Архитектура катедри св. Юра у Львові“; Т. Шевченко: „Твори“, видання Українського Наукового Інституту в Празі та серію моноґрафій АНУМ про Глущенка, Грищенка й Андріенка.

Українська мистецька ґрупа „Спокій“ в Варшаві уладила виставу своїх праць в салях варшавського т-ва „Польська ІМКА“.

Українська вистава в Парижі. Відомий наш маляр Олекса Грищенко після 16-місячного побуту в Еспанії уладжує виставу своїх еспанських праць в Парижі.

Тайне поширення „Отченашу“ на Україні. Совітські власти викрили, що ученики народних шкіл на Україні одержують від невідомих осіб текст молитви „Отче наш“. Молитву переписують в богатьох примірниках. Школярі вчаться її на память.

Епископ д'Ербіні мав в Парижі виклад про реліґійне положення в СССР. В нім підніс, що не зважаючи на жорстокі переслідування большевиків віра в Бога росте й ширіться. Народ молиться тайно, як перші християни. В краю, де тілько героїв, засвітить ще зоря щасливого, нового дня.

Синод болгарської Церкви рішив просити правительство, щоб заборонило подружжа для мужчин понад 55 літ і для жінок понад 50 літ.

В день своїх уродин 20 с. м. між численними подарунками одержав Ґітлер яхт і 14 літаків.

Величава ревія англійської фльоти відбудеться в липні с. р. з приводу ювилею 25-ліття панування короля Юрія V. В ній возьме участь понад 160 воєнних кораблів.

Свен Гедін, славний шведський подорожник вернув до рідного краю по довголітній мандрівці в Китаю.

В Царгороді комісія для справ мира міжнароднього конґресу жінок ухвалила резолюцію з протестом проти воєнних настроїв.

Гумор. — Мама: Ромцю, випеш ложку трану? Лікар казав. — Ромцьо: Випю, але як бабця подасть. — Чому? — Бо бабці трясуться руки...

Великодні безплатні премії

Мимо низьких цін наших комплетів ми постановили роздати цілком безплатно: 5 одягів мужеських, готових, з доброго бостону, 3 плащі мужеські готові, 3 плащі дамські, 5 ватових ковдер і 5 штук білого полотна — тим нашим Клієнтам, котрі замовлять у нас до дня 30 мая 1935 р. один або більше з низше названих комплетів.

Величезна знижка цін!

Лише за зл. 10.50.

висилаємо: 3 метри матеріялу на одяг мужеський дуже модний (десені бельських камґарнів) повної подвійної ширини 140 цм., 1 мужеський пульовер, наймодніший в теперішнім сезоні, 1 мужеську сорочку в дуже добрім ґатунку з сатиновим викінченням, 1 пару підштанців у досконалім ґатунку, 1 пару дуже сильних скарпиток, 1 поясок замшевий до сподень з гарною ніклевою клямрою і 3 мужеські хустинки до носа з гарним кольоровим краєм.

Лише за зл. 10.60.

висилаємо: 4 метри матеріялу на гарну дамську сукню в гарних десенях і взорах теперішнього сезону, або 1 сукню готову, модно вшиту з доброго матеріялу, 1 хустку в модні кольорові крати і десені ясні або темні, 1 дамський пульовер з шовком, наймодніший в теперішнім сезоні, 1 пару дамських пантофель (подати розмір взуття), 1 дамську сорочку мадаполямову з шовковою вставкою у всіх кольорах, 1 пару реформ з досконалого трикоту у всіх розмірах, 1 пару шовкових панчіх доброго ґатунку, 3 жіночі батистові хустинки з шовковою обвідкою і 1 лякерований поясок до сукні.

Лише за 21.90 зл.

висилаємо: 1 штуку білого полотна 17 метрів на елеґантне мужеське і жіноче білля і постіль фірми „І. К. Познаньского“ Акц. Ска, 6 метрів зефіру в модні пружки на мужеські денні сорочки або 4 метри матерії на жіночу сукню, 6 метрів кремового полотна густого виробу на простирала і т. п., 9 метрів ручникового, чисто білого, або 2 білі простирала з коліровою обвідкою.

Вище згадані комплети висилаємо за почтовою посліплатою на листовне замовлення. Платиться при відборі товару на почті. **Без ризика.** Коли товар не подобається, приймаємо зворот і зараз звертаємо гроші. Адресувати: **Firma „POLSKI KONSUMENT“, Łódź, ul. Al. Kościuszki Nr. 36-27.**

Увага: Дня 2 червня 1935 р. оповістимо листу осіб, котрі одержали премії.

Пятьдесятьпроцентова знижка видань „Нової Зорі“ і „Правди” продовжується до кінця травня с. р.

Пізнав правду в СССР. Помер в 51 р. життя Панаїт Істраті, ромунський письменник грецько-ромунського походження, званий „Балканським Ґорким”. Він виростав в крайній нужді й поневірці й був дуже близький до большевизму, але побут в СССР вилічив його основно з усяких симпатій до того руху. Помер його ворогом.

Ґренляндського кита великана зловили на Північнім Ледовім Океані і притягнули до Мурманська. Він довгий на 18 метрів і важить 40 тон.

Страшний землетрус навістив посілости Японії, Формозу і сусідні острови. 18.000 домів знищених, поверх 12.000 людей ранених, коло 3.000 погибших.

Україна — Польонія 0:3 (0:2). Львівська „Україна“ програла в Перемишлі чергові змагання за мистецтво окружної ліги з перемискою „Польонією“ головно через те, що на початку гри розбили Скреготу, одного з найлучших наших грачів і „Україна“ мусіла грати в десятку.

Болото як лік. Богато є недуг, що не можна їх вилікувати штучними ліками. Гіхт, ісхіяс, загалом всякі ревматичні захворіння як також жіночі й скірні — потребують природного лікування купелями — сірчаними або болотом, т. зв. боровиною. Як виявилося, найсильніша боровина є в Черчі. Проф. Др. Вестфалевич, що минулого року протягом довшого часу досліджував хемічні цінности Черчанського Живця, підчеркує у свому ореченні незрівнану вартість черчанського боровинового намулу. Також мінерально-сірчані купелі й питні води в Черчі мають велику цілющу міць. Колиж надобавок взяти під увагу незвичайну дешевість цін в тому живці, то можна сміливо признати його безконкуренційність і поручити всім, що потребують такого лікування. Весняний сезон починається в Черчі зараз після Свят, т. є. 1 травня. Цей сезон найдешевший, притому найвигідніший для лікуванців, бо немає тоді натовпу.

Похибка. На стор. 15 сего числа „Н. З.“ під знимкою „Духовний Семинар в Станиславові“ має бути: Будинок збудований в 1903 р., відданий до ужитку в 1907 р.

Гумор. — В Америці, в ресторані. — Він: Люблю тебе, Мері. А ти? — Вона: І я тебе. — Він: Кельнер! Священика і двох свідків!

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Земельний Банк Гіпотечний відкриває в Станиславові з днем 1 травня с. р. свою філію на місци дотеперішної аґенції.

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК-а приняла в члени т-ва 3 кооперативи: „Районову Молочарню”, Новосілка, пов. Підгайці; „Єдність”, Дальнич, пов. Жовква; „Селянський Банк”, Смолин, пов. Рава Руська.

В Коедукаційній Рільничій Господарській Школі в Шибалині, пов. Бережани, зачнеться з днем 1 травня с. р. тримісячний курс сільського домашнього господарства для абсольвенток середних шкіл. Зголошення слати негайно. Скількість місць обмежена до 18 осіб. Першенство мають кандидатки з повітів: Бережани, Тернопіль, Підгайці, Рогатин, Перемишляни, Зборів і Золочів.

Практичні курси „Сільського Господаря” в Янчині зачинаються 2 травня с.р. Від 2. V. до 30. VI. буде садівничо-пасічничий курс. Потому будуть курси рільної та годівельної господарки, ветеринарії та кооперації. Зголошення треба пересилати на адресу: Управа Практичних Курсів „Сільського Господаря” в Янчині, п. в місці.

Закон про сплату податкових залеглостей в Польщі уповажнює міністра скарбу умарювати залеглости, що повстали з незаплачених безпосередних податків. Міністра внутрішних справ сей закон уповажнює умарювати залеглости з суспільних обезпечень.

Нові ціни помаранч устійнили Промислово-Торговельні Палати в Польщі. За 1 кґ. італійських помаранч до 2 зл., за палестинських до 1.80 зл., за еспанських до 1.70 зл.

В Англії вертають добрі часи. На 1935/36 рік проєктують буджет: 740,995.000 фунтів приходів і 740,495.000 фунтів видатків. У всіх ділянках продукції й торговлі замітне поліпшення. Мін. фін. Чемберлен заявив, що в сім році привернуть урядникам ті самі платні, які вони мали перед 1931 роком. Податки будуть знижені. Анґлія вертає до своєї старої „проспериті“.

В часі свят особливо треба памятати про клич „Свій до свого“, навіть коли свій дає гірший товар ніж чужий. Коли не будемо строго виконувати гасла „Свій до свого“, то в сих часах скоро будемо ослаблені і зведені на ніщо.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+ додаток 4. Ціна зл. 2·50 з пересилкою зол. 2·80 — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попередним надісланням грошей.**

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Орґанізації:

Ціни в зл.:

Ч. 1.	Основи соціольоґії	3.—
Ч. 3.	Спіритизм	2.—
Ч. 4.	Життя св. Кирила і Методія	0.80
Ч. 5.	Я. Л. Секти й сектанти	0.60
Ч. 6.	С. Томашівський: Петро, перший уніятський митроп. Украйни-Руси	1.50
Ч. 7.	Греко-катол. Церква (історія)	0.95
Ч. 8.	Д-р О. Назарук: Преса	3.—
Ч. 9.	Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло	2.—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті	0.50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві	0.60
Ч. 13.	Зброя до оборони і наступу. Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: Царство сатани наступає на нас	0.80
Ч. 15.	Борці за Церкву. Ч. ІІ.	2.—
Ч. 16.	Християнське виховання молоді (провідні думки Енцикліки)	0.40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: Пастирський Лист про політичне положення	0.40
Ч. 18.	О. Назарук: Галицька делеґація в Ризі 1920 р.	1.80
Ч. 19.	Борис Колодій: Галицька Соціялістична Радянська Республика	0.50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: Недільний Дзвін	2.—
Ч. 21.	А. Кругельський: Тилявська Схизма на Лемківщині	1.—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: Три Синодальні Архіереї	0.25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)	0.40
Ч. 24.	А. Ч. Українська молодь Христові	0.60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: Хто такий був Лютер?	0.30
Ч. 26.	Осип Назарук: На спокійнім океані	0.40
Ч. 27.	„ „ Жінка і суспільність	0.50
Ч. 28.	„ „ Жіноча справа	0.40
Ч. 29.	В. Маковський: „Андрей“ на засланні	0.80
Ч. 30.	А. Ч.: Террор в минувшині	0.40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук: Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція	3.00
о. Д-р Т. Галущинський: Думка і наука Церкви в питанню літург. мови	0.20
Д-р С. Томашівський: Десять літ українського питання в Польщі	1.50
Д-р С. Томашівський: Наша чільна партія у власнім зеркалі. Критичні замітки	1.00
Д-р С. Томашівський: Про ідеї, героїв і політику	2.00
О. Назарук: Роксоляна (повість)	12.00
О. Н.: Ідеольоґічні основи Укр. Катол. Нар. Партії	0.50
Проф. Л. Коплер: Релігія і політика	1.80
С. Томашівський, історик, політик, публіцист	1.00
А. Ч.: На калиновім мості (Листи до молоді)	0.80
Д-р Осип Назарук: Католицький журналіст обвинуваченій за державну зраду	1.30
Станіслав Лось: За конструктивну політику на Червоній Руси	0.50
Гадяцький Договір	0.50
Осип Назарук: Націоналізм Донцова	0.60
Осип Назарук: Венеція	3.—

Недавно вийшла нова книжка Д-ра ОСИПА НАЗАРУКА

ВЕНЕЦІЯ

В ній є опис найкрасших будівель світа, катедри св. Марка й Палати Дожів. Ціна за примірник на звичайнім папері 3 зл., на веліновім папері 5 зл., на почту 50 гр. Можна замовляти в Адміністр. „Нової Зорі“ за попередним надісланням грошей.

Лікарський фейлетоник.

Великодна медицина

Давний звичай велить на Великдень приспособити відповідні запаси шинок, ковбас, бабок, тортів, пляцків і алькоголю, щоб наситити доволі тіло виголоджене постом. Кілько се коштувало здоровля і навіть життя людей, годі обчислити. Хроніки записали богато случаїв смерти внаслідок тріснення жолудка й затроєння алькоголем, не числячи вже тяжших і дрібніших занедужань. Тому з приводу свят треба поучувати народ, як треба скрізь поводитися з харчами.

Передовсім треба особливо докладно зварити шинку й ковбаси, бо під впливом довгого варення гинуть у мясі всякі галапаси й бактерії. Вудження не вбиває їх, тільки варення. Треба звернути пильну увагу на переховування святочних запасів мясива, бо весною стає тепло і мясо скоро розкладається. Споживання зіпсованого мяса загрожує навіть смертю, що часто лучається підчас Великодня. Найбільше небезпеки спричинюють ґалярети, особливо з риб. Риби треба споживати найпізніше в 24 годин по їх забитті.

Мало хто знає, що таксамо небезпечні бувають яйця, особливо традиційні, великодні, зварені кілька днів наперед. В яйцях є все ріжнородні бактерії. Після зварення, коли яйця є в теплі, вони розкладаються і можуть легко затроїти тих, що їх в такім стані споживають. Наслідком затроєння яйцями буває звичайно тяжка нестравність. Тому яйця треба все варити безпосередно перед самим спожиттям.

Бабки, пляцки, перекладанці і т. п. небезпечні тільки тоді, коли їх споживається в стані занадто свіжім. Тоді вони збиваються в жолудку в одну велику клюску, що довго залягає і спричинює нестравність.

Серед великодних харчів переважають мясні та мучні потрави. Людський орґанізм не зносить такої односторонної поживи. Йому бракує тоді інших складників, відтрутки проти мяса, що заквашує соки орґанізму. Такою відтруткою є огородовини й овочі.

Тому на великоднім столі не повинно бракувати ріжного рода салаток з огородовин і свіжих овочів. Може не бути батерії фляшок алькогольних напитків, бо вони напевно не поможуть здоровлю. Та на купно свіжих овочів і огородовин не треба жалувати видатку, бо він напевно оплатиться. Про се повинні добре памятати перед Великоднем наші господині.

Зробить богато добра народови той, хто сі практичні науки проголосить йому в сам час.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Богослужебні вина природні, оригінальні італійські: „Lacrima Cristi“, „Frascati“, „Campobello“, „Sansevero“. Ціни оказійно низькі. Доставляємо в оригінальних, італійських 50—100 літрових бочках, або 3/4 л. наших фляшках. Замовляти: Яр. Цимбалістий, Львів, скр. п. 116, або: „Народна Торговля“, Львів, Ринок, 36. 42—1—2

Дяк іспитований, кавалєр, з теноровим голосом, вправний дириґент хору, кооператор, може вести господарство на приходстві, пошукує посади. Ласкаві зголошення: Василь Павлюх в Смолині п. Немирів. 45—1—2

Господиня в середнім віку метка, совісна, працьовита, ощадна, прийме заряд дому і господарства, навіть більшого, у священика. Зголошення: Уряд парохіяльний **Корнич коло Коломиї, п. loco.**

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі“ для В. М. 30—3—4

Працьовита і чесна вдова шукає місця господині у священика. Листи до Адміністр. для „Чесної“. 46—1—2

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На осінний і зимовий сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? Вибір великий!

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЗНАРЯДДЯ ГОСПОДАРСЬКО-ДОМАШНЕ, поручає **ФАРБИ, ЛЯКЕРИ і т. п. —**

Склад фарб під „Чорним Львом“

Станислав Мосьціцкі і С-ка

Львів, Ринок 5. 34-1—

найкращі лиси і пелеринки

поручає

Ю. глушевський

львів, пл. капітульна ч. 3/I., тел. 254-46.

приймає футра до переховання літом. 47-1—5

Споживайте пастеризоване молоко МАСЛОСОЮЗ

воно позбавлене всіх хоробливих бактерій.

43-1—1.

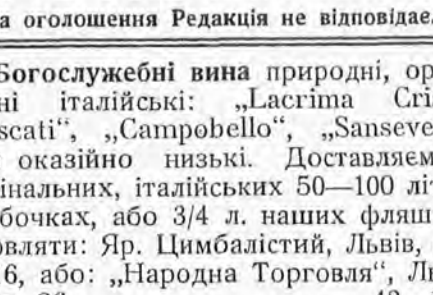

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

АКЦІЙНА СПІЛКА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СЛОВАЦЬКОГО Ч.: 14

Телєфон ч.: 203-82 і 252-92.
Конто в ПКО: Варшава ч.: 149.000
„ „ „ Львів „ 500.170.

Телеґрафічна адреса: Землебанк — Львів.
Жировий рахунок в Банку Польськім у Львові.
Акційний капітал Зол. 5,000.000. — Власна каменица.

ВИКОНУЄ всякі банкові чинности,

ПЕРЕВОДИТЬ інкасо у всіх місцевостях в краю і на чужині.

КУПУЄ і ПРОДАЄ цінні папери, девізи, валюти по курсі дня на найкорисніших умовинах.

ПОЛАГОДЖУЄ перекази заграницею до всіх місцевостей світа.

ПРИЙМАЄ і ВИПЛАЧУЄ вклади в золотих, в золотих в золоті та в долярах на біжучі рахунки.

У всіх краях Европи і Америки власні кореспонденти.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюються 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — Здрукарні „Графія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 5 травня 1935. Ч. 32 (830)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Св. Отець про словянські народи

В звязку з недавними торжествами 1050-ліття смерти св. Методія пражський Архиепископ Кашпар переслав письмо до Св. Отця. У відповідь на те письмо кард. Пачеллі вислав в імени Св. Отця лист з подякою. В нім м. ін. читаємо: Св. Отець повний горячої любови до словянських народів постановив сам взяти участь в обходах св. Методія. І тому в дні, коли сей святий муж взнісся до неба, забажав зібрати в Себе мешкаючих в Римі словянських священиків, щоби в словах повних зворушення обговорити його праці, заслуги і славу і горячо молитися за те, щоб могутні словянські народи, наслідуючи свого небесного патрона й батька, приступили до лона святої Матери Церкви. Коби Бог милосердний, котрий кермує долею світа, вислухав з любовю і ласкаво ті молитви і замінив переслідування й терпіння, котрими тепер затемнена Церква, в нову радість повного тріюмфу релігії й віри. (КАП-Католицька Пресова Аґенція).

„Свобода слова" в Третій Німеччині

Аґенція Гаваса повідомляє під датою 25. IV. з Берліна: Розпорядком державної Палати Преси заборонено видавання часописей, що представляють окремі ґрупові інтереси або належать до інших орґанізацій крім націонал-соціялістичної партії. Заборонено також видавання часописей акційним товариствам. Арійський параґраф будуть примінювати до видавців і власників ґазет з особливою строгістю: вони мусять доказати чистоту свого арійського походження від 1800 р.! На основі того розпорядку до трох місяців застановляється видавання всіх віроісповідних часописей і журналів так католицьких як і протестантських. Розпорядок може потягнути за собою зникнення богатьох „буржуазних" часописей. — (Про наслідки сего розпорядку, дуже бременного для Німеччини й Европи, містимо передовицю в сім числі „Нової Зорі").

В Києві знайшли найстарші книги

В відділі стародруків в бібліотеці Всеукраїнської Академії Наук в Києві знайшли останки дуже рідких інкунабулів, (перших печатаних книг з 15 ст.).М.ін. знайшли останки книги „О чотирох головних ласках" Генрика з Ріміні (Аріміненензіса), напечатаної в Шпаєрі в Німеччині около 1472 р. Знайшли майже всі твори Аврелія Августина напечатані першим кельнським друкарем Ульрихом Целлем около 1470 р. Також знайшли оправлену книгу „Хроніка світа" Роллевінка, напечатану в 1495 р. в типографії Паскіє і Жана Бономів, що печатали книги в Парижі в вісімдесятих роках 15 століття.

Повернення прав монахам в Еспанії

На підставі розпорядку міністра справедливости привернено в Еспанії знов право закладання монастирів і конґреґацій. До правдивої свободи католиків ще там далеко, але згаданий розпорядок міністра справедливости є очевидним кроком наперед на дорозі до повного відзискання прав належних католикам. Еспанська католицька преса доносить, що Ісусовці знов одержать право навчання в школах. Буря, що перейшла над Еспанією, втихомирюється. (КАП).

Століття пресової аґенції Гаваса

Перша пресова аґенція повстала в Парижі 100 літ тому. Один молодий і здібний чоловік Гавас заложив там 1835 р. мале бюро перекладів уривків з чужоземних щоденників і давав комунікати французькій пресі й амбасадам за місячну оплату. В 1840 р. Гавас зорґанізував вже правильну літну службу між Парижем, Брісселею і Лондоном почтовими голубами. В той спосіб відомости надані в Парижі діставали в Лондоні за 6 годин і навідворот. Кілька літ пізніше Гавас зробив спілку з аґенцією оголошень Булліера й обслугував вже 200 провінціяльних щоденників. В 1879 р. аґенція Гаваса стала акційною спілкою. Сегодня се могутня світова орґанізація, що має свої відділи у всіх більших містах.

Червоний пояс землетрусів

Проф. Браз'е, директор обсерваторії в м. Сен-Мор під Парижем, пише: В трох днях відчуто землетруси в Японії, на Формозі, в Ірані, в Італії, Португалії й Чілє. Між тими землетрусами є очевидна звязь. Земна куля ще неустійнена, тому вона шукає рівноваги. Сила, що нею потрясає, йде по лінії найменшого опору. Одна з тих ліній се „червоний пояс", що тягнеться через Японію, Центральну Азію, Середземне Море, Полудневу Америку й Тихий Океан. Друга така лінія перехрещується з першою. Вона тягнеться тихоокеанським берегом обидвох Америк. На тих „червоних" поясах земна кора найменше ствердла і тому там найчастіші зриви. В Европі небезпечний пояс має свою крайну точку в Кримі. Поза Кримом на північ землетруси можуть бути лише „припадкові". Етна на Сицилії й Везувій в Італії лежать очевидно на лінії землетрусів. Таксамо Лісбона в Португалії. Найстрашніший в Европі був землетрус в Мессині, де погибло 150.000 людей. Поза тим поясом ні західна ні середна, ні східна Европа не має тої небезпеки, — оскільки можна предвидіти події в тій дуже непевній области, додає обережний учений. — Про землетруси в Галичині була окрема стаття в „Н. З.".

Достатне життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні звязки
Економ. незалежність
Реальні користи
запевните собі — складаючи свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА Ч. 20.

КІНЕЦЬ КУЛЬТУРИ

спертої на західних взірцях.

З приводу заборони віроісповідної преси в Третій Німеччині.

Отже, як повідомляє Аґенція Гаваса, до трох місяців, то значить вже в серпні сего року — не буде в цілій Німеччині ні одної християнської ґазети, ні одного християнського журналу, ні тижневика, ні місячника, ні квартальника. Все те просто заборонено звичайним розпорядком німецької державної Палати Преси. Право видавати якунебудь пресу матиме тільки німецька національно-соціялістична партія.

Що се таке? Що воно означає? Які будуть наслідки того?

Наперед розгляньмо сам факт заборони віроісповідної преси в Німеччині. Він означає ні менше, ні більше — тільки те, що найбільший з культурних народів на континенті Европи позбавлений одним розпорядком свободи слова і то в найбільше суттевих, в найглибших справах совісти, віри й відношення до Бога і до Церкви, на чім полягає головний корінь західної культури Европи та всіх народів білої раси взагалі. Як відомо, т. зв. західна або европейська культура, котрою ми всі дихаємо й живемо як одиниці, що не уявляють собі можливости життя серед пониження людського достоїнства, і як культурні народи, се дорогоцінний спадок по старій греко-римській культурі, котра втягнула в себе всі найздоровіші складники ще старших від неї культур, африканських і азійських, і котру два тисячеліття ублагородняла св. катол. Церква. Головне в тій найлучшій з культур, які випродуковало людство, не її великі цивілізаційні вартости та її матеріяльні вигоди (хоч і вони мають свою вартість), але головне і найважніше в тій культурі — почуття потреби пошани людського достоїнства в людині, пошани людського життя, людської думки, людської свободи, людського майна. А найважніше ядро тої пошани все було в релігійнім признаванні факту, що на образ і подобу Божу сотворений чоловік і тому коли ми оден другого шануємо, то шануємо найвисшого Творця світа, Бога самого. В тім коріння почуття потреби справедливости людини для людини, в тім жерело тої духової чистоти, котра вдержувала здорову атмосферу в Европі, атмосферу, в котрій могло вирости все, чим може благородно гордитися людство і чим біла раса брала верх над всіма іншими. Правда, були і в найлуч-

ЧИ ВИ ДАЛИ ЩО НА ГОЛОДУЮЧИХ В ЯВОРІВЩИНІ

ших часах розвитку західно-европейської культури ріжні несправедливости і насильства, що властиво ніколи не устававали. Одначе всі Европейці відчували насильство як насильство і несправедливість як несправедливість, — навіть ті, котрі се робили. І се мало своє велике значіння в розвитку Европи і всего людства. А Німці як нарід стояли досі в перших рядах борців за ті найвисші культурні добра Европи й західної культури взагалі. Се й було одною з головних причин їх моральної та матеріяльної сили і їх великого поважання в світі.

Згаданий висше розпорядок, принятий мовчки тим сильним народом, се не тільки страшний удар в його найвисші культурні добра, але й удар в його престіж як культурного народу. Се відібється передовсім на самій німецькій нації. Насамперед на тих 25 міліонах Німців, котрі живуть розсіяні поза Німеччиною й Австрією. Ніщо більше не моглоб приспішити асиміляцію тих 25 міліонів Німців як такий указ про убиття свободи думки в „країні поетів і фільософів“, убиття без спротиву, без масового протесту. Самопониження, яке в тім криється, не відчують відразу Німці в Німеччині, бо їх зразу загіпнотизує партійна преса злудними міражами сили, які їм буде малювати. Для Німців в Німеччині наспіє час похмілля щойно згодом. Не так буде з Німцями поза кордонами німецької державности. Ті Німці відразу відчують упадок внутрішної вартости свого народу, котрий дав собі так безоглядно накинути каганець на свою свобідну совість. Німці живучі поза кордонами німецької державности відчують дуже скоро, що з тим моментом їх нація впала на подібнісенький рівень як „горожани“ большевії. Бо якаж від тепер буде суттєва ріжниця між горожанами тих двох невольницьких отар, позбавлених головних прав культурних людей? Хіба та, що большевицькі піддані як менше освічені від давна, менше культурні й менше вироблені під кождим оглядом — в більшій мірі заслугують на вирозуміння задля того, що дали собі накинути неволю думки, серед якої живуть. Від того почуття самопониження нічим неоправданого не зможе освободитися ніякий думаючий Німець, що живе поза обсягом гіпнози. І се власне ослабить відпорність розсіяних Німців до тої міри, що ледви чи потому можна буде знайти способи, щоби вратувати їх для німецької нації. Згодом те саме почуття внутрішної меншевартости зачне опановувати також Німців живучих в самій Німеччині. Бо гіпноза не дасться довго вдержати, особливож не дасться тоді, коли така робота замість сили принесе в наслідках ослаблення. А те ослаблення мусить наступити, бо що тепер сталося в Німеччині, се ніщо інше як початок кінця культури спертої на західних взірцях, культури, котрою жила і котру в значній мірі створила німецька нація. Руйнування серед неї тої культури мусить її ослабити, хочби їй предкладав не знати які деклямації про мнимо „рідну ґерманську культуру“, якою має бути замінена попередна, буцімто „чужа“.

Словом, по впровадженні в життя висше згаданого розпорядку матимемо в самій середині Европи якесь дивоглядне і дуже велике Дике Поле, приготоване для новочасного поганства. З того Дикого Поля може зачати вибухати кров і пожежа, але — во істину — се не буде доказом сили німецької нації, тільки доказом її нервозности. І всі вороги німецької нації або потенціяльні вороги відітхнуть на вістку, що Німці справді зачали вводити в життя висше згаданий розпорядок про зведення себе самих до рівня невольників Сталіна. Тим самим в очах самих Німців упаде всяка рація їх висшого післанництва в боротьбі за освободження Европи від большевицької язви. Коли автори згаданого розпорядку думали, що він стане ліком на страшну недугу роздору, викликану між Німцями Лютром, то основно помилилися: бо се клясично ясна ілюстрація до приповідки, що буває „лік“ гірший в своїх наслідках від самої недуги.

А якже взагалі могло дійти до самої можливости заборони в Німеччині всяких віроісповідних ґазет? Очевидно не інакше як через те, що совість німецької нації вже від давна ослаблювали ріжні протестантські секти. Не без вини й католики: вони відповідно до своєї чисельної сили так мало дбали про свою католицьку пресу, що націоналістичне правительство Третої Німеччини, бачучи се, не боялося відняти німецьким католикам те, про що вони самі не дуже дбали. Воно просто відчуло, що з того приводу не матиме надто великого спротиву, бодай на разі. Отже рішилося на такий експеримент.

Вкінці слід зробити ще одну замітку: Хоч від хвилі коли Аґенція Гаваса рознесла по світі вістку про неймовірно дивний розпорядок німецької влади минув уже тиждень, в пресі не видно руху, якого по такій вістці можна булоб сподіватися. І трудно сказати, яка причина того. Чи всі ждуть від когось вказівок, як оцінювати той дивний розпорядок? Чи так зложилося, що мабуть ні одна з редакцій більших ґазет не звернула уваги на сю вістку? Чи просто люди так уже збайдужніли, що безучасно дивляться навіть на найважніші справи, які можуть змінити все довкруги, — можуть змінити в дуже страшний спосіб. Так, бувають і такі періоди в житю народів і цілих цивілізацій, коли люди думають собі: Нехай вже буде й гірше, аби інше... Тільки се „гірше“ може стати найгіршим... **А.Ч.**

З життя краю

Великий Тиждень в Станиславові.

Цьогорічні торжественні відправи богослужень вчасі Страстного Тижня та Великодних Свят відбувалися в Станиславові, головно в катедральній церкві дуже торжественно і величаво. В перших трох днях Страстного Тижня відправлялася в катедральній церкві Літурґія Преждеосвячених Дарів. Співали весь час питомці тут. Дух. Семинарії. Гарно і зі зрозумінням відспівана Літурґія стягнула до церкви богато вірних. Можна було побачити богато осіб й латинського обряду, яких потягнув мабуть оріґінальний, східний мотив мельодії Літурґії Преждеосвячених Дарів. Богато осіб приступило в ті дні до св. Причастія. Більше торжественні були Богослуження у Великий Четвер. Участь в Богослуженню взяли оба Преосв. Епископи, Капітула і всі священики Станиславова. Літурґію св. Василія Вел. в асисті всіх членів капітули відправив Їх Ексц. Кир Григорій. Вчасі Літурґії відбулося традиційне умиття ніг, якого довершив сам Пресв. Кир Григорій. Обряд умиття ніг це направду зворушаюча картина, яку варт побачити; тому й не диво, що церква була битком набита. Яка в тім зворушаюча для всіх наука глибокої покори, коли старенький, сивоголовий Владика, убраний в стихар білий як і Його стареча голова, підвязаний рушником, навколюшках умиває ноги сидячим священикам, своїм підвладним і по приміру свойого Божественого Учителя цілує кожду умиту ногу... Вчасі Служби Божої відбулося також освячення св. Мира. Поверх двіста вірних приступило того дня до св. Причастія. Не менше торжественно відбулася відправа Вечірні у Велику Пятницю. По скінченій Вечірні і по обході з Найсв. Тайнами відбулося торжественне виставлення Найсв. Тайн до прилюдного почитання при бічному престолі, чудово прибраному зеленю і цвітами, де також при Божому Гробі зложено плащеницю до цілования для вірних. Вечірню відправив в асисті крилошан Їх Ексц. Кир Григорій, а в обході і виставленню Найсв. Тайн брав участь також Преосв. Кир Йоан. Адорацію Найсв. Тайн весь час аж до Воскресної Утрені в суботу вечір відбували питомці Духовної Семинарії. В Вел. Пятницю відправлялась як звичайно щороку Єрусалимська Утреня. Воскресну Утреню (резуррекцію) відправив Їх Ексц. Кир Григорій при співучасти Преосв. Кир Йоана в асисті крилошан у Велику Суботу о 6-ій год. вечером. Мимо непогоди (дощ лив цілий день як з цебра) церква так була битком набита, що й протиснутися було годі. Неодному потекли слези радости з очей, коли залунала могутня пісня: Воскрес Ісус от гроба...

В неділю в празник Воскресення Христового співана архієрейська Служба Божа о год. 10-ій. Відправив в асисті крилошан Ексц. Кир Григорій. В часі Служби Божої виголосив Преосв. Владика зворушаючу проповідь про Воскресення Христове. В Світлий Понеділок відправив архієрейську Літурґію в сослуженню крилошан Преосв. Кир Йоан. І того дня церква була повна вірних. В Світлий Второк відправив співану Службу Божу о. крилошанин Лободич, парох катедр. церкви. Читані Служби Божі відправлялись у всі три дні Великодня щогодини (від 6-ої до 12-ої включно). Весь час відправ так у Страстному Тижні як і вчасі Великодня співали питомці Духовної Семинарії.

Примітка. Дотепер Епископ мив ноги у Великий Четвер по Службі Божій. Одначе історична дійсність була така: Ісус Христос відбув у Великий Четвер дві вечері, старозавітну і новозавітну. По старозавітній встав, обмив ноги Апостолам і засів до новозавітної, установляючи Найсв. Тайну Евхаристії. Отже Преосв. Кир Григорій мив сего року ноги по „Іже Херувими“. По миттю ніг слідувала дальша Служба Божа, новозавітна вечера.

Очевидець.

Посвячення дзвона в Судовій Вишні.

З Судової Вишні пишуть нам: День 21 квітня ц. р. був незвичайно радісним днем в Судовій Вишні. В тому дні відбулося тут т. зв. хрещення нового дзвону, що його справлено для пар. церкви Пр. Трійці на памятку 1900-ліття Смерти і Воскресення І. Христа. Рідке свято стягнуло велику скількість людей. Тут треба згадати, що майже 20 літ при парох. церкві в Судовій Вишні не було дзвону. Замісць дзвонення тривала сувора мовчанка. Її час до часу переривав малий дзвін з дочерної церкви. Брак дзвону відчувався тимбільше, що лат. костели мають тут добрі дзвони. Не диво отже, що посвячення нового дзвону відсвяткували парохіяни як велике свято. Не бракувало вірних з дооколичних сіл. Після співаної Служби Божої довершено чину посвячення. Приявні з видимим зворушенням слідкували за величавим обрядом посвячення. Мабуть не бракувало нікого з парохіян за винятком тяжко хорих і тих, що з „прихильности“ до церкви і духовенства ніколи в церкві не бувають. На гарно прибраному дзвоні з далека виднів напис „Христос Наша Сила“. Весь час добре співав мішаний хор „Просвіти“. З грудей всіх неслася щира подяка Всевишньому за новий дар, котрий заєдно буде закликати людей до Божого храму та своїм грімким голосом звіщатиме радісні і сумні переживання парохії. А вже велика радість обняла всіх, коли вперше по 20 літах могутнім голосом загомонів новий дзвін. Люди по „свойому“ назвали його батьком всіх місцевих дзвонів. Вечером в салі укр. „Нар. Дому“ відіграно „Дзвони“. Назагал свято залишило тут нестерте враження а люди вертаючи домів повторяли собі слова проповіди, що чим гірше, тяжше та прикріше, тим більше кождий повинен старатися за приокрасу Божого дому. Давайте і дасться вам! Шукайте царства Божого а все проче доложиться вам.

КАТОЛИЦЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької ґазети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

З Риму

Німецька католицька молодь у Вічнім Місті на Великдень.

(Від нашого римського кореспондента).

Сього року на Великдень в Римі зустрілися два зовсім відмінні паломництва. Перше, чисто політичне й демонстраційне, се французькі комбатанти в числі около двох тисяч. Вони приїхали головно заманіфестувати політичне наближення Італії до Франції, котрого вістря звернене проти Німеччини. Друге паломництво з чисто релігійних мотивів, се німецька, католицька реміснича молодь. Вона прибула в числі 2400 на своїх 57 автобусах, щоб св. Отцю зложити заяву привязання й одушевлення до св. католицької Церкви помимо так форсованого під сю пору неопоганства в Німеччині.

В неділю Воскресення сам св. Отець мав торжественну Службу Божу в Базиліці св. Петра. Вже від вчасного ранку тисячі вірних, головно чужинців, плили до просторої Базиліки найвисшого Апостола. Між напливаючими особлившу увагу всіх звернули карні, в чвірки упорядковані відділи німецької молоді, яка з прапорами й під проводом своїх священиків-провідників кольонами входила до базиліки й заняла призначені для неї місця по правій стороні від папського престола. Коли відтак серед звуку труб увійшов маєстатичний похід з Христовим Намісником, котрий в тіярі сидів на т.зв. „Седія Джестаторія“ і наблизився до місця, де стояла упорядкована німецька молодь, по цілій базиліці рознісся кількакратний грімкий оклик „Гайль“. По торжественній Сл. Божій, як се було заповіджене, св. Отець уділив з балькону над головним входом до базиліки Апостольське благословення „Урбі ет орбі“. Німецька молодь уставилася на сходах перед входом у прегарнім порядку зі своїми прапорами й як лиш показався Св. Отець на балконі, знов загреміло могутне „Гайль“. Притім площа була вщерть виповнена людьми.

Слідуючого дня т. є. в світлий понеділок Св. Отець приняв катол. німецьку молодь на осібнім торжественнім послуханні. Се послухання тривало понад дві години. Приявні були три німецькі катол. орґанізації: „Штурмшар“, „Санкт-Ґеорґпфадфіндершафт“ і „Ной- Дойтшлянд“. Кождий відділ ішов зі своїм духовником. А на т. н. „Кортілє ді Сан Дамазо“, на богатім дивані, стояв прегарний автомобіль: се дар катол. німецької молоді для Св. Отця, на місії. Точно о год. 18.45 увійшов Св. Отець. Переходив попри кождого зосібна й давав уцілувати свою руку; та хоч ся ознака батьківської любови Св. Отця до своїх дітей тривала понад годину, зділав се Христовий Намісник з очевидним вдоволенням без сліду ознаки якоїсь утоми. По тій першій церемонії, Св. Отець сів на троні. Загреміло з тисячних молодих грудей потрійне „Гайль“. Потім слідував німецький католицький гимн. Після того орґанізатор і провідник катол. нім. молоді, пралат В о л к е р, відчитав адресу поклону й привязання катол. німець. молоді до Наслідника св. Петра.

Знаменна була промова Св. Отця. Христовий Намісник тішиться й щиро витає тих, що прибули до Нього й з ними витає також ті сотки тисячі катол. молоді, що злучені з приявними під тими прапорами й хотять служити Доброму Богу, Церкві й своїй Батьківщині. Вони люблять свою велику батьківщину; вони рішені служити своїй батьківщині вірно та з любовю — і так повинно бути. Також Св. Отець — про що вони добре знають — любить Німеччину й своїх німецьких дітей. Св. Отець може сказати, що він любовю обіймає всіх, цілий світ; і тих, що близько, й тих, що далеко від нього. Св. Отець з повним вдоволенням одобрює все, що катол. німецька молодь тільки разів заявила і ствердила. Ствердила, підчеркнув Христовий Намісник, бо він добре знає і є пересвідчений, що прибувші тут репрезентують всю катол. німецьку молодь в сій особлившій добі, в сій такій знаменній добі, в сій такій тяжкій, такій понурій і для Св. Отця такій болючій добі. Се та молодь, що є забезпекою і заборолом християнського й католицького життя в Німеччині. Тепер — продовжав Св. Отець — тяжкі часи, а л е м о ж у т ь б у т и щ е т я ж ш і. Та сі його діти можуть бути певні й то без найменшого сумніву, що добрий Бог завсігди буде з ними і зі Св. Отцем і ніколи не буде проти них. Воскресший Спаситель сказав до всіх, а передовсім до дорогої молоді се, що сказав до своїх апостолів, прибитих і заляканих: Нехай не тревожиться ваше серце; я все буду з вами. Тому й благословить їх Св. Отець, дає їм своє велике батьківське благословення, не лиш їм тут приявним, але всім, що духом з ними злучені. Особлившого благословення уділяє їх ревним і неструдженим духовним провідникам, головно тим, що з ними працюють у їх прегарних організаціях. Особливо благословить їх прапори. А передовсім благословить їх Епископів, що з такою надією і любовю глядять на сю свою молодь. Вона не завела надій своїх Епископів і не заведе надій Св. Отця. Св. Отець знає, що вони зділали, передовсім в Католицькій Акції. Христовий Намісник молить всемогучого Бога, щоб його благословення зійшло на кождого з них і позістало не лиш на час сього короткого побуту в Вічнім Місті, але товаришило їм в їх повороті до батьківщини і їх рідні й оставало з ними на ціле їх життя. Вкінці Св. Отець згадав прегарний дарунок, який нім. молодь жертвувала йому й тому Св. Отець хоче дати кождому малу памятку, а саме малі медалики. В надії, що настане колись той день, в якім буде міг їм дати медалик Кольпінґа, тепер уділяє їм медалики італійського Кольпінґа, св. Ів. Боска.

Тим закінчилося дуже гарне, пойманочe й поучаюче послухання катол. нім. молоді. При писанні сих стрічок мимоволі приходить на думку, коли то наша українська католицька молодь стане тисячними рядами перед Христовим Намісником з доказами великих діл і неустрашимої боротьби за св. Церкву катол. й за Христа. Та вперед треба в глибокій покорі молити всемогутного Бога, щоб і нам післав українського Кольпінґа.

В квітні, 1935. Н.

Гітлерівська боївка напала в м. Оттербах (Німеччина) на німецьких паломників, що вертали з Риму. Боївкарі здерли з паломників остроґої штурмових відділів і католицькі відзнаки привезені з Риму. Після того відвезли паломників до концентраційного табору. Причина тої напасти: поведення паломників в Римі й ентузіязм, який вони виявили супроти св. Отця.

Лікарський фейлєтоник.

Вживаймо цитрини

Добрі також чорні порічки.

Досі цитрини й помаранчі були знані як знамените джерело протигнильцевого вітаміну Ц. Сей вітамін виступає в богатьох свіжих овочах. Люди, що не їдять свіжих овочів западають на страшну хоробу гнилець або цингу (хорував на неї й Шевченко). У нас гнилець або цинга більше знані під назвою „скорбут“. Цитриною й протискорбутовим вітаміном Ц займався в Стокгольмі німецько-шведський дослідник вітамінів професор фон Ойлєр. За свої праці одержав він нагороду Нобля. Проф. Ойлєр відкрив, що разом з вітаміном Ц в цитрині виступає в парі ще другий вітамін, Йот (Й). Цей нововідкритий вітамін Йот хоронить перед закаженням заразками запалення легенів. Новий вітамін знаходиться не лише в цитринах але і в чорних порічках. Годиться пригадати, що народня медицина здавен-давна поручає пити горячий чай з цитриновим соком проти недуги віддихових проводів.

Українська справа закордоном

„Українське Бюро“ в Лондоні оповістило, що 16 м. м. Анґльо-український Комітет урядив в Лондоні в готелі Савой гостину для своїх членів і запрошених гостей та преси. Прибуло около 60 осіб, між ними і представники світових телеґрафічних аґенцій Райтера, Брітіш Юнайтед Прес, Екечейндж Телеґраф і ін. Журналістам роздано короткий огляд становища українського народу з мапкою. Уряджено також малу виставу експонатів нашого мистецтва й окремий статистичний листок преси з моттом: „Українська преса се один з найважніших лучників, котрі вяжуть Українців всіх частин світа в одно тіло“. Сходини тревали 3 години. Господарями гостини були пан і пані Ф. Еш. Лінкольн.

Ювилей англійського короля

Вся Британська Імперія приготовляється до ювилею 25-ліття панування анґлійського короля Юрія V. Дня 6 травня с. р. з Палати Букінґгем в Лондоні вирушить королівський почот на Богослуження до катедри св. Павла. Здовж дороги, котрою їхатиме королівський почот, будують тріюмфальні брами прикрашені короною з датою 1910—1935 і трибуни для добірної публики. Бюро подорожей Кука продає замор. гостям з доміній і з Америки білети на балькони і вікна домів здовж траси королівського походу від 50 до 100 фунт. стерл. (1.250 до 2.500 зл.) від особи. Катедра св. Павла може помістити 15.000 осіб. Тому що катедру тепер частинно перебудовують, видано тільки 5.000 білетів вступу для представників правительства, дипльоматичного корпусу, армії, фльоти, летунства і т. д. Богослуження передадуть радіем. В вікнах виставлять портрети королівської пари. Почта видає окремі ювилейні значки. До Лондону приїхали премієри доміній і делеґації молоді з цілої Британської Імперії. З Індії приїжджає повна орієнтального блеску делеґація магараджів, щоб зложити чолобитню Його Королівському Величеству. Тисячі австралійських і канадійських фармерів, що виеміґрували за моря перед літами, відвідають свою батьківщину підчас королівського ювилею. В програмі ювилейних торжеств є ревія королівської фльоти. Молодь уладжує маратонський біг і перегони наколесників з цілої Анґлії до Лондону. Всі торжества сфільмують. Незабаром кіна на цілім світі будуть висвітлювати ювилейні торжества анґлійського короля. Великий анґлійський нарід в глибокій пошані клониться перед своєю монаршою парою, котра репрезентує блиск і силу найбільшої держави світа. В тій пошані свого авторитету міститься й пошана себе самого.

Пропав лікар анґлійського короля.

Світової слави російський лікар д-р Капиця, спеціяліст в области електротерапії і лічення ультрафіолєтними филями, був якийсь час по війні першим асистентом лікаря англійського короля льорда Рутерфорда і професором університету в Кембріджі. При кінці 1934 р. приїхав він до Москви на науковий зїзд, одначе вже не вернув до Анґлії. Большевицьке правительство заборонило проф. Капиці виїхати закордон, бо в СССР замало вчених. Недавно льорд Рутерфорд одержав таємний лист на клаптику паперу: „Ратуйте мене — Капиця“. Він поробив всі заходи, щоб ратувати проф. К. з рук большевиків, та досі большевики не випустили лікаря анґлійського короля.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ книжочок і брошур виданих „Новою Зорею“ і „Правдою“ можете одержати за попереднім надісланням 31 зл. 75 сотиків і на почтову пересилку 3 зл. Знижка триватиме вже недовго. Потому ціна наших видань буде виносити знов поверх 60 зл. Подбайте про забезпечення свого оточення в добрі книжки!

ОГЛЯД ПРЕСИ

Що пишуть про великодне число „Н. Зорі”

Ф р о н т, господарчи-сполечни-культуральни тыгоднік для воевудзтв пол-всходніх в ч. 6 з 2 с. м. в рубриці „Нове видавництва” помістив згадку про великодне число „Нової Зорі”. Подаємо її в дослівнім перекладі:

„Нова Зоря” ч. 31 з дня 28 квітня 1935 видана з приводу ювилею 50-ліття заложення гр. кат. Станиславівської Дієцезії. Сторін 24, в тексті 18 фотогр. знимок, портретів Епископів і духовенства та будівель. Наведене число „Нової Зорі” представляється дуже поважно („оказале”). Се важний причинок до пізнання історії нашого міста. Зі статтей у звязку з ювилеєм треба назвати: Нарис історії Станиславівської Дієцезії, Станиславівська Дієцезія в 1935 р. і Монастирі ОО. Василіян в Станиславівській Дієцезії. Особливо заслугує на увагу „Нарис історії”, бо подає передісторію оснування Дієцезії та життєписи всіх Епископів (Ю. Пелеша, Ю. Сас Куїловського, Гр. А. Шептицького, Д-ра Г. Хомишина і Д-ра Й. Лятишевського), вкінці обговорює оснування Станиславівської Духовної Семинарії. — С-р. („Фронт” виходить в Станиславові).

Крім того в виленськім „Слові” появилася велика стаття В. Харкевича. Про неї напишемо.

З життя Українців в Канаді

„Українські Вісті”, одинокий український католицький тижневик в Канаді, в чч. 13 і 14 з с. р. помістили велику і цікаву статтю п. з. Помішання язиків. В ній обговорена справа суспензи двох гр. кат. священників, о. Сарматюка й о. Шумського, котрі поженилися висвячені, що противиться канонам катол. і правосл. Церкви. В православнім автокефальнім органі „Український Голос” була в тій справі стаття, в котрій редакція заняла становище згідне зі становищем кат. Церкви. Одначе зараз в слідуючім числі „У.Г.” появилася стаття п. В. Свистуна, в котрій сей співосновник і проповідник автокефальної секти в Канаді заявляє, що канони тої секти дозволяють женитися більше разів і розводитися духовним таксамо як іншим вірним. І то не тільки священикам, але й Епископам! Подібно як в большевицькій „Живій Церкві”. — Щоб затерти погане враження статті п. Свистуна, віннїпегський протоерей „вияснив” в „У.Г.”, що „Українська Греко-Православна Церква в Канаді може, але не мусить приняти деякі канони Української Автокефальної Церкви на Україні”. — Отже православні в Канаді самі не знають, які є в їх Церкві постанови про женячку їх духовенства. Вони туманять людей, що „наша церква — козацька”. Одначе в часах козаччини ні Епископи ні священики вдівці не женилися, а священики женилися перед священям.

Довкруги большевизму

„Ню-Йорк Геральд” пише: Справи в Росії йдуть зле, й останні уступки — то спроба відсунути внутрішний розгром. Коли потрібні докази слабости совітського правительства, то їх не трудно знайти в понижаючих услівях продажі східно-китайського залізн. шляху. Продати якусь річ, котра коштує півтора міліярда рублів, за 50 міліонів рублів — то скорше подарувати ніж продати. А ходять все більше уперті чутки про недалеку продажу на подібних умовинах північної части Сахаліна з його вугляними й нафтяними богацтвами. То також суттєвий доказ. — Причину слабости не трудно віднайти. При недостатку харчевих продуктів, викликаним насильною колєктивізацією, при упадку експорту, без огляду на всякі демпінги, совітське правительство в розпучливім положенню. Се ще ускладнюється повним браком зовнішних кредитів. Признання совітів правительством Злучених Держав Америки було справжним тріюмфом для Москви, але воно не довело до тих широких кредитів, на котрі рахували большевики. Недавні спроби одержати поміч в Лондоні показались також невдатними. Політичне положення московського правительства зовсім безвиглядне.

„Фіґаро” (В. д-Омерсон) пише: Я не можу повірити, щоб російські (читай совітські) ґазети заявили під натиском московського правительства, будьтоби в разі не підписання франко-совітського договору на бажаних для Совітів умовинах Росія перейде в ґітлерівський табор. Московське правительство занадто розумне, щоб піти на такий простодушний маневр, котрий може довести тільки до наслідків для нього небажаних. Бо коли СССР дійсно спосібний одночасно задумуватися над двома діяметрально противними політичними системами, то тим самим всяка політика зближення з ним вже в корінї осуджена.

Комунізуюча „Юманіте” (Т. Торрез) пише: Лявaль веде політику, котра пхає Францію до війни. Він дає повну свободу ділання маневрам ґітлерівського фашизму. Він сприяє злочинній діяльности націонал-соціялістичних банд у Франції. Оплескуваний французькими ґітлерівцями Лявaль компромітує інтереси французького народу і — підчеркаємо ще раз — веде його до війни. Осоружну ґру Лявaля облекшують ті, котрі представляють договір взаїмної помочі як знаряддя війни тоді, коли він в суті річи є знаряддям мира.

(Так лає Лявaля большевизуюча ґазета тому, що Лявaль перервав був переговори з Москвою. Як тільки Лявaль поїде в Москву й підпише договір, зараз большевики зачнуть його хвалити на всі заставки)...

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

Найбільший шлях

Злучені Держави Півн. Амер. орґанізують воздушну комунікацію на найбільшім шляху світа: понад Спокійним Океаном. Той шлях матиме 8.780 морських миль і буде складатися з шістьох етапів: 1) З Каліфорнії до Гонолюлю 2.400 миль. 2) З Гонолюлю до острова Мідуей 1.320 миль. 3) З о. Мідуей до осторова Уейк 1.260 миль. 4) З о. Уейк до острова Ґуям 1.500 миль. 5) З о. Ґуям до Манілі 1.600 миль. 6) З Манілі до Кантону в Китаю 700 миль. Лондонський „Дейли Телеґраф” повідомляє, що по устійненню вище представленого пляну Американців Французи постановили продовжити свою воздушну лінію, котра йде з Парижа до Сайґону в Індокитаю, з Сайґону також до Кантону, щоб мати полученння з американським шляхом. Анґлійський майор Тернер пише, що треба скоро зорґанізувати анґлійську конкуренційну лінію з Сінґапоре через Борнео до Гонконґу в Китаю, бо коли в Китаю вкоріняться американські і французькі інтереси, то вже трудно буде з ними боротися. Цікаво, що Анґлійці виминають Сіям, бо там вже випередили їх Японці, відки загрожують найбільшу анґлійську кріпость Сінґапоре. З того, що Америка таки вирішила зорґанізувати велику лінію КК (Каліфорнія—Китай), видно, що вона тільки позірно успокоїлася, а в дійсности робить все можливе, щоби приготовитися до боротьби з Японією за Спокійний Океан.

КУПУЙТЕ!

ВОЩИНУ ВИРОБЛЮВАНУ НА ЗАҐРАНИЧНИХ ВАЛЬЦЯХ І ПАСІЧНИЧІ ПРИЛАДДЯ В ОДИНОКІЙ УКРАЇНСЬКІЙ КООПЕРАТИВІ ◆ ◆ ◆

„Р і й”

ЛЬВІВ, ВУЛ. БЛЯХАРСЬКА Ч. 20.

Міжусобиці на Руси

Що про них пише літопис Нестора.

1176 — В лѣто Sхпд (= 6684)... Олегъ... зая Свѣрилескъ, бяшеть бо и то волость Черниговьская. Глѣбъ же оувѣдавъ то, посла сыновца своего Гюрьгевича на Олга. Олегъ же совокупя дружину свою и выиде к нему. И бьяхуться на Свирильскѣ и побѣди Олегъ Святославича, шюрина своего, и много дружины изоима, а самъ одва оутече...

1177 — Въ лѣто Sхпе (= 6685)... Святославъ поѣха к Киевоу... посла брата своего Рослава и Олга с вои, они же перешед Днѣпръ, послашася къ Мьстїславоу Володимерицю, къ зяти своемоу, веляче емоу отстоупити от Ростиславичь. Мьстислав же обѣщася имъ тако створити. И поидоша к городоу ко Трьполю... В то же время прииде Мьстиславъ с полкомъ своимъ. И рекоша Ростиславичи: оже Богъ хочеть, то завътра дамы полкъ Святославоу. Святослав же оувѣда, оже хотять емоу дати полкъ Ростиславичи и побѣже Святославъ чересъ Днѣпръ оустя Лыбеди и потопоша людье мнози. Переже же того послав бяше в Половьцѣ. Половци же слышавше, оже Святославъ выбѣглъ ис Кыева, приѣхавше к Торцькомоу, много людии поимаша. Ростиславичи же, не хотяче гоубити Роускои земли и крестьяньскои крови проливати, сгадавше, даша Киевъ Святославоу, а Романъ иде к Смолньскоу.

1178 — Въ лѣто SхпS (= 6686)... Поиде (Мстислав) на Полтьскъ на зятя на своего на Всеслава...

1180 — В лѣто Sхпи (= 6688)... Посла Святославъ Глѣба, сына своего, ...помагая... зяти своему Романови... ратни со Всеволодомъ. Всеволодъ... има и (Гліба) и окова и посла и в волость свою Володимѣрь и пристави емоу сторожѣ и дроужиноу его тако же изъимаша около его. Слышавъ же Святославъ, располѣся гнѣвомъ и раждься яростью... И абье оустрѣмився Святославъ на рать про Глѣба, сына своего,... и переѣха чересъ Днѣпръ и помысли во оумѣ своемь, яко Давыда имоу, а Рюрика выженоу изъ землѣ и приимоу единъ власть Роускоую и с братьею и тогда мьщюся Всеволодоу обиды своѣ... И абье оудари Святославъ на товарѣхъ на Давыдовыхъ, Давыдоу же не вѣдоущю ни мыслящю на ся ни откоудоу же зла, зане крестомъ честнымъ оутвердилъся бяшеть с нимь, томоу же вѣряшеть. Тътъ же избави от роукоу его и вбѣже в лодью и со княгинею своею. Они же надогнавше надъ берегъ и начаша стрѣляти его. И тако Богъ соблюде и невредена. Святославъ же изъима дроужиноу его и товары его и възворотися и еха к Вышегородоу... ѣха за Днепръ, рекъ: оуже обьявихомся Ростиславичемъ, а не мочьно ми быти в Киевѣ. И приѣхавшю емоу к Черниговоу къ братьи... Рюрикъ же слышавъ, оже Святославъ бѣжалъ за Днѣпръ и въѣха въ Киевъ...

Святослав же совокупився с братьею своею и с Половци и рече Святославъ братьи своеи: се азъ старѣе Ярослава, а ты Игорю старѣе Всеволода, а нынѣ я вамъ во отця мѣсто остался, а велю тобѣ Игорю сдѣ остати съ Ярославомъ блюсти Чернигова и всеи волости своеи, а я поидоу съ Всеволодомъ к Соуждалю и възищю сына своего Глѣба, да како намъ Богъ расоудить со Всеволодомъ... И выиде противоу емоу Всеволодъ... и сташа оба полы рѣкы Влены в. (= 2) недѣли, бьяхуться...

1182 — (Л.) В лѣто Sхп (= 6690)... (Ярополк) сѣда на Торжку, поча воевати Волгу, люди Всеволожѣ...

1186 — (Л.) В лѣто Sхпд (= 6694). Приде Ярополкъ из Ляховъ и створи миръ с Володимеромъ. И иде Володимеръ вспять Чернигову, Ярополкъ же сѣде Володимери. И пересѣдевъ мало дний, иде Звенигороду. И не дошедшю ему града, и прободенъ бысть отъ проклятаго Нерадьця, отъ дьявола наученъ и отъ злыхъ человѣкъ. Лежащю ему ту на возѣ саблею с коня прободе и... И тогда въздвигнувъся Ярополкъ, выторгну изъ себе саблю и возпи великымъ гласомъ: „охъ, тотъ мя враже улови”. Бѣжа Нерадець треклятый Перемышлю к Рюрикови...

Зїзд Союзу Українок

8) З черги забрала слово в дискусії Пані Масна з Бойківщини: В нас велика господарська скрута. Просимо вислати делеґатку в наші села. Наші жінки ставляться неприхильно до куховарських курсів. — Селянка з с. Дашави (в гарнім народнім строю): Ми селянки, бажаємо курсів. Та звідки взяти грошей на їх оплату, коли все наше ніпочому. Тут говорила одна пані, що селянки не вміють варити. Ми себе не позволимо ображувати(Рясні оплески селянок, що сидять по заду салі). Прошу постаратися, щоб наші яйця, наші кури, наш набіл були дорозші, тоді ми не пожалуємо грошей на курси, на вкладки і на інші ціли. Як буде ліпше нам, то буде ліпше й панам. (Оплески). — Одна з делеґаток: Село мусить навчитися плекати і збирати лічничі зела і промислові ростини. З того також можна мати гарні приходи. — Пані Білозор (Коломия): В гірських селах тяжко уряджувати куховарські курси, бо селянки не мають з чого варити. Інструкторка каже: „Принесіть муки, цукру, масла“. Одначе все те треба купити, а нема защо. Ми уряджували куховарські курси, та тільки в богатших селах. Бо бідні села не мають нічого, лиш кукурудзяну муку. В нас селянки вміють варити тільки кулешу, борщ і капусту. Треба, щоб селянки вчилися варити з того, що мають. — Пані Бобелякова (Перемишль): Сільськогосподарську працю треба вести практично. В нас зачали садити помідори аж тоді, як я зварила страву з помідорів і дала її господиням. Вони їли і казали, що добра. Тоді я дала їм насіння і вони доперва тоді зачали садити помідори. Наші філії і кружки повинні домагатися підмоги від кооператив. Кооперативна орґанізація домагається, щоб жіноцтво піддержувало кооперацію, то нехай кооперація не жалує грошей на хліборобський вишкіл жіноцтва. — Пані Мадера з Ланів, пов. Стрий: В нас Маслосоюз платить за молоко по 13 сот., а приватні платять по 19 сот. за літру. Нехай Голов. Виділ С. У. звернеться до Маслосоюзу, щоб він платив більше за молоко. — Пані Ковальчукова з Городеччини: Куховарські курси треба підготовити анкетою і заохотити, щоб наші селянки садили більше ярин. — Пані Цяпкова (Городок): Ніхто не займається скупом лену. В нас Жиди страшно ошукують жінок. Платять по 50 сот. за 1 кґ. чесаного лену. На се треба щось порадити! — Інж. Храпливий представник Сіль. Господаря (Львів): Приємно мені передати часть праці в руки Союзу Українок. Справа виховання добрих господинь має три моменти: 1) Господарський, 2) орґанізаційний, 3) національний. Сіль. Господар працює вже 37 літ. Умовини праці тяжкі. Та ми вам допоможемо в вашій господарській праці. Наша поміч буде головно моральна. Матеріяльно ми не можемо помагати. Час вже, щоб і жінки зачали фахово працювати. Справа господинська се справа також орґанізаційна. Треба братися зараз до роботи, бо за кілька літ може бути запізно. В деяких повітах цілі села завойовані польськими господарськими товариствами. Вишкіл господинь треба конче зачати сеї осени. Курс інструкторок має підготовити ґрунт і в осени мусимо зачати орґанізацію господинь. Влада може приїздити на всякі курси. Може Союз Українок не буде так обмежений як Сіль. Господар. (Оплески). — Потому Д-рка Кононенко відповідала коротко на запити порушені бесідницями. — Дальше промовляла п. Ціпановська, голова Надз. Ради видавничої кооперативи С. У. Вона сказала м. ін., що часопис „Жінка“ не має робити конкуренції іншим журналам. Се має бути лиш ідеольоґічний часопис та насвітлювати всебічно жіночий рух. Союз Українок має 73 філії. Якби всі філії вплатили уділи, то „Жінка“ сталаб самовистарчальна. Пані Ціпановська відповіла також на запит одної з учасниць, що захоронка для дітей Українців еміґрантів витягнена вже під дах. В ній знайде приміщення 70 хлопців на вакаціях. Треба ще сплатити довги. Пані Ціпановська дякує тим, що прислали грошеві датки і просить дальше не забувати про сю захоронку. — Пані Шепаровичева, директорка і член редакції „Жінки“, заявляє, що той часопис знайшов прихильне приняття. Лише Філії С.У. не сповнили свого обовязку, бо не вплатили уділів. Деякі філії не передплачують навіть 1 числа! Бесідниця напятнувала Філію С.У. в Сяноці за те, що звернула вислані числа „Жінки“ з допискою, що „Жінка“ має за високий уровень. — В справі часопису „Жінка“ говорило ще кілька пань: Пані Весоловська: В „Жінці“ можна печатати обіжники Гол. Виділу С.У. — Пані Волощакова: Не всі догани пані Шепаровичевої слушні. Може деяким жінкам вистарчає „Жіноча Доля“. „Жінка“ розвивається до лучшого. Ч. 6. вже богато цікавіше і ліпше ніж попередні. Перше число було найслабше. (На салі спротиви). „Жіноча Доля“ се хліб , а „Жінка“ се масло до того хліба. Нехай „Жінка“ присвячує більше уваги молоді. Літературна частина „Жінки“ дуже слаба. Були в ній віршища, що не надаються до такого журналу. Треба притягнути більше наших письменниць до співпраці. „Жінка“ не є за дорога. (Оплески). — Делеґатка з Глинян: Ми не вплатили уділу до коопер. „Жінка“, бо наша філія не має грошей. Просимо нам знизити уділ до половини.

В год. 12.30 дискусія скінчилася. Слово дістала ще пані Холодна-Лівицька, делеґатка С. У. Еміґранток з Великої України. Вона подякувала Союзови Українок за підтримку дітей еміґрантів.

Після того пані Е. Храплива виголосила реферат про виховання жіночого дороcту. Головні думки реферату: Союз Українок приступає до орґанізування виховання жіночого дороcту. При кружках і філіях повстануть гуртки дівчат. Вони вестимуть культурно-освітну працю. При філії С. У. буде окрема комісія, що буде наглядати над працею гуртків. Окрема комісія при С. У. виробить докладні пляни праці для гуртків дороcту. Постійні сходини з рефератами, прогульки, вистави праць, курси і конкурси та освіта відповідним вишколом се засоби виховання жіночого дороcту. Виховання має тривати три роки. С. У. бажає співпрацювати з іншими товариствами. Окрема комісія випрацює правильник для гуртків жіночого дороcту і незабаром розішле його кружкам. Референтка подала подрібний плян сего трирічного вишколу жіночого дороcту. — Реферат пані Храпливої тривав годину. По рефераті була дискусія. — Пані Рублева зі Станиславова: На селі дівчата перед 18 роком вже часто замужні і тому не схочуть належати до вишколу.

Гумор. — „Повний чувства“. — Ви чого так вдивляетеся в озеро? — Моя жінка дала нурка і якось не показується з води. — А вже давно як дала нурка? — Та буде вже добра година.

Гумор. — Лікар: Ваш чоловік потребує спокою, спокою і ще раз спокою. — Пані: То неможливе, бо я потребую нової сукні, нового капелюха і нового плаща.

Гумор. — Відправа. — Фридрих Шілер вчився гри на арфі в молодім віці. Один його знакомий сказав раз до него: — Граєте як Давид, лиш не так гарно. — А ви, відповів Шілер, говорите як Соломон, лиш не так мудро.

Збори Сіль. Господаря

4) Дир. Іван Павлюк відчитав іменем Контрольної Комісії звіт з провірки рахунків і книг. Контр. Комісія ствердила правильність рахунків і поставила внесення на приняття рахунків і уділення абсолюторії.

Зачалася дискусія. — Ілля Стебельський (Самбір): С. Г. розвивається і кріпшає. Одначе зі звітів видно, що на працю треба грошей. На адресу Рільничої Палати скажу, що нас трактують по мачошиному. Повітовий Виділ в Самборі обходиться з нами як не зі своїми горожанами. Коли ми просили про насіння лену, то в нас зажадали по 90 сот. за 1 кґ., а іншим продавали по 70 сот. 1 кґ. Забороняють нам переводити вишкіл нашої хліборобської молоді. Расові яйця давали лиш тим, що вписалися до „Товаржиства Рольнічеґо“. За лихий цукор для пчіл кажуть платити по 90 сот. за кґ. — На внесення інж. Каплистого з Дрогобича Збори вибрали Комісію Матку, до котрої увійшли: Поритко, М. Луцький з Янчина, Мушій, Голод зі Зборова, Савчук, Дураш, і Семянчук зі Станиславова. — Пос. Тершаковець (Комарно): Наша філія С. Г. має ріжні перепони з боку властей. В Ліським повіті сказав староста, що тому ставиться неприхильно до кооператив і Кружків С. Г., бо там — мовляв — ведеться політика! Карають за скликання зборів і грозять навіть концентраційним табором. Монополь праці одержало „Товаржиство Малопольське“. Ми домагаємося бодай толеранції. Наших делеґатів не приймають до повітових рільних комітетів. Апелюю до Гол. Ради С. Г., щоб поробила заходи, аби нас трактували нарівні з польськими господарськими орґанізаціями. Вкладки до С. Г. зависокі для селян. Деякі філії мають мінімальні доходи. Великі надії кладемо на хліборобський вишкіл молоді. — Інж. Волинець з Тернополя: Праця філій С. Г. натрафляє на місцях на труднощі. Повітовий Виділ в Тернополі каже, що не має фондів, бо 11.000 зл. пішло на видатки урядовців. Тернопільська філія веде контролю молочности. Ми зажадали бодай 200 зл. підмоги, та нам відмовили. Годівельну акцію треба узгіднити з повітовими виділами. Влада признала на тернопільський повіт червону расу, одначе признала 1 розплодника на 800 коров! Рішучо замало. Бувають случаї, що наші корови ходять ялові по кілька літ. Коли ми закладали секцію годівлі безрог, то Поляки в тих самих селах творили польські секції і перешкоджували нам в роботі. Інтервенції С. Г. у властей повинні бути підготовані. Треба висувати ініціятиву щодо аґрарної політики в цілій державі. Колиб Сіль. Г. виступив з конкретними проєктами, то наші домагання може булиб успішні. С. Г. може висувати навіть проєкти нових законів. На справу аґрономів треба звернути увагу. Досі кожда філія С. Г. працювала автономно. Централя не має екзекутиви над аґрономами. Треба домагатися, щоб власти піддержували нас в тій справі матеріяльно. — Галушка (Щирець): То держава винна, що села аж так бідують. Держава мішається до всего, обмежує прояви суспільної діяльности. Етатизм добрий, але в сторону буржуазії. Інґеренція держави в кооперативнім життю шкідлива. Недомагання нашої орґанізації: зовнішні і внутрішні. Про зовнішні не буду говорити, внутрішні то нужда села. Влада повинна обернутися лицем до села. Треба зорґанізувати збут сільських продуктів, закладати районові шпіхлірі. Ціле народне господарство мусимо взяти в свої руки. — Дир. Іван Поритко (Рогатин): Вислід праці С. Г. позитивний, успіх величезний. За те належиться С. Г. признання, бо знаємо, які є труднощі і перешкоди.

Спеціяльний склад церковних матерій для Всеч. Духовенства
Адольф Авербах
Львів, Ринок 20. Тель.: 207-54.
44-2—2.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Д-р СТЕПАН ГОДОВАНИЙ

Книжки і брошури „Нової Зорі” і „Правди”

2) Як дальша книжечка Бібліотеки УХО вийшли спомини Д-ра Назарука п. з. „Галицька делеґація в Ризі 1920 р.”. Автор докладно і живо описує одну з найважніших подій, які в історії надвигалися на Галицьку Землю, а в сих часах найважнішу. Се одинока книжка, котра описує нутро нашого тодішнього дипльоматичного представництва закордоном[5]).

До популярних читань добре надається книжочка, яку написав А. Лотоцький п. з. „Борці за Церкву” ч. І. св. Павло, апостол народів. Автор оповідає про навернення Савла і про дальше життя і діяльність його вже як св. апостола Павла. На другий рік вийшла дальша часть „Борців за Церкву”, присвячена життю і діяльности св. Ігнатія Богоносця, як ч. 15 „Бібліотеки УКО”.

На порозі 1930 р. видав св. Отець Пій XI. Енцикліку про виховання молоді, котра стала дороговказом на розпуттю сучасних виховних шляхів. Вона в глибокім та яснім викладі переконує світ, що „не може бути повного й досконалого виховання, як тільки християнське”. Провідні думки згад. Енцикліки переглядно зібрані в книжечці п. з. „Християнське виховання”, котра вийшла відбиткою „Правди” в 1931 р., як ч. 16 „Бібліотеки УКО”.

В 1931 р. зачала організуватися політична партія під назвою Українська Католицька Народня Партія (тепер УНО). Накладом Орґанізаційного Комітету згаданої партії вийшла брошурка п. з. „Ідеольоґічні основи Української Католицької Народної Партії”. Се перша в нас спроба уоснувати католицьку політичну орґанізацію. В ній подані основні точки католицького політичного світогляду.

В 1930 році пережив наш нарід в Галичині пацифікацію. Серед української суспільности запанувала депресія. Політичний провід не знав, що робити. Тоді підніс свій могутний голос Станиславівській Владика Преосв. Кир Григорій Хомишин і видав „Пастирський лист про політичне положення українського народу в польській державі”. В листі заявив Владика, що дотеперішна українська політика неустанно неґувала і тою неґацією загнала наш нарід в сліпу вулицю, чи радше в пропасть. Правдива політика мусить спиратися на засадах надприродної віри й етики. Правдива політика се велика мудрість, всесторонна й розумна орієнтація, панування розуму й розваги. Сей пастирський лист викликав велике заворушення в українських політичних кругах, та нині по 4-ох роках вже й політичний провід УНДА додумується помалу до того самого бодай в дечім, хоч нажаль запізно.

Коли повстала Українська Католицька Народня Партія, показалася потреба висвітлити проблеми звязані з питанням відношення між релиґією й політикою. Ті справи докладно обговорені в книжечці Д-ра Л. Коплєра „Релиґія й політика”, котра вийшла в перекладі з німецької мови як ч. 2. „Політичної Бібліотеки УКНП”. Сторін 127. В післяслові сказано, що для священика ся книжка просто необхідна, бо в ній виложені всі проблеми про відношення релиґії до політики. Без знання тих проблєм трудно орієнтуватися в сучаснім публичнім житю. — Від часу появи сеї книжки публичне життя стало ще більше замотаним, отже ся книжка дуже на часі.

В 1930 р. помер проф. Степан Томашівський, член Головної Управи УКО, член редакції „Нової Зорі”, співтворець ідеольоґії й тактики Української Католицької Народної Партії, найбистріший історик і найбільший публіцист нашої землі. В першу річницю його смерти вийшла накладом Організаційного Комітету УКНП. книжечка „С. Томашівський, історик, політик, публіцист” зі світлиною Покійного і його коротким життєписом. Д-р Назарук подав в ній загальну характеристику Томашівського і як публіциста, Кревецький — як історика, Д-р Андрусяк — як історика Церкви, Пані Томашівська як — людини, мужа й опікуна молоді. Далі йдуть „Мої спомини про Томашівського” — о. Т. Галущинського ЧСВВ. Потому „5 листів Томашівського про сучасне політичне положення української нації, про його причини та про способи як вийти з нього”. Вкінці короткий розділ „Сфальшований документ. Як в нас поборювали Томашівського”. Згадана книжка се дуже гарний, хоч скромний памятник для одного з найбільших Українців, котрих видала Галичина.

В 1932 р. вийшла накладом УКО невеличка брошурка Бориса Колодія п. з. „Галицька Соціялістична Радянська Республика”. Спомин з 1920 р. Автор (псевдонім) брав участь в поході большевиків на Галичину в 1920 р. і був урядником комісаріяту військових справ Галицької С.Р.Р.. Се одинока в українській літературі книжечка, котра подає історію большевицької республики в Галичині, що тревала на щастя всего 2 місяці (липень—серпень 1920 р.).

Як 20 число Бібліотеки Української Католицької Орґанізації вийшла в 1932 р. відбитка з „Правди” п. з. „Недільний Дзвін”. Розважання і Науки на евангелія недільні цілого року. То досить обємиста книжка, в котрій подані 5 мінутові проповіди на недільні євангелія. Вона дуже надається для проповідників по містах в часі тихої Служби Божої, коли вірні радо послухалиб слова Божого, але не мають часу чи терпеливости слухати довгих проповідей. Нажаль в нас нема проповідей (або є лиш виїмково) на тихих Сл. Божих і тому можна ходити цілими літами до церкви і не чути проповіди. „Недільний Дзвін” може послужити також сільським ОО. як диспозиція до укладу проповідей.

В маю 1933 р. відбувся у Львові величавий зїзд української католицької молоді з цілої Галичини, т. зв. свято „Українська Молодь Христови”. Сей обхід докладно описаний в книжці А. Ч.: „Українська Молодь Христови, памятка з великого торжества й походу у Львові 7. V. 1933”. Книжечка має кілька ілюстрацій. Особливо живо описаний великий і мальовничий похід нашої католицької молоді. Се одинокий в нашій історії похід, котрий дочекався такого докладного опису. Той опис поперетиканий цікавими рефлєксіями автора. — Частина нашої молоді т. зв. націоналісти не взяли участи в згаданім зїзді і навіть сильно аґітували проти зїзду. З приводу резолюцій студентів націоналістів проти зїзду української молоді написав А. Ч. в „Новій Зорі” ряд статтей під з. „На калиновім мості, листи до молоді”, котрі вийшли окремою відбиткою. В ній автор обговорив обширно проблему молоді і вказав на небезпеки, котрі чигають на чоловіка в молодім віці. Є там також коротко зясована фільософія української історії. Автор удатно розправився з блудною наукою розбишацького націоналізму. Книжку повинні читати вихователі, особливож дорастаюча молодь.

В книжці А. Кругельського п. з. „Тилявська схизма на Лемківщині, її історія й теперішний стан”, описаний початок страшної релиґійної схизми, котра зачала ширитися на Лемківщині. Між ін. докладно представлено, як дійшло до апостазії в двох лемківських селах, в Тиляві й Терстяні, в 1926 р., які були дальші і близші причини схизми та до чого вона довела. Книжечка особливо надається до поширення між нашим духовенством і вірними в околицях загрожених схизмою, щоб вони побачили, що таке схизма та якою зброєю вона воює. Коли на західних окраїнах Галичини зачало ширитися варшавське православія, в тойже час у східній і полудневій Галичині бушували (подекуди ще бушують) ріжні „евангелики”. Проти ріжних евангельських сект виступив Преосв. Кир Григорій Хомишин в пастирськім листі п. з. „Про грозу духової руїни”. В листі представлена робота сектантів і їх провідників, щоб тим ясніше пізнати їх облуду. Представивши ясно і правдиво велику небезпеку, яка загрожує нашому народови від сектантів, Преосв. Григорій звертає увагу вірних на небезпеки фальшивого, схибленого і нездорового націоналізму, котрий хоче ,щоб епископи і священики робили то, що він диктує.

З політичних книжок видало наше видавництво переклад цікавої праці Станислава Лося п.з. „За конструктивну політику на Червоній Руси” з післясловом автора. В книжці подав автор „деяку критику дотеперішної польської політики у відношенні до галицького відлому українського народу і деякі позитивні вказівки, як належалоб змінити дотеперішну польську політику в тій ділянці”. Редакція „Нової Зорі” подає в передмові, що „се перша спроба не-Українця означити українську державну рацію”. Редакція поробила в передмові деякі застереження, одначе вони не обнижують вартости праці Ст. Лося. — Ще дві брошурки вийшли в видавництві „Нової Зорі”. Се є промова Д-ра Назарука виголошена перед львівським судом в обороні українського католицького журналіста і б. редактора „Бескида” в Перемишлі, Евгена Зиблікевича. Книжечка називається „Католицький журналіст обвинувачений за державну зраду”. В промові дуже цікаві короткі уступи як нпр.: „Чия се земля?” (Галичина), „Висший змисл історії”, в котрій м. ін. автор виказує, як польська не все хосенна ідеольоґія налягла своїм впливом на всі українські школи в Галичині і на Волині. — Книжечка о. М. Карівця ЧСВВ „Три синодальні архієреї” се рецензія на книжку о. Северина Матковського п. з. „Три синодальні архієреї”, писана — як все у того автора — з великим запалом.

[5]) Оцінку сеї книжки гляди м. ін. в Записках Чина СВВ, том IV/1—2, сторона 479.

Спомини ґенерала Герасимова

Б. начальник петроградського відділу царської „охрани” ґенерал Герасимов оповістив свої спомини в мовах німецькій і французькій. В них описує, як головні діячі старої Росії Ґоремикін, Столипін, Дурново й ін. були з ним в інтимнім звязку, як оклевечували перед ним своїх противників і т. п. Рецензент тих „споминів” Ґрузенберґ пише, що в тих „споминах” є й неправда (Гл. „Последнія Новости” ч. 5.054) і для характеристики Герасимова наводить, що він зізнав до протоколу слідчої комісії т. зв. „временного правительства” за Керенського, а саме: „Коли я пішов зі служби, я зовсім змінився, побачивши, що служачи тому устроєви я робив злочин. Як видець з боку бачив я, що там робиться, і мені соромно, що я там служив, а в останнім часі, вибачте, я сам став майже революціонером” (Паденіе царскаго режима, том III, ст. 17).

Ґумор. — Малий Ромко: Тату, чи можна женитися також тоді, як не маєть-ся довгів?

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Замкнення Ювилейного Року в Ватикані. Дня 28 квітня с. р. о год. 17.30 Св. Отець зійшов до базиліки св. Петра, де зібралися кардинали, дипльоматичний корпус, численні церковні та світські достойники й богато вірних. Наперед була тиха адорація перед папським престолом, котру Св. Отець разом зі своїм окруженням відбув клячучи. Після адорації на проповідницю вступив кард. Лаврентї. Він згадав у своїй промові, що в сій хвилі цілий світ обходить замкнення Ювилейного Року Відкуплення і молиться в наміренні Св. Отця, взиваючого вірних молитися до св. Петра і перших Мучеників християн, щоб вони вставилися в Бога за прощенням і миром. Після ювилейних молитов, переплітаних співом хорів сикстинської каплиці, Св. Отець зачав співати „Те Деум“, що підхопили хори. Потім наступило папське благословення. (КАП).

Великі дні в Люрді. Зі всіх сторін світа зїхалися до Люрду численні паломництва на закінчення Ювилейного Року. М. ін. прибули: австрійська цісарева Зита з дітьми і братом кн. Ксаверієм, кн. Саська, численні члени орлеанського дому, міністри, ґенерали, посли і т. д. Папського Леґата кард. Евґена Пачеллія витали дуже торжественно вже від границі Франції. Кард. Пачеллі відповідаючи на промови в Люрді, висловив переконання, що на землі, де тілько гробів, тілько жалоби в серцях осиротілих матерей, жінок і дітей говорить ярко про недавно пережиті терпіння і болі, голос, котрий в імени Вітця Христіянства занесе в Печері перед престол Всевишнього: „Дай нам мир“, — знайде вірний відгомін у Франції як також в інших краях. Дня 26 квітня с. р. відбулося торжественне відкриття „трідуум“. Примас Бельґії кард. Ван Роей відправив першу Службу Божу. Безперервно три дні правили Служби Божі найвисші церковні достойники ріжних народів, разом 140 Служб Божих. Маси вірних немов ріка плили до Печери три дні і три ночі. В інших церквах і каплицях священики сповідали і причащали. Пятниця 26 м. м. була призначена для дітей. Біла повінь діточих суконок, діточа сторожа при Печері, прегарна діточа процесія — се були види величаві й заразом зворушливі. Субота 27 м. м. була днем жінок. Після торжественного Богослуженя, котре відправив Апост. Нунцій в Парижі Архіеп. Маліоне, вирушила евхаристійна процесія, подібно величава, як діточа процесія.Після дітей і жінок могутний голос благальної молитви за мир занесли мужчини дня 28 м. м. Папський Леґат кард. Пачеллі відправив 28 м. м. о год. 15 останну Службу Божу, що замикала Ювилей Відкуплення. Зараз потім маси вірних клячучи зі слезами в очах вислухали слів Христового Намісника, переданих радієм з Ватикану. — Св. Отець говорив: Браття, наймиліші Наші сини! Занесім спільно молитву до нашої спільної Матері! Непорочна Царице Мира, покажи нам своє милосердя! Непорочна Царице Мира, молися за нами! О, Мати Лагідности й Милосердя, котра товаришила Твому Найсолодшому Синови, коли на престолі хреста довершувалося спасення людського роду, котра будучи Співвідкупителькою, брала участь в Його терпіннях і котра тут з Твоєї святої Печери зволиш благословити епископів, священиків і весь катол. світ, що відновляє в часі сего святого „трідуум“ Жертву Хреста, згадуючи вдячним серцем Твої ласкаві і благословенні Обявлення як і дякуючи Богу за щасливе скінчення святого Року Відкуплення. Збережи нас і помножуй щоденно овочі Відкуплення і Твоїх Терпінь. Мати всіх, що Тобі довіряють, котрі тривають в чистоті обичаїв, в почутті гідности життя, в єдности умів і згоді сердець, — вчини мир між народами, щоб ми могли вкінці користати без перешкод з дарів того Мира. Амінь. — Після папського благословення промовив Еп. Жерліє, дякуючи Св. Вітцеви за взнеслі хвилі та за благословення. Вкінці промовив кард. Пачеллі. Довга, глибока продумана, огненна промова Папського Леґата, закінчена молитвою за загальний мир, викликала велике вражінн. Величезна евхаристійна процесія при світлі смолоскипів доповнила незабутні торжества в Люрді. В ній взяло участь около 300.000 осіб. (За КАП-ом).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПЕРШОТРАВНЕВИЙ ОБХІД у Львові відбувся спокійно. На пл. Госевського зібралося 3.000 осіб зпід стягів УСДП, ППС, Бунду і т. зв. Одностайного робітничого фронту (лівиці) з прапорами, транспарентами й орхестрами. Промовляли: Щирек, Гавзнер (ППС), Буняк (УСДП), Шерер (Бунд), Кушнір, представниця жіноцтва, представники молоді й лівиці. П. Буняк спровокований лівицею заявив, що на Радянщині не живеться лучше українському народові ніж в Польщі.Гавзнер виступав проти інтервенції в СССР. Шерер з Бунду жид і представник лівиці, молодий Поляк, захвалювали СССР. Лівиця час від часу підносила оклики в честь СССР. Хтось пустив голуба з червоною стяжкою. Увязнено деяких агітаторів. Потім розвинувся похід під театр, де промовляв ред. Скаляк. Окремий похід уладив Союз Професійних Союзів. Соціялісти-сіоністи уладили окреме віче в кіні „Атлянтік“. Також окреме віче уладила українська соц. радикальна партія (УСРП). Сего року можна було зауважити більше прихильний настрій для СССР між демонстрантами, ніж попереднього року.

МІНІСТР СПРАВЕДЛИВОСТИ Польщі зажадав від маршалка сенату видачі сенатора Войцеха Корфантого, котрому закидають обман на суму 18.000 зл.

КАНЦЛЄР ГІТЛЄР промовляв до німецької молоді підчас першотравневого обходу в Берліні. Він сказав м. і., що ніяке німецьке покоління не стояло супроти таких великих завдань як сучасне. Німецький нарід має тепер виконати за кілька літ працю обчислену на століття. (З того ясно, що заноситься на дуже ризиковний крок Німців).

ПРУСЬКИЙ ПРЕМІЄР ґенерал Ґерінґ виголосив промову, в котрій сказав м. і., що побіч німецького молота і ковала є знову німецький меч. Німці кували свій меч на те, щоб забезпечити собі мир. Мусимо запротестувати, говорив Ґерінґ, проти того, щоби в ролі суддів над Німеччиною виступали народи, які не є і не повинні бути суддями. Німці судяться самі через свого вожда. Він стереже Німців лучше ніж ті, що створили уґрупування сперті на насильстві.

ІТАЛІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР Мусоліні приняв на послуханні австрійського віцеканцлєра князя Штаремберґа і відбув з ним довгу нараду. Радили над дозброєнням Австрії.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Ляваль відбув довгу нараду з італійським амбасадором в Парижі ґрафом Пігнаті ді Кустоцца. Вони обговорили справу наддунайської конференції в Римі як також справу конференції Італії, Австрії й Мадярщини в Венеції.

ПРО НОВУ ПОЗИЧКУ стараються большевики у Франції. Позичка має виносити 4 міліярди франків і має бути призначена на розбудову совітських зелізниць.

НОВИНКИ

Великодні Свята у Львові відбулися дуже торжественно. При Божих Гробах у всіх наших церквах мимо несприятливої погоди був давно небувалий натовп народу. В суботу вечером Преосв. Будка в Храмі св. Юра відправив резурекцію при великім здвизі народу, котрий мимо дощу виповнив катедральну церкву і подвіря митрополичої палати. В неділю рано погода була вже гарна. Торжественну Службу Божу відправив Преосв. Бучко. Торжественні відправи відбулися у всіх церквах Львова. Скрізь було богато народу.

„Посол до Бога” називається нова велика історична драма Меріяма-Лужницького про св. Йосафата. В ній виступає около 120 осіб. Драму ту відіграють вперве в салі Великого Театру у Львові в понеділок 6 с. м. о год. 7.30 веч. при участи артистів театру „Заграва”: реж. В. Блавацького, арт. Боровика й арт. Паздрія. Постановка П. Сороки. Декорації Л. Боровика.

Перший Український Заповідник (резерват) в Галичині заложив ВПреосв. Митрополит Кир Андрей в Ґорґанах на горі „Яйце” коло Підлютого. Сей кедровий заповідник віддано під наукову опіку Науковому Т-ву ім. Шевченка у Львові. Ерекційну грамоту Ексц. Митрополит вручив голові НТШ д-рови І. Раковському. Делеґація зїзду лікарів і природників подякувала Митрополитови за цінний дар для української науки.

Український Великдень у Львові пройшов серед примірного спокою. Не було нападів, бійок, поранень і т. д. як на латинський Великдень.

Сегорічні шкільні ферії в середних і вищих школах триватимуть від 15 червня до 3 вересня. Найблизші Різдвяні ферії скоротять до двох тижнів.

Матура в середних школах зачнеться 13 травня. Число абітурієнтів значно зменшилося в порівнанні з попереднім роком.

Сніги в Галичині. Дня 2 с. м. раненько падав у Львові сніжок. В Турці впав сніг і покрив тонкою верствою гори й поля.

В Кракові й Лодзі також падав сніг.

Сніги впали у Варшаві, Ґдині, в Познанщині та на Виленщині. Також в Москві, Ленінґраді та на Уралі від 30 квітня великі сніги. В звязку з тим значно постуденіло і в нас.

Траґічна смерть двоє молодих людей. Під Львовом між Білогорщею і Рясною Польською знайшли над річкою два трупи: 24-літної Марії Ковалюківної, доньки гр. кат. пароха в Скнилові, і 26-літного студента Мих. Копача з Солонки. Вони мали по дві рани з револьвера в голові і грудях. Досі не вияснено, чи се самогубство, чи убийство і яке, з приватних чи політичних мотивів.

В Коломиї увязнили М. Голуба, співробітника „Голосу Покуття”.

З **Канади** пишуть нам: Українська автокефальна церква в Америці й Канаді обєднується формально з жуківською сектою. Автокефальний еп. Ів. Теодорович має оголосити себе „архиєпископом” обєднаної Церкви.

Українець подарував скрипку канадійському премієрови. Оден Українець в пров. Альберті подарував премієрови Бенетови скрипку, яку сам зробив. Бенет, хоч лежить хорий вже кілька тижнів, особисто відписав нашому чоловікови і сердечно подякував за такий несподіваний дарунок. — (і).

Гумор. Головно — здоровля. — В склепі з трумнами. — Волите металеву трумну чи дубову — питає властитель клієнта. — А які ліпші? — Оба роди добрі. Металеві триваліші, та зате дубові здоровіші.

Великдень в СССР святкували торжественно. Богослуження правили подекуди навіть без перешкод. В самій Москві в 5 ще відчинених церквах перейшло в ночі з суботи на неділю около 100.000 осіб. В Київі є вже тільки одна відчинена церква і то на передмісті.

Комуністи самі себе вбивають. В Єкатеринбурґу вбили визначного комуніста Бикова, в Челябинську секретаря ґазети „Знамя Колхозов“ Конарева. Між увязненими в звязку з тими вбийствами є м. ін. Пестов, голова єкатеринбурського совіту.

Світову виставу в Брукселі відкрив король Бельґії Леопольд III 27 м. м. В ній бере участь 30 держав (нема Німеччини і СССР), що розмістили свої експонати в 150 павільонах. Вистава потріває 5 місяців.

У Відні повстане музей, присвячений пануванню цісаря Франца Йосифа I.

В Парижі відбудеться зїзд „діяґностиків ока“. Вони кажуть, що кожду недугу без виїмку можна відчитати з очей.

Астроном обсерваторії в м. Ґрініч (Анґлія) проф. Гейбл відкрив нову мраковину, котра летить зі скорістю 40 тисяч км. на секунду. Се найскорше тіло, яке зауважили в природі.

Проф. Ойкенови в Німеччині відібрано право викладати.

В Берліні, у Спортовій Палаті, відбулося велике віче, скликане Орґанізацією для поширення новопоганства...

В Саксонії увязнено 10 священиків за опозицію супроти нац.-соц. руху.

Знайшли архів царя Соломона в місцевости Тель-Аддувеір між містами Газа і Беершеба. Цар Соломон вів свої записки на невеликих фарфорових таблицях. В старо-еврейській мові записав він імена всіх знаменитих Ізраілитян того часу. — А наші діячі переважно не лишають по собі ніяких записок.

Дикі крілики сильно розмножилися на Гелю, півострові коло Ґдині, що належить до Польщі. Крілики ті роблять великі шкоди.

Музика сфер. В Америці виробляють плити, котрі передають музику сфер. На кавчукову плиту ловлять світло місяця й ріжних планет і перемінюють на звуки. Більшість зір ріжниться між собою звуково. Найприємніша мельодія доходить з Сіріюса.

Україна — Сян 2 : 2 (1 : 0). У Львові відбулися змагання двох наших найкрасших спортових дружин, з котрих дохід призначено в користь голодуючих в Яворівщині. Гра була цікава і жива.

Землетрус навістив провінцію Мужандеран в Ірані. З руїн домів добули 280 трупів.

ВИГРАНІ ДОЛЯРІВКИ: 12.000 дол. на ч. 201583; 3.000 дол. на чч. 138298, 696272; 1.000 дол. на чч. 810110, 296120, 167180, 740753(108097, 941332, 706010; 500 дол. на чч. 488673, 880730, 1309105, 133224, 445622, 1420167, 1360324, 748322, 418661, 901865; 100 дол. на чч. 418261, 358297, 1011052, 222832, 867885, 1194104, 738164, 906650, 346165, 353476, 853223, 198214, 1173170, 1208379, 359187, 970881, 1186217, 1330602, 665449, 949004, 435187, 232138, 449097, 684999 1147781.

Гумор. — Зрозуміла річ. — То дивне, каже учитель до ученика. Множення йде тобі сяк-так, ділення також, відняття без блудів, а всі додавання кепські, в цілій задачі всі додавання дають тобі за богато. — То робив тато, каже ученик. — А чим твій тато? — Кельнером... — Ага!...

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Кравецька Робітня Українських Інвалідів у Львові при вул. св. Софії ч. 25 виконує солідно одяги, плащі, реверенди і ин. по приступній ціні. Дайте працю нашим інвалідам. 55—1—2

Працьовита і чесна вдова шукає місця господині у священика. Листи до Адміністр. для „Чесної“. 46—1—2

Дяк іспитований, кавалєр, з теноровим голосом, вправний діріґент хору, кооператор, може вести господарство на приходстві, пошукує посади. Ласкаві зголошення: Василь Павлюх в Смолині п. Немирів. 45—1—2

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі“ для В. М. 30—3—4

КІНА

АДРІЯ: Магараджа.
АПОЛЛЬО: Недокінчена симфонія.
КАСИНО: Вондер-бар.
КОПЕРНИК: Баль в Савою.
МАРУСЕНЬКА: Жид Зіс.
МУЗА: Мальована заслона (Ґрета Ґарбо).
ПАКС: Син джунґлів.
УТІХА: Сини пустині .

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

найкращі лиси і пелєринки
поручає
Ю. глушевський
львів, пл. капітульна ч. 3/I., тел. 254-46.
приймає футра до перехования літом. 47-1—5

Даром 10.000,00 золотих

роздали ми в сім році нашим П. Т. Клієнтам. Між іншими одержали дня 27 квітня б. р. грошеві надгороди слідуючі клієнти: I надгороду зл. 200,00 в готівці В. Влостовский, Познань, вул. Пільня 2 м. 2, II надгороду зл. 100,00 в готівці Бронислав Вісьнєвский, село Беґанів, пов. Жирардів, III надгороду зл. 80,00 в готівці Іван Монюк, село Ліпінки, п. Соснівка, IV надгороду зл. 60,00 в готівці Марія Хлонь, Пйотрків Триб. вул. Гандлева ч. 5, V надгороду зл. 40,00 в готівці Володислав Вожний, село Беляви, р. Накло над Нотецею, VI надгорода зл. 20,00 в готівці Йосиф Бель, село Крешовичі 105, пов. Щирець.

Тепер ми постановили також, мимо виїмково низьких цін наших комплєтів, роздати цілком безплатно 1 премію 100,00 золотих в готівці, 2 премію 50,00 золотих в готівці, 5 одягів мужеських, готових, з доброго бостону, 3 плащі мужеські готові, 3 плащі дамські, 5 ковдер ватових і 5 штук білого полотна, тим нашим Клієнтам, котрі замовлять у нас до дня 30 мая 1935 р. один або більше з низше вичислених комплєтів.

ВЕЛИКА ЗНИЖКА ЦІН.

Тільки за зол. 10,50

висилаємо: 3 метри матеріялу на одяг мужеський, дуже модний (десені бельських камгарнів), повної подвійної ширини 140 цм., 1 пульовер мужеський, наймодніший в теперішнім сезоні, 1 сорочку мужеську в дуже добрім ґатунку з сатиновим викінченням, 1 пару підштанців в досконалім ґатунку, 1 пару скарпиток дуже сильних, 1 поясок замшевий до сподень з гарною ніклевою клямрою і 3 хустинки мужеські до носа, з гарним кольоровим краєм.

Тільки за зол. 10,60

висилаємо: 4 метри матеріялу на гарну дамську сукню, в гарних десенях і взорах теперішнього сезону, або 1 сукню готову, модно вшиту з доброго матеріялу, 1 хустку в модні кольорові крати і десені ясні або темні, 1 пульовер дамський з шовком, наймодніший в теперішнім сезоні, 1 пару дамських пантофель (подати розміри взуття), 1 сорочку дамську мадаполямову з шовковою вставкою у всіх кольорах, 1 пару реформ з досконалого трикоту у всіх розмірах, 1 пару шовкових панчіх в добрім ґатунку, 3 хустинки дамські, батистові, з шовковою обвідкою і 1 лякерований поясок до сукні.

Тільки за зол. 21,90

висилаємо: 1 штуку білого полотна 17 метрів, на елеґантне білля мужеське, дамське і постіль, фірми „I. K. Познаньского“ Сп. Акц., 6 метрів зефіру в модні смужки, на мужеські денні сорочки або 4 метри матеріялу на дамську сукню, 6 метрів кремового полотна густого виробу на простирала і т. п., 9 метрів ручникового, або 2 метри простирала білі з кольоровими лямівками.

Вище згадані комплєти висилаємо за почтовою післяплатою на листовне замовлення. Платиться при відборі товару на почті. Без ризика. Коли товар не подобається, приймаємо зворот і зараз звертаємо гроші. Адресувати: **Firma „POLSKI KONSUMENT“, Łódź, Al. Kościuszki Nr. 36-27.**

Увага: Дня 2 червня 1935 р. оголосимо листу осіб, котрі одержали премії. 56—1—1

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — Здрукарні „Графія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 9 травня 1935. Ч. 33 (831)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Свячене в монастирі СС. Василіянок

Традиційне свячене урядив Комітет будови церкви СС. Василіянок у Львові в неділю 5 с. м. в гарно прибраній салі монастиря, вул. Потоцького ч. 95. Зібралися: Члени Комітету будови церкви, представники українських установ, представники української преси і запрошені гості, разом коло 150 осіб. О год. 5.40 Голова Комітету о. кан. Дзерович поблагословив традиційне великодне яйце й інші дари Божі та привитав всіх присутніх. Сказав м. ін., що пляни будови церкви товклися три роки по ріжних магістратських і воєвідських бюрах у Львові, вкінці вернули незатверджені до Комітету. Проти незатвердження плянів церкви треба було внести рекурс до магістрату. Нажаль інж. Гнатківський не допильнував речинця, спізнився 5 мінут і тому магістрат рекурсу не приняв. Отже цілу справу з затвердженням плянів треба зачинати знов від початку. Комітет зробив спротив і може вдасться добути затвердження плянів. Після того промовляв ще Голова Рідної Школи проф. І. Галущинський і представник кружка Р. Ш. з городецького передмістя п. Біланюк. Підчас свята були ще гарні народні танці учениць. О год. 7.20 свято скінчилося.

Достатнє життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні звязки
Економ. незалежність
Реальні користи
запевните собі — складаючи свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Українці католики в Канаді

на поміч Старому Краєви.

Канадійські Українці-католики зложили на поміч для Старого Краю через Епископську Канцелярію в Вінніпегу в 1933 р. 850.28 долярів, в 1934 р. 1.110.52 долярів, з того на інвалідів УГА 997.41 дол., на Рідну Школу 72 дол., на голодуючих на Великій Україні 42.21 дол. Крім того деякі парохії й товариства в східній Канаді висилали збірки просто до Львова. За останних 5 літ через Епископську Канцелярію Українці католики переслали на потреби Старого Краю 5.633.83 дол. Се не лиш доказ української католицької солідарности, але також доказ великого довіря й любови до свого Епископа як одинокого нашого законного й авторитетного провідника в Канаді. („Українські Вісти", ч. 13 з 1935).

Руйнують Михайлівський Собор в Києві

„Вечерная Москва" принесла вістку, що в Києві зносять Михайлівський Собор, щоб поширити центральну площу Києва. Михайлівська золотоверха церква побудована в рр. 1108—1113 за кн. Святополка-Михайла. За намовою московського кн. Івана III спліндрували її Татари в 1482 р. В 16 ст. її відбудовано. Розбудували її коштом Гетьманів Б. Хмельницького, Ів. Мазепи й ін. В середині церкви є величаві мозаїки з 12 ст. і ряд цінних памяток. Після Софійської катедри і головної церкви Києво-печерської Лаври Михайлівська золотоверха церква се третя з черги найцінніша памятка княжого Києва.

НАЙСТАРШИЙ, НАЙБІЛЬШ ПЕВНИЙ
і ДОВІРЯ ГІДНИЙ ДОСТАВЕЦЬ
НАСІННЯ ПОЛЬОВИХ, ГОРОДНИХ КВІТКОВИХ РОСТИН
ЦЕ
НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
Лише по докладній провірці відмінн. чистоти і сили кільчення зерна продає Народна Торговля насіння так через свою централю у Львові, як і по своїх 32-х складах у Львові і в краю.
При купні насіння одержите даром ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ЦІННИК! ЖАДАЙТЕ скрізь пакованого насіння лише в торбинках НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ.
18-3—4

Переслідування релігії в Німеччині

Гонення католиків.

Зі Страсбурґа доносять: В славнім монастирі Бенедиктинів у м. Марія-Лях (Рейнська область) увязнено ігумена Гетвегена. Він аристократичного роду і колись належав до довірених людей цісаря Вільгельма. Причина увязнення незнана. — Пресові приписи в Німеччині унеможливлюють католикам оборону.

Увязнення пасторів.

Німецька політична поліція арештувала в Берліні трох протестантських пасторів. Увязнення мотивують тим, що пастори давали тенденційні інформації заграничній пресі про положення протестантів в Німеччині. Між іншим закидають увязненим, що вони погодилися з католиками, щоб вести боротьбу з новопоганством Альфреда Розенберґа. Сі арештування викликали велике вражіння в кругах протестантської Церкви. Католики тим інцидентом не здивовані. Бож загально відомо, що недавно засуджено на півтора року одного катол. пралата з Росток, Лефферса за те, що він „тенденційно" коментував теорії Розенберґа. Під сю пору є 35 пасторів інтернованих у концентраційних таборах в м. Дашав і в Саксенбурґу; 7 пасторів є арештованих у Баварії. („Ля Круа").

Літак в погоні за голубом

Богатий бельґійський фабрикант одержав почтову пересилку, в котрій був живий голуб. До його лапки причіплена була записка: „Привяжіть до голуба коверту з 1000-франковим банкнотом і пустіть його, бо інакше ваше життя в небезпеці". Фабрикант задержав голуба і візвав поліцію. Рішено вислати літак в погоню за голубом. В той спосіб викрили власника голуба. Се був робітник, що працював в фабриці того фабриканта. Шантажиста увязнили.

Чого ще ждемо

Крайна пора рушити з місця.

(Календарні рефлєксії з приводу свят).

Перш усього кілька спостережень. Більше провінціональне місто. Великодна субота. Дощ паде цілий день, а під вечір таки добра злива. О год. 6-ій вечером Воскресна Утреня; церква наповнена людьми так, що мури — хоч які грубі — мало не тріскають. — Воскресна неділя. На Службі Божій те саме. — Воскресний понеділок — справа представляється зовсім інакше. Людей значно менше, майже самі селяни і селянки в зелених та червоних хустках та мабуть трохи емеритів, головно зелізничників. Ві второк число учасників ще значно зменшене, зате на сусіднім ринку торг і гамір от як звичайно у второк або в четвер.

То так в свято Воскресення, храмове тут свято! А щож доперва в інші свята? Священик, дяк і гурток вірних — от і ціла церква. А прочі? Прочі при своїх щоденних заняттях. Робітник у фабриці, челядник у варстаті, купець відчинив склеп, щоб не стратити клієнтелі, урядник пішов до бюра, служниці також не думає пані давати в наші свята „вихід". — І не знати, чого ми ще ждемо і доки так буде. Чи аж поки в міських церквах не лишиться в гр.-кат. свята сам священик і дяк? Або може їх лишити в наші свята взагалі зачиненими? Нехай вірні заспокоюють свої душевні потреби в анальоґічні свята деінде?... Бо не в браку побожности тут діло (гл. Воскресну Утреню і Сл. Божу в неділю!), лише в нашій інерції і життєвих обставинах, серед котрих ми ніяк не уміємо знайтися. — Лишили нас історичні події на сліпім торі; життя коло нас мчить, а ми ані не думаємо рушати з місця. А як і задумаємо, то тоді, коли вже запізно і вже нікому наша співучасть не потрібна...

І дотично зміни календара також вже були постанови, були й проби здійснення, але все те розбилося о безвладність і навіть спротив вже не мас але власне тої — пожалься Боже — провідної і відповідальної верстви, що показалася за мало відважною (впрочім не той одинокий раз!) до рішучих і сміливих потягнень. Тепер лишень час від часу пару ґазетних статтей зробить шуму трошки, спалахне огник і — як звичайно — погасне. Нині головною перешкодою зміни календаря є — мовляв — консерватизм села, об який готові розбитися всякі проби і лише, мовляв, можуть викликати деморалізацію. На се мавби я таку відповідь: або той консервативний, ча-

ЛИСТ ГРАФА СТ. ЛОСЯ.

Політика Великої Британії

Українська справа під сю пору. *)

Британійсько-совітські взаємини переходили дуже ріжні фази. Вони довгі літа визначалися по совітській стороні панічним страхом перед зорґанізованим Анґлією протисовітським хрестоносним походом, по анґлійській стороні дуже великим недовірям, побоюванням перед поширенням комуністичної пропаґанди, з чим мішалася в досить забавний спосіб наївна надія, що мимо всего можна буде робити з Совітами світлі господарські інтереси.

Одначе зчасом і під впливом кільканацятьлітної взаїмної обсервації, під впливом кількалітних господарських і дипльоматичних взаємин настрої по обох сторонах сильно успокоїлися.

Совіти переконалися, що побоювання перед анґлійським хрестоносним попоходом походили в великій мірі, коли не виключно, з автосуґґестії; большевики просто повірили зовсім щиро в леґенду, котру в цілях пропаґандових вщіплювали масам.

А по анґлійській стороні переконалися:

1) Що торговля з Росією не приносить сподіваних фантастичних користей і принести не може з причини: а) етатизації совітського господарського життя, б) з причини поражаючого зубожіння совітської публики, в) що надмірний розвиток торговлі з Росією веде до комплікацій з домініями, бо Росія як величезний резервуар сирівців се для доміній ґрізний конкурент, г) що кидання Совітами на ринок сирівців по цінах надмірно низьких і то в часах, коли суть кризи се ніщо інше як упадок цін сирівців, обідніює домінії, що вивозять сирівці та власне сирівцями платять за анґлійські товари.

2) Анґлійці переконалися, що революційна пропаґанда не така ґрізна як їм спочатку здавалося і то так на британських островах, де ряд чергових виборів виказав постійно поступаючу дерадикалізацію мас, ані навіть в кольоніях, де комуністична пропаґанда не осягнула ніде більших успіхів як викликання тут і там місцевих розрухів.

3) Анґлійці переконалися, що в політиці Совітів імперіялістичний російський чинник щораз більше бере верх над міжнародним революційним чинником, що побіда імперіялістичного російського чинника має тривалий характер і що в міжнародних відносинах Совітська Імперія щораз більше буде зближатися до типу нормального міжнародного партнера. [1])

4) Анґлійці переконалися: а) що політика Совітської Імперії для цілого ряду причин внутрішно-політичної та господарської натури стає на довший час 1) щиро мирна, 2) консервативна, коли йде про істнуючий „статус кво“ — отже в своїх засадничих лініях покривається з британською політикою; б) що супроти положення, яке заістнувало на Далекім Сході внаслідок японських починів і в Европі внаслідок починів Третої Держави — Совітська Імперія, що веде мирну і консервативну політику, може в деяких обставинах показатися зовсім цінним чинником рівноваги.

5) Анґлійці переконалися на основі кількалітної обсервації відносин внутрі Совітської Імперії, обсервації веденої дуже совісно і розважно представництвами дипльоматичними, консулярними, промисловими й торговельними, що на скору засадничу зміну відносин внутрі Совітської Імперії нема що числити, отже що (висловлюючи ту саму думку позитивно) треба числитися з тривалістю совітського устрою (очевидно зглядною тривалістю) і що практична політика повинна примінитися до тої тривалости.

Вислідом тої переміни британських понять про Совіти було становище Великої Британії з приводу вступлення Совітів до Союзу Народів. Останній її яркий прояв се була недавна подорож п. Ідена до Москви.

Реасумуючи попередні виводи, можна сказати, що так як річи тепер стоять,— а ніщо не вказує на те, щоб мали скоро змінитися — співпраця з Совітами Анґлійців зовсім не лякає, навпаки — помірковання співпраця в деяких ділянках представляє для них ряд додатних сторін.

Український читач безсумнівно бажавби довідатися, як ставляться Анґлійці до української справи. Коли говоримо про британське наставлення до української справи, то очевидно маємо на думці наставлення поважних, відповідальних, кермуючих кругів, а не „професійних приятелів гнетених народів“. Отже британське наставлення до української справи се з природи річи функція британсько-совітських взаємин. Які вони є і в якім напрямі вони розвиваються, сказав я висше.

Крім того треба сказати, що українська справа — як всі справи, що мають або можуть колись набрати політичного значіння — се предмет дуже — як все — совісної, безпристрастної і безсторонної обсервації зі сторони покликаних до того британських представництв. Кермуючі анґлійські круги в кождій хвилі можуть знати про Українців все, що про них взагалі можна знати, знають про їх численність, культурну і господарську силу, про їх розвиток,чи йде вгору чи подається назад, про їх розумні чи помилкові потягнення, про додатні та відємні сторони національного характеру, про реаґування публичної опінії, навіть про характер визначніших діячів. Досіє (збірка актів) української справи при Давнінґ Стріті напевно дуже всесторонне і дуже повчаюче, та Давнінґ Стріт не вважає української справи за справу політичної актуальности.

Реасумуючи, можна сказати, що британське відношення до української справи тепер таке, яке було майже ціле 19 ст. до польської справи. Ми вичерпали менше-більше все, що в скороченні можна сказати про британську політику в Европі. Ділянка британсько-совітських взаємин виводить нас поза Европу, до Центральної Азії та на Далекий Схід. Треба числитися з тим, що британсько-совітські звязки спонукають Совіти до злагіднення і так не зовсім успішної протианґлійської пропаґанди в континентальній Азії. А на Далекім Сході бачимо неначе деяку згідність політики британської з совітською. Недавний союз з Японією заступила уважна обсервація політики Цісарства Сходячого Сонця, — обсервація, котра в таких поважних домініях як Нова Зеляндія й Австралія переходить в виразний неспокій і спонукує метрополію побільшувати морські сили на Тихім Океані. Відносини на Далекім Сході ще пливкі. Не можна передбачити їх остаточного уложення. І булоб легкодушністю, злегковажити чинник рівноваги, котрий на Далекім Сході представляють Совіти.

Щодо Злучених Держав то ми сказали висше, що одна з основ британської політики: не знайтися ніколи в таборі противнім ніж Злучені Держави Півн. Америки.

Еволюція міжнародної британської політики, еволюція повільна, але поважна і глибока, повна маєстату, дозволяє з деякою бадьорістю глядіти в будучність. Імперія, що володіє значною частиною земного ґльобу, доходить, коли вже не дійшла до зрозуміння, що добродійство мира муситься окупити сильною волею його удержання і постійною готовістю до жертв для його удержання. В міру як свідомість тої правди проникає британську опінію — можна мати надію, що мир світа буде утривалюватися. А коли мимо всего мир мавби бути нарушений, то вислід боротьби, хочби тяжкої, не буде сумнівний.

Немце (коло Люблина), в квітні 1935.

*) Гл. 31 ч. „Нової Зорі“.

сто з вимогами часу ще необізнаний селянин веде своє духовенство, інтеліґенцію, установи, пресу і взагалі все, що звичайно у людей надає напрям життю, або ті всі чинники ведуть селянську масу. Впрочім, коли ходить про консерватизм селянина, то ми дуже часто чванимося, що він — зіткнувшися в часі війни з ріжними краями і людьми, вже не той став. То чомужби власне тут мав триматися давних шкідливих пережитків, як ріпяк кожуха, коли всюди, де він бував (тепер навіть в Росії!) вже справлено календар? — Вкінці є у нас преса, є освітні товариства і пр., що моглиби підготовити народ до приняття розумної зміни.

Якби там не було, уважаю, що ся справа для нас просто пекуча, а зволікати з її полагодженням приносить нам з дня на день діймаючі страти і що вже справді крайна пора, щоб її рушити з місця!

Хто дасть знов ініціятиву, поставить її на порядок дня, доведе до її здійснення — це вже інше діло. Не сумніваюся, що є у нас авторитетні люди й установи, котрі відчувають конечність зміни і що вони знайдуть і способи, щоб сю преважну справу мимо всіх труднощів таки до кінця довести. Т. З.

[1]) З сего твердження виходилоб, що Шан. Автор уважає можливою еволюцію большевизму. Сему рішучо перечив пок. Вячеслав Липинський. Перечить і тепер дуже переважаюче число визначних людей, котрі походять з б. Росії, й виростали в тій атмосфері, в котрій виріс і большевизм. Вони кажуть, що еволюція большевизму се еволюція тільки позірна. — Ред. „Нової Зорі“.

Ювилей англійського короля

Весь анґлійський нарід і всі домінії Великої Британії обходять надзвичайно торжественно 25-ліття вступлення на трон короля Юрія V. В сих торжествах бере участь вся англійська суспільність від робітників почавши і на членах палати лордів скінчивши. Також всі політичні партії беруть участь в ювилейних торжествах: робітнича партія поруч крайних монархістів. Бо анґлійська монархія признана національною анґлійською установою і треба хіба сягнути аж до Японії, щоб знайти такий тісний звязок між династією й нацією. Першого дня торжеств злягли три міліони Анґлійців на вулиці Лондону, щоби взяти участь в торжестві. Королівська пара двічи переїхала вулицями Лондону в золотих повозах — до церкви і з церкви — серед величезного ентузіязму нації.

На переді королівського почоту, котрий вирушив з Палати Букінґгему, їхали в 6 каритах преміери британських доміній з Мек Доналдом на чолі. За ними їхали в повозах члени королівського дому і деякі спеціяльно запрошені гості. Дальше їхав відділ ґвардії в богатих одностроях. За ним їхала родина князя Йорку, котру публика витала ентузіястично. Дальше в двох каритах їхали Юрій кн. Кенту і його жінка кн. Марина. По довгій черзі повозів князів крови і членів пануючих заграничних домів їхали в золочених каритах король Анґлії Юрій V і королева Марія. Спеціяльну увагу звертали пребогаті одяги індійської ґвардії, прибраної в турбани, плащі і зброю висаджувану дорогими каміннями. Адютантами королівської родини були 4 гіндуські магараджі в незвичайно коштовних одягах. Королівські карити народ витав ентузіястичними окликами, що не мали кінця. При вході до катедри св. Павла Епископ Лондону привитав королівську пару і повів до трону при головнім престолі. Король Юрій V був одягнений в мальовничий однострій полевого маршала і велику шарфу Ордеру Під-

Гоголівська вистава

Дня 4 с. м. після викладу про Гоголя д-р Іляріон Свенціцький відкрив виставу творів Гоголя в салях Національного Музею у Львові при вул. Мохнацького 42. В одній шафці виставлені перші видання творів Гоголя в російській мові від 1831 р. Перше збірне видання творів Гоголя (в рос. мові) вийшло в 4 томах в 1842 році, друге видав Куліш в 1857 році в 6 томах. Від того часу вийшло чимало десятків збірних видань Гоголя в російській мові. Останне рос. збірне видання вийшло в Парижі в 1934 р. в 10 томах заходом рос. еміґрантів. Твори Гоголя в рос. мові розійшлися досі в міліонах примірників. Артист Боклевський ще за життя Гоголя зробив ряд ілюстрацій до „Мертвих душ“. Гоголь спершу не годився видавати „Мертві душі“ з ілюстраціями, але як побачив знамениті ілюстрації Боклевського, згодився їх помістити. Такі типи як Чічіков, Ноздрйов, Собакевич, Плюшкин, Коробочка, Манілов, учитель Чічікова, Селіфан і т. д. стають основно зрозумілі щойно після оглянення їх ілюстрацій роботи великого артиста Боклевського. Їх треба конче побачити на власні очі.

Під склом бачимо лист Гоголя по українськи до польського поета Богдана Зелеського, котрого він називає земляком.

Окремо є українські видання Гоголя. В порівнанні з російськими вони дуже нечисленні. Перший переклад „Тараса Бульби“ по українськи вийшов у Львові 1850 р. Виконав його Петро Головацький, брат Якова. Крім того „Тараса Бульбу“ перекладали на українську мову: Садовський, Руденко і богато інших. Всіх українських перекладів „Т. Б.“ на виставі є 13. „Мертві душі“ вийшли в перекладі І. Франка у Львові 1882 р. в бібліотеці „Діла“ в 40-ліття появи сего твору. Імя перекладчика не подане. На виставці зібрані переклади Гоголя в 14 европейських мовах. Бачимо переклади творів Гоголя в мовах всіх словянських народів, з виїмком лужицької: в чеській (найстарший з 1846 р., старший від українського!), польській (з 1843 р.), словацькій, болгарській, сербській, хорватській і словенській. Численні переклади Гоголя є в мовах: німецькій, анґлійській (в Анґлії та Америці), французькій. Бачимо переклади в мовах: італійській, еспанській, португальській, ромунській, литовській, лотишській, естонській, фінляндській, шведській і ін. Є навіть І том збірного жидівського перекладу творів Гоголя виданий в 1926 р.

Окремо бачимо автографи Гоголя та його дуже добрі власноручні рисунки, ілюстрації до „Ревізора“ (проект останної, т. зв. німої сцени). Бачимо, що Гоголь був також знаменитим рисівником.

Бачимо й численні драматичні перерібки творів Гоголя, особливо „Тараса Бульби“. Европейські й американські опери ставлять тепер „Тараса Бульбу“ з великим поводженням в ріжних перерібках.

Бачимо приятелів Гоголя: Пушкіна, Аксакова Сергія, Бєлінського, Погодіна, Жуковського, Плетньова, його шкільного товариша Кукольника й богато інших.

На відкритті вистави дня 4 с. м. було всего 13 осіб. З преси була заступлена тільки „Нова Зоря“. В неділю 5 с. м. д-р Ів. Свенціцький пояснював виставу. Хоч се було заповіджене в пресі, прибули лише: чеський консуль у Львові п. Вацлав Чех з двома гостями з Праги, лектор чеської мови львівського університету д-р Агатон Конірж і два члени редакції „Нової Зорі“. Більше ні живої душі! Чим се пояснити?...

Вистава творів Гоголя потривае до 25 травня. Вона відчинена щоденно від год. 9 до 4 попол. Вступ 1 зл. від особи. Збірні прогульки: 50 ґр. від особи для старших, 20 ґр. для молоді.

Гоголівську виставу повинна оглянути вся наша суспільність. Коли всі культурні народи Европи проявили таке велике зацікавлення творчістю нашого земляка, чого доказом численні переклади, то чому ми маємо відпекуватися від нього з тої причини, що він писав по російськи? В дійсности Гоголь був більше український ніж неоден з сучасних українських письменників, що пишуть в українській мові, але не відчувається зовсім, що се Українці...

Зїзд Союзу Українок

9) П. Залізнякова: Треба окремо розглянути справу жіночого дорасту по містах. — Пані Чорпітова (Калуш): Програма, подана панею Храпливою, широка. Дасться примінити і до праці над міщанською молодю. В містах наша молодь дуже загрожена. — Пані Томашівська з Коцюбинчик: Сільська молодь не має такої національної свідомости як в містах. Сільська молодь летить там, де грають музики. Я даю собі раду з мущинами в читальні, але молоді не можу втримати в руках. Молодь не хоче йти на ніякі реферати, а на музики то біжить і до Стшельца. — Пані Терпилякова (Галич): Сільська молодь менше здеморалізована як міська. Молодь на селі дуже вражлива. До неї треба підходити з чуттям і зрозумінням її інтересів. До програми курсів треба додати трохи приємностей для молоді. В нас молодь приходить і на реферати. — Пані Стасів з Миклашева: Ми зорґанізували трикотарський курс для дітей від 12 до 14 літ. Тепер маємо на курсі 15 дітей. Вони дуже гарно працюють. Крім того читають книжочки і ґазетки. — Делеґатка з Глинян: Ми маємо вже початок такої праці. Наша жіноча молодь сходиться і читає спільно історію України, ґеоґрафію. Тепер збираємо гроші на бібліотеку для молоді. — На закінчення дискусії забрав слово представник „Рідної Школи“ проф. Д-р Іван Раковський і заявив: Справа виховання дорасту дуже важна. Наші сусіди вже беруть в руки сю справу. Вже є до 300 сіл, де при школах зорґанізована доповняюча наука, котру ведуть учителі. Мусимо як найскорше взятися до виховання свого дорасту. Рідна Школа зробила в тім напрямі богато. Одначе радо повитає працю над дорастом інших українських товариств. Треба справу скоординувати. Буде скликана в тій справі нарада представників Р. Ш., Просвіти, Сіль. Господаря і Союзу Українок. (Оплески). — Пані Храплива відповіла на заміти видвигнені в дискусії над її рефератом і додала, що вона подала лише проект програми вишколу дорасту і що той проект можна буде доповнити.

Відтак була обідова перерва. Після обіду наради зачалися о год. 2.50. До слова зголосилася пані Тисовська з Калуша і заявила: Висказую побажання, щоби в вихованні жіночого дорасту узгляднити віру. (Рідкі оплески). З черги виголосила реферат пані Горбачева (ізза сокальського кордону) про плекання рідної мови. Зміст: Літературна мова се один з найважніших проявів нашого культурного життя. Для недержавного народу одна мова дуже важна. Літературна мова виростає з говірок. Тому говірки й цінні, бо вони творять жерело літературної мови. На наших очах йде процес творення одної соборної літературної української мови. Мусимо приняти для одної мови оден правопис. Матері повинні вчити дітей говорити літературною мовою. При Союзі Українок повинні повстати „Гуртки плекання рідної мови“. Читаймо твори і вчімся літературної мови наших письменників. Головний Виділ С. У. ухвалив вже правильник гуртків плекання рідної мови. Такі гуртки повинні повстати в першу чергу при філіях. (Правильник роздано учасницям підчас нарад). По рефераті була дискусія. — Пані Волощакова: Катальог який ми дістали від Гол. Виділу неповний. При Гол. Виділі треба утворити бібліотечний реферат. Всі виділові філій мусять добре вивчити українську літературну мову. У Львові відбуваються тепер мовознавчі курси. Нехай пані з Союзу Українок ходять на ті курси. — Пані Ратичева з Рогатина: Нехай прелеґентка вкаже, котрих письменників твори треба читати. Треба було м. і. згадати письменницю Олену Пчілку, котра збогатила нашу літературну мову. — Пані Горбачева відповіла коротко на заміти і запити дискутанток.

Відтак промовляла п. Іванна Паарова (Яворів): Щоб забирати голос в тій справі, треба бути мовознавцем. Шкільні підручники мають інший правопис як „Рідна Мова“ Огієнка. Є дві суперечности. Нам трудно забирати голос, бо ми нефахові. — П. Марія Пеленська (Жовква): Коли ми свідомі того, яке значіння має рідна мова для недержавної нації, то не будемо давати її на посміховиско. Мусимо шанувати рідну мову. Мова галицьких шкільних підручників жахлива. Навіть на Волині й Поліссі кращі підручники. Діти весь час звертають увагу, що інакше є в підручнику, інакше в „Рідній Мові“. Вводім одну соборну українську мову! Діти дуже скоро вчаться нового правопису. Дбаймо за єдність української літературної мови! — Відтак відповідали на запити члени Гол. Виділу С. У. — П. Марія Білякова (Львів): В справі стемплевих оплат пороблено відповідні старання. Деякі пані висловилися проти платних орґанізаторок. Інструкторки є для певних, означених цілей, орґанізаторки мусять вести всі справи. Є 19 філій, що не мають ні одного кружка. Чи маємо чекати, аж в тих філіях знайдуться ідейні, меткі люди? Деякі кажуть: „Не вміємо підійти ні до селянок ні міщанок“. Тому мусять бути в кождій філії платні орґанізаторки. Гол. Виділ домагається, щоб по філіях працювали платні орґанізаторки. В сім році повинно повстати 1000 нових кружків С. У. Гол. Виділ буде люструвати всі філії. Треба перевести „Свято Селянки“ в більших осередках. — П. сен. О. Кисілевська (Коломия): Треба вести ріжні курси, головно для провідничок сільських кружків. Діловодство кружків вести не так легко. Треба провідниць домашних аптичок. Мусимо поширити господарську ділянку нашої праці. — П. Евгенія Храплива (Львів): Треба основувати бібліотеки при філіях і кружках. Спис книжок для жіночих орґанізацій видав Гол. Виділ С. У. Чи імпрези належать до культ-освітної діяльности? Залежить, які. Одна пані жалілася, що їй прислали 7 чисел „Жінки“ та її чоловік відіслав їх назад. (Веселість). Треба взятися до орґанізації діточих садків. — П. Неоніля Селезінкова (Радехів): Чи є користь з нашої співпраці з кооперацією? Чим більше жінок буде членами кооперації, тим більше гроша заощадимо на наші цілі.

вязки. Королева одягнена була в сукні селединової краски моря. Богослуження відправив Архиепископ з Кентербери в окруженні численного духовенства. Після тої церемонії королівський почот вирушив до Палати Букінґгему іншими вулицями, заповненими публикою, що ентузіястично витала короля. Мимохіть пригадуються слова простого анґл. робітника, котрого по великій війні запитали: „Як гадаєте, що буде з нашим монархом? Впали вже чотири цісарі...“. Робітник відповів: „Навіть як всі монархи попадають, то ще лишиться 5“. — „Котрих 5?“ — „Наш і чотири в картах“, твердо відповів представник народа.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Організація діточих садків

Журнал „Рідна Школа“ в ч. 8 з с. р. пише: Весняні місяці — се найдогідніша пора для підготовки дитячих садків. Сю підготовку мають з правила почати місцеві Кружки РШ. Запросити до співпраці й помочі всі місцеві товариства. Дитячий садок се суспільна установа, основана на підставі розпорядку Президента Р. П. з 22. IV. 1927 р. (Дн. Зак. Р. П. з 30. IV. 1927. ч. 40. поз. 354, арт. 1). Тому прохання на дозвіл треба вносити до приналежного староства (найкраще за посередництвом Повітового Союзу Кружків РШ., згл. Повітового Кружка РШ.). Зразок прохання поданий в окремій книжочці „Правильник для організаційно-фінансової підготовки дитячого садка“. Сей правильник надрукований також у 6 числі журналу „Рідна Школа“ з 1934 р. — Для освідомлення батьків про значіння дитячого садка треба відбути нараду (можна і без окремого повідомлення староства на підставі орт. 18. закону про зібрання з 11. III. 1932. Дн. З. Д. ч. 48, поз. 450, коли Президія дотичного зібрання знає особисто всіх приявних). Треба теж обміркувати спосіб харчування дітей у „садку“, підшукати добру, чисту й ясну хату, конечно з садом, чи городом, або при толоці. Зладити список батьків, що рішаться віддати своїх дітей до „садка“ та список дітей. Дітей ,що належать до прилюдної школи, не брати до „садка“, заздалегідь треба подбати про „провідницю“, бо часом староства вже наперед вимагають, щоб подати, хто буде провідницею „садка“.

Шкільна влада вимагає, щоб Головна Управа РШ. взяла виключний нагляд над усіми „садками“. Тому всі кандидатки на провідниці дитячих садків мусять бути зареєстровані в Головній Управі РШ. Для реєстрації вони мають зголошуватися писемно — або безпосередно, або через Кружки РШ. (найкраще повітові Кружки РШ.). При зголошенні подати: 1) ім'я і назвиско, 2) ім'я батька й матері, 3) дату народження, 4) місце теперішнього замешкання, 5) яку школу має покінчену (іспит), 6) чи відбула курс для провідниць (коли й де), 7) чи вже вела „садок“ (коли й де), 8) які (приблизно) ставить матеріяльні вимоги, 9) хто може дати про неї інформації (громадянин, товариство). З другого боку кожна громада, що хоче основати садок, має про се повідомити або безпосередно, або через Повітовий Кружок РШ. Головну Управу РШ. подаючи: 1) назву громади (повіт, почта), 2) в якому речинці мав би бути „садок“, 3) хто буде ним піклуватися, 4) скільки платні може одержати провідниця.

Маючи сі дані Головна Управа Р. Ш. буде наставляти провідниць або сама, або уповноважнить до цього котрийсь з Кружків Р. Ш.— Головна Управа Рідної Школи.

Великдень в Москві

„Ґазета Польска“ (Варшава) принесла в ч. 122 с. р. допис свого кореспондента Отмара з Москви п. з. „Великодні блиски“. Подаємо з неї в перекладі ту часть, в котрій описаний великдень в Москві:

Як тільки куранти зі Спаської вежі на Кремлі мельодійно видзвонили одинацяту годину, ваш кореспондент зачав обіздити поверх трету часть пятьдесятьох „діяльних“ церков в Москві. На місті запанував настрій виразно святочний. Переповнені трамваї везли сим разом юрби вірних на резуррекції. Лише в кількох случаях я зумів протиснутися до нутра святині, бо навіть перед найбільшою з діяльних церков „Введення“ стояв густий людський натовп. Тяжкі східні кадила, старословянські релігійні напіви, жовті вогники тисячів жовтих воскових свічок, глибокі баси діяконів — всі ті враження — на загал для Поляка прикрі на тлі „цареславних“ споминів — сим разом набирали своєрідного чару в тій, мимо всего, дещо „катакомбовій“ атмосфері. Її посмак збільшали специфічні фордики, що стояли з боку майже кождої церкви. Їх пасажири контролювали певно „політичний зміст“ глибоких побожних зітхань...

Одначе на тлі минулих літ ствердив я дуже поважні зміни. Коли тоді переважали серед вірних старші люди й інтеліґенція, остілько тепер я ствердив пересічно коло 60% молодечих облич і поверх 80 процент елемету безсумніву робітничого, який після кількалітної вправи легко відріжнити від „замаскованих клясових ворогів“. — Зпід скіряних курток і „стандаризованих“ пальт густо блестіли тверді ковнірці. А більшість жінок скривала під скромними плащами білі суконки. — Робітники обходили сим разом Великодні Свята без найменшого звязання. Вони в цілій повноті користали з постанов конституції Совітського Союзу, котра ґарантує горожанам так свободу сумління *) як і свободу протирелігійної пропаганди. Та в ночі з дня 27 на 28 квітня горожани радше користали з першої, ніж з другої. Між одинацятою і другою в ночі я не завважав ні одної протирелігійної демонстрації, — зате посвячені „куличі“ (пляцки) бачив я навіть в руках військових.

Впрочім коли теперішний розвій тутешніх справ піде рівнобіжно на всіх відтинках, то зовсім не виключаю, що за кілька років почуємо по церквах традиційне „многая лета“ на честь вождів режіму і червоного „хрістолюбіваво воїнства“. Бо релігія щораз виразніше перестає бути (при теперішнім напрямі розвою) небезпечна для істнуючого стану річей. І рівночасно стає щораз виднішою потребою тутешних мас. — Знакомі інтеліґенти, запитані про Великодні Свята, відповідали: „Ми святкувати хіба не будемо, але пролетаріят напевно буде“.

В найблизших околицях Москви, котрі не без ризика якось вдалося мені обїхати — панувало свято нічим ненарушене — згідно з найклясичнішими передреволюційними взірцями. Дванацятьлітний хлопчина, котрого я запитав в однім селі, чому не працюють, глянув на мене як на божевільного і спитав: Щож ти, дядю, нехрещений? Не знаєш, що Великдень?

*) Розуміється, вартість паперової ґарантії свободи совісти в СССР знана вже цілому світови. Кореспондент відтам очевидно мусить так писати, бо інакше вже давно вилетівби як не до дому, то в безвісти. — Ред. „Нової Зорі“.

Нужда заглядає людям в очі

а „блакитні гузари“ урядують...

„Курєр Львовскі“ в ч. 114 А пише в статейці під таким заголовком, що на кошти „будівельного надзору“ в прелімінарі буджету Львова на рік 1935—6 призначено 119.775 зл. „Сей надзір виконують: 1 начальник, 1 управитель, 6 інжинірів, 6 комісарів, 6 секретарів, 6 „пшодовнікуф“. Самі особові видатки того надзору виносять 106.675 зл.! Крім того до „надзору“ приділено: 2 архіварів, 2 регістраторів і 2 машиністів... Се факт, що „будівельний надзір“ у Львові виконують 32 особи! Відділ численний і коштовний, бо скромно числячи — пожирає на персональні видатки около 130—135.000 зл. річно! Частина переонаду „будівельного надзору“ чваниться нині гарними блакитними одностроями на зразок „blaue Husaren“. Се пострах наших подвір, коридорів, стрихів і т. д. Хто покриває кошти одностроїв панів комісарів і „пшодовнікуф“, того також не устійнено в прелімінари... Недавно в буджетовій комісії (львівського магістрату) мусіли просити... щоби ступити вістря будівельного надзору, а тепер маємо до занотування ряд інших дразливих явищ. Ось перше зкраю. Бездомність у Львові — явище застрашаюче. Ось при вул. Остролуцькій, зрештою нечувано занедбаній, без хідників, водотягів, світла і т. д., рішилися розвалити рудеру, в котрій мешкала родина, зложена з 7 осіб, в тім 5 дрібних дітей. На рішення будівельного надзору пожарна сторожа розкинула будинок, що валився, і 7 осіб виселено на вулицю; дослівно на вулицю, не журячись зовсім про те, де ті бідняги проведуть слідуючу ніч. Не квестіонуємо, що будинок надавався до розбірки — але з другої сторони чи з людських християнських оглядів не треба було оглянутися за дахом для тих бездомних? Родичі тих бідних дітей склеїли якийсь шалас з розвалених останків і животіють в тій буді, милосердні мешканці вул. Остролуцької підпомагають їх доразово харчами й опікою. Особливо діти сусідних домів занялися долею своїх ровесників. Як довго тривати буде та бездомна доля мешканців буди, трудно передбачити. А преціь таких „шаласів“, що надаються до збурення, маємо в сій хвилі у Львові кількасот. Коливб так пожарна сторожа приступила до акції їх розкидання, малиб ми на Гетьманських Валах сотки кочуючих бездомних.

Недавно появилася на мурах міста відозва, що взиває до прикрашування вікон, бальконів, огородців цвітами і корчами. Поставмо поруч себе ті явища: цвіти і... буди, корчі й бездомні. Кілько в тім парадоксальности!

Хочемо вірити, що будівельна комісія, заки рішиться на збурення, вишукає для бездомних якийсь кут в бараці. Так каже людське серце!“

ЧИ ВИ ДАЛИ ЩО НА ГОЛОДУЮЧИХ В ЯВОРІВЩИНІ

Довкруги комунізму

Комунізм — се війна.

Паризький „Матен“ пише: Комунізм — се мир. Такі слова можна прочитати на виборчих афішах по всій Франції. Поглядім! Після 18 листопада 1918 року тільки одна держава вела в Европі війну: се совітська Росія, котра в 1920 р. захопила Польщу. Її спинили аж під Варшавою. В 1925 р. комуністи викликали війну в Марокку. В 1932 і 1933 рр. вони залили кровю Манджурію і приневолили вмішатися Японію. В Китаю вже 10 літ комуністичні армії граблять провінцію за провінцією. У всіх краях світа комуністи змагають до того, щоб викликати горожанську війну. Комуністи заявляють, що французько-російський договір тільки скріпить їх в їх праці. Комунізм — се перманентна війна внутрі й зовні. Горе тим, хто не хоче сего зрозуміти!

Комуністичний маніфест.

Лондонська „Дейли Мейл“ пише в передовиці: Маніфест комінтерну доказує безглуздість всякої надії, котру покладають на згоду з совітами. Можна тільки пожаліти, що міністр Ідена в своїм часі відвідав Москву. Сталін і його окруження особисто відповідальні за вбийство царя, цариці і їх дітей і за смерть більше ніж 100 людей після вбийства Кірова. Ми переконані, що пристаивання зі Сталіном було осоружне Іденови. — Комінтерн заявляє, що він серіозно занятий працею в цілі знищення Великобританії, ослаблення її армії, фльоти, воздушних сил і поліції. Як прелюдію комінтерн поручає британським комуністам постаратися про основання в Англії місцевих совітів. — Москва не може вповняти, буцімто комінтерн — се щось окреме від російського правительства. Комінтерн се суттєва часть розбишацької адміністрації, та оповіщення нинішної інструкції комінтерну повинно мати в наслідку вручення паспортів совітському послові в Лондоні. — Комінтерн якраз таксамо поступає у Франції. Його орґан в тім краю оповістив заяву, що франко-совітський договір послужить не до здержання але до скріплення червоної пропаганди. В світлі таких документів зовсім ясно, що всяке порозуміння з Совітами не скріпилоби Британію і Францію, але визвалоб клясову війну.

(Правду пишуть, але рішаючі в Европі правительства глухі на слова правди).

Німецька преса

під англійською окупацією.

Ювилейне число німецької католицької газети „Кельніше Фольксцайтунґ унд Ґандельсблят“, котре вийшло з приводу 75-ліття тої газети, принесло цікаву статтю п. з. „Сімдесятьпять літ К. Ф. Життєвий шлях часопису“. Написав ту статтю Ернст К л є й, що був кількадесять літ її співробітником. Подаємо з неї в перекладі ту часть, в котрій обговорено, як відносилася англійська окупаційна влада до німецьких часописів: Дня 9 грудня 1918 р. вступила друга британська армія до Кольонії. Скоро після того закликали представників кольонських часописів, так видавців як редакторів, до готелю Монополь-Метрополь, де їм подали до відома умови, під якими часописи могли появлятися дальше. Тоді „Кельніше Фольксцайтунґ“ виходила ще три рази денно. На питання представника британської влади, як то може бути, що „Кельніше Фольксцайтунґ“ і „Кельніше Цайтунґ“ появляються більше разів денно, відповіли йому, що той спосіб появи розвинувся з людських потреб на німецькім Заході. Впрочім чоловік їсть звичайно кілька разів денно і назагал не лишається при однім одинокім обіді. Ті заміти вистарчили, щоб заспокоїти Англійців. Переговори провадив капітан Лінтон, котрий окреслив становище британських окупаційних властей супроти часописів приблизно словами: „Ви можете писати, що хочете. Ви свобідні. Та ми сподіємося по вас, що ви не напишете нічого проти чести, гідности і безпеки окупаційних військ. Коли ви сумніваєтеся, то вистарчить прислати відбитку відносного повідомлення або відносної статті сюди до сеї квартири. Після того можете печатати те, що вам предложили, оскільки ви одержите печатку цензури“. Часописи мусіли появлятися з надписом на першій сторінці: „Виходить за дозволом британських військових властей“.

З того видно, які чемні були для преси окупаційні англійські власти. Тільки редактори розумівть, кілько розуму і делікатности є з приреченню англійського офіцира (котре до кінця виконувано), що редакції можуть в сумнівних справах предкладати наперед до цензури навіть поодиноку статтю, а не ждати на конфіскату цілого числа задля кількох речень і навіть кількох слів. В такім поведенню Англійців, навіть в характері окупантів, видно їх здібність до правління чужими народами.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У“! Адреса: „Правда“, Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

Опіка над еміґрантами

Ювилейні Заг. Збори Т-ва Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові відбулися у второк, дня 23 квітня 1935 р. в год 6 веч. у власній домівці, при вул. Вишневецьких ч. 4 в присутности Преосв. Никити Будки і представників української суспільности і преси.

Того дня ранком в 8 год. відправив Преосв. Никита Будка в Архикатедральнім храмі св. Юра Поминальне Богослуження за померших членів Т-ва і в наміренні української еміґрації, розкинутої по цілому світі.

Збори відкрив о 6 год. вечером президент Т-ва дир. М. Заячківський згадуючи померших членів Т-ва. Присутні вшанували їх память повстанням з місць. Протоколу з попередних Заг. Зборів на рішення Зборів не відчитувано, але передано до верифікования Управі Т-ва. Секретар відчитав загальний огляд діяльности Т-ва від його оснування по нинішний день. Праця Т-ва почалася серед важких умовин. Українська суспільність віднеслася з нехітю до нової установи, просто неґуючи потребу її повстання. Лиш одиниці розуміли вагу сеї важної суспільно-економічної проблєми, якою є еміґрація для кожного народу. В перших двох роках Т-во не проявило великої діяльности. Воно не мало ніяких засобів, ставило щойно перші кроки. Справжня діяльність Т-ва починається пізніше. Т-во зладжує інформаційний квестіонар в еміґраційних справах, видає двотижневик „Український Еміґрант", анґлійсько-український самоучок, орґанізує окремі бюра порад і помочі в еміґраційних справах у Львові, Станиславові, Тернополі і бюро для членів при Кружку Т-ва в Самборі. Ті бюра помагали полагоджувати всі передвиїздові формальности, інтервеніювали в урядах, представництвах чужих держав і корабельних лініях, писали подання для еміґрантів, давали поміч реемігрантам і т.п. Бюра Т-ва полагодили від 1926—1934 р. 62.321 всіх справ. По всіх краях іміґрації мало Т-во своїх мужів довіря. Великі заслуги Т-ва в тім, що воно охороняло наше населення перед визиском ріжних таємних еміґраційних аґентів, що вештаються по селах і поширюють ложні чутки про можливости виїзду з краю. Т-во стало членом Міжнародної Конфедерації Товариств Опіки над Еміґрантами в Женеві.

По загальнім огляді діяльности Т-ва за 10 літ відчитано звіт за останний діловий 1934 рік. При ограниченню еміґрації в останних часах моглоб видаватися, що Т-во має мало до ділання. Але таке розуміння булоб хибне. Злочинна робота таємних еміграційних аґентів і вістки про кольонізаційні спроби в Арґентині були причиною великого числа зголошень до бюра у Львові. За останний рік полагоджено 3.979 справ. Своє завдання виконало Т-во мимо великих труднощів і перепон. Здобутий в 10-літній праці досвід дасть Т-ву змогу витривати і на дальше в прикрих умовинах нинішнього часу та дальше нести поміч потребуючим.

Слідував звіт Контрольної Комісії й по нім дискусія. Посол Пеленський зазначує, що найбільше заслужився для Т-ва дир. М. Заячківський, за що йому належиться від усіх подяка (на салі оплески). П. посол ставить внесення, щоб вибрано п. дир. Заячківського почесним членом Т-ва (оплески). — Дир. Заячківський дякує за признання і висловлює бажання, щоб наша суспільність більше інтересувалася Т-вом.

Сен. Павликовський вияснює велике суспільне значіння Т-ва і признає заслуги Т-ва головно для наших спролєтаризованих селян. Ставить внесення на уділення абсолюторії Управі. Збори одноголосно внесення приймають. През. Заячківський заряджує кількамінутову перерву.

По перерві вибрано Управу Т-ва, до котрої увійшли: Президент: М. Заячківський, Члени: о. Мітрат О. Базюк, о. кан. В. Д. Садовський, др. А. Говикович, ред. М. Таранько; Заступники: М. Говиковичева, Е. Зарицька; Контр. Комісія: дир. О. Саєвич, дир. М. Лазорко, радн. П. Берест, Заступники: дир. О. Пащак, дир. М. Кисілевський. По виборі Управи п. през. Заячківський замкнув Збори, дякуючи присутним за участь і зазначуючи прикрий факт, що укр. преса з виїмком одної „Нової Зорі" мимо запрошення не прислала своїх представників на Збори Товариства.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ книжочок і брошур виданих „Новою Зорею" і „Правдою" можете одержати за попередним надісланням 31 зл. 75 сотиків і на почтову пересилку 3 зл. Знижка триватиме вже недовго. Потому ціна наших видань буде виносити знов поверх 60 зл. Подбайше про забезпечення свого оточення в добрі книжки!

Гітлєр то Німеччина

Гітлєр полємізує з фільософом Шпенґлєром але предсказує тяжкі часи для Німеччини.

Вже наспіли з Берліна докладні описи т. зв. „Національного празника праці". Мимо снігу й холоду від 6 год. рано зачався в Берліні похід робітничих і урядничих орґанізацій до Люстґартену. В само полудне зявився самохід Гітлєра. Наступила присяга нововибраних „мужів довіря", котра зачинається словами: „Клянуся бути вірним Адольфови Гітлєрови" і кінчиться так: „Гітлєр то Німеччина і Німеччина то Гітлєр". Потому Гітлєр виголосив промову, сим разом неполітичного змісту. Він сказав: Німеччина ще недавно розїдана внутрішними незгодами сегодня єдина і повна довіря до своїх вождів. Найбільша сила не військо і не гармати — але віра! Шпенґлєр писав про упадок Заходу. Тимчасом упадку нема, а навпаки — західні народи відроджуються дякуючи почуттю нац. спільности. Символізує се „Національний празник праці". Він учить, що кождий простий робітник се член нації та що він потрібний нації, коли робить своє діло. Далі предсказував Гітлєр тяжкі часи для Німців але взивав їх, не тратити бодрости. Німеччина, казав, густо заселена а без кольоній, без сирівців, без капіталів. Податки в ній великі, заробітна платня мала. Ми не хочемо війни, але не хочемо кепського мира. Ми ніколи не пожертвуємо честю свого народу. Світ мусить зрозуміти, що сегоднішна Німеччина не вчерашна. — Французька преса доносить, що овації в сім році були слабші ніж минулих літ і що в Монахії, навіть відкликано торжество праці, бо більшість робітників відмовилася від участи в тім празнику. Очевидці оповідають, що в Берліні був небувалий натовп.

Брацтво одної бараболі

В Яворівщині, навіщеній голодом, селяни кинули клич творити „Брацтва одної бараболі". В кождій парохії парох веде спис найбідніших голодуючих. Діти і молодь збирають по хатах по одній бараболі денно. При тій нагоді дехто жертвує щось більше, прим. старий одяг або взуття. Зібрані запаси громадять на приходстві, де розділюється їх між найбільше потребуючих. Молодь розносить ті жертви по хатах. Хоч які малі жертви по одній бараболі від родини денно, та вони свідчать вимовно, що навіть при такій крайній нужді, яка панує в Яворівщині, при певній систематиці можна сяктак зорґанізувати самопоміч.

Перша ґазова атака

Воєнний спомин.

...22-го квітня 1915 року я поїхав до штабу 6 дивізії, що стояла на крайнім правім крилі бельґійської лінії. На право від неї стояла французька територіяльна дивізія, дальше на північ від Іпру — Анґлійці.

Погода була дивна, соняшна, при слабім вітрі. Побалакавши зі старшинами штабу я пішов до окопів ґренадирів, як нагло почув я слабий запах міґдалів, від котрого зачало сильно драпати в горлі.

Не розуміючи в чім річ, звідки йде такий подразнюючий запах, офіцир, що йшов зі мною, і я повернули до обсерваційного пункту, котрий був близько батерії.

З висоти ми побачили дивну картину.

Між лінією німецькою і французькою, два кільометри на полудне від місця, де ми були, порушалася непонятна филя, що мінилася всіми красками веселки. Филя та все поширювалася і підіймалася, підходячи до французьких окопів високою густою стіною.

Рівночасно ми побачили, що в Німців бухнули фонтани диму, котрі скоро обернулися в нову филю. Вона порушалася як і попередна з вітром в напрямі на захід.

Вертаючи до штабу дивізії ми весь час відчували неприємний запах, біль в очах і порив до кашлю.

В штабі панувала повна розгубленість. Післані для звязку до Французів верталися не будучи в стані перенести все зростаючу удушливість вміру зближання до французької лінії.

В головній кватирі я довідався, що Німці атакували лінію від Стенстрата до Гетсаса трійливими ґазами, котрі примінили на війні вперше в історії.

Ділання їх було страшне. Спаслися лиш ті, що вспіли втечи. Свіжа весняна зелень почорніла і засохла. Всюди валялися мертві птиці і звірята. Люди вмирали в страшних муках. Трупи були скорчені, зі спухлими, посинілими обличчами. Вид був жахливий.

Змівши все перед собою, Німці не обчислили свого успіху. Перед ними нікого не було. І колиб вони вслід за ґазами рушили свої війська в утворену прірву, вони легко відрізалиб були всю бельґійську армію і дійшлиб були до моря, не стрічаючи поважного спротиву. Та вони задержалися, вдоволившись 24-ма французькими гарматами та англійською тяжкою батерією, що остала без обслуги.

Вечером ґази вже заналізували і військам роздано охоронні перевязки, котрі пізніше заступлено масками.

Ґази стали звичайним явищем на війні. Ніхто більше не звертав на них особлившої уваги. А. Прежбяно.

Політичний гумор. 1) Давольоґія — відношення податків до горожан. 2) Еметитольоґія — штука як вижити зі 100 зл. з жінкою. 3) Фарсольоґія — виклади опозиції про те, що вона скоро обійме владу в Польщі. 4) Ідеольоґія — штука підшивання під краску ББ, щоби здобути позицію чури. 5) Кадилольоґія — штука басування, без котрої в Польщі ані руш. 6) Лявінольоґія — штука орієнтації в „поученнях" горожан властями. 7) Кубанольоґія — найбільше зі всіх розповсюднене мистецтво. 8) Надутольоґія — штука, в якій вправляються по другім боці урядових шиб. 9) Папероприсобздурольоґія — штука, звана також бюрократією. 10) Славкольоґія — ще мало примінювана наука про етику в партії. 11) Торжествольоґія — штука вкладання в 365 днів 1650 торжеств загальних і льокальних з промовами й парадами. 12) Загадкольоґія — наука про ведення польської заграничн. політики. („Муха").

Збори Маслосоюзу

5) Ол. Атановський з Хотіня: Дискутуймо над зрівноваженням продукції й достави сирівця. Щоб поширити контролю молочности, треба мати агронома в кождім повіті. Управи районових молочарень не всилі всего виконати. А люди самі не знають, як забратися до контролі молочности. — Мих. Чайківський (Первятичі): Недостачі районових молочарень се недостачі їх проводу, котрому бракує фахового вишколу. Нераз місяцями йдуть спори за директорські крісла. До управ районових молочарень треба вибирати ідейних людей. — Іван Фур (Ременів): На будуче Маслосоюз повинен завертати нездале масло районовим молочарням. Треба довести до того, щоби в кождій молочарні був фахівець. Час-до-часу треба скликати зїзди молочарських техніків, щоб вони ділилися взаїмно своїм досвідом. — Др. Холєвчук: Питали тут, як вести контролю молочности. Сільський Господар вже 5 літ веде сю працю. Добре, що наші молочарні хоч тепер зрозуміли вагу контролі молочности. До сего треба чоловіка, який покінчивби курс і бувби добрим бесідником. Мусить мати читке і виразне письмо та вміти скоро числити. Коли вже є контрольор, треба пристарати потрібну скількість паші, бо часто переривають контролю задля браку паші. На 200 коров треба одного контрольора. Вишкіл хліборобської молоді вчить, як роздобути пашу нпр. садженням буряків. Вкінці трета справа якнайширше освідомлення пропагандивними, 2—3 тижневими курсами. До того потрібне якнайбільше поширення часопису „Сільський Господар“. Наші молочарні передплачують замало сего часопису. От волинські молочарні з 300 примірників „С. Г.“ перейшли на 1000 прим. — Інж. Коропецький (Коропець): Контролі молочности треба. Лиш сумно, що люди не знають, як її переводити. Маслосоюз мусить видати окрему брошуру з докладними вказівками про контролю молочности. — Мих. Сеник з Глинян: Маслосоюз повинен на будуче розсилати звіти бодай пів місяця наперед, щоб селянин міг розглянутися в білянсі. Селяни пилиб богато молока і без аґітації, якби не потребували грошей. — Гринь Дробановський (Буцнів): Допомоговий фонд на обезпечення худоби не добре зорґанізований. Буває, що в однім селі орґанізують сей фонд і кружок Сільського Господаря і молочарня. Треба сю справу вести одностайно. — Іван Щербан (Дідилів): Говорю на підставі переконання, на основі досвіду, що брак в нас карности. Доставці молока дістають зимою хабарі від приватних молочарень і носять туди молоко. — П. Зубрицький (Стібно, пов. Перемишль): Від проводу Маслосоюзу забогато вимагають. Годі виривати цифри з білянсу і страшити ними присутних. „Маслосоюз заплатив 19.000 зл. проценту від чужих капіталів“. Яка страшна річ! А не беруть під увагу, що Маслосоюз обертав міліонами. Ще одно: Апелюю до бесідників, щоб навчилися говорити по українськи. Бо я тут чув, такі вирази як: „Маслосоюз“, „набудуче“. (Предсідник: Алеж успокійтеся, п. Зубрицький! Тут нема професора Огієнка. — Веселість). І ще прошу присутних, щоб так сильно не курили, бо вже не годен дихати. (Предсідник: Прошу обмежитися в куренню, бо деякі особи не можуть знести диму). — М. Сницлик з Путятинець відчитав резолюції, котрі збори приняли.

Гумор. — Тату, що значить біржа? — То такий будинок, в котрім купується щось, чого не дістанеш, за гроші, яких не маєш, і потому продаєш те, чого ти ніколи не мав, за вишу ціну, ніж воно досі коштувало.

Збори Сіль. Господаря

5) П. Поритко (Рогатин): Щодо Хлібороб. Палати і її орґанів в краю, то їх відношення до нас наскрізь вороже. „Малопольське Товаржиство Рольниче“ закладає в рогатинськім повіті секції годівлі безрог якраз в тих селах, де С. Г. заложив свої секції. На 100 сіл С. Г. має в 30-ох селах секції, але висланник повітового рільничого Комітету сподобав собі якраз ті села, де С. Г. заложив свої секції. З того повстає замішання. Поляки стягали наших господарів до своїх секцій ріжними обіцянками. З того повстав хаос, і в висліді упадок всякої годівельної акції в повіті. Таке роблять орґани Хліборобської Палати. Тому Хл. П. не має довіря серед населення. Інспектори хліборобських Комітетів при повітових радах не хочуть признати нашого вишколу хліборобської молоді.

Гринько Москва (Підберізці) говорив: Львівська філія С. Г. не має аґронома. Нам самим тяжко вести хліборобський вишкіл молоді. Львівський повіт потребує конче аґронома, бо в нім сільсько-господарська праця занедбана. Нехай наші господарські централі причиняться фінансово до господарської орґанізації львівського повіту. — Селянин Королюк з Книгининку на Волині: Передаю сердечне привітання для Заг. Зборів і дирекції С. Г. від волинських кооператорів. Я вже говорив на минулорічних Зборах, щоби в Луцьку оснувати фабрику мармеляди. В луцькім повіті садівництво сильно розвинене. Одначе нема збуту на овочі. Звертаюся до Сіль. Господаря від Луцька і від Волині і прошу в тій справі взяти напрямок: збудувати кооперативну фабрику перерібки овочів. (Оплески). — Інж. Твородло (Центросоюз): Нинішні реферати і дискусія стоять на високім рівні. В нас повстають зародки здорового господарського життя. Одначе в нас замало гроша. Наша орґанізація тепер здоровіша як була перед війною. Нині жіноцтво зачинає з нами співпрацювати. Львівський повіт занедбаний, то правда. Праця аґронома в львівськім повіті перервана лиш хвилево. Нарікання на Хліборобську Палату слушні. Одначе й Хліборобська Палата ще не зорганізована якслід. Прошу подавати конкретні факти про всякі надужиття урядовців Хліборобської Палати, а ми будемо старатися направити зло. — Микола Кузьмин, голова філії С. Г. в Зборові: Говорили тут, що наше селянство над берегом пропасти. Справа мається гірше. Селянство нині вже на дні пропасти. Дальше зубожіння села вже мабуть неможливе. Праця аґрономічна дуже цікавить наших селян. Одначе аґрономи працюють в дуже тяжких відносинах. Зборівська філія С. Г. урядила 1-місячний господарський курс з Зборові для цілого повіту і кількадневні господарські курси по селах. Наша філія С. Г. дістала в минулім році дозвіл на кілька згонів безрог. Тепер скарбовий уряд домагається від філії 1.200 зл. податку. А тому що філія не має ніякого майна, то скарбовий уряд перекинув сей податок на приватні особи, котрі орґанізували згони! Тепер вже ніхто не займається згонами, купують приватні згінники по старому. Ми мали богато перешкод, коли хотіли одержати цукор для пчіл. Було ще богато інших перешкод. Дуже важна річ вишкіл хліборобської молоді. Вона жадібно хапає науку. Молодь треба піддержати. Грунт для аґрономічної праці пригожий. Головний Виділ С. Г. робив, що міг. Та умовини праці дуже тяжкі. — І. Борійчук, селянин з Лаврова на Волині: Я відходжу, бо мушу відїхати до дому. Бажаю Сіль. Господареви гарного розвитку. Бувайте здорові і не забувайте про Волиняків. (Бурливі оплески на салі).

ПРОСИМО ВСІХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ПІСЛЯПЛАТНИКІВ ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ І ЗАЛЕГЛОСТИ.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Храмовий празник св. великомученика Георґія відбувся дня 6 с. м. в Архікатедральній церкві у Львові при великім здвизі народу. О год. 10 рано внесли до церкви на лєктиці ВПреосвящ. Митрополита Андрея в супроводі ОО. Крилошан і процесій та при співі „Христос Воскрес“. Після того відправив Архієрейську Службу Божу новоіменований архидіякон Митрополичої Консисторії (Мітрат) о. ректор Сліпий в сослуженні крилошан. Після Євангелія Впреосв. Митрополит виголосив проповідь про правду Воскресення, котра дає зміст нашому дочасному життю. В часі Служби Божої співав хор питомців Духовної Семинарії.

В Т-ві українських дівчат ім. св. Йосифа у Львові відбулося дня 5 с. м. Свячене у власній салі Т-ва при вул. Руській 10. Прибули: Провідник Т-ва о. ігумен Лучинський ЧСВВ, Презес Марійського Т-ва Молоді о. І. Назарко ЧСВВ, виділ Т-ва ім. св. Йосифа на чолі з головою п. Марією Янович, представниці Марійського Т-ва студенток, відпоручники „Нової Зорі“, „Правди“ і „Нового Часу“, запрошені гості та богато дівчат. О год. 7.20 о. І. Назарко ЧСВВ довершив чину посвячення, який був співаний. Після того о. Назарко виголосив коротке слово, в котрім зазначив, що як в життю одиниць так і в життю орґанізацій бувають світлі хвилі. Такі світлі хвилі се спільна просфора і спільне свячене. Як просфора се знак єдности, так свячене се знак радости. Відтак о. І. Назарко побажав всім присутним сеї радости і гарного розвитку для товариства. Потім о. ігумен Лучинський зложив желання на руки голови Т-ва пані дир. М. Янович і поділився з нею та з всіми присутними свяченим яйцем. Опісля всі засіли до свяченого. Промовляли ще: о. ігумен Лучинський, котрий навязав до слів о. Назарка і підкреслив значіння надприродної радости. П. Тишинська взивала присутних дівчат, щоб стали апостолками Христової науки. Вкінці п-на Грабович зложила присутним побажання від Марійської Дружини Студенток. В часі між поодинокими промовами присутні співали „Христос Воскрес“ і інші побожні пісні. Свячене скінчилося після 9 год. веч. й оставило по собі дуже гарне враження.

В Волчківцях і Рибні відбулися реколєкції під проводом о. Евгена Нищого ЧСВВ.

Лікарський фейлєтоник.

Тайна сліпоти

Два англійські учені хірурґ Тюдор Томас і проф. кембріджського університету Едріян оповістили, що відкрили тайну сліпоти. Томасови після довголітних праць і сотень операцій удалося хірурґічним шляхом привернути в цілости зір деяким сліпим від уродження. Ті операції безпосередно звязані з відкриттям проф. Едріяна. Се відкриття полягає на ось чім: Медицина знає т. зв. „ритм Берґа“. Се незвичайно слабі електричні розряди в мозковій субстанції людини. Звичайно їх буває по одному на кождих 10 секунд. Розряди звязані з частиною мозку, що кермує зором. Едріянови вдалося при помочи досвідів вияснити, що „ритм Берґа“ повстає тоді, коли людина зачинає глядіти; його інтензивність, сила й чистота залежить від загострення погляду. Едріян устійнив, що брак ритму у сліпого вказує на те, що частина мозку, котра передтим кермувала зором, через сліпоту зачала кермувати іншими функціями орґанізму. Мозок перебудовується відповідно до потреби. Звідси незвичайна вражливість сліпих, загострення їх слуху, дотику, відчування предметів близько себе і т. д. На підставі відкриття Едріяна Томас почав хірурґічним шляхом переводити пересаджування деяких частин мозкової субстанції. Так йому вдалося довершити величавих операцій і привернути зір сліпим від уродження.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НОВУ ВИБОРЧУ ОРДИНАЦІЮ опрацьовує конституційна ґрупа ББ під проводом премієра Славека. В засіданнях конституційної ґрупи беруть участь члени президії клюбу ББ та маршалки сойму і сенату. Після подрібного обговорення проект предложать соймови.

ПОЛЬСЬКИЙ АМБАСАДОР в Парижі Хлаповський відбув довгу нараду з французьким міністром закордонних справ Лявалем. Радили над французько-совітським договором і над проґрамою візити міністра Ляваля в Варшаві.

НІМЕЧЧИНА вислала протестаційну ноту Польщі проти ухвал Союзу Народів. Приняв її ґраф Іван Шембек, підсекретар в мін. справ загран. Польщі. Нота ідентична в своїм змісті до нот висланих всім іншим державам, котрі брали участь у засіданні Союзу Народів. Польська преса не була про ту подію поінформована. Так пише парижський орґан католиків „Ля Круа“.

НАЧАЛЬНА КОМАНДА німецької маринарки затвердила нову проґраму будови воєнних кораблів. Мають збудувати 2 панцерники по 20.000 тон, 2 кружляки по 9—10 тисяч тон, 1 кружляк 6 тисяч тон, 16 контрторпедовців по 1.400 тон і 10 ескортуючих кораблів по 800 тн. Разом нова проґрама обнимає 95.400 тон. Крім того мають збудувати 12 підводних лодок по 250 тон.

НІМЕЦЬКИЙ МОРСЬКИЙ АТАШЕ в Лондоні Вашнер відбув нараду з шефом штабу англійської маринарки адміралом Шефільдом. Вашнер заявив, що Німеччина бажає відложити морські переговори до часу, коли канцлер Гітлер виголосить промову про розбудову німецької фльоти.

У ВІДНІ скінчився процес проти Шуцбундівців (б. озброєні соціялістичні боївки). Засудили: Айфлєра на 18 літ тюрми, Рудольфа Лєва на 15 літ. Інших 18-ох обжалованих засудили від 1 до 10 літ тюрми.

В КОВНІ відбулася нарада литовських послів з Парижа, Берліна, Праги і Москви. Радили над ріжними справами закордонної політики і над справою польсько-литовських відносин.

ЛИТОВСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО відповіло на ноту великодержав у справі автономії области Клайпеди, що подбає *про співпрацю між соймиком* і директорією в Мемелі.

ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА веде переговори з большевицькою Росією в справі договору взаїмної допомоги на зразок французько-большевицького договору.

В ВЕНЕЦІЇ відбулася конференція міністрів закордонних справ Австрії, Італії й Мадярщини.

АНҐЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО рішило розбудувати анґлійську воздушну фльоту з огляду на німецькі зброєння.

В ХОРВАТІЇ югословянські власти увязнили богато осіб в звязку з передвиборчою аґітацією. Їх увязнили на основі закона про охорону держави.

СОВІТСЬКО-ФРАНЦУЗЬКИЙ ДОГОВІР взаїмної допомоги підписано в Парижі. Договір обіймає пять параґрафів і протокол підписання. Обі сторони зобовязалися до консультації, колиб їм грозив напад і до несення помочі в случаю неспровокованої напасти. Договір буде обовязувати 5 літ від ратифікації. Він обмежений лиш до европейських конфліктів.

СОВІТСЬКА РОСІЯ заключила договір з Монґолією. Головні точки того договору отсі: 1) Оборонний і зачіпний союз, 2) большевики дадуть Монґолії позичку 10 міліонів рублів, 3) установлення воздушної лінії між одним з сибірських міст і м. Ургою, 4) Реорґанізація монґольські армії большевиками ,5) Большевики дістануть право переводити свої війська через монґольську територію.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР в Парижі Сато дістав урядове повідомлення від французького правительства, що французько-совітський договір обмежує засаду взаїмної допомоги лиш до території Европи і не відноситься до Далекого Сходу.

АБІСИНІЯ одержала великі транспорти зброї й амуніції через французьку провінцію Сомалі. Зброя та походить з Німеччини, Данії та Швеції.

В НЮ-ЙОРКУ відбулися походи соціялістів і комуністів з приводу 1 травня. В соціялістичнім поході йшло коло 100.000 людей, в комуністичнім коло 50.000.

ПОВСТАННЯ ВИБУХЛО на островах Філіпінах.Богато повстанців вбитих і ранених. Повстання викликала партія Сакдаль, котра домагається повної незалежности для островів від Злуч. Держав.

НОВИНКИ

Історично-релігійну траґедію Мерія-ма-Лужницького п. з. „Посол до Бога“ відіграно 6 с. м. в Великім Міськім Театрі у Львові. Про ідеольоґічний, історичний і політичний зміст тої нової штуки та про її перзонажі і гру артистів напишемо окремо.

Новий поділ шкільного року. Мін-во освіти оповістило розпорядок, на основі котрого шкільний рік буде зачинатися 3 вересня, кінчитися 30 червня. Різдвяні ферії тріватимуть від 23 грудня до 9 січня. Перед ними будуть роздавати півріч ні шк. свідоцтва. Сегорічні літні ферії зачнуться виїмково від 16 червня і триватимуть до 3 вересня. Виклади у висших школах потривають до 16 червня. До перших днів липня мають скінчитися всі іспити.

Українська Порадня для вибору звання при Головній Управі РШ. у Львові, (вул. Словацького 14/III) переводить психотехнічні досліди та уділює поради в справі вибору звання, подає інформації про фахові школи кожного будного дня від год. 11—13 та від 3-го травня до кінця сього шкільного року також у пополудневих годинах від 15—17 кожного вторка і пятниці крім свят.

Батьківський Кружок при державній ґімназії з українською мовою навчання в Коломиї звертається до суспільности й установ з повітів: Коломия, Косів, Городенка, Надвірна і Снятин з проханням о негайну допомогу бідній молоді коломийської ґімназії *на шкільні оплати*. Жертви висилати на адресу Банку „Покутський Союз“ в Коломиї, вул. Костюшка ч. 25, на кн. вкл. ч. 720/801. Крім того Батьк. Кружок прохає вже тепер підготовляти здібну молодь до ґімназії в Коломиї, щоб збільшити її фреквенцію.

Вистава бойківського народнього та прикладного мистецтва відбувається в Самборі в салях т-ва „Бесіда“, вул. Шопена 5. Вона потриває до 12 травня с. р. Відкрита щоденно від 10—12 і 15—18 год. Вступ за добровільними датками.

Мороз і снігові на Покутті не спричинили аж таких шкід, як з початку побоювалися. Морелі й черешні назагал не потерпіли. Найбільші шкоди в помідорах. Змерзло около 60.000 штук помідорів. На щастя є досить розсади, щоб помідори засадити наново.

Товмацький повіт мають скасувати, бо видатки тамошнього Повітового Виділу сягають 200.000 зл. річно. Тому що Пов. Виділ не зредукував персональних видатків на 25%, станиславівське воєвідство вислало до мін-ва внутр. справ у Варшаві свій внесок за скасуванням товмацького повіту.

Гумор. — Спомини з карнавалу. — Моя сестра була на костюмовій забаві як пастушка. Я з братом був з нею також. — Як барани?

Гумор. — Лікар: Якби ви менше пили, то дожилиб 70-ки. — Пацієнт: Запізно, пане докторе. — Та чому запізно? — Бо я вже маю 72 роки.

В Сяноці дня 10 травня с. р. о год. 3 попол. в домівці читальні „Просвіти“ відбудуться загальні збори лемківського Т-ва „Український Народний Дім“.

За намаганий напад на поліційну станицю в Угнові та за приналежність до ОУН засудили у Львові на 12 літ вязниці Т. Онишкевича й І. Ментуха, на 8 літ В. Решетила і В. Козловського, на 10 літ І. Шустикевича.

Міжусобиці між москвофілами й Українцями. Преса доносить: В Галичі тертя Старорусинів з Українцями щораз остріші. Ґрупа Старорусинів вибила шиби на приходстві й перевернула паркан. Зате другого дня Українці заатакували Старорусинів, що маніфестували під талєргофським хрестом.

Бійка з сектантами. Зі Станиславова повідомляють: До кривавої бійки дійшло між сектантами й католиками на цвинтарі в Вістовій підчас похорону кількалітної дитини сектанта Михайла Василишина.

Крівава бійка під церквою була між ґрупами *сектантських і католицьких* парубків в селі Пістинь. В бійці взяло участь около 200 осіб. Кільканацять тяжко ранених відставили до лічниці. Такі овочі зачинає приносити сектанство, коли його допуститься в село.

Офензиву проти ворон зачав львівський маґістрат в наслідок численних скарг львовян, що мешкають близько ріжних *огородів*. Окремі відділи пожарної сторожі здіймають воронячі гнізда у всіх городах. Проходяча публика слідить за руйнуванням воронячих гнізд.

Солідарність Британської Імперії. Султан Джохору, невеликої держави на Маляйськім півострові, котра належить до Британської Імперії, заявив, що з приводу королівського ювилею складає 500 тисяч фунтів стерл. на прискорення робіт при розбудові воєнної бази в Сінґапурі.

Для вшанування анґ. короля австралійське правительство зорґанізувало фундацію в висоті міліона фунтів стерлінґів для опіки над матірю і дитиною.

В Бомбаю відбулися великі перегони і ревія британської фльоти в честь анґлійського короля.

В Дельгі в Індії відкрили памятник анґлійського короля високий на 16 м.

В Калькуті з приводу королівського ювилею всі кіна висвітлюють безплатно фільму з життя короля Юрія V.

Магараджа Непалю прислав анґлійському королеви на його ювилей пару носорогів.

В Капштаді в полудневій Африці зачалися на честь анґ. короля торжественні пописи муринських войовників з племени Зулюсів.

Мурини в полудневій Африці ставлять на честь короля Юрія V величезні памятники з каміння.

Совіти узброєні до зубів. В першотравневих обходах в СССР брало участь величезне число літаків і танків. І так в Москві дефілювало 800 літаків, в Ленінґраді 350, в Києві 300, в Мінську 550, в Харкові 150, в Ростові 100, на Далекім Сході 800, разом 3050 літаків. У всіх тих містах дефілювало загалом 2.130 танків.

Марс наблизився тепер до землі. Се діється *раз на сім літ*. Директор великої американської астрономічної обсерваторії на горі Вилсон Вальтер Адамс кермує дослідами над Марсом. Пороблено ряд знимок з Марса, ряд помірів його температури та опадів. На Марсі є більші скупчення хмар.

З Японії повідомляють, що на Марсі відкрили сліди людського життя.

Дитина з прозорою шкірою на грудній клітці вродилася в Югославії. Крізь прозору шкіру видно було діяльність внутрішних орґанів. Дитина прожила всего 4 дні.

Гумор. — В школі. — Учитель: Ти знов прийшов так пізно! І навіть не оправдуєшся?! — Ромко: Та як пізно, пане професор. Аво мій тато все каже, що на науку ніколи не є пізно.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Важне для всіх, що платять податки: Найдальше до 15 сего місяця можна одержати відпис податкових залеглостей. Про услівя того треба поінформуватися докладно в податковім уряді або в адвоката.

В Сколім стрийський Повітовий Союз Кооператив отворив мануфактурний відділ в ринку на розі в домі Гавптмана. Олекса Жежеловський відкрив харчівню „Амата". Петро Сіль отворив фризієрський сальон. Ярослав Билень відкрив мясарський склеп і продаж делікатесів „Іта".

Ліцитація Поникви, в пов. Броди, маєтку Бохенських, відбудеться 31 с. м. Виклична ціна 919.800 зл.

Безробітних у Львові є 23.500 осіб. Се найвисше число безробітних, яке зареєстровано колинебудь у Львові.

Збіжеві елєватори мають побудувати над Вислою між Варшавою і Грудзьондзом.

Ґданський ґульден упав до вартости польського золотого. В місті панує замішання, котре доходить до паніки. По вулицях ходять сильні патролі.

Анґлія задумує далі знизити курс ф. стерлінґа.

Америка продала 32.000.000 унцій золота Мехікові й 10.000.000 Ґватемалії за срібло. „Вол-Стріт Журнал" пише, що Америка задумує створити „бльок срібла й золота" проти британського бльоку.

В Канаді шукають золота. Канад. правительство задумує розіслати в ріжні сторони Канади 900 людей під проводом визначних ґеольоґів на розшуки золотих покладів.

Египетське правительство призначило 100.000 єгип. фунтів для експортерів цибулі до Німеччини. До Єгипту вивозять Німці свої вироби.

Японський демпінґ. Дотепер німецьке пиво уважалося за найліпше в світі. Та тепер загрожує йому в самій Німеччині конкуренція пива японського. Японське пиво коштує там тілько, як сама порожна фляшка. Мимо великанського японського експорту торговельний білянс Японії з 1934 року був пасивний на 90 міліонів ен.

Японці кольонізують Манджурію. На ту ціль призначено 1,800.000 ен. Перша партія 1100 японських родин вже приїхала до Манджурії.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.30 зл. Золотий доляр 9.08—9.20. Кандійський доляр 5.28; 1 нім. марка 195—2.02; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.00; 1000 ром. левів 32.00—33.50 зл.; 100 австр. шілінґів 101 зл.; анґл. фунт стерл. 25.80 зл.; 100 швайц. франків 172.00 зл.; ґданський ґульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 43.00—43.75 зл.

Набіл: Маслосоюз платив 8. V. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. 2.50 зл., за 1 л. молока 16 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 2.25 зл. Тенденція на яйця, масло, молоко і сметану вдержана. Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 л. 25 ґр.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 10.000 зл. на чч. 34538, 68290, 101292. — 2.000 зл. на чч. 6990, 15143, 17193, 57402, 71724, 76637, 86830, 88267, 119132, 119505, 145057, 145463, 174528. — 1.000 зл. на чч. 899, 8964, 12394, 13489, 19577, 27275, 32201, 35400, 41870, 43433, 54497, 63403, 67304, 71841, 72704, 76169, 76891, 81360, 87905, 89180, 89957, 95408, 97762, 98777, 102450, 110448, 111272, 118270, 122894, 141051, 148057, 150574, 158486, 160350, 162518, 167587, 170185, 170245, 171336, 174654, 176075, 176137, 180723.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **Проф. д-р Станислав Дністрянський** помер в Ужгороді на Закарпатті дня 5 с. м. Він уродився 13. XI. 1870 р. в Тернополі, де скінчив ґімназію. Право студіював у Відні. В 1894 р. став д-ром прав. В рр. 1895 і 1896 студіював в Берліні й Липську. В 1898 р. став доцентом львівського університету, в 1901 р. надз. професором цивільного права. Як дійсний член НТШ видав 10 томів „Часописи правничої й економічної" в рр. 1900—12, 4 томи „Правничої Бібліотеки" і 6 випусків „Правничого Вістника" як голова „Товариства українсько-руських правників". В 1907 р. став послом до віденського парляменту від нац. дем. партії. Після війни брав діяльну участь в заснуванні українського університету в Відні та в Празі. В р. 1922/3 був ректором українського університету в Празі. Як приятель молоді оснував у Відні Товариство Прихильників Освіти. Видав ряд наукових праць, м. ін. переклад цивільних законів, богато праць з державного права, історії й фільософії політики, статистики і т. д. Він причинився до устійнення нашої правничої термінольоґії. Покійний виховав пару поколінь українських правників. Був то чоловік високо культурний і дуже працьовитий. Блудом його життя було те, що 11 своїх найлучших літ жертвував на парляментарну політику, де його з подібним успіхом міг заступити не оден наш правник, коли на становищі проф. унів. й ученого не міг його заступити ніхто під ту пору. — В. Й. П.!

СПОРТ

Україна — Гасмонеа 0 : 0.

В приявї понад 3.500 осіб відбулися у Львові змагання за мистецтво окружної ліги між Україною та жидівською Гасмонеєю, що мають свою славу. Україна виступила сильно відмолоджена. Одиноких воріт для України, котрі стрілив Лисик, суддя чомусь не признав. Назагал перевага була по стороні Гасмонеї. Воротар України Микитин оборонив певно богато стрілів. Воротар Гасмонеї мав мало праці, бо напад України дуже рідко доходив під ворота противника. Кілька добрих нагод не використали ні напад України ні напад Гасмонеї. Лисик розбитий на початку гри грав слабо. Найлучше з України грали: оборонець Воробець, що оборонив богато небезпечних ситуацій, воротар Микитин, Підлісецький і Олійник. Решта грачів України мала заповільний старт до мяча; дуже часто передавала мяч противникам. Бувало, що наші молоді грачі не могли стрінутися з мячем... Треба ще солідного тренінґу. Гасмонея мала добру оборону і незлий напад. Гра була тільки хвилями цікава. Назагал публика була розчарована браком воріт і місцями безладною копаниною. Суддював ред. Пшибильский.

Гумор. — Боротьба за збут. — Вулицею біжить продавець часописів і кричить: — Великий обман! Сорок жертв. Великий обман! — Якийсь прохожий купує часопис і переглядає скоро. — Чорт бери! Тут нема ні слова про сей скандал. — Тимчасом продавець часописів біжить дальше і кричить: Великий обман! Сорок жертв і одна!...

Гумор. — При іспиті на шофера. — Котра найбільш небезпечна часть мотоцикля? — Їздець.

ЖЕРТВИ

Гр. катол. Уряд парох. в Косові к. Коломиї зол. 10 на воєнні вдови і сироти по жовнірах У. Г. А.

1) Гр. катол. Уряд парох. Пнів, пов. Надвірна зл. 9.70 (збірка в церкві) на голодуючих в Яворівщині. 2) о. Михайло Маковійчук в Бабинцях, п. Кривче н/Дн. зол. 13.54 (збірка в церкві) на голодуючих в Яворівщині.

1) Др. В. Маковський, Наталія і Антонія Честинські (разом) зл. 10 для голодуючих в Яворівщині і зл. 2.50 для Івана Заремби. 2) Онуфрик Володимир у Львові зл. 1 на голодуючих в Яворівщині. 3) Кухар Петро у Львові зл. 1 на голодуючих в Яворівщині.

ОГОЛОШЕННЯ

КІНА

АДРІЯ: Магараджа.
АПОЛЛЬО: Недокінчена симфонія.
КАСИНО: Вондер-бар.
КОПЕРНИК: Баль в Савою.
МАРУСЕНЬКА: Жид Зіс.
МУЗА: Два ґільтаї.
ПАКС: Деревляні хрести.
УТІХА: Сини пустині .

Кравецька Робітня Українських Інвалідів у Львові при вул. св. Софії ч. 25 виконує солідно одяги, плащі, реверенди і ин. по приступній ціні. Дайте працю нашим інвалідам. 55—1—2

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі" для В. М. 30—3—4

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ"

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі". Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

найкращі писи і пелєринки

поручає

Ю. глушевський

львів, пл. капітульна ч. 3/I., тел. 254-46.

приймає футра до перехування літом. 47-1—5

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 12 травня 1935. Ч. 34 (832)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ц. Краків 405.867

СВ. ОТЕЦЬ І ЮВИЛЕЙ АНҐЛ. КОРОЛЯ

З приводу 25-ліття панування анґл. короля Юрія V Св. Отець переслав депешу слідуючого змісту: „В сім радіснім дні, коли Ваше Королівське Величество разом з Королевою зачинає обхід срібного ювилею свого панування над народами британської імперії, серед котрих є міліони льояльних підданих католиків, складаємо Вашому Королівському Величеству сердечні побажання з приводу минулих 25 літ світлого і благословенного панування. Молимося, щоби Бог благословив Вашому Королівському Величеству і Королевій, зберігаючи їх на довгі щасливі літа і даючи їм потіху й успіхи в їх праці для мира і гарного розвитку держави Вашого Королівського Величества". — В каплиці анґлійської колеґії в Римі відбулося богослуження в наміренні анґлійської королівської пари, закінчене відспіванням „Сальвум фак реґем". Приявні були м. ін. Кард. Пачеллі й Архиепископ Піццардо й амбасадори Анґлії при Ватикані і Квіриналі.

В обороні католицької преси

З Ватиканського Міста повідомляють: Апостольський Нунцій в Берліні монс. Орсеніго зложив візиту в німецькім міністерстві закордонних справ. Нунцій представив мін. Нойратови справу нового розпорядку німецького правительства, спрямованого проти катол. преси і заявив, що сей розпорядок нарушує конкордат між Апостольською Столицею й Німеччиною. Внаслідок нового декрету загрожені три поважні катол. щоденники: берлінська „Ґерманія", що істнує понад 65 літ (до 1933 р. офіційний орґан катол. Центра), „Кельніше Фольксцайтунґ", що недавно обходила ювилей свого 75-ліття, і „Тремонія", щоденник, котрий виходить в Мінстері. Крім того загрожені численні періодичні бюлетини суспільного характеру, котрі видають ріжні католицькі орґанізації. Таке доносить КАП, не подаючи наразі відповіди німецького правительства.

Важні потягнення в шкільництві

Зміна в системі вступних іспитів.

„Курєр Львовскі" ч. 124 А пише: Як довідуємося, в біж. шкільнім році впроваджено богато інновацій в системі вступних іспитів до І кл. (давної III) середних шкіл. І так у противенстві до минулого року молодіж вносить тепер подання о приняття до іспиту не просто до Дирекції Ґімназії, але до Дирекції народної школи, до котрої ходить. Подання ті опінюють директори зглядно директорки шкіл, висилають їх до шкільної Ради й та щойно предложить подання Дирекції Ґімназії. Вступний іспит в біжучім році буде тривати 4 дні; молодь будуть іспитувати зі всіх предметів, причім будуть примінювати деякі звільнення супроти дітей, котрих писемні задачі будуть дуже добрі. Дальшою новістю буде участь народних учителів в іспитових комісіях, хоч виключними екзамінаторами будуть ґімназіяльні сили професорські. Що сей розпорядок значитиме в практиці, над сим хіба не треба богато розводитися.

Котрим студентам вільно їхати з Польщі заграницю?

В університеті „Яна Казімєжа" оголошено міністеріяльний розпорядок того змісту, що тільки варшавські студенти можуть виїздити на практику заграницю. Обоснування є таке, що перед виїздом обовязково кождий мусить відбути тритижневий курс науки про Польщу. Розпорядок подано до відома 6 травня, курс починається 7-го, отже студенти інших університетів, навіть колиб хотіли відбути той курс, зробити сего не зможуть просто з фізичних причин. — „Курєр Львовскі" приніс сю вістку п. з. „Тільки в столиці вчать про Польщу й тільки через Варшаву веде шлях заграницю". Кінчить свої уваги так: Словом, у Варшаві будуть всі задоволені, а що поза Варшавою? Се менше важне.

Виборчі округи в Галичині

На підставі нової виборчої ординації до Сойму в Галичині будуть слідуючі виборчі округи (кожда округа має 2 мандати): Львів місто — 2 округи; Львів повіт, Городок і Мостиска — 1 округа; Тернопіль, Збараж і Скалат — 1 округа; Золочів, Камінка Струм., Радехів і Броди — 1 округа; Бережани, Перемишляни і Зборів — 1 округа; Теребовля і Підгайці — 1 округа; Чортків, Копичинці, Борщів і Заліщики — 1 округа; Станиславів, Товмач і Надвірна — 1 округа; Коломия, Городенка, Снятин і Косів — 1 округа; Калуш, Рогатин і Долина — 1 округа; Стрий, Жидачів і Бібрка — 1 округа; Дрогобич і Рудки — 1 округа; Самбір, Добромиль і Турка — 1 округа; Перемишль, Ярослав і Яворів — 1 округа. —

Вівці самі стрижуться

Червона преса доносить: Проф. В. Ілін з Інституту Дослідів Вовни винайшов препарат, на вид котрого можна говорити про самостриження овець. Препарат проф. Іліна дається вівцям або до пиття в воді або в виді застрику. Він має бути зовсім нешкідливий; його наслідок такий, що по 10 днях від застрику вовна дається зняти з вівці голою рукою, відділюється від шкіри легко без шарпання. Досліди з новим препаратом мають переводити в великих розмірах в колхозах України. Той самий препарат мають примінювати також до верблюдів, котрих шерсти вживають до виробу матеріялу на плєди, хусти й теплі блюзи. — Коли можна булоб вірити червоній пресі, в котрій працюють байкарі першої кляси, то се бувби цікавий винахід. Та не можна забути, що свого часу товкся по тій пресі також „проєкт", як одержати через схрещування таке сотворіння, щоби бігло так скоро як добрий кінь, давало тілько молока що добра корова, таку вовну як вівця і могло жити у всіх кліматах. І хоч як пріли над тим „проєктом", але такої звірини нема... Не все дасться зробити „по щучому велінню".

Достатнє життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні звязки
Економ. незалежність
Реальні користи
запевните собі — складаючи свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Галицькі москвофіли

в „програмі окраїнної політики" польського націоналіста).*

Виставляючи в своїй „Програмі окраїнної політики" в Польщі як одну з точок тої „політики" — розбиття національної єдности українського народу, щоб тим лекше його винародовити, Ґертих, розуміється, не міг не звернути уваги на оден напрям серед нас самих, а саме на галицьке москвофільство.

Є двояке москвофільство в Галичині і взагалі на Україні. Одно москвофільство се те, що заперечує національну окремішність українського народу та обстоює його національну єдність з народом московським. Се національне москвофільство. Друге москвофільство се те, що не заперечує української національної окремішности та не обстоює нашої національної єдности з московським народом, тільки політично орієнтується на Москву. Се політичне москвофільство. Оба ті роди москвофільства засадничо ріжняться між собою. Хоч одно москвофільство може перейти в друге — при виїмкових обставинах (Панейко!), то на загал тільки національне москвофільство для нас абсолютно убийче. Москвофільство політичне істнує не лише в українській суспільности. Воно є й між Поляками, Чехами, всіми балканськими Словянами, ба навіть між Німцями, Французами й Американцями. Розуміється, воно всюди інакше, всюди має ріжне коріння, ріжне насилення й ріжні цілі.

Не маємо наміру в отсій статті розглядати галицьке москвофільство докладніше. Хочемо тільки звернути увагу на ролю, яку галицькому національному москвофільству призначив польський воюючий націоналізм у боротьбі, котру він веде з українським народом. Ту ролю представив отверто і докладно Ґертих у своїй „Програмі окраїнної політики", в окремім розділі п. з. Малопольські „москвофіли". З огляду на велику вагу справи подаємо згаданий розділ в дослівнім перекладі в цілости. Ось він:

„Належить змагати до того — так починає Ґертих той розділ — щоб староруська ґрупа в Сх. Малопольщі не заникла. — Були вже по війні хвилі, — пише він — коли Старорусини зовсім виразно виявляли тенденцію заникати. Правдоподібність постепенної ліквідації старорускости досить велика: дуже може бути, що молоде староруське покоління зірве зі своєю ідеольоґією, розпливаючись зовсім в українськім таборі (позатим зрештою підпадаючи частинно польонізації), — завдяки чому старорускький табор закінчить своє істнування разом зі смертю старого покоління Старорусинів.

„Істнування старорускього (москвофільсь-

*) Гл. Н. Зорю чч. 780, 784, 788, 792, 800, 810, 813, 820, 822, 824, 826 і 828.

кого) табору для Польщі пожиточне тому, бо підчеркує своїм існуванням дуже сильно факт, що українство се не етнічна окремішність, але, як досі, тільки доктрина. З етнічної маси, яка — остаючи зависїи тою самою одноцільною масою — видала з себе дві національні доктрини (українську і російську), без труду може вийти третя доктрина, котра проголосить, що руське плем я се відлом народу польського. Уодностайнення національного обличча руської маси завдяки приняттю свідомими її відломами тільки одної (української) ідеольогії значно влекшилоб утривалення в збірній свідомости тої маси погляду, що поняття національности покривається з поняттям язикової і племінної окремішности, — завдяки чому для тої свідомости сталаб неприступною концепція, що можна бути Поляком по національности, остаючи Русином по крови і по матірній мові.

„Очевидно, належить числитися з тим, що подібні відворітніх на польонізаційні впливи руських елементів на Українців і Росіян зчасом буде ставати трівким, — що напр. завдяки приняттю Старорусинами російської мови як розговірної буде утривалюватися їх язикова окремішність. І та евентуальність не є для Польщі некорисна, — бо Старорусини, відриваючи певну частину руських елементів, неподатних на польонізацію, від українського табору, тим самим змінюють відносини сил між тим табором і табором польським. Коли — припустім — в якімсь повіті Поляків (разом з Русинами, що схиляються до польскости) буде 45%, а Русинів, котрі не польщаться, 50% (при 5% Жидів й інших) — то відірвання Старорусинами 10% з руської групи зробить, що польська національність зі своїми 45% буде найсильніша національність в повіті, — супроти 40% Українців і 15% інших.

„З руських груп, що мають сепаратистичну супроти Польщі доктрину, вважаємо староруську групу менше небажаною від української ще й тому, що російську небезпеку на окраїнах взагалі вважаємо менше грізною ніж українську небезпеку.

„Очевидно — москвофільський напрям вважаємо тільки меншим злом від українського напряму. Напрямом в цілій повні бажаним уважаємо виключно тільки польонофільський напрям“.

Таке стоїть „чорне на білім“ про галицьких москвофілів у польській націоналістичній „Програмі“ винародовлення Українців у Польщі, котру виробив польський шовініст Гертих.

Щож сказати з приводу т а к о ї „політики“ польського націоналізму супроти українського народу?

Сказати можна і належить три ріжні річи на три ріжні адреси: передовсім на адресу москвофілів, відтак на адресу Українців і вкінці на адресу Поляків. Сказати належить і треба отсе:

На адресу м о с к в о ф і л і в: Ще ніхто і ніколи з польської сторони не спрецизував так отверто і так ясно ролі, яку галицькому національному москвофільству призначив відіграти польський воюючий націоналізм в його боротьбі з українським народом, як се зробив у своїй „Програмі окраїнної політики“ всепольський шовініст Гертих. І не тільки щойно призначив галицькому москвофільству польський націоналізм відіграти таку ролю. Таку ролю в ж е в і д г р а є галицьке національне москвофільство від довшого часу. Бачать се виразно не тільки Українці але й богато москвофілів, котрі на т а к у ролю москвофільства не годяться. Бо в імя справедливости треба ствердити, що не всі москвофіли зсліплені ненавистю до українства. Богато, вже навіть дуже богато т. зв. москвофілів се по правді, тільки „стара Русь“, яка з Москвою не має нічого спільного. Вона має свої традиції і свої симпатії, якими жили наші діди і наші прадіди і яких ми, Українці, поборювати не маємо ніякої причини.

І до тих москвофілів, до тої „старої Руси“ ми звертаємося з закликом: Ви, кість від кости і кров від крови одного нашого народу! Прочитайте те, що написав про Вас запеклий ворог того нашого народу, і прочитавши, застановіться глибоко над тим! Бо те, що він написав, се не тільки його теоретичні міркування. І застановившись, витягніть з того відповідні консеквенції! Се не значить, щоб Ви конечно перестали бути „старою Русю“. Але „стара Русь“ не мусить чейже бути знарядом до вбивання свого власного народу.

А на адресу У к р а ї н ц і в належить сказати отсе: богато вини за те, що галицькі москвофіли, зокрема „стара Русь“ стали в руках польського шовінізму клином до розбивання національної єдности нашого народу, несуть самі Українці. Бо Українці замість притягати наших москвофілів до спільної національної праці, робили і ще подекуди роблять все можливе, щоб їх від себе відштовхнути. Се треба сказати особливо про наше відношення до т. зв. „старої Руси“ вже по війні. Як відомо, визвольні змагання українського народу обєднали Українців і загал москвофілів в оден табор. Їх фронт був звернений туди, куди й наш — навіть проти Сходу. Тоді богато москвофілів стало свідомими Українцями. Після закінчення наших змагань за визволення москвофіли через деякий час вважалися в нас загально членами одного нашого національного тіла і на ріжних полях працювали спільно з Українцями під українською фірмою. Та той час не тривав довго. Скоро, дуже скоро сама українська преса почала розбуджувати приспане вже москвофільство, називаючи його сторонників „національними зрадниками“, „трупами“ і т. п. А се мало той наслідок, що деякі москвофіли стали вицофуватися з українського фронту та орґанізувати свій власний. На те й звернув увагу польський шовінізм і вже використовує ту чергову помилку тих людей в українськім таборі, котрі без потрібних на те даних дістали в руки формальний провід над деякими ґрупами. І так довго буде використовувати, як довго та помилка не буде направлена.

Вкінці кілька слів у тій справі на адресу П о л я к і в: Москвофільство на окраїнах Польщі Гертих уважає менше грізною небезпекою для Польщі ніж українство. А думає він так тому, бо в його уяві Росія як безпосередна сусідка Польщі менше небезпечна для Польщі, ніж булаб нею незалежна Україна. Чому? — Се він викладає ширше в окремім розділі п. н. Закордонні впливи. Сим ми займемося окремо. Тут скажемо тільки коротко: Таке становище Гертиха се черговий яркий доказ плиткости його політичного думання і світогляду. Бож не треба бути ні фаховим істориком, ні фаховим політиком, щоб відразу замітити слідуюче: Україна н і к о л и не посягала і не посягає по етноґрафічну Польщу, як се робила і робить Росія. А що Росія не тільки посягала, але й займала майже цілу Польщу разом з її столицею Варшавою, про се свідчить аж надто наглядно панування Росії над Вислою аж до 1915 р. і вкінці російський похід на Варшаву в 1920 р. Се факти, котрі мусить знати навіть Гертих. І всеж таки він уважає Росію менше грізною небезпекою для Польщі, ніж Україну, котра Польщі як державі ніколи не загрожувала й не загрожує. Тому Гертих радить плекати в Польщі москвофільство, ґрунт для Росії. Словом, дочекалася Польща „розумного“ ідеольога, що так скажемо, на весь ріст. Річ ясна, що доля Польщі буде залежати від того, чи польська суспільність упеться блекотою, яку її зварив сліпий шовініст Гертих, чи бодай в останній хвилі відкине дальше пиття того напитку.

Не робити паніки!

Як мається справа з сокільськими товариствами?

Українська суспільність в Галичині затрівожена алярмами „Діла“ (чч. 113 і 114). Мовляв ліквідують сільські „Соколи“ та давні „Луги“. Читачі „Діла“ набрали переконання, що „Луги“ мають ратунок в нових статутах, а „Соколи“ вже таки буцімто зовсім пропали... Тимчасом справа так трагічно не представляється. Щоб справу провірити в жерелі, наш співробітник відбув розмову з орґанізаційним референтом старшини Сокола-Батька п. М. Трілем.

В канцелярії Сокола-Батька при вул. Руській 20 панував як все діловий настрій. Молоді виспортовані Соколи полагоджували свої орґанізаційні справи. Незабаром мало відбутися засідання якоїсь секції. Користаю з того, що орґанізаційний референт Сокола-Батька п. М. Тріль має ще трохи вільного часу і завдаю йому ряд питань.

— Кілько є всіх сокільських гнізд в Галичині?

— 370. З них 220 активних, 110 слабо діяльних, 40 виключених за некарність.

— Які заходи робив Сокіл-Батько, щоби примінити свій статут до вимог нового закону про товариства?

— Від самого початку істнування Сокола були в нас подвійні статути: по селах і місточках пожарничо-руханкові, по більших містах руханково-спортові, бо в містах були окремі пожарні сторожі. Деякі сільські сокільські гнізда придбали собі свої сикавки, бочки і т. д., хоч в більшости користали з громадських пожарних приборів. Після війни влада зачала робити труднощі Соколам, що мали пожарничі статути і навіть розвязувала їх за те, що вони, мовляв, не брали участи в гашенні пожежі. Тому від 1928 р. Сокіл-Батько зачав засновувати нові сокільські гнізда лише на руханково-спортових статутах. Одначе влада зачала робити закиди Соколам, що вони, мовляв, роблять військові вправи. В дійсности се були звичайні руханкові вправи або підготовка до прилюдних вправ перед сокільськими святами.

Від 1932 р., відколи ввійшов в життя новий закон про товариства, влада не дозволила на заснування ні одного сокільського гнізда. В 1933 р. внесено новий статут „Сокола“, приміненний до вимог нового закону про товариства. Він зміняє сокільську орґанізацію на тристепенну та виключає пожарничу діяльність. Хоч від внесення нового статуту Сокола до городського староства у Львові минає вже д в а р о к и, нема ніякої відповіди.

Тимчасом влада видала розпорядок про зразковий статут добровільних „Стражи пожарних“. По думці сего розпорядку всі істнуючі пожежні товариства („страже пожарне“) як також ті товариства, котрих статути передбачують пожежну діяльність, отже також деякі „Соколи“ на селі та давні „Луги“ обовязані від 1 червня 1935 р. приняти зразковий статут „стражи пожарней“ і належати до „Звйонзку Стражи Пожарних РП“. На тій підставі деякі староства, як в Товмачі, Долині, Перемишлянах і Бучачі розіслали письма до всіх „Соколів“ і „Лугів“ в повіті, котрих статут передбачує пожежну діяльність, щоб вони до 1 червня 1935 р. змінили свої статути на одинокий тепер допускаємий статут „стражи пожарней“. Як з цего розпорядку недвозначно виходить, йде тут про уодностайнення пожежництва в цілій державі. Річ ясна, що товариство, котре хотілоб і на дальше задержати пожежну діяльність, мусілоб примінитися до повисшого розпорядку і приняти статут „стражи пожарней“. Ті українські „Соколи“, котрих статути передбачували дотепер пожежно-руханкову діяльність, зречуться тепер пожежної діяльности і свої дотеперішні статути змінять на статути чисто руханково-спортових товариств.

Отже як бачимо, вихід з положення є сей, що загрожена частина сокільських товариств прийме статут істнуючих віддавна руханково-спортових сокільських товариств. Тому Сокіл-Батько видав вже обіжник до всіх сокільських гнізд на пожарничо-руханкових статутах, щоб негайно змінили свій статут на руханково-спортовий.

Крім того Сокіл-Батько звернувся до Української Парляментарної Репрезентації, щоб інтервеніювала у влади в справі скоршого затвердження нового статуту, що лежить вже в львівськім городськім старостві 2 роки.

Нова виборча ординація

Промова премієра.

В Президії Ради Міністрів відбулася 7 с. м. конференція в справі проєкту нової виборчої ординації до Сойму й Сенату. Премієр Славек виголосив промову. В ній м. ін. заявив, що від кількох літ увага була звернена на конституцію. Ініціятиву до нової виборчої ординації дав проф. Л. Козловский. Ми думали над тим, щоб установити Сойм як представництво найширшої опінії суспільности. В Сенаті крім чинника рівноваги хочемо бачити глибше знання потреб держави. Сойм має ухвалювати закони, буджет, накладати податки і виконувати контролю над діяльністю правительства. Завдання виборців, вибрати людей гідних довіря загалу. При партійній системі голосували на числа ліст а не на людей. Прецінь конституція признає право вибирання не партіям але горожанам. Зменшення числа послів піднесе їх повагу. Сенатори мусять мати: особисті заслуги для загального добра і довіря горожан. Що буде з ББ? В ББ були представники всіх верств і розбіжних суспільних інтересів, що працювали в порозумінні. Чому вся суспільність не малаб працювати так як ББ? Чому не спробувати, щоб ті методи стали методами праці цілого Сойму? — Перед нами питання, як в рамах виборчої ординації будуть виглядати вибори в округах з населенням м і ш а н и м під оглядом національним. Боротьба за мандати і за число мандатів збільшала антаґонізм. Ділали тут обосторонні націоналістичні настрої, котрі позатим для виборчих цілей постійно підюджувано. В тім розяреннї забули подумати про те, як виглядає дійсність, на котру зложилася історія. А ся дійсність говорить, що побіч себе на тім самім терені мусять разом жити ті, котрі там мешкають, що в умовинах взаїмної пошани в собі людскости можуть жити богато близше і коли хочуть довести до порозуміння в справах навіть більше спірних, то могтимуть уложити своє життя богато лучше ніж в настрою постійної боротьби. Проломання тих настроїв, котрі шкодять обом сторонам, уважаю за річ найважнішу. До тої основної сторони цілої справи мусимо підійти сміло, без охоти відгороджувати себо муром ненависти від всіх національних меншин в Польщі. Тоді знайдемо розвязку і для конкретного питання звязаного зі справою парляментарного представництва. Після промови премієра Славека посол Подоский зреферував проєкт нової виборчої ординації до Сойму й Сенату.

Проєкт виборчої ординації до Сойму.

Перший параґраф установляє число послів на 200. Чинне виборче право до сойму має кождий горожанин без ріжниці полу, який перед днем розписання виборів скінчив 24 роки. Пасивне виборче право або право вибиральности на всій території держави має кождий горожанин, що має право вибирати, коли перед днем зарядження виборів скінчив 30 літ.

Не можуть кандидувати в виборчих округах, в котрих роблять службу, воєводи як також підлеглі їм державні урядники, прокуратори загальних судів з виїмком прокураторів Найвисшого Суду, куратори шкільних округів якгакож підлеглі їм шкільні візитатори й інспектори, директори Скарбових Палат і підлеглі їм урядники, офіцири і рядовики державної поліції. Вибори відбуваються в неділю. Час від зарядження виборів до дня голосування виноситиме неменше як 54 днів і не більше як 60 днів.

До переведення виборів буде покликаний ґенеральний виборчий комісар і окружні та обводові виборчі комісарі. Ціла територія держави буде поділена на 100 виборчих округів. На кождий округ буде припадати по 2 посольські мандати. Листу к а н д и д а т і в на послів устійнюватиме в кождім окрузі лиш окружне зібрання під проводом окружного виборчого комісара.

Окружне зібрання має складатися на основі проєкту а) з відпоручників територіяльного самоврядування, вибраних повітовими радами (по 1 делеґатови на 25.000 мешканців даного повіту), громадськими радами (по 2 делеґати на громаду), міськими радами (по 1 делеґатови на 5.000 мешканців). б) З відпоручників господарського самоврядування і фахових орґанізацій вибраних: торговельно-промисловою палатою (по 1 відпоручникови на 500 виборців до палати), ремісничою палатою (по 1 відпоручникови на 500 виборців до палати), рільничими палатами (по 1 делеґатови на 500 членів хліборобських орґанізацій, управнених вибирати радних до палати), управами працьовничих фахових союзів, котрі ділають на території округу бодай 3 роки перед зарядженням виборів до сойму (по 1 делеґатови на 500 членів тих союзів). Окружний виборчий комісар входить до зібрання.

Крім висше згаданих в округах, що числять понад 100.000 міського населення, входять ще до зібрань відпоручники фахового самоврядування вибрані Лікарською Палатою (по 3 відпоручники на округ), Адвокатською Палатою (по 2 делеґати на округ) і нотаріяльною палатою (по 1 відпоруч.). Вкінці в округах, де є академічна школа, входять до зібрання відпоручники академічних шкіл вибрані сенатами тих шкіл (3 відпоручники на школу з кількома виділами, 1 відпоручник на школу з одним факультетом). Право зголошувати кандидатів на послів має кожний учасник окружного зібрання. На основі зголошення учасників предсідатель устійнює виказ зголошених кандидатів. Коли зголошено лише 4 кандидатури, то всіх зголошених вписується на листу. Коли зголосять більше кандидатів як 4, то відбувається голосування. В висліді голосування вписують на листу кандидатів тих, котрі одержали бодай 1/4 відданих голосів. Після устійнення листи кандидатів на послів зібрання в подібний спосіб устійнює листу заступників кандидатів на послів, котрих буде щонайменше двох. Кождий кандидат може кандидатувати лиш в однім виборчім окрузі. В висліді голосування дістають мандати ті кандидати, котрі одержали найбільше число голосів. Голосування відбувається в той спосіб, що кождий виборець одержує в виборчім льокалі урядову карту голосування з видрукованою листою кандидатів і на сій карті зазначує назвища 2 кандидатів, на котрих бажає віддати голос.

З тої ординації ясно, що без згоди польської суспільности й уряду не одержить весь український нарід ні одного представника.

Відложений кінець світа

Вождь новозеляндського племени Маорів мав сон: Йому явився померший жрець і повідомив, що в найблизшій будучности наступить кінець світа. Перепуджений вождь негайно скликав на раду всіх старшин і повідомив їх про нещастя. Забобонні Маори приняли се зовсім поважно й заявили, що лучше зараз умерти, як переживати всі страхіття світової катастрофи. 1200 Маорів: мужчин, жінок і дітей зачало приготовлятися до масового самогубства. Після величавого пиру всі мали зажити сильну трутину. Случайно довідався про те один католицький місіонар. Коли всі його спроби переконати дикарів, що задумують недобре діло, були безуспішні, він втяв таку штуку: при помочи чарівного ліхтаря і свого слуги, що мав дар говорити черевом, місіонар сфабрикував „духа", котрий явився вождови й оповістив, що перший дух хотів тільки провірити віру племени. Спроба удалася добре й у надгороду дух рішив відложити конець світа на неозначений час. Скінчилося величавим пиром та вже без трутини.

Збори Маслосоюзу

6) Потім промовляв сен. Ю. П а в л и к о в с ь к и й: В теперішнім лихоліттю сільська господарка не поплачується. Одначе треба подумати, як з тим боротися. Треба більше продукувати, щоб більше зїсти і більше продати. Готівковий оборот на селі змалів до мінімум. Зате податки тепер 3—4 рази більші, коли порівнати ціни продуктів. Село платить з останнього. На 1.300 міліонів податкових залеглостей в Польщі селяни залягають всего 80 міліонів. Експорт збіжжа коштує Польщу річно 400 міліонів злотих. Се є голодовий вивіз збіжжа, бо Польща має тілько збіжжа, кілько потребує. Вийшов закон, що оподатковує 1 кґ. марґарини на 50 сот. Може се причинитися до збільшення збуту масла. Скартелізований промисл не хоче знизити цін. Тепер має наступити перевірка цін промислових продуктів. Міністерство торговлі і промислу вже над сим працює. Треба методичних підручників в справі контролі молочности. — Дир. „М С" А. П а л і й: Маслосоюз розуміє справу контролі молочности широко, як поправу молочної господарки взагалі. Агрономи не можуть переводити контролі, вони мають лиш організувати і наглядати над контролею. В експорті маємо труднощі, однак нема ніякої катастрофи. Молочна господарка найоплатніша зі всіх інших господарських ділянок. Робимо заходи, щоб здобути жерела експорту. Одначе не робимо рожевих надій. Наші кооперативи карні. Бувають тільки спорадичні случаї некарности. — Дир. М у д р и к з М-С: Найважніша річ в молочній господарці се якість продукту. Про пашу треба подбати не в березні, а вже в листопаді попереднього року. — Предсідник піддав під голосування внесок Контр. Комісії на приняття білянсів і звітів та на уділення абсолюторії. Сей внесок Збори приняли одноголосно. — Осип А н д р і й о в и ч іменем Надзірної Ради поставив внесення, щоб білянсову надвижку в сумі 3.477.29 зл. розділити так: до запасного фонду 1.477.29 зл. і 2.000 зл. на біжучий рахунок 1935 року. — Сей поділ принято без дискусії. — О год. 6 інж. П а л і й відчитав прелімінар буджету на 1935 рік, котрий передбачує в приходах 799.005 зл., в розходах: 798.275 зл. Збори приняли сей прелімінар буджету без дискусії з додатком: Надзірна Рада уповажнює Дирекцію Маслосоюзу переступити прелімінований буджет, колиб треба було розбудувати нові підприємства. — Після того інж. П а л і й зреферував зміну статуту Маслосоюзу. Головна зміна та, що члени Маслосоюзу відповідають лише заявленим уділом, а давніше відповідали подвійним уділом. Крім того в новім статуті пороблено деякі стилістичні зміни. Збори приняли всі параґрафи предложеного проєкту нового статуту. — Потому Збори ухвалили найвисшу межу зобовязань 1,500.000 зл. і висоту кредиту для одного члена до 10-кратної висоти вплаченого уділу. — До Надзірної Ради вибрано додатково на місце вильосованих: 1) Костя Мигаля, 2) о. Матвія Павлюка, 3) Осипа Андрійовича і 4) Олексу Атановського. На заступника Дмитра Двуліта. — Збори ухвалили висоту презенційної марки для членів Надзірної Ради в кваті 10 зл. — Внески і запити: Др. Микола Р и б а к (Перемишль): Збори ще мусять ухвалити внесок, що слідуючі Заг. Збори „Маслосоюзу" відбудуться у Львові. Се з огляду на те, що централя „Маслосоюзу" е офіційно в Стрию. — Збори приняли се внесення. — П. Г а л у ш к а зі Щирця: Чи „Маслосоюз" не мігби торгувати самостійно з німецькими фірмами? — Інж. Ю. Павликовський: Центросоюз вже веде самостійну торговлю з Німеччиною. „Маслосоюз" буде старатися навязати безпосередні звязки. — Після вичерпання справ денного порядку предсідник замкнув Збори о год. 7.30 вечер.

ОГЛЯД ПРЕСИ

50-ліття Станиславівської Дієцезії

Характеристичний польський голос.

У виленськім „Слові" ч. 116 помістив п. В. Харкевич статтю п. з. 50-ліття Станиславівської Дієцезії. Подаємо її цілу в перекладі, бо вона має характеристичні місця для пізнання польської психіки в відношенні до нас:

Станиславівська греко-католицька дієцезія обходить тепер ювилей півстолітнього існування. Ювилей той заслугує на більшу увагу всіх католиків в Польщі, бо історія станиславівської дієцезії свідчить незвичайно вимовно про перемін, котрі довершуються, а в деякім обсягу вже довершилися, про журбу, клопоти й небезпеки гр.-кат. Церкви в Польщі. — Пятьдесять літ — невеликий то час; навіть в житю людини то „сила віку", а одначе які зайшли зміни!...

Першим станиславівським ординарієм був епископ Юліян Пелеш (1885—1891), ур. в р. 1843, син народного учителя з Перемищини. Сильна індивідуальність, чоловік з великою ерудицією, автор богатьох праць, з котрих „Geschichte der Union" здобула йому заслужений розголос, був епископ Пелеш Українцем типу піонірів українського руху. То були часи, коли з одної сторони в українських (в оригіналі: руських) часописах розбирано питання, чи є Русини, чи може Українці, чи існує українська мова, якими черенками треба печатати книжки і т. п., — а з другої сторони було старанне відсування себе від усего, що польське. (Російськість не видавалася такою страшною як польськість!)

Не припадково Русин о. др. Пелеш писав свій твір по німецьки, а інший Русин — Гарасевич по латині, — аби тільки не по польськи!... [1])

Епископ Пелеш так зогляду на свою індивідуальність, як і наслідком взаємин при цісарськім дворі (о. др. Пелеш був одним з учителів архикнязя Рудольфа) добре зорганізував дієцезію, але мав сталий клопіт зі сиуючими інтриги москвофілами, виїмково сильними й зухвалими в тих часах.

Другим станиславівським епископом був о. Юліян Сас Куїловський, Поляк, шляхтич, жовнір, уроджений в р. 1826. Вже в р. 1846, будучи учеником, вступив в ряди „народової міліції"; був увязнений за протиавстрійську діяльність. В р. 1848 брав участь у боротьбах на Угорщині в легіонах Замойского й Дембіньского. Пізніше молодий поручник попав до концентраційного табору в Туреччині, якийсь час, по звільненню, служив в турецькій армії як сотник; врешті під впливом французьких монахів постановив вступити до монастиря, виїхав до Риму, але попав до... *політичної вязниці в Марсилії*. За вставленням князя Адама Чарторискаго осягнув свободу, відбув теольогічні студії, одержав свячення, і в р. 1857 вернув до краю, підписуючи зобовязання не брати участи в політичних працях. — Епископ Куїловський управляв дієцезією 8 літ, значить до р. 1899, коли його іменовано митрополитом. Про життя того епископа-Поляка, котрий, мимоходом кажучи, був сином уніятського пароха, сучасні Українці говорять з деяким засоромленням.

Говорять („Нова Зоря", ч. 31):

„Того життя, розуміється, не вільно оцінювати зі становища теперішних наших поглядів, бо часи, в котрих виховувався Преосв. Куїловський, були зовсім інакші, ніж сучасні нам. Участь молодих Українців в польських повстаннях належала до частих явищ. Наша тодішня молодь не мала своїх ідеалів, отже жертвувала своє здоровля й життя на вівтарях ідеалів наших сусідів"...

Байдуже вже, що робиться Українця з безсумнівного Поляка, яким був еп. Куїловський, але яке знамение говорення про „ідеали сусідів"! Сучасні Українці мають „власні ідеали", але — що тут укривати — якіж убогі й тісні горизонти сих „ідеалістів", цілком неподібних до тих, котрі билися „за нашу й вашу свободу"!... [2])

По еп. Куїловськім один рік (1899—1900) управляв дієцезією молодий, бо 34-літний епископ, екс-офіцер драгонів, граф Андрій Шептицький, котрий в р. 1900 обняв митрополію. „Кресовий" Поляк, котрий помалу ставав Українцем, могутна індивідуальність, чоловік великої ерудиції: теольог, правник, фільольог — митрополит Андрій гр. Шептицький заважив на історії гр.-кат. Церкви в Польщі, але на безсторонну оцінку його праці ще завчасно. Як станиславівський епископ не міг нічим зазначитися з причини закороткого часу заряджування дієцезією.

По еп. Шептицькім до р. 1904 дієцезією адміністрував вікарій о. Василь Фацієвич.

В р. 1904 обняв дієцезію і править нею до сегодня один з найвизначніших і найбільше пошани гідних уніятських епископів, о. др. Григорій Хомишин. Трицять літ правління еп. Хомишина то трицять літ боротьби. Душпастир з покликання, котре зазначилося від молодих літ, тип апостола-реформатора, чоловік з незломними переконаннями й великою енергією, котра дозволяє йому плисти протн струї, епископ Хомишин се передовсім католицький Епископ. Чужий йому національний шовінізм, хоч з українським народом звязаний кровю, чужий йому такий характеристичний страх перед всім, що польське, і недовіря навіть до Риму. — Вже як ректор Головної Семинарії у Львові о. др. Гр. Хомишин почав боротьбу за підставові реформи, котрі мали на цілн піднесення рівня тої так занедбаної школи. „То не семинарія — писав пізніше сам епископ — то не духовна інституція, але духовий розклад. В такій семинарії нема сліду духового проводу, а всякі релігійні практики, хочби найпримітивніші й найконечніші — то хіба кпини з релігійного життя!"...

Річ ясна, скорочення самоволі, реорганізація й піднесення рівня внутрішнього життя не були легкою справою: стрінувся о. ректор не лише з укритою опозицією, але і з проявами отвертого бунту. Одначе не піддався, — і свого діпняв.

Як ординарій дієцезії о. епископ мав нечувано трудні і тяжкі завдання з огляду передовсім *на знаменну історичну добу, в котрій* править. Заедно зростаючий шовіністичний український рух, котрий нераз викривлює католицизм Українців; доба війни і звязана з нею апостазія богатьох(?) священиків та ще численніших світських, що з подивугідною легкістю переходили на православіе; по війні — заострені українсько-польські взаємини; брак священиків, котрі могліб називатися правдивими католицькими душпастирями; сектанство, що шириться між народом, все те вимагало й вимагає величезної енергії, незломної волі і передовсім істинно апостольської віри й запалу. — Епископ Хомишин спосібний до найвідважніших („найзухвальших") учинків, бо зустрічаючих найзавзятіший опір. Так вже в р. 1916 задумував впровадити новий стиль, коли ціла Европа, не виключаючи большевиків, приняла григоріянський стиль. Лише православна Церква на еміграції і в Польщі та гр.-кат. Церква придержуються *в своїм житю старого стилю*. Той справи не полагоджено з причини спротиву українських націоналістів, але то, що зробив в тім напрямі епископ, улекшить з часом впровадження нового стилю. — Друга справа — велика і рішаючого значіння — щасливо допроваджена до успіху, се справа целібату священиків. Епископ Хомишин, доцінюючи відемний вплив родин на душпастирів, мимо нагального спротиву священиків і богатьох епископів, перший, бо ще в р. 1920 впровадив целібат у своїй дієцезії, — за ним в р. 1925 пішов епископ перемиський. В дієцезії львівській під правлінням Митрополита, целібат не обовязує дотепер. В біжучім році в станиславівській дієцезії число безженних священиків вже перевисшило число жонатих. Так на загальне число 519 священиків в дієцезії жонатих є 253, безженних разом з вдівцями й монахами — 266. — Трета справа, котру довершив о. епископ Хомишин — то піднесення й зорганізования релігійного життя та поглиблення католицької свідомости між вірними.

Як дуже влучно виказав у своїй брошурі „Гр.-кат. Церква в пол.-східних воєвідствах" Г. І. Лубеньский, католицизм уніятів виїмково плитний[3]). Традиції давної унії майже цілковито забуті, зрештою вони майже чужі для уніятів з причини польськости давної унії; національна ненависть спричинила те, що латинський католицизм відстрашує уніятів-українських шовіністів, бо ідентифікують його з польськістю, православіе близше, звідси — апостазії й сектанство...

Епископ Хомишин веде вперту боротьбу з пересудами й тіснотою думання, котра хоче підпорядкувати релігію політиці, — поборює псевдоспасенне для Унії очищування від латинських домішок, — вказує на конечність поглиблення католицької свідомости, напр. найсвітліших часів історії унії на землях Річипосполитої Польської, творить католицькі організації, підпирає католицький видавничий рух і т. д.

50-ліття Станиславівської дієцезії то постійна боротьба з труднощами, то безупинне творення нових умовин в цілі піднесення свідомости загалу. Були в гр.-кат. Церкві епископи, котрих найбільшою журбою було буджения української національної свідомости, — є тепер епископ, котрий ціле своє життя посвятив на буджения релігійної свідомости... — Доля гр.-кат. Церкви в Польщі залежить в значній мірі від того, чи уніяти підуть без застережень за голосом епископа Хомишина. — В. Харкевич.

---

[1]) Річ ясна, що Преосв. Пелеш писав свою історію по німецьки, бо ми тоді були в німецькій державі. Отже річ природна, коли автор такого твору хотів поінформувати про нашу історію німецьку суспільність і через неї ширший світ. Ще в більшій мірі надається до інформування учених всіх народів мова латинська й ніякої образи польській мові не робить той, хто пише по латиньски чи в іншій мові. — Ред. „Нової Зорі".

[2]) Шановний Автор *позволив собі* зачислити Преосв. Куїловського до Поляків мабуть з тої причини, що він брав участь в польській повстанні. В такім разі можнаб зачислити до Мадярів всіх тих Поляків, що брали участь в мадярськім повстанні в 1849 р., до Німців тих Поляків, що брали участь в революції 1848 р. в Німеччині, до Французів тих Поляків, що брали участь у Вел. Франц. Революції, в наполеонських війнах і у французькій революції 1870 р., до Італійців тих Поляків, що брали участь в повстанні Гарібальдія, до Москалів тих Поляків, що брали участь в рос. революції і т. д. Та очевидно п. Харкевич ледви чи погодився-б на таке ставлення справи, мабуть на підставі відомого клича: „То цо іншего", хоч воно те саміське. Щодо гарного гасла „за нашу і вашу свободу" — то між старшими родами української інтелігенції в Галичині ледви чи є оден, котрого члени не боролися разом з Поляками під тим кличем. *Та сегодня бачимо* такий факт: від хвилі коли Поляки здобули свободу, члени тих українських родів не мають на своїй землі навіть процентового доступу до висших шкіл... А чи нова виборча ординація дасть нам доступ до сойму і сенату? І п. Харкевич ще пише про нас так, якби ми йому як Поляковн якусь кривду зробили... Величаве і в своїм роді одиноке! Подібне „почуття польської кривди" можна вичитати в інших польських органах, котрі жалуються, що Українці з назвисками на „ський" не хочуть себе уважати... Поляками, — хоч цілий світ знає, що такі назвиска масово істнують у всіх словянських народів. — Ред. „Н. Зорі".

[3]) Що він виказав, про те буде ще мова в „Н. Зорі". — Ред.

Що пишуть про великодне число „Нової Зорі"

„Бюлєтин Польско-Українські" ч. 18 (105) з 5 с. м. пише в рубриці „Зе свята і краю" п. з. „Сьвйонтечна праса українська": ...„З періодичних видань найбільше досконало випали числа часописів „Нова Зоря" і „Наш Прапор". Майже ціле число „Нової Зорі" присвячене 50-літньому ювилеєви повстання й діяльности станиславівської греко-католицької дієцезії. Як звичайно сей орган ціхує грунтовно опрацьований матеріял і гарне графічне виконання".

Ювилей монарха великої нації

„Час" в ч. 24 приніс гарний опис ювилею п. Ст. Горинської: ...Ревія, котрої не зумівби вирежісерувати найліпший американський режісер, хочби мав до диспозиції всі Голівуди, зірки і всі американські міліярди. Така ревія відбувається раз на кількадесять літ, ревія, що вросла з історії й величі англійського народу. То не штучно створений або вирежісерований історичний фільм, то розвинений нагло звій пергаміну, майстерно, барвно й по мистецьки, *ніби його* середновічні монахи ілюмінували й містить в собі те, що кождий Англієць має найдорожшого, те, що найвисше цінить — живу історію і традицію. То не маскарада, то не музейна сукня, то не хиби й добрі прикмети предків, витягнені з комори й на один день витріпані з пороху. То живий день *вчерашний, получений* з нинішним і завтрішним в одну нерозривну цілість. Чи то теперішний ювилей, чи коронація короля Юрія, чи похорон Едварда або Вікторії, чи інші давніші, жалібні або погідні торжества — всі мають одну ціль: підчеркнути силу й єдність британської Імперії й зазначити, що королівська родина се той могутности й єдности тривалий символ. Сегорічний ювилей ріжниться однак від пишних торжеств, котрі я бачила: від похорону короля Едварда й коронації короля Юрія. Сим разом Англійці хочуть задемонструвати, що хоч 25 літ панування Юрія V було добою війни, нещасть, неспокоїв, економічного *заломання*, Джон Буль — той завзятий бульдог — затиснув зуби, остоявся й буде тривати. Джон Буль вийшов зі своєї резерви. Лондон більше шалений, несамовитий, ніж колинебудь. Його стрій, то вже не святочне прибрання, то яскраві, крикливі, занадто переладовані базарні шати. Той день ювилейний, той тиждень, той місяць, той цілий сезон, що складається з ряду торжеств і походів та пишних фестинів, мусить мати щось спільного з ярмарком пустоти, з Vanity Fair. Хоч *Лондон* має 1½ міліона гостей, хоч у крамницях не можна перепхатися, хоч на вулицях все може рухатися рухом заледво слимаковим, — ті великанські обороти дадуть не лише спонуку до фінансового відродження. Гроші пливуть на добродійні цілн в заворотних сумах, користають робітничі фундації і для молоді, користають шпиталі й ріжні фонди і трести. Той фундує ювилейний обід для всіх беззахисних, сей власним коштом печатає міліони програмів, продаваних на добродійні цілн. То гарні відрухи, се жести й спонтанічна жертвенність, які не знаю чи можна стрінути в якімнебудь іншім народі. І в теперішних часах незвичайний прояв, що ті жертви пливуть або просто на королівський заклик, або на його почесть, злождену королеви або комунебудь з його родини. — Символ непохитний, як непохитна віра Анґлійців, що ся доба історії се останне 25-ліття докинене до списаних на пергаміні хронік — се дальший тяг довгої ще, дуже довгої й напевно величної, хочби змінної історії.

Політичний гумор. Чи то правда, що Японці то майстри в магічних штуках? — Правда. Атже недавно перемінили совітського медведя в заяця, котрий утік від власної зелізниці.

Гумор. — Знаєш, Владку, моя наречена то правдивий ангел. — Може й ангел, тільки вона занадто мальована. — А ти бачив ангела немальованого?

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Конференція Епископату Польщі відбулася в Варшаві в днях 4—6 травня с. р. при участи 33 Епископів. Займалися на ній головно питаннями навчання й виховання шкільної молоді. Епископат стремить до примінювання у всіх ділянках шкільництва постулятів католицької науки,котра є найважнішою підставою здорового виховання молодого покоління для Церкви й Держави. Між іншим Конференція Епископів знов звернула свою увагу на такі відємні прояви в вихованню молоді, якими є напр. коедукація, образування й виховання католицьких дітей некатоликами, надуживання фізичного виховання зі шкодою для фізичного й морального здоровля молоді, підпирання орґанізацій, котрі ранять духа католицької молоді і т. д. Крім того Конференція занялася внесеними до Епископату скаргами на уділювання іновірцям розводів подружжам, котрі заключено в Католицькій Церкві. Епископат постановив якнайенерґічніше виступати проти того і пригадати католицькому суспільству нерозривність катол. подружжа.

З Кривчиць під Львовом пишуть нам: Третого дня Великодних Свят по співаній Сл. Божій в Кривчицях правилася під церквою панахида за померших. В часі *богослуженя крутилися* під церквою з папіросами в устах і руками в кишенях ріжні кривчицькі типи. Один з них Осип Войнарович підійшов до хреста, зняв вінець, кинув ним кілька разів до землі і порозривав на кусні. Товариші „героя“ почали плескати в руки і кричати „браво“. Таке сталося підчас панахиди. Якраз на той час не було постерункового, який мав службу і точно її сповняв, навіть з великою увагою вислухав проповіди і частинно Сл. Божої. Вірні вище згаданим мексиканським вибриком не далися спровокувати, в скупленню духа вислухали Богослуженя і коли при кінці хор заспівав „Видиш брате мій“, всім потекли щирі сльози. Народ відійшов сильно збудований і тут також на наших учасниках сповнилася приповідка, що „нема нічо злого, що не вийшлоб на добро“. (На нашу думку, зле поводиться кождий, хто спокійно дивиться на такі мехіканські виступи як вище описаний і не причиниться до того, щоби злочинцеви перешкодити в його злочинстві. — Ред. „Н. Зорі“).

Відновлення катедри св. Марка

Як італійські спеціялісти страшно лаяли архитекта Маранґонія і як його тепер хвалять.

Після 25-літних клопотів і зусиль закінчили відновлення знаменитої венецької катедри св. Марка. Знов будуть показувати туристам мозаїку, котрої не бачили покоління людей, що приїздили до Венеції. Одна з найкращих мозаїк в Італії представляє картини з Апокаліпси. Реставрація катедри була незвичайно трудна, бо поки закінчували працю в одній части величезної будівлі, в другій появлялися свіжі росколини. Начальник робіт реставратор Маранґоні та його помічники мусіли працювати весь час при жорстокій критиці інших спеціялістів. Архітекти, мистці, любителі старини та ін. постійно обвинувачували Маранґонія в нарочнім знищенні й зіпсутті мозаїки, котру він мусів здіймати для заміни іншою. Одначе ті, що його грімко осуджували ще тому кілька літ, тепер однодушно заявляють в пресі, що катедра св. Марка розвалиласяб, колиб не поручили роботи Маранґоніему. Фундаменти знаменитої катедри св. Марка стоять на деревляних палях, спущених в глину кілька метрів низше дна венецьких каналів. Фундамент був побудований неправильно й *істнування катедри богато століть — се* чудо. Основні стіни й колюмни — порожні. Їх наповнили всяким сміттям. Вони кришилися під тяжкістю верств мрамору й мозаїки. Реставратор мусів здіймати всю мозаїку, наперед понумерував всі частини, щоб укріпити стіни й колюмни катедри. До того треба було поставити руштування для підпори. Часто робітникам треба було кілька годин для того, щоби внутрі пустої стіни заложити три або чотири цегли. Се була во істину праця Сизифа. Маранґоні за чверть століття праці над відновленням катедри св. Марка став старцем.

Нема нічого кращого й нічого, що обезпечалоб більшу оборону, як коли многі показують послух одинокій порядкуючій волі. (Тукидид).

Кождий, хто хоче тішитися славою, повинен набратися важкої вмілости: в свій час зійти з очей. (Заратустра).

Зїзд орґанізації „Про Део“

В Женеві відбувся 4-ий зїзд міжнародної орґанізації „Про Део“, котра обеднує католиків, православних і протестантів. Завдання її — будити совість супроти переслідувань християнської релігії в СССР і в Мехіку. В зїзді брали участь представники 11 країв: Австрії, Анґлії, Бельґії, Бразилії, Німеччини, Злучених Держав Півн. Америки, Росії, Швайцарії, Франції, Югославії та Японії. Зі звітів видно, що безбожницька акція в СССР не ослабла. Її ведуть дальше систематично. Визнавання і навчання Євангелії строго заборонене. Християн переслідують. Голод навістив знов широкі простори СССР. Одначе поміч голодуючим майже виключена з причини становища влади. Також представлено переслідування християнства в Мехіку. Зібрані ухвалили видати відозву до голов християнських держав, щоб ті держави вимогли від Союзу Народів ухвалу, зобовязуючу її членів до пошанування християнської віри та уможливлення їй свобідного навчання і поширення. (КАП).

Місійний катол. студ. конґрес

В Любені відбувся II-ий Місійний Конґрес товариств катол. університетської молоді при участи представників 16 держав. Обговорювано місійні і кольонізаційні справи. Проф. місіольоґії любенського університету о. Шарль в рефераті п. з. „Пекучі справи“ порушив справу навернень. На підставі статистики ствердив, що мимо напруженої місійної діяльности на цілій земній кулі, число навернень замале супроти загалу людства і приросту населення. Референт підкреслив конечність скріплення апостольської діяльности і зазначив, що одно з найважніших завдань теперішної хвилі се розширення на весь світ Католицької Акції. (КАП).

Евхаристійний конґрес в Італії

Згідно з рішенням постійного італійського комітету евхаристійних конґресів 11 краєвий евхаристійний конґрес Італії відбудеться в часі від 4 до 8 вересня с. р. в м. Терамо, в провінції тоїсамої назви, в середній Італії. „Оссерваторе Романо“ подає, що головна тема нарад конґресу буде: „Евхаристія й Євангелія“.

Міжусобиці на Руси

Що про них пише літопис Нестора.

1194 — В лѣто sфв (= 6702). Святославъ позва братью свою въ Роговъ: Ярослава, Игоря, Всеволода и поча с ними доумати, хотя на Рязаньскии князи, бяхоуть бо имъ рѣчи про волости...

1195 — В лѣто snг (= 6703)... Сослався Рюрикъ (вступив на київський престол після Святослава, що вмер 1194 р.) со Всеволодомъ сватомъ своимъ и с братомъ своимъ Давыдомъ, послаша моужи своя ко Ярославоу и ко всимъ Олговичемъ, рекше емоу: целоуи к намъ крестъ со всею своєю братьею, како вы не искати отчины нашея Кыева и Смоленьска под нами и под нашими дѣтми и подо всимъ нашимъ Володимеримъ племенемь. Како насъ раздѣлилъ дѣдъ нашь Ярославъ по Днѣпръ, а Кыевъ вы не надобѣ. И Олговичи же сдоумавше и пожалиша себе, рекше ко Всеволодоу: ажь ны еси вмѣнилъ Кыевъ, тоже ны его блюсти подъ тобою и подъ сватомъ твоимъ Рюрикомъ, то в томъ стоимъ; ажь ны лишитися его велишь отиноудь, то мы есмы не Оугре ни Ляхове, но единого дѣда есмы вноуци; при вашемъ животѣ не ищемь его, ажь по вас, комоу Богъ дасть. И бывши межи има распрѣ мнозѣ и рѣчи велицѣ и не оуладишася...

Сдоумавъ Ярославъ Всеволодичь, Князь Черниговьскии, с братьею своею, перестоупивъ крестное цѣлование... посла сыновця своя ко Витебьскоу на зятя на Давыда... воеваша Смоленьскоую волость...

1196 — Въ лѣто snд (= 6704) ... Рюрикъ же приведъ братью свою и дикыи Половци и почаша воеватися со Олговичи... И тако воевашася межи собою, ѣздячи, все лѣто и до осени...

Тое же осени Романъ Мьстиславличь, зять Рюриковъ, пославъ люди своя воевать волость Рюриковоу и Давыдовоу, помогая Олговичемь...

Рюрикъ... хотѣ ити на зятя своего, а сыновца своего Мьстислава посла в Галичь к Володимерю, река емоу: зять мои перестоупилъ рядъ и воевалъ волость мою, а ты, брате, оттолѣ со сыновцемъ моимъ воюита волость его... Володимеръ ехавъ со Мьстиславомъ, повоева и пожьже волость Романовоу около Перемиля, а отселѣ Ростиславъ Рюриковичь с Володимеричи и с Чернымъ Клобоукомъ, ехавше и повоеваша и пожгоша волость Романовоу около Каменця...

Тое же осени Ярославъ Всеволожичь Черниговьскыи слышавъ, ажь Всеволодъ и Давыдъ вшедша в землю их и жьжета волость ихъ и Вятьскыя городы поимали и пожьглѣ, Ярославъ собравъ братью свою и сдоумавъ с ними, пожали земли своея и затвори два Святославича в Черниговѣ, Олга и Глѣба, иныи городы затвори, блюдяся от Рюрика, а самъ еха противоу Всеволодоу и Давыдови, совокоупивъ братью свою и сыновця своя и дикыя Половци...

1202 — (Л.) В лѣто snі (= 6710) ... Вста Рюрикъ на Романа и приведе к собѣ Олговичѣ в Кыевъ, хотя поити к Галичю на Романа. И упереди Романъ, скопя полкы Галичьскыѣ и Володимерьскыѣ, и въѣха в Русскую землю, а Володимиричи лишася Рюрика ѣхаша к Роману, и Чернии Клобуци вси совкупившеся ѣхаша к Роману и что городовъ Русскихъ и ис тѣхъ людье ѣхаша к Романови. И ѣха наборзѣ со всѣми полкы к Кыеву Романъ и отвориша ему Кыяне ворота... и води Рюрука къ кресту и Олговичѣ... и пусти Рюрика въ Вручий а Олговичи за Днѣпръ Чернигову. И посади великый князь Всеволодъ и Романъ Инъгвара Ярославича в Кыевѣ.

1203 — (Л.) В лѣто snаі (= 6711), мѣсяца генваря въ в(2) день, на память святаго Силивестра папы Римьскаго, взятъ бысть Кыевъ Рюрикомъ и Олговичи и всею Половецьскою землею. И створися велико зло в Русстѣй земли, якого же зла не было отъ крещенья надъ Кыевомъ, напасти были и взятья, не якоже нынѣ зло се сстася: не токмо одино Подолье взяша и митрополью святую Софью разграбиша и манастыри всѣ и иконы одраша, а иныѣ поимаша, и кресты честныя и ссуды священыя и книги и порти блаженыхъ первыхъ князей, еже бяху повѣшали в церквахъ святыхъ на память собѣ...

Мятежь бысть межи братома и Володимеромъ и Романомъ. Роман же ѣха во Оугры. И бися с братомъ. И побѣди, въза Галичь. А Володимеръ бѣжа во Поутивль.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Книжки і брошури „Н. Зорі" і „Правди"

3) В 1934 р. відбувся в Станиславові Перший Український Жіночий Конґрес. З приводу сего конґресу принесла „Нова Зоря" ряд статтей, котрі відтак вийшли як відбитка п. з. „Жіноча справа". В книжечці є такі розділи: „Значіння жінки", „Жіночий рух: що його викликало", „Свічка, що горить на обидвох кінцях рівночасно", „Жінка і дитина".— Становище жінки в суспільности представлене в книжці „Жінка і суспільність". Се реферат Д-ра Назарука, виголошений на засіданні Генерального Інституту Католицької Акції у Львові дня 14. IV. 1934 р. По рефераті відбулася дуже цікава дискусія, котру в цілости напечатано в згаданій книжечці. В одній і другій книжечці присвяченій жіночому питанню в нас підкреслено, що „жінка тільки тоді здібна нести на собі великий тягар обовязків доброї подруги і доброї матері дітям, коли вона дійсно релігійна". („Жіноча справа"). Роля жінки в суспільнім життю також дуже велика й тяжка. І в тім „жінка може собі влекшити тай взагалі уможливити несення того тягару, коли перейметься дійсною релігійністю. Тільки вдивлена в постать Спасителя, що паде під хрестом своїм, але не вирікається двигати на собі страшного тягару, який викликали інші... зможе наша жінка дорости до своєї великанської та незавидної ролі". („Жінка і суспільність").

В книжечці „Гадяцький договір між Польщею й Україною в 1658 р." описана ґенеза договору, поданий повний текст гадяцького договору в оригіналі та затвердження договору тодішним польським соймом і сенатом. Вкінці представлені лихі наслідки, які потягнуло за собою те, що обі сторони, Поляки й Українці заняли негативне становище супроти Унії. Негативне становище козаків до Унії причинилося до того, що Москва загарбала Україну в імя спільної православної віри.

Коли Дмитро Донцов видав свою книжку „Націоналізм" і вона зачала видавати свої страшні овочі м. ін. розбивання голов камінцями на ювилейнім обході Франка, убийства своїх же людей, тоді видавництво „Нової Зорі" видало брошуру Д-ра Назарука „Націоналізм Донцова й інші мішуґізми". В ній популярно представлені ріжного рода українські націоналістичні демаґоґії та наслідки тих демаґоґій. Книжка надається до масового ширення, бо й тепер бушують в нас ріжні демаґоґії. Наш нарід навістили подекуди ріжні релігійні пошести-хороби сто разів гірші від найгірших недуг духових. Се ріжні секти: евангелики, штундисти, методисти, суботники, баптисти, адвентисти, байбельники й інші. Духовий батько всіх тих сектантів був упавший священик Мартин Лютер. Хто був Лютер, що дав почин до основання ріжних протестантських сект і є духовим батьком богатьох новіших єресей, цікаво оповідає о. Володимир Пороцко в книжечці „Хто такий був Мартин Лютер?" Вона надається дуже до ширення, особливо в околицях нашого краю загрожених сектами.

В 1934 р. вийшла накладом Української Католицької Орґанізації дуже цікава книжка відомого українського католицького письменника Василя Маковського: „Андрей" на засланні. Се одиноке в українській літературі оповідання про те, як Москалі в часі світової війни переслідували Українців католиків і заводили православя в Галичині. — Невеличка та дуже поучаюча книжечка Д-ра О. Назарука „На Спокійнім Океані", вражіння й думки з дороги з двома ілюстраціями. Автор оповідає, як він з республиканця став монархістом під впливом вражінь і переживань на Спокійнім Океані і в далекім місті Вікторії в обличчі памятника англійської королевої Вікторії, котрий на його очах шанувало англійське робітництво. Спомини переплітані рефлексіями про фільософію історії українського народу.

Літом 1934 р. невідомий терорист вбив польського міністра внутрішних справ Перацкого. Міністр справедливости заявив, що вбийник вийшов з українського підпольного середовища. „Нова Зоря" зареаґувала на се цілим рядом статтей, з котрих повстала дуже цікава книжечка А. Ч. „Террор в минувшині, з політичної практики двох народів". В тій книжечці виказано на основі політичної практики римського народу супроти жидівського народу і навпаки, що террор тяжко пошкодив Римлянам і Жидам. Се перша в українській мові брошура присвячена спеціяльно теророви. Вона повинна знайтися в кождій українській хаті, де є молоді хлопці і дівчата, щоб можна було їм вияснити весь жах і все затроєння публичного життя терором.

На кінець згадаю ще дві більші книжки, що їх видало наше видавництво. Се велика історична повість Назарука „Роксоляна", сторін 300. Героїня повісти — жінка султана Солеймана, Анастазія Лісовська, дочка нашого священика з Рогатина, що в XVI стол. дісталася до турецької неволі й відтак по ріжних пригодах стала жінкою турецького султана та необмеженою панею двора і великої турецької держави.

Як окрема книжка вийшла в 1932 р. „Українська Проблєма". Написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу Преосв. Кир Григорій Хомишин, Станиславівський Епископ. В книжці представлена українська проблєма з католицького становища на основі довголітної обсервації і досвіду. Се фільософія нашої сучасної історії, представлена з глибини католицизму. Перша часть подає критику деструктивної роботи схибленого націоналізму, в другій частині обговорена конструктивно-консервативна робота.

Два останні видання „Нової Зорі" се праці Д-ра Назарука п. з. „Венеція" і „Вибір звання". Обі ті теми в окремім виданні обговорені в нашім письменстві вперве. Взагалі між виданнями „Нової Зорі" і „Правди" звертають на себе увагу часто такі теми, яких досі ніхто в нас не обробляв. І тим власне обговорювана бібліотечка спеціяльно цінна.

З сего короткого огляду видань „Нової Зорі" бачимо, що в нас вже є досить поважна скількість католицьких видань, в котрих представлені ріжні питання нашого релігійного, національного й суспільного життя з католицького становища. Та не вистарчить лише видати книжку, треба щоб ту книжку купували, читали і після того поступали. Нажаль наші католики дуже мало купують католицьких видань. Католицькі книжки припадають порохом, — а по наших читальнях ба навіть по священичих домах повно ріжних „Швейків", котрі затроюють наш нарід. Крайна пора, щоб у тім настала зміна!

Д-р Степан Годований.

[6]) Оцінку сеї книжки гляди: Записки ЧСВВ, III том, 759 стор.

Наш релігійний театр

Зі зростом католицького руху серед галицьких Українців виринає — побіч справи відповідного поставлення католицької преси й літератури — справа релігійних драматичних творів. Наші релігійні орґанізації: Марійські Т-ва, Кружки КАУМ і найновіші т-ва „Скали" в Станиславівщині, котрих число росте постійно, потребують конечно добрих релігійних драматичних творів, щоб їх могли ставити з успіхом аматорські гуртки. Нажаль у нас відчувається брак відповідного репертуару для аматорських гуртків. Зокрема майже повний брак наших оригінальних чи перекладних релігійних драматичних творів, пристосованих до вимог наших аматорських сцен. Крім кількох невдатних спроб релігійних пєс у нас досі не появилося нічого замітнішого на тім полі.

Тому рік наші міщани в Городку к. Львова ставили „Пасхальну Драму" д-ра Василя Левицького. Вона мала успіх серед селянства, одначе ся річ рішучо не надається для ставлення її на більшій сцені у Львові через її примітивний текст, жахливу перестарілу мову і кепську будову.

Тому виставлення історично-релігійної драми Меріяма-Лужницького „Посол до Бога" у Львові в Великім Міськім Театрі слід уважати за свого рода переломову подію в ділянці нашого релігійного театру. Та чи оправдала ся драма сподівання львівської і позальвівської публики?

Наша публика, що була на премієрі „Посла до Бога", розходилася назагал розчарована. Тому що премієра сеї драми відбулася під протекторатом ВПреосв. Митрополита Андрея Шептицького, всі очікували якоїсь ревеляції. Тимчасом се був лише перший крок на більшу міру в ділянці нашого релігійного театру. На великій конструктивній сцені 90 людей, в тім лише кількох фахових акторів, решта ученики Малої Семинарії, мали відтворити одну кріваву сторінку нашої історії. Без потрібних численних проб, без уміння порушатися на великій сцені, ся драма не підготована відповідно, не могла мати успіху.

Текст драми був двічи конфіскований. В третій перерібці сконфісковано весь прольоґ, лишаючи з нього тільки пісню „Христос Воскрес!"...

Акція „Посла до Бога", сперта на історичнім тлі, не переконує глядачів про слушність уніятів. Тимсамим ціла драма не осягає ціли, наміченої автором. Підчас премієри більше промовляли до переконання скарги православних на кріваві переслідування зі сторони латинян і уніятів, як голословне заперечення тих скарг устами св. Йосафата: „Се неправда!"

Не вдаючись тут в подрібний розгляд вистави „Посла до Бога", хочу зазначити, як треба на мою думку трактувати релігійні теми. Передовсім особи, що виступають в релігійних драмах, повинні промовляти по можности власними словами з їх творів. Так прим. коли в 1934 р. у Відні ставили „Passionsspiel" К. Шенґерра, Ісус Христос і Апостоли промовляли словами з Євангелії. В той спосіб оминено всякі можливі анахронізми та кепську інтерпретацію думок поодиноких осіб. Коли автор схотів представити в драматичнім театрі історію Унії та її Подвижника св. Йосафата, він повинен був вибрати два шляхи: 1) Або держатися життя св. Йосафата і представити його в кількох картинах з ріжних боків, розуміється на тлі тогочасної дійсности. В прольозі треба було представити Берестейську Унію. В дальших сценах повинні були виступити уніяти і православні і на тлі їх боротьби зарисувалась ярко могутня постать св. Йосафата. Вона повинна захопити глядачів

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

палкою огненною проповідю єдности християнських Церков.

2) Або представити історію Унії в ряді історичних картин починаючи від короля Данила, від Митрополита Ізидора та Фльорентійської Унії, потім послухання українських Владик у Св. Отця Урбана VIII з його памятними словами на адресу Українців, дальше Берестейська Унія, релігійна боротьба між Українцями, мученича смерть св. Йосафата, роля ОО. Василіян в ділі Унії, хвилі росту й упадку Унії. Вкінці як апотеоза живий образ в котрім моглаб бути представлена вся Україна, зєдинена у стіп Апостольського Престола.

Отсі вказівки мігби використати автор „Посла до Бога“, колиб він взявся до четвертої перерібки своєї драми. В такім стані, як тепер „Посол до Бога“ не мігби мати успіху на наших сценах. Відповідно перероблений „Посол до Бога“ мігби започаткувати нову добу в історії нашого релігійного театру. — І. С.

Примітка Ред.: Містимо сей голос тимчасово з тим, що нашу думку про нову драму вискажемо в слідуючім недільнім числі.

Нові видання

Майські пісні на жіночий (або дівочий) хор укладу Степана Горака. 1. Марія (ціна 40 гр.), 2. Вістунко сонця (ціна 40 гр.), 3. Враз з летом тихеньким мотилька (ц. 60 гр.), 4. А Ти по днях наруг (ц. 40 гр.). Львів 1935. 25.2×17.5. — 1) Видані пісні придадуться на Марійські концерти й до співу в наших церквах. Апробовані гр.-кат. Митроп. Ординаріятом. 2) Замовляти: Церковний Хор при церкві ОО. Василіян, Львів, Жовківська ч. 36. На почтову пересилку долучити почтовий значок за 15 гр. — (л).

Єднаймося, діти України!... Слова й музика І. Омельського. — **Пливе човен...** Народня пісня. Аранж. І. Омельський. Накладня „Торбан“ у Львові ч. 267. Ціна 50 гр. (Львів 1935), 31.5×23.3,2. — Перша пісня, в укладі на міш. хор, справді гарна й легка. Сам добір мельодії й легка гармонізація дають запоруку, що кождий дириґент подбає мати згад. пісню в своїм музичнім репертуарі. Долучена аранжівка „Пливе човен“ гарна й принадна. Радо витаємо нового автора на нашім музичнім полі. — о. М. Борса, ЧСВВ.

Д-р Осип Назарук: **Вибір звання.** Виклад виголошений дня 7 травня 1934 р. для VII і VIII кл. філії Української Академічної Гімназії у Львові. Сторін 80. Ціна 40 сот. Накладом Української Католицької Орґанізації. — Справа обговорена в сій брощурі все актуальна для всіх родин, що мають дітей, особливож актуальна тепер, коли молодь здає матуру.

З новин чужого письменства

„Ключ до скритих тайн“ називається нова книга, котра появилася в видавництві Фаскеля. В ній Моріс Маґр описує мудрість друїдів і значіння свастики, пробує вияснити леґенду Ґраля і т. і.

Кара Шемсад Рашід Сафет написав історію епохи Атиллі. В ній пробує регабілітувати страшного вождя Гунів.

Вийшла дуже поважна і цінна праця проф. Р. Сетона-Ватсона з історії заграничної політики Анґлії п. з. „Дізраелі, Ґледстон і східне питання“.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ книжочок і брошур виданих „Новою Зорею“ і „Правдою“ можете одержати за попереднім надісланням 31 зл. 75 сотиків і на почтову пересилку 3 зл. Знижка триватиме вже недовго. Потому ціна наших видань буде виносити знов поверх 60 зл. Подбайте про забезпечення свого оточення в добрі книжки!

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПРОЄКТ НОВОЇ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ остро скритикувала преса польських ендеків і соціялістів. Нпр. „Роботнік“ пише: Той проєкт, видуманий професором Козловским, в практиці принесе скасування виборів і заступлення послів іменованими людьми з одної політичної партії. В промові премієра Славека вдаряє глибока нещирість, котру трудно зрозуміти. Так покликаний до життя сойм і сенат не можуть мати ніяких претенсій до репрезентування дійсної волі краю. Легкодушність і нещирість се дві основні ціхи цілого того проєкту.

НАДЗВИЧАЙНУ СОЙМОВУ СЕСІЮ мають скликати 20 с. м. на 2 тижні. Сойм займеться тільки виборчою ординацією.

МІНІСТР ВНУТРІШНИХ СПРАВ Косцялковский видав обіжник до воєводів і старостів, в якім підкреслює, що адміністраційні кари повинні мати виховний а не лиш карно-репресійний характер. Адміністраційні власти не повинні карати горожан за дрібні прогріхи, які не повстали зі злої волі, тільки з недогляду або з незнання приписів. В таких случаях повиннося горожан остерігати.

ПРЕЗИДЕНТ ЕСТОНІЇ Паетс приїхав на днях до Польщі і буде лікуватися в Трускавци.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКОВІ ВЛАСТИ запросили польських офіцирів на кількадневний побут до Німеччини. Поїдуть комендант Вищої Воєнної Школи ґен. Кутшеба і 4 офіцири. Вони мають оглянути кілька осередків вишколу Райхсвери.

НІМЕЧЧИНА має 124 горожанських аеродромів, 109 воєнних і 25 спортових, одначе не всі аеродроми Німці оповіщують. Кромі того будують все нові. Більшість їх має підземні сховки. В кождім може зміститися по 16 великих літаків, кождий розлогом на 25 м. Таке пише нім. тижневик „Маріян“.

РОМУНІЯ годиться на перехід большевицької армії через свою територію, колиб Німеччина напала на Францію або Чехословаччину. Так заявив в Парижі ромунський мін. закордонних справ Тітулеску.

В ПРАЗІ головна виборча комісія затвердила 16 виборчих ліст до сойму й 15 до сенату. В виборах має взяти участь 9 міліонів голосуючих. Виставлено 3.500 кандидатів до сойму і 2500 до сенату.

В ЮГОСЛАВІЇ відбулися вибори до парляменту. Правительственна партія премієра Євтіча здобула 221 мандатів на всіх 370. Число голосуючих було 2,718.172, з того правительственна партія здобула 1,738.390 або 62,6% голосів. Опозиція здобула 873.248 або 35,4% голосів.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ Франції урядила в Парижі й інших містах Франції віча проти введення дволітної військової служби. Все те діється очевидно по наказу з Москви.

НОВЕ ЕСПАНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО утворив дотеперішний премієр Леру. Провідник народно-католицької партії Ґіль Роблєс став міністром війни.

3.000 ІТАЛІЙСЬКИХ ОФІЦИРІВ виїхало до Африки на приказ Мусолінія.

В ТОКІЮ відбувся політичний обід на честь совітського амбасадора Юренева. Він сказав м і., що совіти готові переговорювати з Японією, коли обі сторони заберуть війська знад границі. Амбасадор Юренєв заявив, що господарська розбудова совітського Далекого Сходу не звернена проти Японії.

ПРОВІДНИК ФІЛІПІНСЬКИХ ПОВСТАНЦІВ Рамос прибув до столиці Японії Токія. Він рішучо заперечив, неначе приїхав до Японії, щоб закупити зброю й амуніцію для повстанців.

НОВИНКИ

Українська Порадня для вибору звання при Рідній Школі у Львові, вул. Словацького 14, III пов., переводить психофізичні досліди, уділює поради в справі вибору звання і подає інформації про ріжного роду школи і курси. Урядові години кождого будня від 10—13 год. і у вторки і пятниці попол. в год. 15—17 до кінця сего шкільного року. Для писемних запитів треба долучити значок на відповідь.

Знижка для вертаючих з живців. Мін-во комунікації вводить знижки для тих, що лічаться в живцях від 1 травня до 15 червня і від 1 вересня до 31 жовтня. При виїздах з живців признають 50% зелізничої знижки. В головнім сезоні (липень—серпень) знижок нема. Знижки признають після 10-денного побуту в живці, коли віддаль неменша як 80 км.

Складайте жертви на „Український Город“ у Львові!

Самоурава в львівськім воєвідстві. На підставі нового самоуправного закону приступлено до реорґанізації сільських громад. З 2242 громад у львів. воєвідстві створено 241 збірних громад. Задержано ще 11 більших громад так, що тепер є 252 сільські громади (ґміни).

В Делятині в другім тижні посту відбулися реколєкції уділювані місцевими священиками. Великодних сповідей відбуто 2.300.

Часто трафляється, що особи, які бажають зложити датки на ведену мною акцію допомоги найбідніпшим не мають змоги мені особисто їх вручити. Тому повідомляю, що в таких случаях датки можна складати на мої конта в наших фінансових інституціях зґл. на бажання П. Т. жертводавця вишлю свойого заступника, яким під теперішну пору являється виключно п. Микола Арсенич. — Др. С. Федак.

Українські діти виконали ряд ґаївок другого дня латинського Великодня в Білім Домі у Вашинґтоні в прияві п. президентової Розвелтової і 50.000 добірної публики. Сей великодний балєт підготовив В. Авраменко. Діти вручили п. президентовій кошик з писанками. Виступ українських дітей був найкращий зі всіх традиційних виступів американської дітвори в Білім Домі.

Виставу катол. преси і книжки відкрили у Варшаві. Сей показ польського катол. видавничого руху викликав велике зацікавлення. Пора вже зробити виставу української катол. преси і книжки у Львові.

Пять нових костелів на Волині в луцькій дієцезії посвячено недавно. В Оженині збудували мурований костел заходом о. Яха, в Смизі покрив кошти будови Кремінецький Ліцей; в Бискупичах побудував костел ґраф Кацповский; в Крехівецькій Осаді побудували костел зі складок осадників при помочи підмог міністра Косьцялковского; в Житині побудували костел при допомозі Еп. Ґавліни, Архипастира польських військ. (КАП).

6 нових латинських парохій в луцькій дієцезії утворив Еп. Шельонжек: Малі Голоби, Ворончин, Стара Гута, Піще, Клесів і Лобачівка. (КАП).

Гора осунулася внаслідок повені на дорогу, що веде до Жабя. Всяка колова комунікація перервана.

Гумор. — Купець до посідача дібр: — А чому ви продаєте свої добра? — Бо сил не маю. Маєткову данину я витримав, ґрунтовий податок якось видержую, доходовий (той, що від страт) долягає мені, кризовий можеб я і заплатив, якби не було кріз, але нові шарваркові оплати ріжуть мене живцем: волю в місті умерти природною смертю.

Фільму про Христа заборонив Архиепископ Парижа. Ся фільма п. з. „Голгота" повстала під проводом о. Реймонда, голови франц. катол. фільмового комітету, одного з головних пропаґаторів ідеї катол. фільми. Вона коштувала понад 4 міліонів фр., котрі дали франц. катол. товариства. Причина заборони: некатол. підхід до особи Спасителя, котрий одержав в тій фільмі занадто людські прикмети.

В Центральній Бібліотеці Українознавства в Берліні від 1. III. до 31. XII. 1934 р. число відвідувачів виносило 1330 осіб. В тім часі прибуло нових 353 томів і нових журналів 1956 чисел.

Перейшла на католицизм одна з найвизначніших ірляндських композиторок і пяністок пані Аліція Аделяйда Нідгем. П-і Нідгем має в своїм творчім дорібку понад 700 пісень, маршів, гимнів, опер і т. д. і одержала почесний титул „Арфи Ірляндії".

Катол. фільма в Японії. З Токія повідомляють, що японське фільмове т-во „Ліккасту-Пікчер" викінчує велику фільму про 26 мучеників ОО. Францісканів, замучених в Нагасаці в 1597 р. Всі ролі обсадили Японці.

Новий розклад їзди з орієнтаційною мапкою, що в формі книжки узгляднює всі залізничі шляхи Галичини та полученя з важнішими осередками інших західньо-українських земель, Польщі й заграници — появиться в першій половині травня ц. р. накладом Кружка „Рідної Школи" в Станиславові. Ціна цього першого великого розкладу їзди в українській мові тільки 50 сот. Дохід призначений на „Рідну Школу", тому кожний Українець, як також товариства й установи, купують сей новий розклад їзди. Набувати від 15 ц. м. у всіх книгарнях і кіосках. Більші замовлення слати на адресу: Союзна Друкарня — Станиславів, вул. Собіського ч. 24. 24—1—3

Голова німецького новопоганського руху, проф. Вільгельм Гавер, написав в „Нахт-Авсґабе": Ми не почитателі Водана, бо не хочемо вертатися до сумерку богів. Одначе відчуваємо духовий звязок з тими, що створили Водана і богів Едди. Тому німецька віра не прийме христіянства — ні східного, ні західного... (Отже що властиво прийме та „віра"?).

Франко-совітський договір підписано в Парижі дня 2 травня. Загальна французька опінія є проти того пакту.

В Америці зорґанізувався комітет для святкування 100-ліття уродин найбільшого амер. гумориста Марка Твейна. Головство в комітеті приняв сам президент Америки Росвелт.

Всіх лосів в Польщі є 636 штук. Вони жиють переважно в біловежській пущі, на Поліссі та в лісах коло Вильна і Седлец.

Сян — Леґія (Коросно) 3 : 0 (1 : 0). Українська спортова дружина з Перемишля „Сян" виграла перші змагання за мистецтво А-кляси на Лемківщині з польською „Леґією" в Коросні. На сі змагання прибули наші Лемки навіть з дальших сторін, м. ін. деякі наші священики. Побіда української дружини дуже підбадьорила наших Лемків.

Гумор. — Жінка: Це скандал, так поводитися зі мною! Кождий, хто чувби, мусівби собі подумати, що я тут хіба кухарка... — Чоловік: Успокійся, бо ніхто того не подумає, хто лише був у нас на обіді...

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

На збіжевім ринку ситуація неодностайна. Нпр. в Катовицях пшениця і жито подешевіли на 25 до 50 сот., у Львові подорожіли на 50 сот.

На деревнім ринку велике оживлення. Сподіваються, що сегорічний сезон буде добрий задля робіт інвестиційних і будівельних. Мимо того виглядів на піднесення цін нема, бо нема грошей.

Ліцитація дібр Станислава і Ядвиги Краєвских в Чехах, Опліцку, Оглядові й ін. в пов. Броди і Радехів відбудеться в Бродах 21 травня с. р. Ліцитує Т-во Кредитове Земське у Львові. Виклична ціна понад 3 міліони зол.

В Сколім на пляжі зачали будову мосту, знищеного гірськими водами.

Промислово-торговельна палата у Варшаві ухвалила на внесок посла Вацлава Вісліцкого резолюцію, в котрій остро полемізує з двома заявами міністра торговлі і промислу Фльояра-Райхмана з 4. III. і 28. IV. с. р. В резолюції м. і. сказано, що на цілім фронті виміни хліборобських продуктів торговля в Польщі здевастована політикою інтервенціоністичною і кооперативною. До того заяви міродайних чинників, сперті на недостачі докладних дослідів, викликають шкідливе наставлення всеї суспільности в Польщі до торговлі і тим утруднюють господарський розвиток краю... Незла то „дискусія" торг. пром. палати столиці з міністром торговлі і промислу...

Внаслідок нових морських зброєнь Німеччини й Америки акції воєнного промислу підскочили. Сподіваються загальних перегонів зброєнь.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.30 зл. Золотий доляр 9.08—9.20. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 195—2.02; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.00; 1000 ром. левів 32.00—33.50 зл.; 100 австр. шілінгів 101 зл.; англ. фунт стерл. 25.80 зл.; 100 швайц. франків 172.00 зл.; ґданський гульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 43.00—43.75 зл.

Набіл: Маслосоюз платив 10. V. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. 2.50 зл., за 1 л. молока 16 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 2.25 зл. Тенденція на яйця, масло, молоко і сметану вдержана. Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 л. 25 гр.

ЗБІЖЕВА БІРЖА

Ціни в зл. льоко:	Підволочиська:	Львів:
Пшениця одноціла	18.00—18.25	19.25—19.50
Пшениця збірна	17.00—17.25	18.25—18.50
Жито одноціле	13.75—14.00	15.75—16.00
Жито збірне	13.25—13.50	15.25—15.50
Ячмінь сівний	13.25—14.25	
Ячмінь на мливо	12.25—12.50	14.25—14.50
Кукурудза	20.00—20.50	

Інші курси незмінні.

Виграні Державної Клясової Льотерії 50.000 зол. на ч. 96151. 10.000 зол. на чч.: 50645, 58730, 74402, 181160. — 5.000 зол. на чч.: 41718, 54234, 98200, 145583, 162240, 174820. — 2.000 зол. на чч.: 228, 13002, 19798, 40453, 44131, 49115, 57305, 68314, 87541, 91157, 91695, 91918, 111379, 118663, 122175, 129609, — 1.000 зол. на чч.: 5390, 5777, 6064, 6750, 8190, 8385, 12035, 12501, 12520, 13844, 15115, 15364, 21733, 21463, 23749, 23858, 35585, 39913, 46167, 75519, 75020, 78546, 84368, 91280, 93126, 101616, 109087, 113934, 155181, 156359, 166895, 184610, 184652.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **О. Іван Степанів,** гр.-катол. парох в Заболотцях, крилошанин і ювілят, помер 6 с. м. в 88 році життя, в 55 році священства. В. Й. П.!

ОГОЛОШЕННЯ

За удержання — студент приготовить до вступних іспитів і до матури. Найрадше на провінції. Зголошення до Ред. „Нової Зорі" під „Інструктор". 58—1—1

Інтеліґентна вдова по священику, прийме посаду господині — найрадше в домі священика. Зголошення під „Совісна" до Адм. „Н. Зорі". 57—1—2

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі" для В. М. 30—3—4

КІНА

АДРІЯ: Магараджа.
АПОЛЛЬО: Недокінчена симфонія.
КАСИНО: Вондер-бар.
КОПЕРНИК: Баль в Савою.
МАРУСЕНЬКА: Жид Зіс.
МУЗА: Два ґільтаї.
ПАКС: Деревляні хрести.
УТІХА: Сини пустині.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

найкращі лиси і пелеринки
поручає
Ю. глушевський
львів, пл. капітульна ч. 3/I., тел. 254-46.
приймає футра до переховання літом. 47-1—5

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци доличлюється 20%. Дрібні оголошення помищуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 16 травня 1935. Ч. 35 (833)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Кракн 405.867

МАРШАЛ ПІЛСУДСКИЙ НЕ ЖИВЕ

ПАТ доносить: Перший маршал Польщі Йосиф Пілсудский помер дня 12 травня с. р. в год. 20.45 (8.45 вечер) у Бельведерській Палаті в Варшаві. Тайни елеопомазання уділив кс. Владислав Корнилович. — Терпіння марш. Пілсудского розвивалися від кількох місяців. Покликаний з Відня лікар професор Венкельбах як також Д-р Антін Стефановский розпізнали рака жолудка й утроби. Постійну лікарську опіку виконували під кермою ґенерала Д-ра Станислава Руперта підполковник Д-р Стефан Мозоловский, майор Д-р Генрих Цянцяра і майор Д-р Феліціян Туканович. Нагальне погіршення наступило 11 травня с. р. в формі сильного жолудкового кровотоку, котрий спричинив ослаблення серця й опісля смерть. — Похорони відбудуться на кошт держави.

Відозва Президента Держави.

Президент Річипосполитої Ігнатій Мосціцкий оповістив отсю відозву: До горожан Річипосполитої! Перший маршал Польщі Йосиф Пілсудский скінчив життя. Великим трудом свого життя будував сили в народі. Ґеніем ума, твердим зусиллям волі воскресив державу. Вів її до відродження власної потуги, до визволення сил, на котрих зіпреться будуча доля Польщі. За велич його праці дано йому було оглядати свою державу, як твір живий, до життя здібний, до життя підготований і свою армію вкриту славою побідних прапорів. — Сей найбільший чоловік на просторі всеї польської історії з глибини минулої історії черпав силу свого духа і надлюдською напругою думки відгадував будучі шляхи. Не себе там вже бачив, бо давно відчував, що його фізичні сили значать останні посунення. Шукав і до самостійної праці заправляв людей, на котрих мавби спочати тягар відповідальности. Переказав народови спадщину думки, дбайливої за честь і могутність держави. Се його завіщання переказане нам живучим маємо приняти та двигнути. Нехай жалоба і біль поглиблять в нас зрозуміння нашої, всего народу відповідальности перед його духом і перед будучими поколіннями. (—) Президент Річипосполитої Ігнатій Мосціцкий. Варшава, Замок, 12. V 1935 р. — Сю відозву оповіщено також в україн. мові.

Засідання ради міністрів і поклін перед тлінними останками

На вістку про смерть першого маршала Польщі Йосифа Пілсудского відбулося засідання кабінетної ради. Опісля преміер Славек поїхав на Замок, де його приняв президент держави на довшім послуханні. В 12 год. вночі після засідання кабінетної ради все правительство з премієром Славеком на чолі пішло до Бельведеру, щоб віддати честь покійному, першому маршалови Польщі, Йосифови Пілсудскому. — Оповіщено державну жалобу.

Новий ґен. інспектор збройних сил і керманич мін. військових справ

Президент Річипосполитої іменував 12 травня с. р. ґенеральним інспектором збройних сил ґенерала дивізії Едварда Ридза-Сьміглого. Рівночасно Президент іменував керманичем міністерства військових справ ґенерала бриґади Тадея Збіґнева Каспшицкого. — Се найблизші співробітники пок. Маршала.

Вислови співчуття УНДО й наших центральних установ

„Діло" звідомляє: В понеділок 13 травня с. р. в полудневих годинах зложили у львівського воєводи вислови співчуття з приводу смерти марш. Йосифа Пілсудского представники Українського Національно-Демократичного Об'єднання в особах ред. Василя Мудрого, урядуючого заст. голови і Володимира Целевича, головного секретаря партії. Рівночасно зложили такі самі вислови співчуття представники наших культурно-освітних, наукових, господарських і харитативних централь в особах голови „Просвіти" д-ра І. Брика і голови Ревізійного Союзу Українських Кооператив сен. Юліяна Павликовського.

Кондолєнційна депеша У. П. Р.

Українська Парляментарна Репрезентація (УНДО) вислала в понеділок до голови Ради Міністрів В. Славека кондолєнційну телеґраму з приводу смерти першого маршала Польщі і міністра військових справ Йосифа Пілсудского. Телеґраму підписали голова УНДО й УПР пос. д-р Дм. Левицький і секретар Української Парляментарної Репрезентації пос. Дм. Великанович.

Дикуни і ювилей англ. короля

Поклялися не бити своїх жінок пів року й не нападати на білих 3 місяці.

Одно з диких лісних племен в горах Сатпура в Індії з приводу ювилею англійського короля оповістило торжественний обіт, не бити своїх жінок в часі шести місяців. Вожд того племени, Кандіш Паура, офіційно зголосив англійському повітовому адміністраторови, що племя поклялося на те, уважаючи, що воно не може зробити свому монархови вищого дару. Люди того племени споконвіку думали, що коли жінку не бити, тоді її опановують злі духи. Англійці многократно забороняли тубильцям бити жінок, пробували викорінити той звичай всіми засобами, одначе безуспішно. Аж тепер дикуни пішли назустріч Англійцям добровільно. — Рівночасно дике племя Білсів, що живе в джунглях, біля давно зруйнованого храму в Ганґапурі, поклялося 3 місяці не нападати на білих людей. Ту клятву вожди племени принесли над головою нарочно для того вбитого тигра... Обі ті цікаві події се м. і. докази, як сильно і позитивно впливає на виховання постійна, трівка, орґанічна влада.

ЧИ ВИ ДАЛИ ЩО НА ГОЛОДУЮЧИХ В ЯВОРІВЩИНІ

Достатнє життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні звязки
Економ. незалежність
Реальні користи
запевните собі — складаючи свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Йосиф Пілсудский

В Польщі наступила подія першорядного значіння: помер маршал Йосиф Пілсудский, головна особистість сучасної Польщі.

Перший Маршал Польщі Йосиф Пілсудский уродився в листопаді 1867 р. в Зулові, в пов. Свенцяни на Виленщині, в шляхотській родині. Великий вплив на нього мала мати, що виховувала своїх дітей в національнім дусі. Молодий Йосиф з великим зацікавленням прислухувався оповіданням батька, повстанця з 1863 р. та інших повстанців, що перебували в домі Пілсудских. Після фінансової руїни в 1874 р. родина Пілсудских перенеслася до Вильна, де сини вступили до державної ґімназії. В середовищі террору, шпигунства і гноблення, котрі започаткували правління рос. мін. Толстоя і Побєдоносцева, в душі Пілсудского зродилася ворожнеча до Росії.

В ґімназії повстають тайні кружки молоді при участи Пілсудских для боротьби з русифікаторами. В 1885 р. П. здав матуру і виїхав до Харкова, де студіював медицину. За участь в студентських заворушеннях того самого року виселили його з Харкова. В Вильні повстав ґурток революційної молоді, до котрого належав і Пілсудский. В 1887 р. сей ґурток підготовляв замах на царя. Хоч П. був противний терророви, дався втягнути до плянованого замаху. Замах викрили, П. покарали 5-літним засланням на Сибір.

В 1892 р. П. вернув до Вильна як політично вироблений діяч. Він заложив тайну друкарню і став редактором „Роботніка" в 1894 р. П. проявив велику орґанізаційну здібність. В 1896 р. переїхав з жінкою до Лодзі, куди переніс „Роботніка". В 1899 р. викрили в помешканні П. тайну друкарню „Роботніка" та увязнили його. Перевезений до Петербурга втік до Київа, укривався на Поліссі, потім приїхав до Кракова. Був також в Лондоні, де тоді зібралася польська революційна еміґрація. В 1902 р. вернув до Кракова і там розпочав інтензивну працю над будженням польського духа та підготовкою до боротьби з окупантами. Одначе зчасом Пілсудскому зачинає бути затісно в рамцях партійної тактики. Він виходив з заложення, що не одна кляса але ціла нація мусить підняти боротьбу з наїздниками. Підчас російсько-японської війни П. старався не допустити до мобілізації в Конґресівці. Коли не знайшов піддержки в краю, виїхав до Японії.

Підчас російської революції в 1905

р. приступив до орґанізації військових гуртків, т. зв. „боївок". Се мав бути початок будучої польської збройної сили. П. був проти уживання „боївок" до терористичних актів і змагав до вишколення повстанчих сил. В 1905 р. на зїзді в Відні повстав роскол в ППС. Пілсудский заложив революційну фракцію ППС, що мала в програмі самостійність Польщі. ППС лівиця обмежувалася лише до автономії.

Після здавлення революційного руху в Конґресівці П. виїхав до Галичини. В 1908 р. повстав „Звйонзек Валькі Чинней". В 1910 р. П. заложив у Львові „Звйонзек Стшелєцкі", в Кракові „Товаржиство Стшелєцке".

З вибухом світової війни в серпні 1914 р. перша кадрівка леґіоністів заняла Мехів. Повстає бриґада Пілсудского, котра боролася з російською армією по стороні австрійських військ. Сам Пілсудский був ранений. Коли Росію побили в 1916 р. П. скермував свою акцію проти Австрії та Німеччини. Він виступав проти чисельности леґіонів, тої явної польської армії, і підпирав розвиток тайного війська, Польської Орґанізації Військової (ПОВ). Вона зачала творити свої орґанізації не лише в Австрії, але також на Україні і в Росії. В 1916 р. П. уступив з команди першої бриґади леґіонів. Коли Німці перенесли леґіон на свій фронт до Баранович, почався між Поляками сильний рух проти Німців.

Дня 5 листопада 1916 р. Австрія й Німеччина оповістили маніфест до Поляків і покликали Тимчасову Державну Раду (Раду Стану). Пілсудского запросили до неї як міністра війни. Коли від леґіонів зажадали зложення спеціяльної присяги на братерство зброї для військ Німеччини й Австрії, Пілсудский і леґіони відмовили присяги. Дня 17 липня 1917 р. Німці вивезли Пілсудского і Соснковского до тюрми в Магдебурзі. Леґіоністів інтернували в Щипюрні, офіцирів в Беніяминові. ПОВ навязала звязки з Антантою.

Після розпаду Австрії 6 листопада 1918 р. в Люблині повстало перше правительство самостійної польської Народної Республики під проводом Андрія Морачевского. Коли П. прибув до Варшави, люблинське правительство піддалося під його прикази. Також створена Німцями Реґенційна Рада передала йому свою владу. Пілсудский створив правительство під проводом А. Морачевского і скликав законодатний сойм, котрий вибрав його одноголосно Начальником Держави. Після війни з большевиками, після походу на Київ і розгрому большевиків під Варшавою в 1920 р., віддався праці над скріпленням польської армії. В 1922 р. зрікся кандидувати на президента держави.

Після уступлення П. з активної праці в державнім життю Польщі настали часи партійної боротьби і хронічної кризи правительств. Найстрашніший вияв того було замордування ендецьким фанатиком першого президента Польщі Ґ. Нарутовича. Коли внутрішні тертя дохолили до вершка, маршал Пілсудский на чолі відданої йому армії довершив травневого перевороту 13. V. 1926 р. Його вибрали президентом держави, одначе П. не приняв вибору, тільки вказав Національному Зібранню проф. Ігнатія Мосціцкого як свого кандидата.

9 літ минуло від хвилі, коли маршал Пілсудский завів в Польщі авторитативне правительство, на котре мав рішаючий вплив як премієр, як міністр військових справ і як генеральний інспектор збройних сил. Покійний оставив жінку, Олександру зі Щербіньских, що також поклала великі заслуги в польськім самостійницькім русі та дві доньки: 16-літну Ванду і 14-літну Яґудку, ученици ґімназії. Крім того полишив трох братів, Яна, б. міністра скарбу, Казимира й Адама, урядника виленського магістрату. Сестра Каденацова померла тому пів року. Один з братів, Бронислав, етноґраф, помер давніше. Він був замішаний в заговір на життя царя Олександра III, увязнений і покараний 15-літною каторгою, котру відбув на Сахаліні.

Маршал Пілсудский видав ряд праць, м. ін.: „Рік 1920", „Мої перші бої" в 1925, „Поправкі ґісторичне" в 1931 р. В 1932 р. вийшло збірне видання його праць в 8 томах.

Довкола особи марш. Пілсудского повстала значна література, м. ін. „Бібліоґрафія творів марш. Пілсудского" полк. Зиґмунтовича, „Польща Пілсудского" пера Каренцкого, праці Старжевского, Помараньского, Осіньского, Єзерского, Цепніка, Побуґ-Маліновского й богато інших.

В історії української нації імя пок. марш. Йосифа Пілсудского звязане з походом на Київ. Оцінка тої памятної події вимагає під оглядом національно-політичним окремого розгляду.

Правда про село

і про нову виборчу ординацію.

Трівогою переняли нас алярмуючі вістки про небезпеку голодової смерти богатьох тисяч наших людей в Яворівщині. У всіх майже ґазетах появилися розпучливі заклики: Рятуйте! 24 тисяч людей гине з голоду. Коли негайно не прийде поміч, Яворівщина переміниться у кладовище. Ті заклики не лунали без відгомону. Українська суспільність відгукнулася і в імя ідеї єдности та самопомочі поспішила з підмогою своїм братам, котрі знайшлися в такім нещастю.

Отже Яворівщина голодує. Ми знаємо се, бо Яворівщина зааларґмувала весь край, вдарила на трівогу й наша суспільність звернула туди свою увагу. Та хто мав нагоду бувати останніми часами на провінції, той знає, що страшне марево голодової смерти нависло не лише над одною Яворівщиною. Ціла наша галицька провінція, всі наші села стоять перед тою самою небезпекою. І слушно говорив на Зборах Сільського Господаря п. Кузьмин зі Зборова, що наше селянство вже не над берегом пропасти: справа мається ґірше, селянство нині вже на дні пропасти. Село дійшло до такого положення, що дальше його зубожіння вже мабуть неможливе. Всі майже знають, що таке передновок. Се час перед жнивами, в котрім наш селянин має не приписовий, але примусовий піст. Так було вже здавна й до того наші селяни привикли. Та тепер такий передновок триває цілий рік. Селянин весь час недоїдає. До якого низького рівня життя дійшов наш селянин, се людям в місті тяжко собі представити. Властиво того вже не можна назвати життям, — се вже нужденне животіння у вічнім голоді й жалюгідній нужді. Навіть найпотрібніших річей, найконечніших продуктів селянин не може собі купити. Нпр. сіль і нафта починають зникати з нашого села. Вечерами в селі майже ніхто не світить. Світло побачите хіба в священика або учителя і то не в кождого. Про таку рідкість як цукор вже навіть не говорять. Як можна думати про цукор, коли нема соли і коли патичок сірника на четверо ділять. Які погубні наслідки має той мізерний стан загалу нашого народу виказує яскраво статистика; найбільша смертність панує тепер серед гр.-католиків, т. зн. серед Українців. Особливо важким для села був останній рік. Повені, спеки, неврожаї вже до останнього стиснули нашого селянина. Він опинився попросту в розпучливім положенню.

Здавалосяб, що селянин у такім стані заслугує як не на поміч то бодай на зменшення або й цілковите звільнення від усяких тягарів. Тимчасом діється щось цілком противне. Мимо безвиглядного положення селянина не зменшили йому податків, але ще заострено способи їх стягання. Селянин тепер безсильний супроти екзекутора. Екзекутори дістали тепер такі права, яких не мають в ніякій европейській державі з виїмком Совітів. Якраз тепер ішла по селах тверда й безжалісна збірка податків з усіми можливими залеглостями й коштами. В той час як у селі є екзекутори, варт заглянути до ґром. уряду. Про „солідність" стягання свідчать нагромаджені там гори кожухів, подушок, веріт і т. п. „податків в натурі". Про ревність екзекуторів може посвідчити також факт, який мав місце напр. в селі Чагрові рогатинського повіту. Хтось сказав екзекуторам, котрі перебували в Чагрові, що господар Р. носить при собі в кишені ґроші. І от коли той господар ішов попри ґромадський уряд, перейшли йому дорогу екзекутори, звалили на землю і вирізали йому кишеню разом з полою. Правдива екзекуція! І тих екзекуторів підчас їх „праці" в селі гостив у себе один наш поважний ґромадянин. Легко додуматися відношення народу до нього. Та лишім його в спокою, бо і його екзекутори не пожаліли...

Великого шуму наробили нові розпорядки про т. зв. віддовження рільних ґосподарств. Сплату рільних зобовязань розложено на 14 літ. Та ті полекші не стали ніякою полекшою для задовжених селян. Надармо віритслі вичікують на зголошення довжників з відсотками й ратами. Мимо того, що закон ґрозить неплатячому довжникові екзекуцією цілого довгу, задовжені селяни не будуть платити ні рат ні відсотків. Не будуть платити не тому, що може не хочуть, але тому, що таки дійсно не можуть платити. Довги вже перестали журити селян. Пересічний селянин жне з дня на день і не боїться вже екзекуції, бо нічого не має. Селяни підсміхаються на думку, що то будуть робити екзекутори, як приїдуть на другий рік. Що вони тоді будуть брати? Справді цікаво.

Про страшну нужду села, про її причини й способи протиділання тій нужді пишеться часом в нашій пресі. Се дуже важке й пекуче питання. Підставовій верстві нашого народу загрожує знищення. Хоч правительство відповідальне за долю мас, але не все воно може тими масами журитися, навіть якби хотіло. Отже долею наших селян мусимо занятися в першій мірі таки ми. Всіми силами мусимо старатись усунути причини великої нужди нашого села. І братися до того мусимо вже, без проволоки, бо вже три на 12. Надії на поправу при теперішних ґосподарських відносинах нема ніякої. Навпаки. На другий рік треба сподіватися ще чогось ґіршого. Сего року ще все таки мав селянин якусь корову, безрогу, курку. Та на другий рік все те вже буде рідкістю. Селяни вже в богатьох околицях перестають плекати всякий дріб, бо він не виплачується. Отже на другий рік і так скупі приходи наших селян ще зменшаться.

Якжеж всему тому лихові зарадити? В першій мірі треба пізнати його причини. Одна з найголовніших причин нужди нашого селянства се малоземельність або безземельність. Селянська маса чимраз більше пролєтаризується. Селяни попросту дусяться на своїх смішно малих шматках землі. В той сам час дідичі не можуть собі дати ради зі своїми великими посілостями. Аґрарна реформа тепер конечна. Передше перенаселення можна було реґулювати, надмір людности усунути через еміґрацію. Тепер той спасенний вентилятор замкнений. І коли відповідні чинники не рішаться тепер перевести конечні аґрарні реформи, то можуть наступити дуже нездорові ферменти.

Чи вказано в такім часі і серед таких обставин відбирати широким масам народа одинокий вентиль для його зболілої думки й забороняти тому народови навіть голосувати після його волі?

Се не значить, що стару виборчу ординацію вважаємо доброю. Зовсім ні. Та заміняти злу ординацію ще ґіршою—

преціиь нема рації. Чомуж той нещасний народ, що привик мати бодай ілюзію свобідного вислову думки, приневолювати голосувати лиш на тих кандидатів, котрих йому накинуть знані йому можновладці з округа? Се значить здвигнути установу, котра немов урядово буде викликати негодування в масах — без ріжниці віри і народности. І те невдоволення буде за кождими виборами рости. Таку „прислугу" видумав для народа й держави п. професор Козловський...

„Hundert zwanzig Professoren — Vaterland du bist verloren"!

Така приповідка появилася в Німеччині, коли її професори взялися до практичної політики. Тепер по „гостинних" виступах в політиці одного тільки польського професора археольогії, п. Козловского, можна сміло сказати, що досить одного професора, котрий не має зрозуміння наслідків того, що видумує, — а він вам наробить такого галіматіясу, що на довгі літа забезпечить державі і населенню жерело постійного зростаючого незадоволення і то незадоволення загального.

Отже в першій мірі задоволити голод землі наших селян. В другій мірі конечне бодай на якийсь час звільнення від всяких тягарів, як податки, сплата довгів, відсотків і т. п. Се конечне, бо й без того селянин не буде нічого платити. Властиво не можна собі ніяк пояснити острого стягання податків сего року. Невже уряд веде лише політику теперішного моменту, не числячись з завтрішним днем? Як напр. думає уряд дати собі раду з неплатячими селянами на другий рік податків не будуть платити бо не зможуть, се більше як певне.

Конечно також зарадити другому лихові, яке тепер таки добре допікає селянам: се маса мандруючих безробітних. Тепер безробітний властиво в кращім положенню від осілого господаря. До якої зухвалости доходять нераз такі безробітні по селах, се міщанинові тяжко собі представити. Безробітний на селі мусить дістати чого забажає. І селянин дає. Собі від уст відійме, а дасть безробітному. Чому? Бо боїться. Знайти собі зачіпку з безробітним — значить позбутися і тої мізерії, що селянинові ще лишилася. Підпалити хату, чи в якийсь інший спосіб пімститися на негостиннім господареви — се для безробітного що пальцем кивнути. І селянин терпить, бо захисту ні звідки. Не вже уряд не може зарадити тому лихові? Чи для селянина призначені самі тільки тягарі та обовязки?

Незрозуміле також відношення деяких чинників до тих людей і до тих українських установ, що всіми силами хочуть і стараються поправити той нужденний стан нашого села. Напр. незрозумілі перепони в діяльности „Сіль. Господаря". Мабуть не тільки Українцям повинно залежати на економічнім піднесенні села. Кожда держава повинна дбати, щоби всім її горожанам бодай матеріяльно добре велося. Тільки большевики пляново виголоджують немиле для себе населення. Ніяка культурна держава на таку політику не пускається.

Та припустім, що в практиці неможливо в належній мірі влекшити дуже тяжку долю народа. Одначе з того не виходить, щоб йому ще обтяжувати ту долю почуттям безвиглядности на будуче. А се наступить, коли проект проф. Козловского стане законом. Прецінь з недуги партійництва не можна вилікувати тим, що примусово треба буде вибирати людей з одної партії. Який же вихід з тої ситуації? Гадаю, що передовсім — відложити ухвалення нової виборчої ординації й дати можливість публичній опінії, передумати ту дуже важну справу і переднскутувати її бодай до осени. Та справа важніша від конституції. Отже хто і де бачив, аби таку публичну справу держати в тайні тоді, коли її можна ще направити, й показувати публиці аж в останній хвилі, коли вже все „готове" і блуди видно виразно як в зеркалі, — але навіть доцільне обговорення тих блудів стає безпредметове, бо таки зараз має наступити ухвала... Чому і нащо так поступається? Нащо того поспіху? Чим же той поспіх хосенний?

В сих коротких виводах представив я розпучливе положення нашого народа на те, щоб звернути увагу державних чинників як також провідних кругів нашої суспільности на конечність пляновоі й широкої допомоги селянству. Коли селянство зачне занепадати в крайній нужді, то се мусить відбитися некорисно на всіх верствах суспільности і довести до загального упадку. Не-політик.

Сю статтю уважаємо дискусійною. — Ред. „Н. Зорі".

Свячене

в Т-ві Українських Купців і Промисловців

Традиційне Свято Юрія, патрона українського купецтва, відбулося дня 12 с. м. заходом Союзу Українських Купців і Промисловців у Львові. Рано о год. 9 в церкві св. Юра о. мітрат Й. Сліпий відслужив Службу Божу на котру численно прибули виділ товариства, богато членів т-ва і представники українських установ. При кінці Сл. Божої о. мітрат Сліпий виголосив коротку проповідь, в котрій підкреслив значіння і заслуги купецтва в поширенню Христової віри. Також українські купці держалися своєї Церкви й часто її спомагали. — Відтак о год. 12 було святочне зібрання в домівці Української Бесіди на Спільне Свячене. Прийшли: члени т-ва на чолі з виділом, представники українських установ, і запрошені гості. Численно була заступлена українська преса. Чину посвячення довершив о. мітрат Сліпий. Відтак зложив побажання від ВПреосв. Митрополита і від себе. — Голова Союзу Українських Купців і Промисловців п. Скопляк подякував за побажання і передав на руки о. мітр. Сліпого від т-ва привіт для ВПреосв. Митрополита і для всего Духовенства, що богато причинилося до розвою українського промислу і купецтва. Відтак привитав почесних членів т-ва, представників преси, представників української кооперації й інших українських установ; дальше членів Товариства й учеників. Після того присутні засіли до столів. В часі приняття промовляв ряд бесідників. Дир. Мартюк заявив, що Центросоюз не йшов ніколи в розріз з українським приватним купецтвом і промислом. — Промовляли ще інж. В. Рижевський від Українського Технічного Т-ва у Львові, від Української Парл. Репр. пос. Біляк, від редакції часопису „Торговля і Промисл" інж. Несторович; від „Сільського Господаря" інж. Лапчук. Крім того промовляли ще інж. Білинкевич, ред. Дмитро Паліїв; о. мітрат Сліпий; проф. Ластовецький від Повітового Союзу Кружків Рідної Школи у Львові; ред. Струтинський від „Української Преси' п. Тиктора; о. пралат Куницький; д-р Федак; ред. Гладилович. Вкінці голова т-ва подякував паням за технічну підготовку свята і зложив з приводу свята ім. т-ва 200 зл. на Рідну Школу і 50 зл. на будову торговельної школи та візвав присутних членів, щоб зложили свої лепти на Р. Ш. — О год. 3 попол. свято скінчилося.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ книжочок і брошур виданих „Новою Зорею" і „Правдою" можете одержати за попередним надісланням 31 зл. 75 сотиків і на почтову пересилку 3 зл. Знижка триватиме вже недовго. Потому ціна наших видань буде виносити знов поверх 60 зл. Подбайте про забезпечення свого оточення в добрі книжки!

КАТОЛИЦЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької газети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

Збори Сокола Батька

2) Інж. Я. Благітка кінчив звіт: Для пропаганди руханки за згодою дирекції „Маслосоюзу" зорганізовано чвертьгодинну руханку для працівників тої установи. Провід Секції сподіється, що в найблизшій будучности інші установи заведуть також в себе сю руханку. Сам „Сокіл-Батько" має 11 відділів, котрі обіймають важніші роди руханки для всіх фізичних членів Т-ва.

Дальший звіт здавав референт викупна Українського Городу, др. Ігор Федів. Секція ся звернула пильну увагу на пропаганду. Скликано в сій справі пресову конференцію, на котрій зясовано плян збірки. В пресі появився ряд статтей у сій справі. Крім того розіслано брошури др. Копача та біля 4.000 відозв. Акція знайшла відгук у краю. Впродовж звітового року зібрано на викуп „Українського Городу" 3.821.46 зол. З цілого обшару землі 65.149 м. кв. викуплено 49.429 м. кв., задатковано й сплачується в піврічних ратах 9.772 м. кв., остає ще до дальшого викупна 12.948 кв. м. землі. На 1934 р. припадали до заплати дві рати на суму 910 ам. долярів. Остають ще до сплати 4 рати на суму 1.700 ам. долярів. В 1935 р. сплачено 310 ам. долярів, остає отже 1390 ам. долярів до сплати. На жертви зложилися датки центральних установ, наших кооператив, переважно районових молочарень, а з приватних осіб передовсім датки священиків і учителів. Гнізда прислали відносно мало на сю акцію.

Господарський реферат виголосив господар Людомир Огоновський. Під його опікою була шатня в домівці та площа при вул. Стрийській, обі були дефіцитові. Шатня в минулих роках давала дохід, бо вправляли в ній державні школи, котрі добре платили. Тепер сі школи мають свої салі. На площі відбулося 21 імпрез. В наступному році Т-во задумує перевести вирівнання й опарканення площі. Праця незвичайно важка й коштовна. На покриття сегорічного недобору лишився на площі загосподарований матеріял, котрий представляє доволі значну вартість. Звіт від редакції й адміністрації „Сокільських Вістей" складав В. Савяк. І редакцію й адміністрацію журналу ведено даром. Мимо того дала вона недобір 250.36 зол. Від 1 січня 1935 р. побільшено наклад журналу до 1200 прим. — Від видавничої Секції зложив звіт проф. Жарський. Секція має за ціль видавання й поширення ідеольоґічно-виховних книжечок серед сокільського загалу, з пляном праці та вказівками для сокільських гнізд. Перша така книжечка „Основи сокільства" вже появилася, її розіслано всім сокільським гніздам. Коли вплинуть гроші, Секція видасть книжечку „Про рух". Черговим звітодавцем був Е. Благітка від Слідчої Комісії, котра мала прослідити справу звязану з бунтом на здвизі. Комісія вислала приказ з питаннями, на які всі гнізда мали дати точну відповідь. На 119 гнізд два приказу не приняли. Відповідь дало 89 гнізд. За бунт виключено 32 гнізда і 6 фізичних членів, зірвано звязок зі стрийським сокільським Союзом. В останньому часі реактивовано в членських правах 6 гнізд. Звіт доповнює голова Т-ва відчитанням письма від одного з гнізд, в котрому старшина осуджує поступок неслухняних соколів на Здвизі.

Касово-білянсовий звіт зложив книговодець Т-ва м-голова Ол. Карпінський. Він зложив подяку центральним установам за матеріяльну поміч, дану Т-ву. При кінці звітової точки забрав голос ще голова інж. Хроновят. Він просив присутних звернути увагу на ті невідрадні відносини, в котрих відбувалася праця Старшини й відповідно узгляднити в критиці.

ПРОСИМО ВСІХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ПІСЛЯПЛАТНИКІВ ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ І ЗАЛЕГЛОСТИ.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Релігійне життя в Києві

Паризьке „Возрожденіе“ ч. 3622 оповістило отсю статтю:

„Особа,“ котра тому тиждень приїхала з Києва до Польщі, оповідає слідуюче: Протирелігійна кампанія в селі ведеться без давнішої интензивности, бо там можуть ділати, супроти настрою селян, лише переконані бригади безбожників та й то під надійною охороною. Тому в селах збереглася порівнюючо більша скількість церков. В самім Києві в центрі міста церкви замкнені. Богато церков розбирають, як прим. Михайлівський Золотоверхий Монастир. В Володимирськім Соборі уладили протирелігійний музей. В нім зібрали ікони й цінну утвар з інших замкнених храмів. Андріївська церква тепер покрита руштованням. Яке його призначення — невідомо. Можливо, що її хочуть зберегти як памятник давної архітектури. Та після збурення цінніщого з мистецького та історичного огляду Михайлівського Монастиря — сему вже ніхто не вірить. Всі переконані, що й сю церкву знесуть. — Розбірка церковних будівель відбувається під сильною охороною міліції та постійно дижуруючих в місті відділів ГПУ. Се робиться з тої причини, що населення неодноkратно виступало в обороні храмів і справа доходила до жорстокого побиття робітників, занятих при розбірці. — В лучшім положенні церкви, що стоять далеко від центра міста. Тут на них менше звертають увагу і майже всі вони збереглися, з виїмком тих, що були побудовані при школах, фабриках або касарнях. Архієрейські Служби Божі правлять в Скорбященській Церкві на Сіннім Базарі. В ній співає пребагатий хор. Церкви підчас богослужень переповнені. Вірні стоять в передсінку при вході не маючи можности дістатися до нутра. До церкви ходять представники всіх верств населення: службовики, селяни, робітники. В останнім часі видно підйом релігійного почування серед молоді, що в значнім числі ходить до церкви. Не ходять до церкви ті, що з огляду на рід служби носять однострої, напр. військові, міліціонери і т. д. — Протирелігійна пропаганда не має успіхів. І влада бореться тепер з релігією не так шляхом пропаганди, як позбавленням віруючих фактичної можности релігійного спільного життя та виповнювання церковних обрядів. Тому боротьба з релігією зводиться головно до закриття і знищення церков і переслідування духовенства. Вінчаються і хрестять дітей тайно не тільки рядові совітські службовики, але й старшини червоної армії. Хоронять без священиків, по цивільному. А потім, тайком, вже після похоронів, в церкві відбувають „заочно“ панахиду, найчастіше без згадування імени. Мода на совітські імена-назви перейшла. Частіше від інших імен хлопців називають Володимирами: і „благонадьожно“ (Володимир Ленін!) і по християнськи“.

Як живуть на Україні

Лист з Бесарабії.

„Возрожденіе“ ч. 3624 принесло отсей цікавий лист, котрий подаємо в дослівнім перекладі:

Збігці з полудня, головно з херсонської губернії, одноголосно говорять про голод... Ось які ціни були тому 3 тижні в районі Одесси і здовж берега Дністра:

1 фунт поганого сірого хліба 4 рублі, сала 7—8 руб., шеврові чоботи коштують 300 руб., та їх рідко хто носить, бо се недоступна роскіш. Носять чоботи з цельтовими холявами й гумовими підошвами. Одяг найгіршої якости, що не видержує й половини сезону, 50—60 руб. Літра горівки 43 степенів 12 руб., 25 штук папіросів „Сальве“ 3 руб., коробка сірників 3 копійки. — По совітській стороні Дністра в більшости сіл нема церков і священиків. Церкви збереглися тільки для пропагандових цілей в селах приграничних з Румунією. Мимо того за охрещення дитини, вінчання, похорони в церковнім обряді селян позбавляють права купувати в кооперативах. Та се веде тільки до того, що обрядів довершують тайно. Селяни їздять хрестити дітей десятками верств. В звязку з поголосками про близькість війни в совітських селах щезає попередний пригноблений настрій. Комуністи уладжують в останнім часі по селах виклади про будучу війну. Очікування її таке велике, що населення без всякого примусу збігається поголовно, щоб послухати бесідника, що приїхав. Звичайні залякування тим, що генерали, поміщики і попи намовляють імперіялістів, напасти на республики робітників і селян, викликують противний вплив. Часто підчас таких викладів роздаються досадні оклики:

— Да коли вже вони прийдуть?! Казали йдуть, йдуть і нічого! Не брехня це, що прийдуть?

(Се місце листа подано по українськи. — Ред. „Нової Зорі“).

Скількість активних протисовітських виступів значно зменшилася, та зате невдоволення все більше огортає робітничі маси по містах. Віра в пятилітку окончено втрачена. Не вірять в можливість якого небудь значнішого поліпшення теперішнього положення. На тім ґрунті стають частіші робітничі страйки. Підчас минулої зими і теперішної весни в Одессі було пять більших страйків, що тягнулися довго і викликали більші ускладнення в житті міста і пристані. — М.

Ворог католицизму на католицькім зїзді

Львівська „Ґазета Косьцельна“ ч. 19 принесла п. з. „Справа ІКЦ“ отсю замітку:

На зїзд редакторів католицьких видавництв, котрий відбувся недавно в Варшаві, запрошено між іншими й представника „Ілюстрованого Курера Цодзенного“. Думаю, і разом зі мною є тої самої думки тисячі польських католиків, що се сталося хіба через помилку. Навіть сама Редакція І. К. Ц., хоч з того запрошення дуже вдоволена, була однак дуже заскочена. Стаття І. К. Ц., котра обговорює те засідання, повна самохвальби, старається вмовити в католицьку опінію, що І. К. Ц. йшов все по католицькій лінії й уважає факт присутности (І.К.Ц.) при однім столі нарад з представниками католицьких журналів цілком природною річю. Читаючи ту повну чванькуватости писанину І.К.Ц., кождий освічений католик мусів дивуватися й заразом сміятися, бо в напрямі того часопису можна знайти радше все інше, крім католицької лінії. Нічого не поможе замилювання очей фактом, що в нім появляються час від часу статті писані священиками. Можна лише сказати, що се справа дуже жалюгідна і для богатьох згіршаюча. Хто як хто, але священик повинен знати, де місце для него! Не можна припускати ні на хвилину, щоб засада Веспазіяна: „Pecunia non olet“ могла мати тут примінення. Треба врешті сказати отверто, що І. К. Ц. католицьким часописом не був і не є, і що навпаки, своїми статтями дуже часто просто то знов бічною дорогою, вдаряє в науку св. Церкви і в поняття католицької моралі, все однак в хитрий спосіб під ріжними позорами, н. пр. науковости. Прошу перечитати хочби статті мґр. В. Венґляржа в останніх двох числах додатку: „Курєр Літер.-Наукови“ п. з.: Первопочини мовознавства в Біблії — генеза мітів Генезіс. Роїться там від догматичних блудів і цілість вдаряє просто в науку Церкви. Такими статтями в недільнім додатку кормить І. К. Ц. своїх читачів-католиків, підважуючи в них віру і руйнуючи повагу св. Письма. Чи не прийшов ще час, аби ми розпочали отверту і рішучу боротьбу зі злом, що маскується й котре подають нераз в формі солодкої отруї? Чи супроти статтей І. К. Ц., хочби з двох останніх недільних чисел, можемо як шануючі себе католики той часопис передплачувати, читати, поручувати, і ми священики — толерувати його читання тими, за котрих душі несемо відповідальність перед Богом? Чи те, що діється кругом нас у світі, ще нас не навчило нічого? На що чекаємо? Чи на те, щоб фалі невіри й морального бруду, побільшувані нашими руками й гріхми, залили нас зовсім? — Х. Й. Н. — (Нема сумніву, що сі виводи слушні від початку до кінця).

Гітлєр проти совітів

Каже, що скорше повіситься ніж піде з большевиками.

Канцлер Гітлєр заявив американському журналістови Прайсови-Беллі м. і. таке: Під ніяким позором Німеччина не боролосяб за большевиків. Я радше повісився, ніж підписавби того рода договір. Нема таких територіяльних проблемів, задля яких Німеччина зачиналаб війну. Німеччина зреклася всіх таких замірів. Відчуваємо глибоку симпатію для братів нашої крови за границями Німеччини, але задля їх користи не можемо вести війн. Яка користь позискати кількасот тисяч душ коштом різні міліонів. Німеччина стремить до вдержання мира. Договір з Польщею особливо цінний для Німеччини, бо його заключено без примусу, поза рамцями Союзу Народів.

Поганство йде

Протихристіянська маніфестація.

В Берліні відбулася в Спортовій Палаті велика протихристіянська маніфестація. Німеччина ще не бачила такої великої протихристіянської маніфестації. Зорганізували її приклонники „Германської віри“. Зібралося поверх 20 тисяч людей ріжного віку й ріжних станів, щоб послухати пророків нової „віри“. Граф Ревентльов, посол до Райхстагу, поясняв зібраним, чого хоче нова віра: „В першій мірі — казав — хочемо свободи совісти. Наша германська релігія, говорив він, хоче згрупувати всіх тих, котрих християнство вже більше не вдоволяє і котрі ще чують в собі релігійні аспірації“. Професор Вільгельм Гавер, шеф нової „Церкви“ промовляв так: „То не нарід опустив християнську Церкву, але та Церква опустила нарід. Наша побожність обіймає теперішну дійсність; вона відкидає надприродність. Божеська дійсність — се нарід і національна історія! Наша свята історія — се історія німецька...“. Сих дурниць не вислухано без протестів. Дійшло до поважних інцидентів Було богато ранених. Німецька влада не хоче дати дозволу ні католикам ні протестантам на ніякі зібрання в Спортовій Палаті; тільки виїмково могло відбутися там свято коронования Папи. І то на спеціяльне бажання апостольського нунція. („Ля Круа“).

Домівки

вільні від льокаторського податку.

Богато людей і установ платить з незнання ріжні податки, хоч закон виразно їх увільняє від тих податків. І так напр закон про податки від льокалів поз. 718 Ден. Зак. з 1934 р. і виконний розпорядок до того закона поз. 73 Дн. Закон. з 1934 р. постановляють, що вільні від льокаторського податку слідуючі домівки: 1) Церкви, святині і льокалі призначені на постійні доми молитви. 2) Фабричні будинки, призначені на промислові цілі окрім тих, що призначені на помешкання. 3) Льокалі заняті державними і самоурядними установами. 4) Льокалі заняті установами науковими, освітними, добродійними й віроісповідними під умовою, що тих льокалів не віднаймається третим особам. 5) Льокалі в нових домах до 15 літ, коли ужиткування їх почалося по 1. І. 1929, до 10 літ, коли перед тим днем. 6) Льокалі часово незамешкалі. 7) Помешкання до 3 кімнат заняті безробітними, зареєстрованими в бюрі посередництва праці, коли ті льокатори не мають субльокаторів. 8) Помешкання одно- і двокімнатні, замешкані інвалідами та вдовами і сиротами по інвалідах і особами, що побирають підмоги на старість.

Важне для жінок

В Печеніжині померла на закажёння крови 20-літна Ф. Еренвертівна. Вона мала на устах маленьку ранку, котра повстала через здертя наскірка. Не уважаючи на те, ужила крейдки до уст і замалювала також ту ранку. На другий день наступило закажения крови. Лікарі ствердили, що всяка поміч на ніщо не придасться, бо закажения скоро дійшло до мозку. Молода дівчина померла до двох днів у тяжких муках.

Політичний гумор. — Над чим так сліпаєш? — Вчуся по німецьки. — Їдеш до Німеччини? — Ні, думаю, що Німці сюди прийдуть. („Муха“).

Гумор. — Дві причини. — Панно Олю, чому відмовляєте мені своєї руки? — На те є дві причини. — Що за причини? — Ви і ще оден.

Гумор. Учитель: Котрий старинний нарід був найбільше щасливий? — Ученик: Римляни. — Чому? — Бо не потребували вчитися латини...

О. РОМАН ЛУКАНЬ ЧСВВ.

Василіянські монастирі

в Станиславівській Епархії.

2) **II. Повіт Бучач.** 10. Задарів, м-р св. Параскеви, засн. в 16-ім ст. Молдавська господиня Єлисавета Могилина надала задарівському м-реви 1613 р. грамоту, котру в 19 ст. А. Петрушевич бачив у василіянському архіві в Бучачі й оповістив її друком (див. його Сводная гал.-русская лѣтопись съ 1600 по 1700 г. Львовъ 1874. 48). Для м-ря в Задарові грамоту надав також молдавський господар Мирон Барнавський 4. II. 1630 р. (прогнаний з Молдавії й тоді перебував в Усті Золотім), добродій львівської Ставропигії. На тій грамоті для задарівського монастиря, написаній в польській мові, господар підписався по-українськи: Миронъ Барнавски, воєвода Земль Молдавскихъ. Та грамота сьогодні в ЦВА враз із іншими документами про задарівський м-р. Великим добродієм м-ря був також задарівський ігумен Гавриїл Кунич, що записав м-реви 18.000 злп. Він був сином богатого тернопільського міщанина. В Задарові ігуменував від 1751—1769 р. Вмер 1772 р. в Задарові. М-р скасовано 1818 р. і прилучено до м-ря в Бучачі. Одинока стаття про м-р у Задарові, се істор. праця василіянського історика о. М. Гнатевича ЧСВВ, поміщена в коломийськім „Голосі Народнім“ (III. 1868. ч. 6—9); 11. Монастириська або Манастириська, згад. від 1437 р.; 12. Монастирок, н/Стрипою, між Бучачем і Жизномиром, засн. в 16-ім ст. Коло 1606—07 р. випосажили м-р у Жизномирі брацлавський воєвода Степан Потоцкий і жінка його Марія Могилина. 1724 р. прилучений до м-ря в Бучачі. Про жизномирський монастир маємо істор. статтю о. М. Гнатевича ЧСВВ. у львівськім „Слові“ (V. 1865 р. ч. 71) і в „Голосі Народнім“ (1868. ч. 5) і гарне історичне оповідання (За віру і вітчину), поміщене в жовківськім „Місіонарі“ (XI. 1907. 146—152); 13. Порхова. Колись був там скельний м-р; 14. Рукомиш н/Стрипою за „василіянським бродом“, давній м-р св. Онуфрія, істнував до 1754 р. Тоді прилучено його до м-ря в Бучачі; 15. Сокулець, св.-покровський м-р, засн. Ст. Потоцкий 14. II. 1609 р. на просьбу монахів Методія Жабокрицького й Венедикта Гізеля, що прийшли з красногорського м-ря к. Киева. 1819 р. прилучили Сокулець до м-ря в Бучачі. Документи про сокулецький м-р у ЦВА.

III. Повіт Городенка. 16. Городенка, св.-миколаївський м-р, згад. 1711—1764 р. Прилучений до м-ря в Погоні 1744 р. Останній городенський ігумен „Sublato monasterio die 29 sept. 1764“ переселився до м-ря в Віцині к. Золочева. Документи про городенський м-р у ЦВА.; 17. Дубкик. Чернелиці, м-р скас. на поч. XIX в. В м-рській церкві в XVIII в. находився чуд. образ Божої Матері. Сьогодні згад. образ у церкві в Далешевій. Місце, де був колись м-р, нині назив. „Монастир“; 18. Ісаків, є ковані печери, мабуть слід скельного м-ря; 19. Лука, прис. Монастир, засн. Лавро Хурчкович. Грамоту для м-ря надали 1617 р. Ст. Потоцкий і жінка його Марія Могилина, донька молд. господаря Єремії. М-р істнував до 1801 р. Документи в ЦВА.; 20 Раковець, згад. 1724 р.

IV. Повіт Заліщики. 21. Беремяни, над Стрипою й Дністром, в горі Орлище є ковані печери, мабуть слід скельного м-ря; 22. Винятинці, скельний м-р; 23. Городок над Дністром, скельний м-р. У церкві є чуд. образ Божої Матері, мальований в 1760-их рр., котрий засяв і просльозився в суботу 16 вересня 1777 р., в день св. Йосафата. Рясні сльози з очей Божої Матері плили 3 тижні з перервами, опісля 26 тижнів без перерви; 24. Дубровляни, присілок Балагури, назва мабуть від „калогерів“; 25. Синьків, м-р згад. 1724—1754 р. Прилучений до м-ря в Камянці Под. Останній ігумен був Ісая Жигоровський; 26. Устечко, передмістя Черче. Назва вказує, що колись істнував м-р; 27. Устечко, над Джурином печера в скалі з слідами скельного м-ря; 28. Червоногород, присілок Черче.

V. Повіт Коломия. 29. Іспас, м-р був на місці нинішньої парохії; 30. Коломия, м-р згад. у грамоті Станислава Потоцького, брацл. воєводи з 12. VII. 1629 р. А. Петрушевич бачив у благовіщенській церкві на передмісті в Коломиї львівську Тріодь Цвітну (видану 1663 р.), що її 1687 р. дарував коломийському м-реви Благовіщення ПРД Марії о. Венедикт Ступницький, ігумен у св.-богословськім м-рі у Львові. М-р у Коломиї згад. ще 1732 р. в однім документі в ЦВА; 31. Товмачик, або Товмач Лісний, м-р Пресв. Богородиці згад. Й. Галятовський у „Небо Новоє“ (Львів 1665, к. 90). М-р у Товмачику згад. також у 18 ст., між ін. 1732 р. в однім документі в ЦВА.

VI. Повіт Косів. 32. Монастирсько к. Косова, м-р згад. 17. VIII. 1424 р. в грамоті князя Свидригайла для М. В. Драгосиновича. 1744 р. прилучений до м-ря в Крилосі; 33. Москалівка, м-р був у лісі „Хоминське“ над Волицею. Нинішня парохіяльна церква св. Василія В.; 34. Пістинь, св.-успенський м-р, згад. 1749 р. Того року, як свідчить рукописна записка на напрестольнім Євангелії (виданім у Львові 1690) в успенській церкві в Пістині, купила те Євангеліє Анастасія Кловакова (13. II. 1749 р.) за 58 злп. для успенської церкви в Пістині Гор. Згад. церква на тім місці, де колись був монастир.

VII. Повіт Надвірна. 35. Ланчин; 36. Манастирчани, село між Солотвиною й Старунею, згад. 1441 р. Назва вказує, що колись там істнував м-р; 37. Манявський Скит над Батерсом, у селі Маняві. Засн. Йов Княгиницький, родом із Тисьменици к. Станиславова 1611 р. Першим ігуменом був Теодосій († 1629), автор „Духовного Завіту“ для своїх монахів. М-р мав цінні рукописи. Деякі з них опинилися в м-рі в Підгірцях; нині вони в ЦВА. В м-рській св.-воздвиженській церкві похоронені: Йов Княгиницький, Теодосій (спільна нагробна плита їх сьогодні в церкві в селі Марковій), гетьман Іван Виговський і Анна Шумлянська, мати еп. Шумлянського. М-р не хотів приймити унії й 1785 р. скасовано його. З Манявського Скиту походить між ін. славний іконостас кисти василіянських малярів (нині він у Нац. Музеї у Львові). Манявський Скит діждався кількох монографій (Вагилевич, Целевич, Мокловскі, Драган, Свенціцкий, Копистянський) та істор. поеми А. Могильницького.

VIII. Повіт Печеніжин. 38. Березів, згад. 1724 р.

IX. Повіт Снятин. 39. Ілинці, м-р був на місці нинішньої парохії. Ще в 19 столітті була в селі „монастирська саджавка“ й „монастирський садок“; 40. Снятин, м-р згад. 1659 р. в листі молдавського господаря Олександра до львівської Ставропигії; 41. Хлібичин Пільний, в околиці є урочище „Монастирсько“ з капличкою.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

З ВИКЛАДОВОЇ САЛІ

МИКОЛА ГОГОЛЬ

Його українська тематика.

Під таким заголовком д-р Іляріон Свенціцький виголосив виклад в Національнім Музею у Львові з приводу відкриття гоголівської вистави.

На вступі прелегент підчеркнув, що в квітні с. р. минуло 100 літ від появи історичної повісти „Тарас Бульба“ в збірці „Миргород“ Гоголя, одного з найбільших українських письменників. Коли в 1831 р. вийшли його „Вечері на хуторі біля Диканьки“, свояки Гоголя писали до нього листи, щоб продовжав ті „Вечері“. І дійсно Гоголь в 1835 р. видав продовження тих „Вечерів“ п. з. „Миргород“. В сих перших своїх творах Гоголь дає яскравий опис України. Се натхнені, незвичайно чуттєві краєвиди України. Читаючи твори Гоголя кождий бачить немов зорово, як виглядає Україна. Гоголь був добрим рисівником і тому пластично представив свій рідний край. Бачимо докладно ярмарок в Сорочинцях, які страхи бувають, особливо коли люди підхмеляться та наслухаються всяких новостей про чудні події. В Гоголя нема етнографізму, нарочного опису побутовщини аж до подробиць. Всі його описи вяжуться тісно з акцією оповідання і положенням дієвих осіб. В Гоголя все жиє; особи розмовляють і ділають як живі люди. Він перший виступив з таким теплим реалізмом. Гоголь любить Україну і виявляє своє ліричне відношення до неї. Він сидить в Петербурзі, не має що їсти, мерзне, а жиє споминами про Україну. Читач переймається мимоволі глибоким ліризмом самого поета і надихується щирою любовю до описуваної країни та її народу.

В збірці „Миргород“ в 1835 р. Гоголь помістив свою історичну повість „Тарас Бульба“. Досі ми ще не бачили такого лицаря-Запорожця та його життя в сімї, на степу і в боях.

Що дає нам „Тарас Бульба“? Згущений опис України, степу, від Запоріжжа аж поза Київ. Стрічаємо опис життя київської бурси та її вихованків, опис домівства, хати знатного козацького старшини, опис її нутра. Виступає господиня козака, що не знає хвилі, коли її чоловік виїде на війну. Жінка сотника не вспіла ще надивитися на своїх синів по довгій розлуці, а вже вони з волі батька їдуть на Січ. Бачимо опис один за другим: степ, Січ, боротьбу з Поляками, полон, зраду Андрія, його утечу задля любови до шляхтянки. Все те відкриває сторінки ідеальної історії України в розумінні поета-патріота. Читаємо про смерть Андрія з рук батька, як вмирав Остап на площі з рук ката і його останний крик: „Чи бачиш, батьку?“ — а Тарас Бульба відповів: „Бачу!...“ Вони вмирають смертю героїв, виявляють духа козацького лицарства.

Під впливом Гоголя Шевченко писав неодин козацький вірш до свого „Кобзаря“ і „Гайдамаків“, Куліш писав свою „Чорну Раду“. То Гоголь своєю українською тематикою й обрібкою дав взірці Шевченкови. Тому ні один українознавець і україніст не може перейти безучасно попри Гоголя. Муситься ввести Гоголя до історії української літератури. Мусимо занятися передовсім „Вечерами на хуторі“, „Тарасом Бульбою“ та іншими повістями „Миргороду“. Перший переклад „Тараса Бульби“ на українську мову появився у Львові в 1850 р. Українське збірне видання творів Гоголя вийшло в Київі щойно в 1931—33 рр. заходом „Книгоспілки“. В мовах французькій, англійській, німецькій є по кілька перекладів „Тараса Бульби“. Його поручають на шкільну лектуру для вироблення лицарського духа серед молоді у Франції та Англії. В добі націоналізму твори Гоголя повинні мати велике значіння як виразники українського патріотизму і національних почувань. Тому потрібна вистава творів Гоголя. Український загал повинен познакомитися на сій виставі з творчістю Гоголя.

Зїзд Союзу Українок

10) Пос. Мілєна Рудницька (Львів): Дискусія велася в подробицях, не подавала ширших перспектив. Та промовці дали дуже богато цінного матеріялу. Новий виділ використає се як дезідерати. Слушна заввага, що треба видавати брошури, реферати і т. д. Треба скріпити лікарську опіку над матерями, особливо при породах. Гол. Виділ інтервеніював у влади, як прим. в справі Угнова, і буде дальше інтервеніювати, але мусить мати точні інформації. Богато делєґаток відгукнулося в справі підпертя акції на міжнароднім терені, в справі жіночого конгресу в Царгороді і т. п. Треба перевести уздоровлення фінансів. В справі журналу „Жінка" одна делєґатка казала, що літературна частина „Ж." слаба. Письменниці ще не звязалися з новим орґаном. Делєґатки з Покуття були за підержкою „Жіночої Долі" і „Жіночої Волі". Не було наради С. У., деб не говорилося про „Ж. Долю". Не маємо наміру шкодити старим видавництвам. „Ж. Воля" за бідна і за маленька, щоб була орґаном сільського жіноцтва. Бажаємо, щоб „Ж. Доля" стала селянським орґаном. Ми готові признати „Ж. Д." офіційним орґаном для селянок. Одна молода делєґатка висловилася, щоб С. У. поручав „Світ Молоді". Ми не можемо поручати сего журналу, бо не маємо впливу на нього. Кого вважати за ту молодь? В широкім світі молодь се люди між 14 і 18 роком життя. Інші кажуть, що від 18 до 24 літ. Я проти Секцій Молоді. Щодо мови, то коли старі люди можуть вчитися чужих мов, то чому вони не можуть навчитися своєї української мови? Де є на світі такі зїзди, щоб говорили на них такою мовою? Або де приходить така переписка як до нас?! — П. Наталія Лівицька-Холодна (Варшава): Високі Збори! Останніми часами большевики приступили до збурення Софійського Собору в Києві, котрий має неоціним вартість для нас. Софійський Собор се наша велика святощ. Св. Софія бачила як входило до Киева побідне українське військо. Св. Софія була свідком найбільших подій нашої історії. Під звуки її дзвонів проголошено Українську Державу. Мусимо запротестувати одноголосно проти нечуваного вандалізму. Звертаюся до вас, Сестри, прийміть мою резолюцію одноголосно! (Оплески. Бесідниця промовляла сильно зворушеним голосом. Се зворушення уділилося приявним. Богато пань мало слези на очах. Предложену резолюцію принято грімкими оплесками. — Всі резолюції будуть напечатані в „Н. Зорі"). — П. сен. Олена Кисілевська (Коломия): Хочу сказати ще про жіночу пресу. Наші прислуги були взаїмні: Кожде число „Ж. Д." говорило про С. У. Щодо „Ж. Волі", то се не додаток. Сей орґан нічим не гірший від інших подібних органів, прим. польських. Коби можна було збільшити обем нашого журналу! „Ж. Доля", „Ж. Воля" і „Світ Молоді" найдешевші зі всіх орґанів. Між „Ж. Волею" і „Жінкою" є ще середний шар жіноцтва, міщанство, ремісництво і для них є „Ж. Доля". Дорогого орґану не можна поширити на селі. Жіночу пресу треба розбудувати! (Оплески).

Річну членську вкладку до матірного т-ва задержано як досі в висоті 2 зл. Крім того філії і кружки С. У. оподатковуються в користь централі по 2—10 зл. річно. Проти сего внесення голови С. У. був тільки 1 голос.

П. М. Рудницька передала провід зборів п. Софії Хомінській з Сокаля. — Звіт Контрольної Комісії здавала п. Морозова. Вона зазначила, що деякі філії не прислали звітів, що треба частішої і фахової контролі, що книги ведено старанно, особливо книги касієрки. Вкінці поставила внесок на уділення абсолюторії уступаючому виділови. Перед признанням абсолюторії промовила голова С. У. п. М. Рудницька: Мушу висловити подяку п. О. Шепаровичевій, першій заступниці голови, яка несла весь тягар праці в т-ві підчас моєї неприсутности. Дякую п. сен. О. Кисілевській за всі її неспані ночі і труди підчас подорожей, п. Селезінковій, п. Біляковій, п. Колтунюковій, п. Мрицівній Мирославі, директорці канцелярії, що працювала від ранку до ночі. (Оплески). — П. сен. О. Кисілевська в імени Гол. Виділу і всего жіноцтва подякувала п. М. Рудницькій за енергійний провід в С. У. (Довгі оплески). — Абсолюторію ухвалено одноголосно. — П. Ольга Ціпановська в імени Комісії Матки відчитала спис кандидаток до нового виділу. Предложения вибрати на голову С. У. п. Мілєну Рудницьку принято довготриваючими оплесками. В голосуванні всі заявилися за її кандидатурою. На членів виділу предложені: М. Білякова, Л. Горбачева, І. Гаврищаківна, О. Каштанюкова, М. Колтунюкова, д-р Х. Кононенко, д-р С. Коренцівна, сен. О. Кисілевська, М. Мрицівна, М. Мудрикова, А. Палієва, Н. Селезінкова, Е. Храплива. Заступниці: І. Гургулівна, Н. Макарушкова. С. Мельникова, д-р В. Яцкевичівна, М. Рогожа, О. Джиджора. — Контрольна Комісія: Е. Макарушкова, І. Лунева, Д. Пісецька, заступниці: К. Любомирович і О. Лукашевська. — Всі голосували за предложенням Комісії Матки.

Потім п. Мілєна Рудницька перебрала провід зборів. Її приняли грімкими оплесками. Вона промовила так: Дорогі Товаришки! Хочу подякувати за довіря і честь. Для мене се найдорожша почесть, що я голова Союзу Українок. (Оплески). Найбільший громадянський обовязок звязаний з головством С. У. Я вірю в великі творчі сили українського жіноцтва. Тому що я в свою суспільну працю вкладаю всю мою душу, дозвольте сказати вам кілька слів. Пані! Хочу вам дещо сказати про постороні чинники, котрі хочуть розбити наше товариство! (Поденервовано). Чому дехто хоче викликати якісь інтриґи, ферменти і т.д.?! Стверджую тут, що всі ті постороні заходи не увінчалися успіхом. Чому д-р М. Дзерович вибрав собі за терен своєї апостольської праці якраз наше т-во? Чому не „Рідну Школу", не „Просвіту" і т. д.? Коли моя особа малаб бути перепоною до консолідації С. У., то я добровільно уступлю з посту голови. Ви перевели однозгідний вибір голови. Голови філій знають добре, яка агітація була проти моєї особи перед зборами. (Піднесеним голосом). Мусимо випросити собі опіку ріжних панів! Мусимо удержати єдність жіночого руху! Не сміємо допустити до його розбиття! Крім С. У. є вже Жіночі Громади радикалок. Чи хочете, щоб повстав ще й Католицький Союз Українок?! До чого те все йде?! Ми не сміємо допустити до розбиття С. У.! Союз Українок мусить обєднувати все наше жіноцтво без ріжниці партійно-політичних і релігійних переконань! Він мусить зберігати якнайбільшу невтральність! Колиб ми стали на становищі одної партії чи конфесії, наша організація розлетиться! Ми оперлися тим затіям посторонних чинників, що хочуть розбити наше т-во. Взиваю вас до якнайбільшої єдности! (Довго тревающі оплески).

Мода на крокодилів і жаб

В одній німецькій часописі був такий заклик: „Негайно потрібно мисливих в тропікальних краях! Світ потребує 850.000 крокодилячих шкір. Фантастичні масові лови, наказані модою". — Після крокодилів, ящірок і вужів приходить мода і на шкіри жаб. З острова Целебес вивезли в останних часах 10.000 жабячих шкір. — В Німеччині ведуть боротьбу проти такого масового винищування звірят на люксусові ціли. Крім того гроші відпливають закордон на непотрібні витребеньки моди.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець виголосив промову до паломництва німецьких католиків з Могунції та Шлезька. В ній осудив насильства гітлерівців над паломництвом кат. молоді, що вертала з Риму. Св. Отець говорив: Хочуть в імя т. зв. позитивного християнства відхристіянізувати Німеччину і привести її до варварського поганства. Віримо, що ви, паломники до Риму й Ватикану, при своїм повороті до батьківщини будете лучше приняті й потрактовані, як та побожна й відважна молодь, вірна Церкві й батьківщині, що недавно прибула до Нас, свого спільного Батька. Згадуємо її й говоримо про неї перед цілим католицьким і цивілізованим світом з пошаною і похвалою. Нажаль не можемо нічого іншого зробити й мусимо сказати щось просто противного про тих, що відповідають за їх приняття і потрактування. (КАП).

В Ватикані відбулася півтверта консисторія в справі канонізації блаженних Джона Фішера й Томи Мура. В ній взяло участь 17 кардиналів і 40 патріярхів, архиепископів, епископів та ігуменів. Кардинали й патріярхи голосували устно й на письмі. Інші підписали спільну заяву й виголосили формулу: „Пляцет". — (КАП).

В Т-ві Католицьких Робітниць „Будучність" відбулося спільне свячене дня 12 с. м. Прибули численно членки т-ва, українські дівчата, запрошені гості, члени брацтва при церкві св. Миколая з мішаним хором під проводом пароха о. Лончини і представники української преси. Разом около 200 осіб. Чину посвячення довершив о. пралат Леонтій Куницький і поділився спільним яйцем з присутними. Відтак промовив Преосв. Кир Никита. Він сказав м. і., що товариство „Будучність" має велике завдання, щоб увести в організацію всіх українських дівчат робітниць, котрі приходять до міста. Завдання сего товариства таке поважне як наше життя у Львові. Нинішні сходини се празник Т-ва, щоб обновитися духом до дальшого життя. А свято Христового Воскресення дає до того добрий привід. Був час, коли наш нарід був призначений на смерть, але відродився. То пісня „Христос Воскрес" мала таку чудодійну силу. Воскресення тому таке сильне, бо се празник правди. В Пятницю був тріюмф неправди. Та се тривало недовго. Третого дня побідило світло правди. Шукайте правди під знамям воскресшого Христа. Побіда під знамям Христа певна. Нинішна неділя призначена памяти Мироносиць. Вони з завзяттям служили Христови. І тому перші побачили воскресшого Спасителя. Таких завзятих жінок треба нам якнайбільше. Ми мусимо служити во імя Христа тим сестрам, що приходять до Львова. Треба сильної віри, яку мали Мироносиці, коли спішили до Божого Гробу. Желаю вам духа Мироносиць, здоровля і сили сповняти свої обовязки. Мусимо вірити, що нинішне наше лихоліття щезне. До нашого воскресення дійдемо під прапором Христа. — Відтак Преосв. поблагословив присутних, їх родини і знакомих і закінчив привітом: „Христос Воскрес". — Після того всі присутні засіли до столів. Підчас свячепого присутні співали „Христос Воскрес". Крім того прокуратор Д-р Заяць заспівав в супроводі фортепяну „Гетьмани, гетьмани" і „Минули літа молодії". Промовляли: Пані Шепаровичева від Союзу Українок; о. Гадзевич з Дрогобича, котрий перший зачав організувати українських служниць; представник т-ва українських ремісників „Зоря"; ред. Антонович. Крім того були три деклямації: Дарії Лабик з Жовківського вірш „Марія"; Ушинської з кружка на Стрийськім вірш: „Крізь сльози буду я сміятись" і панни Романович, котра віддеклямувала вірш „Хлібороб" Грінченка. Пані Тишинська закінчила се симпатичне релігійно-національне свято коротким словом о год. 9 вечером.

Тестамент Маршала Пілсудского

Маршал Пілсудский призначив свій мозок ученим. Серце його спочине в Вильні. Він поручив спровадити до Вильна тлінні останки своєї матери і зложити своє серце біля її стіп, складаючи в той спосіб останню синівську чолобитню. Тлінні останки Пілсудского спочинуть в Кракові на Вавелі, між гробами королів.

„Перебудова“ Києва

З Києва повідомляють про основну перебудову нової столиці совітської України. Зовсім змінили свій вид Хрещатик і Бесарабська площа. Там повстали нові будинки. В ріжних місцях Києва побудували богато великих блькових домів. Старий Київ щезає. Знесено цілий ряд церков і великий будинок ріжних урядів. Знищено також славне історичне кладовище „Аскольдову могилу“ на горах на правім березі Дніпра. На тім місці повстане великий парк з терасами аж до Дніпра. Всі могили зрівнали з землею. Знищено й памятники великої історичної та мистецької вартости.

Три дні тягнення 4 кляси

В перших трьох днях тягнення IV-ої кляси 32-ої Державної Льотерії вийшли дві виграні по 50.000 зл. і одна на 100.000 зл.

Щасливу серію зачала Лодзь. Три дрібні купці пп. М. Г., А. Й. і С. Б. купили в тамошній філії одної з катовицьких колєктур три чвертки числа 96.151, а четверту чвертку купила незаможна старушка пані Ш. Отже кождий з учасників виграв по 10.000 зл. Друга 50.000 золотова виграна впала на льос ч. 152.108 куплений в нашій колєктурі в Білгораю. Виграною поділиться також дві незаможні особи.

Як в попередних клясах таксамо й тепер Фортуна не забуває про Львів. В одній з колектур впала на ч. 69.572 виграна 100.000 зл.

Властителі поодиноких чверток: пані Ґ. Н., пп. С. Р. і Л. Й., як також А. Г. і К. М., котрі купили спільно одну чвертку. Всі удержуються з заробкової праці.

В колі, крім мільона, котрий буде вильосований 21 с. м., є ще: три виграні по 100.000 зл., сім по 50.000 зл., десять по 20.000 зл. і богато менших

Справді, ми повинні вчитися для життя, не для школи. Одначе такий чоловік думав дійсно по дитячому і непорадно про правдиві вимоги життя, що хоче взяти з собою зі школи лиш деякі практичні зручности і відомости, які безпосередно може згрошевити. (Ст. Дункін Борковский в творі: „Дозріваюче життя“, розд. III, уст. I).

Лїкарський фейлєтоник.

Як відпочивати?

Думки під вакації.

Зближаються вакації. Насувається питання, в який спосіб можна найліпше відпочивати. Щоб відповісти на се питання, мусимо собі перш усього усвідомити, на чім полягає відпочинок.

При кождій праці занятий головно один орґан або ґрупа тканей. Решта орґанізму остає в спокою. Відпочинок повинен полягати на приверненню рівноваги орґанізму. Се осягаємо не через унерухомлення і спочивання, але навпаки, через побудження бездільних орґанів до чинности, а втомлених до відпочинку. В той спосіб пояснюємо собі той дивний факт, що чоловік дуже втомлений положившися не може заснути, коли прохід по праці або фізична праця ділає на умового працівника дуже добре.

Коли хочемо відпочати по цілорічних трудах, то мусимо змінити спосіб життя. Модні купелеві місцевости не дають того відпочинку. Там стрічаємо такі самі як в місті реставрації, концерти, забави і т. д. Добре відпочати можна тільки на лоні природи, значить — на селі, серед ліса і поля. Природа успокоїть наші нерви, додасть нам сил й енергії, приверне нам охоту до життя. По таких вакаціях вертаємо до праці повні запалу й енергії, покріплені на дусі й на тілі, певні себе.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НОВА УКРАЇНСЬКА ПАРТІЯ на Закарпатті. При кінці квітня відбувся в Великім Бичкові за Закарпаттю конґрес нової української політичної партії. Вона називається „Українська Селянська Партія“. Голова партії селянин Іван Боднар. Крім того вибрано до управи партії адвоката Д-ра Семена Юськова, письменницю Ірену Невицьку; інженіра Володимира Свободу і ін.

МІНІСТР ВНУТРІШНИХ СПРАВ Польщі заборонив всякі публичні видовища аж до відкликання з приводу смерти маршала Йосифа Пілсудского.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ був на днях у Варшаві і відбув наради з польським міністром закордонних справ Беком. Оба міністри ствердили, шо Франція й Польща спільно змагають до вдержання миру й безпеки в Европі. Вислів солідарности обох держав се польсько-французький союз.

ЧЕСЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Бенеш заявив на вічу в Братиславі, що не вільно дальше відкладати автономії для Закарпаття. Прикарпатська Русь вже може взяти керму самоуправи у свої руки.

ЧЕСЬКІ ВЛАСТИ увязнили в Празі богато німецьких еміґрантів. В Празі перебувало богато ґітлєрівських аґентів під плащиком еміґрантів.

ҐЕРІНҐ виголосив промову у Фрибурзі. В ній заявив м. ін., що історія світа устійнить колись, що Німеччину бувби здусив комунізм, колиб не Ґітлер і націонал-соціялістичний рух.

НІМЕЦЬКИЙ ҐЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ не бажає вести переговори з Великою Британією в морських справах, бо хоче задержати в тайні німецькі морські зброєння. Таку вістку принесла анґлійська преса.

ПРАВИТЕЛЬСТВА АНҐЛІЇ І ФРАНЦІЇ відбули спільну нараду в справі мирного полагодження італійсько-абісинського конфлікту.

АНҐЛІЙСЬКА РАДА МІНІСТРІВ приняла плян реорґанізації і скріплення анґлійського летунства, який предложив міністр летунства. На ту ціль мають додатково призначити 5 міліонів фунтів стерлінґів (около 130 міліонів злотих).

ФРАНЦУЗЬКІ ЛЕТУНСЬКІ ВЛАСТИ рішили збільшити стан оборонного поготівля. М. і. мають в приспішенім темпі збудувати 22 нові летунські бази на суші і на морі до кінця липня с. р.

БЕЛЬҐІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО повідомило парлямент, що воно задумує навязати дипльоматичні звязки з совітською Росією.

В КОВНІ відбулася нарада міністрів закордонних справ Литви, Лотви й Естонії. Радили над міжнародним політичним положенням і над совітсько-французьким договором.

КОНФЕРЕНЦІЯ БАЛКАНСЬКОЇ АНТАНТИ відбулася в Букарешті. Радили над господарським зближенням держав балканської антанти і над відношенням до малої антанти.

СТАЛІН виголосив політичну промову на зібранні висших командірів. Він сказав м. ін., що одна ґрупа військових грозила кулею членам центрального комітету і самому Сталінови, коли він не занехає здійснювання комуністичної проґрами в Росії.

ТУРЕЦЬКА ПОЛІЦІЯ викрила заговір проти диктатора Туреччини Кемаля Паші. В ріжних містах Туреччини увязнили богато заговірників. Заговір орґанізував 70-літний старець Саїді за те, що Кемаль Паша нарушив приписи магометанської релігії.

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР заявив, що коли Італія буде дальше робити воєнні приготування, він зарядить загальну мобілізацію. (Фактично мобілізація в Абісинії вже довершена).

НОВИНКИ

Українське богослуження в Льондоні. В переїзді з Манчестеру задержався в Льондоні дня 3 травня о. Боський, Чина Редемптористів словянського обряду і настоятель української катол. парохії св. Володимира в Брукселі (Бельґія), та відправив Службу Божу в церкві оо. Редемптористів у Клептемі. (Укрбюро, Льондон).

Софійського Собору не збурять. Таке доносить анґл. „Таймс“. На большевиків мав так поділати протест сера Віліяма Мільнера.

Нищать церкви за Збручем. В селі Кузьмінчик напроти галицького села Вільхівчик, пов. Копичинці, большевики розібрали недавно церкву, котру по галицькім боці видно було здалека.

Український Технічно-Господарський Інститут при Українській Господарській Академії в Подебрадах (Висока школа позаочних студій) приймає на: а) Економічно-Кооперативний відділ, по закінченні котрого дістається дипльом з титулом економіста; б) Курси українознавства; в) Фахові курси бухгальтерії, мов: французької, німецької й анґлійської, пасічництва, садівництва, перероблювання садовини й городовини, оброблення шкіри, миловарства, радіотехніки, фотографії й ін. курсів. Наука відбувається кореспонденційною методою. Проспекти і програми безплатно. Початок студій терміном не обмежений. Адреса:

Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut. Podebrady, C. S. R.

Коли вдови тратять право до ренти? Найвисший Адміністраційний Трибунал видав оречення в справі права до вдовичої ренти з титулу суспільних обезпечень. НАТ орік, що заключення супружжа з обезпеченим по скінченні 55 літ виключає право до вдовичої ренти з титулу обезпечення умового працівника. Не має значіння, чи супружже заключене по 1. І. 1928 р., від котрої то дати обовязує декрет Президента РП про обезпечення умових працівників.

Напад „стшельців“. Третого дня Великодня в с. Гималівка пов. Броди підчас Богослуження кількох „стшельців“ напало на двох молодих Українців і здираючи їм червоні стяжки від вишиваних сорочок почало їх бити дручками. Наші люди прийшли на поміч. Зачалася бійка, що тривала 3 години. Ледви священик і солтис розборонили і не допустили до самосуду над напасниками. В бійці брало участь 1000 осіб. Кільканацять осіб тяжко побитих. Перед поліцією „стшельци“ зізнавали, що то Українці напали на них — і домагалися спровадити військо до села...

Проф. Піккар відбув пробний лет бальоном понад Польщею. Він приїхав до Варшави, щоб приготовитися до нового лету в стратосферу.

Німецька радіостація в Берліні перша подала в світ вістку про смерть маршала Пілсудского о год. 9.30 веч. Варшавська радіостація подала сю вістку около півночі.

В Вильні окружний суд засудив відповідального редактора жидівської ґазети „Вільнер Тог“ С. Каґана на місяць тюрми за образу управителя чужої держави то є канцлєра Ґітлєра. С. Каґан помістив статтю жидівського письменника з Америки Житловского, в котрій було сказано, що „Ґітлєр то Холм піднесений до Содоми“. А Жиди уважають своїх у Холмі синонімом глупоти, подібно як Ґреки уважали міщан Абдери.

90.000 Жидів втікло з Третої Німеччини. Політичних еміґрантів Арійців втікло близько 10.000. Около 10.000 еміґрантів, головно Жидів вернуло вже до Німеччини. В останних часах число повертаючих зросло. Їх інтернують в „виховних таборах“. („Фелькішер Беобахтер“).

Величезні маси комах появилися в Іраку. Сі комахи незнаного досі ґатунку нищать дактилеві пальми.

Книжка про Українську Армію по французьки вийде в Парижі. Автор її ґен. Удовиченко. Передмову написав ґен. Анріс, фаховець східних справ.

Перейшов на католицизм славний дослідник рака др. Альфред Піней, директор відділу патольоґічного при лондонськім інституті раковім. Др. Піней мимо свойого молодого віку (38 років) є тепер одною з найбільших наукових поваг. Видав богато наукових праць знаних на цілім світі. (КАП).

На сов. Україні суди чимраз частіше пускають на волю кримінальних злочинців, коли вони належать до комуністичної партії і коли приречуть, що не втечуть. Напр. в Артемівську на Донщині прокуратор звільнив 5 злодіїв, суди 25, слідчі судді 20 злодіїв. Одначе політичних або безпартійних вязнів висилають на Соловки до 48 годин. Так виглядає „клясова справедливість" в „раю".

Новий розклад їзди з орієнтаційною мапкою, що в формі книжки узгляднює всі залізничі шляхи Галичини та получення з важнішими осередками інших західньо-українських земель, Польщі й заграниці — появиться в першій половині травня ц. р. накладом Кружка „Рідної Школи" в Станиславові. Ціна цього першого великого розкладу їзди в українській мові тільки 50 сот. Дохід призначений на „Рідну Школу", тому кожний Українець, як також товариства й установи, купують сей новий розклад їзди. Набувати від 15 ц. м. у всіх книгарнях і кіосках. Більші замовлення слати на адресу: Союзна Друкарня — Станиславів, вул. Собіського ч. 24. 24—2—3

Совітські збройні сили. Бюлетин Союзу Народів подає, що Совіти мають до 1,500.000 вояків і 8,500.000 резерви! Військових літаків є понад 4.300, з того 1.500 бомбовців. Підчас другої пятилітки большевики мають побудувати ще 8.000 літаків. 17 фабрик виробляє ґази днями і ночами...

„Таймс" доносить, що с. р. появиться вісім біоґрафій анґл. короля.

300-ліття університету в Будапешті припадало 12 с. м. Заложив його кардинал Петро Пасмані. В його память відбулося в Будапешті велике торжество в авлі університету. Головні торжества 300-ліття відбудуться в вересні с. р.

В Німеччині розвязали секту моністів як ворожу для нації й держави. Майно її сконфіскували на користь держави.

Процес за т. зв. „Протоколи Мудрців Сіону" відбувся тепер в швайцарськім Берні. Союз жидівських громад у Швайцарії запізвав провідників націонал-соціялістів в 1933 р. за поширювання тих „Протоколів". Розправу двічи відкладали, бо не було знатоків зі сторони пізваних. З жидівської сторони виступав тепер як експерт проф. унів. в Безилеї д-р Артур Бавмґартен, з нац.-соціялістів емер. полк. Ульрих Фляйшгавер. Вони виголосили великі промови. Перший доказував неавтентичність „Протоколів", другий — автентичність. Вироком узнано „Протоколи" за фальсифікат і пляґіят.

Горячий вітер, що 3 дні віяв над Палестиною, підніс температуру до 54° Цельзія в тіни. Були випадки смертельного пораження. З горяча згинуло коло 400 верблюдів й ослів.

Політичний гумор. Німці на ґвалт шукали якогось патрона для своєї Третої Держави. — Ну, і знайшли? — Так. Святого Бека... („Муха").

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Стан збіжжа в краю. Звіти Головного Статистичного Уряду виказують, що в порівнанні з попередним місяцем стан пшениці, жита й конюшини остав назагал без змін, стан ячменю незначно погіршився. Жито найлучше представляється в воєвідствах львівськім, тернопільськім і люблинськім. Найлучший стан ячменю був в воєвідствах білостоцькім і шлеськім, найгірший в тернопільськім. Від 15 III до 15 IV с. р. стверджено назагал недостаточну скількість тепла й сонця для життя рослин. Холоди та надмірна скількість вогкости в рілі відемно впливали на розвиток озимин і засіви ярин. Розвиток озимини переважно опізнений. Перші дні травня принесли неочікувані приморозки і навіть несподівані півтораметрові сніжні заспи. Нові звіти Головного Статистичного Уряду викажуть, як ті зміни вплинули на зріст збіжжа.

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК-а приняла в члени т-ва 12 кооператив: „Труд", Спас, пов. Долина; „Татарівка", Рожанка Нижна, пов. Стрий; „Надія", Суховоля, пов. Броди; „Любов", Брахівка, пов. Золочів; „Надія", Руда Сілецька, Габлинець; „Будучність", Соколів, пов. Камінка Струм.; „Згода", Луг, пов. Ліско; „Любов", Руданці, пов. Львів; „Українська Будучність", Смодна, пов. Косів; „Праця", Болехів, пов. Долина; „Українська Райфайзенка", Розджалів, пов. Сокаль; „Районова Молочарня", Суховоля, пов. Броди.

Канал Сян-Дністер-Буг-Стир. З рамени Львівської округи Морської та Кольоніяльної Ліги інж. Красуцький опрацював проект будови каналу від Сяну до Дністра. Львів діставби канал до Бужська й до Луцька. Мають зрегулювати Вислу, Сян, Дністер і Буг, щоб уможливити на них водну комунікацію.

В Яворові відкрили виставу домашного деревного промислу. На ній є гарний відділ зі Стариск, столярсько-різьбарський відділ місцевої промислово-деревної школи, відділи: забавкарський, ложкарський, токарський яворівських ремісників і рогожний відділ ремісників з Вільшаниці. Вистава потривае до 19 травня.

Інвестиційна позичка в Польщі осягнула до 10 с. м. суму 238.647.000 зл. В тій сумі заявлено 63.842.000 зл. облігаціями попередної позички. Додатково продовжено речинець підписування позички до 16 травня с. р.

ЖЕРТВИ
для голодуючих в Яворівщині.

1) о. Петро Воронич в Вербівци, п. Могильниця к. Теребовлі зол. 37.40 (збірка). 2) Гр. катол. Уряд парох. в Ворвулинцях, п. Товсте зол. 13 (збірка). 3) Гр. катол. Уряд парох. в Вільхівці (Olchowiec) зол. 22.80 (збірка). 4) Гр. катол. Уряд парох. в Кривенькім, п. Товстеньке зол. 20 (збірка). 5) о. Микола Капустинський в Коломиї зол. 2.

БІРЖА

Президія грошевої та збіжевої біржі у Львові зарядила на знак жалоби з приводу смерти марш. Й. Пілсудского припинити біржеві збори в пониділок дні та в дні похорону.

Набіл: Маслосоюз платив 14. V. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, за 1 л. молока 16 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 2.25 зл. Тенденція на яйця, молоко і сметану вдержана, на масло вичікуюча. Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 л. 25 ґр.

Виграні Державної Клясової Льотерії: 100.000 зл. на чч.: 72.859, 171042; — 50.000 зл. на чч.: 137936, 160545; — 20.000 зл. на чч.: 40667, 83895, 99542, 73722, 75331; — 10.000 зл. на чч.: 7878, 70450, 17676, 42552, 75356, 2627, 20305, 16779, 11485, 20418, 58141, 100505, 56742, 78696, 126743, 109389, 70964, 72438, 98060, 105164; — 5.000 зл. на чч.: 38112, 54101, 101800, 155994, 166323, 52426, 78204, 59793, 62088, 65761, 66299, 149882, 678, 4936, 64291, 95539, 127423; 34108, 107243; — 2.000 зл. на чч.: 634, 6726, 18137, 20373, 40582, 48163, 50007, 59513, 66410, 66925, 78002, 103844, 107668, 114759, 142479, 149751, 166997, 176478, 172198, 175950, 177120, 5182, 6488, 10296, 10442, 18663, 23592, 24325, 33199, 49090, 50162, 54736, 58836, 62992, 68299, 75940, 80925, 85592, 91052, 95845, 96359, 114060, 123280, 126370, 141591, 148540, 163203, 177869, 179074; — 1.000 зл. на чч.: 85, 5010, 7414, 12863, 16920, 24099, 26371, 26590, 32412, 32422, 38277, 48527, 53286, 53445, 59697, 63390, 64084, 74092, 75776, 80785, 82704, 85357, 89425, 89748, 92110, 117495, 118939, 120360, 126608, 126808, 130679, 132964, 139915, 148928, 149846, 149919, 149990, 155101, 157222, 158491, 161863, 165498, 171895, 172205, 177622, 179459, 180104, 181870, 181916, 183820.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

— Ціна 40 сотиків. —

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, вул. Ґродзіцких 2, І. пов. і в книгарнях.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Ґродзіцких 2. І. п.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Інтелігентна вдова по священику прийме посаду господині — найрадше в домі священика. Зголошення під „Совісна" до Адм. „Н. Зорі". 57—1—2

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі" для В. М. 30—3—4

найкращі лиси і пелеринки

поручає

Ю. ГЛУШЕВСЬКИЙ

львів, пл. капітульна ч. 3/І., тел. 254-46.

приймає футра до перехования літом. 47-1—5

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — Здрукарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 19 травня 1935. Ч. 36 (834)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Кондолєнційні депеші

з приводу смерти марш. Пілсудского

Св. Отець вислав до Президента Польщі отсю депешу: Беремо живу участь в горю Вашої Ексцеленції та в жалобі завсіди особливо дорогої Нашому серцю Польщі. Молимося за вічний відпочинок для душі помершого Маршала як також за згоду, мир і добробут в Польщі. Благословимо її всю в Вашій Достойній Особі. — Кард. Пачеллі іменем Св. Отця вислав депешу до п. Пілсудскої з апостольським благословенням. — Кондолеційні депеші вислали монархи Анґлії, Італії, Бельґії, Болгарії, Японії; диктатори: Гітлер, Мусоліні, Кемаль Ататурк; президенти: Франції, Еспанії, Ірляндії, Чехословаччини, Швайцарії, Лотви, Естонії, Фінляндії, Португалії, Злучених Держав Півн. Америки, Мехіка, Бразилії, Аргентини, шах Ірану, реґент Мадярщини Горті, міністри: Іден, Лявaль, Ґерінґ, Бенеш, большевик Літвінов і богато інших достойників. (Про Литву гл. ст. 7).

Біла Книга Ватикану

Звичайно добре поінформована „Католіке Верельд Пост" в Ротердамі повідомляє, що треба поважно числитися з оповіщенням в найблизших днях Білої Книги Ватикану. В ній будуть оповіщені невдатні заходи довести до порозуміння з Німеччиною. Ватикан кількакратно висилав до Німеччини острі протести проти антикатол. розпорядків. Одначе останні події в Німеччині, скандальний хід процесу пралата Льофферса, акти насильства проти вертаючого з Риму паломництва католицької німецької молоді, завішення берлінського „Кірхенбляту",вкінці новий пресовий закон, що зовсім параліжує катол. пресу, довершили міру терпеливости. Деякі німецькі сфери роблять заходи, щоби здержати оповіщення Білої Книги на якийсь час, одначе переважає думка, що мовчанку Ватикану могліб уважати доказом слабости, а се скріпилоб позицію Розенберґа й поганського фронту. В ватиканських кругах мають ще деяку надію, що в останній хвилі в Німеччині побідить здоровий розсудок. Одначе колиб се не наступило, тоді виступлять офіційно Св. Отець або кард. Пачеллі з обвинуваченням перед цілим світом. (КАП = Католицька Аґенція Пресова).

За корпоративний устрій

З ініціятиви „Фольксбунду дер Католікен Естеррайхс" відбудеться в Відні в днях 29 і 30 травня с. р. міжнародна конференція в справі корпоративного устрою. Орґанізаційний комітет під проводом Кардинала Інніцера оповістив відозву, в котрій запрошує до участи в конференції учених і політиків всіх країв. Перший день конференції буде присвячений обговоренню теперішного корпораційного руху, котрий вже приймає реальні форми в Австрії, Португалії та в дещо іншій формі в Італії. За ним щораз більше висловлюється опінія в Швайцарії, Франції, Бельґії та Бразилії. Другого дня конференції будуть обговорені шляхи і цілі корпораційної відбудови Австрії. (КАП).

Воздушна підготовка Німеччини

Французька преса пише: Воєнна підготовка Німеччини до нападу відбувається головно під землею, де Німці приготовили цілий ряд аеродромів. З них можуть надзвичайно скоро досягнути Францію, Анґлію, Бельґію, всі три скандинавські держави, всі балтійські держави, СССР, Польщу, Чехословаччину й Італію. Аеродроми, призначені до випаду на Анґлію, є в Кольонії, Мінстері, Ганновері й Кілі, на Францію й Бельґію — у Франкфурті, Дармштаті, Монахії, Нірнберґу й Кольонії, на Італію — в Баварії й Віртемберґії, на Чехословаччину — в Саксонії, Баварії й на Горішнім Шлезьку, на Польщу — здовж її цілої границі й особливо в Сх. Прусії. Балтійські держави особливо загрожені, бо вони найслабші. Та головні аеродроми Німців приготовані — проти СССР.

Клич Лєніна дає овочі

З Москви повідомляють, що бандитизм в СССР постійно зростає. Недавно в селі Раменском коло Москви увязнено 9 молодих бандитів, котрі ограбили до нитки пасажирів у підміськім поїзді. Вони напали на поїзд в одностроях салдатів „Наркомвнудѣла" (б. частини спеціяльного призначення чрезвичайки). Слідство виказало, що ті бандити ограбили досі коло 20 підміських поїздів. — Се очевидно добрі ученики Лєніна, котрий учив: „Граб награблене".

Турки не вміють по турецьки...

Ще ніколи не переводили такої „мовної революції", як за Кемаля Ататурка в Туреччині. Турецька інтеліґенція говорить мовою, в котрій є 2/3 слів арабських і перських, незрозумілих для простолюддя. Тому духовенство було посередником між інтеліґенцією і народом. Кемаль хоче очистити турецьку літературну мову від всіх налетів. Окрема комісія збирає народні вислови та заміняє ними чужі. Урядники дістають майже що тижня обіжник з тисячкою нових слів, котрих мусять навчитися й уживати. Бідний урядник пише наперед звіт в дотеперішній мові, шукає перекладача на „мову Кемаля Паші" і висилає до висших властей. Там знов перекладають звіт на дотеперішну мову, бо не розуміють нової й тоді полагоджують справу. Сучасні турецькі урядники се залякані ученики, що „кують" все нові „порції" нових слів „мови Кемаля". — Один Турок сказав: „Тепер ні я, ні мій батько, ні син вже не вміємо по турецьки".

Достатнє життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні звязки
Економ. незалежність
Реальні користи
запевните собі — складаючи свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Польща, Росія й Україна

в „Програмі окраїнної політики" Ґертиха і в дійсности.*)

І. Фальшиві заложення.

Окремий розділ в своїй книжці присвячує Ґертих впливам закордону на окраїнну політику Польщі. Той розділ має заголовок: Закордонні впливи. Се оден з найбільш характеристичних розділів книжки. Тому приглянемося йому докладніше.

Будуччина національних відносин на сході Польщі — так починає Ґертих згаданий розділ — залежить в немалім степені від укладу відносин за східним кордоном.

Істнують ситуації — каже він — коли племена, що еманципуються національно, завдяки суцільному і замкненому в собі просторови, який займають, можуть позволити собі на далеко сягаючі національні аспірації та на самостійний, всесторонний розвій. Бо етноґрафічна одностайність їх території уможливлює самовистарчальність аспірацій та звільнює від потреби оглядатися на якусь метрополію. Так було напр. з Естонією, — краєм з зовсім одноцільним, майже чисто естонським населенням та з рішучим ґеоґрафічним відокремленням, так було в части, хоч в меншім степені, з Латвією. Оба ті народи, передовсім естонський почували себе віддавна господарями в своїх краях, знали, що звязок їх країв приналежних до европейського Заходу, з Росією тільки припадковий та що внутрі, у власнім краю, поза заслуженою, культурною і сильно вростою корінями в край одначе дуже нечисленною і тому не трудною до безцеремонного усунення верствочкою німецької шляхти та німецького міського патрицияту не мають ніякого суперника в ролі господаря краю. Отже — кінчить Ґертих уступ про Естонців і Латвійців, — коли трафилася конюнктура, вони признали переняття влади в свої руки за річ природну і з їх точки погляду самозрозумілу, обняли владу певною рукою і стали — як незалежні держави, мимо скромної скалі тої своєї державности — відразу на сильних і здорових підставах.

Істнують — навпаки — етнічні ґрупи, — читаємо далі — національного розвою котрих не можна уявити собі без опертя на споріднену з собою більшу національно-територіяльну одиницю за кордоном. Бо замешкуючи простори, котрі не становлять відокремленої й замкненої в собі ґеоґрафічної цілости — при тім під національним оглядом мен-

*) Гл. „Н. Зоря" чч.: 780, 784, 788, 792, 800, 810, 813, 820, 822, 824, 826, 828 і 832.

ніе або більше мішані, не можуть ані опанувати національного положення в краю власними, самовистарчальними силами, ані обійтися в своїх ширших аспіраціях без опертя, бодай духово на національній підставі закордоном. Існування польського життя в Вармії, на Мазурах, з німецькім Горішнім Шлезьку і т. д. не можна булоб уявити собі на дальшу мету, колиб згадані окравки етнографічних польських земель не притикали географічно до великого національного простору та в його існуванню не знаходили заохоти і піддержки. Таксамо — на думку автора — булаб неможлива інтензивність французького життя в Альзатії й Льотарингії перед війною без існування побіч Франції, данського життя в Шлезвику без існування Данії, сербського життя в Бачці і Банаті без існування Сербії й інших земель, що становлять головний хребет етнографічного сербсько-хорватського простору.

Такі вступні загальні виводи Гертиха на тему повставання держав й існування національного життя в відломах ріжних національних територій. Вже ті виводи свідчать наглядно про плиткість історично-соціольогічного знання автора. Бо ні один з тих виводів не відповідає дійсности ні історично ні соціольогічно.

Отже не відповідає дійсности, начеб до повстання держави конче потрібно було етнографічної одноцільности та географічної відокремленості, як се виходить у Гертиха. Що так не є, наглядний доказ на те — повстання сучасної польської держави, котра не є ні етнографічно одноцільна, ані географічно відокремлена. Таксамо не відповідає дійсности і друге твердження Гертиха, начеб національний розвій поодиноких відломів народів чи територій був немислимий без опертя на їх споріднений головний пень закордоном. Бо є відломи народів і територій, котрі виказують живе національне життя, хоч на головний свій пень зовсім не спираються. Бачимо се наглядно нпр. на ріжних відломах европейських, зокрема словянських народів, що переселилися до Америки і живуть там своїм національним життям, незалежним від матірного пня.

Далі переходить Гертих до Українців і Білорусинів.

„Отже руське і білоруське населення в Польщі — наводимо Гертиха дослівно — з огляду на то, що займає простори національно мішані (заселені значним відсотком польської людности) та не творить замкненої в собі географічної цілости, засуджене на те, щоби свій розвій спирало на територіяльну підставу закордонну. Ніякого національного руху не можна уявити собі без державних аспіряцій, що є коли не безпосередною політичною програмою, то в кождім разі ідеальною ціллю змагань. Національний сепаратизм без тих аспіряцій можливий тільки в таких спеціяльних умовах, витворених на просторі кількох тисячеліть, в яких живуть Жиди (зрештою також не вільні від сіоністично-палестинських державних мрій). Українська державність на обшарі викроєнім виключно з обшару Річпосполитої є неможливістю — її тривкість не може бути довша, ніж кілька місяців. Автономічний український обшар у Польщі може бути тільки штучним або перехідним твором — евентуально як етап до переходу того обшару під панування іншої держави. Колиб українське життя (тим більше білоруське) мало обмежитися до обшарів Річпосполитої — то воно мусілоб позбутися зовсім державних аспіряцій. Бо мати неосяжні аспіряції на дальшу мету неможливо: тверезі голови в кождій суспільности візьмуть з часом верх над людьми, котрі вірять в ціли нездійсними. Український і білоруський рух мусівби тоді втратити сепаратистичне (державно й національно) обличча, — мусівби з конечности зредукуватися до ролі регіонального руху без національно самостійних змагань, — руху такого як провансальський у Франції, кашубський, навіть підгалянський в Польщі і т. д. Острий сепаратизм на цілім Сході може тривати як стала поява тільки тоді, коли буде знаходити надію і піддержку (зрештою не конче матеріяльну) — за кордоном.

„У звязку з тим ясне значіння, яке для такої нашої внутрішньо-державної справи, як справа східних окраїн має питання заграничне: питання положення в Росії й будуччини Росії."

Отсе виводи Гертиха про розвоєві можливости і перспективи народів українського і білоруського в Польщі. Як бачимо, ті виводи зовсім „гертихівські". Вони вповні достроюються своєю „глибиною" до всіх попередних виводів того автора в українській і білоруській справі.

Годі в часописній статті виказувати докладно всю ігноранцію Гертиха в справах, яких він торкнувся в наведеним уступі. Бо для того треба булоб переповідати хіба всю історію України від найдавніших аж по найновіші часи — з коментарем для п. Гертиха. Ми обмежимося тільки кількома замітками, які може й самі насунулися кождому, хто читав той уступ та хоч трохи знає історію українського народу.

Зачнемо від найдалі йдучого твердження Гертиха, що: „українська державність на обшарі, викроєнім виключно з обшару Річпосполитої, є неможливістю — її тривкість не може бути довша, як кілька місяців". Се твердження зовсім незгідне з історичною дійсністю. Бож з історії знає кождий, хто її вчився, що якраз українські землі, котрі нині належать до Польщі, вже в XII ст. створили самостійну українську т. зв. Галицько - Волинську Державу, котра проістнувала аж до пол. XIV ст. Отже українська державність на обшарі, котрий нині становить східні окраїни Польщі, істнувала вже не кілька місяців, але кілька століть. Після кількавікової перерви українська державність знов воскресла була там на поч. XX ст. Сталося се тоді, коли галицька частина давної Галицько-Волинської Держави в 1918 р., після розпаду Австро-Угорщини, до котрої тоді належала, знов проголосила була свою державну самостійність. Що та держава під зовнішним напором упала, се таксамо не може свідчити про її „неможливість", як не свідчить про „неможливість" польської державности на польських землях упадок старої польської держави при кінці XVIII ст. і польських державних творів в XIX ст.

Та не тільки українську державність на українських землях Польщі вважає Гертих неможливою. Він таксамо не вважає можливою навіть українську територіяльну автономію в границях Польщі. „Автономічний український обшар у Польщі — каже він — може бути тільки штучним або перехідним твором — евентуально як етап до переходу того обшару під панування іншої держави". Так ставиться польський шовініст до автономії українських земель в Польщі, котрі під оглядом простору становлять 1/3 частину цілої польської держави та мають за собою велику культурну і політичну традицію. Ставиться так тоді, коли вже навіть Росія признала територіяльну автономію не тільки своїм українським землям але навіть найдрібнішим і під культурним і політичним оглядом найменш розвиненим племенам... Як свідчить історія ріжних держав, в тім числі й історія Польщі, то не автономія народів, що входили в склад тих держав, була етапом до переходу їх земель під панування інших держав, але — навпаки — брак тої автономії. Так було в передвоєнній Росії й Австро-Угорщині, так було перед тим в Туреччині, та ще перед тим — у старій Польщі...

Вкінці Гертих переходить до самого українського і білоруського національного руху в Польщі. „Отже руське і білоруське населення в Польщі — каже він — з огляду на то, що займає простори національно-мішані (заселені значним відсотком польської людности) та не творить замкненої в собі географічної цілости, засуджене на те, щоби свій розвій спирало на територіяльну підставу закордонну". Не будемо тут розглядати подрібно „причин", їзза яких Гертих відмовляє українському населенню в Польщі національної самовистарчальности та каже йому в його національнім життю залежати від закордону. Ми ствердимо тільки загально, що колиб навіть признати їм такий вплив на національне життя, як се робить Гертих, то українські землі в Польщі не є під тим оглядом в гіршім положенню, ніж сама Польща. Бо простори, які займає українське населення в Польщі, в більшости під національним оглядом навіть більш українські (70—80%) ніж нпр. Польща — польська (63.8% римо-кат., 11.2% гр.-кат., 10.5% прав. і 10.5% Жидів. — Wiedza o Polsce. III, 33)... Таксамо, що торкається „замкненої в собі географічної цілости", то українські землі в Польщі зовсім не є в гіршім положенню, ніж піла Польща, котра також не становить „замкненої в собі географічної цілости" і всеж таки живе не тільки національним але й державним життям.

Дещо більше уваги належить присвятити твердженню Гертиха, що український національний розвій в Польщі засуджений на опертя на територіяльну закордонну підставу. Належить зробити се тому, бо се твердження становить головну підставу до дальших виводів Гертиха про Росію, Україну та відношення до них Польщі.

Про се в слідуючій статті.

Святочна академія

в честь Матері Божої Неустаючої Помочі

Учениці Прив. Фах. Гімназії СС. Василіянок у Львові уладили в суботу, 11 травня 1935 р. в салі гімназії при вул. Длуґоша 17а Святочну Академію в честь Матері Божої Неустаючої Помочі. Хором проводив проф. Котко, при фортепяні др. Б. Кудрик. Вже ті два імена давали запоруку, що концерт не буде пересічний. Програма дібрана й добре підготовлена. Хорові точки: Мендельзон — Бартольди: „Хваліте діти", о. Ніжанковський: „Пісня до Діви Марії", Піль: „Ісус Христос став усім для душ" і Піль: „Ісус Христос Князь Слави" виконано дуже гарно. Річевий реферат учениці І. Скочипець полонив увагу всіх слухачів. Кінець реферату виголошено в супроводі фортепяну. Се дуже добрий помисл. Настроює слухачів. На увагу заслугує скрипкове сольо уч. Ярош: Годара, Колискова з опери „Жеселен". Довгими оплесками надгородила публика два форт. соля: уч. Л. Бережницької „Поема й Метелик" Ґріґа, виконане свобідно та з мягкістю удару й сольо уч. Т. Демської „Соловій" Алябієва-Ліста. Уч. Демська захоплювала слухачів своєю технікою. Спеціяльно треба згадати сопранове сольо уч. Богонович. В солістки богато даних. В програму входили ще 4 деклямації: уч. Мрочко „Від усіх утіх і мук"... Уляни Кравченко, уч. Рунько „Єсть імя жіноче" Рильського й О. Тиктор „Марії" Курдидика. Всі виконані бездоганно в супроводі фортепяну. Концертом гімназія пописалася дійсно гарно.

Кард. Пачеллі про патріотизм

В розмові з кореспондентом часопису „Еко де Парі" кардинал Пачеллі подав знаменну оцінку патріотизму: Є два роди патріотизму. Є фальшивий патріотизм, котрий з батьківщини робить варварського ідола, жадного крови і влади. Коби Бог зберіг всі краї перед пануванням того „патріотизму"! Одначе є також правдивий патріотизм, котрий недавно здефініював Св. Отець в прияві кількасот молодих патріотів в спосіб гідний подиву. Він вказав, як треба служити батьківщині, а саме як матері, котру любиться, а не як фетишеви, перед котрим дрожиться. (КАП).

КІЛЬКАДЕСЯТЬ книжочок і брошур виданих „Новою Зорею" і „Правдою" можете одержати за попереднім надісланням 31 зл. 75 сотиків і на почтову пересилку 3 зл. Знижка тривати-ме вже недовго. Потому ціна наших видань буде виносити знов поверх 60 зл. Подбайте про забезпечення свого оточення в добрі книжки!

КАТОЛИЦЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької газети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

І. Дієцезальний Синод в Станиславові

Перший дієцезальний синод у Станиславові відбувся в днях 29 і 30 вересня 1897 р. на приказ Св. Отця під проводом Преосв. Куїловського.*) Радили над отсими предметами:

1) Про вибір синодальних іспитователів. 2) Про деканальні соборчики та посіщення деканом церков у деканаті. 3) Про гідність священика, про поступування, праведність, знання і т. д. так у суспільности як і в особистім поведенню. 4) Про відношення сотрудника до пароха і навпаки. Також про точне відправлювання Богослужень назагал.

Дня 28 вересня 1897 о 5 год. по полуд. в катедральній церкві у Станиславові відбулася Вечірня, на якій приступили до Св. Сповіди епископ, члени капітули і всі отці запрошені на синод. Запрошено всіх деканів й управителів деканатів станиславівської епархії та по 1 священикови з кождого деканату станиславівської епархії як богословів. Дня 29 IX 1897 р. зачали всі отці читати Служби Божі, о год 8 рано Преосв. Юліян відправив Архієрейську Службу Божу, на котрій ті члени синода, що не могли відчитати Служби Божої, приняли св. Причастіе з рук епископа. Відтак проголошено декрет про іменування суддями синоду: Впр. ОО. мітрата архипресвітера Василія Фаціевича і шамбеляна почесн. крилошанина і декана о. Теодора Лісевича; секретарями: Впр. ОО.: крилошанина кустоса Симеона Ткачуника і почесн. крилошанина та декана Теодора Лісевича; нотарями: Впр. ОО.: крилошанина канцлера о. Северина Торонського і почесн. крил. і дек. Келестина Костецького; церемоніером: о. Д-ра Григорія Литвиновича.

Після того відбулося в Пресвітеріяльнім Домі приготовляюче засідання. На нім синодальні судді справдили повновласти деканального клира.

О год. 1 по пол. був обід у епископа, о год. 3 по полуд. почалося в епископській палаті зібрання синоду. По відспіванню: Царю небесний, Святий Боже, Отче наш, і тропарів „Помилуй нас, Господи, помилуй нас“ члени синоду вибрали отсих синодальних іспитователів предложених епископом: 1) Впр. о. архипрезвітера мітрата Василія Фаціевича 2) Впр. о. пралата архидіякона Йоана Литвиновича. 3) Впр. о. кустоса Симеона Ткачуника. 4) Впр. о. крил. канцлера Северина Торонського. 5) Впр. о. крил. Д-ра Йоана Гробельського. ОО. совітників Консисторії 6) Михаїла Семенова, 7) Теодора Трача і 8) Теофіля Петрушевича, 9) Всесвітл. о. Д-ра Григорія Литвиновича і 10) Впр. о. Василія Богоноса, почесного крилошанина Капітули.

По тім виборі відкрили дискусію над рефератом про соборчики та деканальні візитації В тій справі ухвалено ряд постанов: І. Деканальні Соборчики мають відбуватися що півроку в галицьких деканатах, раз у рік в буковинських. Крім того декан так в Галичині як і на Буковині має відбути що року деканальну візитацію.

II. З деканальними соборчиками мають бути получені місійні Богослуження для народу.

III. Деканальні соборчики мають відбуватися за порядком у всіх парохіях деканату. Наради на соборчику мають відбуватися літом в церкві, зимою, в разі непогоди або інших перешкод в парохіяльнім домі.

IV. На деканальний соборчик мають бути запрошені всі кондеканальні священики деканату писемно і завчасу. Інші священики можуть явитися також, та в церкві лиш за відомостю і дозволом декана брати участь і при нарадах не мають голосу.

Хто через старість слабість або з іншої причини не може брати участи в соборчику, той має предложити деканові оправдання. Декан пересилає се зі своєю опінією Епископському Ординаріятови. Священики, котрі без важної причини опускають деканальні соборчики, будуть покликані до відповідальности Епископським Ординаріятом.

V. Наради на соборчику відбуваються під головуванням декана. Коли він перешкоджений, під головуванням містодекана. Світські не можуть брати участи в нарадах. Наради зачинаються молитвою „Царю Небесний“. На столі має стояти св. Хрест. Секретар вибраний деканом списує протокол нарад.

VI. Предмет нарад соборчика мають становити:

1) Розправа (дискусія) над устною темою поданою деканом кондеканальному священству завчасу, кілька неділь перед соборчиком, до відповідного приготування. 2) Дискусія над писемним виробом на тему подану Епископською Консисторією з початком кождого року для всего еп. клира й оголошену в Епархіяльнім Вістнику. — 3) Відчитання і пояснення розпорядків будьто оповіщених в Епархіяльнім Вістнику, будьто поданих за посередництвом деканального уряду. — 4) Всякі душпастирські випадки, що вимагають глибшої застанови, або блищого пояснення.

На рік будуть дві писемні розправи і ті мають бути совісно опрацьовані та сперті на доказах зі св. Письма і традиції; можна покликуватися також на католицьких авторів.

Ті вироби не мають бути за довгі, щоб відчитання одного займало найбільше півгодини. Колиб не стало часу на цілковите відчитання і дискусію над писемним виробом, то докінчення може слідувати на найблищім соборчику. Всі писемні вироби мають бути предложені на 8 днів перед соборчиком деканови для оцінки, котрий з них має бути взятий до відчитання на соборчику.

VII. Предсідник має вважати, щоби в часі дискусії був порядок і спокій, щоб повага соборчика була вдержана, щоби в бесіді не віддалятися від теми та не переривати бесідника. Промовляти має той, кому предсідник уділить голосу. По вичерпанню програми соборчика предсідник обовязаний запитатися, чи хто з кондеканальних не має до піднесення якогось трудного випадку з душпастирства в своїй парохії, що вимагавби блищого вияснення і чи не потребує хто якої поради в душпастирських справах.

По залагодженню всіх справ декан закінчує соборчик відповідною промовою. Потому слідує молитва „Под Твою милость“ або „Достойно єсть“. Протокол підписують: декан, секретар і всі кондеканальні священики присутні на соборчику. Декан пересилає протокол разом зі своїм звітом і писемними виробами до Епископського Ординаріяту.

VIII. Оскільки з деканальним соборчиком получені духовні вправи (реколекції), тоді кондеканальні збираються вчасніше як на звичайний соборчик. І тоді в церкві, коли добра погода, зимою в парохіяльнім домі вислухують першу реколекційну науку. Потім всі сповідаються в церкві. По св. сповіди приступають отці кондеканальні одні до Соборної Служби Божої з діякопами, інші читають Служби Божі при бічних престолах. Щодо інтенцій Служб Божих, то перша при великім престолі одним священиком співана має бути за упокій священиків в дієцезії, друга соборна співана з діяконами за дочасне і вічне добро вірних, читані на інтенцію господаря і за упокій місцевих душпастирів і парохіян або також за живих і покійних добродіїв вдовичо-сиротинського фонду. Декан має розділити інтенції Служб Божих і означити порядок всіх богослужень. По всіх богослуженнях відправиться соборний парастас. По Службі Божій слідує друга реколекційна наука. По ній можуть бути трактовані лиш наглячі справи, з повагою і спокоєм. До реколекційних наук декан вибирає одного або двох кондеканальних душпастирів. Булоб пожадане, щоб і сам декан час до часу брав на себе обовязок реколекційного вчителя.

Скромне приняття на соборчиках і залишення в часі тревання соборчика всяких розрад і забав розуміється само собою.

Щодо точки третої. Про гідність священика, поведения, праведність і прч. так в суспільности як і в особистім житю, то дієцезальний синод ухвалив, щоби священики памятали на своє високе покликання, носилися, вбиралися і представлялися скрізь і завсігди по тому священичому звичаю, що відповідає духовному покликанню. Синод постановив, щоби священики при зустрічі з іншими священиками навіть незнакомими, один одного поздоровляли християнським звичаєм.

Щодо відношення сотрудника до пароха і навпаки синод ухвалив, щоб парохи трету часть всіх своїх доходів, крім з вінчань, давали своїм сотрудникам. До того не належать милостині на Служби Божі так читані як і співані. Дальше синод пригадує ,щоб парохи і сотрудники жили по братерськи і мирно та щоб не давали злого приміру вірним роздорами і занедбуванням обовязків.

Дня 30 вересня рано зачалося торжественне Архієрейське Богослуження. По Євангелії о. крил. Василій Богонос виголосив відповідну проповідь. По Службі Божій всі ОО. зібралися у пресвітерії перед іконостасом. На приказ епископа промотор Впр. о. Йоан Литвинович відчитав декрет Св. Отця Папи Римського затверджуючий провінціяльний синод з 1891 р., опісля декрет про відкриття дієцезального синоду. Потім Преосвященний виголосив промову про обовязки священика супроти Господа Бога, св. катол. Церкви, вірних і самого себе. Опісля проголосив торжественно правосильність провінціяльного синоду та візвав клир і вірних виконати всі рішення провінціяльного синоду. Колиж промотор крил. о. Іван Коблянський перечитав декрет зложення визнання віри, Преосвященний клякнув зі всіми ОО. собору і виголосив з ними визнання віри Св. Отця Папи Урбана VIII. та зложив присягу. Потім присягали всі ОО. собору повторяючи послідні слова визнання віри. Зчерги відчитано декрет про вибір синодальних іспитователів, про соборчики, про поведення, обовязки і відношення сотрудників до парохів і навідворот. Коли Преосвящений затвердив ті постанови ухвалені попереднього дня, всі присутні на синоді зложили приписану присягу. Після того Епископ і всі ОО. собору приступили до св. Престола, впали на коліна і заспівали: „Святий Боже, святий кріпкий, святий безсмертний помилуй нас“ і проче з суплікації, після благословення св. Тайнами „Тебе Бога хвалим“. Потім Епископ уділив іменем св. Отця всім членам собору благословення з совершенним відпустом. На закінчення піднесено многолітствіє св. Отцеви, Кардиналови, Митрополитови, Епископови і Отцям дієцезального синоду.

Так відбувся перший дієцезальний синод у Станиславові. На тім синоді передискутовано і вирішено дуже важні справи, як відношення сотрудників і парохів, справу деканальних соборчиків, справу місійних богослужень і проповідей на соборчиках і інші. Богато справ на тім соборі переведено взірцево й вони можуть служити зразком на довгий час.

Не треба одначе забувати, що той собор зібрався головно для промульґування провінціяльного синоду з 1891 р. Звіт з того Синоду вийшов яко Пастирське Посланіе Епископа Юліяна Сас Куїловського з датою 5 жовтня 1897 р. під ч. 368/орд.

*) Цікавий опис двох дієцезальних синодів в Станиславові мав піти до ювилейного числа, котре ми видали на Великдень, та з браку місця не пішов. — Ред.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Чи є тестамент Маршала Пілсудского

Сіоністична „Хвіля“ в ч. 5800 пише:

Дуже сильне зацікавлення викликує серед населения справа сподіваного завіщання Покійного Маршала. На сю тему кружляє ряд поголосок, впрочім непотверджених. Коли йде про політичний тестамент, то тут і там розходяться голоси, що Маршал Пілсудский справуючи уряд начальника держави в перших літах незалежности, вже тоді накреслив свій тестамент, котрий пізніше мав бути змінений і вкінці був зовсім знищений. Впрочім найблизші дні принесуть цілковите вияснення сеї справи. Радше здається правдоподібне те, що тестаменту як такого нема. Зате лишилися загальні вказівки маршала, написані на кількох аркушах паперу в торжественній формі. В тих вказівках — як кажуть — мають бути дані, які окреслюють теперішну ситуацію Польщі, як також вказівки на будуче. Поза названиям ґенерала Ридза-Сьмігłого нема ніяких інших назвиськ. В посмертній теці Маршала є численні праці, дотепер невидані. Їх передадуть Інститутови Історичних Студій при Міністерстві Військових Справ, котре займеться їх виданням. Інші праці передадуть Історичному Архівови. Маршал Пілсудский прочував вже від довшого часу, що його кінець зближається. — В листопаді минулого року мав сказати до Президента Річипосполитої: „Колиб зі мною щось сталося, Ридз-Сьмігли повинен обняти Ґенеральний Інспекторат Збройних Сил“.

Невдатна вистава

„Діло“ в ч. 122 принесло ось що під повисшим заголовком:

Зачнім від прикмет: Отже рекляма: вона була без закиду. Її ініціятори — виявили надзвичайні здібности під цим оглядом і незвичайний купецький хист.

Тепер — кілька слів про саму пєсу „Посол до Бога“. Короткий її зміст: вода — тай не дуже чиста. Знання сценічних умовин — ніяке. Акції — нема навіть за зломаного пів шеляга. Дієві особи — паперові. Фатальний брак знання психольогії відчувається прикрою нотою ввесь час вистави. Одним словом: лиха фушерка.

Кілька слів про гру. Мушу льояльно ствердити, що актори грали досконало, але... на нервах публики. Виняток становить артист, який грав ролю В. Ругського. Позатим усі ролі з цього боку були „першорядні“. Мелетій Смотрицький робив вражіння жидика-пахтяра або крамаря, а не глибоко культурної людини, якою був в дійсности. Папа, кардинали, король і т. д. такі, як ми їх оглядали — булиб добрі в якомусь різдвяному вертепі, але в ніякому випадку на сцені міського театру. Навіть статисти виявили „надзвичайні“ здібности: про збірні ґрупи краще зовсім не писати.

Зате ефект осягнено повний. По скінченні останньої дії напруження нервів було таке велике, що публика забула оплесками винагородити акторів за їхню гру...

Ціле щастя, що те все досить коротко тревало. Суфлер заслуговує на повне признання. Його „O mei Rutheni“ чули виразно всі. Видно було, що має вправу — зі шкільної лавки.

З усієї імпрези ще найліпші були: хмари, повітря, громи, оперування світлом і — хор черців.

Сама пєса мала бути релігійна. Не знаю, чи безбожники в Москві не рішилися би ще раз її виставити, щоби скомпромітувати та осмішити релігію і культ святих.

Не заперечую добрих намірів організаторів. Але самі добрі наміри, то рішуче за мало, бо, як кажуть, навіть пекло вистелене добрими намірами.

Коли організатори взялися за таке велике діло, і коли ще до того подбали про протекторат І. Е. Високопреосв. Митрополита, який довіряючи організаторам згодився на те, то рішуче виною організаторів є те, що вони не засягнули опінії людей, компетентних у справах мистецтва і сцени щодо своєї імпрези.

Вистава зробила дуже гнітуче вражіння та залишила по собі великий несмак. Найкращим доказом цього було те, що менше витревалі глядачі покинули салю ще далеко перед закінченням вистави.

Одним словом — для схарактеризування цілої імпрези вистане сказати: скандал.

о. Осип Кладочний.

Примітка Редакції „Нової Зорі“: Вище наведена „критика“ се яскравий зразок, як не повинно писати про перший твір молодого автора в зовсім новій для него области. Особливож у нас, де так мало працьовників хоче взагалі присвятити свою увагу важним і трудним релігійно-церковним справам. В творі Меріяма-Лужницького є блуди, бо де їх нема? Ми їх викажемо в оцінці, котру зачинаємо містити в сім числі „Нової Зорі“. Та коли бється особливо молодих людей з цілою безоглядністю, то річ ясна, що тим „способом“ відженеться від праці кождого, хто має делікатніший ум і серце. А такі звичайно бувають люди найздібніші і зовсім не найгірші.

Королівський ювилей в Англії

„Дейли Експрес“ пише в передовиці: Сьогодня ми всі згадуємо те, що було вчора. Вчорашний день житиме в нашій памяти. Люди будуть говорити: „Се було якраз підчас ювилею короля Юрія“. Родичі будуть звертатися до своїх двацятьпятилітних дітей і говорити їм: „Ви ще занадто молоді, щоб памятати“. А трицятьлітні будуть відповідати: „А ми були учасниками і памятаємо“. — Було ярке сонце, була королева, були юрби народу і понад всім король, котрий закінчив день тим, що зворушеним голосом сказав до радія: „Мій дорогий народе!“... Очевидно найлучший з народів і найлучший з королів потребували чверть століття взаїмної служби, щоб до самої глибини відкрити собі взаїмно свої серця.

Тільки в Англії можливе, щоб в найбільше консервативній часописи визначний соціяліст помістив статтю в честь короля. Дж. Клайнс пише в „Морнінґ Пості“ м.ін.: Куди не глянемо за границями Англії бачимо, що старі ідеї покинені, дні монархії минулися. А ось в Англії монархія вдержалася. Чому? З багатьох причин. Передовсім і найбільше тому, що наші король і королева чудово пристосувалися до сучасних потреб, стали ідеальними головами демократичної нації. І їх старший син, Уельський принц, готов їхати куди хоче і коли хоче, щоби представляти Англію. Який се корисний представник! У нас було трудове правительство. Яке відношення працюючих кругів до монархії? В них рідко говорять про королівську сімю. Ті нечисленні, що позволяли собі на грімку критику монархії або виявляли непошану до королівської сімї, скорше чи пізніше були примушені покинути партію. Партія праці не приписує ніякого „офіційного відношення“ до престола. Іноді буває, що на якійнебудь конференції случайно той або інший партійний відділ предложить республиканську резолюцію. І кождого разу встає котрийнебудь делеґат і предкладає перейти над нею — до черговых справ. І про таку резолюцію більше нічого не чути. Як всі інші політичні партії і ґрупи, партія праці відчуває, що монархія — не монополь якоїнебудь ґрупи населення, богатої чи бідної.

Примітка Редакції „Нової Зорі“: Слід звернути особлившу увагу на розумне становище проводу соціялістичної партії праці в Англії супроти освяченої традицією монархістичної системи в Ріднім Краю. Ну й порівнати з тим поведення наших соціялістичних партій над Дніпром в часі, коли там виринув освячений традицією Гетьман.... Розуміється, наслідки поведення соціялістів в Англії та соціялістів на Україні такі, як по справедливости повинні бути: в Англії робітництво, весь нарід і в нім також соціялісти шануючи достоїнство свого монарха, шанують тим самим своє власне людське достоїнство і мають поважання в цілім світі, — а на Великій Україні ті, що не пошанували своєї Влади освяченої традицією, не зазнали пошанівку від рідних їм по дусі соціялістів московських — і до ноги вигибли на тортурах в льохах черезвичайки крім тих, що втекли на поневірку в чужину...

Скептицизм і вільнодумство се пароксизми фрибри (пропасниці) людського духа. (Фридрих Шілєр: „Фільософічні Листи“.).

ЧИ ВИ ДАЛИ ЩО НА ГОЛОДУЮЧИХ В ЯВОРІВЩИНІ

Міжусобиці на Руси

Що про них пише літопис Нестора.

1204 — Въ лѣто sпві (= 6712). Возведе Олександръ Лестька и Конъдрата. Придоша Ляховѣ на Володимеръ и отвориша имъ врата Володимерци, рекоуще: се сыновець Романови. Ляховѣ поплѣниша городъ весь. Олександроу молящюся Льстькови о останцѣ града и о церкви святѣи Богородици, твердымъ же бывшимъ дверемъ, не могоша исѣчи, донележе Лестько приѣха и Кондъратъ, и возбиста Ляхы своя и тако спасена бысть церкви и останокъ людии. И жаляхоуся Володимерци, емше имъ вѣры и присязѣ ихъ, аще не был бы сродникъ ихъ с ними Олександръ, то не перешли быша ни Боуга. Святослава же яша и ведоша и в Ляхы. Олександръ же сѣде в Володимерѣ.

1205 — (Ра) *) В лѣто sпгі (= 6713). Ходиша Рустии князи на Половци, Рюрикъ Киевьский, Ярославъ Переяславьский великого князя Всеволожь сынъ, Романъ Галицкий и Мстиславичь и иныи князи... и взяша Руски князи полону много... Приехаша во Треполь Рюрикъ и Романъ и Ростиславъ... ту было мироположение въ волостехъ, кто како терпелъ за Рускую землю. И дьяволъ положи смятение великое. Романъ емъ Рюрика и посла в Киевъ и постриже в черници; и жену его и дщерь его, юже бѣ пустилъ, сына Рюрикова и брата его Володимира, а тою поя съ собою.

1206 — (А.) В лѣто sпді (= 6714)... Рюрикъ... слышавъ..., оже убьенъ бысть Романъ, иже бѣ и постриглъ, и смета с себе чернечьскыѣ порты и сѣде Кыевѣ и хотяшеть и жену свою ростричи; слышавши же се жена его и пострижеся в скыму. Олговичи же придоша къ Днѣпру, Рюрикъ же выиде противу ихъ; и цѣловаша крестъ Рюрикъ къ Олговичемъ и Олговичи к Рюрику, како имъ поити всѣмъ к Галичю. Рюрикъ же поѣха со Олговичи к Галичю. Пришедшимъ же имъ к городу, Галичане же бишася с ними у города. Олговичи же не успѣвше ничтоже, възвратишася с срамомъ великимъ всвояси.

(Л.) Того же лѣта Ростиславъ Рюриковичь выгна Ярослава Володимерича из Вышегорода и сѣде в немь.

(Л.) Совкупишася Олговичи вси в Черниговъ на снемъ, Всеволодъ Чермны с своею братьею, и Володимеръ Игоревичь с своею братьею, и Мстіславъ Романовичь и — Смолиньска приде к нимъ с своими сыновци и Половци придоша к нимъ мнози и поидоша опять на Галичь. Дошедшимъ имъ до Кіева, и оттолѣ поиде с ними Рюрикъ с Ростиславомъ и Володимеромъ и с своими сыновци и Берендичи идоша с нимъ, а отъонолѣ Ляхове поидоша на Володімерь. Слышавъ же Галичане с Романовичема, аже идеть рать на ня силна отвсюду, и убояшася зѣло и послаша къ королеви (угорському), помочи прося у него. Слышавъ же король, оже идуть князи вси Русстиѣ на Галичь, а отселѣ идуть Ляхове, совокупяся весь поиде с ними чересъ горы. Романовича же видѣвша мятежь в земли великъ и убоястася и, не дождавше короля, бѣжаста из Галича в Володімерь, в воотчину свою...

(Л.) ...Всеволодъ Чермный сѣде в Кыевѣ, надѣяся на свою силу...

(Л.) Того же лѣта Рюрикъ, совокупяся со Мстиславомъ Романовичемъ и с сынми своими и со всѣми сыновци своими, выгна ис Кыева Всеволода Чермнаго и сына его ис Переяславля... Рюрикъ же самъ сѣде в Кыевѣ а сына своего Володимера посади в Переяславли.

(Л.) Того же лѣта, на зиму, Всеволодъ Чермный совокупися с своею братьею и с сыновци своими и с Половци, иде на Кыевъ. Рюрикъ же, не мога стати противу, затворися в Кыевѣ; они же стояше около города г (= 3) недѣли, възвратишася вспять, не успѣвше ничтоже.

(Л.) Тогда Володимеръ пришедъ из Галича, выгна изъ Володимеря Романовичей, а брата свего посади.

*) Ра = Радивилівська редакція Літописи.

Ювилей англійського короля

Анґлійський король Юрій V надіслав до Св. Отця отсю депешу: „Королева і я глибоко зворушені незвичайною ласкавістю Вашої Святости, виявленою нам з приводу срібного ювилею мого вступлення на престол і дякуємо з цілого серця за молитви й бажання Вашої Святости".

В троновій салі палати Сент Джемс король Великої Британії приняв амбасадорів, послів чужих держав і представників доміній з премієрами на чолі. На бажання премієра Мекдональда й бразилійського амбасадора, декана дипльоматичного корпусу, король відповів короткою промовою. В ній м. ін. сказав: Просимо Бога, щоб єдність цілей, котра тут всіх спровадила, могла бути символом тривалого мира на світі.

В Вестмінстерській палаті король і королева приняли чолобитню представників палати льордів і палати громад. В адресі палати громад м. ін. сказано: Наша конституція видержала удари великої війни і примінилася до змінених обставин, що витворилися в імперії та цілім світі. Вона забезпечила народови спокій і внутрішний лад в той час, коли деінде валилися фундаменти. Можемо ствердити з гордістю, що наші історичні форми правління виявили себе здібними протиставитися кождій крізі.

Адреса закінчена заявою глибокої пошани і признання до короля та побажанням, щоб він ще довгі літа панував над народом гордим зі свого монарха і привязаним до нього.

Король Юрій V відповідаючи на одноголосні чолобитні обох парляментарних палат заявив м. ін.: За наших днів, коли заворушення і воєнні алярми на щоденнім порядку, можемо бути вдячні за те, що всеж таки лад і мир панують в великій частині світа і що під нашим прапором свободи тілько міліонів людей має запевнений свій щоденний хліб і не потребує боятися нікого. Почуття непевности й недовіря кружляли скрізь як тінь над зусилями людства. Одначе ми завдяки добрій волі, обережности і витревалости нашого народу потрафили піти вперед. Нині край вже так дозрів умово, що з довірям може глядіти в будучність.

В палаті Букінґгему відбувся торжественний королівський бенкет при участи 150 осіб. Крім членів королівської родини були: члени британського правительства, премієри доміній, голови парляментарних партій і амбасадори. Довкола палати зібрався анґлійський народ зі всіх верств в силі около 100-тисяч і підносив оклики радости на честь свого монарха. Король з королевою, синами і премієрами всіх доміній вийшов на балькон, витаний овацийно. На його вид маси анґл. народу відспівали анґ. національний гимн „Боже, хорони короля".

В „Дні дітей" понад 70.000 анґлійських дітей вибраних жеребом з 700 лондонських шкіл витало короля, коли він їхав з Палати Букінґгему до міської ради дільниці Мерільбону. Здовж цілого шляху шпаліри анґлійських дітей підносили веселі оклики та співали діточі пісні. Кожда дитина мала на грудях табличку з адресою, щоб не згубилася. Король видав окремий маніфест до дітей.

Канадійський премієр Беннет заявив перед своїм відїздом домів: „Се було величаве, зворушаюче і натхненне видовище. Словами неможливо висловити всіх вражінь."

Гумор. — Маленький чоловік до своєї високої жінки: Я не хочу все ходити в циліндрі. — Жінка: Мусиш, бо інакше виглядаєш на вулиці смішно малий поруч мене. — Якаж ти неделікатна! Се прецінь таксамо, якби я сказав, що ти виглядаєш біля мене смішно велика.

Гумор. — Дорога пані! Не відмовтеся випити в нас чашку чаю! Мій муж вже не передплачує ґазети, а я хотілаб знати, що діється в світі.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець обходив свої імянини 12 с. м. зовсім приватно. В навечеря складали бажання Св. Отцеви всі куріяльні кардинали на чолі з деканом кардиналом Ґранітом. Послухання відбулося в приватній бібліотеці Папи. Чолобитну адресу з побажаннями відчитав кард. Ґранітo. Св. Отець подякував всім і з серця поблагословив. (КАП).

Митрополичий Ординаріят поручає оним Всч. Духовенству, щоби на час похоронів бл. п. Маршала Йосифа Пілсудского здержалося з відправою всяких релігійних торжеств і походів, або відложило ці відправи на час по згаданих похоронах. — Від Митрополичого Ординаріяту. Львів, 15 травня 1935. („Діло" ч. 126).

На Лемківщині сего року у великім пості відбулися реколєкції у Волі Цеклинській пов. Ясло під проводом о. Евґена Нищого Ч.С.В.В., в яких брало участь також богато латинників. В Мацині Великій і Маластові пов. Горлиці уділяли реколєкцій ОО. Редемптористи о. Ігумен Ван де Малє і о. Ковалик, а в селі Бортнім також горлицького повіту перевели оба згадані Отці десятьдневні місії.

З релігійного життя в Підкарпатській Русі. Довідуємося, що в Пряшеві має повстати окремий новіціят Згромадження СС. Служебниць. Між обидвома Владиками в Підкарп. Русі дійшло до порозуміння й вони вирішили для скоршого розросту заслуженого Згромадження СС. Служебниць заснувати окремий новіціят, до котрого вступали б кандидатки з обидвох тамошніх єпархій, себто мукачівської та пряшівської. Є велика потреба захоронок у тамошніх гр.-катол. парохіях. Осідок новіціяту буде в Пряшеві, де Преосв. Єпископ П. Ґойдич вибудував для СС. Служебниць великий монастир помодерному уряджений, при котрім буде також епархіяльний сиротинець. Довкруги монастиря є кількаморговий город сад і економічні будинки. При монастирі збудовано прегарну, покняжому випосажену, прилюдну каплицю, до якої численно горнуться пряшівські гр.-католики. Треба признати, що Преосв. Ґойдич зрозумів вагу хвилі та звертає дуже пильну увагу на релігійне виховання молодого покоління в католицьких інтернатах, школах і захоронках. Мимоходом зазначимо, що пряшівський Преосв. Владика показується щедрим меценатом також Чина СС. Василіянок, для котрих закупив великий гарний дім з городом, у котрім виховуються в інтернаті студіюючі дівчата. — В Ужгороді є новіціят СС. Василіянок, що дуже гарно розвивається. Ті Сестри при батьківській зичливості Преосв. Стойки могтимуть небаром утворити нові осідки в мукачівській єпархії. Католицькі чеські круги, особливо ж Апост. Престіл, ставляться дуже прихильно до сих починань і готові прийти їм з видатною допомогою. Боже дай, щоб обидві наші єпархії в Підкарп. Русі подібно як їх галицькі посестри засіялися небаром десятками осідків наших заслужених Чинів СС. Василіянок і Служебниць. — (ст).

Евхаристійний конґрес в Клівленді (Америка) відбудеться в вересні с. р. для вшанування 150-ліття катол. єрархії в Злуч. Державах Півн. Америки. Сей краєвий амер. конґрес має м. ін. представити історію катол. Церкви в Америці, яку вона відіграла ролю в житті Злуч. Держав, які користи принесла для держави, яка її сила. В великій галі Народного Дому уставлять 114 престолів, що будуть представляти всі амер. дієцезії. Катол. єрархія в Злуч. Державах повстала щойно в 1789 р., з хвилею утворення першого епископства в Балтиморі. Першим Епископом став о. Джон Кароль Т. І., котрий від 1783 р. був Апостоль. Вікарієм для ЗДПА. — Українці католики в Америці очевидно візьмуть участь в тім конґресі.

Нові видання

о. Плятон Мартинюк ЧСВВ. **Неподільне серце священика в службі Бога і Церкви.** Жовква 1935. Видавництво Чина св. Василія В. в Жовкві. Книжка CLVI. 20·6 x 13, 395+(1). — Про сю цінну книжку про целібат духовенства в нашій Церкві появився реферат на сторінках „Biuletyn'y Polsko-Ukraińsk'ого" (III. Warszawa 1934. Nr. 51—52, str. 6—8) і згадка у львівськім „Rocznik'y Historyczno-Prawn'ім", що виходить під ред. проф. д-ра Пш. Домбковского. Оцінка сеї найліпшої книжки в укр. мові про целібат нашого духовенства появиться в „Н. Зорі" пізніше. — Ту книжку кожний священик, а також і наші інтеліґенти повинні прочитати. Замовляти її в Видавництві книжок ЧСВВ., Жовква, Василіянська 2. Ціна книжки брош. 6 зл., опр. 7·20 зл., почтова пересилка 0·50 зл. (л).

Dr. Łucja Charewiczowa. **Mieszczka lwowska XVI w. Zofja Hanlowa.** Lwów Odbitka z „Ziemi Czerwieńskiej" 1935 — Zeszyt 1. 22.8 × 15, (2) + 31 + (1).

Пильна дослідниця давнього Львова, кустос Музеум Ґісторичн'ого Міста Львова (Ринок 4), секретарка Польськ'ого Товаржиства Ґісторичн'ого у Львові видала недавно нову працю з історії минулого Львова, а саме про львівську міщанку в XVI-ім віці, Софію Начівну-Ганльову (згадувану в міських актах 1555 — 1595 р.), дуже заслужену в давній історії Львова. Згад. міщанка походила з містечка Бєча, або Переворська. У Львові вийшла заміж за Вячеслава Душу, опісля за Станислава Ганля, котрий небаром умер. Софія Ганльова як вдова займалася торгівлею. Крім того на Кошнарівськім фільварку побудувала цегольню в 1570-их рр., своїм коштом побудувала каменицю в Ринку (нині під ч. 5) під пров. італійського архитекта Петра Красовського. Коли 1584 р. прибули до Львова оо. Єзуїти, вона хвилево віддала їм ту каменицю на мешкання й тимчасом побудувала їм перший костелик і монастир при вулиці, що вела на Замок Низший, коло францисканського костела. Крім єзуїтського костела, побудувала вона 1574 р. ще костел св. Софії в Кашнарівськім фільварку, там, де нині Софіївка. При кінці свого життя побудувала лічницю коло волоського моста для хорих на сифіліс. — Ось зміст висшезгад. цінної праці в науковій літературі Львова.

Р. Лукань, ЧСВВ.

ІІІ Український Статистичний Річник 1935. Видання Українського Економічного Бюра. Редакційний Комітет: Д-р В. Кубійович. Головний склад: Книгарня Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові. Варшава — Краків — Львів 1935. Друкарня „Ґрафія", Львів, Тиха ч. 5. Ст. 269+19 нпґ. Формат 123×168 мм. Ціна ? В тексті 1 статистична таблиця та 1 етноґрафічна карта українських земель. Крім українського тексту є також пояснення в анґлійській мові. — Сей Статистичний Річник подібний укладом до річників, видаваних статистичними урядами поодиноких держав. Він подає найновіші дані про наші демоґрафічні, господарські, суспільні й культурні відносини. Се видання необхідне для наших установ і людей, що займаються суспільними справами.

Іван Левинський його життя та праця. Львів 1934. Накладом Аґрономічно-технічного Товариства „Праця" ім. Івана Левинського у Львові. Сторін 52. Формат 17 × 11½ цм. 16 ілюстрацій.

Гумор. — Літа, котрі жінка відоймає собі, не йдуть на марне. Вона ті літа додає своїм знакомим. („Гемма").

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ПОСОЛ ДО БОГА

Історична трагедія присвячена св. Священомученикови Йосафатови.

На нашім релігійно-церковнім ґрунті у Львові відбулася голосна подія: Мала Семинарія виставила в Великім Міськім Театрі під протекторатом ВПреосв. Митрополита Андрея Шептицького нову історичну драму релігійно-політичного змісту, в котрій персонаж виносив коло 120 людей. Такої події мовчки поминути не вільно. З богатьох причин. М. ін. тому, що се в усякому разі подія замітна під релігійним оглядом, по друге тому, що се подія голосна, по третє тому, що вона може дати початок цілому рядови подібних подій і може вплинути на формування нової психіки нації. Власне тим більше може, що се подія театральна. А найбільш інтуїтивний з великих умів німецької нації в своїй студії „Сцена як моральна установа" такими словами говорить про вплив театру:

„Неможливо поминути великий вплив, який добра постійна сцена малаб на духа нації. Під духом якогось народу розумію подібність і згоду його думок і нахилів у справах, в котрих інша нація інакше думає й відчуває. Тільки одна сцена може здійснити ту згідність у високій мірі, бо вона переходить всю область людського знання, вичерпує всі ситуації життя, освітлює всі закамарки серця, лучить всі стани і кляси і має найлекший шлях до розуму і серця... Словом, якби ми дожили того, щоб мати національний театр, то ми булиб і націю".

Се виголосив Шілєр в Мангаймі, в 1784 році. І додав:

„Що так міцно мов ланцами вязало Грецію до купи? Що тягнуло народ до її сцени так міцно, що він не міг опертися тому? Ніщо інше як рідний зміст сценічних штук, грецький дух, великий непереможний інтерес держави, лішшого людства, що жило в них".

Великий німецький мислитель уважає сцену „тим спільним каналом, в котрий з думаючої, лучшої частини народа спливає світло розуму і відти лагіднішими лучами поширюється по цілій державі".

А чи може бути для нас, Українців, більше рідний зміст штуки як те, що відноситься до св. Йосафата, його життя, його великої ідеї, його діяльности, його успіхів на найтяжшім ґрунті і його мученичої смерти за найвисшу ідею, спричинену власне тими успіхами... Отже зрозуміле було заінтересування, з яким кождий думаючий Українець ішов на премієру великої театральної штуки про св. Йосафата. Ми запримітили наших людей ріжних таборів і напрямків, уніятів і православних, молодих і старих, духовних і світських, жінок і мужчин, інтеліґентів і людей з народа, — хоч реклями в пресі майже не було, тільки плякатами. Заінтересування було очевидно велике. Настрій був поважний, аж тяжкий, — так і чути було, що присутні уважають саму тему надзвичайною, одні святою, другі страшною, але всі надзвичайною. І тому очікування було інакше ніж звичайно буває заки піднесеться куртина.

Коли вона піднеслася з півгодинним опізненням, публика побачила ряд осіб, що клячучи співали воскресну пісню. Сцена була безперечно гарна, але вже таки занадто, що так скажу, „стилізована": бо ні в нас, ні здається мені в православних ще ніхто не бачив, щоб колинебудь співано воскресну пісню клячучи. На ту тему чув я опісля цілий ряд критичних заміток, нпр. що се все одно якби автор представив співаючих воскресну пісню при рівночаснім биттю поклонів.

Розуміється, не думаю оправдувати невистудіювання ніяких справ, що відносяться до такої поважної річи як історична драма. Та все таки уважаю справедливим, підчеркнути чотири річи, котрі всякий критик повинен взяти під увагу:

1. У нас тепер нема традиції в писанні релігійних драм, повістей і т. д., чи радше наша традиція в тім напрямі вже давно-давно перервана. 2. Наш драматичний автор і взагалі ніякий автор не має змоги присвятити весь свій час праці над своїми творами, бо мусить заробляти на життя ґазетною публіцистикою або іншим способом. 3. Не мають такої змоги також наші драматичні артисти, котрі ще до того не мають і місця, відповідного для своєї спеціяльної праці. 4. В штуці, котру тут оцінюю, державна цензура тричі робила счеркування, останне счеркнення доставила в день перед самою виставою. З прольоґа майже нічого не остало крім воскресної пісні, а відомо, яке значіння має прольоґ для викликання вражіння, що остає на весь час грання цілої штуки.

І мимо всіх тяжких перепон штука „Посол до Бога" задумана очевидно на грандіозні розміри. На сцену виведені три дуже визначні, може найвизначніші, Владики в усій минувшині нашої Церкви, Св. Йосафат Кунцевич, Рутський і Смотрицький, виведений один з наших найвизначніших гетьманів, Петро Конашевич Сагайдачний, виведений дійсно католицький король Польщі, Швед з походження, Жигмонт III, котрий нічого не міг помочи Унії мимо всіх симпатій для неї, бо мав проти себе в тій справі не лише всіх православних разом з їх союзниками в Польщі і поза Польщею, між ними і збройну козацьку силу, котру постійно підюджувала царська Москва, але також мав проти себе майже все польське духовенство, котре тоді мало в Польщі далеко більшу силу ніж тепер — і всю шляхту, котра очевидно рішала. Ба навіть його власний канцлер був непримиримим ворогом Унії. Дальше виведений на сцену сам Папа римський з кардиналами, що дає оцінку Унії. Вкінці на тлі товпи виведений тип духовного аґітатора, що всякими способами підбурює товпу до злочину. Представити все те на сцені в розмірно недовгім часі (вся штука мимо значних павз тревала дві години) — справа не легка.

Коли можна добре вивязатися з такого трудного завдання? На те треба мати докінче чотири передумовини: значний талант, докладне знання предмету, дуже докладне оброблення аж до найменших подробиць вислову і попередне переведення проб у присутности більшої скількости людей, котрі малиб дані на те, щоб поробити авторови ріжні замітки в ціли виправлення штуки. Отже з тих чотирох передумовин мав автор „Посла до Бога" тільки першу в повнім того слова значінні. Друга була у нього здійснена слабше, третя ще слабше, а четвертої зовсім не було: штуку підготовано чомусь в такій тайні, що навіть коли вже появилися перші плякати про неї (тільки сам надпис „Посол до Бога" і більше нічого для тим більшого зацікавлення) навіть люди, що цікавляться такими справами, говорили, що се правдоподібно якась нова імпреза сектантів, котрі люблять пускати такі кличі без близших пояснень. Річ ясна, що такий спосіб поведення хибний навіть під оглядом реклями, бо якби люди наперед були знали, що підготовляється велика релігійна драма про Св. Йосафата, то напевно театр бувби повнісенький і премієра призначена на дохід убогих булаб принесла дохід, а не в тисячі ідучий дефіцит. Якийже вислід дало все те разом?

Талант автора дав те, чого по нім можна було сподіватися. А саме дав як на театральну штуку добре представлене політичне тло великої драми і добру концепцію подій. Інакше кажучи, дав добре руштування: На Польщу йде війною найбільша мілітарна сила тодішної Евразії, Туреччина. А в Польщі військо незаосмотрене, просто розходиться, бо не одержало умовленого жолду, деякі частини розбігаються навіть одержавши жолд. На терені недалекої війни якраз розгорілася завзята релігійна боротьба, в котрій беруть участь три релігійні партнери в нутрі самої Польщі і два релігійні партнери споза Польщі, а саме: уніяти, православні й римо-католики в Польщі та царгородський патріярхат і православна Москва споза Польщі. Два останні чинники кромі цілей релігійних мають також політичні. Цілі і способи Москви ярко виходять на верх, бо вона в порівнанні зі старою грецькою практикою ще мало досвідчена в єхидности. Цілі і способи царгородського патріярхату не тільки зручно закриті, але так уложені, що навіть коли вони в формі підозрінь зачинають виходити на верх, то і з тих підозрінь можна ще кувати зброю проти ворога. Все те автор представив місцями дуже зручно, місцями менше зручно. Взагалі в цілій тій штуці видний розмірно малий вклад праці: власне так звичайно працюють здібні люди нашого племени...

Для характеристики того цілого твору наведу диспуту між тоді ще православним Владикою Смотрицьким і уніятським Владикою Рутським:

Смотрицький: Преосвящений, чи ви не розумієте, що ви не маєте в цікого ніякої помочі. Ви мусите згинути. — Рутський: Ми маєм поміч. — Смотр.: Яку? — Рут.: (вказує на хрест) Його. — Смотр.: (поволі) І ми його маємо. — Рут.: (твердо) Ні. — Смотр.: Преосвящений, не забувайте, що Він є власністю всіх людей. — Рут.: А ви не забувайте, Преосвящений, що зновуж не всі хочуть бути Його власністю. Деякі вже не належать до Нього. — Смотр.: Це ви про мене! — Рут.: (спокійно) Ні! Ви до Нього повернетеся. — Смотр.: (скипів) Преосвящений, ви забуваєтеся! — Рут.: (спокійно) Ні, це ви тепер забулися, але прийде час, коли ви отямитеся. — Смотр.: Пізнати, що вас вчили в Римі! — Рут.: Шкода, що вас там не було! — Смотр.: Стеріг мене Господь від Єзуїтів! — Рут.: (спокійно) Ні, не стеріг, а навпаки. Дав вам вільну волю, а ви використали її на зло. — Смотр.: (холодно-злісно) Залишіть вже мені, Преосвящений, означувати свої вчинки. Повірте, що я в них краще визнаюся. — Рут.: І це також помилка. Свої вчинки ви оправдуєте своїми намірами, а лише ви їх знаєте. А ми бачимо лише вчинки і про нас думаємо на основі їх. Тому ви себе не знаєте. — Смотр.: В такому випадку ви й себе не знаєте, Преосвящений! Тепер я саме розумію вас і не можу надивуватися вашому божевіллю! — Рут.: А я вам дивуюся! — Смотр.: (зчудовано) Мені? — Рут.: Так. Вам, що унію ви зветє божевіллям. — Смотр.: Цілковите божевілля. Релігійне й політичне! — Рут.: Але божевілля, яке веде до вічного спасення. — Смотр.: Великий знак питання! — Рут.: Цей знак питання кровю окупив Ісус Христос. — (Павза). — Смотр.: Преосвящений, скажіть мені щиро, осьтут без свідків, чому ви, людина високообразована, талановита, на зазив вашого зверхника, Папи, покинули латинський обряд, свою народність, і перейшли на грецький обряд? Та тепер даєте собою помітати в сенаті, опльовувати православним і в нікого не маєте ні послуху ні віри. — Рут.: (тихо усміхається) Маю послух і маю довіря... (усміхається що раз ясніше і неначе якась внутрішна радість заливає його душу). — Смотр.: (пильно вдивляється в Рут. — відтак показує сам на хрест, неначе мовчки питається). — Рут.: (тихо) Так!. (Павза).

Рут.: (повільно) Так, отче Мелетій. Ви зовсім справедливо перед хвилиною сказали, що треба бути божевільним, щоби вірити в життєздатність унії. Не має вона й не матиме ще довго з політичних причин попертя в нас, в сенаті, хоч милостивий пан наш, король, і серцем і умом своїм є католиком і сильно боліє цим. Не має унія ласки в нашому народі й не швидко матиме. Про те вже заздалегідь старається патріярх Теофан, до якого вступ мають лише Москалі. А що варта православна Москва без православної України? Що варт політичний союз без духового? Не маємо ні священиків, ні церков. Це все правда. Але чи назвете божевільним св. Петра, що як ішов у Рим проповідувати Христову науку, то немав нічого більше, лише ласку Божу. Ішов до патриціїв — він, сини понижуваного і опльовуваного народу. Не знав ніякої фільософічної школи й коли його питали, може його Бог має щось принадного в собі, він відповів, що його Бога повісили на хресті між двома розбійниками. В такому випадку — питали його Римляни — може його оніжупами є сильні світа цього, богачі, фільософи, цісарі. „Я богачам проповідую, щоб вони своє майно віддали бідним, фільософам, щоб покорилися вічній правді, а цісарям, щоб вони узнали над собою зверхність Розпятого". Не має отже сумніву — відповіли Римляни — що всі вони виступлять проти тебе. Щож ти тоді зробиш? — Умру! — відповів спокійно св. Петро. (Павза).

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Банхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

Смотр.: Преосвященний! беріть цю справу з політичного боку. Хоч ви не Українець з тіла, але ви Українець з духа. Яж і з тіла і з духа Українець. Чиж ви не бачите, що ми, Українці можемо лише в єдності православної церкви добути це, що ми мріємо в петрах душі своєї? — Рут.: (рішучо) Ні, не бачу! І ви не бачите, отче Мелетіє. І так, як ви питалися, чому я, вихованець Риму перейшов на грецький обряд, так я спитаюся, як ви, вихованець Византії, можете бачити ратунок у православію? — Смотр.: (переривае) В єдності православія! — Рут.: (сумно) Деж ця єдність? І в кого її шукаете? Чиж ви не бачите, що сильні цього світа притемнюють ум еретичними видумками, щоб на цьому скористала держава? Чиж ви не бачите, що оглуплювання при помочі релігійної єреси се найсильніший аргумент в політиці? А використовування нашої релігійної немочі се лише вода на млин ворогів народу і церкви. — Смотр.: Преосвященний, сила там, де більшість. Нас, православних потребують, сьогодні козаки захищають своїми грудьми польську державу, а ви уніяти призначені на загибіль. Маете найкращий доказ, як відбувався Великдень на Виленщині. Ви не лише що не можете помочи, але ви шкодите! Через вас, уніятів наша шляхта позидає нарід, через вас використовують нашу неміч. Чиж ви не бачите, кілько крови полилося, кілько церков поруйновано? А користають на тому шляхтичі, які забирають церковні майна й винаймають їх Жидам. Преосвященний, стримайте свій бій за унію, пождіть поки політичні відносини не наладнаються, зробимо ссбор, порозуміємося. — Рут.: Цього самого й я можу вас просити: Преосвященний, стримайте свойого митрополита Борецького, нехай не пише суплік до короля, віддайте нам наші церкви й не обкидуйте камінням і проклонами наших священиків. Нехай наладнаються політичні відносини... — Смотр.: Алеж зрозумійте Преосвященний, що не уніятське, а православне козацтво пішло з Сагайдачним боронити Річпосполиту й що саме тепер ми православні можемо це використати, для вашого і нашого добра, скажім для народного добра. — Рут.: (спокійно) Ви цього не використаете! — Смотр.: (схвильовано) Якто? А хтож використае? — Рут.: Москва! — Смотр.: Ні, се божевілля, цілковито божевілля! Так як православні Українці в кожньому католицькому священикові бачать Єзуїта, так католики Українці в кожному православному бачать Москвина. При чім-жеж тут Москва? Ми проливаємо кров і ми з цього черпаємо силу! — Рут.: Тут саме, отче Мелетіє, й засаднича ріжниця: ми проливаємо кров і ми черпаємо з цього силу, а ви проливаете кров і силу з цього черпає хто інший і майже завжди ворог. І так було, є й завжди буде. Бо лише кров пролита за правдиву віру й за правдиву ідею дає силу томуж народові. За все інше пролита кров дає силу другому, часто ворожому чинникові, а ще частіше кличе за собою кару. — Смотр.: Преосвященний, хто сіе вітер, збирае бурю! Ваші священики сіють незгоду між нами, відбирають нам церкви, при помочі влади карають невинних на смерть. Не треба богато шукати. Ваш Йосафат Кунцевич, сей, що його ви вже за життя прозвали святим, іде з римським хрестом проповідувати ваш католицизм. Свій похід значить він кровю й трупами, аж доведе до того, що обурені жертви смертю його піметять свої кривди. А все це діеться під плащиком католицизму й любови ближнього. — Рут.: (лагідно всміхаеться) Ваше Преосвященство, несправедливі ви, дуже несправедливі! Ні при чому тут плащик католицизму — а в тім, на дні вашої душі дрімає жажда правди й може вже незабаром ви вдягнете цей плащик! (Смотр: здрігаеться і хоче вибухнути, але Рутський говорить спокійно дальше). Рут.: так, отче Мелетіє, можна бути або католиком або некатоликом. Єдиний шлях, що веде до Христової правди, се католицизм, а католик цей, що вірить у все, що Бог обявив і церква до вірування подае. Ні з божого обявлення, ні з вірування церкви не вільно підбирати нам „кращих” чи „більш приємливих” для себе сторінок. Ми не маємо права жадати ні менше як жадае Бог ні більше. А хто відкидае хоч одно слово, що впало з уст Бога, мусить відкинути все. Від католицької віри нічого не можна відняти й до неї нічого не можна додати. Навіть, коли це було неполітично, Ваше Преосвященство. (Павза).

Рут.: (тихо) Ви боїтеся унії. Ще довго будуть боятися її. Бо люди що раз більше звикають до блудів, що раз більше освоюються з гріхом. Люди щораз то менше ненавидять брехню, бо що раз то слабше люблять правду... (Мала павза. Здалека чути голос монастирського дзвінка. Крізь вікно видно, як монахи в насунених каптурах ідуть на молитву. Рутський хреститься, за ним хреститься і Смотрицький, який підходить до Рутського і кланяеться. Рутський подае йому руку. Оба міряють себе очима). — Смотр.: (твердо й повільно) А як вас опустить король, як вас кине нам на поталу сенат і сойм? — Рут.: (сильно і спокійно) Тоді заступиться за нами Христовий Намістник в Римі! — Смотр.: (т. с.) А як не відгукнеться Ватикан і мовчатиме Папа? — Рут.: (т. с.) Тоді вишлемо посла до Бога, щоби йому розказав про наші кривди!... (Входить еп. Йосафат Кунцевич. Німа сцена). (Далі буде).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ГОЛОВА УНО І „СКАЛИ” д-р Іван Волянський іменем тих організацій зложив кондолєнції станиславівському воєводі з приводу смерти марш. Пілсудского. Як відомо, управа згаданих організацій є у Станиславові.

ПО ХРИСТІЯНСЬКИ поступило правительство Литви, що мимо великої ворожнечі задля Вильна наказало консулеви Будрисови в Кеніґсбергу зложити на руки польського консуля Мархлевского кондолєнцію з приводу смерти марш. Пілсудского. (У Варшаві Литва демонстративно не держить ні посольства ні конзуляту. Нема сумніву, що правительство Литви правильно відчуло, що пок. марш. Пілсудский вразі довшого життя бувби знайшов спосіб, як полагодити дуже трудну справу порозуміння з Литвою та взагалі всі дуже тяжкі справи на східних границях Польщі).

ПОЛЬСЬКА ПОЛІТИКА внутрішна і зовнішна не буде змінена після смерти маршала Пілсудского. Мін. Бек буде дальше вести закордонну політику сперту на думках пок. Маршала. Такі вісти принесла німецька преса.

ПОЛЬСЬКІ ВЛАСТИ на Шлеську і в інших околицях візвали богатьох чеських горожан опустити Польщу до 19 с.м. або до кінця травня с. р.

СОВІТСЬКА ЛЕТУНСЬКА МІСІЯ прибула до Литви, щоб вибрати місце під будову летунської площі для совітської воздушної фльоти.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКЕ МІНІСТЕРСТВО ВІЙНИ покликало резервових офіцирів до служби в війську, бо забракло активних офіцирів.

ФРАНЦУЗЬКЕ МІНІСТЕРСТВО закордонних справ заявило, що французько-совітський договір не має ніяких тайних додатків. Також неправда, неначе Франція малаб позичити Совітам 4 міліярди франків на розбудову зелізниць.

В РИМІ підписано італійсько-французький летунський договір про тісну співпрацю італійського і французького летунства. Договір підписали диктатор Муссоліні і французький мін. летунства ґен. Денен.

ДАЛЬШУ МОБІЛІЗАЦІЮ військ заряджено в Італії, щоби скріпити стан безпеки в італійських кольоніях у східній Африці. Змобілізовано дивізію Сабавда, дві дивізії чорних сорочок: дивізію 23 марта і 26 жовтня. Крім того змобілізовано баталіони чорних сорочок з Палєрма, Кунео, Равенни і Форлі. Італійський ґубернатор в кольонії Еретрія зарядив також мобілізацію двох дивізій місцевих військ.

ІТАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО повідомило Абісинію, що вже призначило двох відпоручників до угодової комісії та просить, щоб абісинське правительство призначило своїх відпоручників.

МОНАРХІЯ В ГРЕЦІЇ? Грецьке правительство має перевести в осени плєбісцит в справі привернення монархії.

ВОЄННИЙ СУД в Атенах (Греція) засудив на смерть 33-ох офіцирів маринарки за участь в повстанню і 36-ох офіцирів на досмертну тюрму.

В МОСКВІ був на днях французький міністр закордонних справ Лявaль. Він відбув наради з диктатором Сталіном і комісаром Літвіновом. Розмова тривала поверх дві години. Обговорили висліди візити мін. Лявaля в Варшаві як також справу ратифікації французько-совітського договору, заключеного недавно в Парижі.

АБІСИНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО вислало нову ноту до Союзу Народів, в котрій домагаеться, щоб Рада Союзу Народів познакомилася з італійськими мобілізаційними зарядженнями.

НОВИНКИ

Нову церкву на західних окраїнах зачали будувати в с. Тарнавка, пов. Переворськ. Одначе Тарнавчане, знищені минулорічною повенею і неврожаєм, не можуть самі докінчити будови церкви. Хто розуміє вагу нашої церкви на західних окраїнах, нехай пришле свою лепту на адресу: о. Теофіль Калинич, Тарнавка, п. Манастерж ад Пшеворск.

Українська Парляментарна Репрезентація висилае своїх представників на похорони марш. Пілсудского, що відбудуться в Кракові 18 с. м.

У Львові смерть марш. Пілсудского викликала пригноблююче враження, що видно по поведенні публики на вулицях. Місто покрилося жалібними прапорами. Ліхтарні обвинені крепою. На мурах численні клєпсидри, м. ін відозва през. Мосціцкого в мовах польській і українській. Богато осіб, військових та урядників, носить жалібні опаски. Шкільна молодь закрила крепою відзнаки. Всі видовища відкликані.

Чорні прапори повівають у Львові з приводу смерти марш. Пілсудского з Успенської церкви, з дому Наук. Т-ва ім. Шевченка, Дністра, Просвіти, Нар. Торговлі, Карпатії, Нар. Гостинниці, Земельного Банку, Маслосоюзу, Центросоюзу, Центробанку, Духовної Семинарії, українських шкіл і т. д. Прапорів чимраз більше.

На памятник Пілсудского у Львові вже зачали збирати гроші. Нафтовий промисл вже зложив 50.000 зл.

1000 Служб Божих відправлять ОО. Єзуїти за душу марш. Пілсудского на припоручення їх ґенерала о. Ледуховского.

До Березі Картузької вивезли 11 ц. м. з Володимира Вол. д-ра Річинського Арсена, відомого правосл. діяча на церковній ниві, автора праці під наг. „Проблєми української релігійної свідомости”. До того самого табору вивезли на днях ред. Вишнівського Сергія, волинського кореспондента „Неділі”, що жив постійно в Луцьку.

В Тернополі заборонили виставу УСС, хоч вона вже відбулася у Львові, Станиславові й Коломиї. Виставу УСС перевезли до Перемишля.

Великий Луг видав комунікат, в котрім взиває Луги на старих статутах змінити свій статут до 1 червня на новий, бо інакше будуть розвязані. По статути і всякі інформації писати на адресу: Великий Луг, Львів, вул. Коперника ч. 5.

На голодуючих Яворівщини зложили досі готівкою 2.719.61 зл. Крім того зложили натураліями: о. В. Котис з Ульвівка коло Сокаля 139 кг. муки і Парохіяльний уряд з Тенетиськ пов. Рава Руська 15 сотнарів бараболі. Повітовий Комітет допомоги голодуючим в Яворові дякує всім жертводавцям і просить дальші жертви слати на адресу: Українбанк „Народний Дім” в Яворові чеком ПКО ч. 154.499 на вкладкову книжочку ч. 800 (готівкові) або на адресу: Філія Сільського Господаря в Яворові (натураліями) зглядно посередно через греко-католицький Уряд Парохіяльний в Яворові, вул. св. Юра до рук Пароха о. Матвія Мокрівського.

Музей Визвольної Боротьби України обходить сего року 10-ліття свого істнування. Управа його оповістила ювилейну збірку на Український Дім для приміщення того музею. Нема сумніву, що такий музей потрібний для нас. В нім зберігаються цінні матеріяли до нашої найновішої історії. Жертви слати на адресу: проф. Д. Антонович, Прага-Нусле, 245, ЧСР.

В Станиславові падав недавно великими платками сніг, котрий зараз таяв.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

— Ціна 40 сотиків. —

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Гродзіцких 2, І. пов. і в книгарнях.

Сніг падав в половині мая майже на цілім Покуттю.

Полк. Льоренс зломив собі череп підчас мотоциклевої катастрофи. Підчас світової війни він зорґанізував повстання арабських племен проти Туреччини. Потім викликав повстання в Афґаністані проти короля Аманули. Від 1927 р. змінив своє прізвище на Шов і служив як рядовик при летунстві.

Бальон з новим вибухово-трійливим ґазом відірвався в Штутґарті й полетів світами. Німецькі власти оповістили відозву. В ній радять тим, що задержать бальон, не дотикати його і не приближатися до нього з огнем, бо се може викликати страшний вибух.

Новий розклад їзди з орієнтаційною мапкою, що в формі книжки узгляднює всі залізничі шляхи Галичини та получення з важнішими осередками інших західньо-українських земель, Польщі й заграници — появиться в першій половині травня ц. р. накладом Кружка „Рідної Школи" в Станиславові. Ціна цього першого великого розкладу їзди в українській мові тільки 50 сот. Дохід призначений на „Рідну Школу", тому кожний Українець, як також товариства й установи, купують сей новий розклад їзди. Набувати від 15 ц. м. у всіх книгарнях і кіосках. Більші замовлення слати на адресу: Союзна Друкарня — Станиславів, вул. Собіського ч. 24. 24—3—3

Густий сніг впав в богатьох місцевостях Анґлії.

Великий град впав в Парижі. Блискало і гриміло.

В Парижі відбулися нічні вправи в протилетунській обороні.

З с. Пістинь повідомляють нас, що ні під церквою ні в селі не було ніякої кривавої бійки між ґрупами католицьких і сектантських парубків, як хибно подала „Нова Зоря" в ч. 33 за іншими пресовими орґанами.

Компромітація. Польська преса доносить: Ленінґрадська „Правда" в дні смерти марш. Пілсудского писала, що він через „політичну недугу" не хотів бачитися з мін. Лявалем. Ся компромітуюча стаття була „прикрашена" карикатурою п. з. „Варшавський недужий". На ній представлено, як марш. Пілсудский мірить термометром температуру води в горшку. Під карикатурою є надпис: „Температура йде вгору".

Гумор. — Жінка до чоловіка маляря: Я хотілаб раз бачити свій добрий портрет, а не все ті портрети, що ти з мене малюеш! — Чоловік: Зачекай, як лише продам твій портрет, зараз дам тобі грошi і підеш до фотоґрафа.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

РСУК доручив всім нашим Українбанкам і Райфайзенкам, щоби переводили конверзії рільничих довгів по думці закона з 24 березня 1933 р. Серед селянських довжників панує ще далі нехіть й упередження до конверзійних договорів. Отже треба їх освідомити про користи з переведення конверсії.

„Руські молочарні". Міністр Скарбу відібрав Рев. Союзови Руских Кооператив у Львові право ревізії в молочарських кооперативах, які до сего року були його членами. Тому декотрі з сих кооператив почали тепер звертатися до нашого Рев. Союзу. Ще в 1931 р. Рев. Союз Руских Кооператив заявив нашому Рев. Союзови, що не буде противитися тому, щоб його молочарські кооперативи переходили добровільно не тільки до „Маслосоюзу", але й до Ревіз. Союзу Українських Кооператив. Та Міністерство Скарбу розпорядило, що всі рускі молочарні мають перейти до польського Союзу Рільничих Кооператив у Варшаві. Щоб відвернути се, виїдуть представники РСУК і МС дир. Луцький і дир. Мартюк до Міністерства Скарбу. Чи вдасться їм наладнати справу?

На інвестиційну позичку субскрибували досі понад 250 міліонів зл.

Число безробітних в цілій Польщі зменшилося на 12.565 осіб і виносить тепер 451.214 осіб.

Девальвація трох сильних валют: французького і швайцарського франка та голяндського фльорена має незабаром наступити. Так впевняють фінансові круги.

Виграні Державної Клясової Льотерії: 100.000 зл. на ч. 113144; — 50.000 зл. на ч. 181917; — 20.000 зл. на ч. 78929; — 10.000 зл. на чч.: 52122, 40845, 65321, 84976, 159500, 7493, 57461, 76676, 95633, 102911, 126158, 1339, 121827, 145240, 183563; — 5.000 зл. на чч. 44423, 55806, 60619, 109488, 158490, 178887, 14986, 149041, 179167, 10750, 37576, 93989, 163884, 3458, 18610, 53313, 53509, 59622, 102655, 109279, 145908, 150891, 49059, 58548, 132381; — 2.000 зл. на чч.: 3912, 20684, 45132, 62424, 65446, 72068, 81031, 99094, 106850, 113183, 160012, 121916, 123056, 19330, 137410, 158431, 159047, 175336; — 1.000 зл. на чч.: 2926, 9713, 27560, 27613, 30694, 38121, 38778, 41799, 43760, 44027, 46013, 52239, 61588, 63290, 63560, 65844, 80399, 80835, 82271, 84238, 92519, 110390, 113380, 117956, 119099, 131791, 135436, 152645, 155765, 163159, 164356, 173117, 171172, 173187, 176332, 176419, 181886.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.35 зл. Золотий доляр 9.25—9.30. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 1.86—1.88; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.25; 1000 ром. левів 32.00—33.50 зл.; 100 австр. шілінґів 101 зл.; англ. фунт стерл. 25.80 зл.; 100 швайц. франків 172.00 зл.; ґданський ґульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 43.00—43.75 зл.

Набіл: Маслосоюз платив 16. V. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яєць 2.25 зл. Тенденція на яйця, молоко і сметану вдержана, на масло вичікуюча. Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 л. 25 ґр.

ЗБІЖЕВА БІРЖА

Ціни в зл. льоко:	Підволочиська:	Львів:
Пшениця одноціла	18.00—18.25	19.75—20.00
Пшениця збірна	17.00—17.25	18.75—19.00
Жито одноціле	14.50—14.75	16.50—16.75
Жито збірне	14.00—14.25	16.00—16.25
Ячмінь сівний	14.75—15.00	
Ячмінь на мливо	13.00—13.25	15.00—15.25
Кукурудза	20.00—20.50	

Інші курси незмінені.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Шукаю заняття. Займуся вихованням дітей при ліпшій родині або піду до ресторану, зглядно пенсіону до подавання харчів. Прошу писати до Адміністрації „Нової Зорі" під „Поміч". 62—1—1

Іспитований дяк, молодий, вправний дириґент хору й орхестри, може провадити кооперативу й аматорський гурток, обійме посаду від зараз. Ласкаві зголошення проситься слати на адресу: М. Островерха, Бучач, Зазамок 180. 61—1—1.

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі" для В. М. 30—3—4

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На осінний і зимовий сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? Вибір великий!

Іскри. — Очи то ініціяли душі. — Чесна дитинка любить не тата й маму, але солодке морожене в трубочці. — Душа неврастеніка подібна до арфи Еоля, але вже тоді, коли Еоль розбив її на кусні. — Люди називають щастям ілюзію, до котрої вже привикли. — Чи ви зауважили, що чужа жінка ніколи не має міґрени.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редаґує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 23 травня 1935. Ч. 37 (835)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Маршал Пілсудский і українська справа

„Бюлетин Польсько-Український" в ч. 20 (107) пише м. ін. в статті „По смерти Вождa": „Польща й Україна — говорив (марш. П.) до Українців в Винниці (в 1920 р.) — пережили тяжку неволю. Оба ті краї належать до тих, де панував постійний террор. Вже дитину вчили тут, щоб держала на припоні свої думки. Неволя і переслідування були постійною долею обох країв. Вільна Польща не може бути направду свобідна, доки довкола неї панує все ще клич невільничого піддавання національної волі насильству террору. Польща, осягнувши найбільший скарб на землі, т. є свободу, рішила відкинути все, що загрожує свободі, якнайдальше від своїх кордонів... Буду щасливий, коли не я — малий слуга свого народу — але представники Сойму польського й українського уложать спільну платформу порозуміння".

Сотик не завадить, а в біді порадить! каже наша пословиця, тому складайте свої ощадности в КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Пропаганда катол. преси

в домашнім і товариськім життю.

Ідучи за вказівками Св. Отця англійські католики на чолі зі своїм Епископатом організують тепер сильну пропаганду катол. преси. Епископ Беннет започаткував новий практичний спосіб ширення катол. преси. Він розіслав до часописів свою відозву. В ній впевняє, що найкраще булоб пропагувати добру пресу в родинах і в товариськім життю. Не повинно бути ні одної катол. родини, що не передплачувалаб бодай одну кат. часопис. Катол. часопис в домі віруючих се не додаток до культурної потреби, се о б о в ' я з о к родини. Найлучше новітне апостольство се ширення катол. преси серед знакомих, заохочування до передплати, спільне відчитування і дискутування найцікавіших статтей разом з найблизшими. В той спосіб катол. часопис буде оживляти волю й уми членів родини, буде спонукувати до входження в себе і до контролі духового життя.

Кара смерти за дари з Европи

КАП повідомляє з Відня: Міжвиросповідний комітет помочи для голодуючих в СССР, на чолі котрого стоїть кард. Інніцер, одержав вістку з України, що там засудили на кару смерти двох німецьких пасторів, двох інших на 10 літ тяжких робіт, 27 на кару вязниці, вкінці ряд світських, котрим загрожує смерть за те, що відважилися приймити ззакордону жертви для голодуючих в СССР. — Такого досі ще не було навіть в тім царстві сатани.

Проти жінок не-Арійців

В м. Бресляві (Німеччина) відбулася недавно голосна демонстрація проти арійських жінок, котрі піддержують інтимні зносини з Жидами, всупереч расовим прінціпам нової держави. Вулицями міста перейшов похід заслужених штурмовиків з горністом на чолі. В поході несли плякати, на котрих були написані назвища „жінок, котрі себе зганьбили". До сего походу прилучилося богато співчуваючих горожан. Учасники демонстрації спинялися перед домом кождої виписаної на таблицях жінки й уставлялися в ряди. Потому трубач викликав сиґналом всіх мешканців з сусідних домів і юрба кричала „Німеччино — пробудися". Відтак писали імена „зганьблених жінок" крейдою на бруці. Місцеві партійні орґани печатають списки Німкинь жінок не-арійців в ґазеті „Шлєзіше Тагесцайтунґ" під заголовком „На зганьблений стовп".

Як виглядає большевицька „господарка"?

Большевицький орґан „За Индустріялизацію" так описує прегарну колись Одессу: На домі Пушкіна ще видніє таблиця з надписом: „Здѣсь жилъ Пушкинъ", але увійдіть ви в той дім! Побачите напіврозвалену терасу, руїну, бруд і купи болота. Таксамо виглядає прекрасний колись будинок городського совіта, збудований знаним італ. архітектом Берндачім. А будинок одеської опери, котрий свого часу суперничав красотою з парижським, тепер одна руїна: крізь дах тече, позолота пообдирана, матерія на кріслах витерта. Вечером окрім головних улиць місто потопає в тьмі кромішній. Літом в цілім місті не стає води, а є й такі камяниці, де люди весь рік не мають води: бо в зимі вода в рурах замерзає, а літом доходить найвисше на 1-ий поверх. Трамваєвих возів не стає. Словом, все валиться. А товариші дальше хваляться, що перегнали Европу...

Небувалий хмаролім над Краковом

Польська преса звідомляє: Над Краковом перейшло дня 17 с. м. давно небачене атмосферичне явище. Около 2 год. чорні хмари надтягнули з полудневого заходу і зависли низько над містом. В місті запанувала серед дня така темнота як опівночи. Не годен було навіть відчитати години на годинниках без світла. Всюди мусіли засвітити світло. По кількох перунах і лискавках зачала падати велика злива, що тривала около 2 год. Буря знищила майже всі декорації з приводу похорону марш. Пілсудского. Поздирала прапори, орли й інші відзнаки, і подерла їх на шматки. З жалібних прикрас не лишилося в місті майже нічо. Після бурі зачали наново декорувати місто. — Годину пізніше буря дійшла до Варшави, де саме скінчилася ревія на Мокотівських Полях. Домовину з тілом марш. Пілсудского переносили до ваґону серед зливного дощу.

ВИЙШЛА НОВА КНИЖКА ПРО ВИБІР ЗВАННЯ

Проповідь Епископа

над домовиною марш. Пілсудского.

Римо-катол. військовий Епископ о. Йосиф Гавліна виголосив у варшавській катедрі св. Йоана над домовиною марш. Пілсудского проповідь отсего змісту:

Польський нарід вкритий жалобою. Вулицями столиці Польщі йде останний раз перший Маршал Польщі Йосиф Пілсудский. Іде на адорацію великий Вождь і великий Самітник. За домовиною в глибокій жалобі найблизша родина. Стогне і плаче на Вавелі дзвін Зиґмунта. Рівночасно у всіх польських святинях заграли дзвони торжественне „Реквієм".

„Аж до смерти для справедливости" промовив Дух Божий до молодечої душі, котра благородна і праведна відізвалася радісно до Найвисшого Бога: „Боротися буду аж до смерти!" І станула над Ним Господня рука й уподобав собі Господь Бог Маршала Пілсудского і назначив Його стиґматом величі і казав Йому сповнити післанництво в народі.

І вірив Йосиф Пілсудский в своє покликання і вірив в Божу справедливість. Знав, що народи не мають індивідуальної душі, котра на зразок індивідуальної людської душі моглаб бути надгороджена або покарана Богом-Суддею в вічности.

Знав, що Божа справедливість надгороди або кари за чесноти і ґріхи кождого народу мусить довершитися вже тут, в дочасности. Тому переконання про воскресення Польщі було Його домаганням супроти Божої справедливости. Знав, що кривда найбільш улюбленій Батьківщині була злочином, що кличе до неба за пімстою і що кождий рух, що змагає до вимазання того злочину, се чин справедливий, котрий зміряє до історичної реституції. І з того переконання виростає з душі будучого Вождя народу та велика моральна певність, та віра в благословення збройної боротьби, віра в поводження польського меча.

Во істину: „Муж сей був хоробрий від молодости своєї". Вильно, Харків, Сибір, Лодзь, 10-ий павільон цитаделі, Лондон — ось етапи маршу войовника, що постановив боронити польські душі перед упідленням угоди з наїздниками.

А коли на годиннику історії зачали вибивати великі години, коли всевладна Божа рука піднеслася, щоб замкнути останний том історії Европи — Йосиф Пілсудский знав, що Всемогучий Бог вкаже народам нові шляхи... О д н а ч е з н а в, щ о Б о г н е п о м а г а є н е р о б а м! І ясновидячий, що острим зором добачив будучність, став вояком. І творив вояків. Підготовляв зброю для безіменної армії войовників... Шукав довкола себе горожан, що уважали ґідність народу за своє власне добро, готових піддвигнути з ганьби ковчег Батьківщини. „Лицарський чин верне ґідність Польщі",

написав на своїм прапорі і в серцях тих, що станули при Нім. І потягнув за собою горстку божевільних, Іванів без землі, лицарів без Батьківщини. Та сіра видідичена громада, вдивлена в улюблене, марсове обличча Команданта, йшла за Ним. І розуміла, що той шлях тяжкий і з вибоями, повний каміння й болота, котрого кінець ще дуже далекий, веде до побіди!

Рік 1920. Доля заходу рішається. Кошмарна хвиля, про котру свідок Папа Пій XI сказав, що ангел темноти провадив ґіґантичний бій з ангелом світла. Ціла Польща станула проти ворога. А вождом Її був Йосиф Пілсудский.

Ти Вожде став виконавцем вироків справедливости Божої за гріхи і кривду розборів Польщі. Ти, Маршале, став виконавцем вироків справедливости Божої за тілько пролитих сліз, за тілько знищених родин, за переслідування святої віри, за збещещені церкви, за ті филі вигнанців, що серед терпінь йшли на Сибір, за тихі стогони і голоси розпуки, що серед брязку кайдан кликали до Бога. Через Тебе християнська культура затріюмфувала над варварством, перед Тобою хилить чоло Европа в низькій чолобитні, дякує Тобі Мати Церква, освободжена Тобою....

Під Його проводом формувалися границі і державний устрій Польщі, в Його руках спочивало в останних 9 літах дійсно неподільне панування в краю. Орґанізував будучність Польщі, котру бажав бачити великою і могутною. Взяв на себе весь тягар дня і його спеку. Нераз переживав хвилі горечі й муки, та мав свідомість, що „жура се корм, котрим кормляться вибрані"... І як давніше орґанізував збройний чин, так в останних літах орґанізував мир. Як найвірніший, первородний син Батьківщини взяв Матір за руку, ввів її до власного дому, розпалив домове огнище, вчив членів родини послуху супроти Матері, устійнив для них засадничий порядок державного життя. В жертвенній праці відсунув від себе всяку радість життя і спалювався в службі для Тої, котра була мрією і любовю Його серця, — для Тої, котру леліяв в тузі своїх молодечих літ, для котрої жив і працював в воєннім труді, для Тої, котру бачив завсігди опромінену як святість нічим непорочна.

Йосифе Пілсудский, Перший Маршале Польщі! На Твоїй голові спочила більше як корона королів! Бог Саваот витиснув незатерту печать на Твоїм безсмертнім дусі. І нарід ставить Тобі памятник в своїх власних серцях. Втомлену голову зложив Ти в тій домовині на вічний відпочинок.

Твоє полумяне серце перестало бити на завсіди. Діло Твоє в думках і ділах наших житиме незломно.

Сьогодня, коли забракло Твоєї крицевої Особи при кермі польських справ, коли не будемо могти звернутися до Тебе по відповідь на питання, що мучать, як складати тканину історії, — сьогодня дороговказом нам будуть Твої слова, що „Польща мусить бути єдністю" і що „свобода, коли має дати силу, мусить зєдиняти, мусить лучити"...

На Твої тлінні останки, на Твого духа присягаємо, що любити будемо, як Ти любив — Польщу, нашу Батьківщину.. Так, нам Боже допоможи! Будемо їй служити як Ти їй служив в трудах, посвяті, самозапертю. Так нам Боже допоможи! Будемо живими каміннями будови сеї держави і цементом — суспільна любов і любов Батьківщини. Так нам Боже допоможи!

Маршале Польщі! Душу Твою безсмертну нехай Божий хорунжий св. Михайло занесе перед престол Найвисшого Господа Саваота. А Бог нехай своєю вічною світлістю і миром без границь винадгородить Тебе за все, щонебудь доброго Ти вчинив, щонебудь перетерпів злого, що Ти тут на землі вчинив на Його славу і для добра нашого Народу — Амінь.

Примітка Редакції „Нової Зорі": З дуже численних промов і статтей, якими переповнена польська преса з приводу смерти й похорону пок. марш. Пілсудского, розмірно найліпшою вважаємо проповідь військового Епископа Преосв. Йосифа Ґавліни. В сій проповіди підчеркнено жертвенне життя пок. маршала Йосифа Пілсудского, переняте великою любовю до Батьківщини і делікатно зазначено, що якби не боротьба пок. Маршала з большевиками, то сьогодня на цілім просторі теперішної Польщі Церква не малаб свободи істнування і розвитку. Сим Преосв. Ґавліна слушно звертає увагу всеї суспільности на властиву небезпеку. Та ще важніші ніж всі твердження про зміст минулої боротьби марш. Пілсудского є кілька слів вказівки про напрям для поведення в будучности, а саме слова: „Коли свобода має дати силу, мусить зєдиняти, мусить лучити". Се дійсно правдива наука для всіх, що повинні думати над долею держави. Крізь ті слова мерехтить вся минувшина і вся будуччина Польщі. А саме історія бачила в Польщі вже таку „свободу", що не зєдиняла й не лучила її мешканців, тільки розєднувала й розлучувала їх на табори, які ненавиділи себе аж до смерти. І тому власне стара Польща впала. Та є ще другий рід свободи: се свобода правдива, сперта на справедливости й моральній чистоті. Така свобода зєдиняє і лучить. І тому дає силу. Така свобода по завзятій боротьбі зєднила й получила на малім острові ґерманських Анґльосаксів з кельтійськими Шкотами і Валійцями — і дала мешканцям того острова таку силу, що вони стали першою й найбільшою нацією на цілій кулі земній. Бо є „свобода" і свобода...

Похорон марш. Пілсудского

З Бельведеру в Варшаві, де 12 с. м. помер марш. Пілсудский, перенесли 15 с. м. тіло його в срібній домовині до катедри св. Йоана. Дня 17 с. м. кард. Каковский відправив заупокійне богослуження. Проповідь виголосив полевий епископ Ґавліна. (Подаємо її на іншім місці). Домовину винесли з катедри міністри і передали ґенералам, котрі поклали її на ляфеті гармати. Серед гомону всіх варшавських дзвонів вирушив величезний похід. На чолі їхав ґен. Орліч-Дрешер. За ним відділи піхоти, кавалерії й артилерії. Офіцири несли вінці від голов ріжних держав. Звертали увагу вінці від Ґітлера й Муссолінія. На 14 подушках несли військові відзнаки Маршала. За хрестом ішли монахині, понад 250 священиків, каноніки, Еп. Ґавліна й Еп. Пшездзєцкі. Відтак 6 чорних коней везло ляфету з домовиною Маршала, прикритою прапором РП. На домовині шапка „мацєюфка", булава й шабля. За домовиною в жалобі йшла п. Пілсудска, котру провадив ґен. Ридз-Сміґли. Ґен. Сосновский провадив доньки Маршала. Дальше йшли: найближча родина, през. Мосціцкий, амбасадори, делеґації чужих держав: прусский преміер Ґерінґ, франц. маршал Петен і мін. Ляваль, анґ. маршал льорд Кевен, ром. марш. Презан, преміер Славек з міністрами, маршалки сойму і сенату, посли, сенатори, 80 ґенералів, делеґації всіх полків, сенати всіх поль. університетів, велике число ріжних делеґацій. Вулиці Варшави, котрими проходив похоронний похід з катедри св. Йоана на Мокотівське Поле, вкриті були безчисленною масою публики. Обчислюють коло 500.000 публики. Доми прикрашені чорними прапорами, вікна портретами, ліхтарні обвинені крепою. На Мокотівськім Полі відбулася остання ревія війська перед домовиною Маршала.

Вечером 17 с. м. домовину уставили на відкритім ваґоні. Окремий поїзд виїхав з Варшави на Радом, Кельце ,Мєхів до Кракова, задержуючись по дорозі на більших станціях, де пращали Маршала маси населення. До Кракова приїхав поїзд з домовиною дня 18 с. м. о год. 8.20. Ґенерали знесли домовину з поїзду. Духовенство під проводом краківського Митрополита кн. Сопіги відправило панахиду. Відтак похід вирушив з двірця на Вавель. Ґен. Орліч-Дрешер провадив військо. Оціфири несли около 600 вінців. Дальше йшли довгими рядами монахині, монахи духовенство, Еп: Лісовский з Тарнова, Ясіньский з Лодзі, Кубіна з Ченстохови, Роспонд з Кракова, полевий еп. Й. Ґавліна, гр. кат. Еп. Й. Коциловський, Апост. Адміністратор Лемківщини о. В. Масцюх і ін. Перед домовиною вояки вели покритого кіром коня Маршала. За домовиною йшли: жінка, доньки, брати, ґен. Ридз-Сміґли, ґен. Сосновский, през. Мосціцкий, представники чужих держав, правительство Польщі, ґенераліція, дипльоматичний корпус.

Дальше йшло духовенство некатолицьких обрядів; православні, протестантські, магометанські, караїмські духовні, рабіни. Потім в барвних тогах і беретах ректори й декани університетів, кілька тисяч офіцирів, тисячі делеґатів, маса публики. О год. 10.45 похід прибув на Вавель. През. Мосціцкий виголосив пращальну промову перед входом до катедри. Ґенерали внесли домовину до вавельської катедри.

В катедрі побіч вдови, рідні і през. Мосціцкого засіли делеґати: Апост. Столиці 2 представники, Німеччини, Франції, Анґлії, Італії, ЧСР по 4 делеґати, Мадярщини, Болгарії, Югославії, Фінляндії, Союзу Народів, Злучених Держав Півн. Америки по 3 дел., Австрії, Бельґії, Лотви, Туреччини, Совітів, Японії по 2 дел., Афґаністану, Аргентини, Бразилії, Китаю, Данії, Гданська, Єгипту, Еспанії, Естонії Ґаїті, Греції, Ірану, Швеції, Швайцарії Ураґваю, Венецуелі по 1 делеґатови.

Заупокійне богослуження відправили український перемиський Еп. Й. Коциловський і р.-кат. митрополит Сопіга. Відтак була мінута мовчанки (в цілій державі). Під звуки дзвона Зиґмунта ґенерали знесли домовину в підземелля о год. 12.30, де поклали її між домовинами королів Собіського і Вишневецького (оба ті королі, як відомо, з українських родів). Артилерія дала 101 стрілів. Перед вавельською катедрою перейшов великий похід ріжних орґанізацій, молоді, делеґацій, леґіоністів, стшельців, пожарних дружин і т. д. Похід тривав 5 год. В нім брало участь около 300.000 людей з цілої Польщі.

Відтак Владики і голови делеґацій чужих держав складали заяви співчуття през. Мосьціцкому. Мін. Бек приняв обідом представників чужих держав.

Місто Львів

підчас похоронів марш. Пілсудского.

Дня 17 с. м. о год. 10 на великій площі при вул. Пелчинській у Львові відбулося заупокійне богослуження, котре відправив римо-кат. Еп. Базяк в сослуженні духовенства. З гр.-кат. духовенства були: о. Мітрат Й. Сліпий, о. канцлер О. Ковальський і о. кан. Д. Лопатинський. Полевий престіл уставлено на тлі 20-метрової колюмни в державних красках з великим орлом. По обох сторонах станули делеґації з прапорами. На площі уставилися всі відділи війська, що стоять у Львові, відділи поліції, військового приспосіблення, стшельців, леґіоністів, соколів, зелізничників і т. д. На горбах зібралася кількадесятьтисячна публика. Радіо передало проповідь о. дек. Матейкевича і промову ґен. Поповича. Відтак розвинувся похід під воєвідство. Підчас богослуження й походу було 50 випадків занедужання. Зімліло 41 жінок і 9 мужчин. 5 осіб мусіли відвести до шпиталя. — Вечером 17 с. м. о год. 20 під памятником Міцкевича розпалили огнища, котрі ґоріли до ранку. На Високім Замку запалили великий костир.

Дня 18 с. м. відбулися у всіх львівських святинях торжественні заупокійні

богослуження. В храмі св. Юра Преосв. Никита Будка в сослуженні крилошан о. Томовича й о. Лаби відправив жалібне богослуження. Своїх представників вислали ріжні українські установи й організації. — На вулицях коло радієвих голосників ставали товпи народу, що слухали авдиції з похоронних торжеств. Марійська площа була переповнена народом. Богато жінок плакало. Немало здивувалися львовяни, коли почули українську панахиду. Сильний голос Преосв. Коциловського і гарний хор чути було дуже добре. Після панахиди „добре“ поінформований спікер (заповідач), „пояснив“, що „жалобне набоженьство одправіло уніцке духовєньство з мнтр. Шептицкім на челє“. О год. 11.59 гук вистрілу з гармати на цитаделі дав знак до одномінутової тишини. Всі зняли шапки, навіть військові. Тільки дзвони били у всіх львівських святинях. Другий вистріл оповістив кінець мовчанки. На вул. Сокола один прохожий не задержався і не зняв шапки. Йому скинули шапку з голови, та він дальше йшов. Коли скінчилася мінута мовчанки, на нього кинулося кільканацять осіб зі всіх сторін і тяжко його побило.

Зараз після похоронів марш. Пілсудского рознеслася по Львові вістка про замах на Гітлєра. Редакції не могли дати собі ради з цікавими. Пополудні перейшла над Львовом велика злива. Хвилями темніло так, що треба було світити. Цілотижнева жалоба витиснула своє пятно на вигляді Львова. На виставах було богато портретів пок. марш. Пілсудского. Книгарні виставили його твори та літературу про нього.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Оцінка марш. Пілсудского як політика

Під заголовком „Смерть Маршала Пілсудского“ парижське „Возрожденіе“ в ч. 3632 помістило передовицю. Подаємо її в дослівнім перекладі:

Вістка про смерть польського диктатора потрясла публичну думку Европи. Вже сам факт такого схвильованого відношення свідчить про нервозність міжнародного політичного світа. 16 березня — оповіщення закона про введення обовязкової військової служби в Німеччині; 2 травня — підписання французько-совітського договору; 12 травня — смерть Пілсудского. Менше як в двох місяцях три більші події в міжнароднім життю і всі три своїм значінням якось тісно звязані між собою. Французько-совітський договір ставив питання про положення Польщі між совітським союзом і Німеччиною в разі франко-німецького зудару. Вузол европейських взаємин в останнім часі завязався в Варшаві і в Варшаві був той сильний чоловік, котрий держав в своїх руках Польщу, котрий творив польську націю. І якраз в ті критичні дні, коли увага Европи була скупчена в Варшаві, Маршал вмирає. Богато говорилося давніше, пишеться й тепер, що маршал Пілсудский ненавидів Росію, був ворожий Німеччині, не особливо долюблював Францію і т. д. На подібного рода симпатіях й антипатіях будували здогади про можливість тої або іншої політики; м. ін. такими симпатіями й антипатіями старалися вияснити недавне польсько-німецьке порозуміння. На ділі подібні міркування не мають ніякої вартости, бо правдиві державні діячі, — а таким безсумнівно був маршал Пілсудский, — чужі сентиментальним спонукам в політиці. В ранній добі революційної діяльности Йосиф Пілсудский міг руководитися почуваннями любови або ненависти й ті почування були навіть необхідні для того, щоб він міг жертвувати своїм життям задля цілей, до котрих він змагав. Його діяльність підчас війни на чолі створених ним легіонів була ще революційна. Вона завершила першу добу його життя. Колиж він став на чолі нової польської держави, скінчилася революційна доба його життя. Зачалася доба державного будівництва. Вона оформилася вже після 1926 р., коли маршал став диктатором, загальнопризнаним вождом польської нації. Тоді ним кермувало тільки одно почування — любов до свого краю, горячий патріотизм. Всі інші держави перестали бути для нього предметами любови або ненависти. — Та одно почування остало в нього до останнього дня його життя — се непримиримість щодо большевиків. І то не тому, щоб він не любив людей, котрі стоять на чолі совітської влади; вони як такі були йому байдужі. Та він добре знав, що комунізм не дасться погодити з істнуванням національних держав. Він знав, що комунізм ворог всякої національної держави, отже і ворог Польщі. Сей ворог є на самій границі Польщі. Він кождого дня, кождої години, кождої мінути, офіційними дипльоматичними представниками, агітаторами між робітництвом, тайними агентами в армії й окремими особами, що потайно дістаються до польської держави, підточував і підточує національне життя держави. Тому маршал Пілсудский відносився до большевиків так, як начальний вождь відноситься підчас війни до зовнішнього ворога. Тим пояснялася й означувалася міжнародна політика Пілсудского. Він пішов на згоду з Гітлєром, бо Гітлер також уважає комунізм за найбільше небезпечного зі всіх ворогів. Він був стривожений переговорами в справі французько-совітського договору, бо йому здавалося, що той договір може якось облегчити руйнуючу роботу большевиків. — Великий державний діяч, маршал Пілсудский, помер. Останних 9 літ він управляв державою як самодержець, він створив довкола себе державні кадри, він зреорганізував армію, він в останних днях свого життя дав краєви нову конституцію, котра повинна на його думку обезпечити наступство влади й облегчити будучим державним діячам Польщі політичну діяльність, що забезпечує силу і тривкість держави. В найближчі роки на долю Польщі спадає тяжке і відповідальне завдання — бути в центрі більших міжнародних подій в зударі засад европейського державного порядку і світової руйнуючої революції. Щастя Польщі — що вона мала такого талановитого, сильного чоловіка, котрий підготовив її до тої трудної ролі.

Що тепер буде в Пояьщі?

Під заголовком „Пілсудчики й санація“ орган ендецьких сецесіоністів „Гонец Варшавскі“ помістив статтю. В ній застановляється над тим, який буде дальший розвиток політичних подій в Польщі й пише:

Ключ до нового політичного положення по смерти марш. Пілсудского є вповні в руках президента РП. Конституція обдарувала його величезним обсягом влади. Повстає тепер питання, яка буде роля того політичного табору, котрий під проводом марш. Пілсудского 9 літ був табором правлячим. — У відповіді на се питання треба передовсім розріжнити між двома поняттями: „Пілсудчиками“ і „Санацією“. Пілсудчики як вихована Йосифом Пілсудским в політиці вояки се група людей рішучих, що мають вироблені методи правління та без точно означених цілей політичних або суспільних. Після травневого перевороту повстав великий політичний табор т. є. Санація, що складається з цілого ряду груп, з дуже ріжними і часто суперечними зі собою поглядами політичними, суспільними й господарськими. Одиноким чинником, що цементував, було відношення до особи марш. Пілсудского. Як тепер уложиться відношення Пілсудчиків до Санації або ББ? Перед 10 днями в звязку з працями над новою виборчою ординацією було заповіджене розвязання ББ. Як відомо проект ординації ліквідує політичні партії та спирає будову суспільности на організації союзів і господарським парляменті. Перед Пілсудчиками стоять сьогодня дві можливости: або перевести проект виборчої ординації, що зносивби разом з партіями ББ, або змінити радикально теперішний проект ординації й удержати ББ як підставу політичної праці в краю. В першім случаю Пілсудчики змушені булиб виразно здефініювати свою політичну й суспільну програму та утворити політичний табор як основу правительства. В другім случаю не моглоб обійтися без далеко йдучої реформи і зміни в ББ, бо сей табор по смерти Йосифа Пілсудского не представляє навіть мінімум такої вартости, яка необхідна до політичної акції. — Тому в однім і другім случаю не обійдеться без більшої переміни в прорядовім таборі. Здається, що на неї не треба буде довго ждати, бо надзвичайна парляментарна сесія буде вимагати від міродатних чинників рішаючих дециній. — Або сам зміст ординації рішить про важніші політичні події. — Дальший розвиток подій залежить очевидно від того, чи самі Пілсудчики як політичний чинник репрезентують групу вповні суцільну з одним пляном ділання, обчисленим на довшу мету, — чи між ними є суттєві ріжниці думок і поглядів.

Жак Бенвіль пише в монархістичнім органі „Аксіон Франсез“: Диктатура Пілсудского по самій своїй природі була переходовою. Трудно представити собі, чим вона заміниться. Видно множество труднощів, з якими прийдеться рахуватися в Польщі, котра недавно чудом воскресла з мертвих.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Що буде з Росією?

Все залежить від становища Польщі.

Визначний французький публіцист Пертінакс пише в „Еко де Парі“: Що буде з Росією? Уважні обсерватори замічають скорі переміни. Вони думають, що з революції родиться новий порядок. Покищо не будемо на тім задержуватися. Тепер все залежить від становища Польщі. Сим питанням займалися Лявaль і Літвінов у своїй першій розмові. Тепер можна сказати напевно: розмови Лявaля з Беком в Варшаві були безплодні. Хоч Бек був трохи менше двозначний як давніше, все таки він не дав ніяких позитивних запевнень. І ось шезає та особистість, що спрямувала політику Польщі на шлях німецько-польської декляряції 26 І 1934 р. Тепер питання, чи продовжиться зачата тоді політика. Маршал Пілсудский вже кілька місяців не робив собі ілюзій про стан свого здоровля. Він поставив ставку на відновлення краю авторитарним правительством, що спиралося на вибір відданих йому, Пілсудскому, людей і поробив всі заходи до того, щоб випередити можливу реакцію. Коли Пілсудский міг завіщати комунебудь свої функції або хочби часть їх, то нікому не міг він передати гестаментом свою популярність. Тому нема певности, що диктатура в його стилі продовжиться. (Тут з цензурних причин пропускаємо деякі міркування французького щоденника. — Ред. „Н. Зорі“). З Пілсудским шезає(?) мрія про Українську Імперію. З Беком виступає на сцену чисте германофільство. Яка буде політика Польщі: Чи стане вона знов союзником Франції в правдивім значінні того слова, чи буде держатися нейтральности? Від того залежить доля французько-совітського договору.

Лист Гетьманців

Гетьманський „Наш Стяг“, що виходить в Шікаґу оповістив в ч. 16 з с. р. отсю замітку:

Дня 12-го квітня с. р. в цілому ряді великих американських газет („Шікаго Геральд енд Екземінер“ „Ню Йорк Американ“, „Сиракюз Журнал“ і інш.), що належать до Герста та розходяться в цілій Америці в міліонах примірників, надруковано лист Гетьманців Державників. Лист сей — подяка Герстові від 2-ої Авіяційної Школи Союза Гетьманців Державників у Детройті за те, що часописи Герста в докладних описах помістили жахливий образ голоду на В. Україні, під владою червоного московського окупанта. Часописи Герста помістили цей лист у сфотографованім виді. І хоч він був написаний по анґлійськи, але на урядовім папері організації з українським друкованим написом: Союз Гетьманців Державників в Америці, Округ IV. в Детройті, Міш. Так сей напис і світить на сторінках великих американських газет як оригінальний документ вдячности гетьманців тим американським людям, що розкрили большевицькі звірства на нещасній Українській Землі. — Лист займає майже чверть сторінки в кождій газеті великого формату і звертає на себе увагу кождого читача. В той спосіб міліони Американців довідалися про те, як ми, Українці, ставимося до московсько-азіятської навали та про наші національно-державницькі змагання. — Се мабуть перший раз в історії американської преси на сторінках її появився лист з українським написом та ще й правдивої української державницької Організації.

Вселенна се думка Бога. (Фр. Шілєр: „Світ і думаюче Єство“.).

Молодь не повинна передчасно хотіти піднести найтяжчі скарби. (Ст. Дунін Борковський в творі: „Дозріваюче життя“, розд. III., уступ 1).

Обіжник про мову навчання

в україн. гімназіях і утракв. відділах.

На основі обіжника мін-ва освіти з 6. 4. 1935, II. 2075/35 в справі організації шк. року в гімназіях, до I кл. гімн. можна приймати молодь, що не має 12 літ. В гімназіях з українською мовою навчання треба обовязково вчити польською мовою: історії, поль. мови, географії й гімнастики в 4 кл. Навчання інших предметів, в тім і географії, в 1, 2, і 3 кл. ведеться в українській мові. В утраквістичних відділах наука по українськи буде відбуватися отсих предметів: релігія, українська мова, німецька мова, інша чужа мова, географія в 1, 2 і 3 кл., біольогія, фізика, хемія, практичні заняття, рисунки й музика зі співом. В польській мові буде відбуватися наука поль. мови, історії, латинської мови, математики, гімнастики й географії в 4 кл. — Місцеві наші чинники повинні допильнувати, щоб бодай ті права української мови в гімназіях були дійсно виконувані.

Мученича смерть

З Йорктону (Канада) одержали ми слідуючий обіжник, оповіщений там для членів БУК (Брацтва Українців Католиків):

Сталася небувала — навіть в канадійських обставинах — подія. Довгі напасти на Українську Католицьку Церкву, на її установи, священство — вкінці увінчалися бажаним успіхом. Визивання Українців католиків найгіршими словами, закиди проти них і шкалювання, якому рівного не найдете в інших культурних народів, видали плід. Послідовно і брутально ведена пропаґанда певних людей — котрих Ви всі знаєте, а котрі відсуджували нас навіть від імени Українця і ниточки сухої не залишали літами, місяцями, тижнями і днями — всюди — при кождій нагоді — на нашій Церкві і нашім Духовенстві, — ця пропаґанда, хоч дурна змістом, некультурна висловами, та за те напрасна і безкритична а з великим шумом і криком ведена — діпняла свого. Дня 21 марта, ц. р. ранком в передсінку монастиря ОО. Чина Найсв. Ізбавителя в Йорктоні, Саск. задзвонив коваль з Ґудів, Саск. — Степан Іляш. Коли дверник, пр. Брат Никифор явився і спитав, чого собі бажає, сказав, що хоче бачити о. Ів. Балу, ЧНІ — Настоятеля. Брат спитав в якій ціли. Іляш відповів, що хоче дати на Службу Божу. Однак щось зраджувало в поведінці Іляша, чи Брат може мав передчуття, бо сказав дати жертву для доручення. Та Іляш таки наставав, що хоче бачити особисто о. Ів. Балу. Незабаром надійшов о. Ів. Бала, ЧНІ та попросив Іляша до розмовниці. Заняли крісла напротив. Тому, що о. Настоятель знав Іляша ще здавна, з чемности спитав, як тепер в м. Ґудів, як йому поводиться і в якій цілі приїхав до Йорктону. Іляш відповідав, що приїхав купити ковало і рівночасно просить, щоб Отець відправив Службу Божу в його наміренні. Спитав, яку приймають жертву на Службу Божу. Отець відповів, що одного доляра. — Так мало? сказав коваль. — Виж прецінь знаєте, що більше ми не беремо — відповів о. Ів. Бала і відер листок паперу, щоб записати інтенцію. В тім побачив в руці коваля, який сперся на стіл — барабанний револьвер. Отець думав, що Іляш хоче похвалитися, яку забавку купив для дітей в місті. Та коли підніс очі, стрінув таку безодню ненависти в очах коваля — що відразу зрозумів все... Отець вибіг з розмовниці але на коритарі Іляш стрілив і поцілив Отця в рамя. Отець впав а коваль намагався найти нове відповідне місце для нового стрілу. Положення було таке, що вбивник вцілив — мабуть в голову. Бажаючи відбити удар Отець копав ногами — друга куля прошила рамя. На крик надбіг з нутра монастиря Впр. о. Альберт Дельфорж і зрозумівши в миг положення, кинувся в сторону убийника. Цілою силою пхнув його в діл, так, що той впав східцями в діл, через ошклені двері. Однак в той сам мент убийник стрілив і куля прошила чоло впр. о. А. Дельфоржа. Впр. Отець Ів. Бала останками сил зірвався тоді з землі і його знов поцілила нова куля вбийника — в середину грудей, нище серця. Тоді вбийник вибіг з монастиря і став утікати навпростець городом, до міста. По дорозі стрінула його поліція. Він стрілив — дві кулі собі — нище черева.Впр. о. Ів. Бала вибіг ще на гору до помешкання Впр. о. Делярія до сповіди, по дорозі крикнув до зустрічного Брата, Монаха — Іляш мене застрілив — клич лікаря! Вбивник сконав в Йорктонській лічниці. Ніхто не хотів дати йому крови, мимо нагороди, яку обіцяв Червоний Хрест. Казав поховати себе на православнім цвинтарі. Впр. о. Ів. Бала, ЧНІ помалу приходить до здоровля — віримо в Бозі, що буде жити — бо життя Його для нас вельми дороге, а Бог не відмовить нам тої ласки. Впр. Отець Бала ще богато має до сповнення по Божій волі — дав свідоцтво кровю своїм переконанням, дорого заплатив — а наше поле широке до ділання... Впр. о. Альберт Дельфорж помер на місці — як Герой і як Мученик. Життя віддав в обороні другого: в обороні наставника і священика — брата! От взір для нас — для членів БУК-а! В мент рішучий такими повинні бути ми всі і кождий з нас! Впр. о. А. Дельфорж родився в Бельґії, 29 жовтня, 1885 р. — монаші обіти зложив 29 вересня 1905, священня приняв 29 вересня 1911. Від 1919 до 1928 року працював в Канаді, в околиці Комарна, потім в околиці Йорктону—для наших людей і між нашими людьми. Відїхав до Галичини 1928 але повернув назад до Йорктону 1933 і тут наш — український чоловік — заплатив йому кулею за весь труд, посвяту і жертвенність! Віддав своє життя в обороні українського священика — перед українським чоловіком. Чи може бути більша траґедія? Всі наші члени обовязково згадають у своїх молитвах Мученика о. Альберта Дельфоржа і при найблищій спосібности влаштують академію в Його честь!

Зміни бюрократії в СССР

Ґенеральним прокуратором іменований Андрій Януарієвич Вишинський.

В найвисшій бюрократії СССР наступили зміни. Авель Енукідзе, котрий був секретарем ЦІКА від першого дня жовтневої революції, опустив Москву, щоби стати предсідником ЦІКА на Кавказі. Його місце заняв старий чекіст Акулов, дотепер ґен. прокуратор. А місце Акулова заняв Андрій Вишинський. Сей має всесторонні кваліфікації. Син богатого промисловця з Баку, одержав старанне виховання, скінчив правничий факультет і був аплікантом одного з найлучших московських адвокатів. Та до виконування того фаху не мав ні потреби,ні охоти. Його тягнуло до наукової роботи, до фільософії й політичної економії. Не так розумний як лукавий А. Вишинський має значний сприт і пильність, притім таланти карієриста. Вміє держати ніс „по вітру“, отже добився одного з найвисших становищ в СССР мимо свого визначного буржуйського походження.

Недавно вийшла нова книжка
Д-ра ОСИПА НАЗАРУКА

ВЕНЕЦІЯ

В ній є опис найкрасших будівель світа, катедри св. Марка й Палати Дожів. Ціна за примірник на звичайнім папері 3 зл., на веліновім папері 5 зл., на почту 50 гр. Можна замовляти в Адміністр. „Нової Зорі“ за попередним надісланням грошей.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ книжочок і брошур виданих „Новою Зорею“ і „Правдою“ можете одержати за попередним надісланням 31 зл. 75 сотиків і на почтову пересилку 3 зл. Знижка триватиме вже недовго. Потому ціна наших видань буде виносити знов поверх 60 зл. Подбайте про забезпечення свого оточення в добрі книжки!

Гін в невідоме

Про таємниці простору.

Сензацією була недавна візита у Варшаві проф. Пікара, славного дослідника стратосфери. Плянує він свіжий, третий з черги, лет у стратосферу і приїхав до Польщі оглянути фабрику бальонів та вишукати місце старту а може лишень фонди на цю нову імпрезу. Думаю, що не буде від річи, як з тої нагоди зберу в кількох словах те, що про цю високу країну „сірий чоловік“ знати повинен.

Навчали нас колись наші добрі учителі, що землю окружує неначе океан груба верства воздуха, а ми живемо на дні того океану. Він тисне на нас своїм тягарем з силою около 1 кґ. на кождий цм², що рівняється тисненню стовпа води високого на 10,5 м., або стовпа ртути високого на 76 мм. До того тиснення ми вже так привикли, що без нього годі нам обійтися, (що впрочім трафляється не лиш у фізичнім світі). Чим вище підносимося, тим се тиснення менше, бо менше вже над нами воздуха: приблизно на кождих 10,5 м. висоти барометр опадає о 1 мм. або докладніше на кождих 79 м. піднесення тиснення атмосфери меншає о 1% своєї попередної вартости. Питати отже, як високо сягає ся верства воздуха, малоб такий самий сенс, як питати н. пр. який найменший звичайний дріб. В кождім разі на висоті 300—400 км. ще густота воздуха на тілько значна, що падаючі метеори в наслідок тертя до неї так огріваються, що світять і розсипаються. — Температура сеї верстви також неоднакова. А саме спідні прилягаючі до землі шари огріваються від неї, уносяться вгору (доземі воздушні струї) і постепенно віддають своє тепло так, що на кождих 100 м. висоти обнижується температура пересічно о 0,6⁰ Ц. і на висоті 10 км. виносить вже около — 50⁰ Ц. — Що до своїх складників, то воздух се мішанина ріжних ґазів, головно: азоту (78%) і кисня (20,5%), проче то водна пара, двоокис вугля, гелій і ін. Так нас учили колись наші учителі, не прочуваючи мабуть зовсім, що воно не всюди мусить таксамо бути, як є безпосередно при землі, себто в тій частині атмосфери, котру нині називаємо тропосферою, а котра кінчиться між 10—12 км. вгорі (залежно від терену, ґеоґрафічної ширини і пр.).

Коли кинемо оком навіть в погідну днину вгору, то можемо доглянути тут і там майже зовсім білу малу хмаринку, звичайно подовгасту й остро-кінчасту. Се найвищі хмарки, що уносяться яких 8—10 км. над землею. Над ними зачинається вже незнане до тепер царство вічної погоди і спокою — стратосфера. Всі зусилля, щоб дістатися в ті високі реґіони на літаках були безуспішні і кінчилися приблизно на 12 км., бо вище і машини не могли вже видатно працювати і людський орґанізм не міг допасуватися до нових умов, передівсім до тиснення воздуха (і тимсамим до густоти) 5 разів меншого на висоті 12—13 км. І не один вже смільчак „наложив головою“ за свої очайдушні пориви піднестися ще вище, себто стратив життя. Але цікавість не дає людям спокою. Однак, щоби не наражувати на небезпеку людського життя, почали спершу досліджувати стратосферу при помочі бальонів-сонд. Отже бальон, заосмотрений в прилади до автоматичного нотування висоти, тиснення температури, сили світла і родів проміння на ріжних висотах, посудини на пробки ґазів і пр. — пускано вгору без залоги. Опісля по причаленню відчитувано висліди помірів. Але машина таки не заступить живої і думаючої людини. І от перший Пікар вибрався вже двократно в ті високі, нікому ще не знані країни і піднісся до висоти майже 17 км.

Щож там цікавого заобсервовано? Отже передівсім наше голубе небо переходить чим висше в темно синє, фіолетне, а далі на висоті 15-16 км. стає темно порпурове. Ще висше майже чорне зі світячими на небозводі як день так ніч золотими і срібними звіздами. Водна пара вже затяжка, щоб так високо піднестися. Тому там і постійна погода. А спокій тому, бо згадані висше воздушні доземі струї віддали вже все своє тепло, отже і температура вирівнана, одностайна. Ріжниці температур і тиснення і в поземім напрямі незначні тому і вітри, як і лучаються, то слабенькі. Склад стратосферичного воздуха також відмінний. В тропосфері наслідком тих власне доземих струй поодинокі складники вимі-

О. РОМАН ЛУКАНЬ ЧСВВ.

Василіянські монастирі

в Станиславівській Епархії.

3) **X. Повіт Станиславів.** 42. Викторів, давній оборонній м-р св. Миколи над Луквою; 43. Дорогів, св.-воскресенський м-р, згад. 1711—44 р.; 44. Загвіздя, згад. 1459 р. враз із місцевістю Монастир. Василіянський м-р у Загвізді відомий в документах від 1724—44 р., коли прилучено його до м-ря в Погоні. Від 1741 р. василіяни в Загвізді вели курс богословія для світських священиків. Вчив о. Василь Слюзикевич ЧСВВ.; 45. Загвіздя, жіночий м-р св. Тройці, скас. 1782 р. М-рська церква істнувала до 1827 р. Того року деякі богослужбові книги з тої церкви, як подає В. Площанський у своїй монографії про Станиславів („Н. Сборникъ". IV. Львовъ 1868. 31—32), перейшли до воскресенської церкви в Станиславові, нинішньої катедральної. Документи про жін. м-р у Загвізді, по словах М. Н. Коссака (Шематизмъ... Львовъ 1867. 205), зберігаються в жін. василіянськім Архіві в Словіті. Те місце, де був жін. м-р у Загвізді, належало в 1860-их рр. до м-ря в Словіті. Сьогодні Монастир се частина хат у Загвізді; 46. Курипів, фільварок Монастир або Підмонастир. Ті назви вказують на істнування м-ря. 47. Станиславів, жіночий м-р, згад. 1782 р.; 48. Станиславів, новіший жін. м-р (вул. Петра Скарги), де між ін. міститься научне заведення для виховання дівчат; 49. Угринів, про тамошній м-р згадує Гнат з Любарова в Житті Йова Княгиницького (17 стол.).

XI. Повіт Товмач. 50. Бабянка, згад. 1752—1818 р. Того року (1818) прилучений до м-ря в Бучачі; 51. Голосків, м-р був на місці нинішньої парохії; 52. Гостів, має деревл. василіянську церкву св. Юра з 1778 р.: 53. Купилів к. Нижнева, згад. 1443 і 1445 р. (Monester Cupilow). Положення Купилова сьогодні невідоме; 54. Ляцьке, св.-троїцький м-р, згад. 1711—24 р.; 55. Одаї, є печера з слідами скельного м-ря; 56. Погоня, м-р св. Онуфрія, згад. від 1634 р. Тоді відновив його краківський каштелян і власник Тисьмениці Микола Потоцький. Син його Яків поширив даровизну свойого батька грамотою з 1659 р. Від давніх часів м-р має чуд. образ Божої Матері, що її колись почитали між ін. волинська каштелянова Іванна Велигорська, Софія з Угерницьких Загвійська й заможні тисьменицькі Вірмени й б. і., що дізнали від Неї великих ласк. У м-рі був курс богословія для світських священиків від 1739—41 р. (вчили о. Ів. Артимович і о. В. Слюзикевич ЧСВВ). Сьогодні м-р у Погоні утримує душпастирство. Документи про Погоню в ЦВА.; 57. Тисьменица, м-р згад. 1732—44 р. Церкву Різдва Пр. Д. Марії побудував ігумен Ілля Юроца та Олена Велигорська 1736 р. Церква в галицькім стилі, однобанна, залишилася досьогодні. Іконостас відновив маляр Мих. Лишеґа; 58. Товмач, м-р згад. 12. VII. 1629 р. в грамоті брацл. воєводи Станислава Потоцького, писаній в Галичі, для Манявського Скиту, і згад. 1664—1744 р. Тоді прилучили його до м-ря в Крилосі; 59. Угорники к. Отинії, м-р св. Михайла. Повстання м-ря невідоме. Вже 1605 р. проживав у тім м-рі Йов Княгиницький, вернувши з Атосу. Також жив тоді в Угорниках Йов Почаївський — Желізо († 1651 р.), пізніший ігумен у Дубні на Волині й в Почаєві, завзятий ворог і полеміст проти унії. Деякі називають угорницький м-р розсадником, матірю інших м-рів, як Манявського Скиту, Почаєва. Грамоти для м-ря в Угорниках надали Адам Балабан 1612 р. і Александер Балабан, теребовельський і рогатинський староста 4. II. 1629 р. Оригінал останньої грамоти в ЦВА. 1686 р. м-р наділив грамотою, написаною в Станиславові, краківський каштелян Андрій Потоцький. Наступного року те саме зробив син його, Йосиф, київський воєвода. 1706 р. надав грамоту для м-ря генерал рос. царя Петра Алексієвича, Олександер Меншиков, а 1707 р. зробив те сам цар Петро. Обидві грамоти в ЦВА. Ігуменував тоді в Угорниках Кирило Онуфрій Шумлянський, пізн. незєдинений луцький епископ, опісля переяславський. Він був останній незєдинений ігумен в Угорниках. Наступник його в уряді ігумена приймив унію в м-рі в Спасі к. Ст. Самбора 7. VII. 1710 р. Неслушно деякі подають, що угорницький м-р приймив унію найпізніше від інших галицьких м-рів. (Найпізніше унію приймив м-р у Крехові к. Жовкви, бо аж 1721 р.). 1738 р. ігуменував в Угорниках о. Сава Княгиницький. 1752 р. перенесли м-р до Бабянки в тім самім повіті. Документи про угорницький м-р в ЦВА. З них довідуємося між ін., що м-р мав цінну бібліотеку. Цікаві також списи людей, приналежних до м-ря угорницького й бабянського. Для історії укр. назовництва дуже цінні два угорницькі Помяники, один із 1683 р., другий з 1749 р. Старший сьогодні в Бібл. Нар. Дому у Львові, молодший мав А. Петрушевич у себе; 60. Хотимир.

XII. Повіт Чортків. 61. Звиняч, м-р св. Параскеви, згад. 1706 і 1711 р., 1732 р. ігуменував о. Ілля Ласенецький. М-р прилучено до м-ря в Теребовлі, а 1744 скасовано. М-р був нагорі, в північній частині села, котра тепер називається „Під Монастирем". 62. Улашківці, м-р Різдва Пр. Д. Марії, засн. в 14 ст. Першу історичну згадку про м-р маємо з 1720 р., коли монахи побудували нову церкву Христового Преображення. Улашковецький ігумен Йосиф Брилинський переставив церковцю Різдва Пр. Д. Марії туди, де вона тепер є, а коло неї побудував м-р 1738 р. Два роки пізніше напав на м-р російський вожд Минних, ограбив церкву з золота й срібла, забрав грамоти й монастирські книги, а крім того взяв у полон висше згад. о. Й. Брилинського за те, що не хотів виректися католицької віри. Отець Брилинський вже не вернувся до Улашковець, бо від знущань вмер у полоні в Києві. Від 1765 р. в м-рській церкві є чуд. образ Божої Матері. В 1860-их рр. за ігумена І. Нагурського побудовано нову мур. церкву, а 1898 р. за ігумена М. Шкирпана, теперішнього протоігумена в Бразилії, виставлено на церкву нову висшу баню. Улашковецькі монахи обслугують сьогодні також парохію Милівці. М-р має цінну бібліотеку; 63. Чортків, м-р св. Тройці, заснували, як подає Т. Кструба в своїх матеріялах про чортківський м-р (див. „Записки ЧСВВ". IV. 1—2, 171—179). Степан Потоцький і син його Павло в 2-ій пол. 17 ст. М-р вже істнував перед 1676 р. Тоді Турки знищили м-р і документи. Син Павла, Степан Потоцький 20. II. 1722 р. надав м-реви грамоту, котру оповістив Т. Кструба. В тій грамоті маємо згадку про ігумена в Чорткові, о. Ісихія Корницького. В 1730-их рр. ігуменував у Чорткові відомий нам о. Й. Брилинський. З пізніших ігуменів відо-

---

шуються і воздух всюди має приблизно той самий їх відсоток. В стратосфері в наслідок постійного спокою поодинокі ґази розмістилися верствами, відповідно до питомого тягару. І так: спідну верству творить кисень як найтящий з них, далі йде азот, ще дальше гелій і водень. Очевидно, що й там виразної границі між ними нема, вони себе взаїмно проникають (дифузія), але не вимішуються так докладно як при землі.

Зовсім відмінно мається справа температури у стратосфері, бо не слідно там опадання температури з висотою, лишень на ріжних висотах устійнено майже однакову температуру —50° Ц. до —60° Ц.

А вже тим, що найбільше заманює летунів у ті головокружні висоти і що є головним предметом їх дослідів, се незнані на землі роди промінь, які там в горі дуже інтезивно ділають. Се т. зв. „космічне промінювання". Тому назвали його космічним, що чим вище підносимося, тим ділання того проміння сильніще; догадуються отже, що його жерело поза землею.

Як знаємо, поза видимою частиною дуговини простягаються її невидимі части (подібно як є н. пр. і з голосовими филями): позачервона або теплотна, котру можемо викрити при помочи дуже вражливих електричних термометрів і позафіолетна, що її можна викрити при помочи фотоґрафічних кліш (от які ми справді, якби так здатися лиш на наші змисли, ограничені!). Свое місце в сій позафіолетній частині мають і проміні Рентґена і т.зв. „ґамма",що визначаються м. ін. великою проникливістю (степень проникливости залежить від питомого тягару тіла). Отже чим висше підносимося вгору, стрічаємося зі щораз сильніщим діланням незнаних до тепер промінів яких проникливість є в десятеро більша від проміння „ґамма" чи Рентґена, але не походить ані з радіоактивних земських первнів як рад, уран і ін. бо — як сказано — чим висше тим вони сильніше ділають, ані з рентґенівської рурки. Се проміння також йонізує воздух, т. зн. робить його добрим провідником електричности і тому на певній висоті доходить до того, що вже ніякий наряд електричний (н. пр. на електроскопі) не вдержиться, филі радієві тої верстви не пробють. Коротко кажучи, ті верстви атмосфери виказують зовсім відмінні прикмети від приземних і власне незнання тих прикмет передівсім під оглядом промінювання є горячим бажанням смілих подорожників у невідомі висоти.

Мимоволі насувається питання, чи всі ті ризика, безмір праці й енергії і вкінці кошти (от кошт будови самого стратосферичного бальона, що ним має Пікар втрете вибратися в стратосферу — сим разом намітив собі туру 30 км. — обчислено на 250.000 зл.!) витрачується на те тільки, щоб заспокоїти людську ненаситну цікавість, чи може те все має і які практичні цілі. Коли ходить про фізичні прикмети стратосфери (наверствування ґазів, їх температура, рухи, тощо), то їх дослідження має незвичайно велике значіння для воздушної комунікації, котра — доки буде відбуватися у тропосфері, так довго буде наражена на мраки, дощі, бурі і т. д. Всі ті перешкоди у стратосфері відпадають. Кромі безпеки ходить в комунікації ще й о скорість. Кораблі (хоч до них ранше запроваджено пару як до поїздів) осягають пересічну скорість 50 км. на год., поїзди 110 км. на год., літаки 300 км. на год. рекорди доходять до 500 км. на год., а конструктори обчисляють, що в стратосфері дасться без труднощів осягнути скорість 700 і більше км. на годину так, що н. пр. можна буде незабаром поснідавши в Европі перелетіти в кількох годинах до Америки і вже там обідати, а радше не обідати, лишень побудивши зі сну кревняків, ще раз поснідати. В чім річ, як ходить про скорість? Чим рідше середовище в якім рушаємося, тим лекше осягнути більшу скорість, бо воно ставить тим менший опір.

Найменше можна сказати про майбутнє практичне примінення того космічного проміння. Мимо того воно саме — головна ціль стратосферичних виправ. Здогадуються, що воно послужить передівсім як середник до розбивання атомів і визволювання з них таких великанських засобів енергії, про які нині і думати годі. Змінюючи довільно склад атомів, можнаби своєвільно переміняти оден первень на другий і хто знає, до чого ще можнаби уживати тих промінів. Чи прочував Фарадей або Френклін, до

мий нам із друкованих у Почаєві василіянських що-річних Катальогів о. Льонгин Василевич (1773/74—1778/79), а з рукописних фассій чортківського м-ря з 1781 р., що зберігаються в ЦВА., довідуємося, що згад. о. Василевич ігуменував у Чорткові також і того року. 1788 р. ігуменував о. Он. Крижановський. Зі згад. фассій знаємо, що чортківському м-реви, крім Степана Потоцького (1722), зробили записи Мартин Александрович (1752), Яким Потоцький, (1756 і 1763), Микола Потоцький, Станислав Костка Садовський (1775 і 1778), Адам Недільський (1757), Федір Щербан (1763) і Яків Редько (1778). В 18 ст. немало монахів священиків умерло в Чорткові, про що свідчать рукописні списи вмерлих монахів в ЦВА. М-р скас. 1792 р. М-рська бібліотека припала Унів. Бібліотеці у Львові; 64. Ягольница, м-р згад. 1669—1670 р. Тоді львівська Ставропигія обдарувала ягольницький м-р церк. книгами.

Вильно твердинею

Польська Рада Міністрів видала розпорядок про ограничення на области твердині Вильна. Не вільно без дозволу міністерства військових справ: будувати нові будинки над землею і всякі вежові конструкції, будувати підземні будови, як пивниці, тунелі, студні і т. п., закладати нові вулиці або дороги, змінювати істнуючі інсталяції, як сітки: каналізаційну, водотягову, освітленеву телєфонічну, телєграфічну і т. д. Не вільно зміняти зелізничі лінії, мости, залісювати терен і робити фотографічні знимки так терену як уряджень твердині. Крім того чужинці і заграничні правні особи замешкалі на території Польщі як також польські горожани засуджені за зраду держави — не можуть набувати права власности й уживання нерухомостей на терені Вильна без дозволу військових властей.

Гумор. — Двозначна відповідь. — Дуже дякую за ваше ласкаве запрошення на обід, але на жаль прийти не можу, бо не чуюся добре...

Гумор. — В бюрі знахідок. — Я загубив мою легітимацію. Вона виставлена на імя Петра Мельника. — Вже знайшлася! Чи можете вилегітимуватися?

чого доведуть його перші помічення про електричну індукцію? Чи взагалі мігби був собі бодай приблизно уявити, до яких великанських розмірів розростеться колись електро і радіотехніка? Бож все нині від найпростіших динамомашин починаючи, на телєвізії кінчаючи, спирається на електро-магнетній індукції. Чи Гете або Нютон прочували, як робили перші досвіди над складом дуговини, до якої неймовірної чутливости розвинеться спектральна аналіза та яке буде її примінення в майбутньому? Так і тут годі вже нині збагнути, до яких заключень доведуть теперішні досліди та які практичні можливости отворять. Одно певне: що нині фізика стоїть на переломі двох діб, може ще більшім і важнішім в наслідках, як був останній десяток літ 19 ст. (Рентген, Бекерель, Марконі).

Та чи не найважніше з того буде питання: чи люди стануть від того лучші і чи їм буде краще жити? Та се вже не залежить від Пікарів, таксамо як не залежить від Нобля, чи його динаміту будуть уживати до розсаджування скал і будови шляхів, копальняних шибів і т. п., чи може до висаджування в воздух кораблів, людських осель і т. д. Се вже діло всіх гямущих і відповідальних людей жити і ділати так, щоби здобутків духа тих великанів не запрягати до каравану руїни і знищення, лишень до тріюмфального воза добра, правди і краси.

Г. З.

Збори Сіль. Господаря

6) Інж. Каплистий (Дрогобич) говорив: Орґанізаційна праця мусить бути плянова і виразно поставлена. Треба урегулювати відносини між Сіль. Госп. і кооперацією. Нема грошей на мінімальну роботу. Наші господарські централі мусять дати гроші на аґрономічну роботу. Предкладаю оснувати при Сіль. Г. інструкторат аґрономів, котрий переводивби люстрації філій С. Г. В сім році треба злюструвати всі філії. — о. Гр. Луканьчик з Ліска на Лемківщині: Нам загрожує ліквідація філії С. Г. Сильні міра сего сказали нам: „Мн вас знесемо. Ваше Товариство українське, його тут не потрібно". Повітова рільна комісія не допустила наших делєгатів на своє засідання. За основуючі збори кружка С.Г. власти тягнули мене й 10 селян до суду. Мене звільнили за скликання зборів, зате засудили за образу команданта постерунку. Ми мусимо терпіти безліч шикан і переслідувань. В 1934 р. було на зборах філії 180 осіб, а сего року вже лише 30, бо люди бояться йти до орґанізації. Що ми маємо дальше робити? — Пані О. Кисілевська (Коломия): До праці в С. Г. треба притягнути жіноцтво. Воно стане до помочі в праці над плеканням дробу, городовини. Підіть назустріч нашій роботі. Треба конче оснувати жіночу господарську школу. Не жалуйте своїм жінкам грошей на вкладки і книжки. Се вам виплатиться. (Оплески) — Михайло Конарський, селянин з Чех, повіт Броди: Наш кружок С. Г. перевів контролю молочности. Вона дала гарні висліди. Хотів я купити у Львові насіння вики. А тут жадають по 40 сот. за кґ. В минулім році коштував 1 кґ. вики 11 сот. Чи се брак насіння, чи спекуляція? — Проф. Іван Филипчак (Самбір): Централя С. Г. зробила богато. І філії працюють, як можуть. Одначе, щоб господарити, треба мати поле. В самбірськім повіті богато господарів має по пів або по чверть морґа поля! Коли ми їм викладаємо про правильну господарку, вони кажуть: „Добре, ми хочемо господарити, але дайте нам землі". В шляхотськім селі Городищі в 23-ох хатах вже не мають хліба, живуть бульбою. А в горах ще гірше. Нехай держава вже раз переведе рільну реформу. Питаються мене, як працює кооператива „Шовк". Наші селяни цікавляться годівлею шовкопрядки. Гірше йде з перероблюванням сирівця, бо нема фахівців і потрібних варстатів. Духовенство моглоб нам богато помогти, якби вписувалося в члени кооп. „Шовк". До літа с. р. будемо мати 80 метрів шовкової матерії. Маємо знаменитого розвивача, та не маємо доброго ткача. Приділ цукру для пчіл спізнений. Минулого року дали нам цукор для пчіл аж в жовтні, а мається дати найпізніше в серпні. То скандал! — Інж. Жовнірчук (Збараж): Успіхи С. Г. великі. Збаражська філія Сіль. Господаря старалася зорґанізувати годівельну акцію. Коли ми вже все підготовили, тоді ми через Повітовий Виділ замовили годівельний матеріял. Одначе Пов. Виділ і досі годівельного матеріялу нам не дав. Тимчасом О. Т. Р. (польське рільниче товариство) зачинає свою годівельну акцію. Очевидно в тих селах, де ми зачали роботу. Можеб спробувати щастя з Хліборобською Палатою? Може вона нам не зробить таких збитків. Така робота компромітує годівельну акцію. Власти на місцях закривають наші кружки С. Г. і не дозволяють основувати нових. Нехай С. Госп. порозуміється з Хліборобською Палатою в справі співпраці з Хліборобськими Комітетами при Повітових Радах, бо ми не годні з тим комітетом в нашім повіті співпрацювати. (Голоси на салі: То всюди так є!). Коли ми пробували орґанізувати годівельні секції по селах, то польське рільниче товариство основувало свої секції. Повставало суперництво і боротьба, котра унеможливлювала орґанізаційну працю взагалі. Так у нас „підносять" з біди наше селянство...

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець в обороні катол. німецької молоді. (Від нашого римського кореспондента). Тими днями було на послуханні у св. Отця німецьке паломництво, около 130 осіб, по части з области Могунції, по части зі Шлеська, зорґанізоване під протекторатом епископа Фрибурґського (Брайсґав). Провідником був монс. Гайзер, церковний радник нім. амбасади при Ватикані. Св. Отець у промові до паломників висказав між іншими отсі знаменні слова: „Наміряють в імя так званого позитивного христіянізму відхристіянізувати Німеччину і намірюють впровадити варварське поганство. Нічого не залишають, щоб розбити христіянське католицьке життя. Ми надіємося, що вас, паломників до Риму й Ватикану, при повороті до батьківщини лучше приймуть і ліпше обійдуться з вами, як з тою побожною й доброю молодю, вірною для Церкви й своєї батьківщини, що недавно була тут відвідати свого спільного батька. Ми згадуємо ту молодь і висказуємося про неї з почестю і похвалою перед цілим католицьким і культурним світом. На жаль більше нічого не можемо для неї зробити; зате зовсім щось противного треба сказати про тих, що відповідальні за того рода поведення і трактування". — Се, можна сказати, перша остріша заява Христового Намісника, звернена до націоналістичної Німеччини. — Рим у травні 1935.

Цінний дар для ватиканської бібліотеки. Священик з Бруклину під Ню-Йорком Едвін Роберт Румбальпетр подарував для ватиканської бібліотеки видання Біблії з 1584 р. В нім є Старий Завіт в єврейській мові і Новий Завіт у грецькій мові.

Найблизший міжнародний евхаристійний конґрес відбудеться в Манілі на островах Филипинах в лютім 1937 р. Черговий конґрес відбудеться мабуть в Будапешті в 1938 р.

Посвячення каплиці на великім німецькім трансокеанічнім пароплаві „Шарнгорст" довершив в Бремергафені Еп. Бернінґ. Престіл на кораблі посвячено св. Францови Ксаверієви, Апостолови Індій і Японії.

У Франції істнує вже від кількох літ „Католицький Союз Служби Здоровля і Суспільної Служби". До нього належать жінки, що працюють в ділянці суспільної ґігієни, шпитальництва, як сестри милосердя, доглядачки і т. д. Що року відбувається в Парижі зїзд його членок під назвою „Суспільні дні". Сего року „Суспільні Дні" відбулися недавно в домі СС. Францішканок під проводом міністра кольоній Роллєна. Першого дня виголошено відчити: „Від підкидка до злочинця", „Трудні діти", „Трагедія виховання без моралі". Останний відчит виголосив знаменитий правник Лєс Казель, один з найславніших парижських адвокатів. Другого дня зїзду порушено справу судів для малолітних, опіки над дорастаючою катол. молодю в Альзатії й Льотарингії, відносин в тюремництві і т. д.

Лікарський фейлетонник.

Гігієна курців

Для забезпеки перед затроєнням нікотиною добре курити віднікотинізований тютюн. Тому лікарі радять курити папіроски з тутками, котрі мають спеціяльну вату, що витягає всі отруйні складники. Дуже добрим і заразом дешевим середником проти нікотини є звичайний копитень. Росте весною при всіх шляхах і стежках. Коли домішаємо до тютюну кілька листків копитня, то не лише позбудемося отруйних складників, але й одержимо тютюн з пишним ароматом і зі смаком турецького тютюну. Отже, як бачимо, спосіб дуже простий і нічого не коштує. Та, розуміється, найбільш основна ґигієна — взагалі не курити ніякого тютюну ні не заживати інакших наркотиків. (З німецького).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПРЕМІЄР СЛАВЕК по смерти марш. Пілсудского поставив до диспозиції президента РП весь кабінет. Президент рішив задержати в уряді всіх детеперішних міністрів.

ПОЛЬСЬКА ОПОЗИЦІЯ взяла участь в похороні марш. Пілсудского. Стронніцтво Народове (ендеків) репрезентували посли: Римар, Станішкіс, Зеліньский, Пепловска й Арцішевский (в однострою полковника); Польську Партію Соціялістичну: Нєдзяловский і Пйотровский, Стронніцтво Людове: Руґ і Смола.

В ВАРШАВІ підчас похоронів марш. Пілсудского відбули нараду французький міністр закордонних справ Ляваль і пруський премієр ґенерал Ґерінґ. Міністр Ляваль заявив, що розмова з Ґерінґом була дуже цікава.

МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ФІНЛЯНДІЇ Гакцель був на днях в Варшаві і відбув наради з польським премієром Славеком і міністром закордонних справ Беком.

МІЖ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНОЮ Й АПОСТОЛЬСЬКОЮ СТОЛИЦЕЮ скінчилися переговори в справі „модус вівенді“, котрий має заступити конкордат. Переговори тривали 7 літ і закінчилися з початком травня с. р. порозумінням в найважніших точках.

В ПРАЗІ підписано на днях договір взаїмної помочі між Чехо-Словаччиною й совітською Росією. Він обіймає 5 параґрафів і постановляє м. і.: коли якась трета европейська держава нападе ЧСР або СССР, тоді договірні держави дадуть собі взаїмно поміч. Договір запишуть в Секретаріяті Союзу Народів. Він буде обовязувати 5 літ.

ПРЕЗИДЕНТ ЛИТВИ помилував 4-ох клайпедських Німців, засуджених недавно на кару смерти за протилитовську діяльність, і замінив їм кару смерти на досмертну вязницю.

В ВІДНІ відбувся 4 конґрес паневропейської унії в присутности австрійського канцлєра Шушніґа, членів австрійського правительства й около 200 делеґатів з ріжних европейських держав.

МАРШАЛ МАКЕНЗЕН (Німеччина) приїхав до Будапешту. Його витали з великою парадою. Маршал Макензен був на послуханні в мадярського реґента Гортія і премієра Ґембеша.

АНҐЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР Іден виголосив політичну промову, в якій заявив м. ін., що Німеччина не потребує боятися нападу совітської Росії, бо оба краї ділить польська територія. Тому Німеччина не повинна зброїтися, лише вернути до Союзу Народів і до Локарна. Вони ґарантують границі Німеччини, Франції та Бельґії.

ІРЛЯНДСЬКІ ЗАВОРУШЕННЯ були в м. Бельфасті в північній Ірляндії з приводу ювилею анґлійського короля. То ірляндська молодь зірвала в кількох місцях ювилейні відзнаки і стягнула королівський прапор.

У ФРАНЦІЇ відбулися недавно вибори до міських рад. В сих виборах переміг соціялістич.-комуністичний Фронт. Комуністи здобули більшість в 90-ох французьких містах. Найбільший успіх здобули комуністи в місточках, що окружають столицю Франції Париж.

ЕСПАНСЬКА РАДА МІНІСТРІВ звільнила 33-ох висших урядників і військових, в тім двох ґенералів за те, що виступали проти теперішного республіканського устрою.

БАЛКАНСЬКА АНТАНТА скінчила свої наради. Урядовий комунікат підкреслює що члени балканської антанти: Румунія. Туреччина, Греція й Югославія не можуть згодитися на дозброєння Австрії, Мадярщини і Болгарії, бо се витворилоб підложжа для ревізіоністичної пропаґанди.

ГРЕЦІЯ МОНАРХІЄЮ. Аґенція Райтера повідомляє: Грецьке правительство звернулося через своїх послів в Римі, Парижі й Лондоні з запитом до правительств Італії, Франції й Анґлії, яке вони займуть становище вразі повороту монархії в Греції. Се вказує на близьку хвилю привернення монархії в Греції.

СОВІТСЬКИЙ ПРЕМІЄР Молотов виголосив промову підчас приняття на честь абсольвентів військової школи. Він сказав м. і., що могутність червоної армії сильно зросла. Також скріпився міжнародний авторитет Совітів. А все те сталося тому, що Совіти мають сильну червону армію, котра узброєна після найновіших технічних вимог.

НОВУ КОНСТИТУЦІЮ ФІЛІПІНСЬКИХ ОСТРОВІВ приняв народний плебісцит більшістю 1,158.000 голосів проти 40.000 голосів. Азійські острови Філіпіни належать як автономна держава до Злучених Держав Північної Америки.

НОВИНКИ

Панахиду за бл. п. проф. Ст. Дністрянського відправили 19 с. м. у Львові в Успенській церкві о. кан. Д. Лопатинський, о. Ґорчинський і о. Василів. Співав хор „Сурма“ під проводом І. Охримовича. Приявні були: члени Т-ва Українсько-Руських Правників, представники українських орґанізацій і богато публики.

В Українськім Науковім Інституті в Берліні відбулася поминальна академія з приводу смерти українських ученних, В. Біднова, проф. українського унів. в Празі та варшавського унів. і д-ра Ст. Дністрянського, б. проф. львівського унів. та українського унів. в Празі. Поминальні реферати виголосили: доц. Думінський, доц. Крупницький, проф. Кузеля і проф. Мірчук.

Начальний вождь УГА вислав телеґраму на руки ґен. інспектора польської армії ґен. Ридза-Сьміґлого з приводу смерти марш. Пілсудского отсего змісту: Клоню голову над могилою великого вождя — ґенерал Мирон Тарнавський, б. командант Української Галицької Армії.

Українську Парляментарну Репрезентацію на похоронах марш. Пілсудского у Варшаві і Кракові репрезентували: д-р Д. Левицький, д-р В. Загайкевич і пос. Д. Великанович.

Наддніпрянські еміґранти у Львові заповіли афішами на 19 с. м. панахиду за душу пок. марш. Пілсудского в православній церкві при вул. Францісканів. Молодий священик о. А. Новіцкий з Коломиї (котрий заводив православя в Галичі) виголосив проповідь в українській мові з волинським виговором з домішкою російських слів. Потім відправив панахиду в українській мові. Хор співав з російським виговором. В церкві було около 100 православних, м. ін. представники наддніпрянської еміґрації з полк. О. Кузьмінським і О. Доценком на чолі.

Мозок пок. марш. Пілсудского був тяжший від мозку пересічної людини на 200 ґрамів. Як відомо, вага мозку свідчить про здібности людини. Се мірило її величини. Крім того при секції лікарі ствердили, що орґанізм марш. Пілсудского був в богатьох місцях сильно заатакований. („Хвіля“ ч. 5800).

Еп. Лосіньский в Кельцах спротивився, щоб бити в дзвони з приводу смерти марш. Пілсудского. Тоді леґіоністи зачали самі дзвонити. Еп. Лосіньский вислав своїх людей, щоб перешкодили дзвонити, але надармо. Товпа хотіла напасти на епископську палату, одначе поліція не допустила до того.

В Варшаві підчас похорону марш. Пілсудского санітарне поготівля уділило помочи 18 військовим і 636 цивільним, 10 осіб відвезли до шпиталя.

Помер на удар серця віцепрезидент Варшави Чеслав Завістовский безпосередно після повороту з похоронів марш. Пілсудского.

Огнища на всіх гірських верхах здовж Карпат запалили в дні похорону марш. Пілсудского.

В Кракові підчас похорону марш. Пілсудского помер нагло на вулиці невідомий мужчина. Один робітник впав з даху і тяжко потовкся. Лікарі мусіли заопікуватися кількадесятьма особами.

Маршал Франції Петен занедужав нагло підчас похоронів марш. Пілсудского в Кракові на ринку. Його зараз відвезли самоходом. Є спростування того.

Ендецька „Ґазета Варшавська“, що виходить від 1774 р., не помістила відозви през. Мосціцкого з приводу смерти марш. Пілсудского. Зате оповістила дуже остру передовицю, котру в цілости сконфісковано. За те виключили її з союзу видивців і союзу журналістів.Бюро реклями відмовилося приймати оголошення для неї, книгарня т-ва „Рух“ і варшавські кольпортери відмовилися її кольпортувати. Богато передплатників відмовилося її передплачувати. Чи видержить те все „Ґазета Варшавська“?

Рабіни в Рівнім на Волині ухвалили надати всім хлопцям, що вродяться в найблизших 6 тижнях, імя Йосиф. В той спосіб хочуть вшанувати память пок. марш. Пілсудского.

Голод і тиф на Бойківщині ширяться в пов. турчанськім і боринськім. Черевний тиф охопив села: Присліп, Бітлю, Висоцько Вижне й Нижне, Боберку, Волче, Лімну, Зубрицю та Жукотин. Також в Старосамбірщині ширится тиф.

В Яворові відкрили пошесний шпиталь Польського Червоного Хреста для поборювання тифу. Він має 40 ліжок, з того 20 вже занятих.

За протидержавну проповідь засудив староста в Городку о. Р. Охримовича, гр. кат. пароха в Вороцеві, на 200 зл. гривни або 10 днів вязниці. Львівський суд увільнив о. О. від вини і кари.

Львівська „Ґазета Поранна“ польсько-жидівський „кресовий“ орґан, перестав зовсім виходити.

В травні збирається лічничі ростини: материнку, пільний браток, бабку (цілі ростини), квіти і листки підбілу, кервавника, чорного бозу, шалвії, полину, мяти і т. д. Сі ростини віддають великі прислуги в ріжних недугах. Наші господині за приміром своїх бабунь повинні завести домашну аптичку з ріжними лічничими зелами.

Буревій з градом перейшов над келецьким воєвідством. Він знищив засіви в 50 відсотках.

В суботу падав сніг в Парижі.

Буря з хмароломом перейшла над північною Італією. Площа св. Марка в Венеції знов перемінилася в озеро. Верону й околицю залила вода. Рівень води в озері Ляго Маджоре піднісся на 1 м.

Сніг на 20 цм. впав в цілій Баварії. Він спричинив великі шкоди на полях і огородах. Подібно було в Зальцбурзі й інших сусідних австрійських краях.

На сов. Україні перехрещують назви міст, місточок і колхозів в честь „вождів і героїв революції“: Сталіна, Калініна, Кірова, Куйбишова, Ґоркого й ін. Всі назви що мали імя Скрипника, перемінені на „благонадьожні“.

Голяндська королева приїхала до Брукселі у відвідини до бельґійської королівської пари.

Англійський полк. Льоренс, що впав жертвою мотоциклевої катастрофи, помер по 140 годинній боротьбі зі смертю. Черчіль, приятель покійного, заявив, що Льоренс бувби заняв передове місце в політичному житті Анґлії.

В ч. 35 „Нової Зорі“ подано за іншими часописами, що покійний марш. Пілсудский уродився в листопаді 1867 р. Має бути: 5 грудня 1867 р. (за „Курєром Виленським“ ч. 131).

Гумор. — Став основно недовірчивий. — Пан, що купує рами до образу: То кажете, що рами з оріхового дерева? — Продавець: Так, я вже казав. А чому ж ви сумніваєтеся? — Та бо сегодня так богато читається про фальшування образів...

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Жнива заповідаються сего року значно пізніше, при кінці липня або на початку серпня. Причина: холоди в травні, приморозки і сніги.

Засіви в краю потерпіли сильно внаслідок останних холодів, приморозків і холодних дощів. Оцінюють на 35 до 40% втрат. В садах померз цвіт на черешнях, вишнях і порічках.

В Теребовлі оснували районову молочарню Маслозоюзу.

Економічне положення волинського села. Директор Волинського Кооперативного Союзу „Гурт" п. Яким Волошиновський оповістив ревеляційне чисельне зіставлення щодо закупів пересічної селянської родини в дубенськім повіті. Досліди обняли коло 1500 родин впродовж 6 місяців себто від січня до червня 1934 р. Отже родина з 5 членів видавала в тім часі пересічно 10 зл. 89 сот. місячно на закупно ріжних товарів в кооперативі, на одну особу випадає 2.18 зл. місячно. Згадані суми відносяться до заможніших селян, членів районових кооператив, котрі вдержалися дотепер „на поверхні життя" Цікаві дані Волошиновського про те, кілько поодиноких закуплених товарів припадає на одну особу. Родина з 5 осіб видає місячно 33 гр. на сірники, тобто зуживає 5 сірників денно. Одна особа видає на тютюн 31 гр. місячно, на папірці і тутки 23 гр. На солонину 3 гр. місячно, бо мають переважно свою, на цукор 38 гр., сіль 17 гр., на нафту 16 гр., олій, дріжджі й мило 7 гр. місячно. Видатки одної особи на папір, сшитки, олівці, чорнило, пера і ін. виносять на місяць $2^1/_2$ гр. Ту позицію творять лише закупна шкільних дітей. Після скінчення шкільної науки селянин в дубенському повіті видає на писемні прибори на 1 особу місячно маленьку частинку гроша. Все те ілюструє неймовірну нужду народа.

Неврожай в Америці. Міністр хліборобства Злуч. Держав Півн. Америки заявив, що сегорічний збір пшениці не покриє запотребования. В полудневих стейтах ЗДПА були посухи і піскові буревії, що наробили поважні шкоди.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.35 зл. Золотий доляр 9.25—9.30. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 1.86—1.88; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.25; 1000 ром. левів 32.00—33.50 зл.; 100 австр. шілінгів 101 зл.; англ. фунт стерл. 26.00 зл.; 100 швайц. франків 172.00 зл.; гданський гульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 43.00—43.75 зл.

Набіл: Маслосоюз платив 21. V. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яєць 2.25 зл. Тенденція на яйця сильна, на молоко і сметану слаба, на масло вичікуюча. Пастеризоване молоко з дост. до дому у Львові 1 л. 24 гр.

ЗБІЖЕВА БІРЖА

Ціни в зл. льоко:	Підволочиська:	Львів:
Пшениця одноціла	18.00—18.25	19.75—20.00
Пшениця збірна	17.00—17.25	18.75—19.00
Жито одноцільне	15.35—15.50	16.75—17.00
Жито збірне	14.75—15.00	16.75—17.00
Ячмінь сівний	14.75—15.00	
Ячмінь на мливо	13.25—13.50	15.25—15.50
Кукурудза	22.00—22.50	
Овес одноцілий	18.00—18.50	20.00—20.50
Овес збірний	16.00—16.50	18.25—18.75
Гречка на мливо	17.75—18.00	
Гречані крупи	31.00—33.00	
Ячмінні крупи	25.00—26.00	

Інші курси незмінені. Тенденція назагал звишкова, рух оживлений.

Гумор. — „Ворогуючі брати". — Пообтинай собі свої вуха, бо вони як на чоловіка завеликі. — А ти причіпи собі ті відтяті кусники, бо твої вуха як на осла замалі.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+ додаток 4. Ціна зл. 1·50 з пересилкою зол. 1·80 — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Гродзіцких ч. 2., за попередним надісланням грошей.**

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

— Ціна 40 сотиків. —

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Гродзіцких 2, І. пов. і в книгарнях.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **о. Гліб Верховський,** гр. кат. священик в Шікаґу помер після довгої недуги (параліж). Покійний ур. 5 XI. 1888 р. в Петербурзі. Він походив з російської родини; мати його німецького походження. В 20 р. життя як студент Академії Мистецтва приняв католицизм. В 1911 р. вступив до катол. університету в Інсбруці на теольоґію. Потім студіював в Єзуїтській Колеґії в Анґієні в Бельґії. Був двічі в Римі в 1913 і 1923 р. Гр. кат. священиком став в 1914. В Петербурзі був місіонарем до вибуху революції. Потім переїхав на Україну, де за Гетьмана Павла працював в департаменті охорони памяток культури й мистецтва. В 1920 р. виїхав до Царгороду. Апост. Столиця вислала його до Праги як місіонаря серед рос. еміґрантів. В 1925 виїхав до Америки. Розмалював дві церкви в Шікаґу і кілька менших церков. Покійний був приятелем українського народу. В 1930 р. був пів року редактором часопису Гетьманських Січей „Січ". В.Й.П!

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 20.000 зл. на ч. 72873; — 10.000 зл на чч.: 3715, 45145, 52164, 90780, 10731, 52198, 89003, 121582; — 5.000 на чч.: 35764, 45595, 60043, 124950, 46574, 66619; — 2.000 на чч.: 17636, 26486, 54487, 68870, 76713, 74213, 99429, 124969, 172173, 178965, 183714, 183760, 161733, 29007, 29358, 46992, 52109, 55147, 66388, 100340, 102127, 134904, 158832, 167749; — 1.000 зл на чч.: 7407, 8363, 10265, 31372, 35828, 39887, 41414, 41520, 47032, 48070, 73714, 80455, 81064, 84282, 87884, 119004, 132311, 141329, 150116, 159690, 163271, 169249, 175355, 177881, 178988, 178125, 580, 3297, 3301, 3677, 8936, 18271, 21700, 22248, 24293, 31772, 33293, 33528, 33902, 54890, 58755, 61294, 65489, 67657, 68730, 69747, 74530, 76440, 81772, 85847, 87990, 96089, 101445, 102694, 115542, 119120, 119595, 124927, 130242, 135455, 147764, 148400, 150554, 159753, 166934, 167789, 169338, 178975, 180595, 180850, 180966, 183055.

КАТОЛИЦЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької газети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі" для В. М. 30—3—4

Подяка

Прибиті горем і смутком з приводу страти нашої Найдорожшої Сестри, Мамуні і Бабуні, ділимося зі всіми невідрадною для нас вісткою, що бл. п. Неоніля з Ливчаків Фокова, вдова по бл. п. Стефані Фок, упокоїлася в Бозі, заосмотрена Найсв. Тайнами, по 62 роках Її трудящого життя, в Тисовій перемиського повіту, дня 9. травня с. р. пополудні. В тім дочаснім життю Боже Провидіння не щадило Покійній хрестів, а ще більше терпіння післало Їй в чотиромісячній недузі, яка приковала Її до ліжка, з котрого вже не двигнулася. Була дочкою священика, з мусіла привикнути до твердих і тяжких обставин селянського життя. З нужденних плодів гірського поля зуміла виобразувати двоє дітей, а двоє вже не була в силі вивести в люди і мусіли лишитися на господарстві. Сумним похоронним обовязком проводив місцевий о. Парох Впр. А. Трешновський. Похорон відбувся в суботу дня 11 травня. Всім тим, що причинилися до звеличання сего надмірно болючого для нас торжества дякуємо зі щирого серцу. Також дякуємо тим, що поспішили нам зі словами потіхи. Най Господь Бог стократно їм винадгородить.

Євгенія, Володимира, Стефанія — сестри, о. Ісидор, Ольга, Володимир, Стефанія — діти, Любомир, Ярослав, Теодор, Ярослав, Ольга — внуки, Іванна — невістка, Станислав — зять.

Тисова, в травні 1935 р. Б. 63—1—1

КІНА

АДРІЯ: Оборона народу.
АПОЛЛЬО: Не хочу знати хто ти.
КАСИНО: Мужі до вибору.
КОПЕРНИК: Баль в Савою.
МАРУСЕНЬКА: Жид Зіс.
МУЗА: Два гільтаї.
ПАКС: Деревляні хрести.
УТІХА: Сини пустині.

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ"

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі". Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 26 травня 1935. Ч. 38 (836)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Городецких ч. 2.1. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Канонізація англійських мучеників

В канонізаційних торжествах англ. мучеників: Джона Фішера й Томи Мура дня 19 с. м. в ватиканській базиліці взяло участь понад 40.000 осіб. М. ін. було 16 анґ. епископів, один шкотський, три індійські, по одному з Канади і полудн. Африки, представники анґ. шляхти, унів. в Оксфорді і богато достойників. Св. Отець відчитав гомілію, присвячену новим святим. Церква, сказав Св. Отець, заложена Христом, така непохитна як вічний і незмінний Христос. Людські установи падуть, хрест Христа триває незломно. Повстають єреси, та вони не можуть розірвати суцільного одягу Спасителя. Вкінці Св. Отець звернувся до всіх, щоб наслідували приклад анґ. святих і молилися за навернення Англії. Ап. Столиця дивиться на Англійців як на тих, що вертають до батьківського дому. Після оповіщення канонізації хор відспівав „Те Деум". Вечером ілюміновано фасаду й копулу ватиканської базиліки. Св. Отець приняв на спільнім послуханні всіх епископів з британської імперії, що приїхали до Риму на се торжество.

Вислід виборів на Закарпатті

Закарпаття вибирає до чесько-словацького сойму 9 послів. До виборів ставало 16 партій. Віддано голосів 309.427. З того здобули: чеські аґрарники 60.847; чеські соц. демократи 30.729; чеські народні соціялісти і русске народне єдінство 11.272; комуністи 78.994; словацька партія о. Глінки і Автономно-Земледельский Союз (москвофіли) 44.982; мадярські обєднані партії 34.186; чеське національне обєднання (Крамарж і Стшібрні) і Русскії національні автономісти (москвофіли) 28.926; чеська католицька партія і Народно-Християнська (о. Августина Волошина) 7.321. Найбільша партія на Закарпаттю комуністична виступала під гаслами націоналізму й автономізму. Впливи комуністичної партії зросли о 100% в порівнанні з виборами в 1929 р. На загал в Чехо-Словаччині побідили праві партії, з виїмком Закарпаття, де комуністична партія здобула першенство — під правими гаслами. Причини сеї побіди темнота й нужда.

Гарно собі балакають...

Як перемовляються Японія з Америкою.

Аґенція Гаваса повідомляє в депеші з Вашінґтону: З Токія наспіла телеґрама зі змістом заяви японського адмірала Като. Він сказав, що Японія урядить незабаром маневри своєї воєнної фльоти в такій самій близькости від берегів Америки, як Американці урядили тепер свої маневри в відношенні до берегів Японії, хочби се мало викликати навіть велике обурення в Америці. На те відповів секретар амер. морського департаменту Свансон, що Америка непротивна японським маневрам на Тихім Океані, оскільки маневруюча фльота Японії не підпливе блище до берегів Америки як на 2.000 км. — Така „гарна і делікатна розмова" представників двох морських сил легко може перейти в зовсім інакшу „розмову". На Тихім Океані рішиться боротьба за панування над світом.

Катастрофа найбільшого літака

Погибла вся залога і 35 гостей.

З Москви доносять: Найбільший і найдорожший літак світа „Максим Горкий" впав жертвою страшної катастрофи. Він вилетів з московського постою о год. 12.45 в товаристві малого літака, котрому остро заборонено, виконувати акробатичні штуки близько великого. Одначе малий літак таки хотів „пописатися" й на висоті 700 м., щоби з долу всі могли бачити його „молодецькі штуки", виконав „штуку" так незручно, що вдарив у крило „Горкого". Велит зараз зачав падати. Здержати його було неможливо. Вся його залога в числі 11 людей і 35 інжинірів з центрального аеродинамічного інституту СССР, що були на покладі „Горкого", погибли що до одного. — В слід за сими вістями наспіли інші, а саме такі, що командант малого літака нарочно жертвував своє життя, щоб розбити „Горкого", бо думав, що між пасажирами на великім літаку є Сталін. Диктатор СССР мав дійсно їхати, але на 2 години передтим змінив постанову і не виїхав. З того видно, що червоний диктатор знає добре своїх людей.

Комуністична революція в Португалії

ПАТ звідомляє з Лондону. Зі столиці Португалії Лісбони прийшли алярмуючі вісти, що в Лісбоні мав наступити комуністичний переворот. В ріжних точках міста стоїть на поготові військо і поліція зі скорострілами. Португальське правительство радило цілу ніч в однім з військових будинків. Власти перевели численні увязнення комуністів і діячів крайної лівиці. Оповіщено остре поготівля поліції, війська і маринарки. — В разі вибуху комуніст. революції в Португалії не тільки Европа почалаб горіти з двох кінців, але почалисяб рев. зриви також в кольоніях. — По останним вістям правительство опанувало положення.

Сніги й морози в Зах. Европі

В Англії 18 с. м. було так холодно, що найстарші Англійці не пригадують собі таких холодів в травні. Мороз доходив до 9 степенів Цельзія низше зера. Сильно потерпіли сади й огороди. В Девоншірі дороги були засипані снігами. Автобуси не могли їздити. Таксамо було в Шкотії. — В Парижі панує такий холод, якого там не було від 960 літ. В останних днях в Парижі падав сніг. — В Мінхені й околиці впав сніг. Він покрив цвитучі дерева. В деяких місцях верства снігу груба на 20 цм. В деяких околицях північної Італії не перестає падати дощ зі снігом. Температура обнизилася до — 2 степенів Цельзія.

Достатнє життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні звязки
Економ. незалежність
Реальні користи
запевните собі — складаючи свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА Ч. 20.

З Америки

Відрадні вісти з церковного життя нашої американської еміґрації.

(Спеціяльна кореспонденція „Н. Зорі").

Звичайно писали ми про сумні й невідрадні події з нашого церковного життя серед американських еміґрантів. Сим разом можемо подати Вашій поважаній і цінній часописі відрадніші вісти. Дасть Бог, що се буде заразом заповітом отверезіння народа розаґітованого і збаламученого несовістними демаґоґами.

Перша така відрадна вістка се поворот до католицької Церкви й до свого правного епископа Кир Константина парохії Форд Сити в Пенсилвенії. Та парохія в часі очайдушної боротьби проти Преосв. Богачевського, заініційованої Мишуґою і нещасним др. Жуком, відпала враз з церквою, як і богато інших. Мала горстка наших вірних людей не маючи своєї церкви ходила на богослуження до місцевого латинського костела. І певно з часом булиби там всі зовсім стрчені для нашого обряду, коли не наступилаб рішуча зміна. Парохом тої области назначив Преосв. Епископ о. Степана Кнапа, що тому два роки скінчив студії в нашім Папськім Семинарі ім. св. свщ. Йосафата в Римі. Сей ревний молодий священик взявся до праці й по належній підготовці урядив в Форд Ситі місію під проводом знаного вже в Америці визначного проповідника, Василіянина о. Максима Маркова. Ласкавий Бог поблагословив працю молодого пароха й ревного місіонаря, бо по скінченій місії майже всі з малими виїмками повернули назад до св. католицької Церкви й під власть свого Епископа. Вістку про се навернення подало також ватиканське „Осерваторе Романо" з 27 квітня б. р. ч. 99.

Подібний відрадний обяв отверезіння зазначився в области Преосв. Василія Такача. Тому три роки в місцевости Гомстед, збунтований сотрудник катедральної церкви підбурив нарід і захопив церкву й парохію в свої руки. Се звичайний наслідок нерозумного звичаю інтабулювати церковний будинок не на правного Епископа, але на парохію, зглядно т. зв. „церковний комітет". Нераз буває, що члени комітету, звичайно не найлучші, зате найбільше крикливі люди, даються легко збунтувати або відступникові священикові або демаґоґам. І так пропадає не одна церква, збудована грішми й заходами католиків. Так сталося і в Гомстеді. Коли настала протицелібатова боротьба в епархії Преосв. Такача, Епископ порішив змінити сотрудника в своїй катедральній

церкві. Та сей не лише не послухав розпорядження свого Епископа, але ще збунтував розагітованих вірних і зробив з ними щось ніби правну умову, що він їх парохом. І так не лиш опанував катедральну церкву, але й позбавив парохії правного пароха. Та хоч Епископ суспендував непослушного священика й відтак викляв його за ширення ложних наук проти віри, збунтований священик не уступив, лиш насильно хотів загарбати собі парохію. Справа опинилася в світському суді. В першій інстанції Епископ програв, але друга й трета найвисша інстанція т. зв. „Супрем Корт“ (Найв. суд) признали право до церкви правному католицькому Епископові. Справа тягнулася три роки. Вкінці збунтований сотрудник мусів уступити, віддати церкву й заплатити всі кошти.

День 7-го квітня 1935 р. був дійсно памятним днем для Гомстедської гр.-катол. парохії. Сам Владика з властивим парохом А. Голошийом та прочими вірними священиками по переведенні т. зв. примирення церкви, оскверненої святокрадськими відправами виклятого священика, по трьох літах відправив торжественну Архиєрейську Сл. Божу в своїй катедрі. Вірний нарід виповнив простору церкву вщерть. І треба було видіти радість та одушевлення тих людей, як вони тішилися, що повернув їх добрий Владика. Тут ясно показалося, що сам нарід не злий, лиш не освідомлений релігійно й так заголюканий демагогами-крикунами, що не має відваги виступити отверто проти їх руйницької роботи. Треба додати, що се рішення найвисшої судейської інстанції має для стейту Пенсилвенії силу закона й через те воно великої ваги для всіх інших наших парохій в Пенсилвенії, де церкви записані не на Епископа, але на т. зв. „церковні комітети“.

Одна й друга тут подана подія вказує, що в Злучених Державах Півн. Америки наші люди приходять постепенно до отверезіння і дасть Бог, що завдяки праці молодих нових ревних священиків і ОО. Василіян наступить повне релігійне відродження. — Пітсбург Па, в травні 1935. — (й-й).

Вибори в Чехословаччині

в „історичних краях“ і на Словаччині

В неділю дня 19 травня с. р. відбулися в Чехословацькій республиці вибори до сойму. Сойм її складається з 300 послів. До виборів ставало 16 партій. Поодинокі партії здобули таку скількість мандатів: Чеські аграрники 45 мандатів (1 стратили); чеські соціял-демократи 38 (1 стратили); чеські народні соціялісти (Кльофача) 28 (стратили 4); чеська католицька партія 22 (стратили 3); чеська жівностенска партія (дрібні промисловці, торговці і ремісники) 17 (зискали 5); національне обєднання (Крамарж і Стшібрні) 17 мандатів; фашисти (генерала Гайди) 6. На Словаччині наступило обєднання словацької людової партії о. Глінки з національними словацькими автономістами протестантського пастора і письменника Мартина Разуса. До них прилучилися закарпатські москвофіли під пров. Д-ра Фенцика і польські партії на тешинськім Шлезьку. Се словацько-польсько-москвофільське обєднання здобуло 22 мандати. Найбільші зміни зайшли серед Німців в Чехо-Словаччині. Недавно повставша німецька національна партія „Судетен Дойтше Партай“ під проводом Д-ра К. Генляйна здобула 2/3 всіх німецьких голосів в Чехословаччині і 44 мандати. Інші німецькі партії здобули 22 мандати. Разом Німці матимуть в чеськім парляменті 66 послів (на всіх 300). Комуністи здобули 30 мандатів. Мадярські партії здобули 9 мандатів (на Закарпаттю і на Словаччині).

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

II. Дієцезальний Синод в Станиславові

В днях від 15 до 18 вересня 1908 р. відбувся в Станиславові другий Дієцезальний Синод при участи 105 священиків. Преосв. Григорій відправив о год. 7.45 Службу Божу в катедрі за призвання помочі Св. Духа. Після приписаних молитов Преосв. Григорій виголосив інавґураційну промову. Владика згадав м. і. про ту орґанізаційну горячку, що опанувала цілий світ. Одначе та горячка се властиво хаос. Правдива орґанізація повстає лише на Христі як підвалині. Тому орґанізація Христової Церкви потрафила вирівнати ріжниці національні та суспільні, піднести жінку на належний їй рівень в суспільности, потрафила поодиноких людей зробити членами містичного тіла Христа. Тому коли говориться про орґанізацію на церковнім полі, то тільки по думці св. Павла: „возглавити всяческая во Христі“. (Ефез. 1,10).

Відтак канцлєр Епископської Консисторії відчитав декрет іменування осіб, що мали урядувати підчас Синоду. І так: Судді жалоб і оправдань: Впр. о. Мітрат Василій Фаціевич і Впр. о. Архидіякон Йоан Литвинович. Прокуратор клиру: Впр. о. крил. Келестин Костецький. Промотор Синоду: Всеч. о. Евстахій Шмериковський. Секретар Синоду: Всеч. о. д-р Йосиф Коциловський. Нотарі Синоду: Всеч. оо. Константин Куницький і Йоан Луцик. Церемонієр: Всеч. о. д-р Йоан Лятишевський. — Секретар відчитав декрет про відкриття Синоду, письмо від „Конґреґації для Поширення Віри“ з апостольським благословенням Св. Отця, декрет, що звязує тайною всіх учасників Синоду, декрет і форму визнання віри по Папі Урбані VIII. Потім всі учасники зложили визнання віри. Після відчитання декрету про невіддалювання з Синоду і про спосіб життя підчас Синоду, замкнено перше торжественне засідання.

Перше звичайне засідання відбулося 15. IX. 1908 р. о год. 3.30 попол. в каплиці Духовної Семинарії. Після дискусії ухвалено три перші глави рішень: I. про деканів; II. про містодеканів; III. про деканальних духовників. — На другім засіданні 16. IX. до пол. вирішено главу IV „Про деканальний собор“. — На третім засіданні 16. IX. попол. вирішено главу V „Про деканальну візитацію“. — На четвертім засіданні 17. IX. — допол. вирішено VI главу „Про фонд дієцезальної милостині ім. св. Йоана Золотоустого“. На предложення Преосв. Григорія вибрані одноголосно синодальними суддями: Впр. ОО.: В. Фаціевич, Й. Литвинович, Й. Гробельський, Ф. Щепкович і Й. Редкевич. — На пятім засіданні 17. IX. проголошено вислід скрутинії вибору синодальних іспитователів. Вибрані ОО.: Мітрат В. Фаціевич, Й. Литвинович, Й. Гробельський, Ф. Щепкович, Й. Редкевич, К. Костецький, Ст. Комаринський, Й. Порайко, Й. Коциловський, Й. Гордієвський, Е. Шмериковський, М. Бровко, Т. Матейко. — До Дієцезальної Ради вибрані клиром ОО.: В. Мотюк, К. Кульчицький, М. Бровко, Т. Матейко, заступник: о. Йоан Луцик. Капітула вибрала: Впр. о. Мітр. В. Фаціевича, заступника о. крил. Й. Редкевича. Преосв. Григорій іменував членами ОО.: Е. Шмериковського, Е. Бариша, Й. Порайка, Й. Гордієвського; заступником о. д-ра Й. Коциловського.

Після дискусії над вільними внесеннями ухвалено: І. Оснувати інституцію, що доставлялаб природне, літуґічне вино і природну пшеничну муку на просфори, церковне світло, оливу й кадило. Чистий дохід з тої установи має йти на: 1) будову ювилейної церкви в Станиславові; 2) будову церков в Станиславівській Дієцезії; 3) на видавництва релігійного змісту.

Ухвалено утворити кредитову установу для священиків. Чистий дохід з неї має йти в хосен Церкви і священства (місійні цілі, санаторії для священиків, приют для знемощілих священиків, підпомагання бідних священиків і парохій).

По вичерпанні всіх точок Преосв. Григорій висловив зібраним Отцям своє вдоволення за живе заінтересування справами Церкви. В імени синодальних Отців Впр. о. Мітрат Фаціевич подякував Його Преосвященству за Його особливу дбайливість про добро клиру і вірних і за труд при підготовці та переведенні Синоду.

На закінчення Синоду відбулося торжественне засідання в катедральнім храмі 18 IX. 1908 р. Після Служби Божої, котру відправив Преосв. Григорій, секретар відчитав ще раз всі глави синодальних рішень, котрі Владика затвердив і оповістив як обовязуючі дієцезальні закони. Потім секретар відчитав декрет потвердження синодальних іспитователів, дієцезальних суддів і членів дієцезальної Ради, що зложили присягу. — Всі синодальні Отці підписалися на памятку. Вислано чолобитну телеґраму до Св. Отця, на котру наспіла відповідь. Після промови прокуратора клиру промовив Преосв. Григорій.

Владика вказав м. ін. на ворожий напрям наших часописів для Церкви і Христової релігії. Наслідки роботи тих видавництв ось які: Наша світська інтеліґенція, котрій впрочім не можна відмовити доброї і щирої волі, стала в части ворожою для Церкви і релігії або індиферентною на всяку християнську акцію. Вона не хоче чи не може зрозуміти, що найперший і найголовніший культурний чинник в суспільности се Церква і релігія. Вправді є поважна часть нашої інтеліґенції, котра ще не вирекласся віри й релігії, одначе стероризована опініями, штучно виробленою нашими часописами, не має відваги ясно зазначити своє становище під Христовим стягом. Значна часть нашої молоді, того цвіту народу, замість позитивною працею і трудом добувати сили і значіння для свого народу, гонить радше за сенсаціями дня і віддається хоробливим мріям. Селянство, міщанство і робітничий стан сходять на манівці, зачинають перейматися низькими пристрастями і затрачуючи релігійні та етичні почування, попадають в стан хоробливого занепаду. Такі наслідки впливу ліберальної преси! Та не кінець на тім. Щоб довершити чашу горя і терпінь нашого народу починає в його організмі запускати коріння ще й друга також небезпечна й погубна недуга. Отсе деякі часописи зовсім іншого, неменше ворожого напряму, до того ще лицемірством напоєні, не від нині то просто то непросто пособляють погубній агітації в тій ціли, щоб нарід обманути й відірвати від католицької Церкви. Бо в часі, коли Вселенський Архиєрей, Христовий Намісник, обходить торжество ювилею 1500-ліття св. Отця нашого Йоана Золотоустого та весь світ хоче пригорнути до лона катол. Церкви, в тім самім часі, коли голова руcько-катол. Церкви Галицький Митрополит видає посланіє і в нім запрошує всіх до місійної праці на Сході в катол. дусі і весь руський Епископат завзиває все духовенство й весь руський нарід до спільних молитов за наверненя Сходу, — в тім самім часі несовісні агітатори за ініціятивою та пособлюванням часописів, перенятих духом зради св. катол. віри й духом апостазії, туманять наших селян і тягнуть до участи в паломництві до Росії, до схизматицьких церков!

Та хотяй обя ті напрями (ліберальний і православний. — Ред.) з заїстю взаїмно себе поборюють, однак де йде про акцію ворожу катол. Церкві, там спільно вдаряють і однодушно підкопують авторитет катол. Єрархії та розбуджуючи пристрасти і розсіваючи згіршення між вірними, нищать значіння і вплив християнської релігії. — На щастя клир не уступив ще з поля бою і є надія, що видержить в апостольській праці, не впаде на дусі але піде слідами Христа і Його Апостолів, хочби прийшлося і жертву з себе принести за Христа, за Його правду за Його царство. Українсько-католицьке духовенство вже зложило докази своєї жертвенности для народної справи, бо коли інші суспільні верстви покинули нарід, вірними йому остали священики. — Коли хто, то і я мушу сказати, що доля мого народу глибоко лежить мені на серці. Від дитинних літ я зжився з його стражданням, я виджу його гіркі сльози. З ним разом і я плачу, бо почування любови до мого поневоленого народу постійно володіє в моїй душі. А вже нема границі болю мого серця, коли спостерігаю, що ще й домородні, злобні і темні духи гірше лютого чужого ворога разом спряглися, щоб наш нарід збаламутити, звести і в пропасть пхнути. Тому я радо знесу найтяжші зневаги й пониження, я радо буду пити чашу гіркости і страдання, я радо і життя положу, коби тільки мій народ двигнувся і воскрес в правді і могутности Христовій!

Так говорив католицький Епископ і вірний син свого народу. Ся промова да-

вала напрямні духовенству, як повинен поступати український католицький священик, щоб оминути так ліберальну Сциллю як і москвофільсько-православну Харибду. Між синодальними Отцями був високий відсоток москвофілів з Мітратом о. Фаціевичем на чолі. Були там і народовці, що готові були боронити ліберальних напрямів, коли вони були тільки патріотичні. Саме Епископському проводови завдячує другий Синод свій високий духовий рівень.

Рішення Синоду оповіщені двічи, в 1908 і 1932 р. В главі V про Дієцезальний Фонд ім. св. Йоана Золотоустого представлено ціль фонду так:

„Ніхто не заперечить, що та ціль свята, піднесла й далекосягла. Бо християнським вихованням молоді в бурсах запобіжиться її зіпсуттю... Закладанням і удержуванням дівочих бурс і захоронок дамо нашому народови правдиве християнське виховання... *Фактом є, який* ніяк не дасться заперечити, що священики в дотеперішній своїй праці позабули зовсім на виховання малих дітей в міщанськім, селянськім і робітничім стані зокрема і відтак за християнське образування жінок в народі взагал. Се забуття, се занедбання відбивається тепер на нашім народі страшними наслідками. Наука і досвід учать, що *сила народу в сильній і свідомій жінці*. Жінка се корінь, що з нього вирастає історія народу. Даймо нашому народови благородні й сильні християнські жінки, а дамо йому цілу силу культури й почин до *історичного зросту й могутности*.

Одначе жінку може двигнути лише Христова невіста, що її діяльність і сила походить тільки з надприродних мотивів: жертви й посвячення. Томуто СС. Василіянки і СС. Служебниці, котрі нічого для себе не шукають, тільки з цілковитим самовідреченням посвячуються Богу, єдино покликані до того, щоби своєю святою діяльністю і впливом своїх християнських чеснот в дівочих бурсах і захоронках могли надати напрям християнського виховання й *у-благороднення жінки в народі й тим самим у-благороднити й двигнути цілий наш нарід*“.

(З тої глави видно, як високо цінили значіння і післанництво жінки Преосв. Григорій і станиславівський клир вже в 1908 р. Всякі злобні напасти в тій справі були очевидно безпідставні. — Ред.).

До синодальних рішень додано декрет Преосв. Григорія, котрим затверджено ті рішення.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Розмова Українця з Маршалом

Спомин д-ра Степана Федака про авдієнцію у 1921 році у Начальника Держави марш. Й. Пілсудского.

„Діло“ в ч. 132 принесло слідуючий уривок зі споминів нашого поважного гром. Д-ра Ст. Федака:

Від літа 1914 р., коли ще австрійські власти арештували богато Українців під притокою, що се симпатики московські, я опікувався політичними вязнями. Коли московські війська зайняли Львів, арештовано богато наших визначніших людей, які у Львові лишилися, і я знов опікувався тими вязнями, за що мені ген. Половцев (заступник губернатора) при одній *нагоді навіть подякував*.

Коли мене разом з іншими українськими громадянами вивезли до російської неволі, я продовжував і там ту опіку, м. ін. над тими що були у Києві, але без засобів до життя, — та зокрема над тими, яких вивезли на Сибір. Коли я був у ґенерал-губернатора гр. Ігнатієва *з проханням на дозвіл на Службу Божу і панахиду* у ґреко-кат. обряді за покійного Костя Паньківського, то при тій нагоді гр. Ігнатієв висловився з признанням про опіку над виселенцями.

Коли владу на нашій території перейняла Польща та богато наших людей опинилося по *вязницях і таборах, я особисто і як голова* створеного тоді Українського Горожанського Комітету опікувався тими нещасними одиницями та інтервеніював дуже часто у краєвого делегата п. Галецького, якого я знав особисто ще з Відня. (З того приводу мав я тоді навіть від деяких наших людей неприємности).

Крім вязниць, головні табори для інтернованих українців були у Вадовицях і на Домбю під Краковом і там стрічав я у своїй діяльності найбільші перепони.

Тоді самі Поляки звернули мені увагу, що я повинен звернутися в цій справі впрост до Начальника Держави пок. марш. Пілсудского. Я поїхав до Варшави і звернувся до бл. п. д-ра Стечковского, тодішнього міністра скарбу, б. директора Банку Краєвого, де я довший час був урядуючим вицепрезидентом Надзірної Ради. Д-р Стечковский з цілою готовістю обіцяв подбати за авдієнцію у марш. Пілсудского.

На другий день запросив мене до себе п. Цар (тодішній шеф цивільної канцелярії), щоби довідатися про що я хочу говорити з марш. Пілсудским. Розмова тривала довший час і коли п. Цар висував політичні моменти, я з місця *йому заявив, що в політиці не беру активної* участи.

Два дні пізніше я був на авдієнції у марш. Пілсудского.

Авдієнція тривала буквально кілька годин. Розмова була ведена в дуже приязнім, не офіціяльнім тоні. Маршал випитував мене про різні наші установи і взагалі про наше життя, при чому сам богато говорив і виявляв куди більшу знайомість наших відносин, ніж се здебільша буває серед чільних польських громадян. Потім почав говорити про політичні справи, зокрема про пок. Петлюру, при чому я зауважив, що мій син служив в армії У. Н. Р. та був приділений до охорони Головного Отамана. Дуже богато говорив маршал *про похід на Київ* і закінчив розмову тими словами:

„Jestem przekonany, że tylko ścisły związek między wolną Polską i wolną Ukrainą może zapewnić pokój na wschodzie i pomyślny rozwój obydwu bratnich narodów.

Ja z mej strony starałem się doprowadzić do tego, ale wskazówka na zegarze historji stanęła na pięć minut przed dwunastą, i godzina dwunasta, godzina Waszej wolności jeszcze nie wybiła, — ale mam nadzieję, że to wkótce nastąpi, czego Wam od serca życzę“.

На самім відході додав ще:

„Gdyby Pan kiedykolwiek coś we własnej sprawie albo w publicznych sprawach potrzebował, może się Pan zawsze do mnie śmiało zwrócić“.

Авдієнція та мала місце на кілька тижнів *перед атентатом мого сина*. Для характеристики пок. маршала муцу додати, що в часі процесу сина і тов. пок. марш. Пілсудский, переслуханий як свідок, сказав таке:

„Wykluczam, aby syn Fedaka do mnie strzelał“.

Той висліз покривався арештою з оборою сина, котрий подав, що не стріляв до пок. маршала, а лиш на поєводу, бажаючи запротестувати проти введення цивільної адміністрації перед рішенням Ради Амбасадорів і як добрий стрілець ніяк не міг поцілити маршала, що сидів разом з воєводою в авті.

Після авдієнції був я в відділі військового міністерства і там дістав я офіціяльні письма, що уможливили мені відвідини інтернованих у Вадовичах і на Домбю та арештованих у вязниці в Вісничу. Д-р Степан Федак.

Примітка Редакції „Нової Зорі“: Сеніор між нашими правниками д-р Стефан Федак, трохи старший навіть від д-ра К. Левицького, котрий на своїм віку бачив і чув не одну важну подію, мігби дати незвичайно цікаві та поучаючі й великі спомини з ріжних областей життя. Суспільність сподіється, що такі спомини д-р Ст. Федак дійсно пише.

Франція, Німеччина і Словяни

Визначний французький історик, письменник і публіцист Жак Бенвіль пише в монархістичній „Аксіон Франсез“: І так Франція в союзі з совітами! Тепер треба якось примирити той союз і франко-польську приязнь. Се питання ставить друге: Чи правда, що менше спорів між Словянами як між словянством і германським світом? Про се вже приходилося згадувати, коли була мова про Чехословаччину. Німеччина розглядає тепер Чехословаччину як можливу базу для акції червоної армії або хочби червоного летунства. Якби то не було, в 1914 р. Німеччина рахувала себе досить сильною, щоби пробувати розторощити словянські народи, що піднялися після балканських воєн. Для панґерманізму програна війна на сході Европи богато серіозніша як на заході. На сході Німеччина мусить зачинати все зпочатку. І ось вирішає питання, чи треба Франції вмішуватися в спір між двома племенними угрупованнями? Коли правильно толкувати політику Рішеліе, треба сказати, що кардинал завсігди найбільше старався про те, щоби зберегти для Франції можливість свобідного і своєчасного вмішання. — Се вперве французький націоналіст промовляє злегка за тим, щоб дати Німеччині свобідну руку в її поході на схід, на землі Словян. І тим сей голос замітний.

ВИЙШЛА НОВА КНИЖКА ПРО ВИБІР ЗВАННЯ

Свобода віри в СССР?

Кореспондент паризького органу „Еко де Парі“ Пертінакс повідомляє з Москви, що міністр закордонних справ Франції Лявaль підчас своїх розмов зі Сталіном порушив справу релігійної свободи в Совітах. Як подає Пертінакс, домагання Лявaля в справі оповіщення свободи совісти й виконування релігійного культу не стрінулося зі спротивом диктатора СССР (КАП). — Одначе Пертінакс не пише, чи Сталін дійсно згодився на релігійну толеранцію, чи тільки *дипльоматично промовчав* ту справу, щоб не настроювати проти себе такого гостя як міністр Лявaль і то в тій хвилі, коли Сталін потребує союзника проти Гітлера.

Здається, що якби навіть Сталін під впливом Лявaля дійсно оповістив релігійну толеранцію в СССР, то се не буде мати майже ніякого значіння для християн, що живуть *в большевицькій* неволі. Безбожницька влада СССР має під рукою тисячі можливостей, щоб унеможливити вірним користати з тої „толеранції“. Свобода *релігії на землях б. Росії* можлива тільки після скинення влади большевиків.

З білоруського життя

Дня 12 травня с. р. відбувся в Вильні Звичайний Загальний Зїзд Білоруського Національного Комітету. БНК се загально національна білоруська організація, яка репрезентує білоруський нарід, боронить його прав і розвиває загально національну білоруську незалежницьку ідеольогію. БНК складається з представників ріжних білоруських політичних, культурних і економічних організацій. Голова ВНК Я. Пазьняк відкрив зїзд і ствердив, що на Зїзді є 27 делеґатів від 14 організацій і установ, в тім від трох новоприйнятих в члени БНК то є від Біл. Коопер. Т-ва „Пчала“, від редакції часопису „Бел. Борць“ і ред. „Пралескі“. Секретар БНК Ул. Казловский відчитав звіт з діяльности БНК за 1934/35 р. Зі звіту довідуємося, що в звітовім році відбулися два засідання комітету. На *першім 28. X. 1934. створено окрему комісію* допомоги незаможним білоруським студентам. Друге повне засідання комітету з запрошеними гістьми відбулося 25 III 1935 з приводу 17 літних роковин проголошення незалежности Білорусі. Президія БНК відбула 7 засідань, на котрих обговорено м. і. висилку делеґата на конґрес національних меншин в Берні. Рішено не висилати делеґата, лиш вислано привіт. Ухвалено протест проти ліквідації білоруської ґімназії в м. Новгородку польськими шкільними властями. Вислано протест до Союзу Народів проти того, що совітський комісар закордонних справ заявив, що він репрезентує білоруський нарід. Ухвалено протест проти того, що польські шкільні власти домагалися від православних священиків, аби вони вчили релігії по польськи. При БНК була окрема Комісія Допомоги незаможним студентам. Крім того при БНК були ще такі комісії: Православна Комісія, Католицький Центр і Шкільна Комісія. Комісія допомоги незаможним студентам за короткий час свого істнування зібрала 170 зл. і 25 сот. З того видала 65 зл. як допомогу грішми і 42 зл. видано на книжки для студентів. Над звітом старшини була довга дискусія. Після дискусії Зїзд приняв до відома звіти старшини і комісій. Крім того Зїзд вибрав нову старшину і приняв відповідні резолюції. Нова старшина БНК: Голова Я. Пазьняк, І-ий заступник голови інж. Л. Дубевковский; ІІ-ий заст. голови мґр. М. Шкеленяк; скарбник інж. Клімович; секретар Ул. Казловский. Зїзд тривав від год. 14.50 пополуд. до год. 19.45 вечер. („Білоруська Криниця“).

Гумор. — Молоде подружжа з двома синками в візочку на прогульці. Один хлопчик плаче, другий сміється. Жінка каже до свого чоловіка: І що ти на те кажеш? З них все оден плаче, другий сміється! — Чоловік: З них буде колись знаменита купецька спілка. — Та чому? — Бо той, що все кривиться як до плачу, буде ходити до довжників стягати належитости, а той, що все сміється, буде успокоювати вірителів.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

З життя секцій Мар. Товариства Пань. Ще всім Львовянам у памяті величаві 2-тижневі місії ОО. Редемптористів у 3-ох церквах (св. Юра, Преображенській і Петропавлівській) в часі сьогорічного великого посту. 1) Місійна секція М.Т.П., користаючи з нагоди побуту о. Величковського місіонаря з Ковля, запросила його з рефератом на ширші сходини своїх членок. Впр. о. Місіонар не відказався, 16. IV. прибув попол. і в більше як у півгодинному рефераті представив докладно всі радісні й сумні обставини унійної праці на Волині. З апостольською ревністю виголошений реферат зробив помітне враження на учасниць. Зібрані пані прирікали піддержати морально — молитвою, матеріяльно — пожертвами непосильні зусилля гідних подиву ОО. Місіонарів. І від того часу п. Міка Зелена при чинній допомозі других членок старається підпомагати уніятські волинські церкви виготовлюваними в своїй робітні швальними знарядами для літурґічних потреб. — 2) Пресова секція, під проводом п. С. Фіґолевої занялася в часі місій розпродажею дрібних катол. книжечок при всіх трьох церквах. Продавано молитовники й дешеві кількадесять-ґрошові видання ОО. Редемптористів, ОО. Василіян і Мар. Тов. Молоді. Скількість проданих книжечок, виглядає ось як: В церкві св. Юра продано 455 книжочок, 19 молитвенників, 50 вервиць і образів за 147 зл., в Преображенській церкві 470 книж. і 22 молитв. за 212.15 зл., в Петропавлівській церкві 81 книж., 25 молитв., 18 вервиць і 93 образків за 75.55 зл. На Волинь вислано як жертву п. Романовича 70 книжочок за 10 зл. Разом продано 1076 книжок, 66 молитвенників, 18 вервиць і 143 образків на суму 444.70 зл.

Як видно з тих цифр — навіть серед теперішної важкої грошевої скрути осягнено великий успіх, бо продано загально 1142 книж. за квоту 444.70 зл. Чистий дохід з розпродажі в сумі 80 зол. призначено на видавничі потреби М.Т.П. — 3) Добродійна секція за призбирані в останньому часі надзвичайні датки в квоті 86 зл. 60 с. на свої потреби, роздала щасливим членкам-дружинницям гарні премії. Ця мила несподіванка відбулася 12. V. на спільнім „свяченім“. 60 дружинниць зібралося в минулу неділю вечером на товариські сходини. Прийшли ОО. Василіяни; о. І. Назарко поблагословив предложені яйце, шинку й солодкі „сніди“ та вказав на вагу й значіння таких реліґійно-товариських сходин, особливо для нас в сучасну хвилю. Потім почалася скромна перекуска. При свяченім яйці обмінювалися членки взаїмними побажаннями тай завели між собою щиру, родинну гутірку. Були 2 представниці Мар. Дружини Студенток. — Роздача премій, що протягнулася понад годину, трохи перешкодила наміченій програмі свята. Бо збиралися виступити з добре й дотепно підготованим словом молоді учасниці, як п. Галя Захарясевич, п. Шаркова і др. — а тут не стало часу, щоб вислухати їх! Бо заки роздали 114 премій, вже була 9-та година вечером, тож учасниці відспівали „Христос воскрес“ і розійшлися вдоволені домів. —

Очевидець.

Нові катол. парохії в Пинщині створив Еп. К. Букраба в Вичівці латинського обряду та в Любешові при монастирі ОО. Капуцинів словянсько-візантійського обряду. (КАП).

Реліґійна містерія в Парижі. Дня 18 червня с. р. в Парижі відбудеться прем'єра єдиного в своїм роді представлення: середновічної містерії Страстей Господніх. Відіграють її на площі перед славною катедрою Нотр Дам, перлою ґотицької архітектури, під голим небом. Режисерує Петро Альдебер.

КАТОЛИЦЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької газети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

Подяка

Отсим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові за скоре і без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по мойому бл. п. мужові, Др. Іванові Коропецькому, емер. судді в Золочеві. Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити се одиноке українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ“ у Львові найширшим кругам української суспільности. —

Стефанія Коропецька.

65-1—1.

Промова Ґітлєра

Як її очікували в Анґлії.

На засіданню Райхстаґу канцлєр Ґітлєр виголосив велику політичну промову. Він сказав м. ін., що Німеччина виступає за миром не з почуття своєї слабости, лиш тому, що керується націонал-соціялістичною ідеольоґією про нарід і державу. Ся ідеольоґія відкидає демаґоґічний шал асиміляції інших народів. Націонал-соціялісти не хочуть відбирати чужим народам їх мови або культури. Не дасться винародовити сучасних народів Европи, загартованих в своїх національних почуваннях. Німеччина бажає нині мира з найглибших ідейних переконань. Ніодин націонал-соціялістичний проект не дасться перевести скорше як за 10 до 20 літ. Ідейні завдання вимагають щонайменше 50 до 100 літ. Коли я — говорив канцлєр дальше — як провідник і повновласник німецького народу заявив в обличчі всего німецького народу і всего світу, що після полагодження справи области Саари Німеччина не буде мати до Франції ніяких територіяльних претенсій, то се варт більше як підпис під 10 договорами. Німеччина заключила з Польщею договір, який виконає і бажає, щоб приятельські польсько-німецькі відносини поглиблювалися. Німеччина відноситься до Польщі зі зрозумінням і сердечною приязнею щирих націоналістів. Німеччина не може приступити до т. зв. східного договору з двох причин. По перше тому, бо на случай вибуху конфлікту Німеччина булаб замішана в війну на Сході. Друга причина та, що між Німеччиною і большевиками істнують засадничі ріжниці. — Промова Ґітлєра тривала кілька годин. До неї в Анґлії привязували таку вагу, що кореспонденти англ. преси одержали наказ, опустити Краків (в часі похорону пок. Маршала) і їхати до Берліна. Се й викликало поголоску, що на канц. Ґітлєра відбувся замах.

Гумор. — Маю прекрасного попугая, але говорить лиш по еспанськи, бо я купив його в еспанського матроза. — Та що я з ним зроблю, коли я не вмію по еспанськи. — Як його купите, то я додам вам еспанський словар.

Гумор. — Образа гонору через описання. — Суддя: То він вас назвав дурнем? — Приватний обвинитель: Не дослівно, але сказав до мене таке: „Щодо розуму і здібности в тій области або фаху, то ми обидва моглиб собі подати руки“... Розсудіть нас, пане суддя...

Міжусобиці на Руси

Що про них пише літопис Нестора.

1207 — (Л.) В лѣто snei (= 6715). Поидоша Олговичи всі опять на Рюрика къ Кыеву, Всеволодъ Чермный с своею братьею и с своими сыновци и ис Турова и ис Пиньска Святополчини, и придоша до Днѣпра и перебродшася противу городу Треполю и обиступиша и бысть брань крѣпка зѣло, бяше бо ся затворилъ в немъ Ярославль сынъ Володимерича, и стояша у него г (= 3) недѣли; и изнемогшимъ людемъ в градѣ предашася ему, онъ же... устремися на Кыевъ, и из Галича приде к нему Володимеръ Игоревичь. Рюрикъ... бѣжа ис Кыева, они же придоша к Кыеву. Рюрикъ шелъ въ Вручий, а Бѣлѣгородѣ затворился Мстиславъ Романовичь. Они же устремишася на Бѣлгородъ, и пришедше, оступиша и. И бысть брань люта, люди же изнемагахуся в градѣ. Видѣвъ же Мстиславъ вой множество около города, и не бысть ему помочи ниоткуду же, и нача просити пути у него. И Всеволодъ цѣлова к нему крестъ и да ему путь, онъ же иде Смолиньску в свою отчину.

(Л.) Всеволодъ же Чермный пришедъ, сѣде в Кыевѣ, много зла створивъ землѣ Рустѣй.

(Л.) Рюрикъ... совокупяся и гна изъ ѣздомъ къ Кыеву и выгна Всеволода Чермнаго ис Кыева, а самъ сѣде в немь.

(Л.) Тое же зимы ходіша Олговичи на Кыевъ на Рюрика, и не успѣвше ничтоже, възвратишася.

1208 — Въ лѣто snsi (= 6716). Съвѣтъ же створиша Игоревичи на бояре Галичкыи, да избьють и. По прилоучаю избьени быша. И оубьенъ же бысть Юрьги Витановичь, Илия Щепановичь, инии велиции бояре. Оубьено же бысть ихъ числомъ ф (= 500), а инии разбѣгошася.

Володислав же кормиличичь бѣжа во Оугры и Соудиславъ и Филипъ, наидоша Данила во Оугорьскои землѣ, дѣтъска соуща. И просиша оу короля Оугорьского: даи намъ отчича Галичю Данила, атъ с нимъ примемъ и от Игоревичевъ. Король же с великою любовью посла воевъ в силѣ тяжцѣ.. и совокоупившеся вси, первое придоша на град Перемышль. И пришедши же Володиславу ко градоу и рече имъ: братье, почто смышляетеся? Не сии ли избиша отци ваши и братью вашю, а инѣи имѣние ваше разграбиша и дщери ваша даша за рабы ваша, а очьствии вишими владѣша инии пришелци? То за тѣхъ ли хочете душю свою положити? Они же, сжалившиси о бывшихъ, предаша градъ и князя ихъ Святослава яша. Оттоудоу же проидоша ко Звенигородоу. Звенигородцемь же лютѣ борющимся имъ с ними и не поущающимъ ко граду ни ко острожнымъ вратомъ. Онем же стоящимъ окрестъ града. Василкоу же княжащю во Белзѣ. И приидоша же от него великии Вячеславъ Толъстыи и Мирославъ и Дьмьянъ и Воротиславъ, инии бояре мнозѣ и вои от Белза, а от Лестка из Ляховѣ Соудиславъ Бернатовичь со многими Поляны и от Пересопници приде Мьстиславъ Нѣмыи со многими вои, Олександръ с братомъ от Володимеря со многими воими, Інъгваръ же, посла сына своего из Лоучьска, из Дорогобоужа, со многими вои и Шюмьска. И приѣхаша же и Половци, Романови на помощь, Изяславъ с ними Володимеричь... И предашася Звенигородьци. Оттоудоу же поидоша к Галичю и Володимеръ бѣжа из Галича и сынъ его Изяславъ и гнаша и до Нѣзды. Изяслав же бися Незды рѣкы и отяша от него коня соумныя. Потом же возвратишася в Галичь. Тогда же приѣха княгини великая Романовая, видитъ сына своего присного Данила. Тогда же бояре Володимърстии и Галичкыи и Вячеславъ Володимерьскыи и вси бояре Володимерьстии и Галичкыи и воеводы Оугорьскыя и посадиша князя Данила на столѣ отца своего великаго князя Романа во церькви святѣя Богородица приснодѣвица Марья.

Галичанѣ выгнаша Даниловоу матерь изъ Галича...

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ПОСОЛ ДО БОГА

Історична трагедія присвячена св. Священомученикови Йосафатови.

2) В першій частині моєї оцінки я нарочно навів спорий виїмок з тексту нової драми, щоб кождий інтеліґентний читач міг сам виробити собі поняття про те, чи годиться прозивати „скандалом" твір, в котрім приходять такі місця як наведене. А тепер киньмо оком на наведений уступ, бо він репрезентативний. Які його вартости? Які хиби?

Сцена з „Посла до Бога". Диспута між Преосв. Рутським (коло хреста) і Преосв. Смотрицьким. Ролю першого грав Блавацький, другого Ольський.

Передовсім одно фактичне ствердження, яке вияснить, чому з початку рішучо переважала неґативна думка про ту драму як сценічний твір і як твір взагалі. Хто уважно перечитав дослівно наведену диспуту між Владиками Рутським і Смотрицьким, той правдоподібно прийшов до переконання, що так писану драму можуть зрозуміти тільки люди, котрі знають історію своєї Церкви і своєї нації. Тай ті мусять з напруженням слідити хід думок диспутантів. Ся штука не належить до легко стравних. Не кажу, що се її прикмета, але кажу, що се одна з причин того, чому навіть деякі критики просто не зрозумівши змісту тої штуки, закричали дивними голосами обурення. Та хто спокійно перечитає згадану диспуту, той відкриє в ній глибокі думки, що влучно і ясно освітлюють нашу історію. Нпр.: „Лише кров пролита за правдиву віру і за правдиву ідею дає силу..." Во істину, се важна правда. Бо чи мало крови пролили ми, та не ми маємо силу з тої крови, а вороги наші. В драмі „Посол до Бога" виразно висказано науку з історичних студій і роздумувань нашого найбистрішого історика, пок. Стефана Томашівського, котрий писав: „Якби не козаччина, що пішла на службу протиукраїнській течії, кермованій з Москви, то до половини 17 століття ціла Україна без виїмку малаб одну національну, з Римом обеднану Церкву, а в ній ще й Білорусинів. Справа національно-культурної окремішности Українців вже тоді булаб дефінітивно вирішена, а сьогодні вони булиб між першими народностями в Европі."

Століттями нарочно затемнювана, а пречінь така ясна думка пробилася нарешті до свідомости української інтеліґенції через працю одного з її найбистріших представників. А тепер та важна думка появилася в п е р ш е на сцені нашого театру, олицетворена в особах дорогих нам Владик нашої мученичої Церкви. Се золота жила штуки Лужницького. Дай Боже, щоб вона стала золотою жилою нашої театральної штуки і нашого мистецтва взагалі.

Се інша річ, що та золота жила в дуже тяжкім рудокопі. За мало праці вложено тут. Щоб відповідно обробити сю трудну й у нас на сцені непочинану проблему, на те требаб не раз, а може й десять разів п е р е р о б и т и кожде речення тої штуки, шліфуючи буквально кожду думку й переводячи її рівночасно через огонь критики, розуміється доброзичливої.

У нас можна почути, що такі штуки се для нас люксус. Та що таке люксус? Се заспокоювання злишних потреб. Такий люксус мимо нашого убожества дійсно маємо — в тих ріжних театральних ніби „штуках", де глядачі не бачать властиво нічого більше кромі гопака і горілки та вчаться зі сцени алькоголізму. А він потому тягне за собою нездібність до праці, ріжні недуги, злочини, божевілля й самоубийства. Ось де страшний люксус з жахливими наслідками! І цікаво, що проти такого люксусу ніхто не гримить такими закидами як „лиха фушерка, скандал" і тп. А такі гармати викочують у нас — проти твору мистецтва тому, що його не розуміють навіть ті, що малиб обовязок його розуміти. В дійсности перед нами штука, котра по вложенні в неї відповідної праці може дати цілому рядови поколінь здоровий духовий корм і мистецьку роскіш.

А в якім напрямі мавби йти той вклад відповідної праці?

Передовсім головний герой драми св. Йосафат повинен стати дійсно головною особою, не лише тим, що його невинно вбивають, але й проявами якоїсь енергії, активности. Він у цілій штуці занадто зрезиґнований і занадто пасивний. Його в цілій штуці безпосередно не чути. Щойно памятного дня його мученичої смерти, а саме 12. XI 1623 бачимо його трохи виразніше в такій ситуації: Йосафат з слугами йде до церкви. Православний священик Ілія нападає на нього з погрозами. Йосафат (спокійно): „Ви мене всі ненавидите, хочете мене вбити, а я вас всіх ношу в своїм серці і буду щасливий, як умру за вас." Слуги Йосафата беруть з собою о. Ілію. На його крик збігаються православні „на ратунок" і бють слуг Йосафата. Виходить Йосафат і каже: „Бог з вами, діти мої! Чогож ви знущаетеся над моїми слугами? Щож вони вам злого вчинили, в чому винуваті вони? Як щось маєте проти мене, ось я тут! Лишіть моїх слуг в мирі і не вбивайте їх!"

Православні збентежилися, але їх провідник о. Ілія кричить: „Бий папіста!" — і святого Йосафата вбивають. Потому знущаються над трупом, грабують владичу палату і несуть тіло св. Йосафата до ріки Двини співаючи:

„Їде ,їде Йосафат,
Їде в пекло душехват,
Уха - уха - уха - хахаха!"

Темніє, дзвонять, появляється світляний хрест на місці, де кинули тіло св. Йосафата. Православні втікають.

Коли таку сцену можна уложити так, щоб вона не викликала прикрости, то її уложено. До сеї сцени мавби я тільки дві замітки. Кажу „тільки" тому, бо се спеціяльно трудна сцена, отже якби було більше заміток, то також не булоб дивоти. Перша замітка дрібної натури: мячики, якими кидають в мученика, треба рішучо усунути зі штуки. А друга замітка поважніша. Вона дотичить уживання нікчемних і низьких типів і средств у мистецтві. Маю на думці ужиття православного священика в сій штуці в ролі заговірника і провокатора, що грішми і намовою підюджує товпу до виконання замовленого убийства. Наперед треба означити, що розуміємо під згаданими поняттями. Се в мистецькім розумінні вже давно устійнене. І так у творі дійсно мистецькім навіть справді нікчемна і низька, підла річ не робитиме такого вражіння, бо мистець відповідно її обставить і обробить. Якраз по тім пізнати, чи має він інстинкт мистця. Нікчемне се те, що доказує брак якоїсь бажаної прикмети, а низьке (підле) се те, що доказує брак того, що повинна мати кожда людина. Нпр. пімсту уважаємо нікчемною тому, бо вона свідчить про брак благородности (від пімсти треба відріжнити кару на злочинця). Значить пімста рівнозначна з браком бажаної прикмети благородности. Та буває ще пімста спеціяльно низька, підла. А саме тоді, коли до пімсти вживається ще спеціяльно поганих способів. Хто вдоволяє кожду свою пристрасть без огляду на заповіди Божі й без огляду на приличність, той ділає низько і показує низький характер. Фактичне невільництво се стан людини фактично низький, та невільницький настрій і невільницьке поведення на свободі се стан морально низький і погорди гідний. Невільницьке заняття без невільницького настрою може викликати навіть дуже піднесле вражіння.*)

Так думав Шілер, тому поверх сто літ. А сучасний чоловік і католик думає про сі проблєми приблизно так: Нікчемність, брехня, злий обичай, неволя і т. п. ніколи не можуть бути гарні й тому в своїй реальній формі не повинні входити до мистецького твору. Нїкчемне — се аморальний вчинок, що стоїть в яркім противенстві до даної чесноти як свого відповідника (невдяка-вдячність); низьке (підле) се вже нікчемність без границь, се насилення злоби, яка може потрясти навіть таку людину, яка визначається не конче ніжними етичними почуваннями. Нпр. пімсту уважаємо нікчемною тому, що вона представляє неблагородний акт відплати, зроджений в ненависти за дійсну або уроєну кривду. Очевидно від того звичайного поняття пімсти треба відріжнити пімсту в переносним значінні, себто вимірення кари Богом чи земським компетентним чинником за злочин. „Пімста" в такім случаю се лиш акт справедливости з вилученням ненависти. Та буває ще спеціяльно низька й підла пімста, в якій є диспропорція між виною й карою, яка погорджує природними, Божими й людськими законами. Словом — се „Privatrache", се вендета, яка пр. словну обиду змиває кровю...

Отже в „Послі до Бога" бачимо православного священика в низькій ролі аґітатора-провокатора, який грішми й намовою підбурює несвідому, темну масу до убивства св. Йосафата. Се найприкріша постать, яка взагалі колинебудь була

*) Гл. Шілєра „Gedanken über den Gebrauch des Gemeinen und Niedrigen in der Kunst". Мале Котайське видання, том XII, ст. 204—209.

на українській сцені.*) Як необроблена найясніша ідеальна постать св. Йосафата, так необроблена і ся постать, хоч се можна було зробити одним-двома реченнями нпр. в розмові між Владиками Рутським і Смотрицьким. Та постать морально темного чоловіка розкидає гроші, щоб підбурити товпу до убийства. Сей факт вказувавби на те, що се чужий політичний агент, очевидно агент Москви. Та для штуки як такої і для нашої суспільности булоб важно довідатися на сім яркім прикладі, як повстають і виростають такі низькі типи: чи не гарно булоб, якби так православний Владика Смотрицький через уніятського Владику Рутського з християнських і патріотичних мотивів перестерігав св. Йосафата перед тим московським провокатором і притім висказав свій погляд на те, як між нами родяться й виростають такі типи: з загального лінивства думки нашої інтелігентної верстви і з гріховного упадку одиниць. Се прототип всіх тих, що йдуть на чужу агентурну службу, прототип можливий у такій масовій появі тільки там, де провідна верства визначається спеціяльним лінивством думки у всіх областях, де навіть найбільш енергійні люди не лишають потомним поколінням ніякої науки зі свого життєвого досвіду і де тому в цілій історії можливі такі дійсно жахливі появи як пр. уживання цілої (козацької) верстви до крівавого й довгого поборювання того, що одиноке могло дати свободу народови, котрий видав ту верству. Все те могло бути коротко але релєфно показане в тій штуці, бо позволяла на се її широко закроєна будова, її зміст, її час і всі інші обставини.

Виведення висше описаного низького та підлого типа в сій штуці не ділало відражаючо тому, бо він свою підлоту в очах слухачів немов покрив і заглушив жахом свого страшного діла: се одинокий спосіб вивести на сцені підлоту і не здеґрадувати твору мистецтва. Можна майже напевно сказати, що автор обминув ту небезпеку в сім грізнім місци не на підставі студій психольоґії, тільки просто своїм мистецьким інстинктом. І се оден з доказів його правдивого таланту.

Зовсім інша річ виведення священика, нехай і православного, в такій нікчемній і низькій ролі. На мою думку се блуд взагалі і в теперішних часах особливо. Бо тепер агітація безбожництва, що котиться мутними филями з Москви, тільки чигає на всякий ґрунт податний для її роботи. А маса на вид священика в такій підлій ролі може при першій нагоді піддатися поглядови, що — мовляв — „всі вони такі самі, чи православні чи католики". Річ ясна, що авторови не можна підсувати злого заміру в виведенні такого типа**). Автор представив православних в сій штуці навіть в лучшім світлі ніж уніятів, бо зі штуки в кількох місцях видно, за що боряться православні, але чим саме висший католицизм над православієм бодай я з тої песи не бачив. А се власне повинно бути нервом цілої песи, нервом, котрий спонукував і св. Йосафата до його подвигів і до його мучеництва. Та хоч які се важкі закиди, то все те можна в тій власне штуці справити, бо вона до того очевидно надається. До того се штука дуже актуальна, бо весь український нарід тепер в такім положенні, що дійсно не лишається йому ніщо інше як висилка посла до Бога: значить — мученицьке самозапертя в обороні своєї віри і Церкви, котра може бути для нього ратунком тільки в разі зєдинення під скелею св. Петра. Під тим оглядом ся штука разом з її досконалим заголовком може стати переломовим твором.

Чи Мелетій Смотрицький робив на сцені вражіння Жидика-пахтяра, як звучав оден з закидів у нашій ліберальній пресі, видно вже зі світлини. А щодо його духового змісту в часі його диспути з Преосв. Рутським, то се український націоналіст, котрий хоче відложити справу унії з політичних мотивів на спокійніші часи. Для нього головна річ єдність української нації покищо в православію, а потому — якось то буде. Се також прототип того, що тепер оглядаємо на більші розміри. Прототип навіть під оглядом заломання, яке в нім предсказав Рутський. Так будуть в що раз більшій мірі ломатися й сучасні нам націоналісти, наробивши великої шкоди. Коби тільки їх навернення не прийшло за пізно.

Щодо ґри артистів, то се не була властива премієра, тільки проба: бо хто і де бачив таку премієру в театрі, де артисти вперве булиб на тих дошках? З тої точки погляду річ беручи, муситься признати, що вони грали бездоганно, а Блавацький навіть величаво. Публика опускала театр тихо, без оплесків по скінченні ґри. Така поява не все означає, що штука кепська або кепсько ґрана. Бо се може означати також те, що штука за тяжка або що публика просто непривична до того рода штук. В однім і другім випадку критика покликана до того, щоби впливати на зміну штуки і на зміну публики, чого самою злорадністю і злобою ніколи не осягається.

Збираючи вражіння з тої песи і з того, що з нею звязане, давби я такі висновки: Автор песи „Посол до Бога" мав талант потрібний на те, щоб закроїти на великі розміри того рода мистецький твір, але не виказав потрібного на те вкладу праці і з тої другої причини його твір в тім виді, в котрім ми його бачили на премієрі, трудно уважати удатним. Та коли той твір надається до поправи, то не вся критика, яка досі появилася про нього, робить вражіння вилічимої.

Театрально-сценічний бік твору вимагає окремого обговорення.

Осип Назарук.

*) Ненависть до св. Йосафата повстала на тім тлі, що він пламенним словом і посвятою єднав народ для св. унії. Автор підчеркує се повторюваним акордом: „Він душехват." Се історичний термін, уроблений тодішними православними.

**) В повісти або романі виведення таких типів вже не таке небезпечне як на сцені.

Нові видання

Методика праці в марійських організаціях. Реферати виголошені на зїзді оо. Провідників Марійських Дружин у Львові 26 і 27 грудня 1934 р. Накладом Марійського Товариства Молоді у Львові — 1935. Сторін 121 + 7 нпг. Формат 17.5 цм. × 25 цм. Ціна не подана. На початку одна ілюстрація, світлина учасників. З м і с т: Переднє слово. Промова о. Ір. Назарка ЧСВВ — презеса МТМ на отворенні зїзду. Промова Преосв. Кир Івана Бучка, Епископа пом. Львівського. Промова о. Крилош. Д-ра Василя Лаби. Промова Їх Ексцелєнції Впреосв. Митрополита Кир Андрея. о. Голинський Петро (катехит ґімназії в Перемишлі): Марійські орґанізації молоді серед нових трудощів і перед новими завданнями (Стор. 15—25). о. Др. Теодорович Павло ЧСВВ (Маґістер новіціяту в Крехові): Практичне ведення кандидатури Марійських Дружин (Стор. 26—35). о. Микитюк Володимир (Катих. ґімн. в Станиславові): Орґанізація та методика праці в управі Мар. Дружин (Стор. 36—43). о. Д-р Цегельський Ігнатій (катих. ґімн. в Ягайлонському Городку): Методика праці в Марійських Кружках молоді і народніх шкіл (Стор. 44—57). о. Осип Лещук (катих. ґімн. в Раві Руській): Методика праці в Марійських Дружинах середношкільної мужеської молоді (Стор. 58—74). о. Лучинський Йосиф ЧСВВ (ігумен Монастиря у Львові): Методика праці в Марійських орґанізаціях дівчат-служниць (Стор. 75—81). о. Павлюк Іван (катих. ґімн. в Товмачі): Методика праці в Марійських Дружинах середношкільної жіночої молоді (82—94). о. Ір. Назарко ЧСВВ (през. Марійського Тов. Молоді у Львові): Роля духовного Провідника в Марійських орґанізаціях молоді (Стор. 95—104). о. Осташевський Йосиф (парох в Підберізцях): Марійські орґанізації й реколєкційний рух (Стор 105—121). — Видання під оглядом змісту і форми дуже вдатне. Про його зміст пізніше.

Aleksander Kuczera. **Samborszczyzna.** Ilustrowana Monografja Miasta Sambora i Ekonomji Samborskiej. Tom I. Sambor. Nakładem Księgarni Nauczycielskiej w Samborze. 1935. 24·5×17, 492.

В тій великій книжці є 14 розділів. Розділ III говорить про Самбірщину за укр. часів, розділ XIII про укр.-катол. парохію в Самборі й василіянські монастирі в Самбірщині. Обидва розділи написані дуже побіжно. Спис василіянських м-рів у Самбірщині неповний (428—429). Нема згадки про м-рі в Бачині, Біличі й муж. монастир у Ст. Самборі. Невідомий авторови й василіянський монастир у Самборі. Про той то м-р і школу при нім для самбірських Українців появилася окрема стаття підписаного п. з.: Василіяни в Самборі (див. „Літопис Бойківщини". IV. 1934. 31—34). Також неповний спис м-рів у повітах Дрогобич і Турка. Документи до історії василіянських м-рів у Самбірщині й у згад. двох повітах є в Центр. Василіянськім Архіві у Львові, у василіянських Архівах у Лаврові й Добромилі, в Капітульнім Архіві в Перемишлі, в Архіві Перемиських Епископів та в Унів. Бібліотеці у Львові. Перші історичні дати про деякі м-рі невірні. Василіянський м-р і друкарня в Запл. Угерцях відомі вже 1618 р. (див. мою статтю: Василіянська друкарня в Запл. Угерцях. „Літопис Бойківщини". І. 150—154 і окремо, Самбір 1931), а не пізніше, як подає автор (429). У книжці богато друкарських помилок, напр. надруковано: ks. E. Sikorskiego (423) замість: Likowskiego; Rakozę (431) замість: Rahozę. Невірно подано, що св. Йосафат був полоцьким архиепископом уже 1595 р.! Також неправда, що він того року (1595) як полоцький архиепископ разом з митр. Рагозою й еп. Терлецьким та Потієм зробив акт унії з римською Церквою й выслав делеґатів до Риму (431). Взагалі ввесь твір написаний не понауковому й невикористана потрібна література. Зміст книжки сторінок не має. Тому тяжко шукати бажаних розділів. Також нема покажчика місцевостей і прізвищ. Не дивно, що деякі польські вчені направду в клопоті, маючи рецензувати висше названу працю. Зібраного цінного історичного матеріялу в ній богато й се велика заслуга автора, але шкода для історичної науки, що того матеріялу автор не опрацював. — До книжки долучено деякі знимки, напр. характеристичної бойківської церкви з дзвінницею в Гнилій пов. Турка, укр.-катол. церкви в Самборі, три знимки чуд. образу Божої Матері в самбірській церкві й 9 знимок археольоґічних предметів, що їх найшов у самбірськім повіті укр. учений археольоґ д-р В. Кобільник, і знимка давних церк. образів, котрі тепер зберігаються разом із згад. археольоґічними предметами в укр. Музеї „Бойківщина" в Самборі. —

о. Р. Лукань ЧСВВ.

Мистецтво орган Асоціяції Незалежних Українських Мистців. Зошит І. 1935. Річник ІІ. Сторін 24. Формат 23.5×31 цм. В тексті 26 ілюстрацій. Ціна не подана.

Тягнення міліона

Радіо і щоденна преса повідомили льотерійних грачів, що виграна міліона злотих впала на число 87111, приділене одній з краківських колєктур.

Заки зможемо подати більше подрібні відомости про вибранців фортуни, зазначимо нині, що се люди праці, замешкалі в ріжних дільницях краю. Властителі поодиноких чверток щасливого льосу се п.п. Е., працьовниця фабрики ґумових виробів у Вольбромю; П., властитель дрібного підприємства зі Скали під Ойцовом; І. торґівець з Кракова і Ф., замешкалий в Зуранах на Виленщині. Кожда з тих осіб, котра може ще вчера журилася, де знайти середники на полагодження найпильніших потреб, тепер має до розпорядимости 200.000 зл.

Дня 23 травня зачалося тягнення виграних потішення. Є їх загалом 23.515. Отже 94.060 осіб зможе одержати по чвертці льосу до першої кляси 33 Льотерії, без ніяких видатків для себе.

А ґра в 33-тій Льотерії дає ґрачам спеціяльні привілеї, бо крім звичайних чотирох кляс, зі всіми дотеперішними шансами, приносить їм нову шансу в формі безплатного ялинкового тягнення.

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СОЙМ ЗБЕРЕТЬСЯ слідуючого тижня на наради головно в цілі ухвалення нової виборчої ординації до сойму і сенату.

НОВУ ВИБОРЧУ ОРДИНАЦІЮ до сойму і сенату вже виготовили конституційні клюби ББ. Всі спірні справи вирішував преміер міністрів Славек.

РАДА б. ПРЕМІЄРІВ ПОЛЬЩІ (після травневого перевороту) має бути дорадним орґаном президента РП. Перша конференція тої ради відбулася тому рік в Бельведері під проводом пок. марш. Пілсудского в приявї през. Мосціцкого. До неї входять: проф. К. Бартель, полк. Пристор, п. Януш Єнджеевич і проф. Л. Козловский. Так пише польська преса.

В ЖЕНЕВІ зачалася надзвичайна сесія Союзу Народів під проводом большевицького комісара Літвінова. На порядку нарад м. ін. справа спору за Ґран-Чако, справа конфлікту між Італією й Абісинією, справа пограничного спору між Іраном і Іраком й інші. На внесення ком. Літвінова Зібрання С. Н. вшанувало памят пок. марш. Пілсудского хвилиною мовчанки. Крім того делеґати поодиноких держав зложили заяви співчуття.

АВСТРІЙСЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Берґер-Вальденеґ відбув нараду з чеським мін. закордонних справ Бенешом в м. Таборі на Чехословаччині.

МАСОВІ РЕВІЗІЇ перевели австрійські власти між націонал-соціялістами в Горішній Австрії. Поліція знайшла богато компромітуючого матеріялу. В Відні поліція заборонила видавати кілька часописів, які поширювали націонал-соціялізм.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА поділилася в оцінці промови Ґітлера. „Таймс“ і „Дейли Геральд“ уважають її позитивною для справи порозуміння і мира. „Морнінґ Пост“ і „Дейли Телеґраф“ називають промову Ґітлєра мало конкретною і кажуть, що він уникає докладности якраз в тих точках, де ходить про виказання мирового настрою не словами, але практичними предложеніями.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ заявив представникам преси в Парижі, що він вдоволений з вислідів своєї подорожі до Москви. Розмови в Москві і Варшаві причинилися до поліпшення міжнародного положення.

В М. САРАҐОСІ (Еспанія) анархісти й синдикалісти проголосили ґенеральний страйк, бо власти не дозволили їм на конґрес. В звязку з тим анархісти кинули 5 бомб, котрі вбили і ранили кілька осіб. Поліція увязнила виконний комітет анархістів, около 100 осіб.

ЛИТОВСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО запротестувало в Берліні проти того, що німецькі літаки літали над литовською територією.

БОЛЬШЕВИКИ зачали виселювати Фінляндців з провінції Інґрії на далеку північ. В квітні с. р. большевики прогнали кілька сот фінляндських родин. Причина тих переслідувань: нехіть фінляндських селян до колективізації, котру їм накидають комуністичні доктринери.

ЦІСАР АБІСИНІЇ заявив представникови англійської ґазети „Дейли Мейл“ м. і., що Італія шукає зачіпки з Абісинією. „Я засумований і здивований — говорив цісар, — що великі держави дивляться байдужно на воєнні приготування Італії. Чи маю з того витягнути внесок, що Велика Британія, Франція й Італія заключили між собою мовчаливе порозуміння щодо дальшої долі Абісинії? Числю на те, що заінтересовані члени Союзу Народів будуть стерегти того, щоб довести до порозуміння й обминути війну“.

ПРЕМІЄРОМ МАНДЖУРІЇ іменований ґен. Чанґ-Чін-Вей.

НОВИНКИ

У Львові відбулася пресова конференція в Національнім Музею. Дир. Свєнціцький заявив на ній м. ін.: З приводу 30-ліття істнування музею Т-во Прихильників Нац. Музею уладить в нім виставу образів. Управа Н.М. змагає до того, щоб викінчити новий будинок і примістити в нім якслід свої збірки. На те треба фондів, котрі повинна дати суспільність. Після інформаційного реферату дир. Свєнціцького розвинулася дискусія. Бесідники піднесли потребу спопуляризувати високу вартість музейних збірок Нац. Музею, бо суспільність не може дбати про те, чого не знає.

Повітовий Союз Кружків Рідної Школи у Львові видав відозву до українських батьків у Львові і в підльвівських громадах, щоб вони вписували своїх дітей до всенародних шкіл Рідної Школи. Ті школи дають не лише приписане державними плянами знання, але також національне виховання. Вписи до всенародних шкіл Р. Ш. зачинаються с. р. 3 червня і тривають до 8 червня 1935 р. включно.

В Судовій Вишні ще перед 10 літами звинули у вселюдній школі катехитуру. На жаль спочатку занедбали тут сю многоважну справу. Щойно від кількох літ ведуться старання за привернення катехитури. Мабуть у слідуючому шкільному році катехитура буде наново привернена. Надто при вселюдній школі має бути створена вечірня, промислова школа з навчанням науки реліґії.

Фільму „Голгофта” висвітлює у Львові катол. кіно „Пакс“, вул. Францісканська 1 а. „Нова Зоря” подала за іншою пресою, що сю фільму заборонив Епископат Франції. Тимчасом у Варшаві на висвітленні сеї фільми був Апост. Нунцій Ексц. Мармаджі, котрий висловив дирекції кіна „Фільгармонії” подяку за висвітлення сеї гарної й мистецької релігійної фільми. (За „Курєром Львовским”).

Ювилейна Академія в 10-ліття Музею Визвольної Боротьби України відбудеться в Празі 28 с. м. По рефератах про 10-ліття Музею та про Український Дім в Празі відчитають Золоту Памятну Книгу Жертводавців-Добродіїв музею і Фундаторів Українського Дому в Празі. Після промов делеґатів установ і привітів відкриють ювилейну виставу вибраних предметів музею. Головою Т-ва МВБУ є проф. Ст. Смаль-Стоцький, секретарем проф. С. Сірополко. Жертви на Музей Визвольної Боротьби України надсилати на адресу Директора Музею проф. Д. Антоновича: Прага, Нусле, 245, ЧСР.

Поміч американських Українців Рідній Школі. Від 1 вересня 1934 до кінця квітня с. р. прийшло для Рідної Школи зі Злучених Держав допомоги в готівці на 2.500 дол. 50 цн., з Канади на 536 дол. 45 цн. і 7 зол., крім того 80 дол. від невідомих добродіїв. Найбільше прислало „Обєднання Українських Орґанізацій в Америці“.

Український письменник на Закарпатті Василь Гренджа-Донський одержав першу надгороду міської ради в Хусті за історію хустського замку п. з. „Хуст і його славне минуле“.

„Акта гуцуліка“ хоче видати дослідник Гуцульщини д-р Петро Контни. Він зібрав 52 томи матеріялів з оригінальними документами знад Черемоша. Вони приміщені в Державнім Архіві під чч. 1050—1101. Звертаємо на се увагу наших дослідників, що хотілиб занятися економічними відносинами на Гуцульщині.

В Сокалі перевели ревізії й увязнили голову філії „Просвіти“ адвоката д-ра Б. Чайковського та урядничку філії п. О. Лотоцьку. Причина увязнень невідома.

Буря з градом перейшла над грубешівським повітом на Холмщині. На полях і огородах великі шкоди.

Перуни викликали пожежі в Анусині, Жукові, Мельнику й Модрині в пов. Грубешів на Холмщині.

До Березі Картузької вивезли студ. прав Романа Стеця з Городка і вдруге вже Володимира Тимчина зі Стрия.

Вільні лікарські посади. Бюро праці при окружній лікарській палаті у Львові повідомляє, що є вільні посади домових лікарів суспільної обезпечальні в Бережанах, Дунаєві, Калуші, Жидачеві, Майдані і Дрогобичі.

Як було в Кельцах. КАП простує інформації деяких часописів про конфлікт з келецьким Еп. Лосіньским. Всі парохії в келецькій дієцезії дістали обіжники дзвонити підчас похоронів марш. Пілсудского. В Кельцах ґрупа осіб вдерлася на дзвінницю катедри, перевернула паламаря і вилаяла о. пароха, котрий успокоював їх, що будуть дзвонити підчас похоронів. Ніхто не нападав на палату. Се була делеґація з парохії Стравчин в своїх справах.

Памятники марш. Пілсудского мають поставити в Варшаві, Львові, Кракові, Вильні, Лодзі, Ґдині й богатьох інших місцевостях. В Варшаві зібрали на ту ціль відразу 2 міліони зл.

Могилу марш. Пілсудского („копєц”) зачали сипати під Краковом на Совінці.

„Газета Варшавска” перестала виходити. Замість неї виходитиме інший ендецький щоденник.

Увязнили двох польських послів з людової партії, Страхніка з ропчицького повіту і Хощюка з Домброви.

Просимо довжників нашого склепу з церковними річами „Достава” в Тернополі, вул. Руська 14, пересилати наші належності і з всіми справами звертатися впрост до нас до Львова: „Достава”, Львів, Ринок 43, бо наш бувший склеп у Тернополі звинено з днем 1-го травня 1935 р., а п. М. Щурко перестав бути нашим службовиком і не є управнений до яких би то не було інкас.—Дирекція „Достави”, Львів, Ринок ч. 43. 64—1—3

Волинська православна дієцезія має тепер 680 парохій і філій. Богослуження зукраїнізовано в 54 парохіях; в повітах ковельськім і луцькім по 15 парохіях, в рівенськім 6, в дубенськім і володимирськім по 4, в кремянецькім 3, в здолбунівськім, горохівськім і костопільськім по 2, в любомильськім 1.

На Холмщині проф. М. Кіт знайшов печатку, вириту на круглім кремені, в промірі 5 × 5.5 цм. Вона подібна до нашого тризуба. Ся печатка наших прадідів на Холмщині походить з камяної доби. Виходить, що вже в початках наших племен треба шукати початків нашого тризуба, а не в Византії.

Почтові скринки завели при автобусах на Волині на шляхах Луцьк-Ковель і Луцьк-Дубно.

В добродійній фондації Зільберштайна, котра належить до жидівської віроісповідної громади у Львові при вул. Ягайлонській 4, вибухла серед ночі петарда, підложена в годиннику електричних проводів, в коридорі, недалеко головної брами. Вибух зробив шкоду в складі порцеляни.

150 овець погибло від холоду і снігу на полонині „Зброди” на Гуцульщині.

Заяць сполошив коней, що везли віз з соломою в Трикінцях коло Рівного. Віз перевернувся, трилітний хлопець погиб на місці.

Гумор. — Делікатна розмова. — Панна в крамниці до кавалєра, котрий купує солодощі: Кажуть, що мужчини, котрі люблять солодощі, добрі на мужів. — Кавалєр придивившись панні: Я, панунцю, просивби ще потому оселедця...

Важне для жінок. Катол. священик Йосиф Сун, парох в Ню Сутґаті в Англії, оповістив, що не буде допускати до св. Причастя жінок з мальованими губами. Від того часу не видно там в церкві жінок з мальованими губами.

Англійська радіостація перевела анкету на тему, чий голос найкраще надається до радія. Велика більшість відповідей звучала: „Голос короля Юрія V". Коли анг. король довідався про те, сказав жартом: „Коли зречуся престола, буду заповідачем в радію".

Літаки й самоходи для місій. Кард. Фавльгабер посвятив на летунській площі в Монахії два нові літаки: „Літаючий Хрест", „Св. Йоан" і 10 самоходів на потреби катол. місій.

Німецький цісар Вільгельм II тяжко занедужав. До Дорну візвали членів роду Гогенцоллєрнів, що перебувають в Німеччині.

На 5 літ вязниці і 110.000 нім. марок гривни засудив берлінський суд катол. монахиню з монастиря св. Вінкентія в Павльо за те, що мала перепачковувати до Голяндії гроші на ціли кат. місії. Крім того німецький державний скарб стягне собі 250.000 марок, вивезених закордон монастирями, від добродійного союзу в Кельні.

Монах, що знав 54 мов, о. д-р Уйлен Кенб, помер недавно в Англії.

Міжнародний конґрес катол. лікарів відбудеться від 30 травня до 2 червня с.р. в Брукселі. Конґрес зачнеться Службою Божою в церкві св. Михаїла. Відповідну проповідь виголосить о. Верден Т. І., доктор медицини. В програмі конґресу м. ін. відвідини медичного виділу університету в Льованії. Орґанізацією конґресу займається Société Medicale Belge de Saint Luc.

Винахідник Марконі перевів проби наглого задержування самоходів на віддаль... Дослідам приглядався Муссоліні.

На засланні в Сибірі помер Яков Петрович Гребенщиков, ревний бібліотекар Державної Бібліотеки в Петербурзі. Хоч був пролетарського походження, попав в неласку у больш. влади і вона відорвала його від його праці.

Голод загрожує 200.000 мешканцям стейту Ілінойс в ЗДПА внаслідок недавного буревію, що засипав піском великі простори. Домагаються негайної помочі правительства.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 1,000.000 зл. на ч. 87111; — 50.000 зл. на чч. 109975, 143170, 145941, 176114; — 10.000 зл. на чч. 83910, 129765, 54690, 78952, 95266, 160248; — 5.000 зл. на чч. 59037, 80036, 109612, 144248, 145337, 158426, 31726, 35475, 35874, 57907, 101419, 149264, 2237, 31232, 42818, 53032, 56501, 66044, 146228, 158946; — 2.000 зл. на чч. 12810, 16002, 16152, 19743, 37502, 43337, 66402, 70227, 72937, 74200, 75265, 82159, 97833, 100060, 110776, 122001, 133432, 143267, 146705, 164610, 166731 , 173282, 178258, 183505; — 1.000 зл. на чч. 408, 14310, 17289, 18732, 21750, 25106, 35750, 58467, 62912, 65829, 67336, 67545, 69585, 70789, 72172, 73533, 78437, 83551,

Політичний гумор. — Арабський мудрець Ібн Джемал прочитавши в газетах, що у Франції при виборах побідили комуністи, сказав: Бачу, що представники порядку голосували в повнім безпорядку проти представників безпорядку, котрі до виборів явилися в повнім порядку.

ЖЕРТВИ

Коопер. „Підгірянка", Пнів, п. Надвірна зол. 5 на Яворівщину і зол. 5 для Ген. Тар.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

День Української Кооперації відбудеться сего року 30 червня.

Новий тип упімнень для платників податків. Міністр скарбу видав новий розпорядок, щоб відтяжити дрібних платників від зайвих екзекуційних коштів. При стяганню коштів упімнень, що не перевисшають 1.50 зл., не будуть дочислювати додаткові оплати. Скарбові уряди будуть висилати упімнення почтовими картками, котрі не потягають за собою додаткових коштів.

Кінець значіння анонімів. Скарбові власти часто накладали податки на підставі анонімових доносів. Найвищий Адміністраційний Трибунал рішив в одній справі, що аноніми в податковій процедурі не мають ніякого значіння. Платник навіть необовязаний доказувати неслушність анонімових закидів. На основі сего рішення мін-во скарбу видало відповідний обіжник.

Дефіцит державного буджету Польщі в місяці квітні, то значить в першім буджетовім місяци на рік 1935/36, виніс 23,300.000 зл.

Англійський економічний орган „Фінаншіел Нюз" пише, що цілий світ зброїть Німеччину на кредит, але мимо того мабуть незабаром Німці стануть перед питанням, відки взяти дальших кредитів. І тоді може прийти в Німеччині до дуже радикальних потягнень. Та невідомо, чи й вони поможуть.

Мандрівка капіталів стає щораз більше загальним проявом на цілій кулі земній і свідчить про велике занепокоєння посідаючих кляс всіх суспільностей.

Вакаційні оселі в 1935 р.

Комісія Виховних Осель і Мандрівок при Українськім Краєв. Т-ві Охорони Дітей і Опіки над Молодю у Львові організує літом 1935 р такі оселі:

Для дітей до літ 14:

1. На Остодорі к. Підлютого — від 21. 6. — 19. 7. — дів. Оплата: 45.— зл. Зголошення приймає: М. Фіголь, Львів, Марка 20.

2. На Остодорі к. Підлютого — від 22. 7. — 19. 8. — хлоп. Оплата: 45.— зл. Зголошення: І. Кліщ, Львів, вул. Хлопіцького 26.

3. В Старяві к. Хирова — від 19. 6. — 16. 7. — хлоп. Оплата: 40.— зл. Зголошення: І. Кліщ, Львів. Хлопіцького 26.

4. В Старяві к. Хирова — від 18. 7. — 14. 8. — дів. Оплата: 40.— зл. Зголошення: І. Шухевич, Львів, Сикстуська 58а.

Для молоді вище 14 літ:

5. На Соколі к. П. — від 21. 6. — 16. 7. — жін. Оплата: 40.— зл. Зголошення: І. Шухевич, Львів, Сикстуська 58а.

6. На Соколі к. П. — від 20. 7. — 14. 8. — муж. Оплата: 40.— зл. Зголошення: М. Гресько, Львів, Городецька 95 „Пласт".

7. На Поляні к. Космача — від 24. 6. — 16. 7. — муж. Оплата: 35.— зл. Зголошення: Б. Павлюк, Львів, Потоцького 110.

8. В Ісакові н. Дністром — від 24. 6. — 16. 7. — муж. Оплата: 35.— зл. Зголошення: М. Гресько, Львів, Городецька 95.

Для фахово-працюючих жінок:

9. В Рожанці к. Тухлі — від 1. 8. — 17. 8. Оплата: 20.— зл. Зголошення: І. Пеленська, Львів, Міцкевича 11.

Рати оплати до всіх осель слід надсилати тільки до Земельного Банку у Львові на к-то П. К. О. 050.017 з виразним зазначенням: Комісія Виховних Осель і Мандрівок (КВОМ) з поданням свойого прізвища та оселі на яку зголошується. Рати мусять бути зложені перед відїздом на оселю. Всі, що залягають з оплатами за минулий рік, мусять вплатити перед відїздом на оселю повну оплату за р. 1935, а залеглу оплату вирівнувати щомісячними, рівними ратами починаючи від 1. 5. ц. р.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.35 зл. Золотий доляр 9.25—9.30. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 1.72—1.78; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.25; 1000 рум. левів 30.00—32.00 зл.; 100 австр. шілінгів 101 зл.; англ. фунт стерл. 26.00 зл.; 100 швайц. франків 172.00 зл.; гданський гульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 42.—44. зл.

Набіл. Маслосоюз платив 24. V. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яець 2.35 зл. Тенденція на яйця сильна, на молоко і сметану слаба, на масло вичікуюча. Пастеризоване молоко з дост. до дому у Львові 1 л. 24 гр.

ЗБІЖЕВА БІРЖА

Ціни в зл. льоко:	Підволочиська:	Львів:
Пшениця одноціла	18.00—18.25	19.75—20.00
Пшениця збірна	17.00—17.25	18.75—19.00
Жито одноціле	15.00—15.25	17.00—17.25
Жито збірне	14.50—14.75	16.50—16.75
Ячмінь сівний	14.75—15.00	
Ячмінь на мливо	13.25—13.50	15.25—15.50
Кукурудза	22.00—22.50	
Овес одноцілий	18.00—18.50	20.00—20.50
Овес збірний	16.00—16.50	18.25—18.75
Гречка на мливо	17.25—17.75	
Гречані крупи	30.00—32.00	
Ячмінні крупи	25.00—26.00	

Інші курси незмінені. Тенденція назагал легко звишкова.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Куплю машину до писання добру хоч уживану. Ціну й адресу прошу подавати до Адміністрації „Нової Зорі" для В. М. 30—3—4

КІНА

ПАКС: Голгофта.
АПОЛЛЬО: Не хочу знати хто ти.
АТЛЯНТИК: Хлопці з площі зброї.
КАСИНО: Шукачки золота.
КОПЕРНИК: Катюша.
МАРУСЕНЬКА: Жид Зіс.
МІРАЖ: Схід сонця і Чібі.
МУЗА: Два гільтаї.
УТІХА: Том Еліов, очайдушний ковбой і Іридія.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. — Львів, четвер, 30 травня 1935. — Ч. 39 (837)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Поважна загроза для Европи

Римський кореспондент парижського щоденника „Тан" пише: Італійська преса віднеслася позитивно до промови Гітлєра. Перед нами питання, чи французько-совітський договір не вплинув на добре відношення Італії до слів канцлєра. Дуже численні італійські круги уважають зріст совітського впливу в деяких краях поважною загрозою для Европи. Італія відноситься неприхильно до надто активного вмішування СССР в европейську політику. (На тему поважної небезпеки, яка загрожує зі сторони большевизму, містимо в сім числі „Нової Зорі" вступну статтю. У нас ширять большевизм робітники, що вертають з Франції).

Переслідування духовенства на Україні

Комітет допомоги голодуючим в СССР, що працює під проводом віденського кардинала Інніцера, одержав свіжі вісти з України: В Одесі засудили на тяжкі роботи і 10-літне заслання отсих катол. священиків: пралата о. Йосифа Крушинського та оо. Лаврентія Вольфа, Йоана Альберта, Антонія Гопфмана, Йоана Тавберґера й Рафаїла Льорав. Всі священики обвинувачені за уділювання помочи голодуючим з допомогових фондів ззакордону. На Соловках перебуває тепер 14 засланих катол. священиків. — (КАП).

Нова католицька фільма

про сучасного пустиножителя на Сагарі.

У Франції приступили до збирання фондів для створення великої фільми про життя о. Карла де Фуколя, пустиножителя в Ґоґґарі на Сагарі. Фуколь дуже популярний у Франції, де уважають його за найбільшого аскета і героя сучасної доби. Богато католиків почитає його як святого, хоч він ще не канонізований і навіть не беатифікований. Нова катол. фільма буде називатися „Зов мовчанки". Опрацьовувати її буде знаменитий режисер Лев Пуаріе. Він виголосив в Парижі виклад про сю фільму, котру підґотовляє комітет ім. Карла де Фуколь.

Комуністи у Франції

Французька преса подає за комуністичними жерелами орґанізаційний стан французьких комуністів. Французька комуністична партія має 50.000 членів, які платять вкладки. При помочи тих членів ком. партія має вплив на інші французькі орґанізації. В 1932 р. комуністична ліста зібрала підчас виборів 900.000 голосів. Се є 10% всіх голосуючих. Між членами французької комуністичної партії є: 15% робітників, 35% урядників, 30% безробітних, 20% чужинців. Вся Франція поділена на 200 округів, котрі обіймають 2.400 орґанізаційних клітин. Орґанізації комуністичної молоді в Франції мали при кінци 1934 р. 10.000 членів. Все те викликає очевидно пропаґанда, а не нужда, бо Франція належить до найбогатших країн світа. До того причинилася преса, платна большевиками.

Перша диктаторка в Европі

Велика княжна Люксембурґа, Шарльотта фон Нассав, замужна за кн. Феліксом Бурбон-Парма, завела економічну й політичну диктатуру в своїй мікроскопійній державі з 465.000 піддапих. З огляду на те, що Люксембурґ се один цловий обшар з Бельґією, після девальвації бельґійського франка обнижено вартість люксембурського франка на підставі закона з 1915 р. Опозиція, до котрої належить 22 послів на всіх 54, виступила проти того закону. Тоді премієр Бех предложив соймови новий закон „про компетенцію виконної влади в економіці". Сойм і сенат приняли се більшістю 32 голосів. Недавно премієр Бех предложив соймови закон „про оборону істнуючого політичного і суспільного ладу". Новий закон забороняє люксембурським горожанам належати до революційних партій під загрозою вязниці від 8 днів до 5 літ і гривни від 50 до 10.000 люксемб. франків. Ні посол, ні урядник, ні учитель, ні вояк не можуть належати до револ. партій. Новий закон ділає взад, бо всі посли, що належать до револ. партій або були з ними в союзі, тратять мандати. Сей закон увійде незабаром в життя. Він матиме обовязуючу силу до 1. V. 1937 р.

Предсказання італійського генерала

З Риму доносять: Заступник міністра війни ген. Байстроччі заявив в сенаті, що Італія розпоряджає армією в силі 600.000 людей, а в потребі може змобілізувати 8 міліонів вправлених войовників. Коли вибухне війна, ніхто не знає, та можна твердити, що вона вибухне несподівано, по кількадневнім політичнім напруженні. Отже треба бути готовим. Будуча війна не буде позиційна.

Тигр перед мікрофоном

З приводу королівського ювилею в Анґлії для розвеселення дітей передавали в радію „концерти" з зоольоґічних огородів. Перед мікрофоном виступали попугаї, малпи, тюлені, льви, слоні і взагалі всі звірята, що видають звуки. „Концертували" також крокодилі, шипіли змиї і т. д. В зоольоґічнім огороді в Бельфасті, коли радіотехнік уставляв мікрофон, тигр уважно придивлявся тій операції. В одній хвилі скочив вгору і кігтями та зубами вчіпився за ногу техніка. Мимо розпучливої оборони тигр втягнув техніка до клітки крізь щеблі. На крик нещасної жертви прибігли дозорці та вистрілами з револьверів і батогами відогнали тигра. Радіотехніка в тяжкім стані відвезли до шпиталя. Все те передавав мікрофон. Діти замісць реву тигра почули, як хрустіли кости в зубах тигра і як верещав нещасний радіотехнік в лапах тигра.

Достатне життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні звязки
Економ. незалежність
Реальні користи
запевните собі — складаючи свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Большевизм

Його історія і його суть.

З приводу скріплювання його підложжа.

На нашу думку — хибний тепер вже майже загальний погляд, що небезпека від большевизму минула. Правда виглядає якраз навпаки: небезпека від большевизму росте, бо росте ґрунт пригожий для розвалу. Возьмім під увагу наш край. З виїмком урожайного Поділля скрізь небувалий ще недостаток, котрий в богатьох околицях переходить в голод. Верства ремісника в крайній нужді. Інтелігенція з малими виїмками також. На тім тлі тим чорніше представляється безвиглядність на полі політичнім. Вже в липні зачнеться довша або коротша аґонія дотеперішних політичних партій і ріжних їх орґанізацій, що дуже скріпить число незадоволених. Все те навантажене надмірними „суспільними обезпеченнями", яких не видержалаб довго навіть суспільність далеко богатша. І так є не лише на українській території в Польщі, але й дальше, в самій Польщі.

З тих причин мимохіть звертається пильну увагу на всякі голоси про большевизм, котрі лунають в сій державі, бо з тих голосів можна робити висновки, наскільки суспільність, невколисана до сну в обличчі найстрашнішої небезпеки.

Проф. Станислав Ґрабский виголосив недавно виклад п. з. „Пятилітка і колхози". Виклад відбувся в великій салі львівського університету при численній участи інтеліґентної публики. Переважала молодь обох полів, в тім богато молодих Українців.

Зміст викладу був такий:

Ленін перевисшав всіх большевицьких провідників силою волі й активности. Він збуджував захоплення серед сторонників, переполох серед противників. Ленін визначався великим реалізмом і розумінням окруження. Був се чоловік західної культури. Належав до тої тоненької поволоки російської інтеліґенції, що ніколи не зрослася з рештою російського народа. Ленін був передовсім тактик, не доктринер. Чиста марксівська доктрина голосила, що треба знищити дрібне міщанство і селянство. Одначе Ленін вичув, що большевики виграють домашну війну, коли зеднають собі селян. І тому не рушив селянської приватної власности, котра збогатилася розібранням фільварків. Ленін не націоналізував землі, не відбирав селянам землі. Він зрозумів, що селяни приймуть навіть большевизм, щоб лиш їм не відбирати землі. З арміями Денікіна, Колчака й інших реакційних ґенералів вертали властителі забраної зем-

лі. Селянин не вірив власникам фільварків, котрі голосили, що після упадку большевиків прийде черга на рільну реформу. Маси російських селян були за большевиками. Тому білі армії, коли приходили на властиво московську територію, потерпіли погром.

Після закінчення горожанської війни большевики зачали реквірувати збіжжа по селах. Треба було дати їсти містам. Наслідок був такий, що хлопи нищили засіви. Пізніше селяни сіяли лише тілько, кілько потребували на прожиття. Прийшла посуха, неврожай, вкінці голод. В 1922 р. голод був такий страшний, що в олександрівськім повіті на Україні по офіціяльним даним були випадки людоїдства. А треба знати, що олександрівський повіт се найбогатша околиця загосподарована німецькими кольоністами. А що діялося деінде?

Ленін змінив напрям політики. Привернув вільну торговлю, ремесло і старався притягнути чужі капітали до СССР. Він хотів оживити господарське життя поворотом до капіталістичних метод господарки. Та доба большевицької господарки відома під назвою „Неп“ (Нова економічна політика). „Неп“ мав бути відпочинком на шляху до комунізму. То було зручне потягнення. Селяни забули трохи про голод. В часі Непу зачала творитися по селах нова верства заможних селян. Енергічні, розумніші селяни потрафили дійти до добробуту. Зачалися творити нові. фільварочки. Та нова верства робила натиск на правительство. Промисл малів без допливу нових капіталів. В 1922/23 р. продукція російського промислу була менша як в 1914 р. Треба було пустити в рух копальні, фабрики, а тут не було машин. Тому большевики комасували після війни фабрики, щоб заступити знищені части машин. Ленін хотів притягнути західноевропейський капітал, та се не вдалося. Капіталисти-концесіонарі боялися, бо бачили, що з большевицькою державою тяжко співпрацювати. Тактика Леніна не вдалася. Господарське життя зачало корчитися. Большевики зачали війну з цілим світом і хотіли накинути свою віру цілому світови та хотіли створити нову цивілізацію. Та російські селяни не хотіли того розуміти.

Побіч державної совітської влади була в Москві ще друга влада над большевиками цілого світа: к о м і н т е р н. Такого ще не було в історії людства. Комінтерн має величезні матеріяльні середники. Комуністи вірили, що або вибухне світова комуністична революція або настане упадок комунізму в Росії. Одначе в 1921 р. заломився зріст комуністичної пропаґанди в світі. Комуністичні ряди в Европі сильно змаліли. І то якраз після варшавської битви в 1920 р. Плян большевицької офензиви не вдався. Большевики хотіли передертися через Польщу, получитися з Німеччиною і зробити в Німеччині комуністичну революцію. Від часу програної битви під Варшавою заломилася большевицька аґітація в Европі.

Відтак помер Ленін. Прийшли до влади інші люди. А ті нові люди зрезиґнували з світової революції тимбільше, що в Італії обняли владу фашисти, в Німеччині гітлерівці та що в Анґлії робітники заявилися за консерватистами. С т а л і н рішив дати спокій Европі. Нехай вона жиє по свому а совітська Росія по комуністичному. Сталін звернув головну увагу на унезалежнення державного життя совітів від зносин зі світом. Се головна теза сталінівської політики. Пятилітка має дати Росії сю самовистарчальність. Йшло про те, щоб не допустити до руїни совітського промислу внаслідок браку капіталів. Треба було створити власні капітали створенням власного тяжкого промислу.

За час від 1927 до 1930 р. вдалося совітам розбудувати власний промисл під кількостевим оглядом. Большевики розголосили світови, що вартість їх продукції піднеслася о 180%. Одначе вони продукували передовсім машини і знаряддя а не предмети першої потреби. Продукція машин була конечна тому, щоб обновити совітські фабрики. Бо машини псувалися. 30% ткацьких машин мало поверх 30 літ. Розвій металюрґії пішов в напрямі механізації рільництва. Сталін рішив форсовно колективізувати рільництво. Утворено колхози для спільної й масової рільничої продукції. Се діялося ніби добровільно. Одначе хто не хотів йти в колхоз, того вивозили на Соловки. Сталін проголосив, що кулаки (заможніші господарі) призначені на смерть. Їх виселювали на каторжні роботи, масово розстрілювали і маєтки їх конфіскували.

Колективізація поступала вперед. В 1924 р. було 13.000 колхозів, в них 135.000 господарств. В 1932 р. було вже 220.000 колхозів, котрі обіймали 14,000.000 господарств і 92 міліони гектарів обсіяної землі на 144 міліони гектарів всеї засівної площі СССР. Праця в колхозах відбувалася тракторами.

Два або 3 роки тому відвідав мене у Львові большевицький посол з Варшави Антонов-Овсієнко. Я просив його пояснити на що на Україні густо залюднений винищувати коней і заступати їх тракторами, котрі що хвиля псуються. Трактори добрі в зауральських рідкозасених степах, а не на Україні, де таке густе населення. Антонов відповів, що большевики бажають, аби селянин не перепрацьовувався, щоб працював лиш 8 годин. Та я зрозумів, що большевикам йде про що інше. Їм йде про те, щоб з а т е р т и р і ж н и ц ю між містом і селом як найдокладніше. Вони хочуть відібрати селянинови надію повороту до самостійного господарства, зробити з него державного робітника в рільних підприємствах. Поки селянин має власного коня, може при відповідній нагоді вийти з колхозу і знов зачинати самостійну господарку. А тракторів не можна поділити. Отже большевики завели трактори з мотивів соціяльно-політичних. Число коней в СССР зменшилося з 30 міліонів в 1927 р. на 15 міліонів в 1930 р.

Життя в колхозі тяжке. Колхоз мусить віддати проднадлог державі, крім того мусить дати державі збіжжа на продаж і частину на насіння а доперва що лишиться ділять між членів колхозу відповідно до виконаної праці, а не після потреби і числа членів родини. Положення совітського селянина в колхозі нічим не ріжниться від положення форналя в найгіршім нашім фільварку. Все селянство замінене там на фільварочних робітників. Властитель фільварку — держава.

Найліпша часть селянства знищена: заслана на каторжні роботи, розстріляна або стала „лішенцями“. Се люди, що не можуть дістати ніде ніякої праці. До „лішенців“ зачислені кулаки й їх потомки. Настало загальне зрівнання вділ. Економічні висліди тої господарки нужденні. Нпр. площа засівів обіймала в Росії в 1913 р. 165 міліонів гектарів, а нині лише 134 міліони гектарів, хоч людей прибуло за той час кільканацять міліонів! В 1913 р. зібрали в Росії 816 міліонів цетнарів збіжжа, а в 1933 р. 708 міліонів цетнарів. В 1913 р. припадало на голову населення 7 цетнарів збіжжа річно, а в 1932 р. лише 5 цетнарів. Отже прийшло сильне обниження селянської консумції.

Таксамо невесело представляється стан худоби. Нпр. в 1913 р. було в Росії 60 міліонів штук рогатої худоби, 1928 р. 70 міліонів, а в 1932 р. вже лише 28 міліонів штук! Також число овець зменшилося сильно. Зменшилася й консумція міського населення.

В часописах можемо часто прочитати гарні репортажі закордонних кореспондентів про Дніпрострой і інші большевицькі „досягнення“. Виходить, що большевики щось зробили і то в часі, коли в Европі панує застій. Нам здається, що то щось небувале. Але в тійже Росії панує масове недоїдання. Що совіти нині роблять в промисловій ділянці, то вони лише стараються привернути те темпо промислового розвою, яке панувало в Росії перед війною. Та перед війною росло темпо розвою російського промислу через приплив чужого капіталу. А тепер большевики хочуть надати темпо розвоєви своєї промисловости, але коштом недоїдання власного населення. Вивозять масово збіжжа закордон, щоб дістати машини. Треба було зробити людей невільниками, щоб мати робітників задармо. Від колхозу лекше забрати збіжжа. Ось друга причина колективізації.

Большевики осягнули темпо розвою промисловости загальним обниженням життевої стопи всего населення СССР. В той спосіб добули капітал на розбудову промислу.

Сталін хоче форсовно упромисловити Росію. Большевики роблять се з захопленням, бо все ще вірять, що незабаром дійдуть до добробуту. Та добробут так легко і так скоро не прийде. А не прийде тому, що вся совітська продукція дуже лиха. Німці докладно вистудіювали совітську господарку і ствердили, що якість російської продукції дуже низька. Браків є 30%. Трактори з совітських фабрик псуються вже по 2—3-ох днях. Кошти продукції замість зменшитися, зросли на 5%. Не можеж чоловік робити добре, коли голодний. Сеї проблєми не можна розвязати.

А як зле російський робітник жие, видно хочби з того, що в 1932 р. совітські фабрики випродукували 76 міліонів пар взуття на поверх 160 міліонів населення. Отже навіть по пів пари взуття не випало на одного чоловіка! Також ткацька продукція була низша в 1932 р. як в 1913 р.

Лише пропаґанду мають большевики знамениту. Але пропаґанда може ділати лиш короткий час. Робітник не може бути ситий від пропаґанди. Совітський робітник працює гірше, бо бракує йому фахового вишколу. Стара інтеліґенція винищена, а ті що остали то лішенці. Тому большевики на ґвалт творять нову технічну інтеліґенцію. Одначе се йде тяжко. Потомки давнішої інтеліґенції не мають доступу до шкіл. До шкіл можуть йти лиш діти гірших верств населення, які не одідичили по родичах інтеліґентних ціх. Заграничні специ також не можуть вдоволити запотребування. Бо йдуть звичайно такі, які не могли дістати посади в своїм краю. Я бажавби собі, щоб молоді Поляки їхали до Росії як специ. Не маю страху, щоб там заразилися комунізмом. Комунізмом можна заразитися л и ш е з д а л е к а.

Отже що буде в совітській Росії? Селянин став невільником. Большевики осягнули одно: величезний розвій военного промислу. Під тим оглядом виконали пятилітку. Вона дала Совітам оборонну силу. Могутність держави сильно зросла, та добробут населення сильно понизився. Є ріжні ухили на ліво і на право, але маса спокійна. Я думаю, що задоволена. З чого? Отже з того рівнання на найнизших...

Є велика ріжниця між західною Европою і народами на Сході. На Заході пересічний чоловік хоче дорівнати богатшому. В нас навіть найбідніший посилає дітей до школи і хоче, щоб вони осягнули висший життевий рівень, щоб стали „панами“. Східний чоловік поступає інакше. Російський демократ зачинав від того, що покидав цивілізацію: переставав бритися, ходив в нечистих черевиках і подертім одязі. Се були „гасла“ російської демократичної інтеліґенції. Рівнання вділ се відвічна ціха Росії, не України!

До 1905 р. не було в глибокій Росії індивідуальної власности землі. Земля була власністю громади, котра ділила землю між поодинокі родини на кільканацять літ, щоб ніяка родина не могла вибитися і добре загосподаруватися. Ніхто не хотів вкладати ні капіталу, ні праці в рільне господарство, бо знав, що по якімсь часі заберуть йому ту землю. То прикмета східної цивілізації. Адже ідеал Індії се півнагий Ганді в купелевих штанцях.

З того можемо зрозуміти, чому совітська держава істнує так довго. В Европі вірили, що всі держави і народи мусять перейти через ті самі форми державного й суспільного розвою. І Росія вірила, тому розвивала форсовно промисл. Одначе рівночасно розвивався ще скорше соціялізм. Показалося, що не кожда суспільність може розвинути в себе цивілізацію сперту на свободі сумління.

Те що є тепер в Росії то не винахід Лєніна. Большевизм то дальший тяг еволюції російської суспільности. Петро Великий дав Росії покришку німецької цивілізації.

Росія се потомок Візантії, Єгипту, де м. і. був фараонський монополь торговлі. В Єгипті докладно контролювали кілько селянин засіяв і зібрав. Той е т а т и з м, та перевага держави, все те було від віків в Вавилоні, в Єгипті, в Візантії. З Візантії етатизм перейшов відтак і на Росію.

Характеристична льоґіка російської мови: Москаль не каже „я маю“, лиш „у меня єсть“. В него є чиясь річ — часово.

Росія йде своєю історичною дорогою крайного державного етатизму і ненависти до христіянства. Може там буде яка реакція, може впадуть большевики. Але подібна цивілізація як є в Европі там не повстане.

Ми Поляки можемо жити з Росією в добрих взаєминах, та одно треба памятати: що се зовсім інший світ, ворожий христіянській цивілізації. Мусимо бути в ідейнім відпорі проти совітської ідеольоґії. Та на те не вистарчить поліція. Треба узброїти душу суспільности і відгородити її від Сходу. Мусимо творити нашу цивілізацію сперту на ідеалах х р и с т і я н с т в а. Найбільша небезпека се розвій неґативних гасел: про упадок цивілізації, про упадок ідеалів, про розклад демократії, лібералізму. Суспільність опанована неґативними гаслами творить добре підложжа для большевизму. Йде про те, щоб Польща не знайшлася в ідейній лучности з Совітами. Ми зможемо вдержатися, коли зіпремо наше особисте, суспільне й державне життя на засадах христіянської віри. (Оплески).

Виклад проф. С. Ґрабского тривав около 2 години.

Фактичні ствердження в тім викладі на загал правдиві й цінні. Зате є в нім внутрішний фальш: вшехпольський професор і діяч, котрий ціле життя пропаґував нелюдське нищення народу, на котрого землі жив, очевидно не має морального права говорити про спертя боротьби на христіянських засадах — хіба іронічно.

Гумор. — В каварні сидить ґість і їсть т. зв. віденське снідання з яйцем. На дворі паде град. Ґість каже до знакомого власника каварні: Бачите, такий великий град як курячі яйця. — Но, що правда, то такого великого граду нема. — Але є такі малі курячі яйця.

Протоколи Мудрців Сіону

Опінія з Ватикану.

ЖАТ повідомляє: Орґан Ватикану „Оссерваторе Романо“ обговорює в довшій статті вирок в берненській справі про „Протоколи Мудрців Сіону“. Часопис доказує, що се досить смішне, що є ще люди, які вірять в того рода злобні фальсифікати як „Протоколи“, що приписують Жидам злочинні пляни. „Оссерваторе Романо“ пригадує, що були часи, коли противники католицизму послуговалися подібними фальсифікатами в боротьбі з Орденом Єзуїтів, котрому приписували такі самі пляни захоплення влади, подібно до плянів, які антисеміти підсувають Жидам в т. зв. „Протоколах Мудрців Сіону“. Треба дивуватися — каже орґан Ватикану, — що є ще такі легкодушні чи злобні люди, які вірять в подібні смішні „ревеляції“.

З мехіканського пекла

(Наша заграничка кореспонденція)

З дня на день погіршується сумне й незавидне положення мехіканських католиків; се жертви правдиво діявольської ненависти й безбожности теперішнього соціялістичного мехіканського уряду. Доказом сього нехай будуть ось такі події, що наглядно показують фізичне переслідування і заразом правдиво геройську віру мехіканських католиків.

Кілька місяців тому ґурток молодих безбожників зпід стягу „червоно-чорних“, протеґованих теперішним правительством, прийшов близько церкви у місцевости Койвасан і почав в дикунський спосіб провокувати людей, що спокійно вертали по вислуханій Сл. Божій. На ознаку негодування вірних напасники почали стріляти. Убили пять невинних жертв. По сім огиднім вчинку кинулися до втечі. Тоді, на жаль, деякі вірні далися пірвати зрозумілому обуренню, пігнали за втікачами та вхопивши одного з них, злінчували на місци. Сей факт, по правді сумний, що нарід сам на себе бере вимір кари, але зрозумілий тим, що нарід зовсім позбавлений належної йому справедливої опіки безбожного уряду.

Діймаючим моральним ударом для мехіканських вірних є видання несправедливого й тиранського закону про соціялістичне виховання молоді в державних і приватних школах. Останніми часами правительство просто насильно старається перевести в життя сей закон. Крім того пускає в обіг між урядників квестіонар відносно реліґійних переконань кождого. Урядники мусять виповнити квестіонарі всі без виїмку. В тих квестіонарях випитують про віроісповідання урядника, про його реліґійні практики, приналежність до реліґійних товариств, тощо. Від батьків родин домагаються вияви, кілько в них дітей у шкільному віці та до яких шкіл вони ходять. Розуміється уряд всякі інші школи, крім державних і деяких приватних з виразним соціялістичним і безбожницьким напрямом, уважає за нелеґальні. Батьків, що посилають дітей до інших шкіл, карають діймаючо; а коли ті батьки є урядниками, усувають їх з посад без найменшого відшкодування і без пенсії.

У державних і правительством признаних приватних школах всевладно панує виразний безбожницький дух. Для молоді уряджують вистави-представлення з виразною цілю висміяти все, що відноситься до реліґії; просто змішати з болотом все, що дороге кождому христіянському серцю. Стіни шкільних саль прикрашується образами, копіями совітського „мистецтва“, відданого на услуги комунізму й безбожництву. Се не що інше як пропаґанда „без Бога“, огидні і діявольські богохульства, карикатури св. Отця, епископів, священиків і т.д.

Розуміється, що становище мехіканського катол. клиру різко неґативне до безбожного правительства. Се видно наглядно з вказівок, які видав Архіепископ Мехіку Пасхаль Д і я з. Відчитано їх у всіх катол. церквах дня 6 січня б. р. Згідно з тими вказівками мехіканським католикам не вільно ніяк піддержувати або основувати названі школи, у яких панує соціялістично-безбожницький дух. Батьки родин не повинні посилати своїх дітей до таких шкіл, що також відноситься й до тих учнів, котрі вже повноправні. Учителі католики не сміють під ніякими умовами викладати предметів у соціялістичному дусі і можуть учити лиш у тих школах, де соціялістичне виховання не обовязує.

Під теперішну хвилю працює в Мехіку около 2.700 катол. священиків з повною самопожертвою і готовістю кождої хвилі на переслідування і на віддання свого життя за послух св. Церкві й обовязки свого душпастирського уряду. — Се подаємо не лише з публіцистичного обовязку, але й тому, щоби звернути увагу, що такі відносини не виключені й у нас в майбутності, та щоб заздалегідь приготовляти наших вірних на часи, коли треба буде геройської віри й мужности аж до мучеництва. (Н).

З Жовківщини

Потішаюче явище дається у нас завважити під сю пору: а саме у деяких місцевостях, де тому кілька літ панував радикальний чи сельробівський дух, сьогодня можна завважити велике протверезіння. Доказом цього може послужити факт, що в деяких місцевостях зовсім щезає радикальна преса.

Приміром може послужити між іншими село Пристань жовківського повіту, знане з радикального руху ще зперед війни. Ще тому чотири роки було там 39 (тридцять девять) передплатників „Громадського Голосу“, читальня „Просвіти“ була в селі твердинею радикалів, так само кооператива. До читальні, в якій головою і членами були самі радикали, не впускали іншого часопису, лише „Громадський Голос“. Сьогодня в селі остали ще чотири передплатники „Гром. Гол.“, а й ті вже надумуються, чи мають надальше давати себе дурити „Гром. Голосови“. Зате вже є пять передплатників католицьких часописів, між ними кружок Рідної Школи й кооператива, де головно ґуртується сільська молодь, як також нововибраний виділ читальні, до якого ввійшли католики, рішили запренумерувати катол. пресу. Новий виділ читальні поширив значно домівку читальні, збудував вигідну сцену, в читальні на чоловім місци висить образ Божої Матери, а на столі застається катол. часопис, який покищо беруть від о. Пароха. При читальні оснував новий виділ духову орхестру, яка сего року на Великодні Свята грала в церкві на Богослуженні і в часі обходу довкруги церкви і другого дня в часі походу на стрілецькі могили на цвинтар реліґійні пісні. Другого дня свят кружок Рідної Школи відограв в читальні сценічну виставу. Дівчата члени читальні горнуться до церковного брацтва Серця Христового й вишили на свята до церкви гарний обрус, який перед святами поблагословив місцевий о. Парох у церкві.

Що настав такий стан в селі, се безперечно наслідки Католицької Акції, веденої місцевим душпастирем, що не перестає з проповідниці і поза церквою остерігати своїх парохіян перед погубним впливом радикальної злої преси та поручає добру пресу, що сіє в душах вірних здорове зерно.

Давби Бог, щоб таким шляхом йшла й на дальше праця в читальні, в кружку Р. Ш. і в кооперативі не лиш у Пристані, але по всіх наших селах. Тоді ця праця в Христовому дусі скріпить духово й морально наші села і з ними весь наш укр. нарід для його кращого завтра. Та надіємо повинні памятати, щоби поширяти та передплачувати якнайбільше католицьку пресу.

ЧСР летунською базою СССР.

Рівночасно з підписанням договору взаїмної помочи між Чехо-Словаччиною й совітською Росією підписано між обома державами летунську конвенцію. Вона установляє безпосередне летунське получення між Москвою і Прагою, котре йтиме не через Польщу лише через Румунію. Ся лінія має служити покищо цивільній комунікації. На случай. коли увійшовби в життя договір про взаїмну допомогу совітське летунство має використати чехо-словацькі летунські бази. Се означає просто, що Чехо-Словаччина, котра немає спільних границь з Совітами, в случаї війни СССР з Німеччиною, сталасяб базою совітського летунства.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Молитва в світлі науки

Під заголовком „Молитва в світлі найновіших наукових відкрить" пише „Курер Львовскі" в ч. 139:

Сьогодня повстає новий рід апольогетики. Найновіші наукові відкриття щораз частіше заторкують ділянку релігії. І показується, що замість ослаблювати, як того сподівалися вороги Церкви — ті відкриття радше скріпляють догматичну ділянку віри. Тепер появився апольогетичний твір, що представляє в новітний спосіб, з узглядненням найновіших відкрить, ту справу відношення віри до знання.[1]) Особливо цікаве питання відношення молитви до новітнього знання. В статті „знання і молитва" автор пригадує, що досліди останних часів (напр. проф. Каццамалі з Міляну, д-ра Кільнера) виявили, що сила думки се енергія величезного напруження, котра ділає в просторі. Отже плянове збирання найчистішої думки, котру підносимо до Бога в молитві, овіяної надприродною потугою Благодати, має величезну вартість в індивідуальнім і суспільнім житті. „Хтож дійде — каже А. де Мен — який важний чинник в історії культури людства — тиха, зосереджена молитва? І як дуже може заважити на терезах долі неодного народу той укритий скарб благання й жертви"?

Особливо сьогодня важна ся справа значіння молитви в життю одиниць і народів, бо стрічаємося з закидом непотрібности контемпляційних монастирів. Тимчасом власне в новітнім освітленні тої справи мусимо дійти до висновку, що монастирі се немов акумулятори запасової енергії думки з високим духовим напняттям. Церква в тяжких услівях і хвилях для людства черпає з тих запасів духової сили і скріпляє нинішних людей, що упадають під тягарем життя і так дуже потребують надприродної помочи.

[1]) P. Tiberghieu: La Science mene-t-elle á Dieu? (Чи знання веде до Бога?).

Англія й Німеччина

Ключ мира в руках Англії.

Лорд Сновден пише в органі „Дейли Мейл": Европа скоро котиться до війни. Зброєння ростуть безпримірно. Воєнні порозуміння й договори взаїмної помочі творять стількож причин до війни. Коли Европа котиться до катастрофи, то її всеж таки може відвернути зміна в політиці. Ключ мира в руках Англії. Вона може ще винести держави на правильний шлях. Більше ніж колинебудь політикою Англії повиннаб бути приязнь з Німеччиною. Се зовсім не означає сварки з Францією або з яким небудь іншим краєм. Континентальні спори не представляють для Англії життєвого інтересу. Англія повиннаб перестати йти на шнурку Франції й Італії та перестати дразнити Німеччину. Вона повиннаб прислухуватися до німецьких домагань за рівність і навіть до претенсій Німеччини в справі кольоній і мандатів. Така політика Англії зберіглаб мир, бо, колиб край, звязані з нею союзами, не могли більше рахувати на її поміч, вони захиталисяб в дальшім веденні своєї воєнної політики.

Українська Парляментарна Репрезентація

про запроєктовану виборчу ординацію до законодатних установ.

І. УПР, розглянувши проголошені досі проєкти нових виборчих законів до сойму й сенату стверджує, що ті проєкти в теперішній дійсности цілковито позбавляють український нарід можливости мати своє належите заступництво в законодатних установах держави. Виборчий законопроєкт до сойму відбирає виборцям право вільного зголошування своїх кандидатів на послів і тим у коріні нарушує свободу виборів. Це нарушення свободи виборів особливо наглядне відносно українського народу, бо виборчі колегії, які повинні устійнювати кандидатури на послів мають бути так складені, що не дадуть можливости українському народові свобідно й самостійно висунути своїх кандидатів. Зокрема проєктовані виборчі колегії суперечать рівности й безпосередности виборчого права, забезпеченого новоухваленою конституцією Р. П. з дня 23 квітня 1935 р., і вводять фактично трьохступневі вибори. Крім цього новий виборчий закон до сойму базується у великій мірі на висліді самоуправних виборів, які на території заселеній українським народом, були переведені сторонничо. Виборчий законопроєкт до сенату яскраво підкреслює вже цілковиту політичну безправність українського народу, бо внаслідок цього законопроєкту майже 7 міліоновий український нарід не мавби змоги своїми голосами вибрати ані одного свого представника до сенату.

ІІ. УПР. стверджує, що ці засадничі тенденції нових виборчих законів до сойму й сенату є діяметрально суперечні з характером і духом тих політичних прав, які належать українському народові в Польщі на підставі природного права до життя кождої нації та які загарантовані йому міжнародніми трактатами, що найшло своє потвердження і в новій конституції.

ІІІ. Тому УПР. видвигне в законодатних тілах домагання законного забезпечення свобідної волі українського населення при виборі його парляментарних заступників і від висліду тих своїх зусиль узалежнить тактику українських виборців у майбутніх виборах до сойму й сенату.

За Українську Парляментарну Репрезентацію: Пос. д-р Дм. Левицький, голова, пос. Ди. Великанович, секретар. („Діло").

Сталін і внутрішна політика Франції

Підчас недавного побуту Лявала в Москві, Сталін заявив, що він одобрює французьку політику оборони. З огляду на те, що французькі комуністи і соціялісти, котрі заключили спільний фронт проти фашистів, досі виступали завзято проти зброєння Франції, головно дволітної військової служби, вийшла така ситуація, що Сталін мусів інтервеніювати у внутрішних справах Франції. Про сей небувалий досі факт заговорила вся французька преса.

І так комуністичний орган „Л'Іманіте" робить добру міну. Ваян-Кутіріе пише в нім м. ін.: Що може бути більше природне як заява Сталіна на просьбу Лявала, що він одобрює воєнні зброєння Франції? Невже від нього вимагають, щоб він склав противну заяву?... Комуністи не відкидають армії, вони бажають завоювати для працюючих мас право на їх прапор, право на їх армію, право на їх батьківщину. Тому ми змагаємо обернути так звану „невтральну" французьку армію, — в дійсности орудник гноблення робітничої кляси і кольоній — в червону армію. Дальше „Л'Іманіте" пише м. ін.: Розуміється, треба створити грізну воєнну силу проти Гітлера. Одначе французькі комуністи не можуть мати довіря до провідників армії франц. буржуазії. Між офіцирами Вейгана богато фашистів, людей „Круа де Фе", французьких гітлерівців. Сі люди завсіди готові зрадити франц.-совітський договір, щоб єднитися з Гітлером проти СССР.

Провідник соціялістів Л. Блюм пише крайно поденервований в своїм органі „Попілер": Я не можу опамятатися. Чим більше роздумую, тим менше розумію... Значиться, Сталін розуміє й одобрює політику національної оборони, котру веде Франція? Коли він її одобрює, він осуджує тих, що з нею незгідні. Він осуджує тих, що голосували проти дволітньої військової служби, проти надзвичайних воєнних кредитів... Ми все виступали проти того, щоб безпека нації залежала лише від сили її зброї. Сталін признає, що безпека Франції залежить від скріплення її збройної сили. Значиться він признає, що в нашім спорі з французьким правительством мало слушність правительство й видає останньому свідоцтво „благонадьожности".

С. Бріс пише в „Журналі": Безпосередна інтервенція у французькі справи зі сторони секретаря III Інтернаціоналу — факт, що не має прецеденсів. Слова Сталіна викликують вражіння, буцімто III Інтернаціонал відрікається від протимілітаристичної кампанії, котру ведуть у Франції комуністи. Тільки добрий намір робить зносну таку незвичайну інтервенцію. І чи треба пригадувати, що в 1932 р. совіти заключили договір, котрий забороняв їм революційну пропаганду? Занадто добре відомо, як вони дотримали свою обітницю!

„Котідіен" пише: Своїм союзом з Москвою Ляваль поставив Францію в небезпеку. Коли він думає, що добився побіди, то він помиляється.

Г. Дельбек пише в монархістичнім органі „Аксіон Франсез": Основна похибка (помірковаиих партій) в небажанні признати, що совіти не така держава, як всі інші та що її остаточна ціль дальше світова революція і торжество інтегрального комунізму. Для досягнення тої ціли всі средства для большевиків добрі...

Паріжський російський монархістичний орган „Возрожденіе" пише в передовиці: І так головний вислід поїздки французького міністра до Москви се признання комінтерна як сили, що ділає на арені міжнародної політики. Ми не знаємо, яка була ціль Лявала, коли він старався осягнути таку офіційну отвертість Сталіна. В усякому разі тепер ніхто не має права відкидати істнування комінтерну. М. ін.: сей вислід відповідає тому, що в своїм часі заявляло японське правительство і не перестає впевняти нинішний німецький канцлер-президент... Французький міністер покищо уважає можливим, шляхом порозуміння з комінтерном забезпечити порядок внутрі Франції. А Гітлер і японське правительство вже розчарувалися в порозуміннях і думають, що зі світовою революційною організацією треба боротися всіма способами...

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

Літвінов в Союзі Народів

С. Юріс пише в паріжськім органі „Журналь": Мистецтво Літвінова безсумнівне. Сей чоловік доказав, що він знаменито вміє знайтися у всіх положеннях, навіть в таких, що ведуть на каторжні роботи. Вчера він відкривав баль в Кремлі. Сьогодня він вбирає на себе відзнаки первосвященика міжнародної церкви... Розуміється, всякий гріх може бути відпущений внаслідок покаяння і твердого наміру поправитися. А прецінь нічого подібного навіть не просили в Совітів, приймаючи їх до Женеви. Їм просто дозволили виступити в характері сторожів благодати... Новість в тім та, що ера, котру офіційно називають ерою панування права й пошанування договорів, в дійсности веде до торжества тих, хто поставив догму — „шматок паперу". Та вони не всі в Берліні. Найлучший доказ — се той факт, що представники доктрини, котра впевняє, що зобовязання супроти капіталізму не мають ніякої вартости, тепер головує в великім синоді буржуазного товариства...

За чим жалує пані Джонсон

Пані Ема Джонсон б. стенотипістка, котра вийшла заміж за славного летуна Моллисона і також знаменито кермує літаком, сказала з приводу того, що пані Ергардт перелетіла Спокійний Океан: Се величавий рекорд, але що вона з того має? Кілька днів ґазетної слави і поза тим ніщо! Повірте мені, що всі ті предложення виступати на сценах, в театрах і фільмах — се казки. Я сегодня безробітна. Хотіла я бути пільоткою пасажирського літака і навіть кілька разів вже летіла, але пасажири не хотіли зі мною летіти: не мають довіря до жінки. Годяться на те, щоб жінка кермувала ними на землі, але не в воздусі. Жалую, що я покинула свій фах машиністки. Тепер ніхто мене вже не прийме до писання на машині, бо хто хотівби мати таку славну стенотипістку? І що я тепер маю робити? — Здається, що пані Моллисон малаб роботу як господиня в домі свого мужа, але мабуть вона хоче „самостійного" заробкування.

КІЛЬКАДЕСЯТЬ книжочок і брошур виданих „Новою Зорею" і „Правдою" можете одержати за попереднім надісланням 31 зл. 75 сотиків і на почтову пересилку 3 зл. Знижка триватиме вже недовго. Потому ціна наших видань буде виносити знов поверх 60 зл. Подбайте про забезпечення свого оточення в добрі книжки!

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Голгофта

Нова католицька фільма про життя і страсти Ісуса Христа.

Дня 25 с. м. вперве виставлено у Львові в католицькім кіні „Пакс", при вул. Францішканській ч. 1 а, катол. французьку фільму про життя і страсти Ісуса Христа п. н. „Голгофта". Сценарій сеї фільми уложив о. кан. Йосиф Реймон, голова катол. фільмового комітету у Франції, режисерував Дівівіє.

Короткий зміст фільми: Девятого дня місяця Нізам перед святом Пасхи величезні маси народа в Єрусалимі з одушевленням витали Пророка з Галилеї. Бачимо величаву панораму Єрусалиму й чудові околиці його. На тім тлі відбувався тріюмфальний вїзд галилейського Пророка до Єрусалиму. Жидівська рада перестрашена. Коли народ проголосить Галилейця царем, її роля буде скінчена. Другого дня Ісус вигнав крамарів зі святині на превелике обурення жидівської ради. Не помогли ніякі хитрости фарисеїв, щоб скомпромітувати Спасителя перед Римлянами. Отверто боялися виступити, щоб народ не станув в Його обороні. Тоді знайшовся Юда, що видав Учителя... На Тайній Вечері Ісус предсказав зраду одного зі своїх учеників. Дальше були сцени: в Гетсиманії, увязнення Ісуса, відречення Петра, Ісус перед Анною, Каяфою, Пилатом і Іродом, бичування, хрестний похід, смерть на хресті, страшна буря, землетрус і т. д., зложення до гробу. — Воскресення не бачимо. Мироносиці застали вже тільки пустий гріб. Невидимий ангел звістив їм про воскресення. Жовніри повідомили про чудесне воскресення, одначе їм не повірили. Ісус явився ученикам, що йшли до Емауса й апостолам на молитві. Потім Ісус сказав Петрови: „Паси вівці мої". Вкінці бачимо велике стадо овець і велике число людей, що пішли за Христом.

При оглядянні сеї фільми мимоволі пригадалася фільма на ту саму тему анґлійського режисера Сесіля де Мілля п. н. „Цар царів". Людина анґлосаської раси дала фільму монументальну і маестатичну. На ній представлене життя Ісуса, чуда, муки, смерть і воскресення, а все те з великим епічним спокоєм. Величаві декорації, історичне тло добре представлене. Неґативні сцени займали розмірно менше місця. Фільма видержана в ясних тонах.

Натомісць продукт французької раси фільма „Голгофта" представляє передовсім неґативні сторони. Вони залишають сильніше враження від позитивних сцен. Крім одушевленого витання Ісуса при вїзді до Єрусалиму, що відбувався в яснім освітленні, майже всі інші сцени відбувалися в ночи або в півтемряві, що підчеркувало таємничість акції. Місцями було навіть зовсім мало видно, тільки самі сильветки осіб. Прегарні краєвиди; особливо гарна палестинська рістня, дерева з фантастичними формами. Ісус Христос представлений як скуплений в собі Володар душ, котрий владно йде до храму свого Батька і виганяє з нього крамарів в святім обуренні. Ся сцена представлена дуже драматично. Подібно представлені всі збірні сцени. Трагізм ситуації зростає постійно аж до хвилі смерти. Страсти і смерть представлені так драматично, що в кіні чути було загальний плач жіноцтва. Деякі жінки голосно хлипали. — Соняшне закінчення оповістило про тріюмф Христової науки.

Властиво ні одна з діевих осіб не мала більшої ролі. Сцени чергувалися одна по другій зі значною скорістю. Вся увага глядачів звернена на акцію, а не на особи, котрі виступають назагал в темнім освітленні. Крім особи Христа замітні ще під оглядом сценічним Петро, Юда, Каяфа й Ірод. Слабше виглядає Пилат. Жіночі постаті виступають так коротко, що не годен їм приглянутися.

Ся фільма впливає своїм таємничим тлом, трагізмом і масовими сценами, добре виведеними. Вона повна темпераменту. Темпераментні Французи відтворили добре темпераментних синів Ізраіля. Назагал Жиди представлені в доволі неґативнім світлі. Мабуть тому частина преси пустила неправдиву вістку, що ся фільма заборонена Епископатом Франції... Технічне виконання образів на високім рівні. Зате звукова апаратура невиразна. Фільма заслугує, щоб її оглянути. — І. С.

Зїзд „Відважних Сердець"

В великій салі Трокадеро в Парижі відбувся річний зїзд членів катол. орґанізації шкільної молоді „Відважні Серця". Ся орґанізація, істнуюча 6 літ, дуже поширена. Під проводом невтомного діяча й письменника, великого приятеля молоді о. Куртуа (псевдонім Жак Кер =Яків Серце) вона розвивається чимраз краще. Щороку прибувають тисячі нових членів. Тижневик „Відважні Серця", знаменито редаґований та ілюстрований, має понад 100.000 накладу. Підчас сеторічного зїзду відбулося торжественне вручення надгород молодим лявреатам великого конкурсу, зорґанізованого проводом „Відважних Сердець" в порозумінні зі всіми катехитичними орґанізаціями Франції. Понад 4.500 дітей взяло участь в конкурсі, котрий полягав на найлучше продуманих відповідях на анкету, що торкається питань, порушених в катехізмі. (КАП).

Комунікат

Апостольської Нунціятури в Варшаві в справі обрядів і Папської Комісії „Про Руссія".

Апостольська Нунціятура в Варшаві повідомляє: Появилися в пресі і поширилися в публичній опінії, викликуючи замішання і навіть деяке порушення серед вірних гр.-кат. обряду, блудні інтерпретації в справі „Моту пропріо" Квам соллиціта, виданого Св. Отцем в дні 21 XII 1934 р. про Папську Комісію „Про Руссія" і про видавництво богослужебних книг для словянського обряду. — На підставі тих інтерпретацій Апост. Столиця, промовчуючи в „Моту пропріо" висше наведений гр.-кат. обряд і згадуючи лише обряд словянський (або словянсько-візантійський), малаб давати до зрозуміння, що сей останний обряд заступить і немовби проковтне інший, бодай теоретично, хоч практично істнувалаб дальше назва гр.-катол. обряду там, де він тепер істнує. — Отже Св. Східна Конґреґація заявляє за посередництвом тутешньої Апост. Нунціятури, що згадане „Моту пропріо" не мало нічого іншого на ціли, як тільки означити на будуче властиві компетенції Папської Комісії „Про Руссія" і Св. Східної Конґреґації, віддаючи по думці 257 канону Кодексу Канонічного Права словянсько-візантійський обряд під юрисдикцію тої останної. В той спосіб ріжниця між поодинокими обрядами, яка істнувала перед появою „Моту пропріо", остає зовсім ненарушена так під оглядом засад як і практично. „Моту пропріо" не говорило про інші обряди, тільки про словянсько-візантійський обряд очевидно лише з тої одинокої причини, що в справі інших обрядів ніщо не змінилося. — Варшава, 22 травня 1935 року. (КАП).

Визнання віри Марконія

Славний італійський винахідник сенатор Марконі се ревний практикуючий католик, що не таїть своїх релїґійних переконань. В розмові з представником аґенції Мундо він заявив: „Тільки сама наука не може вияснити богато річей, передовсім найбільшої зі всіх тайн, тайни нашого істнування. Хто ми? Звідки приходимо? Як входимо в життя? Відколи чоловік зачав думати, зачіпав за ріжні питання, одначе їх не розвязав. З гордістю заявляю, що я віруючий і католик. Вірю в могутність молитви. А вірю в се не тільки як щирий католик, але також як чоловік науки". (КАП).

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Лікарський фейлєтоник.

Лічничі зела

Богато лічничих зел спроваджують у нас з закордону з причини нашого невіжества й непорадности. Коли вже не на продаж (а можнаби з того мати також якийсь дохід), то бодай для власної потреби добре булоб занятися збиранням зел. Господині, що мають свій огородець, моглиб занятися також годівлею деяких лічничих зел і корчів. Для заохоти подаємо примінення деяких зел.

І так листя білої лелії, зберігане в чистій столовій оливі, гоїть всякі опарення. — Березові листки збирається в травні і сушиться на сонці. Їх париться як чай і пється натщо кілька місяців в році, вразі потреби навіть постійно. Вони лічать печінку й артретизм.

Цвіт дикого бозу, сушений, пється як чай підчас впертого кашлю. Він добре очищує кров; повила з дозрілих ягідок бозу лічать жолудок.

Пільні братки збирається вчасною весною і пється засолоджені з молоком. Вони очищують кров і дають гарну свіжу церу.

Корінь курячого зілля, намочений в вині, ділає проти бігунки. — Кінський квасок (щавель) скріпляє волосся.

Сушені малини, запарені як чай, пється щоби пріти.

Листя і цвіти полину лічать успішно жолудкові забурення і помагають травити. Приготовляється їх як наливку на спірті. Також наливка з зелених молодих волоських оріхів лічить жолудок і кишки й улекшує травлення. Відваром з листя волоського оріха миється сивіюче волосся, котре було темне, щоб привернути йому темну краску.

Сок з ягід борівок, присипаних цукром, лічить бігунку; сок без цукру до чаю і води дуже добрий для недужих на цукрицю. Чай з листя борівок пється проти артретизму.

Бурян розкинений по будинках, виганяє щурів, котрі не зносять запаху тої ростини. Також анґлійська мята, розложена в місцях, де є миші, виполошує їх.

Сушені листки шалвії переварити, до шклянки плину додати ложочку ґліцерини й ложочку меду і полокати хоре горло. Сильний відвар шалвії нищить прищі на яснах і приспішує їх тріснення, скріпляє ясна і лічить їх запалення.

Рабарбаровий корінь, дрібно покраяний, намочений в спірті, реґулює жолудок. (По українськи ревінь).

Липовий цвіт обтинається з дерева ножицями. Його париться як чай і пється на ніч на поти.

Італійський копер усуває ґази. Дається його немовлятам. Варений з молоком лічить кашель.

Румянку уживають у нас переважно для немовлят. Закордоном румянок дуже цінять і часто уживають. Румянок сильно розігріває внутренности і побуджує травлення; в болях голови, що походять з жолудка, приносить значну пільгу. Відвар румянку знаменитий до миття ясного волосся, бо зберігає ясну краску.

Ягоди ялівцю збирається дозрілі для кухонної приправи. Наливка з ягід тернини на спірті лічить жолудкові забурення; можна також ті ягоди сушити й парити на чай або свіжі ягоди понаколювати, зложити до бутлі й пересипати цукром. Соку вживається до чаю вразі недомагань жолудка.

Природні ліки з зел лучші ніж штучні. Тому добра господиня заздалегідь має приготовані вдома такі ліки.

В справі ‚Посла до Бога’

Лист до Редакції „Нової Зорі”.

Високоповажанний Пане Редакторе!

Прохаю помістити отсі мої завваги відносно „оцінки“ в „Ділі” пєси Меріяма-Лужницького п. н. „Посол до Бога”.

Прохаю ласкаво не відмовити поміщення цих моїх завваг тимбільше, що Ви в пресі одинокий заняли становище позитивне відносно цієї першої спроби реліґійного фактомонтажу.

Впр. о. Ос. Кладочному у відповідь.

„Невдала вистава” потягнула за собою невдалу критику і то не з боку світської людини, але на жаль священика. В сій критиці повно переступлень Божого Закону. В ній безпощадне „поступування” проти ближнього та лютість (crudelitas), себто злобна втіха в досаді і дошкуленню. Се вкінці можнаб зрозуміти, якби були видні причини такого виступу о. „критика”. Бо поучення, упімнення та перестороги мають відбуватися „тільки з любови і в любові без всякої пакости” — каже католицька етика, якої — гадаю — повинен придержуватися передовсім католицький священик. Одним з найпідліших блудів ума є безпричинове висміювання. Це найгірший рід обиди, що її робимо ближньому , каже св. Франц Салєзій. Та „Діло” поміщуючи сі „вражіння нерецензента”, вважає доцільним „дати голос звичайному глядачеви тимбільше, що це священик”. Чи не впала редакторови „Діла” гадка, що тут священик виступає в ролі, в якій ніколи не повинен виступати?

„Зачнім від прикмет”, каже з глумом о. Кладочний і говорить про „купецьку реклямy” вистави. А видно, що вона була добра, коли він дав себе зловити, він, такий знаток драматурґії й церковної Історії! Зміст пєси „Посол до Бога” — була „нечиста вода”. То не води, а олію в голові треба, щоб зрозуміти, що се були поодинокі картини з життя св. Йосафата повязані з собою в формі фактомонтажу. Не було „знання сценічних умовин і дієві особи були паперові”. Певна річ, що докторат не дає кождому такого знання. А як о. Кладочний льояльно стверджує, що актори „грали на нервах публики”, то з хорими нервами не треба йти на драматичні вистави, бо тоді навіть найкраща пєса буде видаватися „фушеркою”.

Мелетій Смотрицький „робив вражіння жидка-пахтяра або крамаря”, думає о. Кл. певно з виду і характеризації, — бо пахтяр і крамар (хоч о. Кл. певно їх богато знав і знає) не втне такої богословської диспути. Та в ґалерії образів наших Архієреїв в Митрополичій Палаті Мел. Смотрицький виглядає якраз таксамо і на основі його портрету схарактеризовано артиста. Неподобалися о. Кладочному також „Папа, кардинали і король”. Ну щож робити, як о. Кл. знає лише різдвяні вертепи. Не пощадив о. Кл. і суфлєра, мовляв латинські слова він знає зі шкільної лавки...

Отче, треба бути вдячним колишнім своїм шкільним товаришам, які Вам підповідали латину, бо без них, хто знає чи Ви булиб нині рецензентом сеї пєси та заступали, як Вам здається, цілу театральну публику.

О. Кладочний запевняє, що безбожники в Москві рішаться виставити цю пєсу. Се неможливе, але певна річ, що Ваша оцінка реліґійної пєси подобається самому Ярославському, шефові орґанізації безбожників. І коли о. Кл. проповідницьким тоном говорить, що „пекло вистелене добрими намірами”, то ми думаємо, що о. Кл. своїм наміром оплюгавити добру волю і труд акторів-аматорів та Малої Семінарії, приніс пеклови прегарний дарунок, бо перечеркнув Євангеліє про любов ближнього і спосіб навчання його. „Коли хто береться до якогось діла, мусить мати до сього якесь приготування”, каже о. Кл. — справедливо. — Ви, отче, без наукового приготування взялися до критики і тому вийшов скандал у Вас. Може бути, що Ви, „когось радилися, щоби се написати і як се написати”, але се йшло від людей нещирих, хотьби навіть таких, що „були менше витревалі і покинули салю перед закінченням вистави”, але чому Ви не вийшли з „сеї нечистої води” та від „сих паперових акторів”? Ті, що дали Вам сю раду, нині сміються з Вас разом з редактором „Діла”, який помістив сю Вашу „оцінку”. Ми також радилися поки виставили сю пєсу, але у людей, що мають Бога в серці. Сю пєсу рецензували найвисші духовні наші круги і дали апробату навіть на друк її. Рецензував з драматичного боку і директор одного з театрів (не різдвяного вертепу). А що вона не зовсім вийшла на сцені як слід, то причина тому, як самі знаєте, те що виставляли її аматорські сили, що були в п е р в е на театральних дошках. Вони потребують дальшої заохоти і вказівок, але не таких, які Ви подали у своїй злобі забуваючи на слова „ісправляйте духом кротости”. Автор і Ви є майже однолітками, та по кільканацяти літах автор не буде соромитися своєї першої реліґійної драми, написаної в молодому віці, але Ви прочитаєте колись сю свою „оцінку” і зрозумієте з соромом правдивість слів св. Франца Салєзія: „Є серця квасні, гіркі і терпкі з природи. Все, що в них входить, перероблюють вони в подібний собі квас або терпкість або гіркість. Такі, як каже пророк, обертають суд в полин, бо не судять про свого ближнього ніколи інакше як строго і терпко. Такі потребують дуже доброго духовного лікаря”.

Добре булоб, о. Кладочний, вже нині подбати про такого лікаря!

З е н о н Т а р н а в с ь к и й.

Примітка Ред. „Н. Зорі”: Сю відповідь п. Зенона Тарнавського рішилися ми помістити з кількох причин: 1) Се оден з замітніших представників сучасного молодшого покоління нашої інтеліґенції, котре виходить на велику сцену життя, отже суспільности може бути цікаво і важно, довідатися, як реаґує член того покоління на того рода появи, що „Посол до Бога” і на своєрідну критику тої появи. 2) Остра критика все викликає остре реаґування, а на нашу думку лучше, щоб таке реаґування появилося публично, коли критика була публична, ніж щоб обурення бушувало в укриттю. 3) Ми уважали своїм обовязком не замикати уст молодому чоловікові, котрий щиро каже те, що думає.

Учасники міліона

Власником одної з чвертюк льосу число 87.111, на котре впала виграна міліон злотих, є п. Петро Навроцький зі Скали під Ойцовом,

де має ґастрономічне заведення. Вгорі подаємо його подобу.

Пан Н. вже зреалізував в Ґенеральній Дирекції Державної Льотерії належну йому суму 200.000 зл. й улькував її наразі в Банку Краєвого Господарства. В будучности він задумує збудувати чиншовий дім в Кракові.

Тепер ми вступили вже в період 33-тої льотерії, котра, як відомо, передбачує крім звичайних чотирох кляс ще додаткове безплатне різдвяне тягнення. З огляду на великий попит на льоси до І-ої кляси, треба спішитися з набуванням, бо може їх забракнути.

Особливо влекшену ситуацію матимуть ті, котрі здобули т. зв. виграну потіхи, бо набуття льосу до І-шої кляси нічого не буде їх коштувати.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв на послуханні англійське паломництво, що прибуло до Риму з епископами з приводу канонізації анґ. святих Йоана Фішера й Томи Мура. На благодарственну промову Примаса Анґлії Архиепископа Вестмінстеру Артура Гинслі Св. Отець висловив свою радість, що бачить тілько вірних синів з Англії з приводу гарного торжества канонізації анґ. мучеників. Св. Отець по бажав щоб Анґлія, звана колись віном Преч. Діви Марії та батьківщиною св. Петра, перша відчула благословенні овочі опіки нових могутних посередників. Дальше пригадав конечність наслідувати чесноти прославлених мучеників, особливо чесноти потрібні в суспільних умовинах і супроти батьківщини, щоб католики завсіди були перші в виповнюванні обовязків добрих горожан краю. „З правдивою приємністю згадуємо — говорив дальше Св. Отець — що ваш король Юрій V приїхавши до нас на відвідини говорив, що уважає собі за честь мати тілько підданих католиків, в котрих має зразкових і найвірніших підданих. Притім сказав Нам, що тому власне прибув відвідати Нас, бо уважав се за сповнення свого обовязку, хоч Ми дякували йому за відвідини як за чемність. Ми радо згадуємо вашого монарха в таких торжественних для вас і таких потішаючих для Нас обставинах, як ті торжества, що замикають його ювилей“. Потім Св. Отець поблагословив приявних епископів, священиків, монахів, монахинь, вірних, весь край, правлячих і тих, ким правлять і так закінчив: „Окреме благословення даємо вам, щоб ваш край міг завсіди щасливо й успішно сповняти зі своєю і загальною користю ту цивілізаційну місію мира, котру поручило йому Провидіння віддаючи йому до правління таку велику часть світа; окреме благословення передаємо для вашого улюбленого Монарха. Будемо раді, коли він і ваша достойна монархиня в сім Нашім благословенні і в ваших чолобитнях та молитвах, котрі за них складаємо, схотіліб добачити відгомін того загального признання, що товаришило їх ювилеєви, такому дорогому для всеї Великої Британії“. (КАП).

Реколєкції в Вел. Пості відбулися в Дрогобичі для служниць від 18—23. III с.р. під пров. Впр. о. ігумена С. Бараника ЧСВВ. Учасниць 800 осіб. Для дрогобицьких вірних рекол. проводив о. Й. Пеленський ЧСВВ. від 7 — 14 IV. О. д-р Й. Маркевич ЧСВВ. проводив рекол. для вселюдної школи й дів. середніх шкіл сс. Василіянок та для ґімназії „Р. Школи“ в Дрогобичі й для дрогобицьких панів. Останніх було 70 учасників. Реколєкції для дрогобицьких пань 8 — 13 IV. на просьбу тамошнього Мар. Тов. Пань проводив о. ред. д-р Й. Скрутень ЧСВВ. з Жовкви. Учасниць було 120. Підчас реколєкцій для панів і пань в Дрогобичі місцева студентська молодь (мужеська й жіноча) дуже пильно слухала рекол. наук і громадно приступала до св. Тайн. — Від 24 — 29 III відбулися реколєкції в Купновичах, пов. Рудки під пров. Впр. о. ігумена С. Бараника ЧСВВ. з Дрогобича. Село колись дуже зрадикалізоване. Домена посла Роґуцького. Тепер зворот до Церкви. В дочернім селі Рождаловичі гарно розвивається Апостольство Молитви. В тім селі о. ігумен Бараник мав окрему науку й богослуження до Христового Серця. До св. Тайн підчас реколєкцій приступило к. 900 осіб. Науки говорено 2 рази денно. Також у Трускавці, п. Дрогобич, під пров. о. ігумена Бараника відбулися рекол. від 7—12 IV. Щодня 2 науки. На ранніх науках слухачів менше. Богато працювало підчас приготування до купелевого сезону й в купелевім закладі. Дуже пильно слухала рекол. наук молодь і численно приступила до св. Тайн. Всіх к. 1000 осіб приступило до св. Тайн. Є надія, що Трускавеччани, що досі гарно держалися св. Церкви та обряду, ще горячіше та пильно

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НОВИЙ ПРОЄКТ виборчої ординації до польського сойму змінено остільки, що сойм буде мати 208 послів. Додано 8 мандатів. Їх роділено між 4 міста: Краків, Вильно, Катовиці, Познань. Крім того до виборчих колегій висилатиме кождих 500 виборців по одному делеґатови. Підписи тих 500 виборців мусять бути леґалізовані в нотаря.

ДО ВАРШАВИ приїхав новий французький амбасадор п. Ноель і обняв урядування.

ФАБРИКУ МОТОРІВ „Скоди“ в Варшаві купив державний скарб за 9 міліонів зл. Контракт підписали дир. фабрики Умястовский і шеф військового летунства ґен. Райский.

В КАТОВИЦЯХ (польський Шлеськ) воєвідські власти сконфіскували кілька німецьких книжок і мап. М. ін. сконфіскували також книжку Гітлера „Майн Кампф“.

В ЧЕРНІВЦЯХ викрили комуністичну змову. Вона була поширена на всю Бесарабію та північну Буковину. Ромунська поліція перевела численні ревізії серед академічної молоді в Чернівцях і сконфіскувала богато революційного матеріялу.

ВИСЛІД ВИБОРІВ до чехословацького сенату слідуючий: Чеські аґрарники 23 мандати; чеські соц. демократи 20; чеські народні соціялісти 14; католицька партія (о. Шрамека) 11; словацький автономний бльок (о. Глінка, пастор Разус) 11; чеська ремісничa партія 8; чеське національне обєднання (Крамарж і Стшібрні) 9. Разом всі чеські і словацькі партії 96 сенаторів. Німецькі партії здобули 33 мандати (в тім нова партія Генляйна 23). Комуністи 16. Мадярський бльок 5 мандатів. Всіх сенаторів 150.

В ПРАЗІ підписали пресове порозуміння між Чехо-Словаччиною й балтійськими державами: Литвою, Лотвою й Естонією.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР пропаґанди Ґеббельс виголосив промову в часі маніфестації з приводу „Дня німецького мореплавства“. Він сказав м. ін., що нова німецька армія має мирове завдання. Німеччина сперта на сильну армію мусить здобути собі давне становище в світі. Богато вже в тій справі зроблено, та богато ще треба зробити.

АНҐЛІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР в Берліні відвідав німецького міністра закордонних справ Нойрата й іменем анґлійського правительства зажадав докладнішого вияснення в справах, котрі порушив недавно канцлер Гітлер у своїй промові.

РАДА СОЮЗУ НАРОДІВ ухвалила дві резолюції в справі італійсько-абісинського конфлікту. На основі сих резолюцій правительства Абісинії й Італії погоджуються на те, що до 25 серпня с. р. буде покінчене угодове поступування передбачене в абісинсько-італійському договорі з 1928 р. Колиб угодова комісія не прийшла до порозуміння до 25-го серпня с. р., буде скликане засідання Ради Союзу Народів.

В ІТАЛІЇ обходили на днях 20 річницю приступлення Італії до світової війни. В Римі відбулася з того приводу велика парада. В присутности короля, наслідника престола і диктатора Мусолінія відбулося вручення прапорів 16-тьом полкам, котрі після війни розвязано і тепер відновлено.

ПРО ЗАКОРДОННУ ПОЛІТИКУ ІТАЛІЇ виголосив промову диктатор Італії Мусоліні. Він сказав м. ін., що французько-італійський договір з січня с. р. скінчив повоєнний спір між Францією й Італією. Тяжко повірити в можливість обмеження зброєнь. Німеччина буде запрошена на наддунайську конференцію. Відношення між Німеччиною й Італією псує австрійська проблєма. Бо незалежність Австрії се питання европейське і як таке в особливий спосіб цікавить Італію. В Абісинії Італія хотіла мирної експанзії, щоб здобути великі богацтва Абісинії, які лежать безкорисно. Одначе італійсько-абісинський договір з 1925 р. лишився мертвою буквою. Зате Абісинія зачала зброїтися і загрожує італійські інтереси в східній Африці.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ВІЦЕПРЕМІЄР Болдвин виголосив промову в анґлійськім парляменті. Він заявив м. і., що Анґлія вдоволена промовою німецького канцлєра Гітлєра. Заява Гітлєра, що Німеччина годиться обмежити німецькі летунські збройні сили до рівня сил інших західно-европейських держав, покриваєтьсяз тезою Великої Британії. Радіємо — сказав Болдвин, — що Німеччина після переговорів з західними державами приступить до летунської конвенції, яка доповнялаб Локарно.

В МОСКВІ РОЗВЯЗАЛОСЯ Товариство старих большевиків. Воно орґанізувало тих членів комуністичної партії, котрі були в ком. партії поверх 18 літ. В біжучім році мусіли приняти до товариства кількадесять тисяч нових членів. Щоб не повстала нова партія в партії Сталін видав приказ, аби товариство само розвязалося. Так і сталося.

НОВИНКИ

Чому холодніе? З Лондону і Ню-Йорку доносять, що від Ґренляндії пливе на Атлянтійський Океан давно небувала скількість т. зв. ледяних гір. Всі кораблі одержали радієм повідомлення, щоб їхали до Ню-Йорку, беручи якнайбільше полудневий курс. Від великої маси ледяних гір віє холодом на всю Европу і можуть бути великі дощі.

Український Город у Львові (площа Сокола-Батька за стрийською рогачкою) ще не викуплений. Досі викуплено вже 14/20 частин. Лишається ще 6/20 частин на суму 1.260 амер. долярів, котрі треба сплатити в 3-ох ратах. Цілу весну й літом вправляє наша молодь на площі С-Б і вчиться побіджати. Ніодно українське товариство, ніодин український громадянин не повинен відмовитися зложити жертву на викупно Українського Городу у Львові. Жертви слати на адресу: Сокіл-Батько, Львів, Руська ч. 20, з допискою: На Український Город.

Знижки для літників, котрі вертають до дому перед 15 червня і по 1 вересня, будуть такі, як для урядників. Кромі того в часі недільнім і святочнім можна буде їхати з деяких міст в гори й над море також після урядничої тарифи.

Ґрупи туристів, що належать до туристичних клюбів, одержують знижку при переїзді зелізницею 5 осіб в висоті до 33 проц.

18 львівських кін висвітювало безплатно в дні 27 с. м. фільму про похорони марш. Пілсудского. До полудня оглянуло сю фільму около 30.000 дітей, попол. понад 120.000 осіб. Довжезні хвости, що нагадували часи війни, тягнулися під кінами. Люди стояли годинами, серед великого натовпу. Поліція вдержувала порядок. Коло кіна Атлянтик поліція мусіла уживати ґумових палиць, щоб завести лад. Львовяни, котрі вистояли годинами в хвостах, мали передсмак большевицького „раю“, але сим разом з доброї волі.

Гумор. — Уважний кельнер. — Гість: Я вже пятий раз прошу вас принести мені склянку пива. — Кельнер: Вибачте, ласкавий пане, вже шестий раз, я добре вважаю...

Важне для студентів. Комітет Академічного Дому повідомляє, що студенти висших шкіл, котрі бажалиб в червні мешкати в АД, зголосяться в канцелярії Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, вул. Чарнецького 26, в год. 9—13 найдальше до 30 травня с. р.

День Українського Спортовця відбувся в неділю 26 травня б. р. на площі Сокола-Батька у Львові.

Т-во Прихильників Української Господарської Академії в Чехо-Словацькій Республіці розіслало відозву. В ній прохає вступати в члени Т-ва і тим створити матеріяльну базу для вдержання УГА в Подебрадах. Звичайні члени платять річно 330 чеських корон (около 90 зол.), члени жертводавці 100 чеських корон і члени протектори 100 долярів. Т-во фінансує Українську Господарс. Академію в Подебрадах і Український Технічно-Господарський Інститут при УГА. Гроші слати на такі конта: **Poštovni spořitelna v Praze č. účtu 94.806; Živnostenská Banka, Praha** і Земельний Банк Гіпотечний, Львів. Адреса Т-ва: **Společnost' Přátel Ukrajinskè Hospodářskè Akademie, Praha XII, Velehradská 1.IV.**

В Яворові комендант постерунку поліції розвязав загальні збори філії Союзу Українок. Також розвязано нараду УНДО в Яворові.

Посла М. Вахнюка з української радикальної партії (УСРП) засудив суд в Дрогобичі за промову в Попелях на рік вязниці та 2.000 зл. гривни. Внесено апеляцію.

Римо-катол. священика з Тчева на Поморю о. Щепанського суд І-ої інстанції засудив на 2 тижні арешту за те, що він мав сказати підчас проповіди, немов релігію в Польщі переслідують. Окружний суд у Старогарді підвисшив кару на 6 тижнів вязниці. Справу віддано до Найвисшого Суду.

Просимо довжників нашого склепу з церковними річами „Достава“ в Тернополі, вул. Руська 14, пересилати наші належності і з всіми справами звертатися впрост до нас до Львова: „Достава“, Львів, Ринок 43, бо наш бувший склеп у Тернополі звинено з днем 1-го травня 1935 р., а п. М. Щурко перестав бути нашим службовиком і не є управнений до яких би то не було інкас.—Дирекція „Достави“, Львів, Ринок ч. 43. 64—2—3

Нове видання „Слова о полку Ігоря“ появилося накладом московської Академії Наук. Крім вступів і коментаря є в нім дві старі версії, одна фототипічна, та два переклади на російську мову, прозою і віршами.

Батиєві ворота. При закладанні водопроводних рур в Києві відкрили останки воріт старого міста. Думають, що се Батиєві ворота, котрими в 1240 р. ввійшли до Києва Татари.

Свято Жанни д'Арк. В Парижі відбулися в неділю 19. V. 1935 р. величаві торжества в честь Орлеанської Дівиці, Жанни д'Арк. Перед її памятником передефілювало військо та численні праві орґанізації. Комуністи уладили контрдемонстрацію.

Французькі робітники в Бордо, зорґанізовані в Синдикатах Християнських Робітників, обходили торжественно річницю енцикліки Папи Льва XIII „Рерум Новарум“ про робітничу справу.

В Стокгольмі відбувся 25 с. м. шлюб данського наслідника престола кн. Фридриха зі шведською княжною Інґридою. Після шлюбу молода пара відплила до Данії на пароплаві „Даннеборґ“. Відпроваджувало її 36 шведських літаків.

Україна — Огніско 2 : 3 (2 : 1). Чергові змагання за мистецтво львівської окружної ліґи скінчилися заслуженою програною України, котрої грачі не виказали охоти ні грати, ні виграти. Україна є тепер в табелі львівської ліґи на осьмім місци на всіх 10 дружин.

Гумор. — „Добре серце“. — Тату, за дверми голосно жалувався бідний і я дав йому 10 сотиків. — Гарно, синку, бачу, що маеш добре серце. А на що він жалувався? — Та казав, що нині не продав ще ні одного цукорка, хоч смачні.

ніше виповнять свій християнський обовязок. —О. Й. Пеленський ЧСВВ. проводив рекол. також у Ролеві пов. Дрогобич (17 — 23 III) і Кропивнику Старім пов. Дрогобич (31 III — 6 IV). — В Залучі над Прутом відбулися реколекції від 17 — 23 III. під проводом о. П. Жупанського ЧСВВ з Дрогобича. — В Жовкві відбулися реколекції для тамошньої інтеліґенції від 15 — 20 IV під пров. о. проф. д-ра Ісидора Луба ЧСВВ. Учасників (-ць) понад 60. (л).

Св. Письмо на почтовій картці. Хлібороб Вілях з місцевости Горн в Долішній Австрії написав на почтовій картці цілий Старий Завіт, що має около 33.000 слів. Вілях при писанні послугувався як пером кінцем волоса верблюда. Навіть десятикратне побільшення не вистарчає, щоб відчитати се письмо голим оком.

Велика повінь залила 20.000 акрів землі в стейті Оклягома в Злуч. Державах Півн. Америки. В стейті Тексас ріки залили 150.000 акрів землі. Понад 100.000 фармерів без даху над головою.

Гумор. — По шлюбі. — Молода жінка до приятельки: Знаєш, по нашій першій суперечці з чоловіком він засадив в городі дерево згоди. — Приятелька: Дуже добре, так мало-помалу і будете мати цілий парк.

Гумор. — Недогадливий хлопець. — Тату, яким способом астрономи довідуються, що буде затьміння? — Дурне питання! Розуміється, з ґазет, як всі.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Нові кооперативи молочарські, споживчі, для загального закупу і збуту та райфайзенки можна основувати лише на нових статутах, котрі видав РСУК.

Суспільні обезпечення в Польщі мають зреформувати: упростять вимір складок і введуть примусову ощадність, як в Японії. Кождий мусітиме мати якісь ощадности крім обезпечення.

Еспанські купці не платять за товари з Польщі. З Польщі вивозять до Еспанії головно яйця. Польща одержала на основі умови право вивезти до Еспанії 700 ваґонів яєць річно. На початок вислано 350 ваґонів яєць за 3 і пів міліона зл. Еспанські купці заплатили дотепер ледви 10% належитости, бо, як заявляють, не дістали від еспанського правительства відповідної скількости девіз.

БІРЖА

Грощі: Амер. доляр у приватних оборотах 5.35 зл. Золотий доляр 9.13—9.18. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 1.72—1.78; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.25; 1000 ром. левів 30.00—32.00 зл.; 100 австр. шілінгів 101 зл;. англ. фунт стерл. 26.20 зл.; 100 швайц. франків 171.85 зл.; ґданський ґульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 42.—44. зл.

ЗБІЖЕВА БІРЖА

Ціни в зл. льоко:	Підволочиська:	Львів:
Пшениця одноціла	18.25—18.50	19.50—19.75
Пшениця збірна	17.25—17.50	18.50—18.75
Жито одноціле	14.75—15.00	16.75—17.00
Жито збірне	14.25—14.50	16.25—16.50
Ячмінь сівний	14.75—15.00	
Ячмінь на мливо	13.25—13.50	15.25—15.50
Кукурудза	22.00—22.50	
Овес одноцілий	18.00—18.50	20.00—20.50
Овес збірний	16.00—16.50	18.25—18.75
Гречка на мливо	17.00—17.25	
Гречані крупи	21.00—31.00	
Ячмінні крупи	25.00—26.00	
Просо	23.00—24.00	

На біржі оживлені обороти майже у всіх родах збіжжа. Пшениця, жито, ячмінь, овес, гречка і крупи подешевіли, лише просо подорожіло.

Набіл. Маслосоюз платив 28. V. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яєць 2.40 зл. Тенденція на яйця сильна, на молоко і сметану слаба, на масло вичікуюча. Пастеризоване молоко з дост. до дому у Львові 1 л. 24 гр.

Живина. Маслосоюз платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні МС у Львові, вул. Декерта ч. 4:

Курята від 40 дкг. за 1 кг.	1.50	зл.
Молоді однор. кури I кл. за 1 кг.	0.90	„
Старі кури I кл. за 1 кг.	0.80	„
Пантарки I кл. за 1 кг.	1.50	„

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків Маслосоюз не приймає з огляду на кінець сезону.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+ додаток 4. Ціна зл. 1·50 з пересилкою зол. 1·80 — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Гродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

Посмертна згадка

† **Інж. Антін Васиньчук** помер 13 с.м. в Холмі в 49 р. життя. Покійний працював на Холмщині як український діяч ще за царських часів. В 1917 р. був членом Центральної Ради в Київі й уповноваженим міністром УНР для справ репатріяції втікачів і воєнних бранців. В 1919-1922 рр. був головою Української Делєгатури. В 1922 р. виявив велику енергію при виборах. З Волині й Холмщини вийшло тоді 18 українських послів. Покійний був першим головою першої Української Парляментарної Репрезентації в Польщі. Під його проводом УПР станула льояльно на становищі автономії українських земель під Польщею і голосувала в соймі за вибором на президента Польщі пок. Нарутовича, потім Войцеховского, за буджетом і за довірям до правительства ген. Сікорского. За те правительство обіцяло український університет у Львові, українські ґімназії на Волині і т. д. Одначе коли на обіцянках скінчилося, А. Васиньчук уступив з головства УПР і УПР перейшла до острої опозиції. До 1928 р. покійний був членом автономно-федераційної ґрупи УПР, що мала 5 послів. Відтак займався культурною та господарською працею. Помер на карбункул. Лишив жінку і 7 малолітних дітей. Смерть його се великий удар для Холмщини. В. Й. П.!

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

— **Ціна 40 сотиків.** —

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Гродзіцких 2, І. пов. і в книгарнях.

Гумор. — Має аргумент. — Жінка: То ти випив сьогодня аж десять фляшок пива?! — Чоловік: Так, але лише тому, щоб завтра мати бодай малий грошевий вплив. — Та яким способом? — Ну, а в ресторані звернуть мені застав за фляшки.

ЖЕРТВИ

Впр. о. Іван Кучма в Надвірній зол. 5 для голодуючих в Яворівщині і зол. 5 для українських інвалідів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Хто знавби щонебудь про мого брата Остапа Дерлицю, канд. інжинірії з Данціґу, від котрого довший час не маю ніяких вістей, нехай буде ласкав повідомити мене, де і коли бачив його і в якім стані. — о. Ярослав Дерлиця, Тумир, почта Деліїв коло Галича. 69—1—2

ДИРЕКЦІЯ ҐІМНАЗІЇ СС. ВАСИЛІЯНОК

У ЛЬВОВІ (ВУЛ. ДЛУҐОША 17а)

яка існує від 29 літ, подає цим до відома, що в шк. р. 1935/36 буде мати в себе такі кляси:

а) I, II і III клясу ґімназії нового типу, до яких зголошення вже приймає;

оплата за шк. науку в тих клясах така сама як в державних школах

б) VI і VII клясу ґімназії ґуманістичного типу

в) VI, VII і VIII клясу давного клясичного типу.

Плян науки такий самий як в державних школах.

Завдяки доборові учительських сил ґімназія дає молоді вимагане знання і здорове виховання.

Вступні іспити до вищих кляс зачнуться 10 червня ц. р. При ґімназії є Інститут, в якім учениці найдуть вигідне приміщення та фахову опіку.

За Дирекцію ґімназії:
о. В. Лициняк.

68-1—3

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ"

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі". Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

КІНА

ПАКС: Голгофта.
АПОЛЛЬО: Не хочу знати хто ти.
АТЛЯНТИК: Хлопці з площі зброї.
КАСИНО: Шукачки золота.
КОПЕРНИК: Катюша.
МАРУСЕНЬКА: Жид Зіс.
МІРАЖ: Під Твою оборону.
МУЗА: Людина, що продала голову.
СТИЛЕВЕ: Тигр-убийник і ревія.
УТІХА: Том Еліов, очайдушний ковбой і ревія.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости ґотівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Perto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 2 червня 1935. Ч. 40 (838)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих
Ціна числа 20 с.
Конто П.Щ. Краків 405.867

За свободу релігії в СССР

З Женеви повідомляють: Представники всіх релігійних віроісповідань, що є в Женеві, вислали недавно отвертий лист до членів Союзу Народів. В нім звертають увагу на систематичне переслідування християнства в совітах, сперте на ідеольоґії володарів СССР, на заявах Сталіна і на постановах комуністичної партії в справі боротьби з релігією. Сей факт не може бути байдужий для Союзу Народів, бо визнавці всіх релігій не можуть згодитися на те, щоби правительства країв, членів Союзу Народів, спокійно приглядалися переслідуванням віруючих людей в СССР. Союз Народів повинен мати на увазі інтереси віри і має обовязок одержати від своїх членів зобовязання, що на теренах їх діяльности буде заґарантоване проповідування Євангелії та свобідне визнавання релігії. — Сего повинні допильнувати особливо представники катол. держав.

На Соловки вислали 25 епископів і 6.000 священиків.

З Харбіна повідомляють: Большевики постановили на 1 травня с. р. зовсім знищити релігію в СССР. Вони вислали на Соловки 25 епископів і около 6.000 священиків і діяконів. Між засланими мають бути: московський епископ Пітірім, ленінґрадський Димитрій, ряд професорів духовних академій і т. д. Мають заслати також самого митрополита Сергія (котрий ішов їм на руку).

Нагінка на катол. духовенство

КАП повідомляє: Католицьке духовенство глибоко відчуло смерть пок. марш. Пілсудского і взяло численну участь в похоронних торжествах: в Варшаві було кількасот священиків, в Кракові 1.500 священиків. Епископи у всіх діецезіях поручили відправити заупокійні богослуженя. В день похорону дзвонили у всіх катол. церквах. Тимчасом нема дня, щоб брукові ґазети, мнимо проурядові, не містили напастей на членів катол. Єрархії, подаючи неточні або просто неправдиві вісти. Преса подає 5 випадків непорозумінь зі священиками. Ми не мали ще змоги справдити всі закиди, одначе 5 випадків на 10.000 катол. священиків се такий малий відсоток, що тільки зла воля може тут викликувати узагальнення. Перед в тих напастях і інсинуаціях, особливо на Епископів, веде жидівський орґан в Лодзі „Ґлос Поранни". Чи справді Жиди не мають вже іншої жури? — Нема сумніву, що таке поведення скріпляє антисемітизм.

Радикали, протестанти і Жиди домагаються усунення катол. Епископа.

В Ломжі відбулося зібрання, в котрім взяли участь політичні діячі, знані зі свого радикалізму, протестанти й Жиди. Хоч місцевий римо-кат. Епископ Лукомский сам відправив приватне і торжественне заупокійне богослуженя за пок. Маршала і наказав відправити таке богослуженя по всіх парохіях і дзвонити в день похоронів, після промов одної протестантки, одного Жида й ін. — зібрання ухвалило звернутися до правительства і до Апост. Нунція з проханням усунути Еп. Лукомского з Ломжі... Місцеві католики зпочатку не хотіли вірити тому. Якто, чиж вже дійшло в Польщі до того, що радикали, протестанти й Жиди можуть домагатися усунення католицьких Епископів? (КАП).

Хаос в Америці

Найвисший Трибунал проти президента Росвелта. — Всій Америці загрожує ґенеральний страйк.

Найвисший Трибунал Злуч. Держав Півн. Америки рішив одноголосно, що повновласти, признані конґресом през. Росвелтови в справі створення „Найри", суперечать конституції. Кодекси, котрі „Найра" накинула промислови, щоб управильнити умовини праці і платень, також суперечать конституції. — През. Росвелт по нараді з головою „Найри" Річберґом рішив припинити виконування постанов кодексів „Найри". Проти орeчення трибуналу орґанізується опір.

З одної сторони радість, з другої погроза ґенеральним страйком.

Оречення Найвисшого Трибуналу поділало на американську суспільність як вибух бомби. Приняли його ріжно. Промисловці й банкирі, задоволені з орeчення Найв. Трибуналу, хочуть вернути до давних умовин праці і платень. Два найбільші союзи робітників, вуглекопів і текстильників, заповіли ґенеральний страйк, колиб промисловці вернули до давної системи. Панує хаос, бо ніхто не знає, що робити. Наразі приписи „Найри" вдержать до 16 червня с. р.

Що тепер зробить през. Росвелт?

Преса повідомляє, що през. Росвелт має намір відкликатися в тій справі до конґресу або безпосередно до американського народу. Наразі през. Росвелт взиває всіх до взаїмної толеранції та співпраці.

Сектанти переходять на жидівське

Преса повідомляє: До варшавського рабіна прибула недавно делеґація білоруських селян зпід Пинська, 27 мужчин і 16 жінок. Вони заявили, що бажають перейти на юдаїзм. Рабін відповів, що на те треба дозволу адміністраційної влади. Одначе такого дозволу влада не дала. Тоді кандидати на визнавців Мойсея зачали старатися в Ґданську, але і там відмовили їм. Тоді до Варшави делеґація приїхала вдруге. Делеґати заявили, що ціле їх село вже святкує суботу і виконує всі жидівські ритуальні приписи. Вони просили, щоб рабін вислав до них хірурґів для виконання ритуального припису... Се мають бути т. зв. суботники, що виконують богато жидівських обрядів. Так під омофором православія виростають секти, а з сект усякі дива до большевизму включно.

Сотик не завадить, а в біді порадить! каже наша пословиця, тому складайте свої ощадности в КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Важний акт

котрий міг рішити про істнування Української Держави над Дніпром та про польсько-українське помирення в Галичині

З приводу 15-тих роковин.

В біжучім 1935-тім році минає 15 літ від часу, коли з кінцем квітня 1920 р. дві союзні армії, польська й великоукраїнська, підняли похід на Вел. Україну. Похід відбувався скоро. Вже з початком мая того року обі армії дійшли до Дніпра і дня 9 мая війшли до столиці України Киева. Се був вершок успіху того походу. Бо з кінцем мая наступив відворот обох армій. Він закінчився в серпні 1920 р. погромом большевиків під Варшавою і миром Польщі з Росією в Ризі.

Про похід на Київ у 1920 р. — про його доцільність — істнують ріжні думки, залежно від того, хто їх висловлює: прихильники чи противники того походу. Та одні й другі признають однозгідно, що той похід не осягнув своєї ціли. Бо він не створив Української Держави над Дніпром, яку створити мав в пляні.

Якаж причина невдачі походу на Київ у 1920 р.?

Воєнна невдача — отсе коротка відповідь на поставлене вище питання. Большевики кинули на Україну кінноту Буденного, котра прорвала тонкий польсько-український фронт і нагло знайшлася на задах армій польської та української. Се й примусило ті армії до відвороту. Богато заважило тут також становище населення України. Бо колиб те населення *підняло було* підчас походу польської та української армій на Україну в 1920 р. загальне народне повстання — оттаке, як в 1918 р. проти Гетьмана України — то похід бувби покінчився інакше. Але населення України загальнонародного повстання в 1920 р. не зробило — подібно, як не зробило його в 1919 р., коли на Україні вела війну з Москвою (білою і червоною) сама українська армія, галицька і наддніпрянська. Чому населення України повстало загально в 1918 р. проти Гетьмана України, а не повстало таксамо проти Москви (білої і червоної) в 1919 і 1920 рр., се питання, яке вимагає окремого розгляду і яким ми в отсій статті займатися не будемо.

Та підчас походу польської і великоукраїнської армії на Україну в 1920 р. мав місце оден акт, котрий, колиб його використано тоді як слід, міг не тільки р і ш и т и п р о у с п і х п о х о д у, але бути початком п о л ь с ь к о - у к р а ї н с ь к о г о п о м и р е н н я також в Галичині і взагалі в Польщі. Той акт се п е р е х і д Г а л и ц ь к о ї А р м і ї (УГА), що тоді перебувала на Вел. Україні, н а с т о р о н у п о л ь с ь к о ї й в е л и к о у к р а ї н с ь к о ї а р м і й, котрі йшли на Вел. Україну. Той перехід стався при кінці квітня 1920 р.

Як прийшло до того переходу?

Як відомо, УГА після 9 місячних боїв мусіла уступити з Галичини і перейшла за Збруч. Там УГА негайно розвинула фронт проти большевиків, котрі заняли були Вел. Україну аж по Збруч, і почала йти на Київ, котрий і заняла 30 серпня 1919 р. Та одночасно йшла на Вел. Україну зі сходу і півдня біла російська армія ґен. Денікіна, котру підпомагала Англія і Франція. Під напором тої армії УГА мусіла уступити з Києва й розвинути фронт також проти Денікіна. Але найгрізніший противник, з яким УГА зустрілася на Вел. Україні, був тиф, який в осени 1919 р. став лютувати в її рядах. Під напором тої страшної пошести, котра не десяткувала але майже поголовно валила з ніг стрільців і офіцирів, УГА, щоб ратувати своє фізичне істнування, мусіла на якийсь час припинити воєнну акцію і заключити договір з Денікіном. На основі того договору УГА одержала передовсім ліки, яких зовсім не мала, далі амуніцію, одяг та інше, вкінці мала відпочати. Та заки УГА прийшла до себе, Денікін уступив з Вел. України, а на його місце прийшли знов большевики. Тепер УГА мусіла навязати переговори з большевиками. У висліді тих переговорів УГА знайшлася по стороні большевиків.

Звязок з большевиками відчула УГА незвичайно прикро. Бо большевики стали УГА відразу брутально нищити. Почалося те нищення від того, що большевики негайно по переході УГА до них стали грабити її запаси, які УГА ще мала. Далі почали плюгавити все, що для УГА було досі святим — від релігії й Церкви починаючи, на національних почуваннях кінчаючи. Вкінці стали розкладати і ліквідувати саму УГА, натровлюючи стрільців на офіцирів, яких усували з армії і відсилали до концентраційних таборів, скасували Начальну Команду УГА і розірвали саму УГА на три окремі нічим не звязані з собою частини (бриґади), які приділили до ріжних большевицьких армій, піддаючи їх під команди тих армій.

Таке поступування большевиків з УГА дуже різко відбивало від поступування з нею Денікіна. Бо Денікін визнав був повну внутрішну самостійність УГА, яка тільки під оперативно-стратегічним оглядом підлягала спільному оперативному штабови тай то з виразним застереженням, що в воєнних операціях не буде вжита проти армії УНР.

Згадане вище поступування большевиків з УГА викликало в її рядах дуже велике невдоволення і навіть розярення. Те невдоволення і розярення стало тим більше, коли УГА зазнайомилася ближче також з відношенням большевиків до України взагалі. Бо вона побачила наглядно, що всі слова большевиків про волю України се пусті фрази, яким різко перечила дійсність. Бо Україна стала знов провінцією Москви.

Серед таких умов і в такім настрою застав УГА похід армій польської й великоукраїнської на Вел. Україну в 1920 р. Ясна річ, що перед УГА стало тепер на весь ріст важне питання: що робити? Чи виступити проти армій польської й великоукраїнської, і тимсамим боронити приналежности В. України до Москви, чи — самій зірвати з большевиками і перейти на сторону армій польської й великоукраїнської? Як відомо, УГА в своїй більшости (2 і 3 бригада) вибрала те друге.

Рішаючись на такий акт, УГА мала перед очима очевидно загально-українську справу. Вона бажала по своїм силам помогти збудувати Українську Державу бодай над Дніпром, коли вже над Дністром та будова не вдалася. Та колиб повстала була Українська Держава над Дніпром, тоді й доля українських земель над Дністром і взагалі в Польщі мусілаб бути інакша, ніж колиб Української Держави взагалі не було. Се було для УГА таке самозрозуміле, що вона рішилася на перехід без довшого вагання і навіть радо.

Отсей акт УГА міг мати далекосяглі наслідки. Ті наслідки могли бути двоякі: 1) для самого походу 1920 р., отже для Вел. України і 2) для полагодження польсько-українського конфлікту в Галичині та укладу польсько-українських відносин в Польщі взагалі.

Що торкається наслідків, які перехід УГА міг мати для походу 1920 р., то тут належить ствердити слідуюче: Як уже згадано, похід той заломився через те, що обі союзні армії, польська й великоукраїнська, котрі йшли на Україну, не мали настільки сил, щоб видержати напір большевицької кінноти Буденного. В таких умовах УГА могла відіграти велику ролю. Бо УГА знала большевиків і вміла воювати з ними. Вонаж воювала вже з большевиками кілька місяців перед тим і — гнала їх від Збруча аж до Києва. А будучи безпосередно перед переходом у звязку з большевиками, пізнала їх безпосередно і тепер булаб воювала з ними з тим більшим завзяттям.

Правда. УГА, що в 1920 р. перейшла на сторону польської армії, не була надто велика. Вона мала тільки два здесятковані пошестею корпуси, які большевики перемінили на дві бриґади (2-га і 3-тя). Бо оден корпус УГА (1-ша бриґада УСС) у хвилі переходу не мав звязку з рештою УГА й остав при большевиках. Та УГА дуже скоро могла значно збільшитися через покликання до її рядів здібного до зброї українського населення в Галичині, що остало дома. А остало було в Галичині ще богато молодих людей, здібних до зброї, які були навіть зголосилися до УГА безпосередно перед її уступленням з Галичини і яких УГА не могла взяти з собою.

Якіж конкретні наслідки могли бути колиб УГА взяла була в 1920 р. участь у війні проти большевиків разом з арміями польською й великоукраїнською?

УГА могла рішити корисний висліп походу в 1920 р. А корисний висліп того походу рішав про істнування Української Держави над Дніпром.

Та не тільки такі наслідки міг мати перехід УГА на сторону польської армії в 1920 р. Той акт міг стати зворотною, переломовою точкою в польсько-українських відносинах в Польщі, зокрема в Галичині.

Як відомо, польсько-українські відносини в Галичині стали після подій 1918—1919 рр. дуже заострені. Такі вони аж по нинішний день, хоч час не мало утихомирив уже взаїмні пристрасти та прикрив їх зверха верствою холодного попелу.

З польської сторони не раз підносилися на адресу Українців у Галичині докори за їх „непримиримє становище" супроти Польщі. З польської сторони скидали навіть вину за неналаднання досі польсько-українських відносин в Польщі виключно на Українців, котрі ніби не хотіли і не хотять згоди з Поляками, тільки постійної боротьби.

Та акт УГА з 1920 р. різко заперечує такі докори й обвинувачення. Бо тим актом УГА перша витягнула до Польщі руку до згоди. І то витягнула не словами але чином. І витягнула ще 15 літ тому назад.

Річ ясна, що згода се не повний тріюмф одної сторони і повна програна другої. Згода се взаїмні уступки собі обох сторін — такі, щоб не було ні побіджених, ні побідників. Інакше се буде не згода але упокорення слабшого сильнішим — зі всіми наслідками такого укладу відносин між двома сторонами.

Коли возьмемо під увагу українсько-польські відносини в Польщі, то акт УГА з 1920 р. давав Польщі виїмкову нагоду наладнати ті відносини під знаком згоди. Бо УГА се була еліта Українців у Галичині, еліта найактивніша і рішаюча. І та еліта вступила була на шлях, що міг довести до поєднання галицьких Українців з Польщею вже 15 літ тому назад.

Міг довести, але — не довів.

Бо УГА безпосередно по її переході на сторону Польщі розброєно та інтерновано в Тухолі на Поморю...

Все те — історичні факти. Ствердити їх уважаємо нашим обовязком. Виконуємо се очевидно не для того, щоб робити докори, бо се булоб прецінь безцільне. Наша ціль: правдиво освітлити ті вище описані важні події, щоб та правда могла на будуче освітлити одиноко можливий шлях обидвох народів, — особливо в часі, коли щораз більше говориться про організацію комбатантів як важний чинник укладу будучих відносин.

Коли той уклад не буде переведений або хоч і буде та наступить запізно, наслідки для обидвох народів будуть очевидно гіркі.

З краю

Марійське Свято на Підгірю.

На сторожі Підгіря в турчанськім повіті стоїть велика релігійна твердиня. Се славний „княжий монастир" ОО. Василіян в Лаврові. Лаврівські Василіяни докладають всіх зусиль, щоб Підгіряни жили повнотою католицького життя. В тій цілі послугуються найновішими засобами релігійної обнови. І так в неділю 26. V. засновано в Лаврові Марійську Дружину, канонічно ериґовану. Вже повних вісім літ існував в Лаврові „Марійський Союз", що був наче підготовкою до Дружини. Аж тепер завдяки трудам молодого провідника о. Р. Лотоцького ЧСВВ основано справжню Дружину. Хоч погода недописала, то всетаки торжество було величаве. В неділю рано всі членки числом 62 приступили до св. Тайн. По співаній Службі Божій довершено обряду приняття перших членок. Сього обряду довершив о. Ір. Назарко ЧСВВ, презес МТМ, запрошений на це свято зі Львова в сослуженню о. В. Гайдука ЧСВВ й о. Р. Лотоцького ЧСВВ. Підчас цілого обряду, а передовсім присяги членок, помітне було зворушення всіх. До новоприпятих членок промовив коротко о. Ір. Назарко ЧСВВ., загріваючи їх до витревання у приреченнях. По обіді відбулася Марійська Академія. По заспіві гарне вступне слово виголосив о. Р. Лотоцький. Відтак чергувалися хорові виступи під проводом о. Й. Дзьоби ЧСВВ з деклямаціями. З хорових точок на особлившу увагу заслугував догмат шестого гласа, що криє в собі великі музичні вальори. Гарно і зі зрозумінням деклямували: К. Бабич, С. Смеречанський і К. Звіринський. Крім того о. Назарко виголосив довшу промову про значіння Марійських організацій під сучасну пору. Коротке кінцеве слово Стефанії Карваш і Марійський Гимн закінчили академію, яка оставила по собі дуже симпатичне враження. — Вечером шкільні діти відограли ще гарну песу-казку В. Островського п. н. „Соняшник". Діти грали справді гарно, деякі навіть артистично. Підготівкою виставки займався о. Лотоцький. Взагалі ціле Марійське Свято вийшло величаво та запало незатертим спомином в душі всіх учасників. Новій Марійській Дружині щасть Боже!

Емерити й емеритури в Польщі

Польща видає великі суми на емеритури. В останнім десятилітті від 1924 до 1934 видано в міліонах зл.: 1924 р. — 32,3 міліони злотих; 1925 р. — 58,3; 1926 р. — 88,4; 1927 р. — 99,6; 1928 р. — 119,2; 1929/1930 р. — 150,4; 1931 р. — 161,4; 1932 р. — 155,9; 1933 р. — 163,1; 1934/35 р. — 154,2. В буджеті адміністрації число емеритів, вдів і сиріт виносить 80 тисяч осіб. Тілько само осіб побирає емеритуру з буджету державних зелізниць. Разом з емеритами в державних підприємствах і монополях число державних емеритів в Польщі доходить до 200 тисяч осіб. Крім того 175 тисяч осіб побирає інвалідські ренти. Разом має Польща около 375 тисяч осіб емеритів, які коштують державу 280 міліонів злотих річно.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

Кріза на селі

Розпучливі картини і як помагати нещасним.

Щодень чується алярмуючі зазиви до громадянства: „Дайте на повінян, на погорілих, на неврожаєм навіщених. На жертви вогню, води, морозів, спеки. Дайте на сиріт, інвалідів, пресу. На будову церкви, читальню, Рідну Школу. Дайте!..“

„Дайте!“ саме тоді, коли часто являється „пан“ з паперами, що вже й не каже „дайте“, лиш бере сам, що під руки попаде: розгортає нагих, роззуває босих і голодних. За податок грунтовий, дороговий, маєтковий, доходовий, кризисовий, словом за ріжно-кольоровий...

„Дайте“ тоді як не спочивають двері від многих місцевих убогих. Одні запирають, другі отвирають і... „дайте, бо й я безробітний“. „Дайте“ тоді, як у вухах аж лящить те слово-лямент і плач своєї місцевої бідноти.

„Дайте!“ кличуть кревні, знайомі, прості й інтеліґенція. А в кого діти, „дайте“ на нині й завтра, тепер і на будуче.

Не кажуть „дайте“, лиш „купіть“: пхає килим, образ, книжку, матерію, серп, косу, бритву, горщик, збанок, ложку, коновку, кошик, касетку, ялівець, шмір. „Купіть! мовляв, ради Бога; то своє рідне... купіть, гину з голоду. А не хочете купити, то так дайте. Сеж все одно — для голодного“.

І чи одно, чи друге, чи котребудь, те „дайте“ не вмовкує в ухах; йде відгомоном по кутах порожної хати старе, а тут вже й нове чути: „Дайте!“ Трудно вже й зорієнтуватися в потребі і в мірі конечної помочі.

Та, тримаючись засади, що кожда місцевість, оскільки лиш можливо, повинна заспокоювати потреби своєї бідноти сама, маю на увазі елемент бідняків, що не опускають своєї місцевости. Чи се задля браку обережности, чи може під впливом амбіції, чекають на поміч із зовні, або від богатших місця свого осідку. Питання місцевих убогих не порушується як слід, може задля незнання, що ще більший відсоток нуждарів сидить дома й що головний тягар харитативної акції полягає на їх удержуванні. Бо при тім великім числі всяких безробітних, що на очах вандрують хата від хати, легко може увести в блуд переконання, що се вже весь убогий елемент вивандрував в чужі околиці й пливе світами за хлібом, а в дома самі „богатіші“.

Тому особливо ся кляса пролетаріяту повинна бути на увазі громадянства. Бо вона найбільша і серед своїх невідрадних умовин найбільше докучлива. А що вона на місці, то надається лекше до двигнення не лиш матеріяльного, але й морального. Відсоток сих нуждарів чи не переважує в кождій місцевости навіть заможних враз з середними!... І колиб брати ще й їх під увагу як безробітних, то безробітних в державі напевно не сотки тисяч а міліони...

Коли один безробітний чужинець зміняє другого в хаті жертводавця сьогодні що пів години, то свій місцевий задержує ролю незаспокоєного гостя, хочаб і кілько їх налізло до хати. Нікому з них не вдумці бодай оден день увільнити господаря дому від такої залоги своїх. Буває деколи, що забракне вже в хаті й ложок, коли прийдеться їх нараз яко тако нагодувати, а хата виглядає радше на публичну реставрацію, ніж на дім з зовсім іншим призначенням. Особливо впадає се в очи, коли зліземься до хати сих убогих богато й всі чекають на обід. —

В додатку свого тяще збути будьчим. Він чогось все у вищих претенсіях, ніж чужий, з котрим справа дещо лекша. Може тому, що се чужий, а той „свій“: має більшу сміливість і відвагу.

А чи мало є й таких випадків, що *зголоджений гість, користаючи з неприсутности хатних*, сам сягає рукою до горшка й пхає за пазуху, що попаде — хочби навіть найбільше горячу, прямо з вогню мамалиґу, картофлю, чи інше. Байдужий вже на наслідки й попарення скіри... З початку з досадою можна було почути до них слова :„А ну до роботи якої! Ти лінюху!“ А нині, то не все можна відважитися на такий докір. Перед очима миготять переважно тіни людей, кістяки — жертви голоду.

Ся гірка дійсність проломлює всякі узи етики й моральности та підкопує до того й основи спасення душі неодного. Нарід кидається до всяких промахів, і нині-завтра можна сподіватися передпотопових часів. Попадають в небезпеку утрати спасення так ті, що неморальними засобами ратуються, як і ті, що часто надуживають реакції.

Слід отже подумати вже раз над доцільним способом якогось ратунку. Всяка принагідна спорадична акція за слаба на таку вже загальну нужду. Слід перейти в стихійне зорганізоване відчування людської нужди й усувати її сталими методами.

Думаю не стрінуся з запереченням, як скажу, що лише в рамах Католицької Акції можливий успішний ратунок ближнього в часі такої вже великої кризи. Бо в тих умовинах суспільність не лише відчує людське горе серцем але й совістю. А то не все одно! Бо можна мати пів міха бідкань, нарікань і висловів співчуття, а помочі ні пів мірки. І на відворот: Менше слів, а більше праці. Се властиво доцільна форма харитативної акції.

Тому при творенні в нас парохіяльних читалень „Скала“ — сих найлучших етапів Католицької Акції, слід обмірковувати й орґанізовану форму харитативної Акції для місцевої бідноти. Бо трудно відмовити сьогодні слушности зауважам, що перше хліб, а відтак просвіта.

Службу сю згідно з поглядом вже декого з громадянства моглиб найкраще сповнити скооперовані шпихлірі, уведені побіч парохіяльних читалень вже як найскорше в нас в рамах Католицької Акції.

Коли звичайно спорадичні збірки лише мінімальні й покриваючі лише ледво дуже малу часть людської нужди, то сталі зорґанізовані в товариства таки далиб кращі успіхи. Бо нарід зживавсяб з почуваннями обовязку жертвенности, навикавби до голосу совісти, аж доки не зрозумівби вповні потреби такої акції, як саме зрозумів вже до певної міри потреби Церкви і рідко де в нормальних умовинах усувається бодай від постійних маленьких лепт на церкву в неділі й у свята.

Трудність булаб тут хіба одна: що не всі заслугують на поміч. І друга, що моглоби витворитися в декого лінивство й деморалізація, навіть вже й серед нагод до зарібку. Та сі трудности розвязавби осібний комітет з обовязком розслідджувати, чи кому дати запомогу, чи визичити, кому дати, кілько й на яких умовах. Колиб показалось, що хтось не ходить до церкви, не сповідається, не вірить, жиє неморально, то відложенням йому її до часу поправи можнаб його ще й поправити. Такими способами можнаб причинитися ще й до поглиблення релігійного життя. Другу трудність можна розвязати навіть достарчанням місцевим убогим праці — зарібку,а саме праці в парохії:

Церква, її подвіря, кладовище, церковні ґрунта, парохіяльна читальня, обхід здоровими недужих, їх поміч слабовитим, се той варстат, що служиби місцевим безробітним до праці в кождій місцевости, в кождім часі й всім без виїмку. Церква з недостачі фондів подекуди буває занедбана, убога, рідко коли ґрунтовніше прятана, мита, без окрас, без фан, без стихарів, обрусів, білля в ній брудне, все в ній понищене, потребує направи, прання, віднови. А фондів Біг дасть! Коло церкви часто хабаззя, бур'яни, болота, а де сад то в занедбанні, жертвою збиточників. Кладовища не окопані, занедбані, гроби повалені, понищені. Може трапитись декуди і церковний ґрунт: можна його силами місцевих безробітних обробляти на дохід церкви, бо й так приходи малі, а росходи великі.

Те все й йому подібне дуже добре можнаб виконувати силами місцевих бідаків, коли їх зорганізованоб та до певних мір вишколеноб в дотичнім напрямі. Тоді місцеві безробітні не носилиб на собі й пятна лінюхів, ледащих, а виробилиб собі опінію в суспільности елементу пожиточного, розвиваючи тим на краще й саму харитативну акцію. Лише колиб в убогих охота та добрий провід!

Отже легко всякій харитативній акції можна надати фірму заробітку, щоб не упокорювати тих, котрі одержують поміч. Виїмок становилиб хіба лише немічні, старі, зовсім нездібні до праці. Тим чином зросталиб постійно й харитативні фонди.

Коли гаслом „спільними силами“ послугуються сильні орґанізації до ще більшого розвитку і навіть самостійні держави, то передовсім дуже рідне се гасло народови такому розбитому, немічному й слабому, як український. А кріза се час іспиту його доброї волі!

о. Ілія Братик (Живачів).

Солідаристичний Союз у Львові

В салі Кредитового Товариства Земського у Львові відбулося загальне зібрання членів основників Польського Солідаристичного Союзу. Зібрання скликали м. і.: пп. Др. Дідушицький, проф. Д-р Каро, Д-р Петруский, Бр. Малік, мр. Адамский й інші. Салю виповнили численні дідичі і комбатанти. П. Маріян Ярошиньский отворив зібрання і заявив м. і., що нова орґанізація се не партія, лиш має ціль знайти нові дороги, щоб випровадити Польщу з суспільного і господарського хаосу. Д-р О. Петруский виголосив програмовий реферат. Подав зміст ідеї солідаризму і відношення нового товариства до сего суспільного руху. Крім того референт обговорив відношення нової орґанізації до устрою, до питання справедливости, до ідеї миру, до національних меншин, до одиниці, праці, власности, родини і т. д. Після дискусії вибрано управу товариства. В зібранню взяли участь: тернопільський воєвода Ґінтовт-Дзєвалтовский, предсідник рільничої палати Папара, п. Єреміч і представники купецтва. Оправдали свою неприсутність: львівський воєвода Белина-Пражмовский, ґенерал Попович і бувший амбасадор Т. Філіпович. („Час“ ч. 146).

Гумор. — Кури говорять. — Раз вночі підозрілий шмер на подвірі збудив паню Онуфрієву. Хтось крутився коло курника. — Певно злодії! — подумала, вбралася, взяла палицю і вибігла з дому. — Чи є там хто? — кличе отвираючи двері курника. — Ні! — відзивається захриплий, перепитий мужеський голос — то ми, кури!

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

ОГЛЯД ПРЕСИ

Маршал Пілсудский

і початки українських збройних сил перед світовою війною.

В 134 ч. „Діла" появився під таким заголовком отсей спомин Д-ра Романа Дашкевича:

Був то осінній дощевий день у 1911 р., на який старшина „Повітової Січи" у Львові заповіла відчит Йосифа Пілсудського про потребу військових організацій. Ми, члени Повітової Січи, чули вже про Йосифа Пілсудського, як польського революціонера з Конґресівки, який саме мав втекти з російської вязниці до Галичини. Хто зі Старшини Повітової Січи запросив Пілсудського з рефератом до нас, не знаю, мабуть осаул Пов. Січи Семенюк, який часто стрічався з польськими втікачами з Росії та заходив до польського поступового Товариства „Жице", яке містилося близько нашої домівки. Часом і наші січовики, передовсім студенти, заходили до того польського товариства „Жице" на цікавіші реферати. Правдоподібно Пілсудський заходив також до того товариства, яке було напів соціялістичне. З другої сторони Пілсудський, який приїхав до Галичини з наміром організувати серед Поляків військові відділи, хотів — здається — сам навязати звязок і з українськими товариствами, а до його тодішніх поглядів найбільше підходила Січова Організація, яка мала марку соціялістично-поступової організації. Згодом довідався я ще, що Пілсудський навязував звязок і в Перемишлі з осаулом тодішньої Повіт. Січи в Перемишлі, теперішнім головою тамошнього „Лугу" д-ром Хробаком.

На заповіджений відчит Пілсудського зійшлося яких 50 січовиків та січовичок, здебільша студентів, які хотіли побачити того великого революціонера і почути його слова. Десь коло год. 7. веч. прийшов Пілсудський. Був він одітий трохи інакше, як ходили у Львові. Відбивав „френч", замість маринарки, і синя „мацєювка". Вус довгий, чорний, замашистий, очі бистрі, пронизливі.

В канцелярії Повітової Січі перекинулись ми кількома словами з ним, бо треба було починати реферат.

Пілсудський вийшов на салю за столик, говорив стоючки. Свою промову почав від того, що дуже радо промовляв би по українськи, але української мови не знає; по російськи говорити не хоче, тому нехай слухачі вибачать, що буде говорити по польськи. Реферат його був палкий. Почав з того, що найбільшим ворогом поляків та українців є Росія і треба приготовлятись до боротьби з Росією за свободу Польщі й України. Дальше переповів хід російської революції з 1905—6 рр. та вказав, що найгіршим лихом для революції й одною з найважніших причин її невдачі було те, що революціонери не вміли поводитися зі зброєю. Були дуже часто випадки, що в руки революціонерів попадали магазини зброї, кулемети і навіть — як у Москві — кілька гармат, які залишались невикористані, бо ще з крісів вміли стріляти, приладжені бомби одиниці вміли кидати, але з кулеметом чи гарматою ніхто не вмів поводитись і тому здобута зброя швидко діставалась назад в руки російського уряду. Тому Пілсудський привязував велику вагу до збройного вишколу у революційній роботі та ще більшу — на випадок війни! Пілсудський вірив, що внедовзі повториться у Росії 1905 рік та що прийде до війни між осередніми державами й Росією і взивав українців приготовлятися до тієї війни.

Такий був менш-більш зміст реферату Йосифа Пілсудського. Ми всі слухали того реферату захоплені, але заразом і з почуттям безрадности, як до тої речі взятися.

По рефераті Й. Пілсудський якийсь час перебував ще у нас в канцелярії, де ми засипували його питаннями, в який спосіб він думає перевести організацію військових формацій. Чи він мав уже тоді плян формувати на випадок війни польські леґіони, годі було виміркувати. На всякий випадок у нас, січовиків, викликав він своїм рефератом велике зацікавлення цією справою та охоту перетворити „Січи" на стрілецькі товариства; в першу чергу ми мали на увазі завести більшу дисципліну та по змозі теоретично вчитися військового ремесла.

Не минуло багато часу від реферату Йосифа Пілсудського, коли січовики почали вчитися справді військового ремесла. Кілька місяців пізніше, вчасною весною 1912 р., з вибухом балканської війни ще в морозні пополудні чи вечорі бігли ми на площу Сокола-Батька, де вчилися дуже завзято військової муштри, розпускати розстрільну, а вечорами ходили на теоретичні реферати з військової ділянки. Рік пізніше вже були у нас перші стрілецькі товариства.

Годі сказати, чи товчком до початків нашої військової організації був реферат Йосифа Пілсудського в Повітовій Січи, чи воєнна атмосфера від 1912 р. почавши, чи наслідування польських стрільців. На всякий випадок війна з Росією була у нас щораз більше популярна.

Йосиф Пілсудський повів свою організацію ліпше від нас. Він мав, видно, і вироблений плян праці, більше зрозуміння у свому польському громадянстві, ніж перші Українські Стрільці в українському народі, і мав більші засоби до праці. У нас, українців, цікавився цією справою голова Січової Організації д-р Кирило Трильовський разом з Січовою Старшиною і січовиками; дещо цікавився також Сокіл-Батько, але тут і там були се одиниці без відповідної підготовки і без відповідних засобів. Загал українського народу аж до моменту вибуху світової війни ставився до військового діла майже байдуже. Тому то Пілсудський вивів у 1914 р. в поле першу леґіонову бригаду, яка мала всі роди зброї включно з артилерією, а Українські Січові Стрільці заледви два курінї піхоти. Заходи в справі леґіону УСС були спізнені, тим більше за пізно було противділати обмеженню леґіону до невеличкого числа 2000.

У Львові при вул. Коперника не стало Повітової Січи, де маршал Пілсудський мав виклад. Її розвязала влада у 1926 році. На місце Повітової Січи є „Луг" і на місце Січової Організації є Лугова Організація. Не знати, як події підуть далі і чи наслідники маршала Пілсудського поставляться до Лугової Організації так, як це думав ще в силі віку Йосиф Пілсудський про Січову Організацію.

Організації Українців в Азії

„Манджурський Вістник", тижневик в українській мові, що виходить в Харбіні вже 4-ий рік, приніс отсі інтересні інформації п. з. „Українці в Азії":

В Харбіні.

Українська Національна Кольонія в Маньджу-Ті-Го, має слідуючі організації:

1) Україн. Свято-Покровська Парафія, з власним величавим храмом в центрі міста. Парафія поза релігійною діяльністю іншої не проявляє. Парафія заснувалася в 1922 р. Обеднує біля 1000 душ, з того 40% Москалів, без рішаючого голосу.

2) Філія Т-ва Просвіти, перемінена з Т-ва Січі, заснувалася 14. VII. 1926 р. Історія Січі-Просвіти цікава й висліди її праці значні. Працює інтензивно, членів 51.

3) Спілка Української Молоді (СУМ) заснувалася в 1929 р. Гуртує молодих людей від 20 р. життя. В минулі роки проявляла значну активність. СУМ входить на правах секції до У. Н. Громади. Членів біля 60.

4) Укр. Нац. Громада, як продовження Укр. Гром. К-ту Уповн. заснувалася в кінці 1933 р. До сьогодня не проявляє ніякої діяльности. На папері має біля 150 членів, переважно старого громадянства.

5) Спілка Українських Еміґрантів (СУЕ) заснувалася в кінці 1933 р. З другої половини 1934 р. приступила до активної праці. Має тепер членів і розгортає свою працю й поза Харбіном. Має свій відділ на ст. Яблоня та уповноважених в ріжних пунктах.

6) Заснована в початках 1934 р. „Спілка Молоді Зелений Клин" має гуртувати молодь до 25 років. Має більше як 40 членів.

7) Спілка Українських Учителів заснувалася з початком 1934 р. як професійна організація українських вчителів. Діяльности ніякої не проявляє.

8) Укр. Т-во Січ ім. гетьмана Мазепи засноване 1. VII. 1934 р. групою військових старшин. Метою Т-ва фізичне виховання та військовий вишкіл молоді. З богатьох причин діяльности не проявляє.

9) Колектив українських артистів, заснувався у вересні 1934 р., до кінця грудня ліквідувався.

10) Діловий К-т українського активу заснувався в лютому б.р. Після місяця енергійної праці спинив свою діяльність.

11) Укр. Нац. Дім (власна трьохповерхова камяниця вартости 50.000 ам. дол.) збудований в часи визвольних змагань коштом українського громадянства. Дім був втрачений та загарбаний Хінцями, але новою владою Маньджу-Ті-Го повернутий в кінці 1933 р. до рук укр. громадянства. На чолі У. Н. Дому як технічно-господарський орган стоїть Управління.

Поза Харбіном.

1) В м. Тянсіні від кількох років істнує Укр. Громада, що обеднує біля 60 осіб. Працює досить інтензивно. Докладніших подробиць покищо не маємо.

2) В м. Шанхаю існує від 1932 р. Укр. Громада на англійській концесії. Гуртує до 100 членів. Проводить досить жваву працю. Подробиць з її діяльности ще не маємо.

Про життя всіх цих організацій, будемо подавати широкі інформації, постійно на третій сторінці „М. В.". Прохаємо керманичів цих організацій давати нам вичерпуючі вістки.

Свастика проти червоної звізди

Преса цілого світа з приводу промови Гітлєра.

Паризька „Репіблік" пише: Основна ідея промови Гітлера — се ненависть до Совітів, подібна до ненависти хрестоносців: свастика підноситься проти червоної звізди. Гітлєр представляє себе спасителем цивілізації Німеччини з її расизмом, концентраційними таборами й релігійними переслідуваннями і переконує світ, буцімто вона оборонила його від варварства..

„Евр" пише: До чого зводиться промова Гітлера? До оповіщення моральної війни східній Европі, тій, що лежить за Польщею. Виповіджено війну Литві, „варварському краєви, котрому треба пригадати про елементарні права людини". Виповіджено війну й Росії, „котрої духові й моральні поняття діяметрально противні німецьким".

„Пті Парізієн" пише в статті „Розмова з кронпрінцом": Зі своєю симпатичною різкістю кронпрінц кидає мені питання: Що буде між Францією і Німеччиною? Чи вони зближаться, чи їх одоліє Москва? — І після мінутної мовчанки він сам відповідає на своє питання: Коли Франція й Німеччина не зближаться, се буде означати большевизацію Европи.

С. Бріс пише в „Журналі": Гітлєр вигравае Лондон проти Москви. Такий дійсний сенс його промови й читання англійських часописів переконує в тому, що він незле обрахував... Більшу часть промови Гітлєра мігби сказати сам Макдональд.

Паризький орган російських монархістів „Возрожденіе" пише: Промова Гітлєра стрінула одноду шне одобрения англійської преси, ріжне відношення франц. преси і вибух злобного негодування на сторінках „Л' Іманіте" (головного органу франц. комуністів). Центральним місцем промови канцлера було здемаскування міжнародного комунізму... Він вказав, що...: большевизм змагає до того, щоб заложити світову державу інтернаціоналу, що не шанує минулого, не признає національних ідеалів поодиноких країв і проводить в життя свої ідеї при помочи средств, „незгідних з нашими традиціями й поняттями про честь". Большевизм проповідує отверте безбожництво. Большевизм зніс приватну власність. Народ в СССР жие в нужді і міліони вмирають голодовою смертю... По словам самих комуністів комунізм винищив понад 15 міліонів людей в СССР....

„Ню-Йорк Геральд" помістив статтю: „Новий Гітлєр". В ній пише м. ін.: Гітлєр стає чимраз більше зрілий. Тон його промови бувби успокоюючий, колиб можна було думати, що його влада настілько абсолютна і настілько сильна, як він сам думає про те. Вартість його обітниць залежить головно від того, яке становище щодо Німеччини займуть Франція, Англія й Італія.

Японська преса приняла промову Гітлєра ріжно. І так часопис „Асакі" пише: Домагання Німеччини, щоб відділити версальський договір від статуту Союзу Народів, заслугують на увагу всіх держав, що підписали сей статут. — Часопис „Джіджі" бачить в заявах Гітлєра можливість установити мир в Европі на нових основах. — Навпаки „Нічі-Нічі" уважає, що заяви канцлера не можуть успокоїти Европу, стрівожену німецькими збройними.

З білоруського життя

На совітській Білорусі помер недавно відомий білоруський поет Володимир Жилка. Большевики переслідували Жилку за його націоналізм. Жилка помер на сухоти. — Виленські адміністраційні власти сконфіскували ч. 4 часопису білоруської молоді „Шлях Моладзі" за статтю А. Стрибуця: „До сонця". — Новий білоруський співаник вийшов на днях з друку. Опрацював його пок. Альбін Степович, видав Білоруський Інститут Господарки і Культури. В співанику є 15 пісень з нотами. Ціна 75 сот. Замовляти можна в книгарні „Пагоня", вул. Завальная ч. 1 (Вильно). — Латвійська влада замкнула Білоруське Видавництво в Латвії, котре працювало 10 літ і видало ряд підручників та брошур. Крім того Біл. Вид-во видавало місячник „Бєларуская Школа в Латвії". („Бєларуская Криніца" ч. 19).

Місія ґенерала Ґерінґа

Пруський премієр ґенерал летунів Ґерінґ був два дні в Будапешті, де відбув нараду з реґентом Мадярщини Гортім і мадярським премієром міністрів Гембешом. З Будапешту ґен. Герінґ відлетів літаком до болгарської столиці Софії Після того відвідав Сербію і відбув наради з сербським правительством. Віденські часописи пишуть, що ґен. Герінґ має розвідати, чи Югославія й Болгарія згідні заключити з Німеччиною такий сам договір про ненапад, як Німеччина заключила з Польщею. Німецьке правительство занепокоєне совітсько-ромунськими переговорами в справі переходу совітських військ як також перелету совітських літаків через Ромунію на случай німецько-совітської війни.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв на приватнім послуханні Апостольського Адміністратора для Лемківщини Впр. о. Д-ра В. Масцюха.

Апостольська Столиця закінчила переговори з Югославією в справі конкордату. Його підпишуть підчас візити югословянського премієра Євтіча в Римі.

Папський Річник на 1935 рік подає статистичні дані про величину й організацію католицької Церкви. Вона має тепер 10 резиденціяльних і 4 титулярні патріярхати, 114 резиденціяльних митрополитів, 38 архієпископів і 911 епископів. Титулярних пралатів з епископською ранґою є 688. В місійних теренах є 268 Апостольських Вікаріятів, 109 Апост. Префектур і 35 місійних округ з власним правом. Пралатур і архімандрій „нуліюс" є 46. В порівнанні з попереднім роком прибуло нових 7 митрополитів, 6 резиденціяльних епископів, 15 титулярних епископів, 1 пралат з епископ. ранґою, 12 Апост. Вікаріятів і 5 Апост. Префектур. Апостольська Столиця має своїх Нунціїв в 35 державах.

З реколєкційного руху. На підставі поодиноких звітів про відбуті духовні вправи (реколєкції) по селах з радістю треба заявити, що наш загал освідомляється в найважніших основних правдах так щодо віри як і християнської моралі та стає відпорніший на неопоганські затії. Знов побожні одиниці набувають змоги піднестися на висший ступінь християнської звершенности. В Волчківцях, пов. Снятин, відбулися четверті духовні вправи. Була місія й віднова місії під проводом ОО. Редемптористів, а сего року від 31. III. до 6. IV. відбулися другі реколєкції під проводом ОО. Василіян (о. Е. Нищий). За кождим разом наші парохіяни чимраз краще переконуються, що тільки в Христі наша сила. Не на культурі сего світа, а на Христовій культурі ушляхотнюються наші серця й наш нарід піднесеться до кращої долі. — В Рибнім, пов. Косів, проводив реколєкціями о. Е. Нищий ЧСВВ від 7 до 12. IV. Тут наведемо слова тамошніх парохіян про місію: „Не подивуєтеся, Отче Місіонарю, що може не так як по людях відбулися реколєкції, коли зважити місцеві обставини. Ворожа аґітація, часописи, летючки збаламутили нашу молодь, недосвідчену та безкритичну. Інші стали байдужі до церкви. Але не брак у нас також ідейних одиниць, котрі скріплені Божим Словом не тільки зможуть устоятися, але й інших притягнути до Христа".

З Волі Цеклинської, пов. Ясло, пишуть нам: В нашій парохії відбулися реколєкції від 24 до 30. III. с. р. під проводом о. Е. Нищого ЧСВВ з Дрогобича. На саму вістку, оповіщену нашим о. парохом, зраділи наші серця, бо найстарші з наших громадян не памятають, щоби в нашій парохії колинебудь була місія чи реколєкції. Від наймолодших до найстарших всі спішили двічи денно на духову науку і сим дали доказ, як високо цінять справу спасення власних душ. Слова відвічної правди глибоко вписані в душі лишаться нам на довгі часи підмогою в нашім житті.

Чудо св. Януарія. Сего року в Неаполі обходили торжественно як все день св. Януарія, патрона сего міста. В великій процесії перенесено подобу св. Януарія з катедри до церкви Санта Кіяра, де кардинал Аскалєзі виставив на публичний вид ампулки з застиглою кровю Епископа-Мученика. По кількох мінутах наступило чудо кипіння крови. В богослуженні взяли участь великі маси вірних, що на вид чуда впали на коліна. (КАП).

В Берліні 28. V. с. р. євангелицькі богослови скликали два великі протестаційні віча проти новопоганської пропаґанди, яку поширює „Німецький віроісповідний рух".

В м. Куенца, провінція Нова Кастилія в Еспанії, відбулося зібрання 50 тисяч членів союзу молоді ґрупи т. зв. людових католиків. Проводив міністр війни Ґіль Роблєс. Міністр праці Сальмон найблизший співробітник Ґіль Роблєса заявив у промові, що Еспанія потребує доби суспільної справедливости. Партія католицької правиці хоче запевнити Еспанії сю добу мира.

Здібність зносити терпіння з терпеливістю і лагідністю се одна з найшляхотніших сил людини. В тім є щось таке взнесле, яке сягає до найвисших вершків геройства (Смайлс: „Обовязок").

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+ додаток 4. Ціна зл. 1·50 з пересилкою зол. 1·80 — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

Взірцева дружинниця

Дня 17 м. м. відпровадили на місце вічного супочинку Ганусю Струтинську, котра померла у Львові 15 м. м. в 25 р. життя. Вона була абсольвенткою медицини і членкою Марійської Дружини Студенток у Львові. В особі Покійної стратила рідня — дорогу й незабутню Доню і Сестричку, суспільність — правдиву і добру громадянку, а Дружина одну з найкрасших членок і товаришок, котра в 5 літах праці в Дружині дала докази великої активности й ініціятиви. Покійна була живчиком Евхаристійної Секції при Дружині. Причинилася в великій мірі до її розвитку як провідниця тої Секції та рівночасно як секретарка й виділова Дружини, не жалуючи труду й посвяти для харитативної акції. З ініціятиви Покійної членки Дружини від 3 літ брали участь у спільній адорації Евхаристійного Христа в ніч під Новий Рік. Сей факт видвигнений на зїзді провідників Марійських Дружин у Варшаві 1934 р. стрінувся з рясними оплесками і знайшов признання як прояв глибокого й належного розуміння Христової ідеї. — В похоронах Покійної крім рідні взяли участь товаришки та знакомі. Над могилою промовляли: Впр. о. Ігумен Йосиф Лучинський ЧСВВ, перший провідник Дружини, шкільна товаришка Покійної мґр. прав Дора Біленька і теперішна голова Дружини студ. політ. Галя Захаріясевич. Всі вони висловили свій глибокий жаль, підчеркуючи, що мусить вічно і щасливо жити той, хто жив і вмирав так, як Покійна. — На янівськім цвинтарі стоїть прикрита білим квіттям могила. В ній лежить Вона, котра якби могла, напевно промовилаб за Леонідом Спартанцем в християнській парафразі: „Йдіть і скажіть Христові та Марії, що я тут лежу, вірна їх законам". — о. Провідник.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І. пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сотиків.**

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Ґродзіцких 2. І. п.

Міжусобиці на Руси

Що про них пише літопис Нестора.

1210 — Въ лѣто sпиі (= 6718)... Мьстиславъ ..избѣжа из Галича. Володиславъ же воѣха в Галичь и вокняжися и сѣде на столѣ. Данилъ же отиде с матерью своею в Ляхи... и оттоуда же иде в Каменець с матерью си.

(Л.) Того же лѣта сѣде Всеволодъ пакы в Кыевѣ, а Рюрикъ Черниговѣ.

1214 — (Н.)*). Изгони Всеволодъ Чьрьмныи... внукы Ростисльвлѣ изъ Руси, такъ река: брата моя есте 2 князя повѣсили вы въ Галици, яко злодѣя, и положили есте укоръ на всѣхъ; и нѣту вамъ части въ Руськои земли.

Того лѣта прислаша внуци Ростиславли въ Новъгородъ къ Мьстиславу Мьстиславицю (за помічю): поиди, поищемъ своей отцины. Мьстиславъ... поиде... и начаша воевати по Днѣпро... взяша Рѣчицѣ на щитъ и иные городѣ мнозѣ Черниговьскыя. И придоша подъ Вышегородъ и начаша ся бити, и одолѣ Мьстиславъ... и яша (князів)... а Вышегородци... отвориша врата, а Всеволодъ изъ Кыева выбѣжа за Днѣпр... и поклонишася Кыяне, и посадиша Кыевѣ Мьстислава Романовиця, внукъ Ростиславль... идоша изъ Кыева къ Чернигову и стоявше 12 дни, възяша миръ, и въземъше дары,придоша Новугороду вси здрави...

1216 — (Н.) Поиде Мстиславъ на зять свой Ярослава...

1217 — (Л.) В лѣто sпкє (= 6725). Искони злый врагъ дьяволъ, ненавидяй всегда добра роду человѣчю, паче же хрестьяномъ не хотя, дабы не одинъ в вѣчнѣй муцѣ былъ, яже есть уготована ему и сущимъ с нимъ, сь оканьный дьяволъ въздвиже нѣкую котору злу межи князи, сыны Всеволожи, Костянтиномъ и Юргемъ и Ярославомъ. И бишася...

1221—Въ лѣто спкѳ (= 6729)... Отстоупи Лестько от Олександра. В соуботоу же на ночь поплено бысть около Белза и около Червена Даниломъ и Василкомъ. И вся земля попленена бысть, бояринъ боярина плѣнившю, смердъ смерда,градъ града, якоже не остатися ни единои, вси плѣнени. Еже притъчею глаголють книги: не оставлешюся камень на камени; сию же наричють Белжанѣ злоу нощь, сия бо нощь злоу игроу имъ сыгра, повоеваньи бо бѣахоу преже свѣта. Мьстиславоу же рекшоу: пожалоуи брата Олександра. И Данилъ воротися в Володимерь, отиде от Белза.

1225 — Въ лѣто sплг (= 6733). Олександръ все враждоу имѣяше ко своима братома Романовичема, Данилови и Василкови, слышавъ, яко Мьстиславъ не имѣетъ любви к зятю своему князю Данилови, радости исполнився, поноужаше Мьстислава на рать. Мьстиславоу же пришедшю на рать, приде на Лысоую Гороу. Данилови жи поѣхавшю в Ляхы и возведшю князя Льстка и поиде противоу емоу, Мьстиславоу же, помочь послявшю Олександрови. Срѣтившимъ же имъ рать вогнаша и в град Белзъ и за мало города не взяша, наоутрея поидоша противоу имъ. Мьстиславоу же не стерпѣвшю, и возвратися в Галичь. Данилоу же князю воевавшю с Ляхы землю Галичьскоую, и около Любачева, и плѣни всю землю Бельзеськоую и Червеньскоую...

1227 — Въ лѣто sпле (= 6735)... Сѣдящоу Ярославоу въ Лоучьскѣ... Приде Данилъ и Василко. И предашася Лоучане. Братъ же да Василкови Лоученскъ и Пересопницю... Приехаста Данилъ и Василко ко Черторыискоу, в понедѣлникъ на ночь обсѣдоста градъ; тогда же и конь Даниловъ застрѣленъ бысть с города... Данилъ же повелѣ пристоупити ко градоу. И взяша градъ ихъ и князя ихъ изимаша.

*) Н. = Новгородська літопись.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Дві культури Европи

„Далой халтуру!" *)

Розуміється, не думаємо воювати проти духа правдивої культури західної Европи, як ту культуру розуміють Массі („Defènse de l' Occident"), Марітен („Religion et culture"), Довзен („The making of Europe"), Кшесіньскі (цит. кн.) і б. і., тобто представники католицизму нерозлучного від культури. Навпаки, ми всім серцем хотілиби, щоб культура такої Европи в нас принялася й розцвіла. Та рішуче мусимо виступити проти пропаґування в нас матеріялістичної протихристіянської культури й до того пропаґування її системою підлазки. А се від довшого часу роблять у нас жонґлєри слів „Европа і культура".

Ні „Назустріч", ні „Діло" в особі дра М. Рудницького й його сателітів, ні „Ми" не кажуть ясно, що їх властива ціль ширити в нас культуру матеріялістичну, протихристіянську. Не кажуть того лиш тому, що се булоб неполітично з їх боку: бо більшість отих саме новокультурників належить до табору нездецидованих попутчиків, до тих наших „приятелів", що гірші за ворогів. А проте цікава се річ, що ті „культурники" могли без шкоди для свого морального обличча працювати рівночасно в „Ділі" і в „Нових Шляхах". Се вказує, що культура тих апостолів „Европи" в нас не має одної сталої правди в своїй основі, що вона властиво безпринципна, адоґматична. Аґностицизм і безпринципність у фільософійних і етичних підставах характеризують тільки „культуру" матеріялістичну, протихристіянську. Отже наших „европейців" треба зачислити до визнавців — правда, не все вповні того свідомих,—„культури" матеріялістичної, ворожої традиційній культурі західної католицької Европи.

Годі заперечити, що в Европі істнує теж свого рода культура матеріялістична того типу, який подобається нашим монополізованим европейцям. Ось для приміру п. І. Федорович-Малицька в згадуванім фейлєтоні „Про европейськість нашої літератури" радить учитися нашим письменникам у модерних літератів західної Европи. Але яких? Отже п. Малицька радить учитися в католиків: Ф. Моріяка й П. Кльоделя і в екскатолика Монтерляна. Дальше радить учитися і в комунізуючих: іроніста Ж. Ромена й у пацифіста Ж. Дюгамеля... Дальше: в **) А. Жіда й Т. Манна, франсиста Е. Жалю, сальонового соціяліста Гольсвертія, амораліста Верфеля, порноґрафа Льоренса, антиклєрикала Унамуна і под. їм авторів. І при тім завважує: „Мусимо... шукати власної правди...", очевидно якоїсь „національної". Пиво з вишнями...

Або журнал „Ми", друга книжка. Попри есей Макса Шелєра, німецького фільософа близького до католицизму, друкують Міґуеля де Унамуна, яркого ворога Церкви. Попри „Патетичне післяслово" й „Лицем до життя", обі статейки в досить „варяжськім" дусі активізму, редактор „Ми" спокійнесенько печатає „Хатину буддійського самітника" з 1212 року. Попри розумну, справедливу і прінципову рецензію на „Вістник" Донцова пера Андрія Крижанівського, той сам Крижанівський в тім самім числі „Ми" дає нібироман „Сонце в пісках": правдивий сухий пісок індивідуалізму, автономізму й аморальности, без якогонебудь промінчика сонця ідеалу. Хіба, що тим ідеалом мавби бути гедонізм і сексуалізм. Такий конкубінат правди й ложі вказує на приналежність ідеольоґії журналу до матеріялістичної „культури", очевидно протихристіянської. „Не можна двом панам служити"...

Як бачимо плоди культури пропаґованої монопольними „Европейцями", зовсім певно треба зачислити до „культури" протихристіянської Европи.

Цікаво буде отже розглянути, хто саме головний „носій" протихристіянської культури в Европі та чого нам сподіватися від такого вчителя.

Прізвища членів „культурної Европи", яких радять нам брати за вчителів М. Рудницький, І. Федорович-Малицька і ин. пропаґатори „европейськости" у нас: Б. Шов, А. Франс, А. Жід, Ж. Ромен, Ф. Верфель, Л. Фойхтванґер, Л. Ф. Селін і їм под. Цікаво, що всі ті прізвища майже рівнозначні з духом капіталістичної інтернаціональної верхівки, переважно жидівського роду, що покинула свій нарід і стала асиміляторською (до якого свинства можуть довести національну культуру ті ренеґати жидівства, про се писали ми в статті „Боротьба зі смоком" в „Новій Зорі" з 1933 р. ч. 22). Маючи в своїх руках добрих дві третині світової преси, коли не більше, вспіла та інтернаціональна верхівка ренеґатів внести-вреклямувати в переконання загалу погляд, що тільки деякі письменники справдішні Европейці, що тільки вони культурні, що тільки їх слід читати і т. п. Все в самих суперлятівах, як до того звикли відомі ароґантські типи. Очевидно, що ті „правдиво европейські ґенії" се або інтернаціональні[1]) жиди в роді Моруа, Жіда, Фойхтванґера, Верфеля, Еренбурґа, Селіна й б. і., або не-жиди національно й морально здеклясовані, прим. Шов, Т. і Г. Манни, А. Франс і б. і. Ідеали того рода письменників страшні, просто люциферичні. Вони зовсім ломлять не тільки дотеперішний моральний лад Европи, лад оснований на християнській моралі, але нищать також звичайний Мойсеєвий декальоґ. Коли в давніших грішних письменників, прим. у Бодлєра чи Верлєна, всетаки попри гріх і упадок істнував критерій гріха: совість, відчуття того, що зле, — коли в них життя (нехай і грішне!) всетаки мало проблєми боротьби добра і зла, то в новочасних „ґеніїв-Европейців", розреклямованих ліберальною пресою, такі проблєми просто не істнують, або зовсім відвернені. В таких „Европейців" — „не убийник винен, а вбитий" (Верфель), не лад потрібний а хаос, не ангели чисті, а літають за повіями(!) (Франс), не природна злука мужчини з жінкою, а мужчини з мужчиною(!) (Жід), — і вся ціль людини в тім, щоб одної хвилини „прекрасно здохнути" (Селін)... В підручниках сексуольоґії в уступі про збоченців знайдемо добрих кількадесять відсотків таких „европейських ґеніїв".

Жовта преса в поодиноких країнах, котрими править ліберальна кліка, зацитькує покищо хвилево прозріння народу і зрив нової інквізиції: палення злих книжок і прогонювання їх авторів з краю. Та такий зрив близький всюди. І саме ті автори приготовляють і розвивають його жорстокість пропаґандою природности гріха. „Свята інквізиція", котрою нас лякає Михайло Рудницький, була б вирятувала неодного жида перед гітлєрівцями, якби істнувала в наших часах. А так бють їх саме ті, котрих вони навчили поганства й люциферизму. Сим ствердженням правдивого факту я не думаю оправдувати всего, що роблять гітлєрівці.

Рівночасно з побиванням ідолів Німці переконалися, що попри всіх Вассерманів, Манів, Верфлів і под. криптосемітів і до часу Гітлєра одиноких німецьких „ґеніїв", німецька нація має також правдивих ґеніїв, яких одначе досі не знала. Не знала їх Німеччина, бо імена правдивих Німців кліка промовчувала, тримаючись відомої засади totschweigen Німців, а reklamieren „своїх"[2]).

Установлена такою реклямою верхівка „ґеніїв" се верхівка здеклясованих буржуїв-інтеліґентів, верхівка, котра через кліку й реклямy стала робити ґешефт не лиш на горішних 10 тисяч панів, але й на широких масах, що жиють буденністю дня й сензаціями жовтої преси Така верхівка впала вже в Італії й Німеччині й незабаром упаде в Австрії[3]). Натомісць інтернаціональна кліка держиться ще кріпко у Франції, в Польщі й у Совітах... В Польщі мають вони в своїх руках величезну більшість часописів, майже всі книгарні й майже всі більші видавництва. Не диво, що приголомшений польський загал мовчить. І може навіть думає, що ті всі переклади, котрими його годує кліка, це Европа і культура... Непослушних прозивається зараз „ендеками" і кличеться пристава з караулом.

Для християнства й його ідеалів має псевдопольська кліка лиш огиду й осміюючу критику, прізвище „назадництва", „облуди", „темноти", святої „інквізиції" й под. Зовсім подібно як у нас доктор Михайло; становище, яке наш нарід дуже влучно схопив висловом „Жид в церкві": все йому там гидке й нерозумне.

Для справді національних письменників кліка має „погорду" й мовчанку.

---

*) Гл. статті: „Мода на Европу" в 826 ч. і „Дві культури Европи" в 828 ч. „Н. Зорі".

**) Тут пропускаємо характеристику сего письменника, бо вона занадто соковита. Робимо се з огляду на молодь, яка також читає наш орган. — Ред. „Нової Зорі".

[1]) Підчеркую слово інтернаціональні. Ті жиди таксамо шкідливі для правдивого добра й розвитку жидівського народу, як і для не-жидів. Зовсім справедливо новочасний жидівський національний рух (очевидно не пів-асимілянтів з „Мялопольскі Всходней") випирається тих безбатьченків, які скрізь вносять тільки розклад і дефетизм та так підготовляють шлях большевизмови. На жаль, не всі жиди-націоналісти здають собі справу з того й нераз боронять завзято тих покидьків свого роду тільки длятого, що вони з жидівського роду. Така солідарність з проступниками й спомагання розкладових течій у літературі й науці, викликує очевидно протиакцію в роді тої, що вибухає тепер в Німеччині, де „з купіллю виливають і дитину". Більшість жидів мабуть досі не здає собі справи з того, що вони не можуть бути рівночасно жидівськими націоналістами й інтернаціональними дефетистами, що не вільно їм валити чужого патріотизму й релігійности, а зберігати й шанувати ті чесноти тільки супроти свого народу й своєї релігії...

[2]) Подібно зачинав собі в нас семейний колхоз А. Крушельницького, в котрому працював і др Михайло Рудницький. Тепер родина Рудницьких лянсує свій семейний колхоз: Антін, Іван, Михайло і Мілєна... От прим. у „Сигналах" польському (властиво криптосемітському) літер. журналі п. Антін Рудницький, б. диригент харківської опери, пишучи про українську музику, лає Лисенка, Стеценка, Степового, Леонтовича, О. Ніжанковського, Січинського й инших наших композиторів; натомісць називає одинокого Бориса Лятошинського (чи він Українець?...) з УССР — европейським, найбільш оригінальним і найбільш універсальним. Зараз по тім п. А. Рудницький пише скромно сам про себе: „Подібний до Лятошинського є львовянин Антін Рудницький"... В „Ділі" й „Назустрічі" описується др Михайло Рудницький, розбиваючи в пух і прах всіх прихильників „демагогічної облуди і святої інквізиції" (тоже ужасное словечко а ля „єзуїти"). На поміч доскакує Іван теж Рудницький, „чоловік-гума", „офіцер лончніковий" з Варшавою тай секретар „Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка". А на міжнародній „терені" й поміж нашими феміністками помагає п. Мілєна теж Рудницька. Словом новий семейний колхоз. „ К асобим паручєніям" служить ще Святослав Гординський, з переконань теж чоловік-гума: від радянського посольства до святого Юра. Фалянга, „каре", чотирокутник — Назустріч мєлкому гешефтови...

[3]) Вони це добре прочувають своїми довгими носами. Ось прим. „Sygnały" ч. 4/5 — „numer poświęcony w całości kulturze i twórczości ukraińskiej" — на першім місці пишуть: „Bohaterom Wiednia, robotnikom, kobietom i dzieciom, haniebnie pomordowanym przez prowokatorów najgłębszy hołd i cześć wraz z całym polskim światem pracy wyraża Zespół „Sygnałów". А в цей „зеспул" входять панство: Бавмгардтен, Блюменфельдова, Франтц, Голлендер, Курилюк, Охендушко і под. Цікаво, що панове зі „Сигналів" забули якось спочувати тим мілінам, що їх вигубили большевики; забули й те, що одного з їх інтернаціональної кліки порноґрафа Беттавера застрілив за його шкідливу діяльність саме один зі „сьвята праци": віденський робітник...

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

Коли годі вже промовчати когось справді замітного, тоді фальшується його ідейне надбання, беручи з нього тільки найгірші речі а самого творця представляючи в шляфроці і пантофлях. Ось на наших очах роблять таке з Міцкевичем: пропаґують його протицерковні твори і рівночасно витягають на світло всякі приватні неприємні справи того великого поета. А робить се кліка звичайно не власними руками, а відповідними арійськими малпами...

Коли польському поетови Л. Стаффови признано державну надгороду за збірку „Ухо ігельне“, то частина журі опонувала проти того, бо поет „признає в збірці особового Бога“!... А до Польської Академії Літератури на 15 членів увійшли два католики, два жиди і одинацять лібералів, з того більшість воюючих безвірників...

Подібну інтернаціональну літературу, хоч українською мовою писану, хочуть завести в нас тепер ті, що лянсують гасла „Европи“ і „культури“. Замісць літератури оптимізму, твердження, позитивного, напрямного, змістового, будови, хочуть вони обдарувати нас виплодами песимізму, неґації, формального, проблєматичного, руїнництва. Замісць літератури, яку читалиб всі верстви нашого народу[4]), літератури яка давалаб людям не проблєми а напрямну, не розклад а ідеалізм, — вони творять нарочно якусь літературку для інтеліґенції, повну „нерозвязаних проблєм“ їх власного дрібного еґотизму, морального хаосу й розкладу. М. Рудницького „Нагоди і пригоди“, А. Крижанівського „Сонце в пісках“, Ю. К(осач?) „Остання атака поручника фон Гагенав(а)“, С. Левинського „З японського дому“, В. Софронова „Грішник“ і под. — все те твори, які не вносять до нашої літератури нічого позитивного, нічого українського, тільки саме той інтернаціональний розклад, що в ньому колхоз Рудницьких хоче бачити... „Европу і культуру“. Поглянеш в очі тій літературі — і справді чуєш, що „Satyre sehen dich an“—як каже de Battaglia. Правда, в Галичині бракує ще між ними „найкращих“ зразків з дітей вибраного народу (мішанці вже є). На потіху можна сказати, що в „раю“ цей брак вже заступили товаріщі Ляйн, Левон, Френкель, Трояпкер, Рабинович, Ліберман, Карий-Розенкранц, Котко-Любченко, Первомайський, Гурій-Тенета і б. і. Між ними два „велетні“ — Михайлики: Коряк і Лейтес, що мають там монополь на критику, як дехто в нас, у Галичині...

Нехайже не здивуються ті творці „европейської культури“, що в нашій „провінції“ їх твори припадатимуть порохом забуття: в нас нема ще ренеґатів-сноббів, які читалиб по українськи (ще нема в тім інтересу)... А здоровий нарід — поза кількома сальоновими інтеліґентчиками — пізнається скоро на якости тої „европейської культури“. І викине її зі свого орґанізму як чуже тіло.

Щоб допомогти тій здоровій реакції, „Нова Зоря“ не щадила досі місця. І не щадитиме його й надальше. Тактика осмішування, то знов залякування навіть витяганням приватних справ у „літературних ґазетах“ та приліплювання їх нелюбим псевдонімам (спец: тов. С. Гординський), яку примінюють до „назадницьких і облудних інквізиторів“ новоспечені „культурні Европейці“ (Copyright by Michael Rudnyckyj, Lemberg), зовсім тих „інквізиторів“ не залякала й не залякає. Розуміємо зліть „z powodu zepsuty interes“. Та наш „інтерес“ інакший і ми вестимемо його дальше, хоч ми не викупили патенту на „культурних Европейців“...

Араміс.

[4]) Так звані клясичні романи світової літератури доступні для всіх верств народу й усім любі, хоч рівночасно мають своє стійке місце в великій літературі, місце одобрене Кроносом-часом, тим найостріщим критиком. Приміром: „Наречені“ Манцонія, „Кво вадіс“ Сенкевича, „Бен-Гур“ Л. Вволлеса і под., все переважно творчість людей традиційної, христіянської Европи, — а не ренеґатів.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НАДЗВИЧАЙНА СЕСІЯ СОЙМУ зачнеться 4 червня с. р.

НОВА ВИБОРЧА ОРДИНАЦІЯ до польського сенату постановляє м. і., що право вибирати до сенату матимуть всі горожани Польщі, які скінчили середню школу, як також всі активні і резервові офіцири.

ЧЕСЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Бенеш заявив представникови французького часопису „Ле Фіґаро“ про будучий устрій Закарпаття м. і. таке: Треба наперед піднести загальний суспільний рівень тамошнього населення. Доперва тоді чеське правительство заведе автономію, обіцяну тій країні в мирових договорах. В часі творення законодавства нового чеського парляменту буде зорґанізований краєвий сойм на Закарпатті і він буде рішати про справи краєвої адміністрації.

ВИСЛІД ВИБОРІВ до краєвого сойму на Закарпатті: чеські аґрарники 4 мандати; комуністи 3; чеські соціял-демократи 1; Автономний Земледельський Союз і мадярська христіянська соціяльна партія 2; мадярська національна партія 1 і національне обєднання (Крамарж і Стшібрні) 1. Всіх послів 12.

МАДЯРСЬКИЙ ПРЕМІЄР Гембеш виголосив промову, в котрій домагався права рівноправности в зброєннях для Мадярщини. Розброєні держави — говорив Гембеш — се небезпека для миру, бо творять легку добичу для інших. Мадярщина не візьме участи в ніякій европейській конференції, доки не дістане права рівности зброєнь. Мадярщина цікавиться особливо ревізією меншинових договорів. Засада мадярської політики — орієнтація на Італію.

ЛИТОВСЬКІ ВЛАСТИ перевели недавно в ріжних місцевостях Литви ревізії й увязнення між комуністами. Причина: комуністичні орґанізації зачали проявляти на Литві живу діяльність.

ІТАЛІЯ заключила з Єґиптом договір у справі перелету італійських літаків через Єґипет. Сей договір має для Італії велике значіння з огляду на конфлікт з Абісинією.

ГРЕЦЬКІ МОНАРХІСТИ зачинають проявляти живішу діяльність. Провідник їх заявив представникови сербської ґазети „Време“, що бувший грецький король Юрій обійме владу в найблизшім часі і заведе нормальні політичні відносини в Греції.

ЗАМАХ НА СТАЛІНА Й ВОРОШИЛОВА. Після найновіших відомостей причиною катастрофи „Максима Ґоркого“ був не зудар з літаком Благіна, але вибух пекольної машини, котру вмістили на літаку члени контрреволюційної організації. Отже катастрофа „Максима Ґоркого“ се був плянований замах на Сталіна й Ворошилова.

ЯПОНІЯ зірвала з Совітами договір в справі риболовлі на Далекому Сході.

В ІРАКУ вибухло повстання. Уряд проголосив воєнний стан в державі.

МАНЕВРИ АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ відбуваються тепер на Спокійнім Океані на просторі 5 міліонів квадратових морських миль. В маневрах бере участь 165 воєнних кораблів і велика воздушна фльота в числі поверх 400 воєнних літаків. Головна ціль сих маневрів, переконатися, чи ворожа фльота зможе опанувати Гавайські Острови, котрі творять головну базу американської фльоти на Спокійнім Океані і чи ворожа фльота може дістатися до берегів Америки.

НОВИНКИ

Паломництво до Гошова виїзджає зі Львова з гол. двірця в суботу 1 с. м. о год. 7.25 рано під проводом о. Ігумена Й. Лучинського ЧСВВ. Паломництво нараховує вже 200 осіб. Голоситися в монастирі ОО. Василіян, вул. Жовківська 36. Учасники одержали залізничу знижку. Паломництво вертає в неділю 2 с. м. вечером.

Шкільний рік кінчиться сего року 15 червня. Тогож дня роздадуть шкільні свідоцтва. Новий шкільний рік зачнеться 1 вересня с. р. і скінчиться 28 червня 1936 р.

Вступні іспити до середних шкіл. Подання в справі вступного іспиту до І кл. середних шкіл (ґімназій нового типу) треба вносити найдальше до 6 червня до дирекцій даних шкіл. До подання долучити: метрику, свідоцтво щеплення віспи й останне шкільне свідоцтво або посвідку дирекції школи, де ученик ще ходить до школи. Іспитову таксу, 10 зл., треба рівночасно зложити в дирекції школи, де ученик має здавати іспит. До вступного іспиту до І кл. можуть приступати ученики, що мають найменше 12, найбільше 16 літ. Ученики що мають свідоцтво 6 кл. нар. школи здають: українське, польське з історією, геоґрафію з природою, аритметику з геометрією. Ученики, що не мають такого свідоцтва, здають всі предмети.

Три нові ліцеї в Галичині. Міністерство освіти рішило створити 3 нові ліцеї в полуднево-східних воєвідствах: хліборобський, лісовий і державного промислу. Їх відкриють у шкільнім році 1936/37.

Авторський вечір Асоціяції Молодих Письменників відбудеться в четвер 6 червня о год. 7 в салі „Бесіди“ у Львові. Прозові твори й поезії відчитають: Е. Зарицька, Л. Соботівна, В. Божик і З. Тарнавський. При кінці вечера відбудеться конкурс на два найкращі твори. Право голосування матимуть всі слухачі. Вступ за запрошеннями, котрі можна дістати в адміністраціях „Діла“ й „Нового Часу“.

Просимо довжників нашого склепу з церковними річами „Достава“ в Тернополі, вул. Руська 14, пересилати наші належності і з всіми справами звертатися впрост до нас до Львова: „Достава“, Львів, Ринок 43, бо наш бувший склеп у Тернополі звинено з днем 1-го травня 1935 р., а п. М. Щурко перестав бути нашим службовиком і не є управнений до яких би то не було інкас.—Дирекція „Достави“, Львів, Ринок ч. 43. 64—3—3

У **Львові** була в днях 24 і 25 травня с. р. прогулька селян з Жовківщини в числі 100 осіб. Селяни оглянули наші церкви, музеї, культ.-освітні та економічні установи. Такі збірні прогульки треба уладжувати якнайчастіше.

В Коломиї вийшов новий український місячник „Антикомуніст“. Видає Видавництво „Рекорд“, редаґує Микола Ковалюк.

В Рогатині вибрали до повітової ради 2 Українців і 4 Поляків.

Над долинянським повітом перетягнула в понеділок вечір воздушна труба. Вихор наробив богато шкід в садах і будинках. В селі Витвиця буря ушкодила церкву, на котру впало дерево, вирване з корінем.

Залізнича катастрофа наступила між Харковом і Ростовом. Особовий поїзд впав з насипу. 27 осіб ранених.

Гумор. — Хто з них має слушність? — Чоловік зіритовано до жінки: Ти все мусиш мені сказати щось наперекір. От тепер, я кажу тобі „добрий вечір“, а ти відповідаєш „доброго дня“. — Жінка: Але хто з нас має слушність?

Кампанія проти епископа Лосінського. В неділю 26 травня відбулося в Кельцах загальне зібрання Союзу Леґіоністів і Пеовяків. Одинокою точкою нарад було заняття становища до римо-кат. Епископа в Кельцах Преосв. Лосінського. Зібрані ухвали переслати до Примаса кард. Гльонда прохання, в котрім м. і. сказано: „Зібрані нині леґіоністи і пеовяки просять Вашу Еміненцію спричинити виїзд о. епископа Лосінського з границь Польської Держави. Епископ Лосінський образив глибоко патріотичні почування народу".

Пожар в палаті римо-католицького епископа Лосінського в Кельцах вибух о 2 год. в ночі з 26 на 27 травня с. р. Огнева сторожа вгасила пожежу.

На продаж одно-поверхова чиншова каменица з городом у Львові — вільна від податків, банковий довг 23.800 зл., річний прихід 3.200 зл. вклад готів. 24.000 зл. Інформації з чемности у адв. Др. Евина, Бляхарська 8, Львів, — 2—3 год. попол. Посередництво виключене. 71—1—1

„Курєр Львовскі" став санаційним органом. За довги в обезпечальні суд установив примусового управителя п. Блажейовского, б. ендека. Він зараз викинув начального ред. Матіясіка та ін. енд. співробітників і настановив нач. ред. Стажевского, видавця „Акції Народової", органу „санаційних вшехполяків". За ним прийшов до „К. Л." Клявдій Грабик, з українського роду, котрий розуміється до наших приятелів не належить. Санаційна редакція „К. Л" — так пише ендецька преса — хоче зєднати собі ендецьку публику протиукраїнськими і протижидівськими статтями. Одначе дотеперішні ендецькі передплатники масово звертають „К. Л." і з львівської почти возять до редакції „К. Л." звороти возами...

У Варшаві на місци головного органу ендеції „Газета Варшавска" зачав виходити „Варшавскі Дзєннік Народови".

В Катовицях отворено 25 м. м. т. зв. „Катовицькі Торги". Около 200 виставців виставили ріжні промислові вироби.

Банк Франції підвисшив процентову стопу вже третий раз впродовж 5-ох днів з 4% до 6%.

Фінансова комісія французької палати послів вислухала промови премієра Фляндена, котрий домагався надзвичайних повновластей, щоб задавити спекуляцію й ратувати валюту. Премієр обіцяв за те реформу деяких тяжких податків, м. і. зменшення суспільних обезпечень. Фінансова комісія не дала йому надзвичайних повновластей, але заявила, що правительство повинно виступити проти спекуляції.

Гумор. — Грубий вуйко до малого сестрінка: Ходи сядь собі в мене на колінах. — Сестрінок: Вуйцю, та де сяду, коли там сидить вже твій живіт.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.35 зл. Золотий доляр 9.13—9.18. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 1.72—1.78; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.25; 1000 ром. левів 30.00—32.00 зл.; 100 австр. шілінґів 101 зл; англ. фунт стерл. 26.20 зл.; 100 швайц. франків 171.85 зл.; ґданський ґульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 42.—44. зл.

Набіл. Маслосоюз платив 31. V. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яець 2.40 зл. Тенденція на яйця сильна, на молоко і сметану слаба, на масло вичікуюча. Пастеризоване молоко з дост. до дому у Львові 1 л. 24 гр.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† о. **Методій Максим Журкевич,** новик ЧСВВ, упокоївся в Бозі 27 травня с.р. в крехівськім монастирі к. Жовкви в 62 році життя. Довшу посмертну згадку про Покійного подамо в наступнім числі „Н. Зорі". — (л).

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

„День Хорих" уладжує Український Комітет допомоги хорим у Львові у второк 4 червня с. р. Преосв. Кир Іван Бучко відправить Службу Божу в наміренні хорих в церкві св. Успення при вул. Руській о год. 8 рано. Хорі, котрих тяжка недуга прикувала до ліжка, зможуть вислухати Сл. Божу і приняти св. Тайни. Хто не може сам прибути до церкви, нехай подасть свою точну адресу Комітетови в „Доставі", Руська 20. Комітет уможливить хорим прибути до церкви і з поворотом відставить їх домів.

Тридневні реколєкції для пань зачнуться 29 червня с. р. вечером при монастирі СС. Василіянок у Станиславові. — Оплата виносить 10 зол. — Зголошення проситься рішучо подати до 20 червня с. р. — Ігуменат СС. Василіянок у Станиславові, ул. Петра Скарги ч. 17. 75—1—2

Жіноча Ґімназія СС. Василіянок у Станиславові (вул. Петра Скарги ч. 17) приймає зголошення до **вступних іспитів до I, II і III кл.** Долучити треба: метрику, останне шкільне свідоцтво, посвідку щеплення віспи та картку на відповідь, на якій подасться своєчасно речинець іспиту. — При ґімназії є **Інститут,** де учениці найдуть вигідне й дешеве приміщення і дбайливу опіку. — Дирекція.

В Дівочій Ґімназії „Рідної Школи" ім. І. й І. Кокорудзів у Львові вступні іспити до кляс II—VIII відбудуться 11 і 12 червня, до 1-шої кляси 18 і 19 червня б. р. у власнім будинку, вул. Моджеєвської ч. 9. Оплати в новій ґімназії такі самі, **як у державних школах.** 72—1—2

Хто знавби щонебудь про мого брата Остапа Дерлицю, канд. інжинірії з Данціґу, від котрого довший час не маю ніяких вістей, нехай буде ласкав повідомити мене, де і коли бачив його і в якім стані. — о. Ярослав Дерлиця, Тумир, почта Деліїв коло Галича. 69—2—2

ДИРЕКЦІЯ ҐІМНАЗІЇ СС. ВАСИЛІЯНОК

У ЛЬВОВІ (ВУЛ. ДЛУҐОША 17а)

яка існує від 29 літ, подає цим до відома, що в шк. р. 1935/36 буде мати в себе такі кляси:

а) I, II і III кляси ґімназії нового типу, до яких зголошення вже приймає;

оплата за шк. науку в тих клясах така сама як в державних школах

б) VI і VII кляси ґімназії ґуманістичного типу

в) VI, VII і VIII кляси давного клясичного типу.

Плян науки такий самий як в державних школах.

Завдяки доборові учительських сил ґімназія дає молоді вимагане знання і здорове вихования.

Вступні іспити до вищих кляс зачнуться 10 червня ц. р. При ґімназії є Інститут, в якім ученици найдуть вигідне приміщення та фахову опіку.

За Дирекцію ґімназії:
о. В. Лицинняк.

68-2—3

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На осінний і зимовий сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

КІНА

ПАКС: Голгофта.
АПОЛЛЬО: Не хочу знати хто ти.
АТЛЯНТИК: Хлопці з площі зброї.
КАСИНО: Шукачки золота.
КОПЕРНИК: Катюша.
МАРУСЕНЬКА: Жид Зіс.
МІРАЖ: Під Твою оборону.
МУЗА: Вондер Бар.
СТИЛЕВЕ: Тигр-убийник і ревія.
УТІХА: Остров скарбів і ревія.

В ЖІНОЧІЙ ҐІМНАЗІЇ УКРАЇНСЬКОГО ІНСТИТУТУ ДЛЯ ДІВЧАТ У ПЕРЕМИШЛІ в клясах нового типу обовязують такі самі оплати за науку, як у державних ґімназіях. Для незаможних учениць є предвиджені знижки. Школа має повні права державної ґімназії. При ґімназії є взірцево уладжений інтернат. — Речинець вступних іспитів до кляси I. і кл. II—III нового типу та VI—VII ґуманістичного типу оголоситься пізніше. Подання о допущення до іспиту вносити до 8 червня с. р. до Дирекції ґімназії, вул. Татарська 6. 1—1

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — Здрукарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 6 червня 1935. Ч. 41 (839)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Konto P.K. Kraków 405.867

Журналісти у Св. Отця

Св. Отець приняв на послуханні делеґацію катол. бельґійської преси, котра прибула, щоби щорічним звичаєм зложити суму, складану як жертви в пресі. Св. Отець радіючи таким гарним проявом синівського привязання бельґійських католиків від ряду літ за посередництвом бельґійської катол. преси благословив катол. пресу і всіх жертводавців. Після авдієнції Св. Отець розмовляв довше з журналістами, виявляючи велике заінтересування для справ преси і для вистави катол. преси в Ватикані в 1936 р., котра, як сподівається, принесе величаві висліди і причиниться до розвитку катол. преси, особливо місійної. (КАП).

Як ширять католицьку пресу

У висліді енерґійної пропаґанди духовенства і праці рухливих кольпортерів катол. тижневик катовицької діецезії „Госьць Недзельни" здобув в останних часах понад 2.000 нових передплатників. В деяких парохіях пропаґанда дала такі корисні висліди, що число передплатників зросло вдвоє. До зросту накладу причинилися головно кольпортери, котрі не щадили труду, щоби здобути якнайбільше нових передплатників. Ті жертвенні співробітники доказали, що може довершити енерґія і запал при поширюванні доброї преси. (КАП).

Нагінка проти Еп. Лосіньского

Польська преса пише: В звязку з побутом в Трускавці Еп. Лосіньского польські комбатанти з Дрогобича, Трускавця, Борислава й околиці в числі около 500 осіб зібралися під будинком управи живця в Трускавці та зажадали усунення Еп. Лосіньского з Трускавця. Дир. Ярош обіцяв розглянути домагання комбатантів. На мурах Дрогобича, Борислава і Трускавця появилися клєпсидри, котрі повідомляють про цивільну смерть Еп. Лосіньского...

Небувала подія в судівництві

В днях від 5 до 15 с. м. відбувається в Тернополі перед судом присяглих карна розправа проти 24 Українців з повітів тернопільського, теребовельського і збаражського, обвинувачених за приналежність до ОУН. Хоч обвинувачені мають вже своїх адвокатів з вибору, віцепрезес окр. суду д-р Л. Вендриховский визначив 24 адвокатів з уряду, в тім 5 Українців, 2 Поляків і 17 Жидів. Один з них, посол д-р Ст. Баран, вніс просьбу до окр. суду в Тернополі, щоб звільнили його з обовязку оборонця з уряду, бо на той час скликана сесія сойму. Крім того Нач. Рада Адвокатів заборонила послам і сенаторам, виступати в характері оборонця в справах, де обвинувачений відповідає за державну зраду або шпіонажу. Тернопільський суд не узгляднив сеї просьби, тому д-р Ст. Баран вніс відклик до президії Апеляційного Суду у Львові.

Ювилейні відзначення в Англії

Анґлійський король роздасть з приводу свого ювилею ряд відзначень. Титул льордів дістануть: преміер Мекдоналд і ще кількох міністрів м. і. Томас і Іден. Також провідники опозиції дістануть відзначення: Льойд Джордж, Ленсбері, Семюел. Відзначені будуть також преміери міністрів всіх анґлійських доміній, як також богато інших осіб, нпр. відомий письменник Редярд Кіплінґ і орґанізатор скавтів (пластунів) старенький льорд Беден Повел.

Сталін проти колєктивізації

Хто тепер „зрадники пролєтаріяту"?

Головний орґан совітського правительства „Ізвестія" помістив статтю про „деколєктивізацію" хліборобства. Тепер будуть поборювати таксамо остро тих, що виступають проти частинної приватної власности на селі, як колись карали оборонців приватної власности. „Ізвестія" називають державними зрадниками пролєтаріяту всіх тих начальників колєктивів, що противляться деколєктивізації. — Отже прихильники колєктивізації підуть тепер на Соловки так як тому 6 літ зачали йти її противники... І тепер ті будуть сих парити здовж дороги...

Летунські сили большевиків

Японські ґазети подали таблицю розміщення совітських воздушних сил. В Москві є 800 воєнних літаків, на Далекім Сході також 800, в Ленінґраді 350, в Мінську 350, в Київі 300, в Харкові 170, в Ростові над Доном 100. В інших містах є також совітські летунські ескадри, але менші.

Бунт звірів проти кіноапарату

Коло каліфорнійського місточка Ковіна в Америці є фарма мандрівного звіринця Барнума. Він доставляє тресованих звірят до цирків і для кінових знимок. Коли представники одної голивудської кінофабрики прибули до фарми, щоб зняти „джунґлі", відомий покоритель звірів Рід вивів 8 слонів і 12 тигрів. Наперед йшов старий величезний слон „Прінц". Одначе слон налякався кіноапарату і нагло оскаженів. З ревом кинувся через штучні „джунґлі", по дорозі знищив всі декорації і все розметав на своїм шляху. За ним пігнали всі інші слони. „Прінц", що весь час приятелював з Рідом, кинувся на свого пана. Хоч той виліз на дерево, слон стягнув його трубою на землю і розтоптав. Крім слонів збунтувалися також тигри. Дозорці з великим трудом успокоїли звірів. „Прінца" загнали в сліпий кут і спутали ланцюхами. Після того бунт звірів відразу скінчився. З того видно, що вже й звірі мають досить кіна.

Достатнє життя
Належну пошану
Ідеальні відносини
Суспільне становище
Торговельні звязки
Економ. незалежність
Реальні користи
запевните собі — складаючи свої ощадности
В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ
„ДНІСТЕР"
ЛЬВІВ, УЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Небезпечна річ

З приводу появи нового журнальчика.

Культурно - освітне життя української середношкільної молоді повинно цікавити нашу суспільність. Бо середна школа то кузня, в якій формується духове обличча будучої української інтеліґенції. В середних школах ученики не лише здобувають початки ріжних знань, але й підготовляються до суспільного життя. Самоуправа школярів, шкільні кооперативи, шкільні концерти, представлення — все те середники і способи, щоб молодь середньої школи познакомилася з ріжними формами суспільного життя практично. Появляються навіть шкільні часописи. В них здібніша молодь обох полів пробує на письмі формулувати свої молоденькі думки. Ніяка суспільність не обходиться тепер без печатаного слова, а середна школа то також своєрідна суспільність, тай до того інтеліґентна. Отже молоді члени суспільности заправляються також в володінню пером. Вони бувають деколи навіть доволі сміливі. Тому не хочуть, щоб їх часопис обмежився до шкільних мурів ґімназії. Вони пускають його в світ.

От і появився недавно оден такий журнальчик-місячник. Маю на думці перше число журналу української середньошкільної молоді п. з. „Світ перед нами". Видавець: Начальна Старшина *) Самоврядної Шкільної Громади учнів-державної ґімназії з українською мовою навчання в Станиславові. Для повноти адреси додаємо, що редакція й адміністрація журнальчика міститься в Станиславові, при вул. Перацького 44.

Зверхній вигляд журналу симпатичний: зелений колір окладинки пригадує весну, а весна молодість... Чи можуть бути красші спомини? Тому вже се настроює доброзичливо до нового журналу. Книжковий формат і 32 сторінки збуджують респект до редакційної колеґії. А хто співробітники, згл. автори, котрі заповнили своєю творчістю той журнал? Се ученики від 6 до 8 кл. української держ. ґімназії в Станиславові. Вони запросили до співпраці ще й учениць з ґімназії УПТ „Рідної Школи" тамже. Про-

*) Тут перед нами добрий приклад, як невідповідно уживані слова комізують рідну мову. „Старшина", що має нпр. по 16 чи 17 років, як слушно додає в такім разі наш народ — „наперед-більше!" Таксамо невідповідно називати „старшиною" всяких офіцирів, бо прапорщики і тим подібна „старшина" не далеко відбігли віком і досвідом від „старшини" з самоурядної шкільної громади. Словом, ту „старшину" в школі, що не має ще вусів, треба називати просто „виділом", а офіцирів — офіцирами, як роблять здається всі думаючі народи.

фесор Дмитро Ліськевич відповідає за редакцію і мабуть взагалі опікується цілим тим журнальчиком.

Під оглядом змісту журнальчик доволі ріжнородний. На переді є відділ гарного письменства. На першім місци поезія в прозі „Світ перед нами". Се щось в роді редакційного програмового слова. Молоденький автор „Бистролет" ученик VIII кл. заповідає сміливо, що „валиться старий світ раціоналістичних доктрин... іде змагунний ренесанс". „Приходять нові, приходять дужі борці-герої". Хтож сі герої? „На обрії ми. Ми молодь!" „На підбій світа йдемо ми!" І вкінці найвисший акорд: „Тут світу владарі — це молодь". (Стор. 1).

Гм, чи не гіперболя, про котру здається вже вчили „старшину" того видавництва... Та в тімже вступнім слові сказано: „І перед нами світ у барвах золотих" (стор. 1), що озолочує й ту гіперболю. Дальше йдуть поезійки, в яких видно поетичні іскорки. В поетичній прозі „Весняний етюд" молоденька авторка Дада з VI кл. погрожує старому світови. „Наші молоді пястуки кріпко затискаються. Ех, з весною! І з весною р о з в а л и м о цей старий світ — а збудуємо новий, могутній!" (Стор. 2).

Потому маємо новельку „Спогад про партію шахів". Автор Н. Н. з VII кл. навчився вже високо цінити математичну систему в грі шахів. „Мої груди розпирає якась пристрасна, дика (Чомуж дика?) життєва сила. Й іноді хочеться мені знов зробити якийсь безумний, але романтичний тяг. Тоді згадую ту нашу партію (програну з товаришом систематиком), її кінець — і здержую себе". (Стор. 6). „За те навчився я високо цінити цю математичну систему в грі й відчуваю в ній дивну роскіш". (Стор. 6). Можна сказати, що автор на добрій дорозі, бо від молоду вчиться опановувати свої життєві пристрасти.

В новелі „Сьогоднішна ідиля" авторка Дарина з VI кл. змальовує два типи жінок. Соня зредукована учителька і жінка зредукованого учителя заробляє тяжкою працею на вдержання мужа, себе й двох діточок. Зате товаришка Соні Стефа вийшла заміж за старого, багатого урядовця і їй живеться добре. Одначе щораз більше закидає по польськи. „Яка різниця між ними обидвома! Тої ідеалом багацтво й добробут, цеї — праця й щира любов". (Стор. 8). В цитованій новельці є ще такий момент: Безробітний муж Соні пішов до міста шукати заняття. Одного дня Соня довго очікувала мужа. „Хтось знову застукав! Соня підійшла до дверей. Хтось щось притишено говорив. Соня зблідла, захиталася"... Потому „сперла голову на руку й гірко заридала". „Що ти наробив, що наробив! Нащо тобі цього було! Маєш жінку й дітей! Мішатися тобі до якихсь демонстрацій? Взяли тебе, замкнули, що я без тебе пічну?" (Стор. 8 і 9).

Дальше вміщено реферати, щось ніби статті: „Молодість! Молодість весно краси!", „Кооперація й національна ідея", „Шевченко — історик", „Народна пісня й народня мельодія", „Чи мистецтво для мистецтва?" (дискусійна стаття), „Дещо про лірику й ліриків". З наведених статейок першу написала учениця VII кл. Б. Х. Авторка займається питанням, як ставиться фашизм до молоді й як вона там (в Італії) виглядає. Одно місце статейки впадає в око. Воно звучить:

„Молодь творить краще майбутнє нації. М о л о д ь і т і л ь к и м о л о д ь! Хай старі спочивають на лаврах своєї праці. Вони передали нам світлі традиції. Але майбутнє належить до нас!!!" (Стор. 10).

Хоч авторка вживає такого висказу в відношенні до італійського фашизму, проте він мов блискавка освітлює її спосіб думання. І думання переважної частини нашої інтеліґентної молоді взагалі. Очевидно, се спосіб думання наскрізь неправдивий, бо молодь сама взагалі не творить н і ч о г о і навіть не може творити: вона консумує і підготовляється до творення кращої будучности нації й людства.

Є в журналі й сатира. Се новеля ученика М. Остяка п. з. „Еротика". Само оповідання ввійшлоби, та має несмачне закінчення. Герой оповідання розчарувався в любови. Се привело його до розпуки. Він каже:

„З великого жалю я хотів уже з життям розпращатися. Так нічо з того не вийшло. Стрілявся, так револьвер (шоколядовий) затявся, топитися хотів, так річка саме тоді замерзала, вішався, та стара спорохнявіла яблуня не видержала — зломилася". (Стор. 20).

На нашу думку в журнальчику молоді і для молоді такі річи навіть в жарті не повинні бути.

Ще той шоколядовий револьвер можна взяти за жарт, та з тим вішанням гірше, бо яблуня могла видержати і тоді весь жарт міг сумно скінчитися. У всякім разі таке закінчення — неестетичне, несмачне і небезпечне, бо може не одному розчарованому молодцеви підсунути погані думки.

Дві статейки присвячені спортови. „Дещо зо спорту" й інформаційна статейка п. з. „Український Спортовий Союз". Є в журналі також проби репортажу: „Показ історичних памяток УСС". Се про недавну виставу УСС в Станиславові. Другий репортаж п. з. „Рідкий гість" оповідає про гостину й виклад Софії Яблонської в Станиславові. Цікавий репортаж: В астрономічній обсерваторії „Ясних зір". Є ще сторінка гумору п. з. „Між нами". Гумори мало дотепні.

При кінци є окремий відділ п. з. Дружинник, додаток Марійської дружини при Українській державній гімназії в Станиславові. В „Дружиннику" поміщена цікава статейка „Про небезпеку наших днів". В ній автор захований за букви Н. Н. остерігає молодих людей, щоб не викинули Бога зі свого серця. Статейка написана добре, але автор повинен був підписатися. Бо її форма і досвід, який з неї пробивається, вказує, що оригінально не міг тої статейки написати ученик, тільки старший чоловік. А коли так, то автора вже знають або пізнають. Отже пощо ховатися під криптонім?

В відділі „З думок сірої людини" поміщені м. и. цитати з думок визначних людей: Платона, Шекспіра і ін. Вкінці „Наша переписка". Редакція відповідаючи якомусь товаришеви Анаксови каже:

„Ми хочемо, щоб наш часопис став одноцілим могутнім голосом усієї української середношкільної молоді, щоб став її провідником в усіх хвилинах провесни". (Стор. 31).

Ми перейшли коротко зміст сего журналу і навели найбільше замітні місця, які налають тон журналови.

Щож сказати про сей журнал? Коли наша гімназійна молодь вчиться писати, то займається культурним ділом. Може неодному з тих людей доведеться бути колись письменником або публіцистом, — то він буде датувати початки своєї творчости від виступу в тім середношкільнім журнальчику.

Та не можна поминути таких висловів, як „тут світу владарі, се молодь" (Стор. 1.) або: „Із весною р о з в а л и м о цей старий світ, а збудуємо новий, могутній". (Стор. 2). Або вкінці: „Ми хочемо, щоб наш часопис став... п р о в і д н и к о м усієї української середношкільної молоді в усіх хвилинах її провесни" (Стор. 31).

Перша з наведених тут думок неправдива, друга руїнницька, третя безпідставна, — а всі три ярко шкідливі. З духа таких „думок" виростає передовсім меґальоманія. Молодий чоловік, що помістив в такім середношкільнім журналі подібні „думки", після матури думає, що він вже може стати „провідником нації"... і лає правдивих провідників „старими дурнями". Такий тип ще й тому небезпечний, бо він вже нічого не хоче вчитися. Він вже „був друкований" і се йому вистарчає, особливо коли він висказав такі „думки", як те, що він „володар світу", що „розвалить світ", що його орган став „провідником усієї... молоді", а що молодь се „світу владарі", отже такий критикує всіх і вся і затроює життя в суспільности своєю критикою. Не лише сам до нічого не візьметься, та ще й других псує. Очевидно, не все мусить так статися. Але небезпека є поважна, коли нема спротиву. А до чого можуть довести такі „владарі світу", коли старші піддадуться їх теророви (і тим стануть співвинні), — бачимо власними очима...

Передчасні овочі можуть ослабити і найкращу молоденьку щепу. Тому садівники слушно не допускають, щоб молоденькі щепи родили овочі. Вони общіпують цвіт, щоб не допустити до передчасних овочів і до передчасного ослаблення молодої деревини і тим самим до ослаблення саду. І давніше гімназисти писали поезії. Молоденький вік до того надається. Одначе вони заховували сі поезії в сшитках. І доперва по довгім часі, коли такий чоловік став справжнім поетом, суспільність довідувалася від літературних критиків, що сей чи той письменник зачав писати вже на шкільній лавці. Нинішна мода пускати непередумані думки в світ не може довести до нічого доброго, лише до пайдократії.

Ся страшна недуга суспільности, що в нас розпаношилася, має свої причини в молодих і в старих. Панування молодих „владарів світу" зачинається з того, що старші мовчки глядять на вибрики молодих. Або ще й тішаться тими вибриками і потурають молодим людям, бо думають, що така „активність" молодих се здоровий прояв суспільного життя. Ще страшніше, коли старші самі з а о х о ч у ю т ь молодих до „провідної ролі" в суспільности і запрошують молодих студентів, щоб висилали своїх „представників" до ріжних провідних установ. Се потому тяжко мститься на всій суспільности, подібно як мститься на родичах те, що вони свою дитину занадто розпестили. „Бідна на світі пещена дитина" — слушно каже стара пословиця. Бідні й родичі, котрі дитину розпестили і тим її здеморалізували. Передовсім пещена дитина сама дасть їм добру „школу"; крім того вони відповідають перед суспільністю та перед Богом за те, що „виховали". Пайдократія то наслідки того, що старші в народі розпестили і розвезли молоде покоління. Всі прикрости, які старші терплять в часі панування молокососів, се заслужена кара Божа за те, що старші не здавили в коріни молодечої зарозумілости, з якої родиться пайдократія.

Збираючи все те в висновки, можна сказати: Коли молодь вчиться думати й писати, то се добре. Коли молодь думає і пише, що вона і тільки вона творить краще майбутнє нації, що тому вона має право розвалити старий світ і бути „володарем", — то се зле. Коли старші мовчки дивляться на се, то се дуже зле. А коли ще помагають молоді орґанізувати прояви такої пайдократії й поширювати її, — то се найгірше. Така річ стає очевидно небезпечна. Г.

Як виглядають школи в „раю"

Совітський орґан „За Індустріялізацію" пише в чч. 56 і 58: В місті Дніпрокомбінат є 23 школи, в котрих має вчитися 15.000 дітей. З тих шкіл властиво тільки о д н у можна вважати за школу. Решта шкіл в бараках і в невідповідних будинках, без вікон, печей і т. д. Яка там шкільна дисципліна — переходить людську віру! Один шк. інспектор заявив: Наші вчителі безрадні. Бандитизму серед дітей вони викорінити не годні. Ученики уладжують постійно бандитські напади. Комуністичні орґанізації дивляться зовсім байдуже на бандитизм молоді. В Маґнітоґорську є 41 шкіл з 27.000 учеників. З них тільки о д н а школа має власний будинок. Решта шкіл в бараках або в приватних помешканнях. Кляси такі тісні й нужденні, що годі закінчити шк. рік. Богато шкіл має т. зв. „мандрівні кляси". Наука в них відбувається кождий раз деінде... Такі вістки можна читати в совітській пресі майже щоденно, бо катівня, звана СССР, дуже простора.

З краю

З діяльности Марійського Товариства в Станиславові-Гірка.

В червні с. р. минає 15 літ від хвилі, коли на Гірці, передмістю Станиславова, при церкві св. Йосифа заложено Марійське Товариство Пань. Гірка, се дільниця Станиславова близько залізничого двірця, замешкана залізничниками. Тепер майже всі вони емерити.

За час 15-літнього існування Марійська Дружина зробила богато в напрямі розбудження та поглиблення релігійного життя в сій дільниці. Марійські Дружинниці плекають в своїх серцях любов до Бога і ближнього і ту любов стараються поширити між своїх, кревних, далеких і чужих. Хоч міське життя складне і дуже податне на вплив руйнуючих, погубних відосередних сил, то наша Дружина рішуче протиділає таким впливам. Не сходячи з наміченої мети, вона в цілости піддержує релігійного духа серед загалу дільниці. Сьогодні Марійська Дружина обеднує активних (не паперових) 135 членичь, що поділені на три секції з осібними Виділами: Секція Пань (86) з гарним прапором, Секція молоді (28), зложена з абсольвенток та учениць учит. семинара СС. Василіянок і вкінці Секція дівчат (21). Найгарніще видно цю діяльність в місяці маю, присвяченім на почитання Бого-Матері. Всі її люблять але Мар. Дружинниці оказують їй найбільше вдяки і почитання.

Сего року 14 цвітня заходом Марійської Дружини Молоді відбулася вистава п. з. „Блудний Син“. Була се перша релігійна вистава в сій дільниці. Прекрасна гра аматорів, декораційні, музичні (власної композиції) і світляні моменти зложилися на гарну цілість та витиснули слези з очей всіх присутніх. Та секція підготовляє тепер виставу „Фабіоля“, яку незабаром відіграє.

В днях 14 і 15 травня о. Іриней Назарко ЧСВВ перевів провірку цілого Мар. Т-ва. Для секції панночок окремо і для пань і дівчат окремо, мав прегарні конференції. Приглядаючись діяльности нашого Т-ва, висказав своє вдоволення та заохотив всіх до дальшої праці на славу Марії і на хосен народові.

Найкраще випало „свячене“, уладжене спеціяльно для Марійського Т-ва власними силами, яке відбулося 26. V. б. року в читальні „Просвіта“ на Гірці. Гарно прибрана саля в ручники, столи прикрашені майськими цвітами і ціла Дружина, що засіла до столів мов одна родина, дали прекрасну цілість. „Свячене“ поблагословив о. Крил. Р. Лободич з о. Дзібієм і о. Валіховським, провідником сеї Мар. Дружини. В своїй промові о. Крил. Лободич підніс вагу подібних свят і вказав присутнім на найвищий християнський ідеал, — любов Бога і ближніх. Реферат про сучасне жіноцтво відчитала п. Галикова, а о. провідник в кінцевім слові підніс вагу і значіння Марійських орґанізацій для сучасности та подякою за участь о. Крил. Лободичеві і комітетові за їх працю — закінчив сей милий традиційний вечір. Опісля слідувала спільна світлина. Таке „свячене“ дає запоруку, що праця в Марійськім Т-ві на Гірці не устане, а буде йти ще з більшим запалом під стягом Марії на Її честь і славу! — (дв.).

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

Хорватська релігійна лірика

В Загребі вийшла антольоґія релігійної поезії п. з. „Грватска Маріяска Ліріка“. Книжка гарно видана під ґрафічним оглядом містить поезії 19 визначніших хорватських поетів, присвячені почитанню Матери Божої. Проф. Д. Занка написав вступ до сеї антольоґії, що знаменито характеризує хорватську релігійну поезію. (КАП).

Відпусти в Крехові

колись і тепер.

Василіянський монастир у Крехові коло Жовкви заснований на початку 17 ст. та відомий в історії нашої культури й мистецтва з цінних памяток: Апостол, Палея, Помяник, Прологи, трагедія „Владимір“ Т. Прокоповича присвячена гетьм. І. Мазепі, образи кисти королівського маляря Василя, дереворит Д. Сінкевича й б. і. В історії України сей монастир тісно вяжеться з іменем гетьмана Петра Дорошенка, особливож гетьмана Івана Мазепи, котрий в 1672 р. був у крехівськім монастирі й побив богато Турків і Татар, що облягали тоді згаданий монастир. Та найбільше значення має крехівський монастир в історії релігійного життя нашого народу. Від давніх часів у монастирській церкві є чудотворний образ св. Миколая. Його (як подає передання) наступники першого засновника крехівського м-ря о. Йоїла принесли з Білої Руси до Крехова. Родина Крассовських зі Львова в 17 столітті жертвувала для монастирської церкви в Крехові чуд. образець Божої Матері (Крехівської),що довгі роки був спочатку в деревляній церкві св. Спаса, опісля в мурованій св.-миколаївській церкві. Сьогодні згаданий образець в монастирській каплиці над престолом. Обидва чуд. образи були причиною величавих прощ і відпустів у крехівськім монастирі вже в 17 і 18 ст. і притягали до Крехова побожних богомольців з усіх словянських земель, також, як подають архівні записки, зза Дніпра, знад Дону, з Волощини, з далекої Греції та з острова Крети. Традиція крехівських відпустів ще більше скріпилася, коли на поч. минулого століття врочисто споваджено чуд. образ Божої Матері (Верхратської) зі скасованої василіянської церкви в Верхраті до крехівської монастирської церкви, де Божа Мати наділює своїх почитателів чудесними уздоровленнями й великими ласками. Перемиський еп. Ю. Пелеш жертвував 1896 р. для крехівського монастиря миро з мощів св. Миколая. Крім тих св. скарбів є в крехівській василіянській церкві ще один скарб, а се мощі св. мученика Пасива, що їх папа Лев XIII жертвував для відновленого василіянського Чина в Галичині. Ті мощі від 1887 ро 1906 р. переховувалися в василіянській церкві в Добромилі, від 1906 р. в Крехові.

Тому не дивно, що наш нарід кілька разів у році (на Благовіщення, св. Петра й Павла, Преображення ГНІХ, св. Паснва, Покров ПДМ, св. Миколая) дуже численно прибуває до Крехова, щоб найти лік для своєї душі. Та найбільше нашого народу з усеї Галичини буває в тім святім місці в місяці травні, в дні Перенесення мощів св. О. Миколая з Мирів до міста Бар. Те свято з поручення римського папи Урбана II приймила Україна в 1091—93 р. за київського митрополита Єфрема II. Читаючи давні літописні монастирські записки, довідуємося, що на літнього св. Миколая приходило колись до Крехова дуже богато народу, напр. в 1858 р., коли на відпуст прибув також львівський еп. Преосв. Спиридон Литвинович, пізніший галицький митрополит (див. о. М. Головка ЧСВВ. Спомин з крехівского відпусту. Жовква 1911. 31). В 1910 р. на літнього св. Миколая було к. 60.000 народу (див. тамже, 31) й перемиський еп. Преосв. К. Чехович. 1912 р. на св.-миколаївський відпуст до Крехова прибув станиславівський Владика Преосв. Григорій Хомишин, а народу тоді було к. 80.000, в тім богато з далеких закутин Галичини, як з Гусятина, Білої Чортківської, Надвірної, Ярослава, Сокаля (див. „Місионар“. XVI. Жовква 1912. 245). По війні щороку дуже радо прибуває до Крехова на літнього св. Миколая перемиський Владика Преосв. Йосафат Коциловський ЧСВВ; лиш одного року (1925) був пок. луцький і львівський еп.-помічник Преосв. Осип Боцян. Величаво відбувся св.-миколаївський відпуст 1926 і 1927 р. (див. „Місіонар“. XXX. Жовква 1927. 203). Щорічні св.-миколаївські відпусти мають характер тридневної місії. Се започаткували реформовані Василіяни 1896 р. Тоді проповідали визначні василіянські місіонарі: о. Андрей Шептицький теперішній ВПреосв. галицький Митрополит, о. Сотер Ортинський пізн. американський епископ, о. Єремія Ломницький пізн. ректор Дух. Семинарії в Станиславові й о. Мелетій Лончина пізн. довголітній львівський ігумен і композитор.

Які сильні підвалини духовного життя в людських душах заложили в тім часі оо. місіонарі своїми науками, свідчать про те по нинішній час милі спогади про ту місію. Що-року прибуває наш нарід та глибоко зберігає в своїм серці ті науки, що ними кормиться підчас св.-миколаївської прощі.

Сьогорічний св.-миколаївський відпуст відбувся від 20—22 травня с. р. дуже величаво й урочисто. З Перемишля прибув Екс. Преосв. Владика Йосафат, що звеличав крехівські свята архиєрейською Службою Божою та двома проповідями. Проповідали також о. Павло Миськів з Крехова, о. проф. Ярема Брода з Кристинополя, о. ігумен Йосиф Галабарда з Краснопущі, о. ігумен Йосиф Чепіль з Перемишля, о. місіонар Митрофан Гринкевич з Грабівця к. Замостя й о. ігумен Йосиф Лучинський зі Львова. Сповідали численні священики, Василіяни (31) з ріжних монастирів у Галичині та світські священики (24). Людей висповідалося 6.956, запричащалося 7.356 душ. Усіх людей було коло 30.000.

о. Роман Лукань, ЧСВВ.

Андрій Чайковський

проти сектантів.

„Діло“ ч. 141 помістило лист сеніора українських письменників Д-ра Андрія Чайковського такого змісту:

Високоповажаний Пане Редакторе!

Прошу не відмовити мені прислуги і помістити у Вашому цінному часописі слідуючу мою заяву:

В числі 4 часопису „Віра і Наука“ за квітень 1935 р. у статті п. пастора В. Кузіва під заголовком „Тому десять літ“ згадано моє призвище в такий спосіб, що виходилоб начеб я був протектором евангелицького руху в Коломиї. — Заявляю, що з евангелицьким рухом я нічого спільного не мав і не маю, бо вважаю його шкідливим для нашої Церкви і Народу. — Згаданих у статті анґлійських громадян я приняв у своїй хаті як гостей, що хотіли мене особисто пізнати та поінформуватися про наше життя.

Прошу приняти від мене сердечну подяку за цю прислугу, з належним поважанням — Др. А. Чайковський.

Примітка Редакції „Нової Зорі“: Вже по зложенні в друкарні сеї заяви д-ра А. Чайковського наспіла до Львова вістка про його смерть. Тішимося, що бодай перед самою смертю Д-р А. Чайковський виразно застерігся проти надуживання його імени на будуче в звязку з сектянським рухом. Церква все радо приймає до відома такі відхрещення від злих поґлядів і радо прощає причину, яку ті, що відхрещуються від зла, колинебудь дали як підставу тим, що їх зі злом хочуть звязати. Про відношення покійного Д-ра А. Чайковського до нашої Церкви були критичні замітки в „Новій Зорі“ в статтях К. П. й редакційних та в праці д-ра О. Назарука п. з. „Греко-католицька Церква й українська ліберальна інтеліґенція“ на ст. 86 в нотці.

Що фалшиве морально, то не може бути добре політично. (Ґлєдстон).

Нема більшого обовязку над обовязок вдячности. (Св. Амврозій).

Згода се мати краси й порядку. (З енцикліки Льва XIII).

ОГЛЯД ПРЕСИ

Три можливости

Виленське „Слово" принесло в ч. 142 з с. р. статтю Цата під заг.: „Три можливости", котру подаємо в перекладі:

Польська суспільність зле розуміє заяву полк. Славека, що в будучім соймі не повинно бути партій. Та суспільність привикла видіти в партіях конечність політичного життя і думає, що без партій не дасться й подумати сего життя. Лишаючи відповідь на се питання життю і будучности, зробім слідуючі примітки:

Партії були дотепер конечним посередником при загальних виборах. Партії ініціювали кандидатів на послів. Помислом виборчих зібрань відібрано партіям сю ініціятиву. Посередник перестав бути необхідним. Знайшлася установа, яка їх заступить в тій функції. Отже як може виглядати будучий сойм?

Насуваються три можливости.

Перша можливість, найбільше подібна до теперішнього стану. Сойм поділиться на приклонників правительства, зглядно правління пілсудчиків і на противників. Ся можливість наставлаб напевно, коли до будучого сойму малаб увійти опозиція в якімсь сильнішім числі, скажім від 20% вгору складу сойму. Думаю, що ся евентуальність не загрожує. Одначе в такім разі приклонники правительства зорганізувалисяб у щось в роді Безпартійного Блоку.

Друга можливість: Опозиція буде слаба, сойм буде складатися виключно з людей, які належать до табору пілсудчиків. Тоді заходить можливість, що сей табор поділивсяб на ряд груп, які репрезентувалиб або дільницеві інтереси, або суспільні інтереси: групу робітничу, селянську, інтелігентську і т. д. Очевидно під шильдами таких угруповань ділалиб істнуючі ще нині організації політичного порозуміння.

Можливість третя: Згідно з теоріями з початку XX століття замість дотеперішної системи соймових фракцій сойм зорганізувавсяб в ліги. Яка різниця між тими двома системами? — Отже один посол може належати лиш до одної соймової фракції, зате один і той самий посол може належати до кількох ліг. Ліги се звязки цілеві. Можуть бути скажім ліги: рільної реформи, рівноправности жінок, оборони католицьких засад, оборони приватної власности, збільшення збройної сили держави, зменшення числа урядників і численних інших цілей. Кождий посол може належати до кількох таких ліг згідно зі своїми поглядами. Ліги очевидно се установа ліпша і благородніша від партій — переносять зміст соймової праці на ідейну площину з особистої площини і боротьби за владу. При тім не нищать людської індивідуальности і не роблять з послів пасивних ступайків.

Пан Недзялковский воює аргументом, що боротьба з партіями, яку підіймали кілька разів в історії парламентаризму, нікому не вдалася. Безсумніву, се аргумент важний, та не рішаючий. — Ц а т.

Проба організації лівиці в Польщі

Перспективи католицького руху.

Тепер всіх цікавить питання , що буде з партією пок. Маршала Безпартійним Блоком. „Глос Народу" ч. 146 приносить в тій справі статтю п. В. З., яку подаємо в перекладі:

Преса починає писати про „рух" в лоні дотеперішного ББ. Отже передовсім про спробу порозуміння і зєднення лівиці, розділеної дотепер між санацію й опозицію. Відомости, котрі в тій справі йдуть через пресу, вправді мутні. Та вже сам факт появи такого „руху" ствердження і, скажім це собі виразно, зовсім природний.

„Вахляр". — Найліпше очеркнення ББ було те, котре йому дав „Час". Се, написав він, вахляр, що міниться всіми красками дуги: від червоної через зелену до білої. Отже мозаїка всіх, які тільки є в Польщі, політичних і господарських програмів. І навіть — можна сміло сказати — всіх світоглядів, віроісповідань і т. п. Вахляр сей був особистим твором марш. Пілсудского. Напрями й партії, котрі його створили, ввійшли до него тільки й виключно тому, що вахляр був політичним знарядом в руках Маршала. Не рідке було явище, незрозуміле для богатьох, що хтось уважав себе за „стопроцентового опозиціоніста", але й за „стопроцентового пілсудчика". І тому сторчав в ББ. Сторчав тому, що вважав ББ за твір марш. Пілсудского й за послушне знаряддя в його руках. Те, що не подобалося йому в діяльности ББ, трактував як збочення від „лінії" Маршала, котре він в кождій хвилині може направити; належав до ББ оживлений тільки „вірою" в Маршала. Нині той вахляр представляється вже в іншій формі, та в іншім світлі. Рука, котра ним послугувалася, застигла в смерти. Вахляр не буде вже знарядом марш. Пілсудского, бо Маршал не жие. Може його вживати тільки якийсь продовжитель думки марш. Пілсудского. Та при тім можуть повстати, як писав „Час", труднощі в усталенню, на чім полягає та „думка" марш. Пілсудского. Словом труднощі (як добре „Час" завважив) коментування „думок" Маршала... Треба отже числитися з тим, що тепер зачнеться доба ідеольогічної кристалізації поодиноких груп в ББ, кристалізації, за котрою піде також усамостійнювання тих груп. Заповідження того процесу міститься в повідомленнях про спроби, котрі започатковує лівиця ББ. Які сили тої лівиці та які можливости її кристалізації?

Р о л я л і в и ц і в Б Б. Досліджуючи історію та структуру ББ, стверджуємо, що властиво ядро того політичного табору творять люди суспільної лівиці. Всі найзначніші керманичі ББ перейшли через соціялістичні організації, революційні, або крайно радикальні перед війною або в часі війни. Декотрі зуміли визволитися з повивачів, які взяли на себе в тій добі. Богато ще їх з себе не скинуло й не думає скинути. Однак оба відломи лучить дуже сильний духовий звязок — память товариства конспіраційної зброї в молодости; і ще сильніший — ідейна спільність, духова атмосфера „революційної кузні" з 1905 р... Всі інші групи ББ творять тільки кон'юнктуральну причіпку. Отже й „людова група" й консервативна група й група великого промислу. Сила лівиці в ББ спирається не лише на той момент, що вона ядро сего табору, що хто з ББ хотівби йти проти неї, той заризикує єдність цілого руху. Спирається крім того ще на таку цінну нині вартість як вплив на молодіж. Бо се для нікого не тайна, що властива санаційна молодь вихована в ідеольогії лівиці, т. зн. дуже радикальній, так під оглядом суспільно-господарським як релігійно-моральним. Та молодь (так на терені академічнім як сільськім і робітничім) бере натхнення й прикази від лівиці ББ.

В и с н о в к и. — Останні відомости про „рух" в ББ стверджують, що першим осередком ідеольогічної кристалізації в лоні санації є лівиця ББ. Се, як ми сказали, природне. Бо вона се ядро ББ й лише вона розпоряджає великими впливами на молодіж. Однак се інша річ, чи вдасться їй створити велику, ліву організацію. Мусілаб передтим опанувати ті досить впливові чинники в ББ, котрі зірвали з лівою ідеольогією, або їх навернути. Дальше мусілаб зібрати і зєднити ті чинники й організації споза ББ, котрі стоять на ґрунті радикалізму, соціялізму й боротьби з релігією. І одно й друге буде трудне. Та чи неможливе?

Сей погляд на „рух" в ББ визначує досить виразно становище католицьким чинникам й організаціям. Від негативної сторони полягає воно на тім, щоби — при повній льояльности для правительства — зберегти як найдальше посунену резерву в відношенні до ББ. Позитивно-ж виявляється конечністю затиснення католицьких рядів і сцементування якогось католицького фронту. Бо ми лишили за собою один розділ історії Відродженої Польщі і зачинаємо зовсім новий. Ми тої думки, що зміна умовин отвирає знамениті переспективи для католицького руху. Бо уможливлює зєднення католиків. А його брак творив дотепер найбільшу перешкоду в запевненню католицизмови такої ролі, яку він повинен грати!

П р и м і т к а Ред. „Нової Зорі". Фактичні помічення автора з „Глосу Народу" уважаємо

Фортуна любить молодь

Молодь не може нарікати на брак щастя в грі на Державній Льотерії. Ми вже писали про виграні, які припали Полюсі Швайцерівній з Сосновця і Ромкови Рихлевському з Торуня.

Тепер представляємо п. Емілію Р., котрої розсміяні очі споглядають з фотографії. А має з чого тішитися, бо се властителька чвертки льосу ч. 109975, на котрий в IV-тій клясі 32-ої Льотерії впала виграна 50.000 зл.

В очікуванні на безплатне ялинкове тягнення п. Емілія вже купила льос до I-ої кляси 33-тої Льотерії, бо може вдасться їй також виграти в котрійсь з нормальних чотирох кляс.

Ліберія скорботи

Минулого понеділка я дуже зрадів, коли рано в 7 год. побачив, що швець, котрий мешкає напроти мене, отворив вже варстат і сидить над копитом. Випередив мене того дня, бо звичайно я перший і киваюся над машиною, коли він щойно відмикає вікно. Оскільки лучиться мені встати пізніше, я дуже засоромлений.

Отже в понеділок швець зачав працю вчасно рано, а вже пополудні влада наказала зняти жалібні прапори разом з декораціями і сховати їх. Стало якось дрібку відрадніше в цілім місті, хоч деяка частина прапорів ще остала, заслоняючи сонце. Потрясені до глибини, поражені розпукою і повні жалю, прецінь ми якось позбиралися і стали до праці. Отже швець сидів над копитом, я над машиною, вулицею їхали вози з цеглою і піском, бо близько будують великі будинки. Оподалік робітники розкопували їздню, бо трісла водотягова рура, словом, зачалося нормальне, щоденне життя.

Около осмої години принесли мені часописи. На першій стороні була жалібна обвідка. Опали мені руки та відлетіла всяка охота до праці. Я сказав собі, що не дасться працювати.

По якійсь хвилині я отворив щоденник менше більше в середині і перечитав дрібну замітку про те, що хтось украв комусь 20 зл. Ся вістка принесла мені деяку полекшу. Хапчиво кинувся я на хроніку випадків, читаючи з деякою відрадою в серці, що самохід ударився з трамваєм, що котел тріс у фабриці, що...

— — — — — — — — —

Другого дня я знов глянув на перші сторони часописів — постановив не читати їх зовсім і не дивитися...

— — — — — — — — —

Данський королевич дуже виразно означив своє відношення до жалоби, кажучи: „В мені є щось, що не міститься в раму виявів, в ту личину жалю, ліберію скорботи".

Я не Гамлет, я один з кількох чи кільканацятьох міліонів пересічних людей, котрих відомий факт наповнив щирим, глибоким сумом і болем. Я не цитувавби гірких слів Гамлєта про личину жалю і про ліберію скорботи, колиб не те, що підчас тижня загальний жаль збуденнів, що поминув суттєвий сенс, вміщуючи почуття в дрібницях, — коротко кажучи — прибрав непожадану форму. Форму істерії, що межує денеде з азійським варварством. Носім жалобу, як носять її культурні люди, такі, що вміють опанувати чуттєві реакції. Плачмо, коли нас ніхто не бачить, плачмо в достойній мовчанці. І не папляймо вічно!

Були здається д в а с а м о в б и й с т в а. Ріжно можна на те дивитися, а я в нічому не хотівби зневажити тих невідпорних, занадто вражливих, непристосованих до життя одиниць. Та мимо всего приходить на думку гаракірі, котре з замилуванням виконують дворяни мікада. Польща лежить в Европі. Про се треба конечно памятати.

В богатьох каварнях до сьогодня кельнери і „піколяки" мають чорні опаски на рамени. Дуже шаную тих працівників і жию з ними в приязни, одначе думаю, що опаски в тім случаю викликують ефект скорше непожаданий. Того рода помисли треба безоглядно нищити. Хто знає, чи не булоб лучше, щоб подібно як в парижськім Cabaret du neant. подавали не кельнери, але караванярі. Остаточно що було допускаєме ще 18 м. м., се разить вже в слідуючих днях.

— — — — — — — — —

Шкода що жаль не застиг в первісній, благородній формі. Він став говірливий і балакливий. Розмінявся на дрібні. Прогайнував золото суботної мовчанки на брязкаючі мідяки. Зачалася згіршаюча ліцитація на тему: „Хто більше десперує?" Се якби конкурс плачок. А тут прецінь так треба дбати про міру!

влучними, та його висновок про „знамениті перспективи для католицького руху" видається нам щонайменше непевним з ріжних причин: Т. зв. католицький політичний рух в Польщі (бо про такий тут мова) властиво не істнує. Що себе називає таким іменем, се або звіринний націоналізм, що надуживає гасла католицизму до дуже низьких цілей, або щойно никлі початки католицького руху, якому трудно буде скріпитися і розвинутися, бо серед польської суспільности, недавно визволеної зпід чужої влади, атмосфера до сеї пори перенята таким націоналізмом, що люди, навіть доброї волі, тільки рідко коли бачать границю між католицизмом і нездоровим націоналізмом. Між польськими католиками не видно навіть спроб систематичної критики польського націоналізму, значить нема виглядів навіть на прочищення ґрунту під великий католицький політичний рух. До того ізза кордону просякає в Польщу з одної сторони модний новопоганський рух, з другої сторони большевизм. Оба ті рухи розкладають низи польської суспільности в далеко більшій мірі ніж здається. Показчик сили тих страшних рухів се затрівожуючі напади на членів р. кат. Єрархії. Такі напади булиб очевидно неможливі, якби в Польщі були „знамениті перспективи" для католицького руху або бодай сяк-так зорґанізована й поширена католицька преса й опінія.

Вкінці найважніше: не можна забувати, що безприкладна нагінка польських націоналістів на польське духовенство по смерти марш. Пілсудского має своє властиве коріння очевидно не в подіях сегорічних чи минулорічних, тільки в тім, що велика часть римокатолицького духовенства здавна перенята ендецькою шовіністичною ідеольогією десятками літ напоювала польську суспільність не так словами св. Письма, як шовіністичною блекотою ненависти. І тепер та діяльність зачинає давати свої овочі. Річ ясна, що се доперва початки, котрі в консеквенції можуть довести до річей дуже несподіваних для людей, які не знають, що творять...

Маршал Пілсудский і журналісти

Один з найстарших французьких журналістів Лев Треш оповідає в паризькім „Пті Журналі" про те, як марш. Пілсудский приймав представників паризької преси. Се було підчас останнього побуту пок. Маршала в столиці Франції. Марш. Пілсудский, котрий збирався до Елізейської Палати, вийшов до журналістів у фраці і сказав уриваним голосом:

— Панове, я не вмію говорити з журналістами. Польща любить Францію. Се все. Подробиці оповідять вам мої міністри...

Французькі репортери, що не привикли до подібних прийомів, були ошоломлені... Один з них набрав відваги і сказав:

— Вибачте, пане Маршале... Таж ви самі були журналістом....

Марш. Пілсудский усміхнувся:

— Так, але я писав в нелеґальній пресі. Се інша річ: там не платять...

І підштовхуючи всю ґрупу до виходу додав:

— Коли ви пишете в ґазетах, що не продаються, я готов зложити вам сенсаційні заяви! (Виленське „Русское Слово", ч. 1.010).

Монархістичні настрої в Греції

М. Бедель, співробітник паризького „Журналю", котрий був недавно в Греції, так описує настрої Греків:

Пастухи Беотії й Аттики, бідаки Фокиди й Акарнанії прихиляються до думки, щоб король знов вступив на грецький престіл. Та се були прості люди, що вміли тільки пасти своїх кіз. Одначе я найшов монархістів і серед винокурів на Самосі, серед крамарів на Андросі, серед шоферів на Лесбосі, людей далеко культурніших. Я стрічав в атенських сальонах дам, що горіли від нетерплячки на думку про двірські приняття. Та я бачив їх і серед армії, де богато офіцирів отверто висловлювалося за монархією. Та за котрим королем вони всі? За Юріем II, за якимнебудь його кревним? За королем з нової династії? Здається, питання особи мало інтересує монархістів. Приятелі свободи висловлюють тільки одно бажання: щоб будучий монарх вмів простити обиди патріотам, що шукали спасення батьківщини на інших шляхах. — Я стрічав переконаних монархістів серед недавних республиканців. Вони говорили мені: Лучше вже король, котрий зуміє зєднити серця, ніж республиканський вождь, що розділяє уми. Край може від того богато виграти. — А що виграє на тім демократія? — спитав я. — Всьо, — відповів мені один з республиканців.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Що більше, в однім зі столичних тижневиків стрінувся я з реченням, що Вавель в тім случаю се замало...

— — — — — — — — —

...Не вільно постійно десперувати, бо з тих ляментів твориться якби оклик „Finis Poloniae"...

— — — — — — — — —

Годі замкнути людям уста, коли хочуть пожалуватися. Одначе нехай плачуть приватно, коли їм се приносить полекшу. Натомісць скінчіть, панове, з потоком ґрафоманських елеґій! А головно з віршищами! Найлучше булоб заборонити під острою карою писати віршом бодай місяць. Колиб се противилося засадам горожанської свободи, в такім разі нехай ділає якась немилосердна, невблагана цензура і нехай конфіскує все, що обнижує повагу. Черкати, черкати, черкати!...

— — — — — — — — —

Влада повинна вже згори забратися і до плястики. Ми бачили наразі кілька ярмарочних композицій, що кличуть до Господа Бога за пімстою! Виставили їх на горячо, ще перед похороном. Не тільки сльози, але й фарби ще не обсохли! Щож буде діятися пізніше! Можна собі уявити!... О, сему треба запобігти — за всяку ціну!

Найбільша катастрофа загрожує від сторони памятників (про фільми вже взагалі не хочу говорити), котрих число певно перейде тисячі. І хто знає, може будуть ще поганіші від памятників Жвірка й Віґури, котрими засіяли весь край...

З сею справою лучиться посередно також справа назв улиць. Ніщо лекшого як вивісити шильд з великим іменем і тим шильдом заслонити все занедбання і нехлюйство наших міст і місточок. Булоби вказане наперед довести дану вулицю до якого такого ладу, поправити брук, засадити трохи деревець, отинкувати доми — і щойно потім дати табличку. Постійне вдержування тої вулиці в порядку буде також властивою хоч скромною формою пошани.

— — — — — — — — —

В перших днях по смерти кинено думку іншого памятника. А саме памятника-гостинця, котрий лучивби Краків через Варшаву з Вильном. Помисл справді гідний признання. В тім є і символ і реальний сенс... Замісць роздрібнювати вислів пошани, радше зєднити сили й фонди. Створити щось дійсно велике. Щось, що дає фундамент, цементує, лучить і битим, широким шляхом веде в будучність!

Зиґмунт Новаковский.

(„Ілюстрований Куріер Цодзенни" ч. 145).

Містимо сей фейлетон в скороченні як зразок праці здібного обсерватора й по горожанськи відважного чоловіка. — Ред. „Н. З".

Також „европейськість"

Під соковито-масним заголовком „За онучу зняли бучу" принесло „Діло" в 141 ч. редакційну статейку, в котрій дальше обстоює висловлену в „Ділі" думку, немовби театральна пєса „Посол до Бога" була скандалом і пише, що автор „Посла до Бога" — після скандалу на сцені має другий скандал — на сторінках „Нової Зорі". Супроти такого арогантного твердження не остає нам ніщо інше, як признати, що на сторінках „Діла" ніколи не було скандалу, а в „Новій Зорі" традиційно культивовано скандал: отже і тоді, коли „Діло" писало, що за Збручем маємо українську державу, а „Нова Зоря" виказувала, що се обдурювання власної суспільности, — і тоді, коли редакція „Діла" печатала товстим друком твердження членів УВО, що кождий Українець повинен належати до орґанізації УВО, а в „Новій Зорі" виказувано постійно й консеквентно, які шкоди терпить нація від підпольних орґанізацій, — і тоді коли „Діло" стояло на становищі непризнавання польської держави і лаяло нас за обстоювання автономії для української нації в Польщі, — і тепер, коли один культурний чоловік написав на більшу міру закроєну релиґійну драму а другий культурний чоловік постарався сфінансувати підготовку й виставлення тої драми... Хоч в „Новій Зорі", як про се кождий може переконатися, переведено також критику тої релиґійної драми і то докладнішу ніж в „Ділі", то відомий арогант з „Діла" називає становище „Нової Зорі" скандалом, бо не „критиковано" тої штуки такими останними словами, які він уважав вказаним допустити на сторінках „Діла" як „трактамент" для молодого автора при його першій спробі в области релиґійної драми!... І при такім поведенні відомий пан з „Діла" має ще лице називати себе Европейцем і писати статті на тему про „культуру Европи". Воістину, трудно зрозуміти азійську психіку такого типа і трудно додуматися, чого він властиво хоче, вмовляючи в українську суспільність, що скандал те, що від скандалу дуже далеке, хоч сам робить скандал і раз-у-раз старається понизити та заплювати „тандиту", хоч про тандиту думаючі люди взагалі не говорять, а по крайній мірі не вертають раз-у-раз до тандити.

Український Фонд

Воєнних Вдів і Сиріт.

24 травня 1935 р. о год. 17-ій відбулися у Львові при вул. Костюшка ч. 1 а VIII Звичайні Загальні Збори Т-ва „Український Фонд Воєнних Вдів і Сиріт". Збори відкрив голова Т-ва о. др. Лев Глинка. Звіт з діяльности Т-ва за 1934 р. відчитав секретар Стецура. Діяльність Т-ва полягала на тому, щоби придбати фонди на підмоги вдовам, сиротам і батькам по полеглих членах УГА та розділювати підмоги найбіднішим і потребуючим вдовам, сиротам і родичам їх. 15.V. 1935 р. було зареєстрованих в Т-ві 754 осіб, котрим Т-во помагало. Загально видало Т-во на підмоги 4.688,52 зл. Одиноким жерелом доходів Т-ва добровільні жертви та членські вкладки. Членські вкладки дають річно приблизно 400 зл. В 1934 р. Т-во не мало дозволу влади на збірку, тому добровільні жертви принесли тільки 1.646,02 зл. В 1932 р., коли Т-во мало дозвіл влади на збірку, зібрано 10.000 зл. В квітні с. р. Управа Т-ва одержала дозвіл влади на переведення прилюдної збірки й ся збірка принесла 8.000 зл. Стан готівки 20. V. 1935 р. виносив 8.381,83 зл. По уділенню абсолюторії уступаючому Виділови Заг. Збори вибрали Управу й Контрольну Комісію в попередному складі.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

78-у річницю уродин Св. Отця Пія XI обходили в дні 31 м. м. виключно приватно. Тільки вивісили прапори і папська гвардія одягнула святочні однострої. До Ватикану надійшла величезна скількість листів і гратуляційних депеш з цілого світа. (КАП).

Преосв. Никита Будка з днем 1 червня с. р. зачав візитацію гр. катол. парохій в теребовельськім деканаті. Візитація потриває кілька тижнів. По дорозі в Теребовельщину Преосв. Будка був на авдієнції в тернопільського воєводи п. Гінтовта-Дзєвалтовского.

Комунікат Гол. Управи Марійського Т-ва Молоді в справі реколєкцій для молоді. 1. Стислі реколєкції для молоді середніх шкіл відбудуться в сім році в днях від 17. червня вечером до 20. включно. 2. Право до участи в реколєкціях мають ученики й учениці від V. кл. гімн. старого типу і III. кл. гімн. нового типу вгору й анальогічних шкіл. 3. Реколєкції зорґанізовані в слідуючих містах: а) для учнів: Львів: Мала Духовна Семинарія, Сикстуська 39 а. Перемишль: Дух. Семинарія, Баштова 13. Станиславів: Духовна Семинарія, Перацького 11. Товмач: Селянська бурса. б) для учениць: Львів: Інститут СС. Василіянок, Длуґоша 17. Перемишль: Інститут СС. Василіянок, Каспровича 5. Станиславів: Інститут СС. Василіянок, Скарги 17. Товмач: Селянська бурса. в) Для абсольвентів: Львів: Мала Духовна Семинарія, Сикстуська 39а. Початок тих реколєкцій 22 червня вечером. ґ) Для абсольвенток: Львів: Інститут СС. Василіянок, Длуґоша 17. Початок 22 червня вечером. 4. Зголошення і таксу за удержання приймають ОО. Катихити. Такса за ціле тридневне удержання виносить 5 зл. Бідніші можуть дістати знижку. Речинець зголошень найдальше до 10 червня. 5. Реколєктанти(-тки) мусять мати з собою: коцик, простирало, подушечку, рушник, також молитовник і папір на записки.

Ігуменат СС. Василіянок у Львові, Потоцького 95 подає до відома, що 3-дневні замкнені реколєкції для пань пічнуться дня 19 червня вечером. Услівя такі як в минулому році.

Катол. жіночий рух в Польщі. В Познані відбувся недавно зїзд Катол. Союзу Польок при участи 93 делеґаток зі всіх дієцезій в Польщі. 20 дієцезальних союзів мало 31 XII 1934 р. в 1287 парохіяльних відділах 79.166 членкинь. Відбулося 11.152 сходин. Виголошено 4.200 рефератів. Праця КСП обіймала отсі ділянки: поглиблення знання основ віри, пізнання горожанських обовязків, освітна праця, виховання, господарство, опіка над молодю і т. д. Мета КСП: створити тип свідомої своїх обовязків католички, доброї жінки й матери, перенятої апостольством в дусі Христа. Орган КСП місячник „Зедночене" видає централя в Познані. (КАП).

Католицька преса на Мадярщині здобуває щораз більше читачів. Щоденник „Уй Немзедек" в 1934 р. збільшив свій наклад майже подвійно. Він має тепер 215.000 читачів. Католицький тижневик „А Сів" („Серце") печатається в 100.000 примірників. Інший щоденник „Немзеті Уйшаґ" і ілюстрований часопис „Кепеш Кроніка" розвиваються також гарно. В кругах інтелігенції тішиться великою почитністю часопис „Корунк Сава" („Слово нашої епохи") і знаменито редаґована „Мадяр Культура". — Не треба забувати, що Мадярщина має тепер всего 8 мілионів населення, з того 64% католиків. І має католицькі щоденники з великим накладом по 100 і поверх 200 тисяч! А в нас навіть далеко не всі священики передплачують катол. пресу...

ПРОСИМО ВСІХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ПІСЛЯПЛАТНИКІВ ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ І ЗАЛЕҐЛОСТИ.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УКРАЇНСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ У МІНІСТРА КОСЦЯЛКОВСКОГО. Міністр внутріш. справ п. М. Зиндрам-Косцялковский приняв 29.V. 1935 р. українську делеґацію. В ній були ред. В. Мудрий, посол О. Луцький і секр. УНДА В. Целевич. Делеґація обговорила актуальні проблеми з ділянки суспільно-господарських, культурних і самоуправних справ. („Діло").

ВІДЕНСЬКА „РАЙХСПОСТ" принесла вістку, що Розенберґ відомий теоретик гітлеризму при співучасти гетьмана П. Скоропадського взявся до організації українських еміґрантів.

ВИКЛЮЧЕНО з клюбу ББ польського посла Тадея Страшиньского за вчинки незгідні з гідністю посла.

В ВАРШАВІ була кілька днів прогулька японських офіцирів летунства під проводом ґенерала Іто.

НОВА ПОЛІТИЧНА КОНСТЕЛЯЦІЯ закроюється в Европі. Пражський щоденник „Лідове Новіни" звертає увагу на те, що Ґерінґ і Керль, довірені особи Ґітлера, в часі своїх подорожей на Балкан старалися розбити Малу Антанту позиканням Югославії.

ЛИТОВСЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Лозорайтіс виголосив відчит про литовську закордонну політику в офіцирськім касині в Ковні. Він заявив м. ін., що Литва бажає згоди з усіми сусідами. Литва буде старатися полагодити всі спірні точки з Німеччиною. Також з Польщею хоче знайти спосіб наладнання відносин.

АВСТРІЙСЬКИЙ КАНЦЛЄР Шушніґ виголосив промову, в котрій обговорив міжнародне становище Австрії. Він заявив м. і., що австрійський націонал-соціялізм се внутрішна справа Австрії і що всякі спроби мішатися до внутрішних справ Австрії будуть поборювані правительством як найрішучіше.

КАНЦЛЄР ГІТЛЄР іменував повновласника для справ розброєння Йоахіма фон Рібентропа надзвичайним амбасадором для окремих доручень. Фон Рібентроп має поїхати до Лондону на чолі німецької делеґації на морські переговори з Англією.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР ВІЙНИ зарядив продовження військової служби в Східній Прусії до 55 року життя. Крім того покликано до чинної служби річник 1916.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО вислало ноту до 5-ох льокарненських держав та до большевицького правительства. В ній звертає увагу на суперечність між постановами договору в Льокарні й договору між совітською Росією і Францією.

ФРАНЦУЗЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО під проводом премієра міністрів Фляндена домагалося від французького парляменту ухвалення спеціяльних повновластей, щоб боронити французький франк перед спекуляцією. Парлямент відкинув домагання правительства 353 голосами проти 202. Тому премієр Фляндєн подався до димісії. Президент приняв уступлення правительства. Премієром став Буїссон.

НОВЕ ФРАНЦУСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО утворив Фернанд Буїсон. Кабінет складається з 21 міністрів і 1 віцеміністра. Теку міністра фінансів обняв Кайо. Міністром загр. справ лишився Лявaль.

У ФРАНЦІЇ було 98 змін правительств від часу заведення т. зв. третої республики то є від 1870 р. Отже три правительства на два роки.

БРИТІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР В РІМІ інтервеніював в італійського правительства в справі нападу італійського часопису „Тевере" на англійського міністра Ідена. Кореспондент англійської газети „Таймс" стверджує, що в Римі невдоволені становищем Англії.

МУССОЛІНІ мав заключити союз з Німеччиною, на підставі котрого Італія матиме вільну руку в Абіссинії, Німеччина в Австрії.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА" бідкається, що Німці скріпляють свої позиції в Ромунії роблениям господарських уступок. Німецька преса перестерігає Ромунію перед порозумінням з СССР, кажучи, що се мусілоб наступити коштом Польщі і тому стративби значіння польсько-ромунський військовий союз.

ПРЕЗИДЕНТ РОСВЕЛТ виголосив промову на пресовій конференції. Він заявив м. ін., що Злучені Держави Півн. Америки се одинока держава в світі, в якій центральне (федеральне) правительство не має права контролювати умовин економічного і суспільного життя в державі. Нарід мусить рішитися на зміну такого устрою.

БОЛІВІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО згодилося на предложення завішення зброї в війні з Параґваєм.

ЯПОНСЬКИЙ МІНІСТР ВІЙНИ ген. Ґаяші був недавно на послуханні в манджурського цісаря.

Лікарський фейлетоник.

Про зелену салату

Вартість для здоровля зеленої огородовини й передовсім зеленої салати вже віддавна признана. Ледви чи є більше освіжуючий додаток до холодних і теплих мясних страв і до деяких мучних страв (Німці їдять зелену салату також з книдлями і клюсками), особливо в горячі дні, як добре приправлена салата! Богато людей переконалося, що підчас спеки меншає апетит, особливо на мясо. Одначе апетит не меншає тоді, коли подається свіжу салату як додаток. Вже коли бачиться її на столі, стає приємніший обід, на котрий очікуємо. До того долучається вплив піднебіння, приходить побудження орґанів травлення, бо потрави, що викликують приємне враження, побуджують діяльність орґанів травлення вже на сам вид, ще заки пожива дістанеться до рота. З тої причини салата сповняє важне завдання.

Та се ще не все. Коли салату приправиться зі свіжою оливою, тоді се рівночасно знамените средство, що достарчує для тіла пожиточного і легкострав-ного товщу.

Третий пожиток з салати се той, що салата має соли, котрі мають корисний вплив на склад нашої крови.

Четверте — зелена салата приносить особливий пожиток задля свого богацтва вітамінів, важних для життя доповняючих субстанцій в поживі, котрих брак спричинює ріжні недуги (звані „авітамінозами"), напр. бері-бері, шкорбут, рахітіс й ін. Перед тим забезпечуємося частішим уживанням невареної салати. Згідно з дослідами лікарі з успіхом приписують салату також при деяких недугах шкіри. Салата лічить також шкорбут.

Крім оливи уживається до заправи салати також овочевого оцту, розпущеного водою, щоб через те волокна ростини стали мякші. Сок цитрини або розпущений цитриновий квас роблять ту саму службу. Вони здоровші для деяких жолудків. Також треба дати до салати трохи кухонної соли. Перець або інші острі корінці, що є в моді в деяких околицях, треба відкинути.

Для здоровля корисно також приправляти салату квасним молоком або квасною сметаною замісць оцту й оливи. Та се річ смаку. Дуже добра і здорова також т. зв. мішана салата з ріжних молодих огородовин, зі стручків, моркви, шпарагів, каляфіорів і т. д. Кожду огородовину треба окремо варити в посоленій воді та окремо перемішати з оливою і цитриновим соком.

Передовсім треба знати, що й сама салата се дуже здоровий харч. Тому треба її дуже поручати недокровним і нервозним людям і всім доматорам і бюровикам, що терплять на отяжілість кишок і на обструкцію. (З німецького).

Посмертні згадки

† **о. Методій Максим Журкевич,** новик ЧСВВ, упокоївся в Бозі 27 травня с.р. в Крехові к. Жовкви. Покійний народився 25 серпня 1873 р. в Головні, в Королівстві Польському, релігії римо-католицької. Ґімназійні науки (кл. I—III) відбув приватно 1891 р. Кляси IV—VIII покінчив в ґімназії ОО. Єзуїтів у Хирові, де 26 червня 1895 р. здав матуру з відзначенням. На матуральнім свідоцтві його в рубриці грецької мови зазначено, що до того предмету відзначається особливим замилуванням. Після матури вступив до римо-католицької Духовної Семинарії в Перемишлі, де 15 червня 1899 р. прийняв священичі свячення з рук тодішнього перемиського епископа - помічника Преосв. Й. Пельчара. 8 липня 1899 р. став вікарієм у римо-катол. церкві в Добжехові (до 17. X. 1902) та в Яслі (до 10. XII. 1903), де був також адміністратором до 10.VII. 1904. Опісля був адміністратором у Липинках. Від 24. XI. 1904 до 6. X. 1905 р. сповняв уряд вікарія римо-катол. церкви в Переворську. Рік був адміністратором в селі Манастир к. Переворська. Від 1. III. 1906 до 1934 р. в тім селі сповняв уряд римо-катол. пароха. За чесноти й заслуги для добра катол. Церкви отримав від Преосв. Й. Пельчара „privilegium Expositorii canonicalis" 1. II. 1917. Преосв. А. Новак наділив його привилеєм „utendi Rochetto et Mantelletto ad instar Canonicorum Cathedralium" 15. XII. 1927. Покійний був повний чеснот, високоосвічений і дуже культурний чоловік. Мав свою велику бібліотеку. В ній, крім книжок богословського змісту, найбільше було клясичних авторів грецьких і латинських, богато видань мистецьких (особливо німецьких) і великий відсоток українських („Записки Н. Т. Ш.", „Л.-Н. Вістник", книжки „В-ва ЧСВВ", „Доброї Книжки" й ін.). Свою бібліотеку подарував василіянському Чинови. До Чина СВВ Покійний хотів вступити ще давніше. Про те він 11. X. 1933 р. до Протоігуменату ЧСВВ. Галицької Провінції писав так: „Вже віддавна, бо від 34 літ, я думаю о Василіянах. Перед висвяченнем я хотів вступити до Вашого Чина і поїхав до Добромиля, но бідні родичи були на перешкоді і о. Бауді не прийняв. Висвятившися в обряді латинським працюю в епархії перемишлський обр. лат. Підчас хороби с. року я обіцяв, що як вийду з небезпеки, переведу свій замір. Нині здоровий пукаю до фіртки і прошу уклінно не відкидати моєї просьби". Горяче бажання його серця небаром і сповнилося. Приймивши наш обряд, 23 липня 1934 р. вступив до василіянського новіціяту в Крехові й тут по 6-місячній новіціятській пробі приймив імя Методія. Маючи тяжку недугу, за дозволом наставників Чина перед смертю зложив звичайні монаші обіти й професію. Похоронено його на васил. цвинтарі на горі Побійній в Крехові. В.Й.П.! — (л.)

— Примітка Ред. „Нової Зорі": Покійний о. Журкевич походив з одного з тих українських родів, котрі захопила польонізація через р.-кат. костел. Коли Він усвідомив собі се, зачав робити що міг для народу, до котрого належали його батьки. М. і. довгі роки був тихим добродієм Бібліотеки НТШ. Вкінці рішився змінити й обряд. З того всего ясно, що се була благородна душа, яка помагала слабшому народови чим могла.

† **Д-р Андрій Чайковський,** адвокат, письменник і діяч, помер по довгій недузі в Коломиї 2 с. м. Він уродився 15. V. 1857 р. в Самборі, де його батько був урядником. По смерти батька виховувався у кревних в Гордині. До ґімназії ходив в Самборі. В 1877 р. записався на філософію у Львові та рівночасно вступив до війська, щоб відбути однорічну службу. Не маючи змоги студіювати філософію, записався на право. В 1890 р. відкрив адв. канцелярію в Бережанах. Якийсь час вів канцелярію в Рогатині й Сколім, потім вернув знов до Бережан і працював там до 1914 р. Покинув Бережани задля завзятого конфлікту з тодішним парохом Бережан, о. сов. Кордубою і перенісся до Самбора, де був повіт. комісарем за української влади. В 1919 р. перенісся до Коломиї, де вів адв. канцелярію до останних днів життя. Творчість покійного в области белетристики належить до дуже замітних в цілій українській літературі хоч треба підчеркнути, що з катол. становища не можна одобрити ширення всіх його творів. Найліпші його твори з життя дрібної української шляхти в Самбірщині. Та є також добрі річи між його історичними повістями й оповіданнями з сучасного життя. Взагалі покійний відзначався значним талантом оповідача і правдивим гумором, котрого з успіхом уживав також як карний оборонець перед судом присяглих. Нашій мемуаристиці дав два твори, один в дуже чорних кольорах. Головні прикмети покійного були: надзвичайна працьовитість і письменницький талант. До хиб його треба зачислити: невиробленість світогляду ні в одним періоді його довгого життя, що відбивалося й на творчости покійного. Під тим оглядом як також щодо розмаху продукції він пригадує наддніпрянських письменників. Взагалі була се дивна натура: з одної сторони товариська, услужна й повна гумору, з другої сторони задирчиста і завзята в спорі. Часто розходився з оточенням. Та найдивніше було в покійнім те, що він при своїй дуже великій працьовитости й витревалости не вспів виробити собі тривкого, всесторонного світогляду. В однім тільки був він все постійний: у своїм патріотизмі. І той патріотизм спонукав його присвятити свій талант українській літературі. Мимо всіх його недостач був се чоловік милий. Коли тепер подивитися на ціле його життя і всю його працю, то мається таке враження, якби перед нами стояла недокладно оброблена подоба з ґраніту, занурена до половини в мочар: бо попередні покоління не оставили в нас по собі відповідних інструментів для докладнішого вирізьблення тої подоби, ні матеріялу для її фундаменту й підмурівки. Тимбільше требаб видати вибір з його творів, заосмотрений католицькими коментарями. — А. Ч.

НОВИНКИ

42 Загальні Звич. Збори Т-ва взаїмних обезпечень „Дністер" відбулися у Львові 30 м. м. Впр. о. кан. Д. Лопатинський відправив Службу Божу і панахиду в церкві Успення П. Д. М. Зі звіту дир. Я. Колтунюка виходить, що в 1934 р. прибуло 20.000 нових обезпечень так, що тепер „Дністер" має 162.049 обезпечених. Недобір 104.213.20 зл. В відділі обезпечень від крадежі є 727.57 зл. надвишки. Після оживленої дискусії вибрано на місце вильосованих нових членів Ради: о. прал. Ол. Пясецького, д-ра Ст. Федака, сен. І. Макуха й пос. Гр. Тершаківця. Заступниками вибрані: о. Ст. Онишкевич, інж. Ол. Пежанський та інж. Е. Храпливий. Президентом Надз. Ради „Дністра" вибрано посла Остапа Луцького.

39 Звич. Заг. Збори Кооп. Банку „Дністер" відбулися у Львові 30 м. м. Білянс замкнено надвишкою 21.650.32 зл.

Міністр освіти п. В. Єнджеєвич приняв 29. V. с. р. делеґацію Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові в особах голови Т-ва д-ра І. Раковського та членів Виділу інж. Ю. Мудрака й інж. Е. Храпливого. Делеґація обговорила справи звязані з діяльністю Наук. Т-ва ім. Шевченка. Тогож дня була та сама делеґація й у міністра внутр. справ.

Дирекція Пошт і Телеґрафів у Львові повідомляє, що на час від 1. VI. до 30. IX. 1935 р. запровадила службу сільського листоноша в отсих поштових урядах: 1) Кути для Кутів Старих; 2) Микуличин для Ділка; 3) Вигода для Мізуня Старого і Мізуня Нового і 4) Синевідсько Вижне для Корчина і Крушельниці. Листоноші не тільки будуть доручувати, але й приймати від надавців ріжного рода посилки.

Зїзд абітурієнтів Академічної ґімназії у Львові з року 1900 — відбудеться в четвер дня 20 червня с. р. (лат. Боже Тіло). Збірка: Академічна ґімназія (головне заведення) вул. Сопіги 14, год. 8 вранці. Зголошення слати на адресу: Д-р Ярослав Гординський, Львів, вул. Листопада 40. — За комітет: Роман Барвінський, Володимир Іванець, Йосиф Пеленський, Лев Петрушевич, Роман Цегельський, Іван Яримович.

В Станиславові відбулася заходом Делеґатури Союзу Українських Адвокатів і Виділу „Т-ва українсько-руських правників" жалібна академія з приводу смерти пок. проф. д-ра Ст. Дністрянського. Академію відкрив д-р Ю. Олесницький, реферат про життя й наукову діяльність Покійного виголосив мґр. Бараболяк.

Виставу гуцульського промислу відкрило у Львові при вул. Яблоновських ч. 30 „Товажиство Пшияцюл Гуцульщизни".

422.777 радіослухачів було в Польщі в дні 1 травня с. р.

Станиславівський повіт має 11 збірних громад (волостей): Блюдники, Делів, Маріямполь, Єзупіль, Боднарів, Черніїв, Угорники, Пасічна, Лисець, Старі Богородчани й Ляхівці. Маріямпіль і Старі Богородчани вибрали по 16 волосних радних, всі інші волости по 20, разом вибрали 212 радних, з того 141 Українців, 70 Поляків і 1 Жида.

В Богородчанах люстраційна комісія викрила великі надужиття в касі городського суду. В звязку з тим увязнили директора каси Антона Германі та відставили до вязниці в Станиславові.

Над Рогатинщиною лютував 25. V. страшний буревій зі зливним дощем та громами. В селі Чагрові буревій позривав богато дахів з сільських хат та повиривав з корінням навіть столітні дерева.

Староство в Сяноці припинило діяльність читальні „Просвіти" в Межиброді.

В Українськім Науковім Інституті в Берліні відбувся виклад доц. В. Леонтовича про новий статут хліборобських колективів в совітах.

Знов покарали українського вченого. Заслуженого українського вченого, акад. Перетца, дослідника старого українського письменства, виключили з ВУАН за „протирадянську діяльність".

Серце пок. марш. Пілсудского перевезли в урні з Варшави до Вильна, де зложили його тимчасово в окремій ніші в Остробрамськім костелі.

Тлінні останки матери марш. Пілсудского привезли з Суґінт на Литві до Вильна, де зложили їх в криптї св. Тереси в Остробрамськім костелі. Коли вибудують мавзолей на військовім цвинтарі на Россі, зложать в нім домовину матери марш. Пілсудского та у її стіп серце маршала в урні.

Зі спорту. Українська перемиська дружина „Сян" виграла в Самборі змагання за мистецтво А кляси перемишко-самбірської округи з польсько-жидівською самбірською „Короною" 2 : 1 (1 : 1). „Сян" тепер на першім місці своєї округи.

Сніг падав 2 дні в Ленінґраді й околиці.

В Белюджистані (Азія) наступив сильний землетрус. Зрівнаний з землею ряд міст і сіл. Рівночасно тряслася земля і шаліли пожежа та повінь. Погибло около 40.000 людей, в тім розмірно значна скількість англійських військових летунів.

Землетрус з Белюджистану перенісся на сусідну англійську Індію і наробив також богато шкоди.

Ґанді виголосив промову проти нищення щурів. Він заявив, що волівби радше сам вмерти ніж забити щура.

Гумор. Має час. — Моднярка: Ласкава пані, ми одержали вчора з Парижа двіста нових моделів. — Пані: Чи моглаб я їх випробувати?

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Сталість польської валюти буде вдержана без огляду на потрясення в інших державах. Таке сказав на пресовій конференції міністр скарбу Завадзкий.

Кілька поучаючих цифр. Проф. Ст. Грабский перейшов до санаційного „Курера Львовского". Розуміється, на старість він не годен уже покинути вшехпольської шовіністичної ідеольогії. Та покищо почав у „К. Л." серію статтей. В першій п. з. „Потреба великої програми" пише, що будемо ще довго жити в періоді переваги економічної боротьби між народами над екон. співпрацею. Англія вже перемогла кризу і знов довела свою продукцію до рівня, на якім вона стояла в часі найлучшої конюнктури, то зн. в р. 1928. Значна поправа є і в Німеччині: вказівка її продукції піднеслася з 60 в р. 1932 на 87, а число безробітних зменшилося з 6 на 2 міл. Зате паде продукція Франції, її вказівка виносить заледво 73. Розійшлися шляхи екон. розвитку держав і народів. Кождий нарід мусить сам своїм зусиллям побороти застій життя. В Польщі є поражаюче мало капіталізму й доходу. Тут головна річ забезпечити постійний зріст сусп. доходу й майна в темпі бодай рівно скорім як приріст населення. В р. 1934 число осіб працюючих у промислових і гірничих підприємствах, що мали понад 20 осіб, зросло о 40.000. Мабуть вдруге тілько збільшилося число ремісників. Прибуло й троха торговельних помічників. Та загалом число заробляючих збільшилося в м. р. найбільше о 100.000. А що населення прибуло о 400.000, отже число безробітних зросло о яких 100.000. Богу дякувати приріст виносив річно донедавна около 500.000 людей. В останних літах він корчиться з нужди, але все ще виносить 400 тис. Коли Польща має бути велико-державою, то мусить той приріст задержати й удержати. А на те треба йому дати працю й заробіток. Безробітних є найменше 800.000. Щоб до 8 літ зліквідувати безробіття й утримати приріст населення, треба що року дати нові зарібки 300.000 людей. Не легке се завдання, але його можна виконати.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.30 зл. Золотий доляр 9.18—9.22. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 1.72—1.78; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.25; 1000 рум. левів 30.00—32.00 зл.; 100 австр. шілінгів 101 зл;. англ. фунт стерл. 26.20 зл.; 100 швайц. франків 171.85 зл.; гданський гульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 42.—44. зл.

ЗБІЖЕ.

Ціни в зл. льоко:	Підволочиська:	Львів:
Пшениця одноціла	17.75—18.00	19.00—19.25
Пшениця збірна	16.75—17.00	18.00—18.25
Жито одноціле	14.25—14.50	16.25—16.50
Жито збірне	13.75—14.00	15.75—16.00
Ячмінь сівний	14.75—15.00	
Ячмінь на мливо	13.00—13.25	15.00—15.25
Кукурудза	21.00—22.00	
Овес одноцілий	16.75—17.25	18.75—19.25
Овес збірний	15.50—15.75	17.75—18.00
Гречка на мливо	16.50—16.75	
Гречані крупи	29.00—31.00	
Ячмінні крупи	25.00—26.00	
Просо	23.00—24.00	

Інші курси незмінені. Тенденція знижкова.

Набіл. Маслосоюз платив 4. VI. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яець 2.50 зл. Тенденція на яйця сильна, на молоко і сметану слаба, на масло вичікуюча. Пастеризоване молоко з дост. до дому у Львові 1 л. 24 гр.

В Адміністрації „Нової Зорі"

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Організації:

Ціни в зл.:

Ч. 1.	**Основи соціольогії**	3.—
Ч. 3.	**Спіритизм**	2.—
Ч. 4.	**Життя св. Кирила і Методія**	0.80
Ч. 5.	Я. Л. **Секти й сектанти**	0.60
Ч. 6.	С. Томашівський: **Петро, перший уніятський митроп. України-Руси**	1.50
Ч. 7.	**Греко-катол. Церква** (історія)	0.95
Ч. 8.	Д-р Ю. Назарук: **Преса**	3.—
Ч. 9.	**Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло**	2.—
Ч. 11.	Д-р О. Назарук: **Вчасна весна в північній Альберті**	0.50
Ч. 12.	о. Т. Галущинський: **Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві**	0.60
Ч. 13.	**Зброя до оборони і наступу.** Начерк проповіди про пресу (добров. даток)	
Ч. 14.	о. Т. Галущинський: **Царство сатани наступає на нас**	0.80
Ч. 15.	**Борці за Церкву. Ч. ІІ.**	2.—
Ч. 16.	**Християнське виховання молоді** (провідні думки Енцикліки)	0.40
Ч. 17.	Еп. Гр. Хомишин: **Пастирський Лист про політичне положення**	0.40
Ч. 18.	О. Назарук: **Галицька делєгація в Ризі 1920 р.**	1.80
Ч. 19.	Борис Колодій: **Галицька Соціялістична Радянська Республика**	0.50
Ч. 20.	о. Т. Галущинський: **Недільний Дзвін**	2.—
Ч. 21.	А. Кругельський: **Тилявська Схизма на Лемківщині**	1.—
Ч. 22.	о. М. Карівець, ЧСВВ: **Три Синодальні Архіереї**	0.25
Ч. 23.	Еп. Гр. Хомишин: **Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)**	0.40
Ч. 24.	А. Ч. **Українська молодь Христові**	0.60
Ч. 25.	о. В. Породко, Ч. Пресв. Ізб.: **Хто такий був Лютер?**	0.30
Ч. 26.	Осип Назарук: **На спокійнім океані**	0.40
Ч. 27.	„ „ **Жінка і суспільність**	0.50
Ч. 28.	„ „ **Жіноча справа**	0.40
Ч. 29.	В. Маковський: **„Андрей" на засланні**	0.80
Ч. 30.	А. Ч.: **Террор в минувшині**	0.40
Ч. 31.	Осип Назарук: **Вибір звання**	0.40

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук: **Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтеліґенція**	3.00
о. Д-р Т. Галущинський: **Думка і наука Церкви в питанню літург. мови**	0.20
Д-р С. Томашівський: **Десять літ українського питання в Польщі**	1.50
Д-р С. Томашівський: **Наша чільна партія у власнім зеркалі.** Критичні замітки	1.00
Д-р С. Томашівський: **Про ідеї, героїв і політику**	2.00
О. Назарук: **Роксоляна** (повість)	12.00
О. Н.: **Ідеольогічні основи Укр. Катол. Нар. Партії**	0.50
Проф. Л. Коплєр: **Релігія і політика**	1.80
С. Томашівський, історик, політик, публіцист	1.00
А. Ч.: **На калиновім мості** (Листи до молоді)	0.80
Д-р Осип Назарук: **Католицький журналіст обвинувачений за державну зраду**	1.30
Станіслав Лось: **За конструктивну політику на Червоній Руси**	1.00
Гадяцький Договір	0.50
Осип Назарук: **Націоналізм Донцова**	0.60
Осип Назарук: **Венеція**	3.—

ЖЕРТВИ

Гр.-катол. Уряд парох. в Шляхтовій, п. Щавниця зол. 8 на голодуючих в Яворівщині.

Гумор. — Кельнер: Кромі того всего мали ви ще циґаро. За двацять сотиків чи за сорок? — Гість: Я забув. — Кельнер: То певно за сорок, бо хто в нас викурив те циґаро, що коштує 20 сотиків, то так скоро не годен його забути.

Гумор. — Знаєш, коли я тільки прийду пізно до дому, то моя жінка все стає історична. — Може ти хотів сказати „істерична"? — Ні, виразно кажу: історична, бо за кождим таким приходом пригадує мені всю мою минувшину.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Мужеський табор КАУМ

відбудеться згідно з попередніми оповістками в часі 9—29 липня 1935 р. на Соколі біля Галича.

Участь може брати мужеська молодь повище 18 років (вийнятково повище 18 років). Кошти удержання (таборна оплата) виносять 30 зл. Письменні зголошення до табору слід надсилати на адресу: Роман Данилевич — Львів, Петра Скарги 5. Разом зі зголошенням треба прислати: а) третину таб. оплати, себто 10 зл. (поштовим переказом на повищу адресу); б) докладно такі дані: 1) імя й прізвище, 2) докладна адреса, 3) рік уродження, 4) ступінь освіти, 5) заняття і спосіб удержання, 6) вмілости, здібности, заінтересування, 7) відбуті табори, 8) відношення до КАУМ. — Побажані відповідні поручення. — Щоб уможливити спізненим зголоситися додатково до табору, продовжується речинець зголошень до 15 червня с. р. Повідомлення відносно приняття й докладні інструкції що до таборного виряду, часу, місця збірки й т. і. подасться зголошеним листовно після 15 червня.

Тридневні реколєкції для пань зачнуться 29 червня с. р. вечером при монастирі СС. Василіянок у Станиславові. — Оплата виносить 10 зол. — Зголошення проситься рішучо подати до 20 червня с. р. — Ігуменат СС. Василіянок у Станиславові, ул. Петра Скарги ч. 17. 75—1—2

ДИРЕКЦІЯ ҐІМНАЗІЇ СС. ВАСИЛІЯНОК

У ЛЬВОВІ (ВУЛ. ДЛУҐОША 17а)

яка існує від 29 літ, подає цим до відома, що в шк. р. 1935/36 буде мати в себе такі кляси:

а) I, II і III класу ґімназії нового типу, до яких зголошення вже приймає;

оплата за шк. науку в тих клясах така сама як в державних школах

б) VI і VII класу ґімназії ґуманістичного типу

в) VI, VII і VIII класу давного класичного типу.

Плян науки такий самий як в державних школах.

Завдяки доборові учительських сил ґімназія дає молоді вимагане знання і здорове виховання.

Вступні іспити до вищих кляс зачнуться 10 червня ц. р. При ґімназії є Інститут, в якім учениці найдуть вигідне приміщення та фахову опіку.

За Дирекцію ґімназії:
о. В. Лициняк.

68-2—3

В Дівочій Ґімназії „Рідної Школи" ім. І. й І. Кокорудзів у Львові вступні іспити до кляс II—VIII відбудуться 11 і 12 червня, до I-шої кляси 18 і 19 червня б. р. у власнім будинку, вул. Моджеєвської ч. 9. Оплати в новій ґімназії такі самі, **як у державних школах.** 72—1—2

Приймаю пацієнтів в моїм заведенню в сезоні літнім від 9-1 і від 3-6·30

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17, Тель. 265-73

НАСС.

П. Т. Священики користають зі знижок і догідних услівій. 77-1—4.

КІНА

ПАКС: Голгофта.
АПОЛЛЬО: Не хочу знати хто ти.
АТЛЯНТИК: Як в семім небі.
КАСИНО: Шукачки золота.
КОПЕРНИК: Катюша.
МАРУСЕНЬКА: Жид Зіс.
МІРАЖ: Під Твою оборону.
СТИЛЕВЕ: Імператриця.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 9 червня 1935. Ч. 42 (840)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Городоцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Перед виїздом на вакації НЕ ЗАБУДЬТЕ ОБЕЗПЕЧИТИ свого мешкання від крадежі з вломом в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР" ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Кіоски католицької преси

в кождій католицькій парохії.

Такий клич кинув парохіяльним управам Католицької Акції Дієцезальний Інститут КА в Плоцку. В тижневику „Гасло Католіцке" ч. 20 з с. р. подано проект такого кіоску. Кошти його будови не перевисшають 100 зл. Одначе в кождій парохії є заможніші люди, що можуть дати матеріял і працю. Тоді треба буде купити лиш окуття, скло і фарбу. Ряд р.-кат. парохій приступив вже до будови таких кіосків коло костелів. Се приклад гідний наслідування, бо того рода постійні станиці пропаґанди католицької преси і катол. видань при кождій церкві віддалиб великі прислуги в акції успішного поширювання добрих катол. часописів і книжок. — Чи дамо себе випередити нашим сусідам?

Корпораційний конгрес у Відні

Недавно відбувся в Відні конґрес катол. корпораціоністів. Прибули представники 12 европейських держав: суспільні діячі, професори суспільних наук, ректори університетів, журналісти і ін. На конґресі обговорювали нові засади суспільного устрою і господарського життя спертого на ідеях, які проголосили папи Лев XIII і Пій X в своїх енцикліках. Зі звітів делеґатів ріжних держав видно, що корпораційні стремління захоплюють чимраз більше европейські суспільности і навіть тих, котрі стоять здалека від католицизму. Навіть люди з марксівського табору (Бельґія) зачинають розуміти, що суспільний устрій, спертий на боротьбі кляс веде до поглиблення нужди серед населення і тому часто висловлюються за перебудовою суспільности в станово-фаховім дусі, хоч роблять се з чисто матеріялістичних мотивів. Докладний реферат про корпораційний устрій Австрії виголосив австр. міністр суспільної опіки Нойштетер-Штірмер.

Німецький міністр про Церкву

На зібранню політичних провідників націонал-соціялістичної організації в Ерфурті німецький міністр внутрішних справ Фрік виголосив велику промову. Він заявив м. ін.: Як не можна розвязати жидівської проблеми вибиванням шиб, так поліційні палки не розвяжуть конфлікту між Церквою й державою. Треба виступити проти радикальних кругів в націонал-соціялістичній партії, як незадоволені з темпа гітлерівської революції. Ми самі знаємо, говорив мін. Фрік, що остали ще великі проблеми, які треба розвязати. До всіх тих справ потребуємо часу. Партія й держава не мішаються до релігійних спорів, та будемо пильно уважати, щоб Церква не виступала поза свій терен.

Величезні страти Америки

Наслідки насильного вмішання держави в господарське життя.

Анґлійська ґазета „Дейли Мейл" пише в статті присвяченій подіям в Злучених Державах Півн. Америки: Величезний експеримент Росвелта не приніс очікуваних вислідів, оскільки можна судити по нинішним даним. Майже 10 міліярдів долярів витрачено на те, щоб наново пустити в рух машину просперіти (загального добробуту), одначе „просперіта" якось не приходить. Силуване реґульовання промислу державою здійснено не лише завдяки правительству, але також при ревній піддержці всеї нації: закони були підкріплені дисципліною і льояльністю населення. Заробітну плату й умови праці взято в тверді руки. Рільництво не лиш піддалося контролі, але його буквально підрізано. Величезні простори землі лишали вмисно неуправленими. Зачався похід проти надвишок. Чудне гасло „не розплоджувати більше свиней" дістало признання й охорону закона. Покривджена природа якби рішила іронічно помогти законодателеви: прийшла посуха й области управлюваної землі самі скоротилися. Вислід цілої системи — свого рода соціяльна революція. Тепер Злучені Держави Півн. Америки мусять підпомагати в такій чи іншій формі 20 міліонів людей.

Італія й Абісинія далі мобілізують

ПАТ доносить з Риму: Державний підсекретаріят для пресових справ повідомляє: Частинна мобілізація абісинської армії і прибуття до Абісинії нових транспортів амуніції змушують Італію підприняти нові середники оборони, щоб забезпечити італійські кольонії в Східній Африці проти якихнебудь атаків. Шеф правительства як міністр збройних сил приказав мобілізацію двох нових дивізій чорних сорочок. В послідним часі покликано до чинної служби богато офіцирів і жовнірів фахівців з маринарки. Крім того відложено звільнення зі служби поборових маринарки з 1913 р. — Війна в Африці неминуча.

Папужа недуга

Проф. Фертнер повідомляє, що в Німеччині зросли випадки т. зв. папужої недуги (псітакозіс). Лише в трох містах, Берліні, Липську та Дрезні зареєстрували 160 занедужань, з котрих 20% скінчилося смертю від запалення легких. Недугу спричинили папуги, хорі на псітакозіс. Вони видихують мікроскопійні бактерії, що дістаються до легких людини. В Німеччині видали окремий закон, що обовязує всіх власників недужих папуг негайно повідомляти про те санітарні власти, щоб вони могли забрати папугу і перевести дезинфекцію помешкання.

ВИЙШЛА НОВА КНИЖКА ПРО ВИБІР ЗВАННЯ

Ковчег Ноя

Під заголовком „Шлях Нації" вийшло у Львові в травні с. р. перше число нового українського журналу. В підзаголовку зазначено, що се місячник української національної політики і громадського життя. Журнал має 48 сторін книжкового формату т. зв. вісімки (25 цм. × 17.5 цм.). Видає його видавництво „На Сторожі". Начальний редактор Зенон Пеленський.

Поява того рода журналу се для нашого сучасного життя небуденна подія з отсих причин: а) Після спроби видавати в 1924 р. журнал „Політику" появилися в Галичині тільки два політичні журнальчики: оден видавали короткий час гетьманці та перемінили його на звичайну ґазету, — другий також невеличкий, почав видавати п. Д. Паліїв. Брак більшої трибуни для теоретичної розрібки політичних справ мусів мати лихі наслідки і для нашої практичної політики. Ми бачили, як богато потерпів український нарід в великій війні й після війни тому, що політичний провід не все був належно теоретично підготований до того, що мав робити. б) Новий журнал потрібний ще й тому, щоб інформувати українську суспільність про сучасні події в світі і то трохи з вишого становища, як се може робити звичайна ґазета.

Щоб оцінити перше число нового журналу, треба представити начального редактора і співробітників, себто ту кузню, в котрій кується новий орґан української політичної думки. Отже начальний редактор Зенон Пеленський (не треба його мішати з послом Пеленським). Се оден з тих безсумнівних Українців, котрих мати була Полька, але в боротьбі впливів польського й українського переважив український. І з того вийшов тим більше чуткий і завзятий український націоналіст. Редактор „Шляху Нації" розмірно молодий ще чоловік, але вже має за собою досить ріжнородну ідеольоґічну і журналістичну минувшість. Був редактором націоналістичного орґану „Український Голос", що виходив в Перемишлі. За свої націоналістичні переконання відсидів кілька літ в польській тюрмі. Той побут в тюрмі не перейшов для нього безслідно. Пеленський споважнів. З націоналіста екстреміста став прихильником вже більше уміркованого націоналізму Палієва і навіть помагав йому опрацьовувати ідеольоґічні засади „Фронту Національної Єдности". Одначе скоро розійшовся з Палієвим і його ґрупою, як було оповіщено в „Батьківщині", орґані „Ф. Н. Є.", задля засадничої ріжниці. В „Перемозі" сказано в статті „Недокінчена симфонія", що причина була та, що Пеленський домагався, аби „Ф. Н. Є." погодився з фактом істнування польської держави, очевидно, в теорії.

Дальше маємо в „Шляху Нації" статті двох ґенеральних секретарів УНДА

пп. В. Целевича і Л. Макарушки. Сей факт ставить новий журнал в близьке відношення до УНДА. Крім праць згаданих співробітників є в тім числі „Шляху Нації" ще статті Василя Кучабського і М. Демковича Добрянського. Перший з них давніше націоналіст, опісля гетьманець з гетьманом, вкінці гетьманець без гетьмана і проти гетьмана або т. зв. „братчик". Також Демкович-Добрянський належить ідейно до гурту „братчиків", котрий „репрезентує" в нашій суспільности найшкідливішу бо монархістичну анархію,

Corruptio optimi pessima.

Отже з тої причини монархістичні руйники очевидно гірші навіть від Дм. Донцова, котрий гірший від комуністичних руйників. Його руїна гірша від большевицької тому, бо має в собі всі злі сторони большевизму включно з атеїзмом, а ні одної серіозної сторони большевизму. А монархістична анархія й руїна гірша тим від донцівської, що монархізм се олицетворення засади Божого порядку між людською суспільністю: колиж і люди, що величають себе монархістами, стають анархістами під кличем монархізму, то гіршої руїни внести в суспільність вже неможливо.

Ясно, що з причини участи тих монархістичних анархістів у „Шляху Нації" нам довший час просто психічно тяжко було взятися до писання згадки про цілий журнал. Та годі! Публіцистичний обовязок таки вимагає, зробити се.

Якеж ідейне обличча журналу, котрий вже самим заголовком претендує на те, щоб нація приняла його думки і ними кермувалася? Се представлене у вступній редакційній статті п. з. „Наша поява і наші завдання". Ся стаття займає поверх 8 сторін. Вона передовсім голосить, що в журналі будуть співпрацювати Українці з ріжних організаційних і політичних таборів. Чи така механічна співпраця людей ріжних ідейно й організаційно на сторінках одного журналу може причинитися до прояснення політичного замішання та ще й такого як у нас? Таке питання вистарчить поставити, щоб мати на нього відповідь... Вона сама вилазить.

Основні світоглядові засади нового журналу такі: Націоналізм. Се перший і головний філяр світогляду тих, що кермують журналом. З тої засади слідує, що найвисшим наказом для націоналістів — добро нації. Одначе націоналісти зі „Шляху Нації" в ж е н е к р и ч а т ь, що їх нація понад все. Вони признають факт істнування інших націй в ширших рамцях европейського культурно-творчого світа. Кожда нація може сповнити свої особливі культурно-творчі завдання лише в рамцях того власне европейського світа. Поміркованість того рода націоналістів полягає на тім, що понад своєю націю признають висшу спільноту. Поневолена нація не може сповнити свого завдання супроти тої висшої спільноти. Тому боротьба за українську державність се боротьба за дальший творчий розвиток европейської культури. Се боротьба за перемогу найвисших засад людської етики над темними силами розкладу, реакції і фальшу. Отже в першій головній засаді „Шляху Нації", на наш погляд, суперечність і хмара. Коли на початку сказано, що для одиниці н а й в и щ и й наказ — добро нації, то дальше говориться, що є щ е в и с ш а в а р т і с т ь: се европейський культурний світ. А дальше довідуємося, що сей культурний европейський світ спирається на засадах людської етики...

Що розуміти під тою людською етикою, в статті не сказано. Значить, перед нами темна хмара. Не знати, хто має давати людині прикази: се вільно робити, а того не вільно. Є в Европі міжнародні орґанізації, котрі стараються накинути людству свої ляїцистичні етичні норми. Се ріжні соціялістичні інтернаціонали, комуністичний інтернаціонал, міжнародна масонерія, вкінці ріжні націоналістичні орґанізації поганських „моралей". Вони бачать жерело моралі або в абстрактнім людстві (пр. масони), або в державі чи нації. Се доводить до обоготворення нації (або партії як в совітах). Зате одиниця стає небувало пригнетена тягарем спільноти. Отже з тою людською моралю „Шляху Нації" справа дуже неясна.

Дальші світоглядові філяри „Шляху Нації" се державництво і патріотизм. Всі мешканці нашої землі повинні боротися за те, щоб наш нарід осягнув свою державність. Отже неясні також жерела того патріотизму в розумінні „Шляху Нації". Він має родитися з української національної ідеї. Значить всі мешканці нашої землі повинні наперед перенятися українською національною ідеєю а доперва опісля взятися до будови української держави. Се думка взята зрештою від Липинського. Одначе мешканці наших земель іншої мови чи віри ледви чи схочуть пристати до спільної праці з тими, котрі на першім місци ставлять український націоналізм, а не якусь висшу, загальнішу ідею. Дотеперішний досвід показує, що наші націоналісти поступали якраз навпаки: уважали (й досі уважають) ополячених і обмосковлених мешканців нашої землі чужинцями. Се причинялося до того, що ті наші спольщені та змосковщені земляки шукали піднори в Москві і Варшаві. І на них спиралася чужоземна влада на наших землях.

Крім того Пеленський заповідає боротьбу з темними силами реакції. Чи се значить, що при відповідній нагоді треба „порахуватися" з нашою спольщеною і змосковщеною висшою верствою тому, що вона з природи річи консервативна, чи може се має інакше значіння, — з першого числа „Шляху Нації" зміркувати неможливо.

Розбудовуючи свій „творчий націоналізм", „Шлях Нації" мусів заняти якесь становище до нашої Церкви. Наводимо слова редакції „Шляху Нації" дослівно:

„...Ставимо себе позитивно на ґрунт християнства. Під християнством не розуміємо тут цю(!) або іншу(!) церковну(!) організацію(!), але тільки й виключно найглибші етичні й моральні основи християнської релігійности спертої на вірі. До християнства ставимось позитивно як до моральної системи". (Стор. 7).

Котрі саме ті „найглибші етичні й моральні основи християнської релігійности" та коли й оскілько їх придержуватися, про те будуть рішати очевидно редактори „Шляху Нації" в кождім окремім случаї. Таке становище наскрізь ліберальне. Зрештою ріжні секти також покликуються часто на етичні й моральні основи християнства. Польський католицький часопис „Роля Католіцка" писав недавно (в ч. 16 з с. р.) в статті „Якими дорогами й способами впроваджують на село боротьбу з релігією?" між ін. таке: „Йдуть до людей з гаслами, з яких богато мають зовсім невинний вигляд. Нпр. „Впроваджуймо на світ правдиве християнство! Христос прийшов між простаків і бідаків, а тепер замкнено його в церквах"... Або: „Хочемо мати віру й релігію, але не таку, щоб її засади вбивали нам в голову, лиш щоб ми самі доходили до правди". Вкінці пише „Р. К.", що більшість тих нових апостолів подає себе не за католиків лиш за „християн". Коли такий тип — слушно пише „Р. К." — скаже про себе поклавши руку на серце „я християнин", то можете бути згори певні, що його погляди в и к р и в л е н і. Се чоловік, якому можна зробити найліпшу прислугу, коли намовиться його до участи в добрих місіях, або ще ліпше, в замкнених реколекціях. — От куди зміряють ті, що заслоняються поняттями в роді „найглибші етичні й моральні основи християнської релігійности".

Дальше до засад світогляду „Шляху Нації" належить закон національного солідаризму, що дотичить боротьби внутрі нації. Тут редакція твердить, що „найвисша(!) соціяльна вартість людини се праця в рамцях національного орґанічного життя". (Стор. 8). Чи се має бути тільки інша форма відомого гасла „нація понад все", чи се лише невироблєність у вислові, ще по першім числі журналу трудно сказати.

Вкінци послідний стовп світогляду „Шляху Нації" — засада авторитатизму, природного провідництва. „Іншими словами – пише „Шлях Нації" — визнаємо ідею творчої, формуючої, національної провідницької аристократії". Аристократом може бути „інтеліґент, селянин, робітник, воїн, купець чи духовник. Тому визнаємо провідництво, яке родиться не з привілею, протекції, чи суспільного галапасництва, але тільки зі соціяльної з а с л у г и". А при кінці статті ще раз додано і спеціяльно підчеркнено, що зі всіх згаданих ідеольоґічних засад випливає „обовязок нашої боротьби з усяким родовим чи незаслужено наслідним упривілеюванням" (Стор. 8). Се місце означає зірвання з родовою традицією. Бо про те чи хтось стане в проводі мавби рішати хвилевий успіх. На прикладі Англії, Японії й інших спільнот бачимо, що приналежність до старинних родів се не простий „привілей", але се передовсім унаслідженa по батьках здібність до проводу. Вона повинна скріплятися ще особистою працею й заслугами одиниць. Та коли й не скріпляється тим, то все таки становить особливо в бурливих часах найтривкішу по релігії основу стабілізації відносин і кристалізації народів і держав. Отже ту силу „Шлях Нації" — так виходилоб з нього — відкидає. Та як тоді можуть в нім брати участь які небудь монархісти, не розуміємо.

В тім самім числі є ще стаття монархістичного анархіста Демковича-Добрянського „До джерел великої творчости". Автор вичисляє три головні жерела творчости: а) геленський світ від Гомера до Айсхіля і Софокля, б) римський світ, в) „християнське середновіччя і то першу добу, коли дух християнства ще не закостенів". (Стор. 30). Цікавий підхід до християнства. (Знов християнство а не католицизм).

Є ще статті двох ґенеральних секретарів УНДА. В. Целевича: „Сумерк велитнів" і Л. Макарушки: „Іде новий лад". Се теоретичні політичні статті про сучасне міжнародне положення. Вже сам заголовок першої статті натякає, що „з зелізною необхідністю гряде повільний постепенний упадок політичної могутности промислових імперій". (Стор. 37). „Через Европу йде нестримним походом перебудова світу на національних принціпах". (Стор. 38). Сей похід по думці автора приведе до усамостійнення недержавних націй. „Ключ ситуації находиться в руках недержавних націй". (38 стор). ...Коли ми дочитали до сего місця, обхопило нас те, що Поляки називають „nieklamana wesołość". Нарешті один з українських політиків висказав справді оригінальну думку, якої ми ще не зустрічали. Бо тільки подумайте: що ми, Українці, Білорусини, Тунґузи і т. д. маємо в руках „ключ ситуації"!... Про Тунґузів не говоримо іронічно, бо вони колись мали таку воєнну фльоту на Спокійнім Океані, що перед нею дріжала Японія. Отже імени нації не можна їм відмовити, бо мають велику національну традицію. А тепер ще до того й ключ ситуації „находиться" в їх руках!... Та будьмо вибачливі: може п. Целевич в дальших числах „Шляху Нації" вияснить, яким чином ключ ситуації в руках недержавних націй, а не пануючих. На думку п. Целевича все залежить від того, щоб недержавні нації виказали відпорність, внутрішну силу, орґанізаційний хист і державно творчі здібности.

В часі війни і після війни наші демократичні і соціялістичні провідники точно таксамо представляли своїй суспільности, що визволення українського народу прийде автоматично, коли в світі побідить демократія, зглядно соціялізм. Там був сумерк монархій зґл. буржуазій, а тут „сумерк велитнів".

Провідна думка в статті Л. Макарушки „Іде новий лад" висказана підзаголовком „Заломання верзальської системи". Се заломання — каже п. М. — викличе в будучности нову політичну констеляцію, в котрій провід матиме Німеч-

чина. Українська справа на тім скористає, бо „хтонебудь сьогодня приступавби до зміни істнуючих політичних европейських відносин, цей не може залишити на боці української справи“. (25 стор). А не може залишити її тому, бо „справа української державної самостійности набрала великого міжнародного розголосу“ (25 стор.). Чи міжнародний розголос причиниться до збудування української держави, покаже будучність. Одначе політика, сперта на таких основах ледви чи заслугує на назву реальної політики під сучасну пору. Та на потішення й вона можлива, зрештою як коли і як кому.

Ще є дві більші статті в „Шл. Н.“. Се стаття З. Пеленського „Критикани й опозиціонери“. В тій статті представив автор, як вся українська опозиція старається стати ідеольогічним проводом суспільности, але гірше чуми лякається орґанізаційної національної роботи. А боїться її тому, бо опозиційна робота лекша, ніж невдячний орґанізаційний чорний хліб. Тому в нас так богато ріжних опозиціонерів. Головна ціль тої статті: скинути відповідальність з УНДА за те, до чого „доведено“ нашу політику в Польщі. Тому що с е п и т а н н я о с о б л и в о в а ж н е, присвятимо йому окрему статтю. Та вже тут зазначуємо, що тої відповідальности з УНДА ніяким чином скинути не можна. Бо —

Factum infectum fieri non potest.

В. Кучабський дав статтю „Політичні конечности“. Він вичисляє дві такі конечности: 1) Зберігти наш народ в найширшому розумінню сего слова, себто зберегти сукупність українських людей всіх станів і соціяльних положень в якомусь приблизному стані духового і політичного, біольогічного й економічного здоровля. (Стор. 12). 2) Створити нові українські політичні верхи, щоб провід нації обняли найзнатніші й найліпші. Обі ті думки головного лідера монархістичних анархістів приблизно такі оригінальні, як нпр. твердження, що треба їсти, аби жити. До них слід зауважити хіба те, що такі як п. Кучабський і ті, що з ним, до здоровля нації ніколи не причиняться поки робитимуть анархію й до його верхів абсолютно належати не можуть.

Крім того є в журналі ще відділи: 1) Рецензії, 2) українська хроніка, 3) міжнародні справи. Всі три відділи обіймають 10 сторін.

Чи „Шлях Нації“ вказує шлях нації? Думаємо, що Читачі вже самі можуть відповісти собі на се питання. Та зберемо ще висновки думок про перше число того журналу: Передовсім неясне в нім поняття „найвисших засад людської етики“, котрі мають дати зміст українській національній ідеї. Дальше неясно сформуловано відношення до церковних орґанізацій на наших землях, передовсім відношення до католицької Церкви. Дуже неясне поняття „найглибших етичних та моральних основ християнської релігійности“. Неясне під кождим оглядом. Вкінці заява про боротьбу з темними силами реакції. Не сказано, хто ті „темні сили реакції“. Отже неясний сей шлях для нашої нації, котрим хочуть вести її редактори „Шляху Нації“. Та підождім ще на дальші числа того журналу, щоб докладніше його оцінити.

На закінчення сеї статті одна особливо важна замітка. В журналі „Шлях Нації“ майже всі його співробітники (здається з виїмком п. посла Макарушки і може ще декого) належать до тих, що перейшли яркі зміни в поглядах. Нема в тім нічого злого. Навпаки, се добре свідчить про тих, що змінивши погляди консеквентно переходять до інших таборів. Зло зачинається тоді, коли вони своїй суспільности не виясняють докладно, де вони були, чим були, чому там були і чому опустили давні становища та заняли нові. Без такого прилюдного вияснення не вільно виступати в характері діяча на зовсім нових позиціях. Нпр. хто був колись орґанізатором таємного товариства й террору, той має обовязок супроти своїх бувших товаришів і супроти своєї суспільности, прилюдно і виразно сказати, де і чим був та чому перестав тим бути і перейшов нпр. до противного табору. Коли сего не зроблено, тоді бувші товариші мають узасаднену підставу до огірчення, а суспільність до недовіря.

Не хочемо показувати пальцем на тих, що не виконали як слід того обовязку, бо не для докучування пишемо те, що пишемо. Одначе обовязок доконче треба виконати. Без того неможлива орґанізація для вказування шляху нації, бо се не орґанізація, тільки Ковчег Ноя, в котрім Господь дозволив у милосердю своїм зібрати ріжні сотворіння, щоб не загинули. Та до проводу такі сотворіння не призначені, хочби вони не знати як голосно блеяли і ревіли: бо хто не сповняє примітивних обовязків супроти свого народу, той не може його провадити до добра.

Польща, Росія й Україна

в „Програмі окраїнної політики“ Гертиха і в дійсности.*)

II. Чи українське національне життя в Польщі мусить спиратися на закордон?

Гертих твердить, що українське населення в Польщі засуджене на те, щоб свій національний розвій спирало на з а к о р д о н н у територіяльну підставу. Таке твердження згаданого автора се черговий яркий доказ його незнання в українській справі, про яку пише та яку вирішує.

Бо як є в дійсности?

Ми вже вище сказали загально, що невірне твердження Гертиха начебто поодинокі відломи народів, котрі знайшлися в інших, як їх головний пень, державах, мусіли своє національне життя спирати на той закордонний пень. Як на доказ тої невірности вказали ми на відломи ріжних европейських, зокрема славянських, народів в Америці, котрі живуть там своїм окремим національним життям незалежно від свого матірного пня в Европі.

Та найбільш наглядний доказ невірности того твердження Гертиха дає національний розвій і життя відлому українського народу на зах.-українських землях, отже якраз того відлому українського народу, супроти котрого Гертих виступив з таким твердженням.

Як відомо, головний пень українського народу був і є на Великій Україні, над Дніпром, зі столицею Київом. Та чи зах.-українські землі не жили ніколи своїм власним національним життям?

Вже в найдавнішій, княжій, добі західно-українські землі, котрі тепер творять східні окраїни польської держави, виявили замітну національно-державну самовистарчальність. Бож іще за істнування старої Київської Держави над Дніпром ті землі створили свої власні держави, Галицьку і Волинську, котрі відтак злучилися в одну Галицько-Волинську (Володимирську) Державу. Галицько-Волинська (Володимирська) Держава пережила відтак стару Київську Державу на ціле століття. Отся найдавніша національно-державна самовистарчальність західно-українських земель істнувала від поч. XII до пол. XIV століття.

Той період в історії українського народу особливо важний. Бо Галицько-Волинська (Володимирська) Держава дала почин до кристалізування вже виразної української національної індивідуальности. Без тої Держави, — як влучно замічує пок. С. Томашівський в своїй „Українській Історії“ (ст. 112) — годі булоб і подумати собі сучасну нам національно-політичну і культурну, вчасти й язикову самостійність України серед Славян.

Таку величезну, з о в с і м с а м о с т і й н у, ролю відіграли в історії України вже в самих початках тої історії українські землі, котрі нині належать до польської держави і творять її східні окраїни. Отже вже тоді західно-українські землі не спиралися в своїм національнім життю на українські землі над Дніпром, але були під національним оглядом самовистарчальні.

Та не тільки в княжій добі жили західно-українські землі своїм власним національним життям. Також і в пізніших часах ті землі формували своє національне життя самостійно. І знов, як у княжій добі, вибивалися в історії України на перший плян.

Отже як у XII—XIV ст. під національно-політичним так в XVI ст. стають західно-українські землі самовистарчальні під національно-культурним оглядом. І не тільки вистарчають самі для себе. Вони стають тоді навіть головним огнищем українського національно-культурного життя взагалі. Бачимо се дуже наглядно нпр. в таких важних ділянках того життя, як друкарство і шкільництво. Як відомо, перші друкарні і перші друковані книжки на Україні появилися в XVI. столітті на західно-українських землях, в Галичині (у Львові, 1574 р.) і на зах. Волині (в Острозі, 1580 р.) — тоді, як перша друкарня і перший друк на Сх. Україні появилися щойно в XVII ст. (у Київі, 1616/17 р). Тай та перша друкарня на Сх. Україні походить з Галичини, а саме зі Стратина. Тай ескортував її до Київа Гетьман-Галичанин, П. Сагайдачний. Таксамо є і зі шкільництвом. Воно в сучаснім розумінню появилося на Україні таксамо в XVI ст. і таксамо найперше на західно-українських землях, на зах. Волині (Академія в Острозі, 1580 р.) і в Галичині (Братська середня школа у Львові, 1586 р.). А на Сх. Україні — знов щойно в XVII ст. (у Київі, 1615 р.). Також і в інших ділянках українського культурного життя були західно-українські землі в XVI ст. самовистарчальні, а не спиралися на інші українські землі.

Подібну ролю, як в XVI ст., відіграла вже сама Галичина в XIX ст. Хто з Українців не знає тої ролі? Тоді Галичина не тільки була під національним оглядом самовистарчальна, але вона стала огнищем українського національного життя для всіх українських земель взагалі. Вона була тоді українським національним Піємонтом.

Вкінці: нинішні часи. Чи українське національне життя на західно-українських землях, що належать до польської держави, нині спирається на „закордонну територіяльну підставу“? Мабуть іще ніколи те життя не було таке ізольоване від тої підстави, як саме нині. Західно-українські землі стали нині знов жити тільки своїм власним національним життям, яке з огляду на відносини на Вел. Україні набрало знов високо історичного значіння для всеї України. Західно-українські землі відіграють нині знов, як у століттях XII—XIV, XVI і XIX, ролю українського Піємонту, не зважаючи на те, що умови, в яких ті землі живуть нині, у високій мірі не сприятливі для українського національного життя. Та се тим більше свідчить про національну життєздібність тих земель своїми власними силами.

Так представляється в дійсности справа з українським національним розвоєм на західно-українських землях, що нині належать до Польської Річпосполитої та становлять її східні окраїни. Як бачимо, ті землі — всупереч твердженню Гертиха — не тільки не мусять в своїм національнім життю конечно спиратися на східно-українські землі, бути лише прищіпкою до них, але навпаки, як уже нераз бувало в минувшині та як саме є в теперішности, вони можуть жити під національним оглядом самовистарчально — і можуть навіть бути національним огнищем для східно-українських земель.

Стверджуючи се, ми розуміється зовсім не заперечуємо впливу східно-українських земель на західно-українські, зокрема Великої України на Галичину. Той вплив був, є і буде — більший і менший, довший і коротший, позитивний і негативний. Та вплив той зовсім не рівнозначний з залежністю західно-укра-

*) Гл. „Н. Зорю“ чч.: 780, 784, 788, 792, 800, 805, 810, 813, 820, 822, 824, 826, 828, 832 і 834.

їнських земель в їх національнім розвою від східно-українських земель, та ще й такою залежністю, щоб без неї західно-українські землі не могли жити під національним оглядом самовистарчально.

Правда. Може прийти час — він і прийде колись — що дотеперішні відносини на Вел. Україні основно зміняться та що українське національне життя розвинеться там буйно. Та й тоді західно-українські землі не мусять спиратися в своїм національнім життю на „закордонну територіяльну підставу". Бо ті землі мають своє окреме історичне завдання — бути в життю України і далі представником Заходу, під впливом котрого викристалізувалася досі українська національна індивідуальність і буде розвиватися ще більше в будуччині. Тоді, якраз тоді, західно-українські землі будуть мати прямо національний обовязок — не тільки не підпасти під нівелюючий вплив східно-українських земель, але навпаки: всіми силами самим впливати на них в напрямі, в якім досі самі розвивалися.

Та тут треба також ствердити одночасно, що таке становище західно-українських земель буде можливе вповні тільки тоді, коли ті землі будуть мати змогу самі розвиватися під національним оглядом без перепон. А та змога залежить від умов, в яких жиють і будуть жити ті землі в польській державі.

Коли ті умови будуть для тих земель під національним оглядом сприятливі, тоді ті землі не тільки не будуть мати потреби спиратися на „закордонну територіяльну підставу", але навпаки, самі будуть мати вплив на ту закордонну „підставу". Тоді не буде мати місця на тих землях також політичний сепаратизм — подібно, як не має місця політичний сепаратизм у французьких, німецьких і італійських кантонах Швайцарії, не зважаючи на те, що ті кантони притикають безпосередно до однородних під національним оглядом: Франції, Німеччини й Італії.

І навпаки. Коли умови західно-українських земель будуть під національним оглядом несприятливі, тоді ті землі будуть шукати опертя не тільки на однородних під національним оглядом українських землях, але (як свідчить історія українського й інших народів) всюди, де тільки матимуть надію ту поміч знайти. А що се значить реально, про се наглядно свідчить передовсім історія старої Польщі, в котрій живучі в ній народи шукали опертя в Москві. Та були в ній і такі часи, коли Українці разом з Поляками ішли на Москву і займали її...

Тому найбільшим ворогом великої Польщі є ті Поляки, котрі хочуть довести до абсолютної непримиримости між польською державою й непольськими народами, що живуть в Польщі й хочуть льояльно відноситися до польської держави (що тій державі дає величаві перспективи на будуче).

Краків грає щасливо

Серед мешканок Кракова, котрих фортуна обдарувала в IV-тій клясі 32-ої Державної Льотерії, є також п. Софія С., котру бачимо низше на фотографії.

Панна С. урядничка. Отже 10.000 зл., котрі одержала завдяки тому, що була властителькою чвертки льосу ч. 181917, на котрий впало 50.000 зл., се для неї величезна поміч і забезпечить їй спокійну будучність.

Щоб та будучність була ще ясніша, п. С. пробує ще щастя в 33-ій Льотерії, яка дає, крім звичайних шанс в чотирох нормальних клясах, ще додатково ялинкове тягнення. Вже купила льос до І-ої кляси, бо тягнення зачинається 19 с. м.

Проти зневіри

Противники Церкви люблять у своїх аргументах покликуватися на мнимий надмір негації, осудження і погроз, якими неначе послугується католицизм у своїй виховній праці. Сей закид неслушний, бо Церква апелює передовсім до додатних проявів людської природи, старається розвинути всі позитивні спонуки ділання, скріплюючи силу добра, ясні сторони та геройство життя й тільки в крайности остерігає перед загрожуючою карою Божою.

Церква се противник дефетизму й невіри в будучність. Бо ціле християнство спирається на ідеї спасення, т. зн. триюмфу добра над злом. Недавно обговорював ту справу публіцист „Ля Ві Католік" Франціск Гай в статті „Проти дефетизму". Тепер о. Мукерман, славний німецький католицький публіцист, у своїй праці „Про загадку часу" виступає проти крайного дефетизму, котрий від деякого часу заливає европейську літературу. Ряд таких письменників, як Ґуґлієльмо Ферреро, Н. Бердяєв і особливо Шпенґлер („Сумерк країв Заходу") — впевняє, що европейська цивілізація хилиться до упадку, що тим самим християнство загрожене загальною близькою революцією, заливом поганства і жовтої раси.

Проти того рода шкідливих суґестій письменників алярмістів виступає о. Мукерман. Він зіставляючи факти сиґналізує радше велике пробудження релиґійної свідомости серед народів Европи й Америки, оживлення католицьких течій. „Бачимо — каже о. Мукерман — пересит релятивізму. Народи хочуть знайти спертя на правді незломній, твердій. Втомлені нерви шукають остаточної рації істнування. Звідси зворот до католицизму".

Тепер до тих самих висновків доходить А. Борсель, автор незвичайно цікавої моноґрафії про Ґіля Роблеса, провідника еспанських католиків. Автор характеризуючи геройську постать Ґіля Роблеса, каже: „Дефетисти заповідали загладу католицизму в Еспанії. Тимчасом переслідування стало спонукою, що оживила приспані енергії. Наступило поглиблення релиґійної ревности. Дефетизм се ціха людей, що визнають грубоскірий матеріялізм або тих, що поважають тільки власний розум. Такі при стрічі з реалізмом життя впадають звичайно в глухе розчарування та звіщають нам, що світ іде до заглади. Та християнство противне дефетизмови. В ділі Спасителя світа завсіди після Хреста слідує воскресення". (КАП).

Як живе собі Літвінов

Кореспондент лондонської „Нюз Кроникл", котрий знає рос. комісаря загр. справ Літвінова 18 літ, був у його вілі, віддаленій на годину їзди автом від Москви. Він так описує те, що там бачив: Положення тої вілі таке гарне, що маєть-ся вражіння як у Швайцарії. Літвінов живе там з жінкою (вона Анґлійка зроду), своячкою і 2 дітьми. Приймають там і гостей роблять з ними прогульки по лісі, грають в карти. Маленький син Літвінова пояснює гостям, що „татко все шахрує". І дійсно — пише анґлійський журналіст, дитина каже правду. Сам Літвінов оповідає, що він за довгі часи перебування в царських тюрмах так удосконалився в штуці підглядати карти противника і підкидати, що треба, що неможливо його схопити на тім шахрайстві....

Гумор. — Зелізний студент. — Чи ваш син все ще студіює? — Так, він хоче бути лікарем і тому студіює довше на університеті, бо пацієнти мають більше довіря до старших лікарів.

Гумор. В склепі капелюхів. — В сім циліндрі будете мати богато приємности, мій пане. — В се не вірю. — Ви сумніваєтеся в добрій якости? — Ні, я вбираю циліндр тільки підчас похоронів.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+ додаток 4. Ціна зл. 1·50 з пересилкою зол. 1·80 — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець приняв недавно на послуханні представників римських університетських союзів Католицької Акції. Папа Римський виголосив з того приводу промову про вагу розвою релиґійної культури. Релиґійна культура, говорив Папа, має надзвичайну вагу особливо там, де мається розвивати найвисша культура як нпр. в університетських кругах. Не можна вибачити тим, що пізнавши сотворіння не потрафлять піднестися до пізнання Сотворителя, каже св. Павло. А один з учених Жидів сказав колись, що в підручнику доґматичної теольоґії є більше фільософії, ніж у фільософічних трактатах. Кінчаючи свою промову Папа бажав, щоб університетські союзи розвивали щораз більшу діяльність зокрема в области культури.

Епископська візитація Теребовельщини. Преосв. Никита Будка приїхав до Теребовлі 1 с. м. о год. 4. Коло двірця при тріюмфальній брамі привитали Владику староста, бурмистр, Жиди з рабіном і торою, представники українських установ, Марійського Т-ва, дітвора, о. декан Ст. Мохнацький в окруженні всіх кондеканальних отців. Величезний похід (около 10.000 народу), на чолі бандерія, потому 6 процесій з найблизших сіл, при звуках теребовельської орхестри рушив вулицями міста. По дорозі Владика вступив до нового костела, звідтам до церкви. Тут після молебня Преосв. Будка виголосив проповідь, в котрій привитав вірних і переказав поручення Митрополита Кир Андрея: спільної молитви. В неділю 2 с. м. Владика відправив Архієрейську Службу Божу і виголосив проповідь. Вечером відбувся концерт ґімназійної Марійської Дружини. Дня 3 с. м. рано Преосв. Будка відбув візитацію шкіл в Теребовлі, пополудні виїхав до Острівця, потім до Гумниск і т. д. Дня 6 с. м. відбулося посвячення нової церкви в Дарахові. В неділю 9 с. м. Преосв. довершить посвячення церкви в Струсові. Народ, котрий давно вже не бачив свого Владики, витає його з одушевленням маніфестуючи тим своє привязання до гр.-кат. Церкви. Візитація скінчиться дня 21 с. м. соборчиком в Кобиловолоках.

Богослуження для недужих. Преосв. Іван Бучко, львівський Епископ-помічник, відправив 4 травня с. р. в церкві Успення Преч. Діви Марії у Львові при вул. Руській Службу Божу для недужих в сослуженні о. кан. Д. Лопатинського й о. кан. Ю. Дзеровича. Співав хор під управою п. Д. Котка. Церква була повна недужих, калік і тих, що їх привели. Деяких недужих привезли дорожками. Одного тяжко недужого адвоката привезли самоходом і принесли на ношах до церкви. До св. Причастя приступило 95 осіб. Преосв. Іван виголосив відповідну проповідь, в котрій скріпив недужих на дусі і візвав їх по християнськи зносити терпіння. Се зворушаюче богослуження тривало від год. 9 до 11 передполуднем. Відтак комітет опіки над недужими давав в церкві снідання для недужих. Вкінці всім недужим роздано образки й книжечки п. з. „З нагоди Богослуження для хорих", видані накладом Гр. кат. Уряду парох. при церкві Успення Преч. Діви Марії. В сій книжечці взивається хорих вступати в члени Брацтва Апостольства Хорих.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Права української мови в самоуправі

Д-р Ст. Баран помістив в „Ділі" ч. 14.018 статтю п. з. Самоуправні установи й українська мова. Подаємо з неї найважніші місця.

„...Рішального впливу на розвій самоуправного життя у більшости волостей і в повітах у Галичині — на Волині сего ніколи і не було — ми не будемо мати. Однак мимо всього не можна нам резигнувати зі співпраці у самоуправних установах, де будь-що-будь є всеж таки деяка скількість вибраних нами наших людей. У своїх виступах обовязані вони берегти своєї національної гідности і в нарадах та публичних виступах послуговуватися українською мовою як члени даних самоуправних установ та очевидно і як приватні громадяни, до чого мають право на основі обовязуючих польських законів і розпорядків.

Остання справа ще не дуже спопуляризована серед нашого громадянства на просторі воєвідств: львівського, станиславівського, тернопільського, волинського і поліського, де обовязує мовний закон з 31-го липня 1924 В.З.П.Р. ч. 73, поз. 724 про державну мову і мову урядування державних і самоуправних адміністраційних властей і виданий до нього виконавчий розпорядок ради міністрів з 24-го вересня 1924. В.З.П.Р. ч. 85, поз. 820, що на території згаданих воєвідств надають деякі права українській мові, які слід нам вповні використати на терені самоуправних установ. Тих мовних постанов не ухиляє зовсім закон з 23 березня 1933 В.З.П.Р. ч. 35, поз. 294 про частинну зміну устрою територіяльної самоуправи (новий польський самоуправний закон), навпаки, виразно задержує їх правну силу.

Зміст покликаного вище мовного закону з 31 липня 1924 р. такий: В арт. 1 є постанова, що державною мовою у Польщі є польська мова. У цій мові урядують усі державні і самоуправні орґани й адміністраційні уряди як у внутрішній, так і зовнішній з такими виїмками, що відносяться у даній справі до польських громадян української народности: Після арт. 2 цивільні власти і адміністраційні уряди І. і ІІ. інстанції і самоуправні власти і їх заведення на території згаданих пятьох воєвідств мають приймати подання і устні заяви, яких полагодження від них залежить, від польських громадян української народности в українській мові. На подання сторін, внесені в українській мові (арт. 3) адміністраційні власти І. і ІІ. інстанції і магістрати міст, повітові і воєвідські виділи та їх заведення відповідають на території воєвідств: львівського, станиславівського і тернопільського у двох мовах: польській і українській і то з уряду без окремого домагання української сторони, а на Волині і Поліссі тільки на виразне домагання сторони.

До самоуправних установ відносяться постанови арт. 4, 5 і 6. Після арт. 4 в нарадах громадських, волосних і міських рад, повітових і воєвідських соймиків нарівні з польською мовою у всіх згаданих вище пятьох воєвідствах можна уживати й української мови. Про допустимість української мови в нарадах міських рад міст, виділених з повітів, рішає міська рада. Протоколи засідань громадських, волосних і міських рад та повітових і воєвідських соймиків можуть бути ведені попри польську мову, теж і в українській мові, отже двомовно, а не на основі постанови даної самоуправної установи. Після постанови арт. 5 оповістки самоуправних властей можуть бути оголошувані згаданими в арт. 4 установами на основі їх ухвали і в українській мові, при чому польський текст має бути на першому місці. Оповістки державних властей виготовлюється у тих мовах, що оповістки самоуправних властей у даній громаді. На основі арт. 6 самоуправні союзи (звйонзкі саможондове) можуть на підставі своєї ухвали кореспондувати з іншими самоуправними властями на території згаданих пятьох воєвідств не тільки у польській мові, але і в українській.

Не можна вносити ніде у Польщі подань в українській мові до військових властей та до управ залізниць, почт, телеґрафів і телефонів, а по українськи можна порозумівatися устно при білетових залізничих касах і при віконцях почтових урядів на вище згаданій мовній території (арт. 7).

Цитований виконавчий розпорядок ради міністрів ставить на рівні щодо права вживання української мови особи фізичні і правні та вичисляє подрібно власти й адміністраційні уряди І. і ІІ. інст., з якими можна зноситися в українській мові. У відповідях і оповістках в українській мові мається уживати українських букв.

У практиці далеко не використали ми наших мовних управнень. По українськи редаґують усі свої акти українських клієнтів, здебільша судові, українські адвокати на території львівського апеляційного суду з нечисленними виїмками національно мало характерних одиниць. В українській мові кореспондують з властями греко-катол. церковні установи й українські товариства та установи і ті три категорії (греко-катол. церква, наші адвокати і установи) піддержують головно публичний престіж нашої мови. На жаль, приватні особи не завше те роблять.

У самоуправних установах наша мова щезла майже цілковито. До часу світової війни більшість громадських рад і урядів у Східній Галичині урядувала по українськи і в тій мові зносилася з усіми властями — зі староством, повітовим виділом і т. д. Нині сего нема ніде, бо урядовою внутрішньою і зовнішньою мовою за виказаними вище виїмками є тепер польська мова. І тих виїмків мусимо берегти і їх у сто відсотках використати. Обовязком українських членів громадських, волосних і повітових рад, передовсім на території воєвідств: львівського, станиславівського і тернопільського, поставити на засіданні згаданих установ внесок всюди, де се можна зробити, щоби рішила згідно з постановами артикулів 4, 5 і 6 закону з 31 липня 1924 р. В.З.П.Р. ч. 85, поз. 820 вести протокол засідань і ухвал громадської, волосної зглядно повітової ради також і в українській мові і видавати усі публичні оповістки тих установ і їх органів ще і в українській мові — отже двомовно. Се без сумніву збільшить маніпуляцію в урядуванні, але привчить дещо і самоуправні установи на українській території до шанування мовних прав української людности. Не треба і пригадувати, що українські сторони повинні звертатися у слові та письмі до самоуправних установ виключно в українській мові і привчити ті установи — як державні теж — щоби їх відповіди на письмі виходили крім польської ще і в українській мові".

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС" ЛЬВІВ 15. вл. П. ДУРБАК сини

Важне рішення

Найвисший Трибунал в справі викупна патентів.

Поділ промислових свідоцтв на категорії спирається на скількости робітників занятих в данім підприємстві. Така система викликала часто застереження підприємців. Недавно Найвисший Суд видав в тій справі рішення. Воно стверджує, що часове затруднення більшого числа робітників без заміру поширювати обсяг підприємства не вимагає викупна промислового свідоцтва висшої категорії.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Міжусобиці на Руси

Що про них пише літопис Нестора.

1228 — Въ лѣто sпlѕ (= 6736). Бѣ Коурилъ митрополитъ преблаженый и святыи приѣхалъ мира сотворити и не може. Потомь же Ростиславъ Пиньскыи не перестаяше клевеща, бѣша бо дѣти его изыманы. Володимеръ же Кыевьскыи собра вои. Михаилъ Черниговьскыи, яко бо бѣ отець его постриглъ отца моего, бѣ бо емоу боязнь велика во сердци его. Володимеръ же всади Котяна и вси Половци и придоша къ Каменцю. Володимеръ же со всими князи и Коуряны и Пиняны и Новгородци и Тоуровьци обьсѣдоша Каменѣць. Данило бо творящоуся миръ сотворити с ними, переводя ими и ѣха в Ляхы по помощь а Павла своего посла ко Котяневи река: отче измяни воиноу сю, приими мя в любовь собѣ. Он же ѣхавъ, взя землю Галичьскоую, иде в землю Половецкоую. И не обратися к ним, бѣ бо королевичь вь Галичѣ и Соудиславъ с ним, миръ бо имѣяше со Володимеромь и Михаиломъ сим же нѣ воспѣвошимъ ничто же вратишася. Данилъ же и Василко собраша Ляхы многы, идоста Кыевоу со Пакославомъ воеводою и Олександро с нима. Срѣтоша же посли от Володимера и Михаила и Воротиславъ, Петровичь, Юрьии Толигнѣвичь, хотяще мира. Оумиришася. И Ляховѣ возворотишася въспять.

1231 — Въ лѣто sпlѳ (= 6739)... Приѣхавшю Данилоу Перемышлю, не стерпѣвъ Олександръ побѣже...

Володимеръ (Київський — Рурикович) посла Данилови, река: идеть на мя Михаилъ, а помози ми брате. Данилови же пришедшоу створити миръ межи има. Данилъ жь из Роускои земля взя собѣ часть, Торцькии, и паки да и дѣтемъ Мьстиславлимъ, шюрятомъ своимъ...

1233 — Въ лѣто sпма (= 6741). Королевич (угорський) же и Соудиславъ (галицький боярин, сторонник угорського короля) выведе Дьянища на Данила. Данилъ же ѣха Кыевоу и приведе Половцѣ и Изяслава противоу имъ. И со Изяславом водися оу божницю и со Володимеромъ. Придоста противоу Данишоу. Изяславъ же льсть створи и вѣлѣ воевати землю Даниловоу и взяша Тихомль...

1234 — Въ лѣто sпмв (= 6742)... Соудиславъ лестью посла ко Александрови, река: дам тобѣ Галичь, поиди от брата. Он же поиде прочь... Олександръ, оубоявося злаго своего створения, поиде ко тьстоу своемоу Киевъ. Данилъ же оувѣдавъ, изииде на нѣ из Галича, оугони и во Полономь и яша и в лоузѣ Хоморьскомь...

Посла Володимеръ, рекии (до Данила, коли грозив Михайло): помози ми, брате! Данилъ же, вѣлѣю любовью, скоро собравъ полкы, поиде. Михаилъ же, не стерпѣвъ, отиде от Кыева. Данилъ же поиде ко Володимероу, и поидоста Черниговоу... оттоуда же поидоша плѣняче землю, поимаша грады многы по Деснѣ, тод же взяша и Хороборъ и Сосницю и Сновескъ, иныи градыи многии и придоша же опять Черниговоу. Створиша же миръ со Володимеромъ и Даниломъ Мьстиславъ и Черниговьчи: люто бо бѣ бои оу Чернигова ,оже и и таранъ нань поставиша, меташа бо каменемъ полтора перестрѣла, камень якоже можахоу д (= 4) моужи силнии подъяти. Оттоуда с миромъ преидоша Кыевоу. Изяславъ же одинако не престааше: возвелъ бѣ Половцѣ на Кыевъ. Данилъ бо и вои его бѣ истроудилася, поплѣнилъ бо бѣ всѣ Черниговьскые страны. Воевалъ бо бѣ от крещения до вознесения. Створи миръ, воротися Кыевоу.

1235 — Въ лѣто sпмг (= 6743). Придоша Галичане на Каменець, и вси Болоховьсции князи с ними, и воеваша по Хомороу и поидоша ко Каменцю, вземши полонъ великъ... Послалъ бяше Володимиръ Данилови помощь... Данилови же в томь же лѣтѣ пошедъшоу на Михаила, на Галичь; онем же мира просящим, даша емоу Перемышль...

Приде Ярославъ Соуждальскыи и взя Киевъ подъ Володимеромъ; не мога его держати иде пакы Соуждалю.

И взя (Київ) под нимь (після Ярослава) Михаилъ, а Ростислава сына своего остави в Галичи. И отяша от Данила Перемышль. Бывшю же межю ими оногда мироу, оногда рати. Ишедшю же Ростиславоу во поле... Приде вѣсть Данилоу, во Холмѣ боудоущю ему, яко Ростиславъ сошелъ есть на Литвоу со всими бояры... Изиде Данилъ со вои со Холъма и бывшю емоу третии день оу Галичи... Ростиславъ... бѣжа во Оугры.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

ЧИ ПИСЬМЕННИК МУСИТЬ МАТИ СВІТОГЛЯД

Найдурніше питання в літературі.

Т-во українських письменників і журналістів у Львові уладило в салі „Молодої Громади“ (дім „Нар. Гостинниці“) дискусійний вечір на тему: „Чи письменник мусить мати світогляд?“ Невелика саля була битком набита публикою. Повна була також сусідна саля. Між приявними були священики, світські і монахи, письменники, журналісти, публика обох полів і богато молоді. Було тісно й душно.

Серед великого зацікавлення д-р Михайло Рудницький, співробітник „Діла“, відкрив дискусійний вечір. Він сказав, що кождий з двох прелеґентів буде висловлювати свої погляди 5—10 мінут. Д-р М. Гнатишак буде боронити позитивну тезу. А він (Рудницький) буде боронити тези, що письменник не мусить мати світогляд...

Д-р Микола Гнатишак: Позвольте панство, що на початок розповім вам коротку байочку. Застерігаюся, що вона без алюзій до приявних. Було се в часах, коли ще звірі говорили. Раз зійшлися вони на прилюдну дискусію. Поклали перед двох звірів дискутантів орла зі звязаними крилами. І почалася виміна думок на тему: Чи орел мусить мати крила чи ні? Дискутувати можна про все і кожда дискусія, яка вона не булаб, дає користь, бо розворушує думку. Отже говорилося про те, що один орел має більші крила, другий менші, один сильніші, другий слабші, що можна крила орлови звязати, підстригти, навіть виломити і т. д. А орел тимчасом дзьобав шнурок, доки його не перервав. Тоді з радісним криком полинув високо, до сонця. Настала консернація. Нараз один зі звірів озвався: Таж орел мусить мати крила, бо всі птахи мають крила!

Боюся, що й нашу нинішну дискусію мігби відразу на початку перекреслити тверезий голос публики: Шкода балачки, бо справа зовсім ясна. Письменник — чоловік. Кождий чоловік має світогляд. Отже всяка дискусія зайва.

І таке становище, на мою думку, правильне. Воно навіть мабуть загально приняте. Бож світогляд, у стислому розумінні слова, се збір фундаментальних, метафізичних і етичних переконань людини. А якусь метафізику й етику має кожда людина, так як кождий птах має крила. Інша річ, що між птахами є орли, але є й кури. Світогляд світоглядови не рівний і не кожда людина на крилах свого світогляду потрафить летіти до сонця. Та сам факт, що світогляд є в кождої людини, безперечний, він належить просто до підсвідомої людської природи. Отже коли беремо світогляд у висше наведеним значінні — то дискусія зайва і можемо всі йти до дому.

Слова „світогляд“ уживаємо часто в значінні ідеольогії. Коли якась людина має ясно скристалізовану й гармонійну систему поглядів на релігійні, політичні, національні, соціяльні та всякі інші життеві справи — кажемо, що така людина має вироблений світогляд. Такої виробленої системи поглядів кождий чоловік не має. І тому тут дискусія стає можлива. Щоб не було непорозуміння, зазначую, що уживатиму дальше слова „світогляд“ в другім значінні, як ідеольогії. Людина з виробленим світоглядом майже все стоїть інтелєктуально й морально висше як людина без такої гармонійної системи життевих поглядів. А що письменник також людина — то се відноситься і до нього. В інтересі літератури є, щоб її творили висші, повновартні одиниці. Отже на мою думку, письменник з вироблением світоглядом се ідеал для кождої літератури. Та під одною умовиною: що він має також і ті прикмети, які щойно роблять людину письменником, а саме має поетичний талант і опановує письменницьку техніку. Бо навіть найгарніші й найвисші ідеї виложені без таланту й без відповідної літературної форми не належать до красного письменства.

Ідеальний тип письменника лучить в собі гармонійно глибину й силу поетичного таланту і відповідне технічне знання. Ясно, що таких ідеалів в нашім недосконалім життю богато нема. Тому зчерги виринає питання: що в літературнім творі важніше? Естетична й формальна сторінка чи ідеольогія? Думаю, що неможливо тут заводити єрархічну драбину. Всі три висше згадані елементи однаково потрібні, бож ясно, що без таланту й без техніки нема мови про літературний твір. Одначе при тому треба памятати, що як писав Гоголь: „Не можна служити самому мистецтву, не зрозумівши його висшої мети, не означивши, нащо нам дане мистецтво“. Бездушне, безідейне або ліберальне й релятивістичне у своїх ідеях мистецтво може давати високі, чисто поетичні й формальні осяги — але до вершин людської творчости воно ніколи не дійде. Ба що гірше, воно спиняє людину в тій величній мандрівці.

Й. Гете написав таке: „Поважаю ритм і рими, що власне й роблять поезію тим, чим вона є; але те, що найглибше нас вражає, найтриваліше впливає — се не форма, а та решта, що залишається з поета, коли його перекласти на мову буднів“. Сю думку вважаю правильною.

Д-р М. Рудницький: Питання йде за те, який саме світогляд повинен мати письменник. Коли те, що називаємо світоглядом, беремо в фільософічнім значінні, тоді світогляд — суцільна система ідей, що розяснює всі фізичні та духові явища. Коли беремо світогляд в буденнім значінні, такий, як мають всі, то мають його і всі письменники. Та чи світогляд взагалі потрібний, щоб письменник дав великі твори?

Виходжу з фактів. Берім великих письменників, як Шевченко, Ґете, Достоєвський, Шекспір, Данте й ін. Мали вони світогляд чи ні? Коли вони й мали який світогляд, то тяжко здати собі з нього справу на підставі їх творів. Коли вони не стояли на становищі критика, їх осуджували. Критики католицькі, ліберальні, большевицькі винаходять в творах великих письменників ті ідеї, які хочуть, щоб мали дані письменники. Лікаря обходить тільки стан здоровля, літературного критика тільки літературна вартість твору. Достоєвський, Шевченко, Гамсун і взагалі всі великі письменники не мали (!! Ред. „Н. З.“) світогляду. Не погоджуюся з дефініцією світогляду п. Гнатишака. Світоглядом уважаю суцільну, згармонізовану систему, яка вияснює всі явища і перетворює їх в одну цілість. Всі мають якийсь світогляд. Коли йде мова про письменників, то вони орудують образами а не ідеями. Світогляд мають лише фільософи. Але й метафізика переважно не є світоглядом, лиш гармонійною системою людини, яка вміє гармонійно пояснювати явища. Письменники передають образи з життя. Домагатися від письменника, щоб він був фільософом, зовсім неоправдане. Коли ми сперечаємося з Шопенгавером, то знаємо, який він мав світогляд, бо він виложив його ясно. Як є 1000 критиків, кождий вмовляє інший світогляд у великих письменників. Шевченка зачисляли до всіх партій на підставі його творів. Зясувати світогляд Шевченка дуже тяжко. Погодімся, що світогляд се ідеольогія. Ті письменники, що хочуть конче накидати свої ідеї, безумовно мусять провалитися.

Д-р М. Гнатишак: Я не годжуся з тим, що світогляд мають лише фільософи. Тільки їх світогляд вироблений аж до подробиць. Світогляд звичайної людини може бути навіть дуже примітивний, залежно від освіти. Не погоджуюся з тим, начеб письменник мав викладати цілий свій світогляд в літературних творах. Бо в мистецькому творі виявлена звичайно лише якась одна ідея або обмежений круг ідей. Але щоб ті ідеї виявилися в творі частинно, письменник у своїй душі мусить мати цілу систему ідей. Бо з порожнього не наллеш. Світогляд письменника се підклад його творчости і причина, чому кождий його твір виглядає власне так, а не інакше. Та ніхто не вимагає від письменника, щоб він викладав цілий свій світогляд. Навпаки, всі знають, що коли щось силоміць пакувати в твір, то вийде зле. Та письменник з вироблением світоглядом значно більше може дати літературі ніж людина з нескристалізованими поглядами. Але чи дійсно дає більше? Чи вироблений точно світогляд не спиняє поетичного полету? На перший погляд здавалосяб, що спиняє. Письменник звязаний певними точно означеними поглядами, мовляв, має „вужчі можливости“ для лету фантазії, для вислову всіх вражінь і переживань. Такий письменник мусить нераз навіть боротися сам з собою, мусить навіть неначе цензурувати свої думки, ідеї, пляни, заки перелле їх в літературну форму. Все те правда. Та лише тоді, коли даний світогляд не став ще органічною, нероздільною частиною психіки письменника, коли письменник звязаний життєво з якоюсь ґрупою людей і їх поглядами ще сам не зідентифікувався з тими поглядами, лише зусиллям волі старається ту ідеольогію узгляднювати в своїй творчости. Колиж письменник дійсно переварить у своїй душі, дійсно влие в своє серце якісь погляди так, що вони стануть нероздільною частиною його „я“, — тоді такий письменник наближується до ідеалу, стає творцем вартостей дійсно високих не лише під естетичним, але й під ідеольогічним оглядом. Ось напр. українські письменники, що стали бардами большевизму, безперечно як Українці не сприйняли большевицького світогляду щиро і вповні: отже тому їх творчість, передовсім її агітаційна часть дуже слаба. Порівнати ось хочби Тичину „Золотого гомону“ й Тичину „Вітру з України“ і дальших поезій! Письменник повинен мати позитивний світогляд, творчий. Чи Дантова „Божеська Комедія“ булаб таким величним твором — без його сильного християнського світогляду? Чи поезії Шевченка малиб таке значіння без його національного світогляду? Чи Шевченко бувби тоді кобзарем і пророком України? Чи „Фавст“ бувби великим твором, колиб Ґете не вложив в нього фільософічних проблем? Також „Гамлєт“ Шекспіра без його фільософії бувби дрібним твором. Коли світогляд не є інтегральною частиною душі письменника, він спинює його працю. З другої сторони позитивний світогляд робить з доброго поета — ґенія.

Д-р М. Рудницький: Коли читаємо поезії або бачимо в театрі драматичний твір, рідко відчуваємо, що думав письменник при писанні свого твору. Ми згадали тут Шевченка, Коцюбинського, Лесю Українку. Та я бувби в великім клопоті, якби хто спитав, який вони мали світогляд. Коли є висловлені думки, то се ще не ідеї. Кождий, хто дивиться на світ, має ідеї. І „Гамлєт“ ідея і „Ой не ходи Грицю“ ідея. Та що Шекспір був дуже інтелігентний чоловік, отже і його твір дуже високої вартости. Та се ще не світогляд, як думки не ідеї. Не вільно плутати те все. Годі вимагати, щоби всі

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

письменники від початку світа писали так, як я тепер хочу. Письменник списує те, що бачив і пережив, сам часто не розуміючи того. Ідеольоґія є тоді, коли маємо цілість поглядів. Не можна вимагати від письменника, щоб він представляв нам всю свою ідеольоґію. Я тверджу, що Стефаник не писав так тому, що був радикалом. Чи на підставі творів Коцюбинського можна дійти до того, що він був комуністом? Коли Винниченко робив що 3 роки ідеольоґічні скоки, то він не став через те меншим письменником. Ідеольоґія — світ політики. Часто письменник зупиняється на межі і дальше не йде. Функції фільософа хочуть перенести в нас на письменника. Німці, Французи й Анґлійці мали масу своїх фільософів. Твори зі світоглядом Ґетого бліднуть перед віршами без світогляду Ґайного. Тичина був найбільшим поетом, коли не був ідеольоґом. Я не маю права говорити, чи письменник пише щиро чи нещиро. Світогляд — тяжка річ. Не раджу наслідувати Ґетого, що мав свій світогляд, свою ідеольоґію. Національний світогляд має кождий член нації. Хто має 18 літ, той має вже національний світогляд. Твори Шекспіра дуже мало патріотичні. Зрештою кождий письменник переживає ріжні впливи й еволюції. Та щастя має Шекспір, що не був Українцем, бож його Отелльо за загублену хустинку дусить жінку, а його король Лір таки цілком божевільний. Отже це патріотизм?

Д-р М. Ґнатишак: Національний світогляд письменника не можна утотожнювати з національною тематикою його творів. Національний світогляд можна відчути не тільки в рідній але і в чужій тематиці. Не є завданням письменника давати в творах цілу систему своїх ідей. Ідеольоґію письменника, його світогляд можна відчути вже на підставі поодиноких ідей, висловлених у творі. Д-р М. Рудницький закидає українським критикам, що вони відмовляють мистецької вартости кождому творови, якого ідея незгідна з переконанням даного критика. Може де є й такі „критики“. На світі все можливе. Та щодо поважної літературної критики — то стверджую, що вона ніколи так не поступає. Твір з зовсім негативною і шкідливою ідеольоґією може мати мистецьку вартість і тої вартости йому не відмовляємо. Та саме тоді, коли се талановитий твір, він тим страшніший своїм розкладовим впливом на читачів, критика тим сильніше повинна його поборювати. В теорії добре відріжняємо ідейну вартість твору від його мистецької вартости. Та в практиці годі се перевести. Чи пр. ми Українці можемо не поборювати тих письменників, що ґльорифікують большевизм, хочби вони були навіть ґеніяльні? В практиці життя навіть теоретики безсвітоглядної літератури не хочуть і не можуть похваляти творів, які не годяться з фундаментальними позитивними ідеями, які признає однодушно даний круг читачів (нарід).

Потому в дискусії промовляли слухачі. Зміст дискусії подамо на другий раз.

НОВІ ВИДАННЯ

Звідомлення з діяльности та замкнення рахунків за 1934 рік. „Карпатія“. Товариство взаїмних обезпечень на життя у Львові. Сторін 17 + 1 нпг. Формат 23 цм. × 30.5 цм.

А. Гаврилко: **Ревізори та ревізія кооператив.** (Книжечка для всіх, що працюють в кооперації). Кооперативна Бібліотека ч. 11. Львів 1935. Сторін 16. Формат 15.5 цм. × 22.5 цм. Накладом автора. Ціна 30 гр. Замовляти можна в автора: Львів, ул. Міцкевича 12. Ревізійний Союз Українських Кооператив. — Се праця очевидно потрібна.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ПІДГОТОВКА ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО КОНҐРЕСУ. Міжорґанізаційний Конґресовий Комітет в Празі ухвалив звернутися з відозвою до української еміґрації в ЧСР, взяти якнайактивнішу участь в підготовній конґресовій праці. Комітет просить подати число членів орґанізацій і приступити до збірки конґр. податку. При Підготовнім Конґр. Комітеті закордоном працюють 4 комісії: політична, орґанізаційна, фінансова і культ. освітна. Адреса Комітету: Jidelna, Kongr. Komitet, Praha, Lazarska 8.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Бек приняв на послуханні послів: німецького Мольтке й італійського Бастіянія і відбув з ними довшу нараду.

КОНФІСКАТА БРОШУР І КНИЖОК з СССР. Карний відділ Окружного Суду в Варшаві затвердив конфіскату ряду брошур і книжок з СССР. М. ін. сконфісковано звідомлення Комінтерну.

НОВИЙ БОЛГАРСЬКИЙ ПОСОЛ Вава Кіров прибув до Варшави й обняв урядування.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ відкинув проєкт в справі розширених повновластей для правительства 264 голосами проти 262. Супроти того правительство під проводом премієра Буісона уступило. Президент Франції приняв димісію і поручив створити правительство по черзі Лявалеви, потім б. мін. маринарки Піетрі й Дельбосови. Коли ні одному з них не вдалося створити правительство, президент поручив ту місію знов Лявалеви. У Франції кипить.

МАНЕВРИ ФРАНЦУЗЬКОЇ АРМІЇ відбувалися від 4 до 9 червня с. р. в районах Ніорт — Сентс — Анґулєм під проводом шефа французького ґенерального штабу ґенерала Ґамелена. На маневрах були шеф штабу чесько-словацької армії ґен. Сірові, шеф штабу ромунської армії ґен. Самсоновіч і шеф штабу югословянської армії ґен. Марліч.

ТАЙНУ ПРЕСОВУ АҐЕНЦІЮ гітлерівську відкрили австрійські власти в Відні. В тій справі увязнили радника австрійського міністерства скарбу Ґ. Сеньковского і 20 інших осіб, переважно урядників і журналістів.

РОЗПОРЯДОК СТЕРИЛІЗАЦІЇ в Німеччині обговорив німецький міністр судівництва Д-р Франк на зїзді провідників національ-соціялістичного союзу правників. Міністр Франк заявив м. ін., що стерилізаційний закон має велике значіння для акції очищення німецького народу. Новий закон повстав з любови до німецького народу...

ЛИТОВСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО відповіло на демарш Анґлії, Франції й Італії в справі нарушення клайпедської конституції. Анґлійський міністр закордонних справ Саймон заявив, що відповідь Литви невистарчаюча. Тому правительства Анґлії, Франції й Італії мають ще раз інтервеніювати в литовського правительства, щоб воно шанувало конституцію округи Клайпеди.

ЕСТОНСЬКИЙ ВІЦЕМІНІСТР закордонних справ заявив представникови німецької ґазети „Дойче Альґемайне Цайтунґ“, що конференція балтійських держав рішила не заключати з совітською Росією окремого пакту неаґресії. Балтійські держави бажають бути невтральні на случай війни між ріжними европейськими державами. Колиб війна загрожувала одній з балтійських держав, вони звернуться до Союзу Народів, щоб хоронив їх невтральність і границі та щоб увільнив їх від обовязку виступати збройно проти напасника.

АМЕРИКАНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО вислало ноту до 13-ох держав, в якій домагається заплачення чергової рати воєнного довгу. Рата припадає на 15 червня і виносить поверх 180 міліонів долярів.

ЗАМАХ НА ПРЕЗИДЕНТА Уруґваю виконав його політичний противник член незалежної національної партії Ґарція. В часі коли уруґвайський президент Терра витав бразилійського президента Варґаса, що прибув до Уруґваю, Ґарція вистрілив револьвером до президента Терри і ранив його легко в ногу. Ґарція має 60 літ. Увязнили його і богато інших осіб.

НОВИНКИ

Українська Порадня для вибору звання при Рідній Школі у Львові, вул. Словацького 14, III поверх відчинена кождого будного дня від год. 10 до 13 і кождого вторка і пятниці (крім свят) від год. 15 до 17. До писемних запитів треба долучити почтову марку на відповідь.

В Перемишлі в салях „Бесіди“ при вул. Косціюшка 5 відкрили 2 с. м. виставу стрілецьких памяток. Промовляли: голова виставового комітету б. сотник УГА д-р М. Хробак і б. полевий духовник УСС о. А. Пшепюрський. Пояснення давав д-р І. Іванець. Вистава УСС в Перемишлі потриває до 15 с. м. Її повинні оглянути всі верстви нашої суспільности.

В Станиславові до Повітової Ради вибрано 12 Українців і 14 Поляків. До Повітового Виділу вибрано 3 Українців і 3 Поляків. З Українців вибрані: Іван Шепарович, власник Колодіївки, Осип Шумський кооператор з Угринова Долішного та Андрій Терпиляк, власник садівничих заведень в Залукві коло Галича.

В Єзуполі мало бути 4 Українців радних і 4 Поляків. Тому що Українці здержалися від голосування вийшло 8 радних Поляків. Війт і заступник війта — Поляки...

Українських війтів вибрали в Станиславові в 7 волостях: Блюдники, Боднарів, Черніїв, Угорники, Пасічна й Ляхівці. В 3 волостях: Маріямпіль, Лисець і Деліїв війтами є Поляки, Українці є заступниками війтів.

Виборча комісія „спалила“ українського кандидата на війта волості Лисець в пов. Станиславів, Івана Стефанишина, війта з Креховець. Йому казали писати: „Далби Буґ, жеби бук пшепринол пшез Буґ“, „хшонщ бженчи в чціне” і т. д. Хоч Стефанишин знає добре польську мову, його задачу оцінили як недостаточну...

Лірник у Львові появився під горою князя Льва в минувшу неділю пополудні і при облозі цікавих прогульковців співав пісні про турецько-татарську облогу Почаївської Лаври (котра в добі Унії була першою святинею всеї України), про Сирітку, з нового репертуару веселу пісню про Біду, що раз-по-раз побуджувала слухачів до сердечного сміху. Ось так тим своїм виступом бодай на терені Львова старенький боян відновив традицію нашої симпатичної ліри, що через воєнні випадки розбилася і на довго заглухла. А нотуємо се з тимбільшою приємністю, бо той наш старенький і наскрізь нам рідний інструмент на Землі Галицькій повиненби обійти свій ювилей, а то з нагоди вже не знати котрого тисячліття. — П.

Гумор. — Ощадні. — Один Шкот виїхав до Америки. По трох літах вернув і здивувався немало, коли побачив всіх горожан свого місточка з довгими бородами. — Чому ви запустили бороди? — питає. — Бо ти забрав з собою бритву, котру ми позичали — відповіли шкотські міщани, знані зі своєї скупости.

Українська летунська школа в Америці. В м. Сиракюз, Н. Й. відкрито 3-ту авіяційну школу Союзу Гетьманців Державників Америки. Виклади відбуваються два рази тижнево вечером. Школою управляє осібна Кураторія з о. Кузівом і сот. Шереметою на чолі.

Рада народніх комісарів України призначила 135.000 рублів на вступні роботи у звязку з реставрацією Софійського Собору в Києві (розуміється в цілях музейних).

Голяндський міністр Маршан перейшов з протестантизму до католицької Церкви. Заразом виступив з ліберально-демократичної партії.

Як крадуть товариші. В нар. комісаріяті хліборобства України викрили великі надужиття при закупні коней. На одному коневи червоні урядники заробляли до 1000 рублів. Увязнено 60 висших службовиків з заступником комісаря хліборобства Оґієвим.

Б. дир. „Защити Землі“ Якова Солука засуджено на рік вязниці за господарку в тій установі, другого дир. Йосифа Шайовича на пів року. На підставі амнестії суд дарував Солукови й Шайовичеви по пів року, решту (6 місяців) припинив Солукови на 4 роки. Третого обвинуваченого Миколу Островського, б. касієра „З. З.“, увільнено.

Чим займаються сектанти? В Ґданську увязнили 16 т. зв. дослідників св. Письма, котрі займалися комунізмом і протигітлерівською пропаґандою. Гітлерівська преса домаґається розвязання орґанізації дослідників св. Письма. Троцький вже давно оповістив у своїй автобіоґрафії, що секти найлучше підготовляють темний народ до большевизму.

Йосиф Ульштайн, світової слави видавець німецьких часописів і журналів, помер в Берліні в 73 р. життя.

Книжка Мекдоналда заборонена... Правительство британської Індії заборонило поширювати книжку премієра Мекдоналда „Пробудження Індії“. На підставі конституції британський премієр є рівночасно головою індійського правительства. Мабуть перший раз правительство забороняє поширювати книжку свого шефа.

Перша циганська ґазета появилася перед кількома днями в Білгороді під назвою „Романи Ліль“. Видає й редаґує її циган Сіміч, студент університету. „Ром“ се назва циганів в їх мові. „Ром“ значить „людина“.

В Туреччині парлямент ухвалив святкувати неділю, а не пятницю, як досі.

На кораблі „Совітський Азербейджан“, що віз нафту до Астраханя вибухла пожежа. З цілої залоги вратувалися лише 2 моряки.

Миші в совітськім хлібі. ПАТ подає з Москви: В фабричній пекарні в Ярославі стверджено скандальні відносини. Робітники знаходять в бохонцях хліба цьвяхи, сміття і навіть миші... Дійсно „перегнали“ Европу й Америку!

Нова мандрівка народів. З приводу катастрофальної посухи фармері переселюються з полудневих стейтів Злуч. Держав Півн. Америки до північних.

Гумор. — В сам час. — Один Жид вбігає задиханий до т-ва обезпечень, розтручує всіх, що стоять в черзі і стає перший коло віконця. — Ви в якій справі? — питає урядник. — Я хотівби обезпечити дім від огню. — То зачекайте, аж прийде на вас черга. — Що то значить! Я маю чекати, коли мій дім вже горить!

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі“, Львів, ул. Ґродзіцких 2, I. пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сотиків.**

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Довіря до польського золотого. Турецький тютюневий монополь в умові з Францією зажадав сплати належних сум в польській валюті.

Економіст Ф. Цвайґ розглядає на сторінках „I. K.Ц.“ питання, що буде з польським золотим, коли Франція і решта держав золотого бльоку переведуть в себе девальвацію. Цвайґ думає, що Польща встоїться при золотім стандарді. Девальвація Польщі непотрібна. Та чи можна нині в справах валюти щось передбачити?

Валютова паніка вибухла в Ґданську. Населення кинулося до банків і хотіло вимінювати ґульдени на польські золоті. Одначе ґданський сенат видав розпорядок про замкнення банків. Хто має знакомих поза Ґданськом висилає ґроші переказом. Втечу від ґульдена викликали спекулянти.

Відплив золота з Франції. Кораблі перевозять тепер навіть пятьтонові посилки золота з Франції до Анґлії. Подорожні перевозять з собою золоті ґроші й золоту біжутерію. Кораблі, котрі в найблизших днях відїдуть до Злучених Держав, заберуть також більші посилки золота. Такий переполох обхопив французьку суспільність в короткий час по заключенні спілки між Францією й большевиками.

Банкові круги Лондону переконані, що французького франка не вдасться вдержати на довшу мету на теперішнім рівні і скорше чи пізніше дійде до його девальвації. Франція буде змушена покинути золотий стандард.

БІРЖА

Ґроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.31 зл. Золотий доляр 9.27—9.28. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 1.72—1.78; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.25; 1000 ром. левів 30.00—32.00 зл.; 100 австр. шілінґів 101 зл;. анґл. фунт стерл. 26.20 зл.; 100 швайц. франків 171.85 зл.; ґданський ґульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 42.—44. зл.

ЗБІЖЕ.

Ціни в зл. льоко:	Підволочиська:	Львів:
Пшениця одноціла	17.75—18.00	19.00—19.25
Пшениця збірна	16.75—17.00	18.00—18.25
Жито одноціле	14.25—14.50	16.25—16.50
Жито збірне	13.75—14.00	15.75—16.00
Ячмінь сівний	14.75—15.00	
Ячмінь на мливо	13.00—13.25	15.00—15.25
Кукурудза	21.00—22.00	
Овес одноцілий	16.75—17.25	18.75—19.25
Овес збірний	15.50—15.75	17.75—18.00
Гречка на мливо	16.50—16.75	
Гречані крупи	29.00—31.00	
Ячмінні крупи	25.00—26.00	
Просо	23.00—24.00	

Інші курси незмінені. Тенденція вдержана.

Набіл. Маслосоюз платив 7.VI. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. — —, за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яєць 2.50 зл. Тенденція на яйця сильна, на молоко і сметану слаба, на масло вичікуюча. Пастеризоване молоко з дост. до дому у Львові 1 л. 24 ґр.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Управа Захоронкарського Семинара і ґімназії СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95 подає до відома, що зголошення до вступного іспиту на I і II курс приймає до 10-го червня с. р. Кандидатки на I курс мусять мати покінчених 14 літ, але не більше як 18. Ті, що покінчили вже 18 літ можуть дістати диспензу від віку, про яку треба внести прохання через Дирекцію школи до Кураторії. — До подання, що його вносять батьки, чи опікуни кожної кандидатки треба долучити: 1) метрику, 2) свідоцтво щіплення віспи, 3) останнє шкільне свідоцтво, або посвідку зі школи, яку кінчить с. р. Перед вступним іспитом піддаються кандидатки лікарському переглядові, що його веде шкільна лікарка, та пробі музикальности й слуху. — Кандидатки, що покінчили 7-клясову школу, або ґімназію нового типу здають при вступнім іспиті письменнім і устнім українську й польську мову та рахунки, а ті, що покінчили нижчі кляси народньої школи, або вчилися приватно здають крім згаданих предметів, ще й реліґію, історію, ґеоґрафію й природу в обсягу 7-кляси вселюдної школи. — Кандидатки на II рік здають всі предмети з I курсу. Обовязує їх вік: від покінчених 15 до 19 літ. — Вступні іспити до захоронкарського семинаря як також до I, II і III кл. ґімн. відбудуться 18 і 19 червня. Іспитова такса 10 зл. Місячна оплата за науку в ґімназії 22 зл., в захоронкарськім семинарі 25 зл., вписове 15 зл.

78—1—1

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант“ терпент.
Пасту до взуття „Елеґант“ воскову
Пасту до підлоги „Французька маса“
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

Приймаю пацієнтів в моїм заведенню в сезоні літнім від 9-1 і від 3-6·30

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17, Тель. 265-73

НАСС.

П. Т. Священики користають зі знижок і догідних услівій. 77-1—4.

КІНА

ПАКС: Ґолґофта.
АПОЛЛЬО: Не хочу знати хто ти.
АТЛЯНТИК: Як в семім небі.
КАСИНО: Шукачки золота.
КОПЕРНИК: Поворот Франкенштайна.
МАРУСЕНЬКА: Поворот Франкенштайна.
МІРАЖ: Під Твою оборону.
СТИЛЕВЕ: Тепер і завсіди та ревія.
УТІХА: Герой з Ріо Ґранде і ревія.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редаґує Комітет У. К. О. — Здрукарні „Ґрафія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 13 червня 1935. Ч. 43 (841)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Зелені Свята

се дні Українських Інвалідів і Стрілецьких Могил.

Зелені Свята се традиційні дні культу наших борців, котрі жертвували своє життя для найвисшого добра нації на землі. Зелені Свята пригадують нам обовязок супроти наших інвалідів, котрі за кров і рани ждуть нині скромної жертви. З приводу Зелених Свят складається по цілім краю жертви на цілі Товариства Допомоги Інвалідам і Товариства Охорони Воєнних Могил. Сповніть свій національний обовязок!

Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові.

Товариство Охорони Воєнних Могил у Львові.

Чи буде церква на Замарстинові?

Ще в 1928 р. замарстинівська громадська рада признала площу під будову гр.-кат. церкви і під будову костела. Костел вже давно побудований, а гр.-кат. вірні ніяк не можуть прийти в посідання признаної їм площі, мимо численних заходів. Коли Замарстинів прилучили до Великого Львова, українські члени міської ради не раз інтервеніювали в сій справі, але все були нові перешкоди. В останнім часі ріжні польські замарстинівські т-ва внесли протест проти будови церкви на Замарстинові, бо, мовляв, гр.-кат. церква там непотрібна (!) тимбільше, що вона може стати осередком... політичної аґітації... Тому (!) магістрат знов відложив ту справу. Кілька тисяч гр. католиків Замарстинова мусить далі мучитися в маленькій капличці, котра від більше як 25 літ міститься в читальні.

Обіжник Товариства „Скала“

До Хвальних Виділів Парох. Читалень „Скала".

Слава Ісусу Христу!

Головний Виділ Товариства „Скала" в Станиславові подає отсим до відома Хвальним Парох. Читальням „Скала", що пресовими орґанами нашого Т-ва є часописи: „Нова Зоря" та „Правда" у Львові, вул. Ґродзіцьких ч. 2. Звертаємо проте увагу всім Хвальним Виділам Парохіяльних Читалень, щоб негайно запренумерували до своїх читалень названі вгорі часописи а се тим більше, що оба вони поміщують всі дописи та комунікати з діяльности нашого Товариства. Богато наших читалень висилає свої дописи до поміщення до „Нової Зорі" або „Правди", однак здається забувають про се, що наші часописи поміщують на своїх сторінках всякі дописи тільки тоді, коли дописувачі-кореспонденти є передплатниками даного часопису.

З огляду на се Хвальні Виділи Парохіяльних Читалень „Скала" подбають про те, щоб у їх читальняних домівках на першому місци знайшлися оба часописи як „Нова Зоря" так і „Правда".

Станиславів, в червні 1935.

З християнським привітом

Головний Виділ Т-ва „Скала" в Станиславові, вул. Перацького ч. 1.

Пресові репресії в Німеччині

Німецька Пресова Палата усунула ряд редакторів католицьких і некатолицьких ґазет м. і. редакторів „Ґерманії" „Берлінер Таґбляту", „Меркіше Цайтунґ" і богато інших за те, що вони оповістили заяву архиепископського ординаріяту в Бресляві. Їх потягнуть ще до судової відповідальности. Націонал-соціялістична преса сильно атакує католицьке духовенство і зокрема бреславську курію у всіх своїх орґанах. Католицька преса не може боронитися, бо цензура не дозволяє.

Страшенні бурі над Европою

Град в Чехословаччині величини бараболі

Над Чехословаччиною переходили від кількох днів градові бурі, котрі в богатьох повітах наробили дуже богато шкід і майже зовсім знищили засіви. В околиці Брецлава впав град, котрий доходив до величини бараболі. Кусні леду повибивали тисячі шиб, поломили гилля дерев і пірвали електричні проводи.

Ураґан.

Наддунайський порт Ґюрґін був недавно місцем незвичайної стихійної катастрофи. Сильний ураґан позривав ряд дахів з домів і завалив кілька фабричних коминів. Телефонічні й електричні проводи перервані. Місто було цілу ніч в темноті. Рівночасно впав град незвичайної величини, ваги до 400 ґр. Шкоди переходять 10 міліонів леїв. Такого ураґану там не памятають.

Катастрофальні бурі на Волині.

В понеділок вечером перейшла над східною частиною луцького повіту і частиною рівенського повіту сильна градова буря зі зливою і громами. В кількох місцевостях згоріли домн. У віддалі 3 км. від Олики грім спалив ціле господарство і вбив власника дому та малу дитину. Бурі були і в інших околицях Волині.

Мандрівка вивірок

В місті Чардинь на Західнім Сибірі лучилося рідке явище: Від західної сторони міста появилися тисячі сибірських вивірок. Вони перейшли через місто в напрямі на схід. По дорозі вивірки переплили ріку і йшли стисненими рядами. — Такі масові мандрівки відбуваються часом перед надзвичайними явищами природи, землетрусом, вибухом вулкану, великою пожежею, посухою, повінь, острою зимою і т. д. Звірята відчувають небезпеку інстинктовно й тому масово покидають загрожені терени. Можливо, що там вибухне вулкан.

ВАКАЦІЇ ЧИ ВІДПУСТКА

будеть для Вас відпочинком і приємністю тільки тоді, коли обезпечите своє мешкання від крадежі з вломом в одинокому українському

ТОВАРИСТВІ ВЗАЄМНИК ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

До лікарів

Великої ваги промова Св. Отця до представників медицини зібраних в Римі на Міжнароднім Конґресі Шпиталів.

Від нашого римського кореспондента.

Чотириста лікарів ріжних народностей і віроісповідань, зібрані в Римі на Міжнароднім Конґресі Шпиталів, дня 25 травня віддали також поклін Христовому Намісникові, якраз сьому Папі, що недавно проголосив великої ваги енцикліку „Касті коннубії". Приняття відбулося в т. зв. консисторіяльній салі. Коли Св. Отець засів на троні, президент сього міжнародного Конґресу, Др. Дешванден з Люцерни в Швайцарії зложив у дарі Св. Отцеві золоту медалю на спомин Конґресу; Др. Кастеллі, ґенеральний Секретар мілянських шпиталів, свою публікацію п. з. „Іль Пердоно алл' Оспедале Маджоре ді Міляно"; *) архивіст проф. Бескапе вручив свій твір: „Сторія делл' Оспедале Маджоре ді Міляно" і Др. Канецца друге видання своєї праці: „Лі Оспедалі ді Рома".

По зложенні тих дарів Св. Отець мав до лікарів промову великої ваги. Тут подаємо головні думки. Притім треба памятати, що тут Св. Отець говорив не до католицької лікарської орґанізації, але до лікарів 40 ріжних народностей та ріжних віроісповідань.

Се послухання — зачав Св. Отець — не таке, як кожде інше: туди переходили члени не одного Конґресу, подібного як сей; на сім місци, де ось тепер зібралися дорогі сини й Впов. Панове, відбувалися нераз прегарні, численні й важні послухання, та дуже рідко було послухання такого значіння і заінтересування, як отсе нинішне.

Годі припустити, що Впов. Панове прибули тут на се, щоб лиш видіти Св. Отця; таж їх життя посвячене цілковито науці для помочі страждучих. По правді вони роздумували над дуже глибоким висказом давньої фільософії, тої „фільософія перенніс" у правдивім значінні, що її, як надіємося, людство ніколи не покине. Оден її висказ, дуже глибокий, такий: „Ens verum et bonum convertuntur" се значить: бути добрим і правдивим се тотожне. В сих словах заключається найбільша, яка лиш може бути похвала для лікарів, директорів шпиталів, їх життя і їх діяльности. Бож воно цілковито посвячене науці, й то науці для добра й добродійности ближнього. Се вистарчає, щоби сказати з якою глибокою радістю і заінтересуванням Св. Отець слідив і слідить за їх нарадами, головно й на пер-

*) Фондація для великого шпиталю в Міляні.

шому місці під оглядом правди й добра. Се вистарчає, щоби вказати, з якою радістю витає Св. Отець тут приявних, що зібралися в домі батька, на першому місці батька всіх вірних, як також всіх інших без ріжниці. Правдиво прегарний вид, що довершується в отсім домі: вчера в сій самій салі було значне паломництво Гіндусів з Індії, Бірманії й Цейльону; кілька днів передтим велике німецьке паломництво; знов недавно велике число Англійців, так по правді сей дім треба назвати домом всіх, всіх синів. І отсі Впов. Панове прибули відвідати спільного всім батька, старенького батька. Се само вистарчилоб, щоб засвідчити про їх доброту і шляхотність серця; се в дійсности синівське почуття піетизму, що його так прегарно виявили.

Що має додати Св. Отець до тих учених і глибоких викладів, які мали місце в часі Конґресу? Ідучи до Папи, наслідника численних Христових Намісників, могли бодай думкою перейти всі століття аж до апостольських часів, коли вже говориться про християнську опіку над недужими; коли вже існували милосердні особи, ті побожні Фабіолі, до помочі лікарям, що нині сповняють помічники і помічниці при шпиталях, одушевлені сею горячою любовю, що колись була великою новістю для цілого світа.

Переходячи думкою велику й дивну історію Церкви з розрадою бачиться, до яких глибин дійшла та апостольська любов, до якого героїзму доходили вчителі тої любови; бачиться, яке велике світло й відновлення принесла та любов для поганського світа; для того світа, що його і поганські і християнські письменники по свідоцтву св. апостола Павла змалювали в таких жахливих красках. За них всіх вистарчить означення, що його дає великий Апостол. Він той поганський світ характеризує словами: „без милостий милосердя“ (Рим. 1,31). Се по правді сумна спадщина, нещасний занепад того старинного світа, де меншість могутних панувала над більшістю поневолених. З великою отже радістю Св. Отець думає, кілько добра для недужих принесуть добрі резолюції сього Конґресу: праці, виводи і заключення сих Впов. мужів науки. Тут видно, як дух, інтеліґенція і рішуча воля лучаться в інтензивній науці в тій ціли, щоб удосконалити засоби для помочі й улекшення терпінням.

Надто Св. Отець бажає крім обовязків їх призвання і добродійности, що становлять найвисшу честь для лікарів та їх заслуги, піднести також те, що належить до Його властивого обовязку апостольства й посланництва. На першому місці обовязку посланництва любови, бож він Намісник Бога любови. А любов не може обійтися без правди; навпаки любов правду має за основу. Тому Св. Отець сьому поважаному Зборові хоче звіритися, а зробить се з цілою щирістю і правдою, як сего вимагає від Нього його особлива місія. Він по правді хоче говорити, як говорить батько. Щож хоче Він сказати? Передовсім пригадує те, що зайшло було при іншій нагоді, коли зібралося у Нього понад двісті учених мужів по Конґресі астрономів й астрофізиків. Тоді Св. Отець висказав перед ними своє вдоволення й одобрення за те, що усунули з програми нарад тему, яка по правді не мала лучности ні з астрономією ні з астрофізикою, а саме тему про реформу григоріянського календаря, що передовсім нормує літурґічний і церковний рік.

Очевидно ВПов. Панове зрозуміли думку Св. Отця й усунули з програми тему про евґеніку й стерилізацію без ніякої шкоди для Конґресу, де головно ходило про шпиталі й про справи, що дотичать розвою й поліпшення тих установ. Се тим паче, що Св. Отець в одній енцикліці писав про стерилізацію й осудив її більше в імя людськости, як релігії, спираючись притім на найбільші авторитети й найбільше кваліфікованих в предметі евґеніки. Не бракувало відтак ще більше авторитетних заяв у справі евґеніки й метод її примінювання. Тут не входять в гру лиш медицина й хірургія; тут треба послухати й інших голосів: а саме голосів людськости й загального добра, як також не нарушувати в першій мірі святого добра родини, що для кождого є природним законом.

Вправді дехто говорив на Конґресі, що сей предмет ще не дозрів та що його відкладається до більшого Конґресу; в такім разі ходилоб лиш про відрочення того предмету. А прецінь сей предмет не надається до ніякого дальшого Конґресу. Сказав дехто, що за якийсь час народи підуть за приміром Німеччини й переведуть у себе те, що впровадила Німеччина (т. є. стерилізацію). Св. Отець заявляє, що не одно завдячує Німеччині, маючи там знакомства не лише з часу, коли був бібліотекарем, але має правдиві приязни майже на кождім науковім полі. Тут однак висказує своє пересвідчення, що колиб таких кличів послухали народи, держави й уряди та впровадили їх в життя, словом, колиб їх примінено в практиці, — що тяжко подумати, — тоді обовязок Найвисшого Пастиря вказує Йому, що має зробити все, що лиш у Його силі й можности. Тоді по правді світ набравби поганського вигляду так в індивідуальнім житті як і в збірнім, що певно в наслідках потягнулоб за собою необчислимі нещастя. Так повернулоб повне поганство. Старинний поганський світ дав нам вправді клясичні памятники літератури, поезії й мистецтва, але полишив і те, що висказує превелике слово Апостола Павла: світ „без милости й милосердя“...

Св. Отець не потребує вже нічого додавати; дорогі й впов. слухачі зрозуміли певно думку Папи, що відповідає Його високому урядові. На конець ґратулює їм успіхів, які осягнули й у майбутности осягнуть відбутим Конґресом й уділяє їм одинокого, що посідає: свого Апостольського благословення; та не лиш їм але й великій та численній родині недужих, що ними опікуються у своїх шпиталях. Та при сій нагоді не можна поминути слів Спасителя, того великого Лікаря, котрий прийшов на землю лічити всяку недугу й усяку болізнь людей. Підчеркуючи значіння опіки над нещасними страждучими, Він висказав слова Божої обітниці: „Я був недужий і ви мене відвідали“. Якраз се сповняють лікарі, а той сам Спаситель додав: Що зробите найменшому мойому бідному братові, се ви мені зробили. Намісник такого Господа і Спасителя не може мати інших слів. Тому даючи їм благословення поручає, щоб занесли се своїм недужим і то всім без виїмку, чи вони вже Його діти, приналежні до Його родини, чи ще далеко або в намірі приступити до неї; всіх і кождого зосібна Св. Отець хоче благословити. Також благословить їх родини в правдивім і властивім значінні, в особенности маленьких дітей і старців.

Для ліпшого зрозуміння слів Св. Отця треба знати деякі подробиці зі згаданого міжнародного Конґресу шпиталів. Ще перед послуханням у Св. Отця в часі нарад прийшло до інтересної маніфестації. Гурток німецьких лікарів хотів конечно переперти, щоби в програму нарад Конґресу приняти тему про стерилізацію, як відомо вже урядово впроваджену націоналістичним урядом третої Німеччини. Сьому спротивилися передовсім голяндські лікарі. Й ухвалено резолюцію сю тему перенести на слідуючий Конґрес, що за два роки має відбутися в Парижі. Німецькі лікарі згодилися на се відрочення і висказали надію, що за той час засади стерилізації, впроваджені в Німеччині, приймуть всі інші народи. Як видно з промови Св. Отця, Христовий Намісник застерігся проти пересунення тої теми й зажадав просто усунення її з нарад дальших Конґресів. Тож коли по послуханню у Св. Отця в неділю дня 26-го травня відбулося останне плєнарне засідання Конґресу, та справа знова прийшла під дискусію. В імени німецьких лікарів промовляв Др. Шульце, проф. медицини на університеті в Монахові. Він пристрастно обставав за тим, щоб таки на слідуючім міжнароднім Конґресі в Парижі взяти тему стерилізації. Проти того знов виступила голяндська делеґація, зазначуючи жаль, що Др. Шульце ображує релігійні почування приявних. Ще більше рішучо виступили лікарі Еспанії. Тоді забрав голос представник французької лікарської делеґації Др. Лепен. Він відновив ще раз запросини французького уряду на Міжнародний Шпитальний Конґрес в Парижі, що має відбутися за два роки. Притім заявив, що хоч тема евґеніки й стерилізації може бути предметом наукової диспути, то ніяк не належить до шпитальної техніки; приняти її до програми найблисшого Конґресу значилоб, дати місце для пропаґанди в певнім означенім значінні. Слова французького лікаря приняла подавляюча більшість приявних горячими оплесками. На конець забрав голос генеральний секретар сих міжнародних Конґресів Др. Ліґоріо, представник Італії. Між ін. сказав він отсе: Члени Конґресу будучи в Римі мали нагоду переконатися, що Італія богато зробила й робить для піддержання чистоти раси й для щораз більшого добра будучих поколінь, вказуючи на три найважніші засоби, а саме на: боротьбу з чахоткою, опіку над материнством і розвій фізичного виховання молоді. Приявні могли зрозуміти, що існують моральні й успішні засоби для забезпечення здоровля нації та що не треба вживати неморальних і нелюдяних, до яких належить стерилізація. — (Н).

З краю

Посвячення читальняного дому в Голоску Великім коло Львова відбулося дня 9. VI. с. р. Рано о. кан. Дзерович зі Львова відслужив в місцевій церкві торжественну Службу Божу в асисті о. Лончини й о. Корби Чина св. Ізбавителя зі Збоїск. В часі Служби Божої о. Ганас парох Збоїск виголосив гарну проповідь. Потому похід на чолі з процесією рушив до нового читальняного дому, що пишається посередині села. Чину посвячення довершив о. кан. Дзерович в сослуженні оо. Лончини, Ганаса, Яценкова, місцевого пароха о. Жовнірчука і двох оо. Редемптористів з місцевого монастиря. В часі Сл. Божої і посвячення співав хор церкви св. Николая під управою п. Сидорака. Після посвячення промовили о. кан. Дзерович і голова „Просвіти“ Др. Брик. Після полудня була просвітянська академія. В часі академії співав хор радн. Купчинського з Жовківського передмістя і хор читальні з Ясниськ, пов. Жовква під упр. п. Мельника. П. Евген Лазор відчитав коротку промову, в котрій згадав про історію повстання читальні в Голоску Великім і про будову читальняного дому. Діти з місцевої захоронки вивели гаївки під пров. пані С. Женчур. Були ще вправи дорослу (дівчат) хустинками і віночками. Живий образ і національний гимн закінчили се симпатичне свято о год. 4 попол.

Релігійний роздор у Греції

Проти нового календаря виступили 3 грецькі православні епископи. Вони домагалися від правительства, щоби привернуло назад старий юліянський календар. Правительство віддало сю справу синодови. Атенський архиепископ і синод грецької Церкви заявилися проти домагання невдоволених, маючи за собою більшість. Невдоволених трох епископів, що надіслали заяви про виступлення з грецької церкви і проголошення схизми, усунули з їх становищ. — Грецька преса пише, що се махінації чужих чинників, щоб викликати замішання в краю. (ПАТ). — Виховані на формалістиці візантійці готові на роздор з кождої причини.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

Кладка між селом і містом

Шкідлива прогалина в шкільництві.

Шкільний закон, що покликав до життя нові 4-клясові загально образуючі торговельні та промислові ґімназії, спирає їх на семиклясових вселюдних школах так, що дитина по скінченні 6-ої кляси такої школи може перейти (по вступнім іспиті) до одної з названих ґімназій. Однак коли кинемо оком кругом себе і пічнемо оглядатися за тими семиклясовими вселюдними школами, то догляне-мо їх лишень у містах і місточках а на селі — дасть Бог! Отже між сільською школою та ґімназією є прогалина, що дуже часто для сільської дитини становить поважну перешкоду, переступити поріг середньої школи.

Тут і там стараються тому лихови так зарадити, що закладають парумісячні курси, які малиб дітей приготовити до тих ґімназій. На мою думку така підготовка мусить з конечности бути дуже поверховна і ніколи не заступить правильної науки всіх предметів, підсиченої відповідними научними середниками і розложеної на довший час, щоб ученик міг набуте знання добре перетравити. Тому на мою думку кандидата до якоїнебудь середньої школи треба віддати таки до 5-ої і 6-ої кляси або бодай до 6-ої кляси (залежно від орґанізації і рівня даної школи на селі) міської школи так, як колись віддавалося до давної І і ІІ кл. дотеперішних ґімназій. Та треба бути згори на се приготованим, що міська школа нерадо і лише виїмково сільську дитину прийме у свої мури, бо вони з правила переповнені, а й мова навчання тут инша. І де як де, але тут можуть дуже стати в пригоді наші п р и в а т н і вселюдні школи по містах, яких роля — маю враження все ще дуже недоцінована. Вони мусять з природи річи стати тими звенами, що лучать село з містом, тою кладкою, що веде від селянина до купця, ремісника чи умового робітника. Та мусимо про одно памятати: коли хочемо, щоб родичі посилали до них дітей не лише тому, що в державних школах нема місця або лише з національного обовязку, то мусимо поставити ті школи всюди на відповідній висоті відповідним вивінуванням, приміщенням, гіґієнічними умовинами і т. п. Бо щодо кваліфікацій учительських сил і їх відданости своїй праці, то мабуть недотягнень нема. Далі мусимо помалу переходити по можности зі шкіл коедукаційних на окремі хлопячі і дівочі, бо треба числитися з ріжницею вдач хлопців і дівчат. Взагалі мусимо вселюдним школам присвятити більше уваги як дотепер, бо власне вони є головною підставою освіти найширших кругів і власне тут кінчиться шкільна едукація загалу населення. Не хотівби я сим немов в тінь ставити середне шкільництво. Навпаки, я хотівби підчеркнути, що й тут від якости вселюдних шкіл залежить і якість середних та якість того наробку, який вони випускають. Коли ходить про піддержку з публичного гроша, то й цю піддержку належалоби спрямувати виключно на вселюдне шкільництво а середне залишити самовистарчальности. Впрочім придивімся більше досвідченим і хіба економічно сильніщим Анґлійцям, Американцям і и. Там державними школами т. зн. школами удержуваними за публичний ґріш (податки) є тільки школи вселюдні, як такі, що їх кождий горожанин мусить покінчити й осягнути своє мінімум образування, яке дає йому повноту горожанських прав. Школи ці стоять очевидно й на відповідній висоті. Зате середне і вище шкільництво з правила удержуване з приватних фондів і оплати учнів, бо се вже на їх думку приватна справа даної одиниці зафундувати собі вищу школу, коли хоче осягнути більше як від кождого вимагану освіту й тим самим вищий щебель на суспільній драбині і краще матеріяльне забезпечення.

У нас щодо середнього шкільництва то суспільність є взагалі здається в стані крайної зневіри, спричиненої множеством звихнених одиниць та „безробіттям інтеліґенції“. А чи застановилися ми коли блище над тим, чому є звихнення? Чи не буде тут причиною наше хибне розуміння середньої школи і взагалі освіти (колишнє страшення шевцем і купцем)? А щодо безробіття інтеліґенції, то чи застановив нас коли факт, що в инших народів, де тої інтеліґенції процентово значно більше, бо не 5%, а буває й поверх 50% — і мимо того відсоток безробітних інтеліґентів процентово менший як у нас? Чому? Бо там наставлення до праці і її оцінки та з тим і оцінка людини і її інтеліґенції відбувається після зовсім инших критерій. Тай само слово „інтеліґенція“ має дещо відмінне значіння як у нас. Наші школи випускали дотепер радше односторонних інтелєктуалістів ніж всебічно і гармонійно вихованих інтеліґентів. Тут би нам власну психіку переорати, бо як ні, то... „біда розуму навчить“ — і вже неодного навчила. Не треба бути нині аж дуже виникливим і предвиджуючим обсерватором життя, щоб бачити, яке значіння матиме добре виховання й інтеліґенція. Її головними прикметами повинні бути бистрість ума, сміливість, ініціятива, життєва зарадність, охота до праці й замилування в праці — а не лише нагромадження знання маси мертвих формул і фраз. Розумно розвинена інтеліґенція при фізичнім здоровлю буде в будуччині чи не одинокою цінністю, що буде підставою буття наших дітей. Тому зневіра в школу й науку повинна, мусить уступити місця як найсильніщому зацікавленню школою та її виховними і научними напрямами: бо коли як коли але в сих часах буде нам школа найбільше потрібна. Г. З.

День матери

Молодь V кл. Б Філії Української Державної Ґімназії у Львові при вул. Пекарській 19 уладила 9 с. м. о год. 10 передполуднем „Свято матери“. В руханковій салі, прибраній зеленю, зібралися: родичі, учительський збір з о. дир. М. Залеським і молодь. Наперед була інсценізація новелі С. Васильченка „Дома“. Двом хлопцям-сиріткам привиджується на Великдень їх мати. Успокоює їх дядько. Ся сценка зворушила приявних. Уч. Паньків виголосив відповідну промову. В ній підчеркнув безкорисну любов матери до дітей і щиру діточу любов до своїх матерей. Найбільші ґенії людства залишили в своїх творах найкращі памятники для матері. Відтак мішаний хор під проводом уч. М. Антоновича відспівав гарно „Ой горе тій чайці“ Леонтовича та „Веснянки“ Лисенка. Уч. V кл. Л. Мурський відіграв на скрипці „Шансон тріст“ Чайковського. Мужеський хор відспівав ще „Колисанку“ Шуберта й уч. О. Павлик добре віддеклямував вірш У. Кравченко „Мати“. Потому хор відспівав „многая літа“. Мґр. П. Мурський, голова патронату V кл. Б, подякував молоді за уладження сего торжества. Симпатичний поранок закінчено відспіванням „многая літа“. Настрій був весь час поважний і гарний.

Гумор. — Загніваний рекрут. — Поручник питає рекрута, чому не салютує. На те рекрут: Вчера пан поручник мене вилаяли. Отже я не салютував, бо думав, що ми ґніваємося...

Гумор. — На годині історії. — Учителька: Хто мені скаже, де Наполеон програв перший раз? — Ученик: На стороні 165!

З НТШ

Архаїзми у Шевченка.

Шевченківська Академія в Науковім Т-ві ім. Шевченка відбулася дня 9 с. м. в салі Музею Т-ва. О год. 11 перед пол зібралися члени Т-ва, представники українських установ і запрошені ґості, около 60 осіб, в тім кілька жінок. Академію відкрив о год. 11,15 голова Т-ва проф. І. Раковський. Відтак проф. Я. Гординський відчитав зміст своєї студії п. з. „Шевченко і старе українське письменство“. Він вказав, що Шевченко змалку виховувався під впливом старого українського письменства. Вже малим хлопцем слухав як батько читав минеї. Також в дяка на науці мав нагоду познакомитися з ріжними виїмками староукраїнського письменства. Шевченко знав Сковороду, читав його твори. Одначе ставився критично до Сковороди. В „Гайдамаках“ бачимо сліди вертепу. Пізніші знайомства з Гребінкою, Марковичем і Бодянським причинилися до обзнакомлення Шевченка зі старою українською літературою. Крім того Шевченко знав літописи Величка і Самовидця. Оповідання про Володимира Великого в поемі „Царі“ взяте з літописи Нестора.

Потому проф. Сімович відчитав реферат п.з. „Архаїзми в поезії Шевченка“. Він підчеркнув м. і., що Шевченкова мова повна архаїзмів. Вони для Шевченкової мови дуже питоменні. Шевченко визначався великим мовним тактом. Він радо уживав слів з приставкою „воз“ нпр. возвести, возглагати, возопіти, бо Шевченко відчував, що тих слів не міг замінити народними, бо народні не відповідали докладно змістови архаїчних слів. Шевченко уживає русицизмів, але тільки тоді, коли хоче висказатися іронічно нпр. „отечество“. Він іронізує з московських царів. В алітераціях Ш. уживає радо архаїчних форм. Нпр. „до сльоз, до крови, до пожару“. В назвах уживає часто архаїзмів: Борисполь, Очаков, Трахтемиров. Коли у Ш-ка говорять пророки, то також мовою перетиканою архаїзмами: „що ми їх читая“. В апострофах і молитвах Ш-ка повно архаїзмів: Нпр. „А для усіх нас братолюбіє пошли“. То само робить Шевченко, коли згадує імя Христа, Матери Божої, коли говорить про праведних людей, про старість, про князів, про внутрішне життя: „про ті незримії скрижалі“. Джерело Шевченкових архаїзмів — біблія. В „Неофітах“ згадує Шевченко іронічно „панства, панства, в серебрі і златі“. В „Посланію“ Шевченко каже іронічно: „На всіх язиках все мовчить, бо благоденствує“. Шевченко дуже вміло користувався архаїзмами і вони в него не разять. Навіть в одній і тій самій поемі говорить, що Москалі руйнували „матір Січ“, але Запорожці втікаючи „взяли з собою Матер Божу“ (ікону), „ти Матер Божа“, „главу Христову“. Словом, скрізь, де Шевченко хотів висказатися з особлившою повагою, вживав він слів і зворотів старої церковної мови.

Добрі помисли

Заложення підприємства, яке добре проспериує, се добрий і новий помисл. Розуміють се купці і промисловці і тому нові помисли купують на вагу золота.

Державна льотерія не новий помисл, та зате всі признають, що се добрий помисл, а нові помисли знаходяться в пляні гри, котрі Дирекція Льотерії випрацювала для 33-ої Льотерії.

Таким новим капітальним помислом, який найширші круги ґрачів приймуть з найбільшим признанням, є урядження додаткового безплатного тягнення дня 20 грудня „на ялинку“ для тих, котрі у всіх 4 клясах нічого не виграли. Участь в тім тягненню, повторяємо, нічого не коштує. Просто після скінчення тягнення IV-ої кляси зберігається дальше льос тої кляси і на його предложення підіймається ялинкову виграну. Що то за приємна несподіванка, як в передсвяточнім часі, коли найбільше потрібно грошей, нагло без ніяких нових вкладів виграється двацять, чи хочби пять тисяч злотих, або хочби лише дві чи одну тисячу. Взагалі є в тім тягненню 1617 виграних на суму 370.000 зл.

Крім того в тій Льотерії задержані всі дотеперішні атракції. Отже в І-ій клясі, котрої тягнення зачинається 19 с. м., головна виграна 100.000 зл., в кождій слідуючій клясі о одну стотисячну виграну більше і найбільша виграна в IV-ій клясі — міліон.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Патріярх Царгороду про кат. Церкву

Виленське „Слово" в ч. 140 помістило отсю статейку:

Живемо в добі, в котрій розіграється рішаюча боротьба за людські душі. Напади на релігію щораз виразніші, щораз сильніші, щораз загальніші. Большевія дала приклад, в який спосіб можна знищити святиню, відібрати людям правдиву релігію, даючи взаміну містичний культ одиниць або навіть бездушних машин. Протирелігійний рух скріпляється і ширится по цілій Европі. Се вже не вибрики одиниць або груп, се не своєрідна мода, — але стиснений фронт, добре зорганізований і належно заосмотрений у вбийчу зброю, що затроює людські душі.

Тільки люди виїмково ограничені не бачать того, що діється навкруги і не здають собі справи з небезпеки. Положення грізне, дуже грізне. Тому щораз частіше роздаються численні голоси, що вказують на конечність енергійного протиділяння, котре можливе лише при тісній співпраці двох головних християнських Церков: католицької і православної. Справа унії або бодай порозуміння стає щораз більше актуальна.

Становище католицької Церкви до унії дуже виразне, — відношення до православної Церкви обговорене богато разів отверто і по братньому щиро.

Та яке відношення православної Церкви до католицької? — На се питання нелегка відповідь, хочби тому, що правосл. Церква не творить неподільну одиницю, але розпадається на 16 автокефальних Церков. Найвисший авторитет так внаслідок традицій як і з огляду на привилей свячення олію, званого „миром" („хрізам") має патріярхат в Царгороді, званий екуменічним або загальним. Власне екуменічний патріярх промовив на тему католицької Церкви і папської влади. Сей голос такий важний і знаменний, що варт над ним застановитися.

Патріярх Фотій II, екуменічний патріярх, що має осідок в Царгороді, уділив інтервю співробітникови органу „Вестнік русскаго студ. хріст. двіженія". І м. і. так сказав:

„Римська Церква се велика і стара Церква; ставимося до неї з належною почестю і пошаною. Ми ніколи не думали заперечувати першенства Архиепископа Риму під оглядом достоїнства й почести. Вважаємо його першим між іншими. Колиб Папа, користаючи з його привилею почести, скликав Собор, ми не малиб ніяких перешкод, щоби взяти в ньому участь. Одначе під умовою, що Римський Архиепископ представить Соборови до розгляду і затвердження все, що Римська Церква завела в себе як догми від хвилі розділу і до наших днів. Колиб Загальний Собор приняв всі зміни, введені Римською Церквою, ми приняли їх без застережень"...

Голос патріярха Фотія II незвичайно знаменний і викликує застанову. Не можна, річ ясна, трактувати його як унійну заяву але також не вільно злегковажити його, уважаючи його за необовязуючу деклямацію. — З католицької точки погляду слова патріярха викликують деякі застереження: і се очеркнення Папи — як „першого між рівними" і ся передумова дискусії над догмами, устійненими після розділів Церков, — але знаємо добре, що нема непоборних перешкод. І порозуміння при добрій волі з обох сторін завсіди можливе. Колись вели майже війни з приводу св. Причастя під двома видами; — „І сина" здавалося пропастю, понад котру ніхто не збудує мостів. — Сьогодня ті справи вже вияснені і вирішені. Хто знає, чи інші перешкоди не будуть ще лекші до усунення. — В кождім разі зі знаменної заяви Царгородського Патріярха (ось властивий „перший між рівними" серед голов автокефальних Церков!), — зі слів його можна заключати, що правосл. Церква добре здає собі справу з конечности скликати загальний Собор, що возьме участь в такім Соборі, що врешті так як катол. Церква щиро бажає братнього порозуміння. Отже коби слова Патріярха Фотія II стали початком нової ери в історії Церков римської та грецької!... — н. з.

Мандрівка капіталів

„Хвіля" ч. 5807 помістила актуальну статтю д-ра Ротенштрайха п. з. „Мандрівка капіталів", котра добре ілюструє таємниці метушні на грошевих ринках. Подаємо її в перекладі:

Ми свідки цікавого явища. Англійський фунт іде вгору мимо заяви канцлера скарбу, що не заміряє устабілізувати фунт поки не будуть створені відповідні умовини. В нормальних часах така заява міністра скарбу викликалаб знижку валюти. Довіря мається тільки до такої валюти, котрою правительство не маніпулює для господарських цілей і котрої вартість стала й запевнена. В анормальних відносинах, в яких жиемо від 5 літ, віриться в валюти, котрі вже здевальвовано, хоч їх не устабілізовано. Не мається надто великого довіря до валют країв, котрі борються з господарськими труднощами, котрі атакують критики пануючого режіму і в котрих зводяться дискусії й боротьби за валютову і крізову політику.

Відома річ, що не скінчилися дискусії й боротьби на тему господарської й крізової політики. Одні се приклонники обниження рівня цін і платні та приноровлення їх до світового рівня. Інші хочуть вдержати силу купна та зміцнити її. Перші се приклонники дефляційної політики. Другі бачуть господарський ратунок в девальвації валюти.

Підчас того коли відбуваються дискусії на тему крізової політики, витягається вклади з тих країв, в котрих управляється пропаганду на річ нової крізової політики, котрій на імя девальвація. Чим більші господарські труднощі якогось краю, чим живіша дискусія на тему крізової політики, тим більше капіталів відпливає з того краю. Перестала бути заохотою і приманою для вкладчиків золота валюта. Не приманює вже зовсім швайцарський франк, не збуджує вже певности велике покриття золотом, не притягає вже більше свідомість, що Швайцарія була одним з небогатьох країв світа, котрий зумів навіть підчас війни і в часі інфляційного потопу оборонити франк.

Були часи, коли капітали мандрували майже з цілого світа до швайцарських банків. Не давалися відстрашити, коли банки не хотіли навіть платити процентів від вкладів. Чим менший процент банки платили, тим більше довіря малося до них. Капітали мандрували там, де їх не хотіли мати. Пхалися до банків тих країв, котрі не радо їх приймали. Так було перед літами й так є тепер. — Від хвилі великого банкового краху в Відні і в Німеччині бачимо безустанну мандрівку капіталів. Міліярди мандрують з країв до країв. Сильна мандрівка почалася від хвилі обниження курсу фунта. Тоді мандрували капітали з богатьох країв до Америки, Франції, Швайцарії й Голяндії. Найбільше мандрували до Злуч. Держав, в котрих доляр вірили. Ніхто не бувби припускав, що се можливе, аби доляр, котрий став по війні найпевнішою валютою світа, міг завести покладане на него довіря цілого світа.

Недовго тривало й почалася панічна втеча капіталів з Америки до Европи, передовсім до Франції, Швайцарії й Голяндії. Здавалося, що краї, котрі належать до золотого блоку, дають найбільшу надію для істеричних вкладчиків і посідачів капіталів. Але й Англія почала бути тим краєм, котрий зискав на довірю. — Бо треба памятати, що живемо в часах, в котрих не шукається великих доходів з капіталів, а великі доходи приносили передтим тільки капітали вміщені в промислових інвестиціях. В часі кризи наступила велика девальвація нерухомих маєтків, цін сирівців і промислових та рільних виробів. Інвестований гріш не перестає девальвуватися. Щоб забезпечитися перед девальвацією майна, не робиться інвестицій, лиш держиться капітали в таких валютах, які дають певність, що не будуть здевальвовані. Тому великі вклади лежать в банках, тому капітали не входять в життевий обіг. Радше держиться гроші в золоті, тезаврується золото, ніж грішми обертається.

Здавалося, що краї, приналежні до золотого блоку не збуджують вже недовіря, що віриться запевненням міністрів скарбу та всего правительства, що нема мови про обниження вартости валюти. Одначе капітал такий перестращений і так правительства заскакують його, що він радше вірить сплетням ніж офіціяльним заявам правительства. Вистарчить, що буджет дефіцитовий, аби втікати з капіталами з краю, до котрого потім вертається з іншого краю, до якого передтим втікалося.

Від 9 березня б. р. ми свідки великої мандрівки капіталів. Утікали капітали з Бельгії до Англії, що спричинило наглу, для англійського правительства немилу й небажану підвишку фунта. Ледви бельгійське правительство устабілізувало бельгу, почали вертати капітали. Та рівночасно капітали втікали зі Швайцарії, Голяндії і Франції. Причиною втечі переконання, що валюти спертi на стандарді золота не можуть втриматися, що господарські огляди змусять правительства тих країв зірвати з покриттям золота й перепровадити девальвацію. Коли Бельгія рішилася на нову валютову політику, почали доказувати, що така сама доля чекає Голяндію, Швайцарію та Францію. Тоді капітали почали панічно втікати з тих країв. Коли Гданськ заскочив світ своєю „студеною" девальвацією, голошено, що се тільки перстень в тім великім ланцусі, котрий стискає золоті краї та змушує їх іти шляхом, вказаним тими краями, котрі вже мають девальвацію за собою. Реакція тих комбінацій була одна. — Капітали почали вицофуватися з одних країв і ховатися до інших.

Тому йде вгору передівсім фунт, тому подорожів дещо доляр, до котрого мають менше довіря ніж до фунта, бо вважається Злучені Держави краєм експериментів. Тому подорожіло золото. Сама Швайцарія стратила золото вартости майже пів міліярда франків. З Голяндії втікав капітал. Вицофується також з Франції. Що така мандрівка капіталів спричинює далеко йдучу структуральну зміну на грошевім і господарськім ринку — нема сумніву. Таксамо викликає вона наглу зміну в краю, до котрого втікає. Колиб ті зміни були еволюційні, то далиб користь краєви, до котрого хороняться, не викликалиб потрясень у краях, з котрих виходять. Та на жаль зміни приходять нагло. Наглі зміни шкодять всім, навіть тим, котрі втікають. Кожда втеча получена зі стратою. Тратять ті, котрі нагло позбуваються нпр. франка й купують фунти. Колиб ті новітні біржеві стратеги, котрі перекидають капітали з краю до краю, мобілізують вклади в банках, зробили білянс зі своїх операцій перекидання капіталів з краю до краю, щоб їх охоронити перед стратами, — переконалисяб, кілько тратять на тих операціях, походах, мандрівках та втечах.

Се більше як певне, що теперішний курс фунта не вдержиться, бо занадто дорогий фунт не лежить в господарськім інтересі Англії. Тоді зачне капітал мандрувати з Англії, щоб незабаром знов до неї схоронитися. Те саме відноситься до доляра. Трудно сказати, як довго буде тривати та мандрівка капіталів. Одно знаємо, що мандрівка може скінчитися тільки тоді, коли наступить стабілізація валют. Злуч. Держави заявили, що хочуть устабілізувати валюту. Англія не спішиться. Мотивує свою антистабілізаційну політику тим, що передтим не привернено вільної виміни товарів, без котрої стабілізація валюти для неї не вказана. А до переходу до політики знесення боевих мит, компензації й регляментації дуже далеко. Тому треба числитися з тим, що мандрівка капіталів не скінчиться так скоро.

Галапас скарбу

Варшавська „Газета Польска" принесла в ч. 154 з с. р. в рубриці „Недискреції" статейку п. з. „Галапас Скарбу", котру подаємо в перекладі:

Найважніші потреби заспокоює Державний Скарб стягаючи від суспільности на ту ціль податки. Хоч ті потреби обмежено в міру можливости, то всетаки Скарб не легко знаходить середники на покриття конечних видатків. Тимненше Скарб робить що може, щоб злагіднити податкові тягарі. В послідним часі, як відомо, видано розпорядок про полекші в сплаті податкових залеглостей. Сей розпорядок уможливлює кождому, хто сумлінно вивязується з біжучих податків, поважну редукцію його залеглостей. Подібний розпорядок міністерства внутрішних справ улекшує сплату залеглостей у самоврядних данинах.

Одначе повисші полекші не розтягаються як дотепер на залеглости суспільних обезпечень. По давному екзекутор стягає з сутою надвишкою залеглі обезпеченеві складки. По давному ліцитує заняті рухомости. Діється се в той час, коли віконця скарбових урядів очікують платників з заплатою біжучих податків. Та часто скарбові віконця очікують платників надармо. Бо неусунена загроза екзекуції обезпеченевих залеглостей каже платникам нести гроші до віконець обезпечальні. В той спосіб гроші, котрі пішлиб на заплату біжучих державних податків, ідуть на заплату залеглих обезпеченевих складок. Коли Скарб з трудом знаходить гроші на покриття найважніших видатків в державі, до обезпечальні пливуть гроші на заосмотрення обезпеченевої бюрократії і на ряд інших видатків, які в загальній єрархії мусять одначе напевно йти по видатках держави. — Ясно, що тим способом єрархія в заспокоенню публичних потреб поважно нарушена.

Тому думаємо, що дальша проволока в полагодженню справи сплати обезпеченевих залеглостей неможлива, бо булаб галапасуванням обезпечальні на Державнім Скарбі.

Примітка: Ред. „Н. З.": Нема сумніву, що ся замітка головного органу ББ зовсім справедлива. Дивно тільки те, що коли вже навіть преса урядової партії, котра все рішає в державі, бачить аномалії в справах обезпечення, — ніхто тою страшною справою серіозно не займається. Таким чином все гірше убожіюча суспільність дальше упадає під тягарем ні держави, ні людям непотрібних видатків, видуманих під впливом соціялістичних мрій про „суспільне добро". А від того „добра" валяться варстати праці — і не видно ніякої полекші, ні просвітку.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

До фахових шкіл

Фахова освіта з відповідною практикою потрібна нині кождій молодій людині, що хоче стати життєздатною і творчою одиницею серед суспільства. Найкращу життеву підготовку дають фахові школи, в яких крім загальної освіти молодь набуває ще знання того чи іншого вибраного фаху. Фахові школи обіймають багато ріжнородних професій. Вибрати треба школи таких фахів, до яких найкраще надається дитина своїми вподобаннями та здібностями. В засаді до фахових шкіл повинна йти найздібніша молодь!

До українських фахових шкіл!

В першу чергу українська молодь повинна заповнити українські фахові школи, а саме

Школи Рідної Школи:

1. Хлопячі фахові доповняючі школи для шлюсарів, бляхарів, електромонтерів, столярів, токарів, кравців, шевців, фризієрів, пекарів, цукорників, мясарів і т. п. у Львові (вул. Городецька 95), в Перемишлі (вул. Смольки 10), в Станиславові (вул. 3 Мая 18) і Тернополі (вул. Качали 13).

II. Дівочі фахові школи (кравецтво, білизнярство, трикотарство і крім того загально-освітні предмети) у Львові — фахова доповняюча школа (вул. Моджеєвської 9) і в Перемишлі (Український Інститут для дівчат) 3-літні шкільні кравецько-білизнярські варстати.

До фахових доповняючих шкіл, де наука є безплатна і ведеться в пополудневих годинах, приймають учнів(ниць), що по скінченні найменше 4 кляс нар. школи знайдуть собі працю в ремісничих робітнях як практиканти(тки), термінатори(рки). По скінченні фахової доповняючої школи і практики (засадничо 3 роки) здають челядничий іспит і по челядничій практиці стають кваліфікованими ремісниками-майстрами, що мають право вести свої підприємства.

III. Середня Торговельна школа з кооперативним напрямком у Львові, вул. Хшановської 9, для хлопців і дівчат, що скінчили найменше другий щабель вселюдної школи. Крім необхідної загальної освіти ся школа дає ґрунтовне практичне знання з галузі торговлі й економіки.

IV. Однорічний Торговельний Курс для абітурієнтів у Львові, вул. Хшановської 9. На сей курс приймають молодь обох полів, що скінчила повну середню школу. Крім всіх тих фахових наук, що вчать в інших прилюдних того роду курсах, на Однор. Торг. Курсі Р. Ш. зокрема беруть на увагу економічно-торговельне знання у пристосуванні до наших господарських умовин.

V. Захоронкова Семинарія Р. Ш. у Львові приймає учениць у віці 14—18 літ по скінченні вселюдної школи. Наука треває 4 роки. Вписи переводить Головна Управа Р. Ш. Вступні іспити 21 червня с. р.

Інші українські фахові школи:

VI. Жіноча фахова школа кооперативи „Труд" у Львові, Ринок ч. 39. 1) До трилітньої школи кравецтва на перший рік приймають дівчат у віці 14—18 літ по скінченні 7 кляс вселюдної школи, або 5—6 кляс за вступним іспитом. Абсольвенток середніх шкіл приймають відразу на другий рік. 2) На однорічний курс домашнього господарства і кравецтва приймають кандидаток, що скінчили найменше 4 кляси вселюдної школи. Крім того кооператива „Труд" у Львові уладжує від дня 15 вересня ц. р.: 1) 3-місячний курс крою і шиття жіночих і дівочих одягів, 2) 3-місячний курс крою і шиття білля, 3) 2-місячний курс моднярства, 4) 2-місячний курс трикотарства і 5) 3-місячний курс куховарства і домашнього господарства.

VII. Жіноча фахова школа СС. Василіянок у Львові (вул. Длуґоша 17) — (кравецтво і білизнярство), до якої приймають дівчат по скінченні 7 кляс вселюдної школи.

VIII. Жіноча 3-літня школа крою і шиття в Бориславі при Українській Захоронці (вул. Наруговича). До школи приймають учениць по скінченні 7 кляс вселюдної школи.

IX. Господарсько-садівнича школа в Милованні (п. Стриганці н/Дн.). Наука тривае один рік. Початок 1 листопада. Приймають учнів у віці 15—24 літ по скінченні найменше 4 кляс нар. школи. Вписове 15 зол., за науку 5 зол. місячно. Повне удержання около 25 зол. місячно. При школі ведеться зразкове господарство, вчать усіх ділянок сільського господарства.

X. Дволітні Рільничо-Господарські Курси для хлопців і дівчат в Шибалині, п. Бережани. На курси приймають хлопців і дівчат по скінченні вселюдної школи. Крім необхідної теоретичної і практичної науки з усіх найважніших ділянок сільського господарства, на Курсах учать зокрема для дівчат домашнього господарства, крою і шиття. Шкільний рік починається з початком листопада.

XI. Захоронкова Семинарія СС. Василіянок у Львові, вул. Потоцького 95. До цієї школи приймають учениць по скінченні 7 кляс вселюдної школи у віці 14—18 літ. Наука триває 4 роки.

Зголошуватися до всіх шкіл до 20 червня.

Молодь, що бажає вивчитися такої ділянки праці, для якої ще нема відповідних українських шкіл, повинна старатися вступати навіть до чужих фахових шкіл.

Куди звертатися за інформаціями?

За інформаціями можна звертатися безпосередно до управи шкіл. Хто хоче одержати докладні інформації про українські і неукраїнські школи може звертатися до Української Порадні для вибору звання при Р. Ш. у Львові, вул. Словацького ч. 14. На писемні відповіди треба обовязково долучити почтову марку на 50 сот. Хто хоче мати перегляд фахового шкільництва та інформації про нього може купити собі книжечку-порадник „Фахові Школи" в Книгарні Р. Ш. у Львові при вул. Сикстуській ч. 20, за 60 сот. разом з пересилкою.

Українська Порадня для вибору звання при Р. Ш. у Львові, вул. Словацького 14.

Лікарський фейлетоник.

Сонце і здоровля

Про невдоволену людину.

Як тужимо зимою за сонцем! Як радіємо весною першим соняшним промінням! Як жалуємо осіню, коли сонце пращає нас! А пречінь коли сонце літом прихильне нам і спалює нас кілько хоче, тоді ми знов невдоволені з нього і кажемо тоді деколи разом з Макбетом: Зачинає мені бути досить того сонця! („Зачинаю бути втомлений сонцем").

Та се неслушно з нашої сторони; бо сонце наш приятель і для нашого здоровля має найбільшу вагу. Куди не заходить сонце, туди заходить лікар! Соняшні проміні — се приятелі людини, звірят і потрібних для нас ростин. Се неприятелі богатьох шкідників людини, що викликують процеси забурення, гниття або недуги. Сонце — жерело світла й тепла, отже жерело життя. І коли ми також часом сприкрили собі надмірне соняшне промінювання, тоді мусимо бути чесні і сказати, що назагал ми люди виходимо сонцю на стрічу. Ми йдемо, коли можемо, на село, де сонце інакше світить як у великім місті, де соняшні проміні закриті димом, порохом і мракою, і відчувається придушену й парну спеку.

В природі соняшний час, літо, найпотрібніша й найкорисніша пора року, бо під впливом сонця виростають средства поживи.

Одначе люди може бодай в більшости в своїм нутрі волять зиму як літо. Та ми ніколи незадоволені, літом через спеку, зимою нарікаємо на холод. Одно певне: проти холоду можемо лучше охоронитися, холодови можемо лучше протиділати як спеці, особливо коли спека така велика, що вона робить нас нездібними до сну і праці. Проти зими ми більше узброєні як проти літа. „Маємо більше средств огрівати себе як охолоджувати", сказав раз монахійський гігієніст Петтенкоффер. Зимою можемо тепло вдягнутися, можемо огріти кімнату і бути в теплій кімнаті, можемо більше їсти, до того товсті потрави, що витворюють тепло. Одначе літом далеко тяжше охолоджувати себе. Справа усунення тепла ще не розвязана так добре, як достава тепла. Ми стараємося поліпшити віддавання тепла при помочи можливо легких, вільних, широких і ясних одягів. Таксамо при помочи воздушних купелів, миття, тушів і купелів. Уникаємо тепла, шукаємо тіни, холодного ліса, пємо холодну воду, щоб з одної сторони спровадити собі холод, з другої сторони стратити богато поту і з ним також тепла. Їмо мало і можливо не розгріваючі, холодні потрави. Стаємо отяжілі й нерадо працюємо, щоб не викликати в нас забогато тепла і т. п.

А сонце? Ми уникаємо його літом. Колиж приходить осінь, тоді нарікаємо, що сонце хоче нас покинути на довший час. Чи ми не є невдячні сонцю? (З німецького).

Моральний упадок дітей в СССР

Як з ним бореться большевицький диктатор Сталін.

З Москви доносять: Під датою 1-го червня появився декрет про безнадзорних дітей, підписаний Сталіном і Молотовом. В декреті сказано, що дітей без надзору й опіки треба поділити на дві ґрупи: таких, що виконали злочин і таких, що не виконали ще злочину. Перших наказує замкнути в ізоляторах і трудових кольоніях. До надзору над ними визначує 200 старих комуністів і 500 комсомольців, а для технічного руководства над майстернями в тих кольоніях 925 кваліфікованих робітників і таких, що скінчили педаґоґічні й технічні школи. Відповідальність за безнадзорних дітей, котрі не зробили ще злочину, нестимуть громадські ради міст і сел, особливож їх предсідателі там, де не зорґанізовані опікунства. Родичів дитини, котра займається хуліганством, має карати міліція. Також шкоду заподіяну дітьми мають звертати родичі або опікуни. Колиж діти непоправні, то замкнути їх на кошт родичів і опікунів в домах поправи. Пресі й кінам забороняє той декрет оповіщувати все, що може мати кепський вплив на дітей. Головно не вільно описувати і висвітлювати карних переступств. — Таким чином сама большевицька влада літами розпускала молодь кличем „граб награблене", а тепер коли скрізь стало страшно від молодих розбишак, карає родичів і опікунів — за свою власну вину...

Протижидівський рух в Німеччині

„Наш Пшеґльонд" приніс кореспонденцію з Берліна, в котрій є опис протижидівських ексцесів в Монахові. Авантури були найбільші в дві останні суботи травня. Курсує відозва з таким закінченням: „Жидівська кров се для нас отруя. Вона ділає без виїмку і в кождім разі смертельно. Для заражених нема ратунку... Тому наша боротьба за чистоту раси се конечність, а не вмішування в приватні справи одиниці... Хто грішить проти прав німецької раси, той такий сам злочинець як убийник або злодій".

Правничі справи

Знижки в доходовім податку для тих, що удержують родину.

Найвисший Адміністраційний Трибунал видав 16 І 1935 р. до ч. реєстру 122/33 отсе оречення, важне для платників доходового податку:

„Ригор заочности з арт. 63 уст. 2 закона про доходовий податок не може мати примінення до прохання за признання знижки з арт. 27". (Арт. 27 закона про доходовий податок постановляє: Оскільки на удержанні голови родини, котрої дохід, що підлягає оподаткованню, не перевисшає 7.200 зл., є більше ніж один член родини, тоді припадаючу податкову стопу обнижується два степені на кождого слідуючого члена родини. Колиб на підставі пільги, признаної в сім артикулі, треба було зменшити податкову стопу нижче першого степеня, слідує повне звільнення від податку).

В узасадненні оречення сказано: пізвана влада відкинула відклик позовника на тій підставі, що не представляв посвідки властивої влади про стан родини. Отже станула на становиску, що позовник попав через те в заочність з наслідками передбаченими в арт. 63 закона про доходовий податок і що в консеквенції втратив право співділати з властями, що вимірують податок. Особливо стратив право домагатися, щоб представлені ним докази подрібно розглядано. Одначе на основі змісту покликаного припису заочність викликує той наслідок, що комісія при устійнюванні доходу кермується даними, якими розпоряджає без огляду на зложене зізнання. Зі змісту сего припису виходить ясно, що наслідки заочности розтягаються тільки на саме устійнення доходів. Отже коли пізвана влада примінила ригор заочности з арт. 63 уст. 2 закона до справи признання знижки податкової стопи (котра то справа не має впливу на устійнення висоти доходу, бо означення податкової стопи слідує по устійненні доходу) — і коли внаслідок того оставила без розпізнання доказ удержування родини, котрий то доказ на основі постанови згаданого закона платник міг був представити також у відкличнім поступованні, — НТА добачив в тім суттєву хибність поступування...

Витревалий німецький жених

Як женився Европеєць з зулюською дівчиною.

З Лондону доносять: Вся преса полудневої Африки дуже схвильована женячкою німецького 28-літного робітника Вільгельма Геддера з зулюською дівчиною Беттиною Мбата. Преса домагається від правительства, щоб узнало те подружжа неважним. До часу істнування бурських республик закон забороняв білим женитися з чорними. Коли Анґлія заняла бурські держави, той закон знесено, але публична опінія дуже ворожо ставиться до тих, що мішаються в подружжах з чорними. Молодий Геддер не уважаючи на те, постановив оженитися з дівчиною з племени Зулюсів. Коли про се довідався господар, у котрого він працював, зараз звільнив його з роботи. Потому Геддер не міг знайти ні одного священика, котрий давби йому шлюб. Закон вимагає там наперед церковного вінчання, потім цив. реєстрації, хіба що на підставі спеціяльного дозволу є увільнення від першої вимоги. Геддер вніс на письмі просьбу про такий дозвіл. Йому не відповіли. Написав другу, але й вона „пропала". Тоді він особисто прийшов аж до Капштаду, де й виходив дозвіл, бо уряд не мав законної підстави відмовити дозволу. Отже подружжа зареєстровано формально. Тепер вся преса кричить з обурення, та впертий Німець таки поставив на своїм.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Закінчення св. ювилейного Року в церкві ОО. Василіян в Перемишлі. Дуже щасливою й доброю і при тім ориґінальною була думка перемиських ОО. Василіян у справі закінчення св. ювилейного Року Відкуплення. А саме: Упляновано тут завершити цей рідкий ювилей всенароднім цілонічним моленням, що й відбулося в новім Засянськім Храмі 5. V. с. м. в ночі з вівторка на середу, в дні відання празника Христ. Воскресення та в дні закінчення св. ювил. Року в нашій Церкві. Тої благословенної ночі з вівторка на середу зложила Перемиська Земля величній поклін Спасителеві світа та зложила йому достойну подяку за всі Його щедроти, уділені нам в сім св. ювилейшім Році. Цілонічне молення зачалося о год. 6 вечером „Ювилейним Молебнем", відправленим при виставлених Пресв. Тайнах, на роскішно прибранім престолі. Співав хор „Укр. Жіночого Інституту". Публична адорація Евхаристійного Спасителя тривала цілу ніч. Після Молебня — перша наука. Від 7 до 9 год. спільні посіщення шкільної молоді м. Перемишля (пісні). В год. 9 почалися „Страсти", себто „Страстна Утреня" з В. Четверга, з читанням всіх 12 евангелій та з традиційним биттям дзвонів. Читання сих гарних евангелій, повних драматичних сцен і сильних емоцій всім сподобалися й дуже зворушили учасників тої „святої ночі". В уяві набожно скуплених слухачів пересувалася сумною чергою, немов на таємній фільмовій ленті — вся спасительна Страсть Божого Сина з перед 19 сот літ... Многократне дзвонення серед нічної тиші було для богатьох мешканців Перемишля своєрідною „сенсацією". — Після „Страстей" (год. 12) слідувала зворушлива св. Година і благальна пісня. Год. 1.30 читана Сл. Божа, по ній Молебен Р. Божої Матері й друга наука. Год. 4.30 „Воскресна Утреня". Співав хор студенток і пань з Марійського Т-ва. Співав гарно і набожно — ввесь канон, всі стихири та ектенії. Відтак іще одна читана Сл. Божа і в год. 6-ій співана Сл. Божа. На ній співав великий, новозорґанізований хор при церкві ОО. Василіян під управою мґра Чубинського. — Фреквенція вірних через цілу ніч, на всіх богослуженнях — велика, прямо несподівана. Не пішла спати й перемиська інтеліґенція, особливо жіноча (панів хіба з вечера було видно). Прикладом великої жертвенности і набожности була жіноча молодь, особливо студентки. Численно прибуло й селянство з довколичних сіл. Усю ніч священики слухали св. сповідей. До св. Тайн приступило близько 700 душ. Слід ще замітити, що на се свято видруковано в Жовкві гарно викінчені, ґустовні памяткові програмки. — На постороннього глядача та цілонічна відправа робила направду могутнє вражіння. Подумати тільки! Затих гамір міста. Опустіли площі; вже й вулиці сонні — тільки в однім пункті міста оживлено гамірно як ніколи! Там, за широкою темною смугою Сяну, праворуч довгої сірої вулиці де стоїть новий храм — ясність аж палає. Мальовничі вітражі, що біжать двома рядами довкруги святині — аж дишать ріжнобарвним огнем! Гомін дзвонів, безупинні відправи, пісні, моленя — се все дає разом величаве, рідко коли людським серцем переживане вражіння. Се все нагадувало також славні колишні старохристіянські молення й приводило живо на память часи глибокої віри й великодушної набожности народу. І приходила тоді думка: Чиж і тепер не переживаємо подібно важких часів, як тоді в давнину наші братя у св. вірі?... Чи і тепер не булоб добре, пожиточно — час до часу, в кожній місцевості нашого краю урядити таку цілонічну урочистість? Нагод до цього можнаб легко підшукати. А користь — неоцінена! —

Марійський Вервицевий Конґрес відбудеться у Львові від 14 до 17 с. м. під протекторатом лат. Архиепископа Твардовского.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ УНДО на засіданні 8 с. м. приняв до одобрюючого відома політичний звіт, зокрема з останніх подій, який зложила Президія.

З ПРИВОДУ ПІДПИСАННЯ ФРАНЦУЗЬКО-БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ДОГОВОРУ Андрій Лівицький як наслідник Петлюри оповістив заяву у швайцарській газеті „Журналь де Женев". В тій заяві протестує іменем України проти моральної і матеріяльної підтримки, яку правительства великих держав дають большевицькій Москві. Україна не признає договорів, які підписують большевики її іменем.

НАРАДА ТРОХ ГАЛИЦЬКИХ ВОЄВОДІВ: львівського, станиславівського і тернопільського відбулася у Львові минулого тижня. Оповіщено, що радили над господарським положенням краю і над самоврядними справами.

В ВАРШАВІ відбулися численні конференції на замку, де урядує президент Річпосполитої. Він відбув м. і. наради з премієром Славеком, міністром війни ґен. Каспшицким, віцемінстром війни ґен Складковским і міністром закордонних справ полковником Беком.

ЗМІНА ШЕФА ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ В ПОЛЬЩІ. Президент Польщі звільнив зі становища шефа ґенерального штабу ґенерала Ґонсьоровского й іменував його командантом дивізії в Ченстохові. Новим шефом штабу став ґен. В. Стахевич, родом зі Львова.

ЗБРОЙНА МАНІФЕСТАЦІЯ ҐАЙМВЕРИ відбулася недавно в Відні. В перегляді взяло участь 15.000 ґаймверівців. Віцеканцлер князь Штаремберґ переглянув відділи і виголосив промову. Він заявив м. і., що Ґаймвера буде енергійно поборювати соціялістичні і гітлерівські заговори.

НІМЕЦЬКІ ВЛАСТИ сконфіскували число гумористичного часопису „Кляддерадач" в Берліні за поміщення карикатури італійського диктатора Мусоліні, „яка мала на меті заколотити німецько-італійські відносини".

НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ФРАНЦІЇ утворив дотеперішний міністр закордонних справ Ляваль. Французький парлямент ухвалив повновласти для правительства 324 голосами проти 160.

В БЕЛЬҐІЇ парлямент ухвалив закон, на основі котрого можна уживати фляндської мови в судівництві в провінції замешкалій Фляманами. В столиці Бельґії Бріссслі суди уживатимуть мов французької і флямандської.

ҐОЛЯНДСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО виселило з Голяндії майора Вітте, предсідника голяндської секції німецьких націонал-соціялістів.

НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО АНҐЛІЇ утворив дотеперішний віцепремієр Болдвин. Правительство Англії має 22-ох міністрів. В тім 15 консерватистів, 4 ліберали і 3 нац. лейбуристи.

КОНСТИТУЦІЮ ДЛЯ ІНДІЇ ухвалив англійський парлямент 386 голосами проти 122-ох. Сей проєкт має ще затвердити палата льордів.

ДИКТАТОР ІТАЛІЇ Мусоліні виголосив промову в порті Ельме на острові Сардинії до жовнірів з дивізії „Сабавдія". Він заявив м. ін., що Італія має старі і нові рахунки, котрі мусить уреґулювати. Весь нарід відчуває се і весь нарід готовий стати як один муж, коли йде про могутність і славу батьківщини.

ІТАЛІЙСЬКІ ВЛАСТИ зарядили сильну охорону англійської амбасади в Римі з огляду на напружені відносини між Італією й Англією в абісинській справі.

РОМУНСЬКА ПОЛІЦІЯ увязнила в Букарешті двох німецьких націонал-соціялістів. Вони мали підготовляти протижидівські демонстрації на університеті в Букарешті.

В МОСКВІ виключили з комуністичної партії секретаря Центрального Виконного Комітету СССР Енукідзе, бо ствердили в него „розхитання політичних і особистих обичаїв“. Енукідзе належав до найстарших і найбільше заслужених членів комуністичної партії. ГПУ увязнило його і 15 товаришів та перевезло до Москви. Буде їх судити спеціяльна колегія ГПУ.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ КОМІСАР Каганович переводить чистку в народнім комісаріяті комунікації. Він закинув багатьом урядовцям неробство, що зїло богато мільонів рублів та спричинило безліч зелізничих катастроф. Богато висших зелізничих урядників звільнив зі становищ або перенїс на підрядні становища.

СОВІТСЬКИЙ ПОСОЛ В БОЛГАРІЇ Раскольніков передав ноту болгарському мін. закордонних справ, в котрій запротестував проти діяльности росиських еміґрантів в Болгарії.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ухвалив проєкт закона про будову кількох нових летунських баз м. і. на півострові Алясці, в околицях Панами та на островах Антилях.

НОВИНКИ

Поверх 50.000 стерилізацій переведено досі примусово в Німеччині на основі правосильних вирішень органів нової влади. Сю високу цифру людей позбавлених можливости потомства треба мати перед очима, щоби зрозуміти притиск, з яким Св. Отець говорив до лікарів про справу стерилізації, страшну особливо там, де розгорілися політичні пристрасти.

Не містимо безплатних оголошень, доручених нам вже по оповіщенні їх в інших часописах.

Велика спека у Львові 9 с. м. доходила до 30 степенів Цельзія. Було кілька случаїв соняшного пораження. Мешканці Львова вперве сего року масово виїхали або вийшли за місто до підміських місцевостей, де користали з благодатей ліса й води.

Буря з перунами перейшла над львівським повітом. В Глуховичах перун запалив хату І. Гнатова. Вогонь знищив також сусідне господарство.

Т-во Вакаційних Осель у Львові, котре істнує вже 30 літ, уладжує в липні і серпні сего року оселі для найбідніших дівчат і хлопців в Миловані та в Коршеві. Досі зголосилося понад 200 дітей. Одначе т-во не має фондів, бо городське староство не дало дозволу на вуличну збірку. Українська суспільність поможе т-ву вислати дітей до осель, коли масово впишеться в його члени. Річна вкладка 3 зл. Членські вкладки і жертви слати на адресу скарбника т-ва: інж. Б. Паньківський, Львів, вул. Чарнецького ч. 26.

ІІІ зїзд українських музеольоґів відбувся у Львові 9 с. м. В нім взяли участь представники українських музеїв зі Львова, Самбора, Стрия, Сянока, Коломиї, Перемишля і Яворова.

Загальні Збори Центросоюзу відбулися дня 10 с. м. в салі „Української Бесіди“ у Львові. Були заступники 27-ох Повітових Союзів Кооператив (42 делеґати) на всіх 28; представники українських господарських централь у Львові та представники української преси. Перебіг Зборів був поважний і діловий. Збори тривали від год. 12 до 5 по полудні

Вистава робіт учениць прив. Жіночої Фахової Ґімназії СС. Василіянок у Львові при вул. Длугоша 17 відбулася від 8 до 12 с. м. в салі заведення.

Виставка УСС в Перемишлі потриває тільки до 16 червня. Мешканці наших західних окраїн повинні використати сю добру нагоду та оглянути живу історію наших визвольних змагань, збережену в картинах і світлинах стрілецької вистави.

Вписи до Українського Хліборобського Ліцею в Черниці на шк. рік 1936/7 зарядила львівська шкільна кураторія. До 1 кл. будуть приняті хлопці зі скінченим 17 роком і не більше як 21 літ, що мають 6 кляс середної школи. До подання долучити: метрику, опис життя, свідоцтво моральности, лікарське і шкільні, згоду родичів або опікунів на вступ до ліцею і згоду на однорічну практику. Подання вносити від 15 до 30 червня с. р. до кураторії, Львів, вул. Кармелітська 6. Приняті ученики одержать повідомлення до 15 серпня. Річну практику відбудуть від 2 IX с. р. до 15 VIII 1936 р. Іспитова такса 10 зл., адміністраційна такса 220 зл. річно. Наука в ліцею триває 3 роки.

Захоронкарську семинарію відкриває Рідна Школа у Львові в шк. році 1935/6. Вступні іспити 21 с. м. Наука триває 4 роки. Кандидатки мусять мати скінчену нар. школу і 14—18 літ. Ті що покінчили 18 літ, можуть внести подання через Гол. Управу Р. Ш. до кураторії о дозвіл приняття. До подання долучити: метрику, останне свідоцтво або посвідку зі школи, яку кінчить кандидатка і свідоцтво щіплення віспи. — Гол. Управа Р. Ш., Львів, Словацького 14, III пов.

В станиславівській катедрі о. кан. Лободич відправив 5 с. м. жалібне богослуження за душу пок. д-ра А. Чайковського. Співав хор „Думка“.

В Станиславові стануло перед судом присяглих за приналежність до ОУН 5 молодих селян: К. Чорній з Викторова, к. Галича та І. Шляхтич, Ол. Кривий, С. Мельничук і І. Федориняк з Крилоса. К. Чорнія засудили на 3 роки вязниці, І. Шляхтича на 4 роки. Трох інших увільнили. Всі вони сиділи в тюрмі від грудня 1934 р. Перед розправою випустили на волю трох селян, увязнених в тій самій справі.

В Делятині громадська рада має 21 членів, по 7 Українців, Поляків і Жидів. Повітовими радними вибрані: Українець д-р О. Навроцький і Жид д-р П. Шерф, Поляк інж. Тилько перепав. На внесок радних Поляків переведено нові вибори 3 червня с. р. День перед виборами увязнено українського радного Василя Небелюка. Мимо того, що Українці мали тільки 6 голосів, на українського кандидата впало 7 голосів, на жидівського 7, на польського тільки 6 голосів. Отже один Поляк голосував на українського кандидата. Радними вибрані знов д-р Навроцький і д-р Шерф.

Городський Суд в Новім Селі засудив о. Івана Яцишина з Терпилівки на півтора року вязниці і на 300 зл. кари за те, що о. Яцишин мав сказати при приготовлюваннях до поминального богослуження в церкві в Терпилівці слова: „Богослуження за бл. п. маршала Пілсудского не відправлю, бо він помер несповіданий, з молодих літ не сповідався“ і т. подібне.

Окружний Суд в Тернополі (суддя Чирський) засудив Олександра Пісецького з Грималова на 200 зл. кари або 10 днів арешту за те, що він закінчив свою промову на похороні Жида лікаря Д-ра Мізеса в Грималові словами: „Нехай тобі та наша українська земля легка буде!“ Проти повищого вироку оборонець обвинуваченого Д-р Баран заповів касацію до найвисшого суду.

У Львові відбувся 8, 9 і 10 с. м. науковий зїзд в память Ігнатія Красіцкого. В нім взяли участь польоністи з цілої Польщі. Крім професорів були також студенти з ріжних університетів.

Боротьба за ґазету. Підчас польських зелених свят незнані справники вломилися до друкарні „Курєра Львовского“ викрутили головні складові части лінотипів і забрали з собою. Забрали також частину матриц. Матеріяльні втрати значні. Справники хотіли очевидно унеможливити дальше видавання „Курєра Львовского“, та він дальше появляється. Слідство ведеться. Коли зловлять справників, процес буде дійсно цікавий.

Буря з перунами перейшла над Перемишлем і околицею. В Грушатичах перун вдарив в дім Катерини Полянської і спалив всі будинки.

Православні в Галичині. Місійний Комітет Варшавсько-Холмської Дієцезії поділив Галичину на 2 місійні й адміністраційні православні округи: львівський (воєвідства Станиславів, Тернопіль і Львів без повітів Сянік і Коросно) і лемківський. На чолі першої стоїть Архимандрит о. Фільотей Нарко у Львові, на чолі другої о. Юрій Павлишин, парох в Чорній на Лемківщині.

В Карпатах в найближчім часі приступлять до будови нових туристичних захистів: в Бищадах на Климці, в Ґорґанах на Вишнівським просмику, в долині Голоди, на Сущині, в пасмі Чорної Полонини, в Чорногорі на Кукілю, в Чивчинських горах на Копилясі, Попадинці та Балтасулі.

В Українськім Науковім Інституті в Берліні д-р М. Антонович виголосив виклад п. з. Сучасний стан норманської теорії.

„Блющ“, один з найстарших польських тижневиків для жіноцтва, перестав виходити.

Помер ґен. Лінзінґен в 82 р. життя. Підчас світової війни командував він німецькою армією в Карпатах.

В Ню-Йорку вийшла велика праця Даґни Картера п. з. „Величавий Китай. Пять тисяч літ китайського мистецтва“.

Розклад, який переживає Франція, ілюструють її два б. міністри перед судом: Рейнальді перед кримінальним судом за нарушення закона про акційні товариства, Ренье Рену перед судом присяглих за ще гірші „кавалки“, бо за перекупство і надужиття влади...

Лосі в літаку. На приказ німецького премієра Ґерінґа доставлено пару лосів зі Сх. Прусії в Берлін. Лосі їхали зовсім спокійно. Ґерінґ хоче розвести лосів в лісах Баварії.

Землетрус відчули в північній Італії в Венеції, Больонії, Ферарі й Вероні. Деякі доми ушкоджені. Населення в паніці втікало з домів.

Україна-Лехія 1 : 2 (0 : 2). Мимо жертвенної ґри Україна програла змагання за мистецтво львівської окружної ліґи. Суддя Курцвайль признав Лехії одні ворота, стрілені неправильно.

Не знати що, котре, нащо і кому. Так можна схарактеризувати уваги „Мети“ під ініціялами м. г. поміщені в числі 22, на стороні 7. В тих „увагах“ сказано м. і. на адресу „Нової Зорі“ з приводу оцінки песи „Посла до Бога“, що „защеплювання реліґійного духа в наше мистецьке й літературне життя слід переводити не бороненням мистецьких помилок, — лише підвищуванням артистичної якости української реліґійної літератури й театру“. Отже стверджуємо, що то ми власне докладно виказали ряд помилок у песі „Посол до Бога“, очевидно в тій ціли, щоб при перерібці тої песи підвищено її вартість. А „Мета“ нічогісенько в тій справі не зробила — і ще поучує нас, що ми повинні зробити власне те, що ми вже зробили перед її поученням... Картина у всякому разі весела. Особливож веселе те місце в „Меті“, де м. г. очевидно іменем ред. „Мети“ заповідає, що й далі нічого не буде робити в справі „Посла до Бога“. До того бракувало ще додати: тому, бо „раз добром налите серце в вік не прохолоне“.

Гумор. — В большевицькім суді. — Підчас розправи публика верещить. — Суддя кличе возьного і приказує: Іване Івановичу, зроби порядок з тою голотою. Я вже видав кілька присудів смерти, а з цілої розправи досі не зрозумів ні одного слова...

Гумор. — Універсальний перекладач. — На конґресі III Інтернаціоналу Троцький був перекладачем. Говорили по черзі: Німець, Турок, Португалець, Араб, Француз і ін. Троцький перекладав всі промови. Потому приступив до нього один і каже: Товаришу, ви ґеній! Звідки знаєте так добре всі мови? — Приятелю, сказав сміючись Троцький, а щож вони могли іншого сказати?...

Гумор. — Моя стара кітка щось дуже крутиться. Гадаю, що вона має ревматизм. — Ні, дорога пані, бо як відомо котячої шкіри вживають до охорони перед ревматизмом, а ваша кітка преціньвсе ходить в котячій шкірі.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Стан засівів в краю в половині травня виглядав пересічно в кваліфікаційних степенях так: пшениця озима 2.8, жито озиме 2.8, ячмінь озимий 2.6, пшениця яра 2.9, жито яре 2.7, ячмінь ярий 2.8, овес 2.8. (Степень 2 означає середний стан). В першій половині травня низька температура, холодні вітри і приморозки впливали відемно на стан озимих і ярих засівів, лугів і пасовиск. Тепло для росту ростин було невистарчаюче. Засіви ярини й пільні роботи припізнені. Назагал засіви ярини відбувалися в непригожих умовинах.

Нові пільги для податкових платників. Міністерство скарбу видало новий розпорядок до податкової ординації, котрий вводить важні пільги для платників. Скарбові власти обовязані уділити платникови узасаднення виміру на письмі навіть в тих случаях, коли на поданні не вплачено стемплевої оплати. Сю оплату будуть потому стягати звичайним способом, передбаченим для стемплевої належитости. Крім того розпорядок передбачує, що речинець рекурсу треба признати як додержаний навіть тоді, коли відклик вислано звичайним листом, оскільки на нім є виразна дата почтового стемпля. Не вільно лишати без бігу відкликів платників, що мають тільки імя, назвище або саме назвище платника без подання докладної адреси, оскільки скарбовий уряд може устійнити, про котрого платника йде в данім разі. Важна новість обіжника се право платників брати участь при переслухуванні свідків, покликаних не на їх внесення, тільки урядом. Також незвичайно важна інтерпретація приписів про уморювання залеглостей з титулу екзекуційних коштів і кар за проволоку, накладаних Скарбовими Палатами до висоти 1.000 зл. й урядами до 25 зл. Міністерство скарбу стануло на становищі, що ті управнення можуть примінювати до кождого податку зокрема підчас буджетового року і то не тільки вразі нестягальности, але також з причин економічно узасаднених.

Знижка цін трамваєвих білєтів. У Львові мають завести т. зв. відтинкові білєти по 15 ґр. за їзду на чотири перестанки (умовних зупинок не числиться). Діти до 3 літ їздитимуть безплатно, від 3 до 7 літ по 10 ґр. за білет.

На Гуцульщині в Чорногорі знайшли великі поклади манґанової руди. 5 ваґонів її перевезли до Ворохти для дослідів. Наукова виправа львівської політехніки ствердила корисність добування манґанової руди. Манґан як чистий металь і в численних сполучах має в промислі велике примінення.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

виписав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попередним надісланням грошей.**

Публичні роботи в Галичині й Волині розпочато на загальну суму 4,748.700 зл. Будують биті шляхи коштом 2,877.000 зл., водопроводи в Сяноці й Луцьку, мости в Перемишлі, Кристинополі й Нижневі, розбудовують каналізацію в Перемишлі, регулюють Полтву і меліорують її долину, відбудовують шлях Жабе-Косів і т. д.

Представники голяндських фірм прибули недавно до Варшави, щоб закупити в Польщі дубові форніри, круглі дуби і букові дошки. Голяндські купці переговорювали з варшавськими і львівськими фірмами і поробили замовлення пробних матеріялів.

Золото вертається до Франції, курс чужої валюти у Франції паде, спекулятивні папери також падуть, рента підіймається. Спекуляція програла зовсім. Після побіди над бельґою вона потерпіла оден за другим три погроми: на фльорені, на французькім франку і на швайцарськім франку. Так пише „Парі Міді".

Економічна політика президента Америки Росвелта не вдалася тому, бо він хотів за 3—4 роки здійснити те, на що треба зусиль 2—3 поколінь. А саме річ в тім, що Америці ще далеко до зрілости (яку має зах. Европа). В Америці не вироблене законодавство для боротьби з безробіттям, для полагоджування конфліктів у промислі, для охорони хліборобів і т. д. Всего того скоро зробити не можна. Так пише анґлійський „Дейли Телеґраф".

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.29 зл. Золотий доляр 9.27—9.28. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 1.75—1.85; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.25; 1000 ром. левів 30.00—32.00 зл.; 100 австр. шілінґів 101 зл;. анґл. фунт стерл. 26.20 зл.; 100 швайц. франків 173.50 зл.; ґданський ґульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 42.—44. зл.

ЗБІЖЕ.

Ціни в зл. льоко:	Підволочиська:	Львів:
Пшениця одноціла	17.00—17.25	18.50—18.75
Пшениця збірна	16.00—16.25	17.50—17.75
Жито одноціле	13.75—14.00	15.75—16.50
Жито збірне	13.75—14.00	15.75—16.00
Ячмінь сівний	14.75—15.00	
Ячмінь на мливо	13.00—13.25	15.00—15.25
Кукурудза	20.50—21.00	
Овес одноцілий	16.75—17.25	18.75—19.25
Овес збірний	15.50—15.75	17.75—18.00
Гречка на мливо	16.50—16.75	
Гречані крупи	29.00—31.00	
Ячмінні крупи	25.00—26.00	
Просо	23.00—24.00	

Інші курси незмінені. Тенденція знижкова.

Набіл. Маслосоюз платив 12. VI. с. р. за 1 кґ. масла пріма десер. — —, за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яець 2.50 зл. Тенденція на яйця сильна, на молоко і сметану слаба, на масло вичікуюча. Пастеризоване молоко з дост. до дому у Львові 1 л. 24 ґр.

ЖЕРТВИ

Гр.-катол. Уряд парохіяльний в Турильчу, п. Скала н/Збр. Зол. 2 для голодуючих в Яворівщині.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ОПОВІСТКА

В понеділок, дня 24 червня починаються в Бурсі Шашкевича в **Товмачі стисле реколєкції для священиків.** На годину 7 вечером мають вже бути всі учасники присутні. 80—1—2

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ"

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів спровадили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі". Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, I пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

Приймаю пацієнтів в моїм заведенню в сезоні літнім від 9-1 і від 3-6·30

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17, Тель. 265-73

Н А С С.

П. Т. Священики користають зі знижок і догідних услівій. 77-1—4.

КІНА

ПАКС: Голгофта.
АПОЛЬО: Віктор чи Вікторія?
АТЛЯНТИК: Зузу.
Касино: Тарзан неустрашимий.
КОПЕРНИК: Поворот Франкенштайна.
МАРУСЕНЬКА: Поворот Франкенштайна.
МІРАЖ: Передмістя.
СТИЛЕВЕ: Тепер і завсіди та ревія.
УТІХА: Герой з Ріо Ґранде і ревія.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуеться по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 16 червня 1935. Ч. 44 (842)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

День молитви недужих

Св. Отець завізвав недужих всего катол. світа, щоби свої терпіння й молитви в свято Зіслання Св. Духа жертвували Богу на інтенцію місійної діяльности Церкви. Думка орґанізування таких днів недужих повстала в місійнім союзі священників в Італії, де обходять вже 5 літ день жертви недужих. Ведення такого обходу в цілім кат. світі дуже лежить на серці Св. Отцеви. Тому Папа поручив Конґреґації Поширення Віри перевести орґанізацію нового дня недужих в неділю Зелених Свят. Отже сей рік перший, в котрім зачинається новий хрестоносний похід недужих в користь катол. місій. (КАП).

Зелені Свята святкуймо достойно

Комунікат Товариства Охорони Воєнних Могил у Львові

Рік річно на Зелені Свята українське львівське громадянство відвідує могили поляглих вояків Української Галицької Армії на обох львівських цвинтарях. В останних двох роках невідповідальні чинники заколочували повагу заупокійних богослужень. У хвилі найбільшого скуплення учасників розкидувано протидержавні летючки, або співано небажані владою пісні. Се давало притоку присутнім поліційним органам, розганяти причасних і непричасних у сій справі, через що ті поминки тратили всю свою повагу і велич.

Абстрагуючи від здогадів про особи, які своєю дотеперішньою поведінкою на цвинтарях свідомо йшли на те, щоб позбавити українських громадян м. Львова традиційних зеленосвяточних відправ, пригадуємо, що Т-ву Охорони Воєнних Могил і його філії у Львові вдалося завдяки кількалітній жертвенности всего громадянства, привести на сей рік могили українських Поляглих до тревалого й гідного упорядкування. Сьогорічна відправа буде получена з посвяченням уладжень, заведених на тих могилах. Тому булоб невимовно прикро, колиб і сього року з місць дорогих кождому Українцеві, на які виложено немало заходів і гроша, проганяла учасників поліція та викликувала у них замісць душевної звязи з жертвами визвольних змагань — гіркий несмак.

В цьому році — подібно, як і в попередних роках — збираються Українці города Львова на Зелені Свята у своїх парохіяльних церквах, звідки разом вибираються на стрілецькі могили та будуть пильно глядіти, щоб не дійшло до будь-якого заколочення спокою небіщиків і поваги заупокійних відправ.

За Головну Раду Т-ва Охорони Воєнних Могил: Д-р Павло Кривуцький, голова. Ол. Карпінський, секретар.

На Волині застрілили священика

Дня 9 с. м. біля 7 год. рано коло парохіяльних будинків молодий чоловік застрілив з револьверу о. Павла Пятаченка, православного священика в с. Піддубцях, пов. Луцьк. Він походив з Вел. України. Після війни опинився в таборі. Парохіяни з Жидичина к. Луцька спровадили його до себе, потім примусили його відійти. Він старався не мішатися до міжусобиць в селі, але сим не догодив нікому. Хтось підкинув йому лист з домаганням дати 50 зл. на політичну роботу. Священик, підозріваючи провокацію, дав знати поліції, котра зловила двох парубків. Їх засуджено по кілька літ вязниці. Після того перенесено о. П. до Піддубців, де його вбив незнайомий чоловік. Близших подробиць нема. Кореспондент „Діла“ М. М. пише: Сі револьверові розправи Українців з Українцями на Волині, що стають щораз частіші, глибоко пригнітили українське громадянство. (До того слід зауважити, що так власне проявляється відома пропаґанда „роскоші ножа і крови“, за поборювання котрої не оставляли на нас буквально ні сухої нитки. — Ред. „Нової Зорі“).

Китайський цісар засяде в Пекіні

ПАТ повідомляє з Парижа: Французька преса присвячує богато уваги подіям, що відбуваються тепер на терені північного Китаю. Японці вкорінилися дуже сильно — пише „Тан“ — в північнім Китаю. Політика, котру розпочали тому 4 роки в Мукдені, розвиваючись етапами утворення держави Манджуко, осягнула тепер свою ціль. Нема сумніву, що в найблизшім часі цісар Пуї засяде на цісарськім престолі в Пекіні. В той спосіб Японці після заняття Пекіну і Тієн-Тсіну стануть панами цілого північного Китаю. „Тан“ припускає, що великодержави не зареаґують інакше на події, як на довершений факт в Манджурії. Не треба робити собі ніяких ілюзій. Треба взяти під увагу труднощі і незгоду, в котрих поринає цілий захід. — Европа свариться, а Азія обєднується.

Японсько-німецький тайний союз

Він уложений до найменших подробиць.

Вашінґтонський кореспондент „Дейли Експресу“ депешує: До Вашінґтону наспіли інформації, що між Німеччиною і Японією підписаний тайний договір. Хоч як його держать в тайні, то можна вже сказати, що се воєнний договір. Докаже се виміна офіцирів обидвох армій в цілі координування ділань. Союз той після всякої правдоподібности звернений проти большевиків.

Гадини напали на військо

Школа підхорунжих артилєрії, котра була на вправах в багнистій околиці Повурська в Ковельщині на Волині, мала прикру прогоду з гадинами. Підчас відпочинку ґрупа вояків натрафила на кілька їдовитих гадин, що виповзли з багна. Шістьох підхорунжих не вспіло втечи. Гадини покусали їх мимо завзятої оборони. В тяжкім стані відвезли підхорунжих до лічниці, де один з них помер. — Підчас прогульок по лісах треба уважати, чи нема гадин.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВЯЗОК

наказує Вам перенести обезпечення дозволеної законом 1/3 частини вартости своїх будинків з ПЗУВ до

ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР“

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Зелені Свята

Весь поступ людства полягає на зближенню до Бога. Церква провадить до того зближення й показує нам се цілий рік. Кожде її велике свято має своє значіння в тім зближенню. А Зелені Свята се властивий вінець церковних свят. Ті свята означають, що Бог в нас...

Чи дійсно є такі люди, що дають право людству, взагалі мати таку сміливу думку? Во істину! Є такі люди. Се ті, в котрих їх власне „я“ уступило перед думкою Божою. Се ті, що до їх душі не доходить товкітня сего світа. Се ті, що в молитві відчувають, що говорить Бог. Такі люди не належать до тих, що поздоровляють тільки тих, що їх поздоровляють, дають тільки тим, що їм щось дають, лають тих, що їх лають і взагалі відносяться до людей так, як люди відносяться до них.

Божі люди знають ріжницю між вічним і минаючим, і тому знають що цінне, а що ні. І відповідно до того стараються жити. А духові вартости приходять тільки до тих, котрі їх достойні й опускають тих, котрі їх недостойні — по справедливому закону.

Божі люди не знають трівоги й неспокою. Коли клопочуться, то тільки тому, що Бог каже лінивство уважати злом. Бог сам се вічне життя й хоче від нас, щоб ми не були мертві, бо на образ і подобіє своє сотворив нас. І чим ясніше та міцніше стає наше внутрішне життя, тим лучше можемо проявляти нашу діяльність у зовнішнім світі. Передумова кождої світової культури се вивисшення людини. Людина не може в зовнішний світ вложити більше, ніж сама має в собі. І тому кожда велика й цінна культура, наука і т. д. походить тільки від тих, котрі мають Бога в серці, котрі його шукали і знайшли.

А Бога знаходить людина тоді, коли перестає бути дрібничкова й вузька, коли стає свобідна й уміє думати не тільки про себе, але й про Далеке, Велике, Загальне — й не уважає себе центром всего, тільки одним зі звен Божого творива... Коли підпорядкує себе. Коли дивиться на себе як на чужого, а инших шанує як себе. Коли любить ближніх як себе, а себе і ближніх любить тому, що всі ми творива Божі. Тоді є Бог в людині й тоді розвивається в ній подобіє Боже та світить крізь людське. Правдиву свободу рухів дає лиш сила Божа. Хто її має, той побідно виходить з журі і трівоги, з переслідування й від меча. „Бог в нас“ — се осягнути це завдання стати дійсною людиною.

Се думки-фраґменти з праці J. Kühnel'a.

Віднова союзу Франції з Росією

Які наслідки того вже є і які ще повинні бути.

Недавно французький міністр загр. спр. Лявaль їздив до Москви, де його большевики витали і гостили з великими почестями. Та гостина в СССР офіціяльного керманича французької заграничної політики не наступила нагло. Вона була завершенням акції, яку від довшого часу вели два правительства, французьке і совітське, та яка довела до заключення політично - військового союзу Франції з СССР. Ціль того французько-совітського союзу ясна. Він звернений проти Німеччини, якої бояться однаково Франція і СССР. Той страх і кинув їх собі в обійми.

Отсей найновіший союз Франції з Росією то не перший союз між тими двома державами. Подібний союз існував між ними вже при кінці XIX-го і на початку XX-го ст. — від 1891 згл. 1896 р. аж по р. 1917. В тім році прийшли в Росії до влади большевики, котрі зірвали тодішний французько-російський союз.

Союз Франції з Росією кін. XIX — поч. XX ст. мав фатальні наслідки. Ті наслідки були фатальні передовсім для народів тодішної Росії. Бо той союз санкціонував ворожу політику Росії супроти тих народів.

І так Франція, котра на початку XVIII ст. так дуже цікавилася Україною, спочувала їй і навіть стояла в звязках з мазепинцями, зокрема з гетьманом Пилипом Орликом та з його сином Григором, — при кінці XIX-го і на початку XX-го ст. як союзниця Росії, ставилася до України вже зовсім інакше. Вона і пальцем не кивнула в обороні російської України, коли царська Росія давила жорстоко Україну, забороняючи навіть українське друковане слово. Та найяркіше своє відношення до України виявила Франція в 1918—1919 рр., коли рішалася доля української державности над Дніпром і над Дністром. Те відношення ще всім у памяти, тому говорити про нього зайва річ.

Таксамо Франція, як союзниця Росії, весь час санкціонувала політику Росії супроти Польщі. Вона не тільки весь час існування французько-російського союзу дивилася безучасно на брутальну русифікацію тої частини Польщі, котра тоді належала до Росії, але пішла вповні назустріч посяганням Росії також по решту польських земель, що належали до Австрії й Німеччини. І колиб союз Росії з Францією був вдержався аж до закінчення війни 1914-18 рр., то нині Польща булаб не самостійною державою, але ціла належалаб до Росії, як се в 1914 р. виразно заповідав воєнний маніфест до Поляків начального вождя російської армії — вел. кн. Николая Николаєвича.

Що Польща нині самостійна держава, се вона має завдячити головно зірванню большевиками в 1917 р. союзу Росії з Францією. Та навіть і після зірвання союзу Франція ще деякий час уважно прислухувалася відносно Польщі до опінії представників б. Росії, котрі або вели за матеріяльною французькою допомогою війну з большевиками в надії відбудувати б. Росію і союз з Францією (Колчак, Денікін, Врангель й ін.) або перебували вже на еміграції.

Як дуже Франція числилася з відбудуванням б. Росії й бажала його, про се свідчать аж надто наглядно також такі факти, як віддання в 1918 р. українського Закарпаття Чехам тільки в характері депозиту (ствердив се опісля сам президент ЧСР проф. Т. Масарик), як далі приняття до відома рижського договору Польщі з СССР з 1921 р. тільки на відповідальність обох контрагентів, як вкінці дефінітивне признання Галичини Польщі аж у 1923 р. (отже аж в 4 роки по заняттю Галичини), коли вже не вдалися всі збройні проби відбудувати б. Росію. Та найбільш наглядно свідчить про се — негативне становище Франції супроти України в 1918—1919 рр., коли Україна домагалася визнання її державности, отже відірвання від б. Росії.

Коли большевики в 1917 р. зірвали союз з Францією, тоді Франція, не тратячи надії на відбудову б. Росії і союзу з нею, звернула увагу на Польщу. Змагання Поляків до повної державної незалежности покривалися тепер з бажаннями Франції, мати на сході Німеччини віддaного собі союзника. Тому Франція підперла тепер ті змагання Поляків і політично і матеріяльно. Як вислід тої польсько-французької кооперації й повстала нинішна Польща, яка в політично-військових комбінаціях Франції заняла місце б. Росії.

Заняла — одначе тільки тимчасово. Бо Франція програвши ставку на Росію національну, звернула тепер свою увагу на СССР. Той зворот Франції до большевицької Росії вповні зрозумілий. Бо в політично-військових комбінаціях Франції куди важніший для неї союзник, котрий займає 1/6 частину земської кулі та має 170 міліонів населення, ніж союзник, котрий має всього 30 міліонів населення. Отся велика диспропорція сил між Польщею й Росією й є причиною того, що Франція не могла вдоволитися союзом з Польщею і мусіла заключити союз з СССР. Мусіла заключити — і заключила.

Що до того скорше чи пізніше мусить прийти, про се в „Новій Зорі“ була мова вже давніше. Так нпр. в ч. 5 (603) з 26 січня 1933 р. в статті п. з. Польща—Німеччина—Росія—Франція, обговорюючи брошуру п. Ст. Лося „Міжнароднє положеннє Польщі та Галицькі Українці“, „Нова Зоря“ писала:

„Нелоцінюючи небезпеки, що грозять Польщі зі сторони Німеччини і Росії, п. Лось перецінює за те союз Польщі з Францією. Перецінює його вартість для обох сторін. Бо союз з Францією зовсім не забезпечує Польщу перед підмінуванням її знутра через СССР. А як відомо, підмінована у нутрі держава, навіть найбільша, не представляє в заграничних взаєминах такої вартости, як непідмінована, хочби далеко менша і на око слабша. Перецінює для Франції. Бо союз з Польщею далеко менше забезпечує Францію ніж колись союз з величезною царською Росією. А вразі упадку большевиків і відродження Росії над тим союзом зависне взагалі великий знак запиту“.

Як бачимо, наведене висше скептичне відношення до союзу Франції з Польщею і предсказання віднови союзу Франції з Росією справдилося. Справдилося навіть скорше, ніж се припускала тоді „Нова Зоря“. Бо „Н. Зоря“ припускала віднову союзу з Росією щойно вразі упадку большевиків. А тимчасом той союз існує вже нині, хоч в Росії панують большевики.

Заключуючи союз з СССР, Франція не зірвала тим самим союзу з Польщею. Так, се дійсно так. Та що тепер союз з Польщею має для Франції вже не таке значіння, як перед заключенням союзу з СССР, се для кождого очевидне. А зі зменшенням значіння союзу з Польщею зменшилося в очах Франції також значіння і самої Польщі. Се річ зовсім природна. І навпаки. З заключенням союзу з СССР значіння СССР в очах Франції сильно зросло. Які наслідки може се мати в будучности для Польщі, того не треба широко вияснювати, бо воно ясне.

Здавав собі з того всього справу пок. маршал Пілсудский. Тому, не чекаючи аж формального заключення союзу Франції з СССР, вже по вступних заличаннях Франції до СССР поєднав Польщу з Німеччиною і заключив між Польщею й Німеччиною відповідний договір.

Та союз Польщі з Німеччиною не може бути тривкий. Не може бути тривкий тому, бо між Польщею й Німеччиною є поважні, засадничі точки розходження, які тривкий союз між ними роблять неможливим. Коридор і Поморя, Ґданськ і Щлеск і навіть колиска Польщі — Познанщина, все те життєві питання не тільки для Польщі але і для Німеччини. Без тих прапольських земель Польща булаб з оглядів господарського, державного, національного і т. д. прямо калікою, — без тих земель такою вважає себе також Німеччина, хоч про се тепер не говорить. І Німеччина ніколи не зречеться претенсій до тих земель. Свідчить про се наглядно вся повоєнна політика Німеччини відносно її східних границь.

Правда. Не зважаючи на сказане вище, між Німеччиною й Польщею істнує нині порозуміння і навіть щось в роді союзу. Та се порозуміння чи навіть союз нікого не повинен дезорієнтувати. Бож історія дає аж надто богато доказів вартости т. зв. конюнктуральних союзів між державами, між якими не було природних підстав до союзу, а навпаки були природні підстави до ворожнечі. Найновіший такий доказ се останній „союз“ Італії з Австро-Угорщиною. Як відомо у хвилі, коли рішалося бути чи не бути б. Австро-Угорщини, Італія з довголітної „союзниці“ стала ворогом б. Австро-Угорщини, виповіла їй війну і по її розгромі взяла собі все те, на що перед тим посягала.

Як бачимо, ні Франція, ні тим менше Німеччина не є тривкими союзниками Польщі. Бо Франція вже знов хилиться до Росії, котра є історичним ворогом Польщі. А Німеччина? Про Німеччину говорять аж надто вимовно ті західні прапольські землі, на котрих нині нема вже з Польщі і сліду...

Отже деж Польща має шукати собі союзів і союзників? — запитає хтось.

Відповідь на се питання є і то одинока: Польща повинна шукати собі союзів і союзників передовсім там, де ті союзи і союзники булиб природні.

Та що таке природний союз і природні союзники?

Природний союз і природні союзники є там, де: 1) нема засадничих суперечностей і 2) є засадничі і тривкі спільні інтереси.

Коли з такого становища поглянемо на справу евентуальних союзників Польщі, то найкращий союзник, якого вона може мати, се — Україна. Бо Україна не має з Польщею засадничих суперечностей, а зате має з нею засадничі і тривкі спільні інтереси.

Пригляньмося сим твердженням.

Отже що торкається першого твердження, то се твердження спирається передовсім на цілій історії України. Як свідчить та історія, Україна ніколи не загрожувала не тільки істнуванню Польщі, як цілости, але навіть поодиноким корінно - польським землям. Бо експанзія України йшла та йде з заходу на схід, а не навпаки. І коли Польща таксамо не буде загрожувати Україні як цілости чи її поодиноким корінно - українським землям, то засадничих суперечностей між Україною й Польщею ніколи не буде.

Щож торкається спільних інтересів України з Польщею, то головний такий спільний інтерес се взаїмна оборона України і Польщі перед — Росією.

Отсе ті рації, які кажуть Польщі шукати союзу і союзника передовсім — на Україні.

На жаль, серед польської суспільности є сили, котрі роблять все, щоб підірвати навіть можливість розвитку української нації. Коли та робота довше потриває, то наслідки її предвидіти легко. Про ті наслідки говорив уже Наполеон Великий, кажучи, що ціла Европа може стати козацька. А се значить, що кости можуть поломити не лише нам. Та при тім не можна забувати, що козаки, перед котрими дрожала Европа, були в порівнанню з нинішними большевиками люди культурні і до морального розвитку здібні. А большевики се заперечення всякої культури і моралі. Значить: се руїна Европи.

Українська справа і польська молодь

У Львові в домівці Легіону Млодих при вул. Пекарській 13 відбувся недавно відчит редактора „Зриву“, п. Ярослава Жаби. Приявних було около 60 студентів і 5 студенток, з того около 10 Українців.

Прелєґент заявив на вступі, що не буде займатися статистикою, бо ріжні подають ріжні цифри. Також не буде розбирати ріжниці між словами „руський“ і „український“. Від яких 20 літ місцеве населення в Галичині називає себе українським. За ту назву потрафило навіть понести жертву. Є група, що називається Русинами, але ся група слабне, вона підліша, („подлєйша“) рекрутується з менше вартісних елєментів. Крім того є ще етнографічні скуплення, відрубні від себе. На чім полягає українська справа в Польщі? — Існує численне населення, національно сильно освідомлене, відрубне від польського народу. Тут ділає ряд моментів. Перший момент історичний. Українська справа була тісно звязана з суспільною справою. В давній Польщі руський шляхтич польщився, польський хлоп русифікувався. Польськість була синонімом панства, руськість — хлопства. Поляк був паном, Русин був хлопом. З Хмельницьким йшли також польські хлопи.

Другий момент — се 2 видання Українців в Польщі: з австрійської займанщини і з російської. Українці з рос. займанщини в більшости поставилися позитивно до польської держави. На Волині вибрали 8 Українців послами до сойму. Вони належать до ББ. Се не шуї, котрі йшли до жолоба. В Галичині Українці ставляться більше негативно до польської держави. Тут є справа сокальського кордону.

Третий момент: Українці в Польщі не мешкають компактною масою (?). На східних окраїнах є мозаїка. До того ще долучаються психічні моменти, справа пролитої крови. Кресові Поляки мають почуття висшости над Українцями, котрих уважають хамами. Про українську літературу панує між Поляками переконання, що в І добі нічого не було, в ІІ нічого нема, в ІІІ добі нічого не буде. Поляки перечать вартість культури Українців.

Серед Поляків є 3 програми щодо Українців: 1) ендецька, національної асиміляції. Грабский виложив свою програму в книжці „Паньство народове“. Він порівнує Українців з дикими людьми і радить поводитися з ними по кольоніяльному. (Цікаво, що не сконфісковано такої підбурюючої й нікчемної писанини. — Ред. „Нов. Зорі“). В орґані молодих ендеків „Млодзі“ поставлено українську справу так: „Злапаць бика за роги“. Ендеки забули про власне минуле. Тимчасом Українці се природні союзники Польщі. 2) ППС висунула проект автономії з краєвим соймом і правительством. Одначе українській масі не йде про те, щоб вибирати послів до краєвого сойму, тільке про економічне піднесення. — 3) Державна асиміляція. Та програма має 2 форми: а) максимальну, міжнародну, створення Великої України т. зн. створити в будуччині українську державу над Дніпром, а Українців в Польщі засимілювати під оглядом державним, і б) мінімальну, внутрішну. Ми за тою внутрішною програмою. То значить не хочемо, щоб Польща мішалася в справи Вел. України.

Важна справа психіки, справа „хама“. Ми не маємо впливу на шкільництво. Одначе йде зміна на лучше. Досі ще 3/4 Поляків не позисканих для державної асиміляції. Наперед треба переробити психіку в Легіоні Млодих. Треба: 1) Переробити психіку в своїх орґанізаціях молоді, 2) переробити психіку польської суспільности, 3) розмовляти з Українцями, 4) співпрацювати з Українцями.

Перед нами стоїть отверте питання, як розвязати українську справу в державі зорґанізованої праці. Важна справа кооперації. Українська кооперація без помочи держави розвинулася величаво своїми силами. Треба щоб і польська кооперація розвинулася також таксамо. На кооп. полі потрібна співпраця. Члени Легіону Млодих повинні навязати зносини з українською молодю. — Вкінці прелєґент відчитав з „Бюлєтину Поль. Укр.“ ряд місць, слова пок. марш. Пілсудського до Українців, про участь Українців в похоронах Маршала і т. д.

В дискусії перший забрав слово ендек студ. Подґурский. Він заявив, що знає село. Голуфка і Перацкого вбили за працю над державною асиміляцією Українців. Українців держать: Церква, хори, „Просвіти“, газети, школи. Єпископ Хомишин каже (?) хрестити польських дітей на руське. В Галичині винародовилося 1,500.000 Поляків. Польська асиміляція є тільки коло Львова. Позатим всюди йде русифікація. На селі брак безпеки. Поляки бояться Українців. В Чижикові під Львовом українські боївки розігнали польську забаву, один Поляк дістав 27 ран ножем. В Гаях вибили шиби в поль. кооперативі. Українці нас асимілюють. Особливо їх священики. Винно тут польське сафандульство. Треба розпарцелювати фільварки і посадити 100.000 польських селян на „кресах“. Дідичам можнаб віддати за те державні ліси, котрі і так не приносять доходу. Поляки кокетують Українців. Ми скорше договоримося з Росією.

Один з Легіону Млодих: Шовіністи шкодять з обох сторін. Треба змінити себе, щоби других змінити. В Бережанах члени „Стшельца“ підхмелені пішли в ночи на цвинтар і викопали хрести січових стрільців. Національна асиміляція не вдалася. Ендецький ще тоді „Курієр Львовскі“ писав в числі з 30 VI 1930 за потребою пацифікації, а в числі з 29 VIII 1930 осудив пацифікацію! Ми залишили Українців самих собі. Коли ще в 1926 українська преса ставилася до Польщі ненависно, то в 1935 р. ставиться обєктивно. Вдаряє величезна зміна. Причинився до того союз Польщі з Німеччиною. Особливо знаменне становище української преси після смерти марш. Пілсудского, хочби спомини д-ра Федака. Завсіди побідник повинен перший приступити до побідженого, а не навпаки.

Прелєґент відповів коротко на деякі заміти. Він заявив, що говорив про Українців в Галичині а не на Великій Україні. Українці знаменито зорґанізовані. Треба перебудувати господарський устрій Польщі. Польські острівці в Галичині не розвяжуть української справи. „Модус вівенді“ повинен вийти від суспільности а не від правительства. Оглядатися на адміністрацію лише шкодить. Ми хочемо підійти до Українців.

Один старший ґість (мабуть ендек): Хто має підійти, люди з села чи з міста? Думаю, що люди на селі, бо в місті мало Українців. Тільки на малій території Галичини є національна мозаїка. Та переважно се компактна територія з українським населенням. Тільки денеде є польські оази. Деякі Українці хочуть з нами говорити, але їх слова облудні. — Студ. Подгурский (ендек): Треба закладати для дітей в кождім селі на окраїнах літні півкольонії та возити дітей до Варшави, Кракова, щоб побачили Польщу. — Один з Легіону Млодих: А там назвуть їх хамами! (Веселість). Один студент: Найбільше шкодить нам українське духовенство! — Вкінці прелєґент зібрав висліди дискусії. Трагізм є в оцінці дійсности. Коли два молоді Поляки (пілсудчик і ендек) поїдуть на українське село, то вони винесуть ріжні враження. Треба нам спільно оцінювати дійсність. Треба підходити до Українців зі словами: Gloria victis. (Слава побідженим).

На тім скінчилися сі цікаві сходини. Українці не забирали голосу. Може тому, що з огляду на пізну пору й обмежений час для промовців (5 мінут) годі було вияснити молодим Полякам богато хибних та на жаль принятих вже між Поляками поглядів про українську справу. Для нас важне те, що польська молодь думає над розвязкою української справи. Се повинно довести з часом до опрацювання конкретного польського пляну полагодження української справи в Польщі. Така дискусія серед молодого покоління Поляків свідчить у всякому разі, що се покоління думаюче. Та не знати, чи дійшовши до влади спроможеться воно на велику силу волі, потрібну до позитивного залагодження української справи. Коли не спроможеться, то очевидно може бути дуже зле не лише з нами але і з ними.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

З релігійного життя Бучача. (Мар. Тов. Пань. Реколєкції. Марійська Академія). В жовтні мин. р. по кільканацятьлітній перерві знов віджило Марійське Товариство Пань в Бучачі та розвинуло велику діяльність так над звершенням душ своїх членок як і на діяльність зовнішну, особливо на харитативнім полі. Кождого місяця слухають членки духовної конференції, що її голосить провідник о. М. Марисюк ЧСВВ. Кождої другої неділі місяця мають спільну Службу Божу, приступають часто до св. Тайн і беруть спільну участь у всіх важніших церковних торжествах. — На харитативнім полі Мар. Пані звернули особлившу увагу на бідну дітвору. На св. Николая обдарували кільканацять дітей теплим одягом, на Богоявлення урядили ялинку для поверх 60 найбідніших дітей, на Вознесення обдарували коло 20 дітей новими одягами з нагоди їх першого св. Причастя, яке відбулося дуже торжественно в церкві ОО. Василіян й урядили для всіх дітей в числі 40 спільне снідання і спільну світлину. Крім того Мар. Тов. Пань при помочі деяких членів з конґреґації міщан і дівчат подбало за паску для убогих Бучача. Місцевий староста вділив також допомоги на ту ціль. Обдаровано загалом 103 родини й тим дано їм спромогу відсвяткувати належно найбільше християнське свято. — У великім пості відбулися в Бучачі в церкві ОО. Василіян дві серії реколєкцій, одна для загалу вірних (пров. о. В. Байрак ЧСВВ), друга для мужеської інтеліґенції (пров. о. М. Марисюк ЧСВВ). Ті реколєкції причинилися значно до скріплення реліґійного життя в місті. — З початком червня ц. р. відбулися дві Марійські Академії. Першу 2 червня урядила Мар. Дружина Дівчат при помочі Мар. Тов. Пань. Академія відбулася на церковнім подвірю. На перше місце вибилися хоральні співи під дир. о. М. Дирди ЧСВВ. Особливо гарно випала пісня „Пречистая Діво Мати“ М. Лисенка в супроводі орхестри. Святочну промову виголосив о. М. Марисюк ЧСВВ, реферат п. з. Культ Матери Божої на Україні п. Слюзарева, голова Мар. Тов. Пань. — При тутешній державній ґімназії істнує Марійська Дружина Учеників і Учениць, якої провідником є о. Терешкун, ґімн. катехит. Та Дружина також віддала честь своїй небесній Покровительці святочною Академією, яку урядила в ґімн. авлі в четвер 6. VI. (Вознесення). Академія випала дуже вдачно. Особливо прегарно говорив учень П. Ґанджалас на тему: Нащо потрібні Мар. Дружини серед шкільної молоді? Всі вокальні й музичні точки випали бездоганно. Особливо звернула на себе увагу молода піяністка уч. О. Копистянська. Вона має справжний музичний талант, який оказав теж молодий скрипак. М. Спротинський. На Академії було учительство з директором ґімназії, майже вся місцева укр. інтеліґенція і деякі міщани.

Очевидець.

ОГЛЯД ПРЕСИ

„Треба визволити Гуцульщину
зпід українських впливів"

„За Апостольську Адміністрацію для Гуцульщини".

Станиславівський кореспондент краківського „Іл. Курєра Цодзенного" п. К. М. помістив в ч. 161 „ІКЦ" передовицю під такими заголовками. Містимо її суттєву часть на те, щоб наші читачі знали, в якім напрямі має дехто охоту здійснювати „проєкт на зніщене Русі":

...Гуцули, як се виказують дотеперішні наукові досліди — се своєрідний елемент, що не має в кождім разі нічого (!) спільного (!) з руськими племенами, коли мова про походження. Бо гуцульське племя ріжниться від них під богатьома оглядами, хоч Гуцули вже довгі літа жиють в безпосереднім сусідстві з руським населенням, котрого впливам підлягають. Ті впливи зазначуються в присвоєній (!) Гуцулами руській мові, хоч зі збереженням богатьох питомих познак, що виявляються в ріжноманітних звуках; своєрідність Гуцулів зазначується також особливо в назвах рік, місцевостей і назвищах та богатьох звичаях і релігійних обрядах, взагалі незнаних руському населенню. Крім мови спільноту Гуцулів з Русинами становить грекокатолицька релігія. Етнічна окремішність, що вказує частинно на ромунське, частинно на аварсько-мадярське походження Гуцулів, котрі мабуть як підбитий нарід скрилися перед століттями в своїй утечі перед наїздником в ліси і гори Карпат, — домагається, щоб тепер, в добі відокремлювання гуцульського населення зпід шкідливих господарських українських впливів, вилучити (!) Гуцульщину також зпід безпосередних впливів українського духовенства, котре як пересякнене націоналізмом, впоюваним в душі молодих парохів ще в духовних семинаріях, використовує свій духовний одяг, проповідницю і взагалі впливи для цілей шкідливої (?) й ворожої (?) для держави (?) скрайно (?) націоналістичної (?) української аґітації (?)...

...Вилучення Гуцульщини зпід впливів українського духовенства домагається польська рація стану. Подібно як на Лемківщині завдяки окремішности племени Лемків, відокремлено їх від гр.-кат. епархії в Перемишлі, покликуючи до життя нову, самостійну, без шкідливих впливів українського націоналізму центральну станицю в виді т. зв. Апостольської Адміністрації Лемківщини — подібним загальним бажанням (чиїм?) є створення на той зразок ідентичної самостійної церковної станиці як Адміністрації Гуцульщини, до котрої належалоб гуцульське населення, вилучене передтим зпід юрисдикції гр. кат. станиславівської епархії (!). Ся адміністрація повинна обіймати теперішні деканати: надвірнянський, коломийський, косівський, снятинський і пістинський, до котрих требаб ще долучити богородчанський деканат, що тісно вяжеться з Гуцульщиною. Всі ті деканати мають разом 129 парохій. Треба притім згадати, що на около 100 гуцульських парохій правительство є колятором в 49 парохіях. Умовини створення окремої Апостольської Адміністрації й навіть самостійного епископства на Гуцульщині щонайменше такі, як були на Лемківщині.

Того відокремлення гуцульського населення, приязно наставленого й уложеного до держави, домагаються поважно польські державні згляди, котрі мають повне право жадати від греко-катол. клиру не — як тепер діється на денним порядку — підземної протидержавної аґітації, але більше навіть як рівнодушности, бо активної льояльности супроти держави, спокійної праці для добра держави і суспільности, праці, котра змірялаб до уложення згідних відносин між населенням, а не постійного цькування і ятрення меншинного населення проти всего, що польське. (Деж докази на те все? — Ред. „Н. З."). Ті ціли дадуться осягнути на Гуцульщині тільки тоді, коли буде створена окрема церковна Адміністрація тої области краю, котра не підлягалаб зарядженням і впливам гр.-катол. епископів, в котрих виступають дуже виразно під покришкою мнимого проурядового становища елементи скрайно націоналістичні та протипольські. (Деж хочби оден доказ? — Ред. „Н. З."). Здійснення того заміру се конечність теперішної хвилі. Таж іще тепер можна богато зробити на Гупульщині. — К. М.

Примітка ред. „Нов. Зорі": І такі статті „пускається" про Станиславівську Дієцезію ще при житті того її Владики, котрий на старости літ своїх і в часі коли крайний націоналізм був у найвисшій силі ангажувався своїм чесним іменем і наражував своє життя во імя наладнання добрих взаємин між українським народом і польською державою! Клевета і глупота се зміст таких статтей. Свого часу домагалися поділу Перемиської Дієцезії тому, бо там ширилося православіє. А що в Станиславівській Дієцезії православія поширити не можна бодай до сеї пори, отже поділу її домагаються з тої „величавої" причини, що перед дуже давними віками, коли ще на світі не було ні Руси ні Польщі переходили через сю землю — Авари... І „вчений" К. М., котрий сам під тими ідіотизмами навіть підписатися стидається, каже, що наші Гуцули то власне від тих Аварів походять і тому треба їх відділити зі Станиславівської Дієцезії... На те з такою самою науковою точністю можна замітити, що ті Авари сиділи також в половині римо-католицької, Краківської Дієцезії, отже требаб і з неї зробити „аварську адміністратуру". А щодо тих частин Гуцулів, котрі мнимо походять від Мадярів і Ромунів, то деж льоґіка, щоб і їм не зробити уступки і не звернути їх кому випадалоб? Атже аварська льоґіка й тут також повинна бути заспокоєна. Мимоходом замітимо, що літописець Нестор, котрий трохи більше знав про Аварів ніж „Учений" з Куріерка, пише виразно, що вони були величезні болвани і що їх вибили до ноги так, що „не остася ні один обрин, іміже ність племени ні наслідства" (з виїмком може автора наведеної статті). Наші Гуцули зовсім на болванів не похожі, а навпаки, се племя інтелігентне. Та річ ясна, не про Аварів ходить Аварам з „Куріерка". Вони тільки вдають ще більше нерозумних ніж вони в дійсности є. Бо що вони нерозумні, то хіба ясно свідчать про те такі статті, писані в часі абсолютної непевности, коли зелізничі лінії на гвалт опоясують польську державу (якраз з поспіхом лучать большевицькі зелізниці з ромунськими і чехословацькими) і коли ніякий розумний чоловік не буде викликати занепокоєння серед населення власної держави. Цікаво, що такими шкідниками не займеться правительство держави, котрій вони приносять шкоди, яких навіть предвидіти не дається. До того всего всі такі зроджені в злобі експерименти напевно не вдаються, як про се свідчать сотками літ переводжені анальоґічні досвіди.

Безробіття і вибір звання

„Курєр Поранни" в ч. 157 помістив отсю статейку: Кождий хто сьогодня має довершити вибору звання, мусить брати під увагу не лише власні уподобання й аспірації, але також мусить собі докладно здавати справу з того, які ділянки праці вже в нас перелюднені і не дають можности праці. Треба знати, яких фахів треба оминати й чому. Се конечна передумова охоронити себе перед прикрими розчаруваннями і болючими досвідами на власній скірі. Вистарчить кинути оком на статистичні дані, щоб переконатися, що істнують дві категорії безробітних. Перша — се люди не приготовані до праці тому, що не мають ніякого знання або мають тільки загальне знання, коли життя вимагає спеціялізації та професійної фаховости. Друга категорія — се люди, що мають навіть скінчені висші студії, але в таких напрямах, які в нинішних умовинах дають малі шанси поводження або також перетяжені тому, що найбільше людей горнулося до них. Найлучший приклад тут правниче приготування, що не отвирає нині вступу ні до адвокатури, ні до найбільш популярної урядничої карієри, бо ті фахи переповнені надмірним допливом людей, що ходять втертими стежками. — Тимчасом в нас є широкі ділянки праці, до котрої вже вистане фахове приготування середного степеня. Маємо на думці торговлю, котрої невистарчаючий розвиток і відносно низький рівень вказують, що в тім власне напрямі є богато в нас до зроблення для кваліфікованих — тому що досі замало їх працювало в торговлі. Коли в Англії 12,8% всего населення працює в торговлі, в Швайцарії 11,2%, в Німеччині 10,5%, — то в Польщі тільки 3,7%. Треба додати, що по приблизним обчисленням господарське життя потребує щорічно допливу около 14.000 молодих торговельних працівників (3.5% стану затруднення, що виносить около 400.000 осіб). Значну їх часть повинні достарчити середні торговельні школи. Одначе загальне число їх абсольвентів і абсольвентів торговельних ліцеїв виносило в останніх роках всего около 4.500 осіб річно. З того випливає виразна вказівка для тих всіх, що сьогодня — по скінченні вселюдних шкіл — застановляються над вибором дальшого напряму науки, який давби їм можність знайти заробкову працю. Від нового шкільного року відкривають 3—4 літні купецькі ґімназії. Їх скінчення, хоч се тільки середні школи, вже дає засіб знання, вистарчаючий для одержання праці. А тому, що ті ґімназії зрівнані в правах з загальнообразуючими, вони дають також можність продовжувати науку в торговельних ліцеях. — Здається, що се найбільше практичний і властивий шлях. — М. К.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

о. СТЕПАН ВАПРОВИЧ

Про Аргентину
й тамошню українську еміґрацію.*)

В 1924 р. був поміщений фейлетон п. Д-ра Назарука в одному галицькому часописі про руїнницьку роботу протестантських сект між укр. еміґрацією в Канаді. Вини в цьому дошукується п. Назарук в гр.-кат. церковних кругах, бо — каже — ішов народ за море, а не йшли за ним свої священики. Тому заопікувалися тою масою укр. еміґрантів „пріечери" ріжних протестантських сект і зробили їх сектантами.

Тоді був я питомцем укр. кат. семинарії в Станиславові. Згаданий фейлетон зродив у мені охоту йти за море до таких еміґрантів. До того причинилося вихования в семинарії, де в нас богословів, впоювали порив до посвяти себе для других. Однак в семинарії в першій мірі треба було вчитися до кольоквій та до іспитів, а мрії про місіонарський стан ішли покищо на дальший плян.

В 1926 р. розійшлася сумна вістка, що в Аргентині помер одинокий укр. католицький священик о. Сенишин. Вийшов тоді й поклик Ексц. Преосв. Григорія Хомишина — голоситися до Аргентини. Тоді був я адміністратором парохії Ценява, близько Коломиї. В Коломиїж був тоді сотрудником о. Ст. Турчин. Ми оба зговорилися і сейчас зголосилися їхати до Аргентини.

В маю 1927 р. повідомлено нас з Епископського Ординаріяту, що наші грамоти з Риму вже готові в Станиславові. Зібрали ми книжки та найпотрібніші річи і в серпні 1927 виїхали з Европи до далекої Аргентини.

Не описую нашої подорожі та вражінь з неї, бо се забралоб забогато місця. І не се моя ціль. Ціллю сих рядків є поінформувати Українців про Аргентину й тамошню українську еміґрацію.

На місце призначення прибули ми 17 вересня 1927 р. до місточка Апостолес у території Місіонес.

Республика Аргентина займає тепер 2,800.000 км², т. зн. вона 4 рази більша від передвоєнної Австро - Угорщини (676.000 км²). Аргентина ділиться на провінції й території. Ріжниця між обома та, що провінціями правлять більше автономно, а територіями править центральний аргентинський уряд через ґубернаторів, іменованих президентом держави.

Підсоння. Нераз наші люди, нерідко інтеліґентніші, питають про горяч і клімат Аргентини так, начеб Аргентина була така як Галичина або й менша. Тимчасом Аргентина то величезний простір землі. Тому не можна говорити про один клімат у цілій аргентинській державі, котра тягнеться від 22 до 54½ степеня полудневої ширини. Значить Аргентина має й таку землю, що висунена від рівника дальше як наш Львів, котрий лежить на 50°. Є сторони положені над самим морем, а є й 1000 км. від океану, заслонені від моря горами. Отже в Аргентині є підсоння горяче, умірковане й майже холодне, є морське є й континентальне.

*) Отсі спомини Впр. о. С. Вапровича, писані з правдивим талантом оповідача, дуже поручаємо молодим, нежонатим священикам, котрі мають змогу посвятитися місійній праці між нашим народом в далеких краях. Місіонарі інших народів витревало вчаться мов ріжних диких племен і їдуть працювати між зовсім чужими людьми. Аж таких великих трудностей нема в місійній праці між нашим народом, хоч очевидно не легка й ся праця. — Ред. „Н. Зорі".

[1]) Довга Аргентина 3.600 км. від півночи на полудне.

Збори Центросоюзу

Дня 10 червня с. р. відбулися у Львові 34 Звичайні Загальні Збори української кооперативної централі „Центросоюзу". Участь членів була висока. Учасники переважно інтелігенти, директори Повітових Союзів Кооператив. В першім ряді сеніор українського кооперативного руху президент Д-р Кость Левицький і інші заслужені кооператори. На кількадесять делеґатів один священик, ні одної жінки. Збори відкрив з більше як годинним опізненням голова Надзірної Ради Центросоюзу дир. О. Луцький і покликав на секретаря дир. Семянчука зі Станиславова. Дир. Луцький зазначив м. ін., що Центросоюз обеднує 1867 сільських кооператив для загального збуту і закупу і 28 Повітових Союзів Кооператив. Торги в Окружних Союзах виносили річно кільканацять міліонів злотих. Центросоюз пливе тепер по дуже бурливому морю. Та провід Центросоюзу вірить, що прийдуть кращі часи завдяки солідности кооператорів. Відтак промовець привитав сеніора української кооперації през. Д-ра К. Левицького. Присутні довго оплескували сивоголового кооператора. Зчерги дир. Луцький привитав інших заслужених кооператорів, представників українських господарських централь і представників української преси (були представники: Нової Зорі, Діла, Нового Часу і Господарсько-Кооперативного Часопису). Верифікацію протоколу з попередних Заг. Зборів передано президії. Тому що докладний звіт з діяльности Центросоюзу за 1934 р. подано в печатанім звіті, дир. Мартюк дав лише коротку аналізу білянсу. Центросоюз має замороженых 347.060.35 зл. в движимостях і недвижимостях. Недвижимости: 2 камениці у Львові, забудована площа за кульпарківською рогачкою у Львові, незабудована площа в Коломиї. Повітові Союзи Кооператив винні за товари 627.342.44 зл. Векслів в обігу є на 597.488 зл. Заграничні зобовязання виносять 204.150.86 зл. Власні фонди Центросоюзу виносять 358.379.19 зл. Амортизація движимостей і недвижимостей 68.458.27 зл. Зобовязання Центросоюза виносять 956.029.15 зл. В тім є м. ін. 18.000 зл. емеритальний фонд службовиків. Загальний оборот за 1934 р. виносив 27,845.544.50 зл. Кошти завідування за 1934 р. 181.377 зл. В тім платні службовиків 102.263 зл., суспільні обезпечення 27.214 зл. Добродійні датки 1.530.84 зл. Платня дирекції Центросоюзу за 1934 р. 12.103 зл. В Центросоюзі працює 43 урядників і 22 фізичних робітників. Д-р Франц Свістель відчитав звіт Контрольного Комітету Загальних Зборів. Комітет провірив всі ділянки праці Центросоюзу. Всі позиції згідні. Книговодство ведене правильно. Службовики відповідають своїм завданням. Обороти зростають. Замороження капіталів поважно зменшилося. Сільсько-господарський відділ досі нерентовний. Треба звернути увагу на внутрішний ринок. Білянсова надвишка виносить 9.687.74 зл. Треба господарити обережно і скріпити контролю. Д-р Свістель поставив внесення на затвердження рахунків: білянсу, зисків та страт і уділити абсолюторію дирекції й Надзірній Раді. — На внесення п. Воробця вибрано комісію матку. До комісії матки вибрано Д-ра Безпалька (Золочів), дир. Поритка (Рогатин), дир. Берлада (Коломия), дир. Дуткевича (Борщів) і дир. Миговича (Стрий). — Потому інсп. Ольховий відчитав звіт з ревізії, котру він перевів в Центросоюзі іменем Рев. Союзу Українських Кооператив. Звіт докладний і довгий. Загальний вислід праці Центросоюзу вповні вдоволяючий. — В часі відчитування сего звіту на салі говорили. Увага слухачів мінімальна. — Предсідник Зборів дир. О. Луцький відчитав поревізійне письмо Президії Ради Ревізійного Союзу Українських Кооператив. В тім письмі Президія Ради РСУК висловила признання Центросоюзови за його торговельну діяльність. Після того була дискусія, в котрій промовляло 5 бесідників. — Дир. Дорота з Жовкви запитував, чому два відділи Центросоюзу нерентовні. На милі зависокий процент обтяження! За богато грошей заморожено в запротестованих векслях. — Новосельський (Дрогобич) питався, як перевалютовано т. зв. промислову позичку. Кооперативи дали по 10 долярів. Всім кооперативам, що в тяжкому положенні треба звернути ту позичку. — (К. б.).

Засів і врожай

Хто хоче користати з привілеїв, не може легковажити обовязків. Хто хоче користати з урожаю, не може занедбати засіву.

В грі на Державній Льотерії засів то купно льосу. Хто не засіє, той не збере. Хто не заосмотриться в льос, той очевидно не виграє. Вигране то збір. Сей врожай в першій клясі, котрої тягнення зачинається 19 червня, виглядає дуже принадно, бо вона передбачує 13.000 виграних, між якими є такі як: 100.000 зл., 50.000 зл., 20.000 зл. і т. д.

Та крім звичайного збору в чотирох клясах, в 33-тій Льотерії є ще одно додаткове жниво. А саме для тих, котрі не виграють в ніодній з чотирох кляс, Ґенеральна Дирекція Державної Льотерії уряджує безплатне тягнення дня 20 грудня „на ялинку". Для участи в тім тягненню не треба буде купувати нового льосу. Виграні в ім будуть виплачувані за показанням льосу IV-тої кляси, отже по скінченні тягнення треба добре зберегти льос, котрий ще не виграв. Виграних на ялинку є 1.617 на суму 370 тисяч зол.

Отже кого заведуть перші жнива, нехай має надію, що для него дозріє врожай підчас слідуючих жнив.

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС" ЛЬВІВ 15. ВЛ П. ДУРБАК СИНИ

Релігійні комуністи

Московська „Правда" з 4 червня пише: Релігія ще держить в сильних обіймах деякі верстви працюючих. Є члени партії, котрі ще не зовсім розпращалися з тим диким (!) „предразсудком". Ось напр. комуністови Аксенову помер кревний. Жінка Аксенова пішла до священика, щоб відправив панахиду. Священик відмовився йти до родини комуніста без його дозволу. Та зараз потому на столі священика лежала записка Аксенова: „Батюшка, прошу відправити панахиду". — Релиґійний комуніст Аксенов не одинокий. В сосновськім районі Нижегородського краю є богато подібних до нього. Одна з партійних орґанізацій того району хотіла притягнути до відповідальности комуніста за те, що хрестив дитину в церкві. Та ніхто з комуністів не піддержав того внеску, бо як вияснилося, кождий з них в тім або іншім виді виконує релиґійні практики. — З того ясно, що рос. нарід навіть під найстрашнішим гнетом не стратив глуздів і шанує релиґію. Тому можна припускати, що видобудеться з біди.

Ген. Вейган про французьку армію

На конґресі Національного Союзу Офіцирів Резерви в м. Рабат у Франції ґен. Вейґан виголосив велику промову. Він заявив м. ін., що неслушно і несправедливо говорять начеб то французька армія маловартна і нездібна до оборони Франції. Треба сказати правду, що мимо трудноців французька армія знаменита. Її провід стоїть на найвисшім уровені, кадри відповідно удосконалені досвідом. Її виекві́пування, себто технічні знаряди відповідають найвисшому технічному поступові. Вкінці моральний рівень армії такий високий, як ідеал, котрий її провадить. Все те треба сказати, бо то правда. При кінці промови ґенерал Вейґан вказав на конечність реформи вихования французької молоді, щоб її підготовити до будучого обовязку військової служби.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Ґродзіцких 2. І. п.

Рістня. — Просторі лани дуже родючої землі се скарби Арґентини. Там випасаються міліони рогатої худоби, овець і коней ріжних пород. Велика часть держави засіяна пшеницею. Се чорнозем провінцій Буенос Айрес, Санта Фи, Ентре Ріос, часть провінції Кордоба й невелика часть Коррієнтес. Головний експорт Арґентини — пшениця, також мясо, вироблюване й морожене великими компаніями світової слави, як Свіфт, Ароноур й ін.

З овочів у північній (горячій) части найкраще удаються помаранчі й цитрини, також ананаси, банани й у невеликій скількости виноград. Морелі, звані дуразнос, удаються також гарно та ще краще в холоднішій частині. Яблока, грушки й виноград найкращі в провінціях Мендоза, Сан Хуан і Ріо Ниґра. Найкращі вина достарчають для цілої держави Мендоза і Сан Хуан, а спеціяльність провінції Ріо Ниґро — шляхотні яблока і грушки.

Велику рубрику в вивозі за границю становить бавовна, що вдається найкраще в території Чако. Се майже виключний продукт сеї части Арґентини.

Загально в цілій Арґентині управляють кукурудзу, що в лісистих околицях горячішої частини доходить до 4-ох метрів висоти й більше. Кукурудза се там головний корм для коней, безрог і курей, нерідко й коров. Часто й люди живляться кукурудзяним хлібом, головно в горячих околицях. Однак найголовніша пожива в цілій Арґентині — мясо. І національною арґентинською стравою є мясо, спечене на вільному вогні, вбите на рожен. — Зветься воно асадо.[2]) Здорова се пожива й приймають її всі народи, що тепер замешкують Арґентину — Европейці, Азійці й Американці.

По думці лікарів мясо в горячі часи тяжко стравне тай навіть шкідливе на шлунок. А в арґентинських найгорячіших частинах становить воно часто одиноку страву. На це Господь Бог сотворив ростину, котра помагає шлункові травити. Се рід чаю, званий в Арґентині „зерба мате". Того деревця є в території Місіонес великі плянтації (в числі понад 30 міліонів деревець).

Копалень в Арґентині нема ще богато, хоч інжиніри обіцюють видобувати велику скількість ріжних мінералів. Найважніша там нафта, бо дуже причиняється до влекшення комунікації. Бензина коштує в Арґентині менше як половину ціни бензини в Польщі. Великі державні копальні в Комодоро Рівадавія зробили те, що всі заграничні компанії мусіли значно знизити ціну своєї бензини 1931 р.

Ріки. Ціла Арґентина порізана меншими й більшими ріками, котрих береги вкриті деревами наче віночками. Є дві ріки, що належать до найбільших рік світа. Се великий, одначе несплавний Уруґвай, що творить майже всю границю між Арґентиною та Бразилією й Арґентиною й Уруґваєм (державою). Друга велика ріка, богата в воду і сплавна майже до свого жерела се Парана (наголос на останнім складі). Вона має часом поверх 25 м. глибини. На границі арґентинсько - бразилійсько - параґвайській вливається досить велика ріка Іґвасу (наголос як висше). Він творить найбільший на світі водопад. До недавна в ґеоґрафії подавали Ніяґару за найбільший водопад світа. Тепер вже Іґвасу. Є ще й інші значні ріки, котрих тут не згадую з браку місця. (Д. б.).

[2]) Azado.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Талант без християнського світогляду

Дав обмежений символ великого.

Улас Самчук. **Марія.** Хроніка одного життя. Львів 1934. „Українська Бібліотека“ ч. 24. Обгортка Роберта Лісовського. Стор. 144, форм. 13 × 18 цм. Ціна 95 гр.

Для пізнання творчости Самчука слід пізнати хронольогію його творів. Отже: „Волинь“ ч. І. рр. 1928-1933, „Гори говорять!“ рр. 1932-1933, „Розбита богиня“ 1933, врешті „Марія“ — догадуюся зі змісту і присвяти — повстала мабуть у 1933-1934 рр. Порівнюючи ті твори, бачимо, що всі вони мають національну тенденцію, в усіх є вища провідна думка (виїмок „Розбита богиня“), в усіх богато повторень і подібностей (головно у „Марії“ й „Волині“). І що прикре для нас — не добачуємо в дальшій Самчуковій творчости чогось більшого від створеної досі „Волині“ (ч. І.). Письменник виявив себе на весь ріст у „Волині“ й на тім степені розвитку неначе задержався. І не йде дальше у формі. Сюжети можуть бути у нього нові й дуже цікаві („Гори говорять!“), та форма — оте найбільш сущне „я“ письменника — не розвивається й навіть може гіршає.

Про „Волинь“ писав я вже в „Новій Зорі“ [1]), тому ще раз не буду тут сею книжкою займатися. Розгляну натомісць подрібніше „Марію“. „Марія“ се наче „Волинь“ ч. І. в есенції, доповнена коротко зібраною хронікою дальшого життя героїв. Коли порівняти ті два твори, бачиться, що автор „Марії“ копіює „Волинь“. Перших 80 стор. „Марії“ се неначе есенція „Волині“, тут і там ріжна, коротша і — може через те — краща мовно та стилістично. Нема в „Марії“ тих — частих у Самчука — газетних висловів, порівнання, хоч не такі свіжі й часті, дібрані більше ощадно, але й розважніше поставлені й краще використані. Автор мав лекшу роботу при малій обємом „Марії“, ніж при монументальній „Волині“. І мабуть тому лучше вигладив менчий твір. Щодо словесного одягу — „Марія“ мабуть найкраща з усіх досі виданих книжок Самчука.

Подібностей „Марії“ з „Волинню“ дуже богато: подібні постаті-типи, навіть ідентичні прим. тітка Катерина в обох творах. Те саме замилування до опису діточої душі: оба твори тим зачинаються. Подібні й навіть часом тотожні порівнання, прим. „ліси... горіли незгораємо“ — в обох творах. Герої обох творів подібні до себе також своєю духовою структурою: головна рація їх істнування се здобування землі. Ті діти природи жиють заєдно в якомусь молитовно-побожному настрої у відношенні до землі та рівночасно з тим у них якийсь духовий пасивізм, коли йде про ту землю. Тільки коли в „Волині“ головний представник дітей землі Корній — се мужеський твердий активний тип, то в „Марії“ головна геройка-жінка пасивної вдачі й ціль її може не так у здобуванні землі, як радше в „щасті-повноті істнування“. Коли взяти під увагу характеристичні признаки мужеської й жіночої психіки, то таке поставлення треба назвати вповні правильним.

„Марія“, хроніка одного життя, поділена на три частини: „Молодість Марії“ (9-68 ст.), „Нове життя“ (69-117 ст.) і „Хліба“ (118-144 ст.). У волинському селі виростала сирота Марія. На диво вродлива, любила Корнія, але його взяли в матрози на сім літ. Марію полюбив характерний парубок Гнат і своєю впертою любовю довів її до того, що вона вийшла за нього заміж, з милосердя чи з подиву для його стійної вдачі. Доки були в них діти, Марія держалася Гната й хати. Та діти їм якось не ховалися, а їх смерть наче зломила Марію: вона почала гуляти. Гнатови вдалося проте вирвати Марію з того розгулу й вона знов повернула до порядного життя. Та вернувся Корній з матрозів і Марія — пасивна дочка гонів — не видержала: пішла жити на віру з Корнієм. Гнат — православний — згодився на розвід з Марією й вона одружилася з Корнієм. Добра з природи вдача Марії перемогла матрозькі звичаї Корнія й він під впливом жінки перемінився на чесного господаря (тип, що нагадує Матвія з „Волині“). Почали працею добувати маєток, а й діти росли їм здорово. Та діти не вдалися в батьків; особливо ледачий і злий був їх син Максим: висварившись з батьком, покинув хату й пішов на службу в місто. Прийшла війна, за нею революція. Максим вернувся домів большевиком, викинув родичів з хати, брата віддав у руки ГПУ. Корній не видержав муки дивитися як гине його родина, село, земля, релігія. — З добрячого селянина, що не мав серця вбити пса Сірка навіть для рятунку від голодової смерти, Корній перетворився в страшного суддю: вбив власного сина й сам пішов у світ, сконати в чужині. Залишилася в хаті сама-одна нещасна Марія, спокутувати свої гріхи голодовою смертю (автор пише „голодною смертю“).

„Марія“ присвячена „Матерям, що вмерли голодною смертю на Україні“. Марія — символ України: молодість проведена в грішнім пасивізмі („щастя наше у повноті істнування“ — ст. 76) людини гонів, коротке поправне й будуюче життя і врешті сумний його кінець під большевицьким режімом, наче для експіяції злого початку. „Марія“ символ також української вдачі: отого обожання пасивности природних гонів з поминенням чинника розуму й релігії.[2]) І в тім автор „Марії“ йде за традицією наших дотеперішних письменників-гуманістів.

Як і всім іншим Самчуковим творам, так і „Марії“ прикметна зла будова (архітектоніка) твору. 80 сторінок забирає опис молодости Марії, і се найкраща частина твору. Натомісць великий і часово і дієво шмат дальшого життя Марії (війна, революція, голод, смерть) накреслений уже дуже стенографічно, загально. (Самчук опише ті часи ширше мабуть у 2 і 3 ч. „Волині“). А проте — поезія слова в „Марії“ така, що забуваємо при читанні про злу будову „хроніки“ (подібно, як се було в „Зорі світ заповідають“ Г. Журби) і щиро захоплюємося трагічною постатю Марії.

Свіжа поетичність вислову, прегарні настроєві порівнання, добра коротка характеристика героїв, уміле представлення їх психіки й окружения, і інші подібні прикмети доброго письменника — все те найдемо в „Марії“ Самчука. Для приміру:

„Зійшов місяць, зійшов великий і ясний, зупинився серед неба і дивився на сонне село. Сплять засипані снігом хати. Тихо сплять і дивляться очима, щоб не проспати всеночі“. (Стор. 79).

„Поорали, посіяли, зняли яблука і сливи, викопали буряки, бараболі, порубали капусти. — Корнія забрали в матроси. Вечорами ховалася Марія від людей. Плакали карі очі, марніли з жалю рожеві щічки. Вийде до колодязя тягнути воду, стане на тому місці, де стояла соняшного вечора й виглядає драбиняка. Не стій, дівчино, й не виглядай. Не зведеш на землю сонця і не пересунеш гори. Заглядала нераз у глибокий колодязь — чи не пошукати-б там рятунку? Ні, Маріє, не там.“ (Стор. 24).

„Ввічливо посміхаються старі пророки. У їх міцних жилавих руках каламарі й крилаті пера: Вояьми, людино, — не самим хлібом живою будеш. Пастир великої отари, вівця і вовк, лев і голуб, сонце і посвятна радість додаток до хліба“. (Стор. 134).

Трагічна смерть Марії і то ще може більше трагічна саме через те, що автор освітив її якимсь мнимо потішаючим сонцем. Гине вона серед радісної природи, гине не лише з голоду тіла, але й голоду душі:

„Всі забули її (по)кинули її й потоптали. А сонце таки не забуло. Западало за землю й гори, гарячим сміхом вдарило вікно, найшло Марію, обняло й довго, довго цілувало її сухе, жовте чоло. Вона розплющила великі очі й усміхнулася“.

„На дворі вітер повійнув, похилив дерева, струснув цвіт вишні. Далеку гору вінчало сонце так довго, поки треба було. Марія очі замкнула, але усмішка не встигла злетіти з її уст“.

Постать Марії прикро, може навіть безнадійно трагічна, бо автор не поставив її в одиноко ясній площині християнського релігійного світогляду. Не спромігся сказати, що смерть як дочасна кара за гріхи, хоч і справедлива, проте не безнадійно трагічна, бо се тільки частина експіяції. Не сказав ані не замітив, що життя людини не кінчиться зі смертю, бо людина безсмертна. Не зазначив того Самчук. І власне тому доля Марії така дуже трагічна й настроює читача песимістично.

Правда, автор закликає нас словами Гната-черця:

„Зєднайте волю вашу в єдину снагу, непереможну й неухильну, і виречіть: — кара вам вороги правди! Від нас і нашого Бога кара!“

Та зараз додає:

„Оберніть тільки зір ваш на себе! Благаю! — увіруйте в силу вашу! На чужому полі не шукайте й не питайте того, чого й небо не має...“. (Ст. 144).

Така націоналістична автаркія — навіть у справах віри! — (зовсім неприродна в устах монаха), ніколи не дасть сильних людей, а віра в людину замісць у Бога — завсіди скінчиться трагічно. І годі ставити надію на державність на таких крихких основах як гуманність, нехай і закрашена якоюсь „рідною, насьскою“ релігійністю: в ситі роки буде підїдати її червак лакімства й ледарства, в роки голодні догризе її червак пасивізму й анархії. Виходить: свою тенденцію автор змарнував, бо спер її на вузьких і неправдивих ідеалах.

Німецький фільософ Радемахер у книжці „Релігія й життя“ каже таке: „Завдання літератури — представити життя й людину в її правді“. Та щоби щось представити наглядно, треба не лише предмету, але й субєктивного мірила: світогляду автора. Від того світогляду залежатиме ясність враження, яке читач винесе з твору. Чим ширший світогляд автора, тим більше проблемів може він розяснити, поставити свій твір на певнішій основі.

Отже мушу зробити Самчукови з католицького становища той сам заміт, котрий зробив йому Донцов з націоналістичного: Самчук замало активний. Тільки я до того додам: Самчук не має мірила повного християнського світогляду й через те його міра закоротка для трагічних постатей. Світогляд вітальности й гуманности традиційний у нашому письменстві. Мали його Франко, Коцюбинський, Дмитро Маркович і богато інших письменників. Се світогляд, що ставить цікаві проблеми, та не має на них відповіди. А відомо, що проблема без відповіди не дає вдоволення, отже псує мимо-

---

[1]) В листопаді 1934 р. п. з.: „Конкістадори рідної землі“ (чч. 82 і 84) та ствердив, що „книжка Самчука — правдиве життя, дійсне мистецтво й цінний покажчик життєвого шляху“. Радію, що перша надгорода журі „Т-ва Журналістів і Письменників“, признана Самчукови за сей твір немов потвердила ту мою оцінку, подібно як се сталося було і з моєю оцінкою книжки „Зорі світ заповідають“ Галини Журби. — Ко увеселенію: якийсь А. К. зі Львова, інформуючи одного жидівського журналіста, подав, що твір Самчука — католицький. Видно, що п. А. К. зі Львова „Волині“ не читав, а переглянув мабуть похвальні рецензії в „Новій Зорі“ і „Дзвонах“ та заключив з того, що Самчук — католик...

[2]) Як у „Волині“ так і в „Марії“ автор поставився до релігії досить пасивно-реалістично. Самчукові герої мають переважно всі релігію православну, але вона мало кермує їх життям, бо й сама та релігія більше обрядова, чуттєва, ніж догматично-розумова, напрямна. Вся її напрямна сторінка се щось для вислухання, але не для життя.

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

хіть естетичну насолоду твором мистецтва. Світогляд гуманного віталізму се світогляд немужеський, слабий, безволевий. Доки проблеми письменника обертаються в засязі радости, такий світогляд від біди вистарчить („Волинь”); та всі його недостачі виходять наверх щойно тоді, коли письменник стає віч-на-віч з трагічним („Марія”). На трагічне той світогляд немає вже відповіди. Отже залишаючи автора в непевному, шкодить гармонії його твору, а то — що гірше — нераз зводить письменника на фатальні бездоріжжа „непротивлення злу” в роді Толстого чи іншої туманної теософії.

Нехристіянський світогляд у члена християнського народу се просто втеча перед Богом. А що Бог — абсолют, то куди перед Ним скритися? Адже на кождому кроці письменник мусить стрінутися з Божими слідами й дати на них відповідь. Колиж того не робить, примикає на те очі, то тимсамим фальшує правду людського життя, відходить набік від дійсного завдання літератури.

Самчук представив у „Марії” богато Божих слідів і то представив з талантом визначного письменника. Та показавши ті сліди, не знайшов на них відповіди. Виявив реальний талант в образовій формі. Та не зумів злучити міту з реальним і через те обмежив твір, що міг бути великим, до скромної „хроніки”. Інакше кажучи: якби Самчук міг був перенятн свій реалістичний твір „Марію” ще блисками християнського ідеалізму, тоді той твір, не стративши нічого зі свого тяжкого і правдивого реалізму, бувби набрав легкости і ясної краси. Той сам брак є також у творі Самчука „Волинь”. Одначе там той брак не кидається в очі тому, що „Волинь” се твір монументальний, значить передовсім великий. Отже в нього наш ум і наші почування вживаються й, заки дійдуть до кінця, привикають до його атмосфери. А „Марія” твір менший і тому легко переглядний. І з тої причини в нім, мов у малім гаю, видно все наскрізь.

А р а м і с.

НОВІ ВИДАННЯ

Бібліотека Центрального Василіянського Архіву ч. 1. О. Роман Лукань, ЧСВВ. Василіянські Монастирі в Станиславівській Епархії. Відбитка з „Нової Зорі”. Х. Львів, 1935. ч. 31 (829), 35 (833) і 37 (835). Львів, 1935. Накладом Центрального Василіянського Архіву й Бібліотеки у Львові, вул. Жовківська 36, і п. Ст. 16, формат 145 × 210 мм. — Се одна з тих маленьких праць, що вимагали великого труду. Тому вона заслугує на признання, а бібліотечка того рода на пильне континуування. А. Ч.

Літопис Бойківщини. Записки присвячені дослідам історії, культури й побуту бойківського племени. — Самбір, 1935. Ч. 5. Рік V. Ст. 36, формат 171×246 мм. Світлин 13. — З м і с т: Маркіян Смішко: Вістря чи спис із рунічним написом з Розвадова. Д-р Вол. Кобільник: З археології Бойківщини. Ян Фальковскі: Село Волосате, ліського повіту. Д-р І. Максимчук: Домашня й кухонна посудина в Старім Самборі. о. Р. Лукань ЧСВВ.: Бойківські прізвища й назви. о. Ю. Кміт: Народні „пацьіри”. Мґр. Яр. Рудницький: Кульчичі чи Кільчичі? Др М. Скорик: Походження назви міста Самбора. Місцелянеа. Новинки. о. Ю. Кміт: Словник бойківського говору ч. III. Таблиці I—IX. — Се надзвичайно цінний журнал. Він має велике значіння не лише для археольогії, історії, музейництва і т. п., але також для вироблення патріотизму й звязку між інтелігенцією й народом взагалі. — А. Ч.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ обговорювали виборчі питання з провідником консерватистів князем Янушем Радивилом. Таку вістку приніс „Век Нови” з Варшави.

В КОНСТИТУЦІЙНІЙ КОМІСІЇ польського сойму Польська Партія Соціялістична внесла власний проєкт виборчої ординації, котрий референував пос. Недзялковский.

ЧЕСЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Бенеш був в Москві большевицьким гостем. Підчас візити мін. Бенеша в комісаря Літвінова заміняно ратифікаційні документи договору про взаїмну поміч, торговельного договору й інших договорів заключених між Чехо-Словачиною і совітською Росією. Мін. Бенеш відвідав комісаря Молотова. В часі сеї візити був присутний і Сталін.

ДО МІНХЕНУ (Німеччина) прибула німецька морська делеґація під проводом амбасадора Ріббентропа і поінформувала канцлера Гітлера про перебіг німецько-англійських морських переговорів в Лондоні.

КНЯЗЬ ВАЛІЙ, англійський престолонаслідник, виголосив промову на зібранні б. анг. комбатантів. В ній ствердив конечність порозуміння Англії з Німеччиною.

АНҐЛІЯ СКРІПЛЯЄ ГРАНИЦІ СУДАНУ. Італійська преса доносить, що до Египту має прибути 100 тисяч анґлійського війська, щоби скріпити границі Судану на случай італійсько-абісинської війни. Судан граничить з Абісинією.

ФРАНЦУЗЬКІ КОМБАТАНТИ ухвалили резолюцію на конґресі Національної Унії, в котрій звертаються до французького правительства і парляменту, щоб не спішилися з ратифікацією французько-совітського договору. Совіти не повинні вливати на внутрішну і зовнішну політику Франції та повинні признати довги затягнені царською Росією.

В АЛЬЖИРІ (Африка) відбулася маніфестація французької фашистівської орґанізації „Огненний Хрест”. В маніфестації взяло участь 15.000 членів і 30 літаків.

В ҐРЕЦІЇ відбулися вибори до парляменту. Правительство здобуло 70% всіх відданих голосів і 287 мандатів. Монархісти здобули 100.000 голосів і 7 мандатів. Комуністи 60.000. Венізелісти не здобули ні одного мандату.

БОЛЬШЕВИЦЬКОГО КОМІСАРЯ Енукідзе засудили на вигнання до Бодайбо в іркутській губернії на Сибірі. Вигнання безтермінове.

РОСІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР в Токію зложив протест в японськім міністерстві закордонних справ проти нарушення совітської границі. А саме недавно японсько-манджурський відділ перейшов большевицьку границю і заатакував совітську кінну сторожу, 1700 метрів від границі, на совітській території, схопив одного большевика і затягнув його до манджурської тюрми.

ЯПОНСЬКЕ МІНІСТЕРСТВО закордонних справ повідомило японського амбасадора в Лондоні, що Японія не має ніяких застережень проти признання Німеччині 35% англійської тонажі.

АБІСИНСЬКИЙ ЦІСАР виголосив промову до мусулманської людности в м. Ґаррара. Він заявив м. і.: „Я одинокий африканський цісар і голова всіх чорних не вилучаючи й тих, котрі ще під чужим панованням. Білі борються з нашою і вашою релігією”. З того приводу італійська преса атакує абісинського цісаря закидаючи йому, що він хоче здійснити ідею Панафрики.

НОВИНКИ

Самум у Львові. Дня 12 с. м. від рана панувала велика спека. Около 16 год. почав шаліти по вулицях і плянтах Львова такий вихор, що місто виглядало якби по нім йшов пустинний самум. Порох з піском наповнив воздух так, що місцями не видно було Божого світа. На валах перед воєвідством вихор повідривав велике гилля з дерев. Шильдами і гилляками поранено кількох людей. Вихор валив прохожих з ніг. Таке тривало повну годину. Потому впало троха дощу і дуже похолодніло.

Вступні іспити до державних ґімназій зачинаються 17 червня і потривають до 19 червня с. р.

Стислі реколєкції в Рогатині. Дня 23 червня 1935 р. (в неділю) о год. 8.30 вечером розпочинаються в Рогатині стислі реколєкції для священиків. Оплата як попереднього року. З собою взяти простирало, накриття і подушечку. В четвер вечером 27 червня (8 год.) початок стислих реколєкцій для дяків. Оплата за весь час 4 зол., які належить зложити згори. Зголошуватися сейчас у о. Т. Кудрика — Рогатин.

В Золочеві в василіянській церкві відбувся відпуст на Вознесення Господнє. Від рана правилися тихі Служби Божі. Співану Службу Божу з дияконами відправив о. сов. Микола Малий з Ясеновець. Проповідали: о. ігумен Модест Пелех ЧСВВ з Лаврова (рано) й о. ігумен Йосиф Галабарда ЧСВВ з Краснопущі (на співаній Службі Божій). Людей не було дуже богато, бо в Золочеві й околиці вже в 4 год. рано була велика буря з громами, а в полудне в часі св. Причастя знову велика буря з градом. — (л.).

І Товариський Зїзд Абсольвентів Торговельної Школи Р. Ш. у Львові відбувся в днях 9 і 10-го червня 1935. На нім започатковано орґанізацію Абсольвентів Торг. Школи.

В Бережанах відбувся релігійний концерт в парохіяльній церкві. Хор „Бережанського Бояна” під проводом о. д-ра Ф. Побігушки відспівав: Бортнянського „Блажен муж”, „Вскую прискорбна єси душе моя”, „Живий в помощи Вишняго”, Григорієва „Боже, Боже мой” і Ріляя „Мученики в Кольосею”. Концерт викликав велике вражіння.

Нова українська однорічна торговельна школа повстане в Яворові з початком шк. року 1935/6. Вписи відбуваються до кінця червня с. р. Зголошуватися до Кружка Рідної Школи в Яворові. Приймають хлопців і дівчат по скінченні найменше 6 кл. ґімназії або іншої рівновартної школи. Оплати за науку і повне удержання (мешкання з харчем) около 45 зл. місячно. Школа буде міститися в будинку ґімназії Р. Ш.

Ремісничо-промислова школа повстане сего року в Дорі під управою ОО. Студитів. Се фондація бл. п. Іллі Кокорудза. В двох домах з 19 кімнатами Брати Студити будуть вести науку столярства, кушнірства, шевства і берегти гуцульське мистецтво. П. Кокорудзова будує при школі каплицю в гуцульськім стилі.

Великих шкід наробила буря в Золочеві та в селах: Фільварки, Струтин, Зазулі й Козаки, ідучи в сторону сіл Тростянця Малого й Колтова. Озимина знищена на 100%. Виїмково мало що осталося. Дерева оббиті так, що довкруги них землю покрило зелене листя. Населення пригноблене. — (л).

Гумор. — Знав що сказати. — Поліціянт: Стійте! Вас підозрівають в крадіжі самоходу! — Молодий чоловік: Будьте ласкаві, перешукайте мене, пане постеруновий!

При вписах до гімназій стверджено майже повний брак селянських синів. Се дуже відемний прояв, бо гамує приплив нової народньої енергії до сфер інтеліґенції. („Роля Католіцка”). Нема сумніву, що селянство зведене до чорної нужди не так податками як примусовими асекураціями і всякими коштами мнимих „самоурядовань”. І нема також сумніву, що така сама доля й нужда жде всю суспільність Польщі. А на самім кінци дістанеться в обійми тої нужди також урядничий апарат всяких суспільних обезпечень, самоврядування і т. д.

Історія Українського Війська вийде накладом видавництва „Українська Преса“ п. І. Тиктора. Се буде образ розвитку, життя і походів українського війська від найдавніших часів. Історія Українського Війська виходитиме сшитками по 48 сторін від вересня с. р. Всіх сшитків буде 12. Разом буде 576 сторін і около 300 ілюстрацій.

Ріка Стрий під містом Стриєм небезпечна для тих, що купаються, бо має вири. Недавно втопився один 16 літний хлопець. Майже щоденно ратують потопаючих. Коли один хлопець зачав тонути в вирі, мати його скочила в одязі без надуми, хоч не вміла пливати. Булиб затонули обоє, якби в останній хвилі не виратували їх. — Там де більше людей купається повинно бути ратункове поготівля.

Затроїлася мороженим 13-літна Анна Кохман з Богданівки. Вона купила у Львові морожене в тубці у вуличного продавця мороженого і занедужала. Лікарі ствердили затроєння.

Данський король має приїхати до Трускавця на лічення.

У Відні було на днях 30 степенів Цельзія тепла.

В Альпах великі спеки спричинили скоре таяння снігу. В богатьох долинах зісунулися з гір лявіни.

Небувала спека була на Мадярщині. В Будапешті було 40 степенів Цельзія тепла. Було богато випадків соняшного ураження.

Перун вдарив в ґрупу косарів в Альжирі. Один з них погиб на місці, два тяжко поражені.

Велика сніговія навістила Нову Зеляндію. Маси снігу перервали телеґрафічну й телєфонічну комунікацію.

Землетрус навістив знов остров Формозу. Богато осіб вбитих і ранених.

700 псів вбили в шістьох селах на Познанщині. Скажені пси покусали богато людей.

Два слоні збунтувалися в цирку в Крукстоні підчас тресури. Один слон зломив огорожу й кинувся на публику. Він потратував на смерть 9-літного хлопця і 4-літну дівчинку та поранив 20 осіб.

Гумор. — Питання. — Ромко оглядає з татом зоольоґічний огород. На вид льва в клітці спитав: Татку, чи лев співає? — Ні, синку. — То чому він сидить в клітці як канарок?

Гумор. — Добра рада. — Жінка до лікаря: Мій чоловік говорить цілими ночами. Що робити, щоб його вилічити? — Лікар: Позвольте йому виговоритися в день.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† **о. Максим Зятик,** гр.-кат. парох в Міротині, лежайського деканату, помер 9 с. м. в 83 р. життя і в 57 р. священства. В. Й. П.!

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Напрямні хліборобської політики. В мін-ві хліборобства відбулася конференція Союзу Хліборобських Палат і Орґанізацій при участи голов Хлібороб. Палат. Міністр хліборобства Понятовський заявив, що ціль хлібороб. політики — загальмувати упадок доходів хліборобства. Держава буде підпирати вивіз хліборобських плодів. Звороти від мита будуть обіймати не лише пшеницю, жито, овес і ячмінь, але також інші, як стручкові плоди і гречку. Держ. Промислово-Збіжеві Заведення остануть дальше на ринку як великий посередник, одначе не будуть піддержувати ціни на штучно високім рівні. Передбачено побільшення доплат до вивозу всяких годівельних перерібок, як масло і т. д. та перерібок з бульби. Держава достарчить дешевого кредиту для розбудови хліборо. перерібок (молочарні), збільшення сітки шпихлірів і ін. уладжень, потрібних для улекшення збуту хліборо. плодів. Підпирання перерібки і висше преміювання годівельних артикулів збільшить їх ціни, що зрівноважить страти хліборобів в наслідок упадку цін на збіжжа по жнивах.

Проект закона про молочарство, пересланий міністерством хліборобства до Союзу Хліборобських Палат і Орґанізацій, вводить ряд обмежень, що можуть мати тяжкі наслідки для нашого молочарства. І так творення нових молочарень буде залежати від позитивної опінії Хлібороб. Палати щодо потреби оснування молочарні... Проект передбачує висший ступень вимог щодо техніки уладжень в новоосновуваних молочарнях. Також давніше основані молочарні будуть обовязані до якогось часу примінитися до нових вимог. Надзір над молочарнями будуть мати Хлібор. Палати. Арт. 6 приписує, що власник молочарні обовязаний за сирівець платити ціни, що відповідають ринковій вартости продаваних перерібок з угляднением звичайних коштів ведення молочарні та чесного зиску підприємця. Сей артикул може викликати ряд непорозумнь, бо тяжко устійнити ціни набілу й масла, котрі вагаються в ріжних околицях, як також кошти ведення молочарні і чесний зиск підприємця. Коли сей проєкт стане законом, бюрократизм готов знищити наші молочарні. Подібно було на Волині, де обовязувало т. зв. „дубенське право“ для кооператив. Всі українські кооперативи в Дубенщині замкнено, бо не мали „відповідних льокалів“, хоч приватники мали крамниці в гірших льокалях...

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі”, Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ОПОВІСТКА

В понеділок дня 24 червня починаються в Бурсі Шашкевича **в Товмачі стислі реколєкції для священиків.** На годину 7 вечером мають вже бути всі учасники присутні. 80—1—2

Приймаю пацієнтів в моїм заведенню в сезоні літнім від 9-1 і від 3-6·30

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 17, Тель. 265-73

НАСС.

П. Т. Священики користають зі знижок і догідних услівій. 77 - 1—4

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На осінний і зимовий сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? Вибір великий!

КІНА

ПАКС: Голгофта.
АПОЛЛЬО: Віктор чи Вікторія?
АТЛЯНТИК: Зузу.
КАСИНО: Тарзан неустрашимий.
КОПЕРНИК: Поворот Франкенштайна.
МАРУСЕНЬКА: Поворот Франкенштайна.
МІРАЖ: Передмістя.
СТИЛЕВЕ: Чотири джентельмени та ревія.
УТІХА: Жовтий детектив і ревія.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант” терпент.
Пасту до взуття „Елеґант” воскову
Пасту до підлоги „Французька маса”
Віск комбінований до підлоги
Вазеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хатра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 20 червня 1935. Ч. 45 (843)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

Всеукраїнський Національний Конґрес

Комунікат Конференції Підготовного Комітету Всеукраїнського Національного Конґресу.

В днях 15 і 16 червня 1935 р. відбулася друга конференція Підготовного Конґресового Комітету. Представники Відділів Львівського і Закордонного Підготовного Конґресового Комітету зложили звіти з діяльности обох відділів. Одноголосно ствердженo, що підготовна праця правильно поступає вперед. Передискутовано проєкт статуту Українського Національного Комітету в першому читанні й вирішено, що остаточне його зредаґування наступить після порозуміння з орґанізаціями, які належать до Підготовного Конґр. Комітету. Устійнено головні точки конґр. маніфесту і доручено обом Відділам скласти остаточний проект. Передискутовано програмовий зміст Всеукраїнського Національного Конґресу, намічено головні теми рефератів і затверджено відповідні комісії для їх підготовки. Устійнено прелімінарний дневний порядок нарад Всеукраїнського Національного Конґресу та спосіб його орґанізації. Принято заяви нових орґанізацій з Европи та зза Океану, котрі підписали платформу Всеукраїнського Національного Конґресу, приняту першою конференцією й устійнено доповнений склад Підготовного Конґресового Комітету. Передискутовано й вирішено низку біжучих справ. Йдучи назустріч домаганням ріжних орґанізацій, особливо заморських, вирішено пересунути термін скликання Всеукраїнського Національного Конґресу на початок 1936 року. Одноголосно вирішено, що Всеукраїнський Національний Конґрес має відбутися у Швайцарії; одначе колиб з фінансових причин се було неможливе, то в ін. невтр. державі центр. Европи.

ГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДИ, ЗБІЖЖА, ПАША Й СВЯТОЧНА ОДІЖ се велике майно кожного господаря. — Тому обезпечуйте його від огню й від крадежі з вломом

в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

З Божої ласки

Соціяльна функція християнської монархії в західно-европейській історії.

Отже анґлійський король Юрій V скінчив святкувати ювилей свого 25-ліття на престолі. Останний акт того ювилею був во істину найкращий, найбільше розброюючий і найсильніший під оглядом вражіння. А саме король і королева виїхали в тім дні в авті з двома внучками без заповідження і без ніякої сторожі в найбіднішу дільницю своєї величезної столиці. Тільки оден-одинокий поліцай їхав далеко перед королівським автом на роверi, просто на те, щоб перестеречи шофера на випадок, якби вулицю загородив який тягаровий віз. Та весь час обїздки по найбіднішій дільниці Лондону не було ніякого випадку. Спокійно котилося королівське авто серед найстрашнішої дільниці нужди і злочину в найбільшім місті світа. І не треба думати, що короля й королевої не пізнали. По їх численних і всюди розвішаних портретах пізнали їх сейчас. Та ніхто не кинувся на королівську пару, тільки малі діти вулиці вискакували на входові ступені королівського авта, котре їхало дуже помалу, й говорили з двома малими внучками короля. Більше ніяких пригод королівська пара не мала. Старші мешканці тої дільниці, пізнавши хто їде, ставали і кланялися. То все.

Тільки подумати, чи мігби так безпечно переїхати по Москві без сторожі, помалу, Сталін чи інший „улюблений вожд пролетаріяту"? Тожто тріски полетілиб з авта а з нього самого ледви чи що осталоб, якби так чрезвичайка не везла його в опанциренім автомобілі й під сторожею, далеко уважнішою ніж за царя.

Від найвисших верхів суспільности аж до її найнизших низів всі верстви і всі орґанізації шанують монархічну систему в Анґлії та її представників. В соціялістичній партії праці, котра не має в своїй теорії ніякого відношення до монархії, панує така практика, що котрий її діяч виступить прилюдно проти монархії, того скорше чи пізніше загал партії приневолить забратися з її рядів. А недавно з приводу ювилею 25-ліття правління короля Юрія V помістив Р. Мк Нер Вилсон гідний уваги реферат про соціяльне завдання християнської монархії в католицькім тижневику Ґ. К. Честертона „Вікли". Як визначні прикмети, що відріжняють правдивого християнського монарха від кождого іншого володаря, називає автор незалежність від всіх партій і кляс та оборону тих верств народу, котрі потребують оборони супроти жадоби визиску богатої і могутної горішної верстви. „Вже зовсім поверховний погляд

Королівське відзначення СС. Служебниць

З приводу 25-ліття панування анґлійського короля Юрія V уладжено ювилейне свято в Мондері в Канаді. Службу Божу відправив о. Крижанівський ЧСВВ. По відправі рушив похід через місто на шкільну площу, де відбулася академія. Перший промовляв майор міста Вайт. При кінці промови він відзначив срібною медалею Сестру Ґертруду Лесюк Служебницю Преч. Діви Марії за зразкове ведення публичної лічниці в Мондері, де працює 12 наших Сестер Служебниць. Се одинока Українка в цілій британській імперії, що була відзначена срібною медалею з приводу ювилею 25-ліття панування анґлійського короля.

За що розстрілюють в СССР

З Берліна повідомляють: Недавно розстріляли Німця кольоніста Мих. Реріґа в с. Штрасбурґ під Одесою. Крім нього розстріляли ще чотирох людей. В присуді оповіщено, що Реріґа засудили на смерть за висилку 500 „ложних листів до фашистівських орґанізацій в Німеччині, Польщі та Швайцарії з проханням помочи". Реріґ батько 7 дітей, одержав через Торґсін 6 грошевих посилок з Німеччини на суму 50 марок. Інший Німець Кляйн розстріляний за те, що дістав 18 марок. Листи обох селян-кольоністів є в Берліні. В них пишеться про тяжку нужду і голод, але без ніякої критики совітських порядків. Доля тих двох кольоністів повинна бути пересторогою перед посилками до СССР через Торґсін. — Всякий ратунок умираючим з голоду заборонений в „раю"...

Всюди поїдуть лиш не до „раю"

Комуністи, що після плебісциту втікли з Саари до Франції, уладили в Штрасбурзі демонстрацію, бо Франція не виявила великої гостинности й не давала їм обильного харчу. Були великі заворушення й інтервеніювала поліція. Влада заявила комуністам, що вони мусять покинути Штрасбурґ і що дасть їм можливість виїхати до СССР. Одначе саарські комуністи рішучо відмовилися від того. Вони воліли вибрати Вандею на місце свого побуту. Тому їх повезли зі Штрасбурґа до Вандеї. Так червоні товариші всім радять заводити комунізм, та коли їх хочуть везти до червоного „раю", то навіть слухати про те не хочуть.

Катастрофальні бурі в Галичині

Аґенція „Всхуд" доносить: З ріжних сторін Галичини приходять вісти про нагальні бурі, що перейшли в останніх днях над богатьома повітами. Понад села: Підберізці, Перепельники, Загіря і Панасівку в зборівськім повіті перейшли градові бурі і знищили майже зовсім землеплоди на великім просторі. На фільварку в Підберізцях вихор вивернув стодолу. Нагальні бурі перейшли також над золочівським повітом і знищили землеплоди в селах: Фільварки, Бенів, Зазулі. Вода, що спливала з гір Вороняків, сильно ушкодила дороги. Вихор позривав в кількох селах дахи на стайнях і стодолах. В Теребовельщині шаліла т. зв. суха буря над місточком Струсовом. Вихор позривав богато соломяних дахів і позаносив їх далеко від будинків. Крім того вихор зірвав дахи на церкві, костелі, синаґозі і на магістраті. В богатьох місцях вихор ушкодив телеґрафічну і телефонічну сітку. В Струсові на новім костелі зарисувалася вежа. В парку ґрафа Борковского вихор повиривав з корінем старезні дерева. Одна особа ранена.

Хитрість короля джунглів

Голяндець Фукс, що жив в м. Калькуті, виїхав недавно на лови в джунґлі. З засідки з дерева стрілив до великого бенґальського тигра і тяжко його ранив. Коли Фукс побачив, що тигр лежить без руху, зліз по галузях на друге дерево, під котрим лежав тигр. Нагло король джунґлів скочив на дерево і стягнув Фукса на землю. Заки прибігли тубильці, тигр зажер цікавого ловця і скоро сам згинув від упливу крови. Так тигр перехитрив людину.

на історію доказує нам, що королі починаючи від перших часів християнської монархії майже постійно були заняті тим, щоб держати на вузді і карати занадто могутніх баронів і ленних панів. Королі обороняли народні маси. Як довго король і народ були згідні, не могли піднести голови партії. Християнські королі все твердили, що їх власть „з ласки Бога“. Поняття „з Божої ласки“ означало їм богато більше як сам вибір і покликання по волі Провидіння. Воно означало для них соціяльну функцію, яку один папа раз висказав словами: „Власть пануючого полягає на тім, щоб охороняти овець проти вовків“, то значить боронити безсильний нарід перед тими великими і могутніми, котрі старалися його використати і поневолити. В хвилі, коли християнський монарх спирав свою могутність лиш на кров і походження замість на соціяльну функцію, котра походить з правдивої Божої ласки, він переставав бути правдивим християнським монархом. Він ставав цезаром. Моральна основа християнської монархії була християнська релігія з її вимогами рівности всіх людей перед Богом без ріжниці крови і раси. Король мав вправді високе становище, та він не був членом відокремленої кляси або касти. Його завдання було старатися, щоб піддані мали поживу, одяг й охорону перед неприятелями і щоб не марновано Божих дарів. Отже християнський монарх почувався до відповідальности за соціяльну і господарську структуру держави. Він кермував обігом грошей і забезпечував сталі ціни передовсім тим, що забороняв грошеві позички на процент. При тім підпирала його Церква. Отже в 11, 12 і 13 ст. було 150 свят в році; мимо того нарід був такий богатий, що міг будувати величаві катедри. Президент республики, який уважає своїм завданням боронити овець перед вовками за всяку ціну, ділає в дусі християнської монархії, а монарх, що ставить себе на рівні з клясою партій, ставить себе поза християнську традицію.

З краю

Пишуть нам: 3 червня с. р. прислав до тут. уряду парохіяльного Головний Статистичний Уряд звідомлення, де є такі дані про мостиський повіт на підставі перепису населення з дня 9 грудня 1931.:

Поверхня повіту — 754.7 км. Всього населення 89.460, мужчин 43.490, жінок 45.970. Густота населення на один квадратовий кільометер припадає на 118.5. Міських гмін 2, сільських 7, громад сільських 76, місцевостей 222 (на 100 км² 29.4 місцевостей). На міста виходить 10.015 мешканців, на села 79.445. По містах на 10.015 мешканців припадало греко-католиків 2731 (27.3%), римо-католиків 3836 (38.3%), Жидів 3.428 (34.2%) й інших 13 осіб. На села загалом 79.445. З того греко-кат. 46.490, римо-кат. 30.783, Жидів 2000, інших 87 осіб. У відсотках: 58.5%, 38.7%, 2.5%, 0.1%. Як укр. рідну мову подало у містах 403 особи (4%), на селах 8.484 (10.7%). З того бачимо, що з 49.021 греко-католиків як свою рідну українську мову „признало“ ледви 8.887 осіб з всього повіту. За рускою мовою заявилось 28.309 осіб. Отже 11.826 греко-католиків зараховує статистика до польської національности. Такого рахунку ми ще не переживали досі. По містах вміло читати і писати 6.441 осіб (82.3%), тільки читати 62 (0.8%), не вміло ні читати ні писати 1.308 осіб (16.7%). По селах зовсім неписьменних було 33.2%, вміли читати і писати 65.4%, тільки читати 1.1%.

Гумор. — Оба виграли заклад. — Кон і Піпман купаються в Дністрі. — Слухай Піпман, заложімся за 5 зл., хто довше видержить під водою! — Згода! — Кон і Піпман дали нурка. — До сеї пори не витягнули їх...

Польща, Росія й Україна

в „програмі окраїнної політики“ Ґертиха і в дійсности. *)

III. Як Ґертих уявляє собі відносини Росії й України до Польщі, а які вони є в дійсности.

Поставивши фальшиве заложення, що національні відломи, котрі знайшлися в інших державах, ніж їх головні пні, не можуть істнувати національно без опертя на ті пні закордоном і таксамо фальшиве твердження, що також національний розвій відлому українського народу на західно-українських землях, котрі тепер є при Польщі, мусить спиратися на український головний пень поза границями Польщі, себто на українські землі в Росії, що грозить на східних окраїнах Польщі острим сепаратизмом, — Ґертих переходить до розгляду положення в Росії і відносин Росії й України до Польщі та до оцінки того положення і відносин зі становища програми окраїнної політики в Польщі, яку він виставив. Та частина виводів Ґертиха дуже характеристична. Бо вона виявляє таке велике засліплення автора шовінізмом відносно українського народу, що він для осягнення цілі, яку поставив в своїй програмі окраїнної політики, себто винародовлення Українців, не вагається виставити на небезпеку навіть істнування самої Польщі.

„На долю Росії не можемо мати поважнішого впливу — так починає Ґертих свої міркування на тему відносин Польщі, Росії й України — одначе не для впливання але для простої орієнтації вважаємо конечним висвітлення нашої заграничної політики на російськім відтинку зі сторони питань нашої внутрішньої політики, а спеціяльно питання окраїн. — Який же вплив може мати стан річей в Росії на розвій відносин на наших окраїнах? — питає автор. І відповідає:

„Істнують три можливі напрями, в яких може покотитися історія Росії: утривалення сучасного стану річи (то є совітського устрою), привернення національної Росії (територіяльно одноцільної) і розчленування Росії (між ін. відокремлення з неї незалежної України). Який же вплив можуть мати ті три евентуальности на положення на наших окраїнах, — котра з тих трох евентуальностей є для нас з точки погляду внутрішньо-державної окраїнної політики найкорисніша? Сформулювати відповідь не трудно:

„Без сумніву найбільш бажаним для нас сусідом є одноцільна Росія — все одно большевицька чи національна“.

Вже отсе вступне загальне твердження польського націоналіста Ґертиха вражає своєю дивоглядністю і несамовитістю. А вражає воно тому, що так говорить Поляк про загально відомого історичного ворога Польщі, яким завсіди була, є й буде одноцільна Росія. Ту свою ворожість до Польщі виявила Росія впродовж історії не оден раз. Та ворожість Росії до Польщі почалася вже тоді ,коли нинішня Росія щойно повставала з колишнього московського царства, „збираючи“ найперш ті руські землі, котрі по упадку старих держав, Київської, Галицько-Волинської та Литовсько-Руської, знайшлися були при Польщі. А завершенням тої ворожости було знищення самої Польщі як держави, яке Росія перевела в XVIII і XIX ст. до спілки з Австрією й Німеччиною.

Та на своїм загальнім твердженню Ґертих не обмежується. Він розглядає докладніше всі три згадані ним евентуальности й напрями, в яких може піти Росія в своїм дальшім історичнім розвою, і старається доказати правильність свого згаданого вище загального твердження. Ті свої „докази“ починає Ґертих чомусь не від істнуючого нині СССР, але від національної Росії, з приходом якої він очевидно числиться.

„Національна Росія — каже Ґертих, — для руських і білоруських сепаратистів, котрі будують українську й білоруську національність — і спеціяльно, коли йде про західний, найбільш географічно, етнографічно і культурно від Росії віддалений відлом Русинів і Білорусинів (именно той, що мешкає в Польщі), котрі не мають охоти розплистися в російськім народі — не булаби в найменшій мірі атракційна. Маючи в себе трудний до вилічення перед упливом десяток літ заколот, який витворили большевики, маючи до поборення много розпаношених сепаратизмів, маючи врешті богато клопотів на терені Азії, національна Росія мусілаб зречися анексіоністичних замірів у відношенні до Польщі, мусілаби стреміти до мирного укладу відносин з Польщею на основі „статус кво“. (Не трудно уявити собі таку резигнацію Росії нам, що зреклися богатьох земель, котрі вважаємо частинами нашого національного обшару від чеської частини цешинського Шлезка аж по Камянець-Подільський і Динебург. Не трудно уявити собі тим більше, що знаємо, що Росія до західних територій руських земель ніколи не привязувала великої ваги, що не підносила напр. справи Східної Галичини й Угорської Руси ні за часів Святого Союза ані пізніше — і піднесла серіозно властиво щойно в часі великої війни **).

Таке становище Ґертиха супроти національної Росії.

Перше, що в наведенім уступі про національну Росію впадає в око, се те, що Ґертих як перший, отже найважніший доказ, котрий, на його думку, промовляє за тою Росією, наводить відношення тої Росії не до Польщі але до Українців і Білорусинів. Отже те відношення таке, що національна Росія не булаб для Українців і Білорусинів у Польщі атракційна, себто притягаюча. От що для польського націоналіста головне, рішаюче! А яке буде відношення національної Росії до Польщі, се справа для Ґертиха менше важна, другорядна. І він говорить про се щойно на другім місци після згадки про відношення тої Росії до Українців і Білорусинів.

І як говорить? Національна Росія „мусілаб“ зречися анексіоністичних замірів у відношенню до Польщі — каже він. Та чому „мусілаб“? Чи напр. в 1920 р. Росія не мала в себе заколоту небувалого ще в тій мірі в її історії, чи не розсаджували її тоді ріжні сепаратизми (український, кавказький й ін.), чи не мала вона тоді аж надто клопотів в Азії (в Сибірі!) — і чи якраз тоді не йшла вона здобувати Польщу та чи не стояла вже перед Варшавою?

Вкінці каже Ґертих, що „знає“, що Росія ніколи не привязувала до західноруських земель великої ваги та що аж до великої війни, себто до 1914 р. справи Східної Галичини не підносила. Та тому „знанню“ історія рішуче заперечує. Бо колиб Росія ніколи не привязувала великої ваги до західно-руських земель, то тих земель не відривалаб від Польщі, як се мало місце в XVII, XVIII і навіть XX ст. (Холмщина!). А що торкається справи Східної Галичини, то вже підчас першого поділу Польщі в 1772 р. та справа викликала була спір між Австрією й Росією, котра хотіла заняти той край — і на короткий час навіть в части заняла була. Також в XIX ст. Росія кілька разів домагалася Східної Галичини і в 1809—15 р. навіть мала т. зв. Тернопільський Край в своїм посіданню.

Вкінці в рр. 1914—1915 заняла цілу Сх. Галичину і проголосила своїм краєм.“)

Друга вдоволяюча евентуальність се дальше тривання большевизму. Вправді в дер-

*) Ріжні енунціяції російської еміграції, котра охотно говорить про привернення російського панування на наших східних окраїнах, не повині вводити нас в блуд щодо політики евентуально відновленої Росії. Коли взагалі сама національно-російська державність є тільки мрією, коли думання про її будучий вигляд се зовсім довільне фантазування, — трудно є російським патріотам, котрі перебувають на еміграції, не давати волі своїй патріотичній уяві і, роючи собі усунення великих противенств в життю їх батьківщини, вірити в усунення рівнож дрібних противенств і недогід. Коли Росія воскресне, то вони мусітимуть припинити утопійні мрії й почати про російську політику думати реально. З богатьох аспірацій будуть примушені зрезиґнувати, мусітимуть згодитися на неоден компроміс. Є на російській еміграції одиниці — щоправда нечисленні — котрі розуміють се й нині. А. Царінний у вступі до праці п. з. „Украинское движеніе (Берлін, 1925) пише досить широко про правдоподібність польонізації руського населення на наших окраїнах. (Далі Ґертих наводить відповідний цитат з того ворожого Українцям автора).

*) Гл. „Н. Зоря“ чч.: 780, 784, 788, 792, 800, 805, 810, 813, 820, 822, 824, 826, 828, 832, 834 і 840.

**) Про заходи Росії в XVIII—XIX вв. добути Сх. Галичину гл.: 1) Dr. B. Pawłowski: Zajęcie Lwowa przez Austrję 1772 r. We Lwowie, 1911; 2) J. Leszczyński: Rządy rosyjskie w kraju Tarnopolskim (Monografje w zakresie dziejów nowożytnych T. III.: Передмова проф. С. Аскеназого). Kraków — Warszawa, 1903; 3) І. Кревецький: Галичина і Росія. Львів, 1914.

жаві совітів ніколи не будемо мати льояльного і приязного сусіда, — одначе можемо мати сусіда, котрий не тяжить занадто сильно своєю заборчою активністю на нашій границі. Совіти змагають, щоб викликати — радше революцією ніж мілітарним підбоєм — міжнародний переворот. Можливість локальних здобичей в формі підбою наших східних земель не представляє для них — на тлі тих світових замірів — ніякого поважного інтересу. Держава совітів є зрештою політично, географічно, господарчо, не зважаючи на все, Росією, — без огляду на те, чи хоче почувати себе тою Росією, чи тільки головною квартирою світової революції — і як держава має до розвязки назагал ряд тих самих труднощів, спеціяльно на азійськім терені, котрі розвязати малаб Росія, — завдяки чому як держава має супроти нас у високім степені звязані руки. Тому польсько-совітська границя се вправді дуже глибока границя, котра ділить два дуже ріжні світи, одначе тривка і напевно — аж до теоретичної хвилі світової революції — незмінна. До того держава совітів не є і бути не може географічною підставою сепаратистичного руху в національно-українськім дусі на наших окраїнах іще й тому, що сама протиставиться національно-українській ідеї й енергічно поборює в себе проблиски незалежних національно-українських змагань. Держава совітів — будучи атракційною для ріжних окраїнних елементів з соціяльних мотивів і з тої причини будучи недогідним сусідом — не становить ніякої атракційности для наших окраїн під оглядом стисло національним. А в міру того, як культура і добробут широких мас окраїнного населення буде підноситися (добробут тих мас — на підставі однозгідних обсерваций з ріжних окраїнних закутків уже нині — в порівнанню до передвоєнних часів піднісся (!) досить значно), — особливо коли культурне підношення окраїн не буде получене з вияловленним їх духового життя, упадком моралі, занепадом релігії, поступом зматеріялізування психіки — в міру, повторюємо, підношення окраїнного населення на вищий рівень — число елементів, котрі бажають соціяльної революції, на окраїнах автоматично стопиться до дуже марної висоти, не більшої ніж в корінній Польщі. Нині факт сусідства СССР се вправді поважний побуд для розвою на наших окраїнах відосередних течій з революційним підкладом (котрих інтензивність видається нам одначе нетривким явищем), — але для сепаратистично-національних струй жерелом бодрости і морального покріплення в кождім разі не є.

Отсі виводи Ґертиха про большевицьку Росію викликають назагал ті самі думки, що його виводи про Росію національну. Бо большевицька Росія се передовсім Р о с і я, котра в своїй суті не ріжниться від царської чи національної Росії. Се видно дуже виразно на відношенню большевицької Росії до таких справ, як свобода віри, думки, слова, преси, особи, неросійських націй і т. д. У всіх тих справах большевицька Росія поступає зовсім таксамо, як поступала передтим царська національна Росія. Вона таксамо не признає ні свободи віри, ні свободи думки, ні свободи особи, ні свобідного розвою неросійських націй і т. д. Зокрема до справ, які большевицька Росія трактує таксамо, як Росія царська і національна, належить, як се відмічує навіть Ґертих, між ін. також українська справа. Бо большевицька Росія відноситься до українства, як національного питання, таксамо ворожо, як відносилася до нього царська Росія і Росія національна.

Отсе вороже відношення большевицької Росії до українства Ґертихови особливо припало до вподоби. І те відношення большевицької Росії до українства знов головно рішає про відношення Ґертиха до большевицької Росії. Воно таке саме, як його відношення до національної Росії. Значить: позитивне.

Та не тільки до України відноситься большевицька Росія таксамо як царська і національна Росія. Вона відноситься таксамо як царська і національна Росія також і до Польщі. Що се так, свідчить наглядно похід большевицької Росії на Польщу в 1920 р., котру, як твердять самі Поляки, тільки „чудо над Вислою“ врятувало перед новою російською окупацією і — неволею. Та большевицька Росія не зріклася анексіоністичних замірів відносно Польщі. Свідчить про се дуже вимовно большевицька підпольна акція, яка, не зважаючи на поправні дипльоматичні відносини між Польщею і СССР, постійно ведеться в Польщі. Зокрема підмінована тою акцією східні окраїни Польщі, де крім невдоволення з соціяльних відносин дуже сильне невдоволення також відносинами національними. Бо грубо помиляється Ґертих, коли твердить, що „добробут мас на окраїнах в порівнанню до передвоєнних часів піднісся досить значно“. Бо дійсний стан річи має ся якраз навпаки. І таксамо він грубо помиляється, коли твердить, що большевицька Росія, маючи в пляні світову революцію, не має поважного інтересу підбивати Польщу. Бо дійсний стан річи знов має ся якраз навпаки. Тому що большевицька Росія має в пляні світову революцію, вона мусить найперше заволодіти шляхами до світа. А оден із тих шляхів, і то оден з головних, веде саме через Польщу. Розумів се добре пок. марш. Пілсудский і тому так рішуче спротивився т. зв. східному пактови, котрий позволяв на перехід російських большевицьких військ через Польщу.

Натомість як вплив, якого справді не можна булоб знести — каже Ґертих далі — дався-ьб на окраїнах відчути вплив н е з а л е ж н о ї У к р а ї н и, оскільки така повставаб та змоглаб тривко існувати. Український сепаратизм у Польщі піднісби тоді дуже значно голову, черпаючи силу в надії, — котра знайшлаб доступ до умів найширшого загалу — що та незалежна Україна, що гралаб ролю українського Піємонту, зчасом вцілиться за польськими південно-східніми землями. Почуття сталости національно-політичних відносин на наших окраїнах завдяки тому основно захиталосяб — а в політичних неусталених і хитких відносинах асиміляційні процеси стають у високій мірі трудні. Незалежна Україна булаб при тім для Русинів у Польщі операційною базою в щоденній мирній праці, зверненій вістрям проти Польщі, — не тільки політичній, але й господарській, культурній (в сепаратистичнім дусі) і т. д. — Отже з точки погляду нашої внутрішної окраїнної політики незалежна Україна булаб сусідом недогідним, — за те держава (з совітським чи національно-російським устроєм), котра обнимає цілість нинішних земель СССР, є сусідом значно догіднішим. Проблеми ширшої заграничної політики переступають розміри отсеї праці, — трудно одначе здержатися, щоб не висловити уваги, що в даним разі суперечности між дезидератами внутрішної і зовнішної політики нема, бо незалежна Україна — яку природне змагання обединати в своїх границях по змозі всіх Русинів мусілоб пхнути в напрямі анексіоністичних змагань супроти наших південно-східних земель, котрі заселює численний і найбільш вироблений відлом руського племени — незалежна Україна знайшласяб в міжнароднім політиці з природи річи і зовсім неминуче в протипольськім таборі, — мусілаб шукати союзників серед держав, неприязних Польщі (напр. в Німеччині) і булаб сусідом політично для Польщі дуже небезпечним. Неподільна Росія (совітська чи національна) не заінтересована в тій мірі в анексії частини нашої території і її не пхає ніяка конечність в напрямі протипольської політики. Тому вона може бути предметом польських політичних заходів, котрі змагають, щоб відносини між нею і Польщею уложилися на засаді згідного сусідського співжиття, а бодай на засаді байдужого й по обох сторонах позбавленого ціх агресивности взаїмного відізолювання.

Наведені щойно виводи Ґертиха про Україну се вершок засліплення шовінізмом польського націоналіста і вершок його злої волі. Бо коли Росію, котра вже раз у 18 ст. зліквідувала була Польщу як державу і котра пробувала зробити те саме знов у XX ст., котра далі постійно загрожує зовні і знутра не тільки польським східним окраїнам, але навіть самому істнуванню цілої Польщі, коли отже ту Росію Ґертих вважає „догідним“ і бажаним сусідом Польщі, то Україну, котра Польщі як цілости н і к о л и не тільки не ліквідувала, але навіть не загрожувала, він уважає сусідом недогідним і небажаним. І коли на всі дійсні і с т о р и ч н і ф а к т и різко ворожого відношення Росії до Польщі Ґертих замикає очи та зовсім промовчує їх і навіть виправдує (напр. вороже до Польщі становище сучасної російської еміґрації), то зроджену в своїй хорій шовіністичній уяві ф а н т а с м а ґ о р і ю майбутнього відношення до Польщі майбутньої незалежної України він старанно розмальовує і представляє як реальні факти та страшить ними польську суспільність.

Таке становище Ґертиха грубо тенденційне і високо шкідливе передовсім для самої Польщі. Бо він відвертає увагу Польщі від дійсної небезпеки, яка загрожує їй зі сторони Росії, а натровлює Польщу на Україну, від якої Польщі як державі не тільки нічого не загрожує, але яка — навпаки — є природним союзником Польщі в спільній с а м о о б о р о н і перед великою Росією.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Збори Центросоюзу

2) В дискусії промовляв далі дир. Р у б ч а к (Калуш): Чи запасний фонд добре опроцентований? Не підвисшувати ціни мила! — Дир. М а р т ю к з Центросоюзу відповів на запити дискутантів. Відділи перентовні тому, бо се піонірська робота. Позичку на фабрику мила перевалютовано по курсі 5.30 зл. за оден доляр. — Дир. Ш е п а р о в и ч з Центросоюзу заявив, що Центросоюз сплачує промислову позичку по можности зараз. Запасного фонду не опроцентовано. Центросоюз калькулює тоалетове мило 30% дешевше як інші фабрики. Сума капіталів запротестованих векслів зменшилася сильно. — Делегат зі Станиславова просив о дешеве зерно для підгірських Союзів, бо в горах наше населення дуже бідує. — Дир. Б е р л а д (Коломия) обговорив справу меліорації селянських ґрунтів й оповідав свої враження з подорожі до Данії. Наші господарські централі повинні співпрацювати з Сільським Господарем й уряджувати спільно курси. — Дир. Луцький поставив під голосування внесення на затвердження рахунків й уділення абсолюторії. Збори приняли се внесення одноголосно. Крім того Збори ухвалили (оплесками) подяку Дирекції й Надзірній Раді Центросоюзу за їх працю. — Білянсову надвишку в квоті 9.687.74 зл. призначено в цілости до запасного фонду. На добродійні цілі виплатить Центросоюз 1500 зл. з біжучих рахунків. — До Надзірної Ради вибрано: Івана Кузіва зі Стрия, Ілька Семянчука зі Станиславова і Д-ра Стефана Чумака з Тернополя. — До Контрольного Комітету вибрано Д-ра Свістеля з Перемишлян, о. Івана Кащубицького з Сокаля і Романа Петрицького з Копичинець. — До точки VIII денного порядку: Збори ухвалили найвисшу суму зобовязань Центросоюзу 2.500.000 зл. і висоту кредиту для одного члена 170.000 зл. — Дальше Збори приняли прелімінар буджету. Приходи 239.000 зл. Розходи (видатки) 232.000 зл. Сподівана білянсова надвишка в 1935 р. 7.000 зл. — З черги дир. Мартюк і дир. Шепарович референували зміну статуту Центросоюзу. Змінено §§ 54, 57, 85 і 93. На основі зміненого статуту § 54 буде 11 членів Надз. Ради (досі було 8). Змінений § 57 подає кілько членів уступає щороку з Надз. Ради. § 85 приписує, що Заг. Збори мають затверджувати прелімінар буджету. § 93 відноситься до форми рахункових замкнень. Збори приняли всі зміни статуту. — Внесення і запити. Дир. Р у б ч а к (Калуш) вносить, що Центросоюз повинен обтяжити всі кооперативи на торг. школу у Львові. — Дир. Воробець обговорив коротко справу манк в кооперативах і домагався, щоб Центросоюз створив фонд на покриття манк. Крім того Центросоюз повинен створити стипендію для студіюючих в торговельній школі. Д-р С о х а ц ь к и й ствердив сумний факт, що в Бібрці нема українського повітового аґронома. — Д-р К о б е р с ь к и й подає до відома, що фабрика Керос приступила до свічкового картелю. Кооперація повинна витягнути консеквенції з того факту. — Дир. С е м я н ч у к стверджує що манка забивають кооперацію. Центросоюз повинен подавати надужиття до прокураторії. — Дир Б е р л а д з Коломиї заявляє, що в Коломийщині дуже успішно працюють полюбовні суди. — Дир. Ш е п а р о в и ч заявив, що кооперативи повинні обезпечитися від вломів в „Дністрі“. Відпочинковий дім для кооператорів будується в Жабю. Керос мусів приступити до картелю, бо синдикат не хоче давати сирівцю (парафіни) тільки членам картелю. — Дир. Р а д л о в с ь к и й просив присутних, аби припильнували на місцях кооперативного навчання в школах Рідної Школи. — Предсідник дир. О. Луцький замкнув Збори о 5 год. по пол.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

ОГЛЯД ПРЕСИ

Полова від зерна

Виленське „Слово" в ч. 140 принесло отсю знамениту статтю Цата п. з. „Полова від зерна":

Верх поводження часто рівночасний з занепаданням і упадком. В Польщі в зеніті поводження є т. зв. „суспільна праця". Тому щоб бути шанованим, поважаним, щоб уважали тебе добрим горожанином і чесним Поляком, треба бути конечно якимсь віцепрезесом або презесом. Та се кінчиться. За рік чи два будемо свідками основного відділення полови від зерна і здирання паперових масок, що вдають крицю і бронз. Очевидно наслідком сего голосу буде кольпортування вісток, що ми виступили проти всякої суспільної праці. Та заголовок сеї статті звучить: „Полова і зерно". Не виступаємо проти засади організації людей там, де се пожиточне, не виступаємо проти союзів професійних, працівників, робітників чи союзів продуцентів в якійнебудь формі. Не виступаємо проти товариств з означеною метою. Виступаємо проти двох проявів, котрих шкідливість, аж занадто очевидна, пожирає нашу суспільність. Перший прояв: переріст всякого рода товариств; манія творення товариств під всякими шильдами, звичайно сентиментальними. Другий прояв, ще гірший, уважання т. зв. суспільної праці одиноким доказом моральної й особливо горожанської вартости горожанина.

Офіцир-летун, котрий щодня наражується на смерть і має щоденно кілька годин небезпечних вправ, не є великий, натомісць „великий" віцепрезес повітового кружка ЛОПП (Ліга Оборони Повєтшней Паньства — Ред.), котрий уладжує раз на рік дансінг з крушоном.

Пожарник, котрий наражує свое життя часто й реально, не є великий, натомісць „великий" буде презес товариства вогневої сторожі, котрий організує збірки. Пожарник стане „великим" не тому, що виконує свою небезпечну професійну працю, але коли стане скарбником якогось кола, якогось відділу, якоїсь організації. Настоятелька, що працює день і ніч над дітьми, дістане ордери V-тої класи не за те, що поза школою не має на ніщо часу, але власне коли виломиться з засади, що ціле її життя й ціла душа належать до школи, до варстату, за котрий вона відповідальна — і стане віцепрезескою союзу „оборончинь ойчизни" і як така буде дефілювати з прапором і виконувати репрезентаційні функції. Чи не так?

Дві одиниці, два землевласники. Один відзначений хрестом хоробрих, б. доброволець, нині господарить, гаруе, має заплачені податки. Другий не був в війську, не платить податків, не займається власним господарством, натомісць є в пятьох місцях віцепрезесом, у двох презесом, в 14-ти скарбником і т. д. і т. д. На підставі тепер обовязуючих понять (тверджу, що обовязуючих), на підставі тепер пануючих норм оцінювання горожанських вартостей, перший се ніщо, а другий суспільник, горожанин, приклад для інших! Староста буде впускати його до кабінету з усміхом на устах, коли перший стоятиме в черзі, заки пан від віконця буде ласкав звернути на нього хочби одно ласкаве око. — Одначе повинно бути просто навпаки!

Велику кривду робить нам та регула, що горожанську вартість людини міриться в нас не її дійсною працею, але т. зв. „суспільною працею". Ще раз повторяю, що маємо і посідаємо сотки товариств і організацій пожиточних і плідних, та маємо також тисячі інших, котрі „організуються", „переводять вибори", „репрезентують" і крім того властиво нічого не роблять, коли за працю не уважати терть, спорів і взаїмних інтриг. Се переношення місця оцінки людини з її щоденної праці на працю серед засідань і репрезентацій суперечне з розумною гігіеною суспільною і державною. Се ширить передовсім дилетантизм. І так Поляки се нарід дилетантів. І так бракує нам того, що в Англії вважається девізою джентельмена: „Що робиш, роби добре". А Поляк тим лекше стає дилетантом, коли довідується, що цілий не може віддатися своїй професійній праці, що се не таке важне як ходити на численні засідання. Справді, повірте мені, що культура суспільности, сила нації, могутність держави залежна передовсім від того, щоби швець був добрим шевцем, лікар добрим лікарем, вояк добрим вояком, директор банку добрим директором. Лікар обвішаний відзначеннями за діяльність в Поппах, Роппах, Пуппах і Люппах (скорочення назв ріжних організацій — Ред.), котрий виправляє на тамтой світ достойника держави, бо йому бракує часу на вдержування звязку з медициною; швець, котрий парадуе в першій чвірці величавого походу і доставляє для війська чоботи на кривих обцасах, інжинір занятий освітою, настоятелька школи — летунством, летун ґеніальним мистецтвом, актор збіркою на газові маски. Якесь жахливе „шассе-кроазе" (похід навхрест) в тій Польщі занять, понять, обовязків, відповідальности. Кожний робить власне те, що до нього не належить. Кожний замісць вкорінитися в своїм фаху, робить якраз щось інше. Директор Банку Краевого Господарства є чи на щастя тільки був презесом міжнародного Фідаку (Федерації б. військових антантських армій — Ред.). Знаю людей, що триюмфували з того приводу. А мені завсіди здавалося, що се злий приклад для інших. Презес міжнар. Фідаку се заняття знамените для другого сина короля або третього сина президента. Та директор того рода інституції, що згаданий Банк, тої величезної ваги для держави, суспільности, нації і т. д., має важніші річи до роботи, повинен всіми своїми думками, нервами, заінтересуваннями сторчати в тім банку, а не в м. Касаблянка.

Я сказав, що се суперечне з суспільною гигіеною. Думаю, що се суперечне також з гигіеною праці в дослівнім значінні. Подивіться, як працює Анґлієць. Небогато, але систематично, година в годину, снідання їсть з точністю хронометра, обід також, має відповідну скількість часу в тижні на відпочинок, на тенніс, ґольф або яхтінґ. А в нас? Організація праці взагалі горендальна. Урядник істнує для інтересанта тільки дві години денно, одначе він завалений працею. А поза бюровою працею замісць мати час на читання чи образування у власнім фаху, чи вкінці на відпочинок, мусить іти на збірки, зібрання та організаційні суди чести й мирові суди. Тим всім має закорковані також неділі і свята.

В часах неволі урядник працював зарібково в бюрі окупантської держави. Нічого дивного, що своєю любовю оживляв тільки ту другу працю, працю позабюрову, добровільну. Врешті за тамту суспільну працю в часах неволі чекало не признання чи надгорода, але кара. Се автоматично відділювало полову від зерна, т. зн. хто працював в тамтих умовинах, був очевидно повновартісною людиною. Не завсіди так є сьогодня. — Ц а т.

Кабінети Болдвина і Лявалля

Паризьке „Возрожденіе" в ч. 3658 принесло отсю цікаву передовицю:

„Одного й того самого дня відбулася в Англії і Франції зміна правительства. О 3 год. вночи після довгих переговорів і затяжної кризи створено третий кабінет Лявалля. Вечером того самого дня король приняв Мекдоналда на прощальнім послуханні і Болдвин представив монархови листу нового кабінету. — Французька преса не без зависти підчеркала, як благородно відбулася в Англії зміна премієра. Мекдоналд, що був 6 літ при владі, відійшов добровільно на другий плян з огляду на підірване здоровля. Він займає почесне місце в новім правительстві. Англійська преса витає нового премієра і в той же час без противорічности з собою віддає похвалу б. голові правительства, що відійшов на відпочинок. — Дійсно, для національного правительства, що представляє собою не одну партію але коаліцію, інший порядок зміни премієра бувби по суті немислимий. Одна партія може змінити другу після побіди при виборах і побіджені не тратять „обличча". Та коли в коаліційнім правительстві примушують премієра уступити, се свого рода признання власної помилки, відречення від б. лідера. Такий характер мало напр. уступлення Асквіта в 1916 р. Відхід Мекдоналда зовсім вільний від якихнебудь неприхильних черт. — Се не значить, що переміни котрі відбулися в складі англійського кабінету, не мають ніякого значіння. Коли курс остає незмінений, то всежтаки відомі особисті прикмети людей, що роблять політику, не можуть на ній не відбитися. Новий міністр закордонних справ сер Самуел Гор вперве виступає на широку міжнародну арену. Та він зовсім не новик в англійськім політичнім житті. Він також має одну особлившу прикмету, не без інтересу для нас: се перший англійський міністр закордонних справ, що володіе російською мовою. Сер Самуел Гор був на чолі англійської військової місії в Росії перед революцією і він провів немало часу як англійський представник при армії Колчака. Він мав можність на власнім досвіді переконатися, що таке большевики, і ледви чи мігби легко повірити совітським обіцянкам й обманам. — Щодо самого премієра Болдвина, то він в сучаснім анґл. політичнім життю виразник лучших прикмет середного Анґлійця. Його моральний престіж стоїть дуже високо, навіть в кругах його політичних противників. Болдвин стає втретє на чолі правительства. В 1923 р. він прийшов на місце недужого Бонар Лова. Від 1924 до 1929 р. він управляв Анґлією, причім йому вдалося без пролиття крови перемогти перший в анґлійській історії ґенеральний страйк. В 1927 р. кабінет Болдвина зірвав дипльоматичні зносини з совітською Росією, навязані Мекдоналдом і відновлені тимсамим Мекдоналдом в 1930 р.

Третий кабінет Лявалля також лише в відтінях відріжняється від попереднього французького правительства. Він спирається назагал на ту саму коаліцію радикалів і поміркованих; до нього входять представники тих самих груп. Порівнуючи кабінет Лявалля з правительствами Фляндена і Буіссона трудно зрозуміти, чому той кабінет одержав значну більшість, а його попередники потерпіли невдачу. Успіх Лявалля пояснюють в деякій мірі уступками, котрі він зробив для лівого крила палати і ще в більшій мірі — загальній втомі від кризи. Лявалль згодився не жадати негайної перерви сесії парляменту. Він осторожніше формулував розміри надзвичайних уповажнень, він дав радикалам богато місць в кабінеті і навіть притягнув до його складу Ж. Бонне, проти котрого праві не так давно рішучо протестували. — Одначе ті частинні уступки мало зміняють положення по суті. Третий кабінет Лявалля, що одержав уповноваження для охорони франка і боротьби зі спекуляцією, назагал стоїть на такій самій позиції як і кабінет Фляндена. — Основним завданням нового кабінету буде, розуміється, уздоровлення буджету. Та успіх його буде залежати головно від того, оскільки йому вдасться упорятися з натиском єдиного фронту (соціялістів з комуністами — Ред. „Н. З."), котрий став дуже смілий після недавних успіхів при самоуправних виборах".

о. СТЕПАН ВАПРОВИЧ 2)

Про Аргентину

й тамошню українську еміґрацію.

Містай населення. Шмат землі 2,800.000 км² замешкуе 12,500.000 людей. Отже се земля дуже рідко заселена, бо не випадає й 5 людей на 1 км². Тубильці[3]) се мішанина Індіян із Европейцями. Звичайно вони чорняві, середного росту, очи темно-пивні, а радше чорні, волосся буйне, чорне. Однак сих т. зв. мішанців небогато. Подавляючу більшість творять еміґранти або радше нащадки ріжних еміґрантів. Тому на загал Аргентинці — білої раси, вигляд їх европейський (у Бразилії люди далеко чорніші, а богато цілком чорних як Африканці).

Міста в Аргентині мають вигляд европейських, а може радше північноамериканських міст. Маю на думці Буенос Айрес, Ля Плята, Росаріо, Санта Фи

Столиця Аргентини Буенос Айрес велике місто. Тут живе пята часть всіх мешканців Аргентини, бо аж 2,400.000. Місто має велику пристань для океанських кораблів, дарма що пристань на ріці Ля Плята. Одначе та ріка широка 150 (сто пятьдесять) км! Творять її дві ріки: Парана й Уруґвай. Місто Буенос Айрес є для Аргентини не тільки тим, чим голова для чоловіка, але й серцем. Богато тут шкіл ріжного типу: народних, середних і високих, державних як і церковних. Гарні, великого значіння музеї придадуться й найбільше вченим з Европи. Музеї на удержанню держави, часто отворені для всіх даром.

Великою окрасою столиці є великий зоольоґічний і ботанічний город, що влекшуе науку в школах. Часто видно цілі сотки а то й тисячі учеників, що оглядають практично те, чого вчилися.

В місті богато вулиць асфальтових, решта добре бруковані. По них безперестанно женуть автобуси, калектіви (малі автобуси), звичайні особові й трамваї. Який великий рух у столиці Аргентини, можна вносити з того, що не вчисляючи великого числа трамваїв кількох компаній — курсуе (в самім Буенос Айресі!) пятьсот шістьдесять тисяч автомобілів ріжної величини й типу! Рух більший як у Берліні й авта більше люксусові.

Буенос Айрес взагалі місто люксусове. Міліони елєктричних лямпок освічують вулиці. Доми великі й гарні. Вже є хмародери до 43 поверхів. Між будівлями перше місце займає парлямент з гарною площею (Конґрисо Національ). Буенос Айрес се пристановище артистів. Видно се пр. з того, що 40 тисяч співаків удержуеться тут виключно зі співу. Є й Українці такі співаки.

На зразок столиці будуються й інші міста Аргентини. Перше місце щодо величини займає по столиці Росаріо з 400 тис. мешканцями й великим портом на ріці Парана; друге Ля Плята з 200.000 мешк., віддалене від столиці 60 км. Се дуже молоденьке місто, має ледви понад 50 літ від заложення. Знаменне тим, що є в нім великий музей, де знаходяться кістяки передпотопових звірів, яких нема більше ніде на світі. Про се згадують і наші підручники ґеольоґії.

Пануюча мова кастільянська[4]) не тільки в Аргентині, але й у цілій полуд-

[3]) Criollos.

[4]) Castillano. — Мова кастільянська це мова еспанська. Однак Аргентинець звичайно образиться, коли йому сказати, що він говорить по еспанськи. Вони називають свою мову кастільянською.

Фахові школи

Молодь, що бажає вивчити таку ділянку праці, для якої науки нема ще відповідних українських шкіл, повинна старатися користати і з неукраїнських фахових шкіл.

Школи, до яких приймають учеників по скінченні вселюдної школи (4—7 кляс).

1) 4-літня хемічно-гарбарська школа в Радомю.

2) Державна промислова школа в Бидґощі: а) хемічний відділ (цукроварництво і ґазовництво), б) млинарство. Наука триває 4 роки. Приймають по скінченні 7 кляс вселюдної школи.

3) Державна коедукаційна ткацька школа в Стрию.

4) Середня технічна школа в Дрогобичі. Відділ електромеханічний.

5) Державна технічна школа у Львові, Снопків ч. 47. При сій школі істнує механічна ґімназія — себто школа нового типу, що має завдання вишколювати працівників для металевого промислу. При сій школі є ще відділи: а) дороговодний, б) електромеханічний в) відділ прикладного мистецтва й артистичного промислу (на останньому відділі наука триває 5 літ, на трох перших — по 4 роки). Крім того при технічній школі є 1) державна школа майстрів будівельних з відділами для мулярів, теслів і каменярів; 2) державні фахові курси при державній технічній школі: 5-місячний вечірній курс для обслуги кітлів і парових сталих машин, 6-тижневий курс для керманичів паровозів; річний вечірний курс для радіотелеґрафії і радіотелефонії; річний вечірній курс електротехнічний і курс для інструкторок килимарських підприємств.

6) Державна коедукаційна школа прикладного мистецтва й артистичного промислу в Кракові, Алєя Міцкевича 5.

7) такаж школа істнує в Познані.

8) Огороднича школа, Львів-Замарстинів, Вулька Капітанська. Наука триває 2 роки. Приймають учеників по скінченні 7 кляс нар. школи. Оплати за науку й кошти удержання порівнюючо досить низькі. Школа узгляднює головно огородництво в пристосуванні до потреб міста.

9) Однорічний курс огородничої практики в Заліщиках. Наука триває 11 місяців. Початок науки 15 січня. Приймають абсольвентів рільничих шкіл. Школа коедукаційна. Кошти удержання 10—20 зол. місячно.

10) Державна колодійсько-ковальська школа в Камінці Струміловій. Відділи: лякерничо-ковальський і тапіцерський та відділ музичних інструментів.

11) Державна середня годівельно-рільнича школа в Ґрудзьондзу.

12) Кошикарська школа в Бережанах.

13) Державна школа будівництва в Ярославі.

14) Державна школа деревного промислу в Яворові. Відділи; різьбарський і столярський.

15) Державна хемічно-промислова школа у Варшаві, що вишколює техніків-хеміків—головно для великого хемічного промислу і відділ керамічний, що вишколює техніків-кераміків головно в ділянці цеглярства і будівельної кераміки.

16) Державна школа підофіцирів летунства для малолітних у Бидґощі. Наука триває 3 р. Приймають учеників по скінченні 7 кляс нар. школи від 16—18 літ. Удержання і наука даром. Батьки зобовязуються післати своїх дітей по скінченні сеї школи до війська як добровольців-летунів.

Школи, до яких приймають учеників по скінченні 6 кляс гімн.

1) Інститут Торговельно-Господарських Наук у Вильні. Наука триває 3 р. Відділи: 1) загально-торговельний, 2) рільничо-торговельний і 3) самоврядний. Школа коедукаційна.

2) Державна школа огородництва в Познані, вул. Снядецких 54/58. Наука триває 3 р. Відділи: огородничої продукції й артистичного огородництва.

3) Державна морська школа в Ґдині. Наука триває 4 роки. Відділи: навіґаційний і механічний. Зі школи виходять офіцири корабельні і офіцири корабельні-механіки.

4) 3-літний коедукаційний Торговельний Ліцей в Ґдині. Відділ Морської Торговлі.

5) Коедукаційний Інститут адміністраційного господарства в Кракові, вул. Капуцинська 2. Наука триває 2 роки. Відділи: адміністрація державна і комунальна, залізниця, почта і торговельний відділ.

Жіночі школи, до яких приймають учениць по скінченні 6 кляс гімн.

1) Державна Готелярсько-Промислова Школа в Закопанім. Школа провадить 2 відділи: 2-літний відділ для управительок пенсіонатів, готелів і т. п. і однорічний курс домашнього господарства для дівчат. На однорічний курс приймають учениць по скінченні 7 кляс нар. школи.

2) Суспільна промислово-господарська жіноча школа в Лодзі. В цій 2-літній школі виховують учениць на управительок пенсіонатів, шпиталів, бурс, інтернатів та інших суспільних установ.

3) Школа Суспільних Робітниць у Варшаві, вул. Ясна 17. Наука триває 2 р. Школа поділена на два відділи: 1) бібліотечно-книгарняний і 2) секретарський, де учениці студіюють не тільки стеноґрафію, писання на машині, але й цілу техніку канцелярійного діловодства і книговодства.

4) Університетська Школа Доглядниць і Ґіґієністок в Кракові, вул. Коперника 23. Наука триває $2^1/_2$ року.

Жіночі школи низшого середнього типу.

1) Державна Жіноча Промислова Школа в Лодзі, вул. Нарутовича 67. Наука триває 3 роки. До школи приймають учениць по скінченні 7 кляс нар. школи на відділи: а) артистичне ткацтво, б) білизнярство, в) гафтярство і коронкарство, ґ) переплетництво книжок зі шкіряною ґалянтерією і ґ) ювілєрство.

2) Однорічний курс ґалянтерійних виробів при Жіночій Фаховій Школі у Львові, вул. Зелена 8.

3) Державна Школа Положництва у Львові, вул. Піярів 4. Наука триває 2 р. Приймають дівчат і замужних жінок від 18—35 літ, що скінчили найменше народню школу. Школа виучує фахових акушерок.

Хто хоче одержати докладніші інформації про школи й умови приняття, може звернутися до Порадні для вибору звання при Р. Ш. у Львові, вул. Словацького 14. На писемні відповіди треба долучити значок за 50 сот. — Українська Порадня для Вибору Звання при Р. Ш. у Львові.

Мрії і дійсність

Щастя складається з хвилин радости, а радість треба вміти видобути з найдрібніших подробиць життя, з його малих частинок.

Сю правду добре розуміють ті, що грають на Державній Льотерії. Вже сам факт купна льосу наповняє чоловіка радістю і бадьорістю. Ховаючи льос до кишені, радісно піднесений зачинаєш мріяти, що зробиш, коли виграєш таку суму грошей, а що, коли іншу.

Та незалежно від того зачинаєш холодно розважати, які твої дійсні шанси виграння. І числиш: в першій клясі є тринацять тисяч виграних, в другій десять, в третій вісім, в четвертій 76.139. Зберігаючи найхолоднішу кров доходиш до невідпертого заключення, що нема ніякої причини, щоб серед величезної повіні виграючих льосів, не опинився і твій льос, щоб ти не виграв меншої або більшої виграної, або бодай не вернулися тобі кошти гри.

В 33-тій Льотерії, котрої тягнення І-ої кляси зачинається 19 червня, шанси граючого ще зросли. Для тих, що нічого не виграли в ніодній з чотирох кляс, Льотерія уладжує додаткове тягнення дня 20 грудня „на ялинку“. Участь в тім тягненні нічого не коштує. Виграні в нім будуть виплачувані за показанням льосу четвертої кляси, отже треба ті льоси дальше зберегти і по скінченні тягнення тої кляси.

невій Америці й середущій аж до Мехіка включно; тільки в Бразилії мова португальська. Кастільянська мова походить з провінції Кастилії (нова і стара Кастилія) в Еспанії. Се граматична (літературна) еспанська мова.

Українська еміґрація в Арґентині.

Брак варстату праці пхнув Українців, передовсім з Галичини, при кінці мин. століття на еміґрацію в заморські країни ріжних назв і також до Арґентини. Починається та еміґрація з р. 1898, коли сюди прибуло 12 родин Галичан. Уряд Арґентини поселив їх у території, що зветься Місіонес, в околиці Апостолес.

Автохтони, Індіяни племена Гварано, жили колись дико. Вже в 16 ст. прибули сюди ОО. Єзуїти й поширили християнство між ними та вщіпили їм християнську культуру. Доказом і свідком того є ще й досі руїни великих будівель і церков, гарні різьби, помаранчеві ліски і т.п. Опісля прискаржено злобно ОО. Єзуїтів перед еспанським королем, начеб вони хотіли відірвати ту часть від Еспанії та створити незалежну державу під кермою Єзуїтів. Наслідком сего доносу еспанський король вигнав ОО. Єзуїтів з Місіонес і Параґваю. Вслід за тим Індіяни знову здичіли. Сего соромного кроку Еспанці й досі стидаються. Остали по місіонарях ОО. Єзуїтах великанські руїни будівель і назви місточок як Апостолес, сан Хавер (Ксаверій), сан Ігнасіо (Ігнатій), сан Льоренсо (Лаврентій), санто Піпо і пр. Так псевдокультура руйнує правдиву культуру!

В заплату за це мають ОО. Єзуїти проголошеного м. р. святим мученика Роке Гонсалеса, котрого гріб має бути в м. Консенсіон, 30 км. від Апостолес.

До сеї території, зрошеної потом і кровю катол. місіонарів, направив арґентинський уряд українську еміґрацію. Цілими сотками родин приїздили наші еміґранти в рр. 1900, 1901 і 1902. Приїздили й пізніше, але головна часть у згаданих роках. Арґентинський уряд давав їм на вибір землі, звичайно по 80 наших морґів, за невеличкою оплатою; потребуючим помагав, давав воли до роботи і також їду. Земля на степах була тоді дуже буйнородюча, часто поросла високою травою, в котрій (буквально) ховався їздець на кони — як колись козак на українських степах. Така трава ще подекуди стрічається й досі.

В Місіонес вдається добре й кукуруза, 2 роди бараболі: „мандіока“ й солодка „батата“, американські (турецькі) горішки зв. „маніси“, трохи пшениця, на горбах цукрова тростина, фасоля, кавуни й мельони, чай зв. „зерба мате“, на багнах риж ріжних сортів, в лісах тютюн ріжних родів і т. п. З овочів найкраще удаються й виплачуються помаранчі ріжних відмін, цитрини, сливки і морелі.

Зайшли сюди наші люди верстви звичайно найбіднішої. Їх скарбом-майном, котрий принесли з собою, було добре, побожне серце і любов-замилування до праці на ріллі. В короткому часі по залюдненні укр. еміґрантами цілі простори місіонських степів були вже гарно забудовані побіленими чепурненькими хатками, обведеними звичайно помаранчевими, все зеленими садками.

Земля тут барви цеглястої. Краску бере від великого проценту зеліза в собі, однак замало його, щоб виплатилося видобувати з неї зелізо. Коли не брак дощу, вона дуже врожайна. Тверда і досить тяжка до оброблювання ріллі. Зате дуже надається на дороги. Літом по великому зливному дощі в дві години вже можна їхати по небрукованій дорозі автом без ланців. (Д. б.).

Покажчик змісту

всіх дотеперішних річників „Нової Зорі“ *)

/ІСТОРІЯ ЦЕРКВИ/: о. Т. Галущинський: Рік народження Ісуса Христа а перепись людности за цісаря Августа 301 Ѳ о. Т. Галущинський: „Во дни Ірода царя“ 401 Ѳ о. Т. Галущинський: „За днів Ірода, Юдейського царя“ 599, 600 Ѳ о. Т. Галущинський: Пилат Понтійський. Історичний нарис 624, 625 Ѳ о. Т. Галущинський: Різдвяна легенда про початок церкви „Ара челі“ в Римі Ф 499 Ѳ Спаситель і цісар Тиберій Ф 271 Ѳ о. Т. Галущинський: Codex Sinaiticus (як дістався до Петербурга) 707 Ѳ о. М. Каровець: Св. Софія в Царгороді 615 Ѳ С. Томашівський: Св. Емерик в легенді й історії 340 Ѳ о. М. Каровець: 400-ліття Єзуїтів 747 Ѳ Патріярх Никон реформатор російської Церкви в серед. XVII в. 261. Ѳ

/ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ/: В. З.: Початки християнства в Київській Руси-Україні Ф 161, 163 Ѳ К.: Папський посол на Україні в рр. 1245—1247 Ф 117 Ѳ Український кардинал Н 217 Ѳ М. Каровець: Український Савло. 300-ліття його смерти /М. Смотрицький/ 673 Ѳ К.: Берестейська церковна Унія в правосл. марксистським освітленні /А. Савича/ 451 Ѳ о. М. Каровець: З літератури про Унію 764 Ѳ о. М. Каровець, ЧСВВ.: Роковини /225/ мучеництва /Уніятів-Василіян у Полоцьку/ 401 Ѳ Т. К.: „Возсоединеніе“ уніятів в Росії 1839 року 680, 682 Ѳ Т. К.: Нищення Унії на Холмщині (до 1875 р.) 700, 701, 703 Ѳ Звертаємо увагу /організаторів МТМ на статті про нищення Унії/ Н 700 Ѳ о. Т. Галущинський: Жировиці. Осередок і потім могила св. Унії на білоруських землях 376 Ѳ о. Макарій Каровець, ЧСВВ: Велика реформа Чина СВВ 1882 р. 499—502, 504, 507, 509, 511—513, 515, 517, 519, 521, 523, 525, 527, 529, 530, 531, 533, 535, 537, 539, 541, 543, 545, 547, 549, 551, 553, 555, 557, 559, 561, 563, 566, 567, 569, 571, 573, 575, 577, 579, 581, 583, 585, 587, 589, 591, 595, 597 Ѳ В 91 ч. „Нової Зорі“ /справлення похибок „Вел. Реформа“/ Н 591 Ѳ Докладна контроля Н 585 Ѳ о. М. Каровець, ЧСВВ.: Буря довкруги реформи Чина СВВ 599—602, 604, 606, 610, 612, 614, 616, 618, 620, 622, 624 Ѳ Велика праця о. М. Карівця /зміст у 1933 році/ Н 602 Ѳ А. Ч.: Радісна вістка /вихід 2-ої ч. „Вел. Реформи“/ 625 Ѳ Ів. Кревецький: Від апостольства до апостазії. Як ми „обєднували“ Схід з Римом? /Про о. Іполита Терлецького/ Ф 248 Ѳ Львівський Синод з 1891 р. Про нововідкритий документ до його історії Ф 204-5 Ѳ Львівський Синод з 1891 р. З нововідкритого документу до його історії Ф 236, 237 Ѳ М. Каровець, ЧСВВ: Правильна форма хреста 487 Ѳ М. Вчк.: Ще про правильний вид хреста 489 Ѳ Відозва /Ректорату/ Львів. Духовн. Семинарії /про видання історії Л. Д. С./ Н 232, Збірка заява /в тійже справі/ Н 234 Ѳ „Василіянська середа“ /у Вильні/ Н 311 Ѳ о. Др. Мирон Горинкевич: Гр.-кат. церква св. Варвари у Відні. Історія одної парохії 236, 237 Ѳ о. В. Навроцький: Світла і тіни з нашого церковно-народнього життя 171, 172, 184—187 Ѳ о. В. Навроцький: Про о. Ем. Пясецького 254 Ѳ Відновлення епархії /сяніцька/ 655 Ѳ В. П.: Початки Чина ОО. Редемптористів у нас 320, 321 Ѳ о. Р. Лукань, ЧСВВ: 150-ліття василіянської церкви у Варшаві 790 Ѳ Др. Микола Андрусяк: Томашівський як історик Церкви 497 Ѳ Як інтронізовано Преосв. Григорія /Хомишина/ 248.

Сучасне релігійно-церковне життя: а) католиків;

З релігійно-церковного життя /новинки майже в кождім числі/.

/З РЕЛІГ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ В КРАЮ. Дописи з місцевостей/: Відозва. Будуємо церкву /Березець к. Комарна/ Н 537 Ѳ 14-тидневна духовна місія в Блюдниках пов. Станиславів 590 Ѳ Очевидець: Богородчани /перша архієр. Сл. Б. Преосв. Йоана Лятишевського/ 360, В Богородчанах 500, З краю. Богородчани /імянини Кир Григорія/ 611 Ѳ В Бортятині 644 Ѳ Посвячення церкви в Бонишині 566 Ѳ Бучач 453 Н 793 Ѳ „Василіяне українізують Варшаву!“ 304, Делєгація Українців гр.-кат. з міста Варшави у кард. Каковського Н 313, Впровадження Григоріянського календаря в гр.-кат. церкві у Варшаві Н 340, Апостольський Нунцій на нашім богослуженні /в Варшаві/ 525, Торжество Зіслання св. Духа в гр.-кат. Церкві в Варшаві Н 535, Торжество св. Йосафата в Варшаві Н 588, К. П.: Василіянський монастир у Варшаві Н 728 Ѳ Вербівка пов. Борщів Н 655 Ѳ Винники 784 Ѳ Винятинці на Поділлю /о. Олександер Роспецький/ Д 297, —: Враження з сегорічних відпустів у Винятинцях 468 Ѳ о. Евген Усцкий: Реколекції в Вислоці Долішнім 528 Ѳ Волоща дек. Лучанського 673 Ѳ Германів 294 Ѳ Городенка 483 Ѳ Городок Яг. Профанація страстного тижня /українським театром/ 131, /святочні Академії/ 132, 262, 266, 678 Ѳ Відпуст в Гошові Н 762, Проща до Гошова. Чому вона не вдалася Н 741 Ѳ Гринівці /Новий дім СС. Служебниць/ 149 Ѳ Місія над больш. границею /Гусятин/ 277 Ѳ о. Тимотей Марко: Згоріла церква /Дальова/ Н 500 Ѳ Як викидали СС. Служебниць /у Добромилі/ Н 276, З Добромиля 301 Ѳ Дрогобич /гуманіт. праця о. Гадзевича/ 107, Преосв. Діонізій Ніярадний /гостив у Дрогобичі/ Н 439, Б. суддя в Дрогобичі /Др. М. Панас — священиком/ Н 622 Ѳ Єзупіль 334, Духовна місія в Єзуполі 496 Ѳ Заболотів 326, 334, Н 591, 677, Місцевий священик: Звіт з Місії в Заболотові 460, 461, Кара Божа /Заболотів/ 605 Ѳ Парохія Залуж-Війське 259 Ѳ Зарваниця Н 448 Ѳ Зелена к. Бучача 676 Ѳ о. Антін Лучаковський: Збора к. Калуша 338 Ѳ Зборівщина /зїзд духовенства 5 деканатів/ 108, Зборів 293 Ѳ о. М. Х.: Допис з Золочева 449, Друкарська похибка /справлення/ Н 450, о.Н.М-ів: З Золочівщини 483, Золочів Н 794 Ѳ Жнятин к. Белза 343 Ѳ Жовква 319, 341, 416, 644, Н 786, М.: Академія в честь св. Йосафата у Жовкві Н 396, Смерть в обороні дівочої невинности Н 703 Ѳ Жовтанці Н 765 Ѳ Камінка Струмилова Н 367, 736 Ѳ Кобаки 642 Ѳ Ковалівка к. Монастириск 582 Ѳ В Краснопущі Н 650, Н 734 Ѳ Крехів /відпуст/ 143 Ѳ Рідке торжество /посвячення церкви в Кривчицях/ Н 450, Церква в Кривчицях Н 612 Ѳ Куники Н 672 Ѳ Кути над Черемошем 691 Ѳ Ліски к. Белза 300 Ѳ В Луцьку Н 720 Ѳ Львів Н 594, 637, 675, 689, 693, 694, 703, 734, 742, 748, 764, 773, 792, Новий гр.-кат. Епископ-суфраган /Преосв. Іван Бучко/ Н 274, Перша Архієрейська Служба Божа /Преосв. Івана Бучка/ Н 290, Бійка ізза співу в церкві Н 289, Бійки в Волоській церкві більшають Н 297, Свята в честь Екєц. Митрополита Н 297, Академія в честь Св. Вітця Пія XI /у Львові/ Н 313, В честь Впреосв. Митрополита /Академія богословів/ Н 346, Напад на монастир СС. Василіянок /у Львові/ Н 380, Йордан у Львові Н 404, Ювилей 50-ліття священства о. Мітр. Т. Войнаровського Н 427, Крадіж у Преосв. Івана Бучка Н 427, Преосв. Василій Ладика /гостить у Львові/ Н 440, 442, 446 /В Дрогобичи/, Відїзд Н 452, М. К.: В неділю 7 травня /академія з нагоди 30-ліття Митрополита/ Н 442, Відозва /в справі будови шпиталю ім. Митроп. Шептицького/ 326, Будова Шпиталю „Народньої Лічниці“ Н 465, Греко-кат. Богосл. Академія Н 122, Святочне вікриття гр.-кат. Богословської Академії Н 277, Святочна інавгурація акад. року /в гр.-кат. Богосл. Академії у Львові/ Н 476, Богословське Наукове Т-во Н 297, Недуга Впреосв. Митрополита Н 487, М. К.: Ювилей Ефезського Собору /у Львові/ 492, В церкві Успення Пр. Богор. /у Львові, посвячення дзвона для Підляшша/ Н 573, Свято Йордану /у Львові й Станиславові/ Н 603, Київська Божа Мати у Львові Н 631, М. К.: Свято Успення ПДМ. у Львові Н 663, Священик: Як виглядав Львів в часі свята Христа Царя Н 682, Проблєми психоаналізи /відчит о. Й. Скрутня — Львів/ Н 743, В греко-катол. Богословській Академії /початок шк. року/ 775, Реферат о. К. Полішка ЧСВВ Н 790, А. Ч.: Чи були Ви на Клепарові в день його великого торжества /посвячення дзвона і хрестів/ 478, (с. г.): Посвячення церкви /на Клепарові/ 769, Свято на Клепарові 772, С.: З наших занедбань на церк. полі /у Львові замало церков, непорядки в них/ 476, Проєкт нової церкви у Львові /СС. Василіянок/ Н 531 Ѳ Праця Комітету Будови церкви СС. Василіянок у Львові 543, Нова церква у Львові 713, Свячене в СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького 95 Н 731, У Львові стане новий храм 735, Львів матиме нову церкву /на Новому Знесінні/ Н 584, Нове Знесіння Н 693 Ѳ о. Н. К.: Манявський скит Н 349, Т.-ий: Дещо про Манявський Скит і Богородчани 359, Торжества у Скиті Манявськім Н 449, 458 Ѳ У Медвежій к. Дрогобича Н 770 Ѳ Милик 337 Ѳ Милування /Місія Преосв. Кир Григорія Хомишина/ 231 Ѳ Монастириська 681 Ѳ Нова гарна церква /у Мраяниці/ 302 Ѳ Мшана к. Львова 668 Ѳ Мшанець 480 Ѳ Замах на церкву в Новосілці Н 439 Ѳ о. Володимир Баринч: Місія в Озерянах к. Бучача 524 Ѳ Обсерватор: Почин гідний наслідування /духовний концерт в Олеші/ 493 Ѳ Папортно, пов. Добромиль 307, о. Лев Мельник: Папортно 471 Ѳ Проща на Паплавській Кальварії Н 764 Ѳ З Перемишля (Святочні обходи) 250, Перемишль 254, 651, 691, Єр. М.: Гостина Преосв. К. Богачевського в Перемишлі Н 292, Преосв. К. Богачевський /в гостині у старім краю/ 299, М. К.: Рідке торжество посвячення угольного каменя нової церкви в Перемишлі Ф 455, На будову церкви в Перемишлі 487 Ѳ На 6-ох могилах УГА в Підгайцях Н 741 Ѳ С. Л.: Духовна місія в Побережжу Н 444 Ѳ Попельники Н 598, 601, 637 Ѳ Рава Руська 521, Н 741 Ѳ З Радехівщини 458 Ѳ Реклинець 684 Ѳ Рогатин 639 Ѳ Новий деканат /розлуцький/ Н 329 Ѳ Самбір (місія) 133, 336, о. Ф. Рабій: Самбірська Ікона Пр. Д. Марії /перша коронація/ Ф 167, дотого гл. ше Допис з Бродів 173; Самбірська справа С 173; /в тій справі гл. ще:/ Листи до Редакції 177 /і/ Дописи. Вощанці 174 Ѳ М. К.: Торжество /посв. дзвонів/ в Сихові к. Львова 663 Ѳ Скала над Збручем Н 640 Ѳ Снятин 352 Ѳ Сокаль 290, 304 Ѳ Солотвина 287 Ѳ Станиславів 323, Н 740, 792, 796; Новий гр.-кат. Епископ /Преосв. о. Др. Лятишевський/ Н 293, Впр. о. Др. Лятишевський 295, Епископські свячення /Преосв. Івана Лятишевського/ в Станиславові Н 306, Висвячення нового гр.-кат. Епископа /Преосв. І. Лятишевського/ Н 307, Торжество висвячення Преосв. Йоана Лятишевського 308; Свято в Станиславові /вечір в честь 50-ліття священства Пія XI/ Н 293, о. Т. Галущинський: Святочна промова /на академії в Станиславові/ Ф 294; Станиславів /„Спільне Свячене“ в „Зорі“/ 336, Академія шкіл СС. Василіянок /во славу Христа-Царя/ у Станиславові 404, В америк. часописи „Пайлот“ /новинка про свято Христа Царя в Станиславові/ Н 423, Святкування 1500-ліття Ефезького Собору в Станиславові Н 443, В перший день наших Різдвяних Свят /проповідь Преосв. Хомишина в радіо/ Н 501, В катедральній церкві у Станиславові Н 586, Преосв. Григорій /іменував крилошанином о. Олекс. Капустинського/ Н 602, Печера Матері Божої з Люрду в Станиславові Н 651, Преосв. Григорій Хомишин /коли вертає з місії/ Н 691, Преосв. Григорій Хомишин /виїхав на місійну працю/ Н 777, о. Д. В.: Ювилейна процесія в Станиславові Н 792 Ѳ Старий Самбір /Сецесія свящ. і світ. інтеліг. з концерту/ Д 144, Старий Самбір 321 Ѳ Стрий 413 Ѳ Стрілки пов. Стрий /відпуст/ 152 Ѳ З краю. В Судовій Вишні 650, 666, 683, 684, 697, Н 704, 719, Історія одної церкви /в Суд. Вишні/ Н 658 Ѳ Нова церква на західних окраїнах /Тарнавка к. Переворська/ Н 753 Ѳ З релігійного життя Теребовельщини Н 638; З Теребовлі 636, 644 Ѳ З життя краю /Товмачина/. Молоді до наслідування 711 Ѳ З Тулиголов 644 Ѳ Турильче 648 Ѳ Турка н. Стр. 284, 458 Ѳ Тучапи пов. Снятин 298, 301, 349, 480, 572, 637 Ѳ Угринів к. Сокаля Н 356 Ѳ С.: Місія в Хильчицях 470 Ѳ Чернилиця 639 Ѳ Заява /перепрошення о. Гната Волчука в Чортівци/ Н 415 Ѳ Яблінка Вижна 648 Ѳ Яворів 683, 779 Ѳ Язловець /священик членом УПП?/ 116, Новосілка Язл. /Спростування в тій справі о. І. О. Проскурницького/ 121, Хмелева /п. Язловець, ще в тій справі/ 133 Ѳ В с. Ямельна к. Янова Н 689 Ѳ Яргорів к. Монастириск 395 Ѳ Великий день Засяння /посвячення каплиці в Ярославі/ 669.

(Д. б.).

*) Гляди числа 799 і 829 „Нової Зорі“ з 1935 р.

Лікарський фейлетоник.

Як працювати

Займати властиву позицію при праці се справа незмірно важна так з огляду на економію праці як і охорону здоровля. Праця в невластивій позиції коштує дорого, бо використання людської енергії нераціональне, працівник тратить її на вдержання рівноваги замісць на продуктивну працю. З другої сторони заниманя в довгі години праці невластивої позиції викликує з бігом літ ріжні забурення в стані здоровля.

Найбільше шкідлива праця в зігнутій позиції. Таку позицію мають напр. робітниці в текстильних фабриках. Праця в неприроднім зігненні викликує здеформування кістяка. Натиск на внутрішні орґани викликує забурення їх функцій. Також шкідлива праця в довготриваючій стоячій позиції. Кров внаслідок сили тяжести спадає вділ і залягає в жилах. З бігом літ розвиваються на тім тлі т. зв. жиляки. Рівночасно внаслідок ослаблення мязів витворюється т. зв. плоска стопа („блятфус“), що викликує дуже тяжкі та вперті болі ніг. Ті терпіння часто унеможливлюють людині працю взагалі. Розмірно найлучша сидяча позиція. Вона забирає найменше енергії як найбільше економічна. Неслушний погляд немовби сидження при праці було свідоцтвом лінивства, а стояння працьовитости. Сидяча позиція при праці найбільше властива й доцільна. Треба її примінювати всюди, де тільки дасться. Та не вистарчить тільки сидіти — треба сидіти в відповідний спосіб і на відповіднім кріслі. Бо й довготривале сидження в злій позиції приносить шкоду орґанізмови, викликує забурення віддихання і кружлення крови через утиск на грудну клітку та черевну яму. Щоб оминути се, треба посадити працівника на кріслі, достосованім в своїй будові до типу даної праці й до орґанізму людини. В той спосіб заощадимо богато здоровля й людської енергії та осягнемо збільшену видатність праці.

Гумор. — І так зле і так недобре. — Лікар: Не давайте свому чоловікови сильної кави. Се його денервує. — Жінка: Якби ви, пане докторе, знали, як мій чоловік денервується, коли подам йому слабу каву!

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Зелені Свята у Львові. В день Сошествія Св. Духа Преосв. Іван Бучко відправив в храмі св. Юра Архієрейську Службу Божу в сослуженні численного духовенства. — Пополудні вирушили на янівський цвинтар процесії з церков: Успенської, Преображенської, св. Пятниць та Петра і Павла. З огляду на виразну заборону влади в поході не несли сего року вінців. О год. 2 попол. зачав падати дощ, котрий не переставав до год. 6. Лискавиці раз-у-раз роздирали чорні хмари, перуни били в ріжних місцях Львова та околиці. Панахиду на могилах стрільців УГА відправили ОО.: Ґалянт, Горчинський, Застирець, Василів, Назарко ЧСВВ, Каштанюк, Хомин і Чемеринський. Співав студ. хор „Бандурист“. Проповіди не було з огляду на зливний дощ, котрий зачав падати після панахиди. Розкинули як звичайно летючки. На могилах Біласа і Данилишина молодь зачала співати „Ви жертвою“. Поліція окружила молодих хлопців і била їх ґумовими палицями. Народу було небогато, переважало робітництво. Порядок удержували Соколи. Процесія зі св. Юра піде на янівський цвинтар в неділю 23 с. м. В празник Пресв. Тройці. Преосв. Николай Чарнецький, Апостольський Візитатор північно-західних земель, відправив Архієрейську Службу Божу в церкві Св. Духа в сослуженні ОО.: кан. Ю. Дзеровича, д-ра Лаби й ін. ВПреосв. Митрополит Андрей Шептицький виголосив проповідь про Дари Св. Духа. — Попол. о год. 2.30 вирушили процесії зі всіх львівських церков на личаківський цвинтар. Около 4 год. о. пралат Л. Куницький відправив панахиду в сослуженні численного духовенства. Співав хор богословів. Проповідь виголосив о. Л. Куницький. Підчас проповіди зачав падати дощ, та скоро перестав. На панахиді були члени б. правительства ЗОУНР, б. Начальний Вождь Української Галицької Армії ґен. Мирон Тарнавський, б. вояки УГА і представники товариств з прапорами. Народу було до 20.000. Після панахиди хтось розкинув летючки. Зараз на тім місці появилася поліція, та нікого не увязнила. Потім священики відправляли панахиди на гробах: о. М. Шашкевича, оо. Василіян: о. В. Кулика, о. Кл. Сарницького, о. Хомишина, о. А. Калиша та ін. На могилі студ. Ярослава Любовича молодь після панахиди зачала співати „Ви жертвою“. Численно зібрана поліція розігнала ґумовими палицями молодь. Найбільше дісталося тим, що случайно були в тій околиці. Одну жінку тяжко потратовану відвезли самоходом ратункового поготівля. Увязнено кільканацять молодих хлопців і дівчат.

Римо-кат. Марійський Вервицевий Конґрес відбувся у Львові від 14 до 16-го червня с. р. Головні торжества відбулися в неділю 16 с. м. З львівських лат. костелів вирушили рано процесії до нового костела на Личакові Матери Божої Остробрамської. З костела ОО. Домініканів принесли чудотворний образ Матери Божої Вервицевої з 1270 р. та уставили його на полевім вівтарі уміщенім в головнім вході костела. На широких сходах уставилося кількасот осіб духовенства, монахів і монахинь. О год. 10.30 прибули: Архиеп. Твардовский, львів. римо-кат. Митрополит і 4 епископи. Проповідь виголосив Еп. Кубіцкий з Сандомира. Площу перед костелом і сусідні узгіря заняла 100.000-на маса вірних, що прибули зі Львова і з богатьох повітів Галичини. По год. 12 вирушив похід до костела ОО. Домініканів, де закінчено торжества відспіванням „Те Деум“. Підчас недільного торжества від спеки занедужало понад 250 осіб, в тім кілька тяжко. Підчас трох днів конґресу відбувся ряд зібрань, на котрих виголошено реферати. Участь в тих зібраннях взяли ОО. Парохи, Катехити і голови вервицевих брацтв. Впр. о. Жукевич видав двотомову працю п. з.: „Історія Вервиці в Церкві і в Польщі“.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

НА ЗАСІДАННЮ КОНСТИТУЦІЙНОЇ КОМІСІЇ український посол Хрущький (УНДО) виступив остро проти проєкту виборчої ординації до сойму і сенату. Він домагався впровадження тримандатових округів і пропорціональности виборів в тих округах, де населення мішане.

В ВАРШАВІ відбувся зїзд провідників і секретарів воєвідських відділів ББ під проводом предсідника ББ і преміера Славека та міністра внутрішних справ Коцєлковского. Присутні були м. ін. бувші премієри Козловский, Пристор, Єнджеєвич. Радили над біжучими справами і над працею на місцях.

ЛИТОВСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ Сметона виголосив промову з приводу своїх іменин в м. Лени на Литві. Він заявив м. і.: Вильно, огнище литовського духа, наша столиця, буде наше. Стремління литовського народу не будуть безплідні. Серце, котре там недавно поховали і котре я шаную, не може стримати цаших жадань. Там також похоронено серце литовського народу, там поховано серця Великих Литовських Князів Ґедиміна і Витовта Великого.

СОЮЗ НІМЕЦЬКИХ ОФІЦИРІВ РЕЗЕРВИ вислав до англійського престолонаслідника князя Валії слідуючу депешу: „Офіцири старої армії уважають задуману візиту англійських комбатантів за доказ дружби і зичливости“.

В ЛОНДОНІ відбулася нарада провідника німецької делеґації для морських переговорів фон Ріббентропа з англійським міністром закордонних справ Гором. Радили над морськими зброєннями й іншими міжнародними справами. Розмова тривала поверх дві години.

НІМЕЦЬКО-АНҐЛІЙСЬКІ МОРСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ занепокоїли французьке правительство. На те англійський міністр закорд. справ Гор заявив, що Англія не думає акцептувати в тій справі нічого, що могло б занепокоїти Францію. Таку вістку принесла англійська преса.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМІЄР Ляваль виголосив промову на похороні мін. Маркомба. Премієр заявив м. і.: „Незабаром скажу народови ясно й безпосередно, які причини змушують нас до ділання. Сповнимо наш обовязок. Ніякі перепони нас не задержать. Будемо мати відвагу зробити все, щоб запевнити краєви повне уздоровлення“.

В МОСКВІ мали увязнити вдову по Леніні Крупскую в звязку з недавними увязненнями серед опозиції. Такі вісти принесли заграничні газети.

ЯПОНСЬКІ ВОЄННІ ПРИГОТУВАННЯ в північнім Китаю не устають. Японці перевозять транспорти військ з провінції Джеголь в напрямі на Пекін. За один день переїхало 12 військових поїздів і богато військових авт. Також перелетіло богато японських літаків. Китайські війська покинули Пекін і Тієнтсін. Цивільне населення опускає Пекін. Головним командантом японських військ в Пекіні і Тієнтсіні іменований ґен. Ітаґакі.

ЯПОНСЬКІ ВІЙСЬКА в північнім Китаю дістали приказ обсадити переходи в великім китайськім мурі.

КИТАЙСЬКИЙ АМБАСАДОР В ЛОНДОНІ зложив протестаційну ноту на руки англійського міністра закорд. справ Гора в справі поступования Японії в північнім Китаю. Китайська нота називає се поступование нарушенням договору 9-ох великодержав з 1922 р. Англійська преса заявляє, що Китай не може числити на конкретну поміч европейських держав, ні Америки, бо вони заняті власними справами.

СЕНАТ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ПІВН. АМЕРИКИ продовжив обовязуючу силу постанов „Найри“ 41 голосами проти 13.

СКІНЧИЛАСЯ ВІЙНА між Болівією й Парагваєм в Полудневій Америці. Між воюючими державами заключено тимчасове перемиря. В Болівії й Парагваю панує з того приводу велика радість.

НОВИНКИ

Богослуженя за поляглих українських жовнірів відбулося в суботу дня 15 с. м. в храмі св. Юра у Львові. Рано о год. 10.30 відправив жалібну Службу Божу о. мітрат Базюк в сослуженні о. кан. Томовича, о. канц. Ґалянта і кількох молодших священиків. Церкву виповнили представники українських товариств, української преси і богато інтеліґентів. Після Служби Божої о. мітрат Базюк відправив панахиду в сослуженні 6-ох священиків перед гарно прибраною могилою з березовим хрестом. В часі Служби Божої співав мішаний архикатедральний хор, підчас панахиди співав сильний мужеський хор.

Ювилей священика. В Шікаґу обходили 26 травня с. р. 50-ліття священства о. кан. Николая Сіминовича. Ювилят відправив торжественну Службу Божу в василіянській церкві св. Николая в Шікаґу. Пополудні відбувся бенкет в честь ювилята в церковній салі.

Кожна студентка і абсольвентка середньої школи має змогу взяти участь в замкнених реколєкціях, які відбудуться у Львові, в Інституті СС. Василіянок, вул. Длуґоша 17, в днях від 27. VI—1. VII с.р. Збірка учасниць в реколєкційному домі 27. VI. год. 18. Оплата за удержання 7.50 зол. (Евент. знижки). Зголошення приймає Виділ Марійської Дружини Студенток — Львів, ул. Длуґоша 17.

В Городенці обходитимуть 23 с. м. 25-ліття істнування ґімназії РШ. О год. 8 відбудеться Богослуженя з панахидою за померших учителів і учеників. О год. 10 відкриття пропамятної таблиці в ґімназії. О год. 11 Ювилейна Академія, потому фестин. Тогож дня відбудеться товариський зїзд учителів і учеників городенської ґімназії.

В Українськім Науковім Інституті в Берліні відбувся виклад проф. інж. Соковича з Праги п. з. Будуча комунікаційна політика на Україні.

В Чернелиці, пов. Станиславів, злодії вломилися до церкви і костела і забрали кілька чаш.

Буря з перунами шаліла над Львовом в неділю 16 с. м. попол. В електрівні на Персенківці начислили 12 ударів перунів. Та вони не викликали перерви в праці електрівні. Натомісць внаслідок ударів перунів стояли якийсь час трамваї.

Над Радехівщиною перейшла буря з перунами. В Грищихах коло Стоянова перун вбив дві жінки. В Друшкополі перун оглушив господаря і вбив хлопця.

Градова буря перейшла над Ярославщиною. Град величини курячого яйця знищив всі засіви на просторі 4.000 морґів. Населення в розпуці.

Щоби дістати особисту виказку („довуд особісти“) треба предложити в магістраті: метрику уродженя, евент. вінчання, документ про відношення до війська, попередну особисту виказку і 2 фотографії 4×5 цм.

Косівський фабрикант килимів Шнеберґ приняв тому 4 роки аквізитора Ірe Ернста. Той продавав так богато килимів, що Шнеберґ мусів побільшити свою фабрику. Ернст присилав тільки перші рати, потім оправдувався, що йому не сплачували дальших рат. Коли сума належитостей Ернста дійшла до 180.000 зл., Шнеберґ провірив справу і переконався, що Ернст продавав килими низше їх вартости. Ернст поповнив самогубство в Бруховичах коло Львова. Де він подів 180.000 зл. невідомо, бо жив доволі скромно. Його мати на вістку про спроневірення сина хотіла отруїтися йодиною, одначе їй перешкодили.

Гумор. — Берлінські Жиди. — Одна Жидівка їде трамваєм в Берліні з малою донькою. Коли кондуктор викликує: „Кайзер Вільгельмсштрассе!“ — мала Рут питає: Хто такий цісар Вільгельм? — Мати вияснює їй коротко. — А де тепер цісар? — питає Рут. — Виїхав, каже мати. — Чи також до Палестини?

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Дві українські вистави в Америці. В Филаделфії та в Детройті в Злуч. Державах Півн. Америки Сестра Северина ЧСВВ уладила вистави народнього мистецтва. Крім Українців оглянуло їх богато Американців.

Міжнародний протимарксівський інститут оснували в Женеві. Його ціль: поборювати марксизм і соціялізм на моральнім, господарськім і суспільнім ґрунті. В першім зібранні взяли участь представники Австрії, Бельґії, Бразилії, Голяндії, Греції, Злучених Держав Півн. Америки, Німеччини, Португалії і Швайцарії.

Новий анґлійський премієр, Стенли Болдвин, має тепер 69 літ. По матері має замилування до хліборобства, по батькови до промислу. Політикою зачав займатися від 41 р. життя. Вже був двічи премієром. Про свої найлюбіші ідеали висказується так: „читати книжки, котрі люблю, жити прилично і плекати свиней“.

Страшна катастрофа в Німеччині. В м. Райндорфі коло Вітенберґу в Саксонії наступив вибух у фабриці муніції. Вбитих 58, тяжко ранених 96 робітників і 300 лекше ранених. Після експльозії вибухла пожежа. Похорони жертв відбулися на кошт держави. Причина вибуху не устійнена.

Кінь відкусив ухо 7-літному хлопцеви Зиґмунтови Мотиці в Радоґоші, пов. Тарнів.

Практичні поради. Зеркала й шиби чиститься знаменито натираючи їх рідким тістом, зробленим з паленої маґнезії й доброї бензини. Після намащення тою мішаниною чиститься скло сухою, мягкою стирочкою.

За 50 сотиків хабара, яких купець Піндер у Варшаві кинув до кишені поліцая, щоб не списував з ним протоколу в справі перевозу мяса, засуджено Піндера на 3 місяці арешту.

250 улицям в Ленінґраді змінять назви так, щоби зникло все, що пригадує релігію або монархію. Отже большевики усунуть такі назви вулиць як: Маріїнська, Вознесенська, Воскресенська, Єдиновірческа, Міністерська, Жандармська і т. д.

Подарунок царя царів. Гаіле Селясіе, неґус-негусті, цар царів Етіопії, подарував голяндській королевій Вільгельмині двох величавих львів. Їх доставили до зоольоґічного огороду в Амстердамі. Се найбільші й найкращі льви, що є тепер в зоольоґічних огородах Европи.

Гумор. — Розсіяний. — Чи ваш чоловік все такий розсіяний? — Щораз гірше! Недавно пішов на риби і приніс до дому заяця, а вчора був на ловах і приніс щупака...

Гумор. — У дентиста. — Хто найдовше чекає — питає дентист паціентів в почекальні. — Думаю, що я, сказав кравець. Я зробив вам одяг і чекаю на гроші вже 2 роки.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТИ

Східні Торги у Львові відбудуться в днях від 31 серпня до 15 вересня с. р.

Валютова паніка в Ґданську триває дальше. Населення пошукує за чужими валютами, головно за польським злотим. Валютова спекуляція на побережжу прибрала величезні розміри.

Господарська конференція держав Малої Антанти (Чехо-Словаччини, Ромунії й Югославії) відбулася в Букарешті.

В Римі оповіщено декрет, котрий уповажнює міністра фінансів стягнути з обігу срібні монети і видати банкноти, що мають покриття в стягненім сріблі. Хто буде переховувати в себе срібло, підлягатиме високим карам.

Страйк магазинів удався в Парижі на 50 до 60% тільки в тих кварталах, де муніципалітети в руках комуністів і соціялістів.

Всі держави довжники, за виїмком Фінляндії, повідомили правительство Злучених Держав Північної Америки, що невсилі заплатити червневої рати воєнних довгів. Зате склонні переговорювати в цілі уреґулювання сплати.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.29 зл. Золотий доляр 9.18—9.20. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 1.75—1.85; 100 франц. фр. 35.00; 100 чеських корон 22.25; 1000 ром. левів 30.00—32.00 зл.; 100 австр. шілінґів 101 зл;. анґл. фунт стерл. 26.20 зл.; 100 швайц. франків 173.50 зл.; ґданський ґульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 42.—44. зл.

Набіл. Маслосоюз платив 19. VI. с. р. за 1 кг. масла пріма десер. — —, за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яець 2.45 зл. Тенденція на яйця, молоко і сметану сильна, на масло вичікуюча. Пастеризоване молоко з дост. до дому у Львові 1 л. 24 ґр.

ЗБІЖЕ.

Ціни в зл. льоко:	Підволочиська:	Львів:
Пшениця одноціла	17.00—17.25	18.50—18.75
Пшениця збірна	16.00—16.25	17.50—17.75
Жито одноціле	13.75—14.00	15.75—16.50
Жито збірне	13.75—14.00	15.75—16.00
Ячмінь сівний	14.75—15.00	
Ячмінь на мливо	13.00—13.25	15.00—15.25
Кукурудза	20.50—21.00	
Овес збірний	15.50—15.75	17.75—18.00
Гречка на мливо	16.50—16.75	
Гречані крупи	29.00—31.00	
Ячмінні крупи	25.00—26.00	
Просо	23.00—24.00	
Овес одноцілий	16.75—17.25	18.75—19.25

Інші курси незмінені. Тенденція знижкова.

Гумор. — Тома Мур, канцлер анґл. короля Генриха VIII, їхав раз в посольстві до Карла V до Еспанії. Посольство було небезпечне і Мур сказав свому королеви, що може заплатити за нього життям. — Нехай тільки посміє! — заявив Генрих VIII. — Скажу стяти голови всім Еспанцям в моїй державі. — Одначе боюся — сказав Мур, — що ніодна з тих голов не буде відповідна для моїх плечей...

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПРОФЕСОР ДЕРЖАВНОЇ ҐІМНАЗІЇ, прийме на час ферій лєкцію зі всіх кляс середних шкіл. УМОВИНИ: осібна кімната, ґірська околиця й ріка. Зголошення під „ґерманіст-фільольоґ“ до Адміністрації „Нової Зорі“. 84-1—2.

Найбільше поширений у нас підручник катех. проповідей се

„ПОПУЛЯРНІ КАТЕХИТИЧНІ ПРОПОВІДИ“

о. Павла Швілінського. Недавно появилася III частина тих проповідей під заг.: **Про Благодать Божу і св. Тайни.** Для вигоди наших читачів справодили ми кількадесять примірників, котрі вже **на вичерпанні.** Просимо спішити з замовленнями на адресу Адмін. „Нової Зорі“. Ціна примірника 5 зол. з почтовою пересилкою 5·40 зол.

КІНА

ПАКС: Голгофта.
АПОЛЛЬО: Віктор чи Вікторія?
АТЛЯНТИК: Наші хлопці моряки.
КАСИНО: Я збіглець.
КОПЕРНИК: Марнотравний син.
МАРУСЕНЬКА: Поворот Франкенштайна.
МІРАЖ: Симфонія життя.
СТИЛЕВЕ: Чотири джентельмени та ревія.
УТІХА: Жовтий детектив і ревія.

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі. Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі“, Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія“ Львів, Тиха 5 Тел. 2-83 — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 23 червня 1935. Ч. 46 (844)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Ш. Краків 405.867

Нова гр. кат. Митрополія

З Праги повідомляють: В звязку з заключення „мудус'у вівенді" між Апостольською Столицею і Чехословаччиною, преса пише, що в найблизшім часі оповістять буллю про заснування двох архиепископств, одного римо-катол. в Братиславі або в старинній Нітрі для Словаків, другого для Українців греко-католиків на Закарпатті в Мукачеві або в Ужгороді. Крім того мають заснувати гр.-кат. епископство в Хусті. (КАП — Католицька Агенція Пресова).

Кінець приязни Франції з Англією?

В цілій Европі викликала констернацію несподівано скоро заключена умова між Анґлією й Німеччиною, на підставі котрої Німеччина визнала панування Анґлії на морі, а зате Анґлія признала Німеччині право збудувати собі воєнну фльоту рівну французькій (35% анґлійської) з тим, що кожде нове підводне судно Франції уповажнює Німеччину збудувати собі таку саму нову боєву одиницю. Вся французька преса обурена тим договором до краю, бо на тій підставі Німеччина стає фактично сильніша на морі ніж Франція з двох причин: вся німецька воєнна фльота новісенька, а французька стара і Німеччина може держати свою фльоту разом, а Франція мусить свою розміщувати також в далеких кольоніях. На тій підставі „Еко де Парі" пише, що договір між Анґлією й Німеччиною можна уважати кінцем співпраці між трома західними державами. Щоб утихомирити гнів Французів, виїхав до Парижа відомий анґл. дипльомат Іден.

Унійний Зїзд в Пінську

В днях 5, 6 і 7 вересня с. р. відбудеться в Пінську в будинку духовної семинарії пятий унійний зїзд. Реферати виголосять: о. Урбан, редактор „Оріенсу", о. Неманцевич, проф. східної семинарії в Дубні, о. Яцко Воронецкий, о. Свірский, проф. виленського університету, один з отців професорів гр.-кат. Богословської Академії у Львові та о. Кирило ван Тернойцен, проф. духовної семинарії в Пінську. — Безпосередно по зїзді Преосв. Николай Чарнецький, Апост. Візитатор для візантійсько-східного обряду, довершить торжественного посвячення церкви ОО. Капуцинів східного обряду в Любешові к. Пінська. (КАП). — ОО. Василіяни після всякої правдоподібности участи в тім зїзді не візьмуть.

Українське летунство в Америці

Праця над розбудовою українського летунства в Америці, котру започаткував Союз Гетьманців Державників Америки, поступає вперед. Студенти Летунських Шкіл Союзу Гетьманців Державників в Шікаґу й Детройті кінчать теоретичну підготовку і приступають до практичних вправ на гетьманських літаках: „Україна" і „Львів". Сего літа гетьманці уладжують ряд летунських днів для зацікавлення Українців Злуч. Держав і Канади українським летунством. Досі відбулися летунські дні в Ню-Йорку і в Филаделфії, мають відбутися в Вінніпеґу, Едмонтоні, Шікаґу, Клівленді і в Детройті. Ряд українських кольоній вислав листи з проханням уладити і в них летунські дні. Серед Українців всюди велике зацікавлення українським летунством. (За гетьманським орґаном в Америці „Наш Стяг").

Як рос. емігранти будують церкву

Православна парохія в Шавіль-Велізі у Франції істнує від 9 літ. За винайм будинку для церкви платила 7.000 фр. річно. Тому, що се переходило сили парохії, купили площу на виплату на 6 літ (по 2.000 фр. річно). Досі зібрали 5.000 фр. До будови церкви приступили всі парохіяни, від 6 літ до 60 літ. Кождого дня працюють безробітні. Ті що мають працю роблять в неділі і свята. Вже зложили фундамент і зачали ставити стіни. 1 липня кінчиться аренда будинку для церкви. До того часу мають довести будову церкви до такого стану, щоб можна було в ній правити богослуження. — Є у Франції немало Українців, та нема богато вісток про їх зусилля на релиґійно-церковнім полі.

Кінець крівавої війни в Америці

Параґвайський парлямент одноголосно ратифікував порозуміння заключене в м. Буенос Айрес в справі болівійсько-параґвайського мира. Отже трилітня війна в Полудневій Америці закінчена. Причина війни: погранична пущі Ґран Чако величини 200.000 кв. км. Давніше ніхто не цікавився тим пустим краєм. Щойно коли відкрили там богаті жерела нафти, обидві держави хотіли заволодіти Ґран Чаком. Армію Болівії зорґанізував Рем, довголітний шеф гітлерівських штурмовиків, армію Параґваю б. царські офіцири. Около 50.000 вояків, майже половина обох армій, погибло в боях. До неволі не брали, полонених вбивали, тяжко ранених закопували. В обох краях запанувала крайна нужда і поширилася зараза. Тільки фабриканти зброї заробили грубі міліони.

Сердита риба-меч

Анґлійський священик Мортон ловив риби на північнім побережжі Нової Зеляндії. Несподівано зловив на гачок велику рибу-меч. Та вона розсердилася і зачала атакувати невеличку лодку священика. Мортон як і інші риболови привязав себе ременем до лодки. Риба своїм „мечем" пробила лодку. Страшна зброя зломилася, але тимчасом священикова одна нога була відрізана висше коліна. Мимо зломаного „меча" сердита риба дальше атакувала людку, в котрій лежав священик в крови. Вкінці риба-меч перевернула лодку і священик бувби втопився, якби не риболови, що надплили на моторовій лодці, відвязали священика і витягнули з води. Зачалася боротьба рибаків з рибою-мечем, що тривала 2 год.

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ЖИТТЯ прискорює кожний громадянин, що обезпечує свої будинки в 1/3 частині, а інше майно в повній вартости

в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

СПРАВА ОБРЯДІВ

Авторитетні вияснення. *)

Перед десять роками Св. Отець Папа Пій XI. в своїй печаливости про долю Росіян установив „Комісію для Росії". Тій Комісії були підчинені всі ті справи, що „торкаються Росіян, так тих, що перебувають у своїй батьківщині, як і тих, що на еміґрації поза батьківщиною". Найновішим Декретом „Моту проприо" Св. Отець змінив своє попереднє рішення в тім напрямі, що Комісії для Росії поручив і застеріг тільки ті справи, що торкаються тих Росіян, що перебувають в батьківщині. І ся Комісія стала підчинена Св. Конґреґації для надзвичайних церковних справ, а Секретар тої Св. Конґреґації є заразом головою тої Комісії. Справи знов тих із Росіян, що живуть на еміґрації, а до тепер були підчинені Комісії для Росії, приділені Св. Конґреґації для Східньої Церкви, де має бути установлена окрема „Секція", яка має заниматися справами тих Росіян. Вкінці тому, що ті, котрі є поза Росією, не мають богослужебних книг, поручив Св. Отець Св. Конґреґації для Східньої Церкви занятися виданням тих книг.

Сей найновіший Декрет Св. Отця подається понизше в переводі:

ПІЙ П. XI.

З якою печаливістю відносимося до народів Росії, на се вказує те, що Ми виявили чи словом чи письмом, а вже найбільше те, що Ми вчинили для добра сих досвідчуваних народів при ріжних нагодах. Хоч Нас так дуже журили їх недостатки в земських справах, то богато більше боліли Ми над нуждою, що її вони переносять у справах обичайности; і тому Ми все так дуже змагали й вельми старалися, по Нашій змозі, принести їм потіху й поміч. В сій праці помагала нам в особливий спосіб Наша „Комісія для Росії", що її Ми встановили вже ось-ось перед 10 роками; а їй Ми доручили письмом з власного почину всі ті справи, що „торкаються Росіян, так тих, що перебувають у своїй батьківщині, як і тих, що на еміґрації поза батьківщиною". Ми переконалися, що за сей некороткий час зібрано, за Божою поміччу, богаті плоди з невсипучих трудів отсього апостоляту, бо немало Росіян є голодних і спрагнених праведности. До успіху сього найсвятішого почину немало причи-

*) Під ч. 12/Орд. у „Вістнику Станиславівської Епархії" чч. VII—IX появилася Відозва до Всечесного Духовенства Станиславівської Епархії, котра принесла авторитетні вияснення в справі обрядів. Перепечатуємо сю відозву з огляду на занепокоєння, яке та справа викликала серед нашої суспільности.—Ред. „Н. Зорі".

нялася вміла й високохосенна діяльність Преподобного Брата Михайла д'Ербіні, титулярного Епископа Іленського, що виявив у сій справі особливий досвід, пастирську проворність і шляхотне змагання. Та коли не стало такої дуже помічної й корисної праці сього Владики, а так само й інших, що на їх зручности Ми справедливо й заслужено спиралися, а праця з дня на день побільшується та вимагає нових замислів і починів, — Ми вважали відповідним так пристосувати улад сього діла, щоб він на майбутнє відповідав усім потребам, що можуть виринути, та щоб ніщо не оставало поза його піклуванням.

Тому після зрілої роздуми, з власного почину й повною певністю та повнотою Апостольської влади постановляємо й вирішуємо застерегти й доручити „Комісії для Росії“ тільки ті справи, що торкаються тих Росіян, що перебувають на батьківщині, але не нарушуючи поваги й права Священої Конґреґації для Східньої Церкви, як се в каноні 257. А щоб се діло такої ваги й важности могло бути довершуване по змозі під Нашим безпосередним доглядом і кермою, — постановляємо, щоб ся „Комісія“ була підчинена Священій Конґреґації для надзвичайних церковних справ; і тому її Секретар має бути заразом і головою сеї „Комісії“.

Також постановляємо, щоб при Священій Конґреґації для Східної Церкви була встановлена окрема „Секція“, що завідувалаб справами тих, що, де не булоб, визнають словянський обряд (називаний теж обрядом словянсько-византійським), а тому й справами тих з Росіян, що живуть на еміґрації та що дотепер були підчинені „Комісії для Росії“. До сеї Секції будуть приняті в потребі як консультори також деякі Епископи тих Епархій, де згаданий обряд в уживанню. А все се тому наказуємо зробити, бо хочемо, щоб вповні й старанно була збережена славна традиція Католицької Церкви, що в світлі її правди дивним способом відблискує ріжнородність обрядів, неначе гармонійні голоси одного хору, що підноситься з землі в небо. А знову ті з Наших синів, що на жаль уже довго поза батьківським домом, нехай почують і роздумають, що повернувши до Нас зможуть зберегти вповні ненарушеною красу свого обряду, а він завдяки прадідній мові й старині церемоній пригадує ті найщасливіші часи, коли одною вірою, одним стадом і одним Пастирем радувався весь християнський світ. А щоб словянсько-византійський обряд остав ненарушений, се так лежить Нам на серці, що — свідомі того, що ті з Наших синів, котрі зберігають сей обряд, не мають богослужебних книг — постановляємо, щоб того роду книги були негайно видані. А се видання доручуємо Священій Конґреґації для Східньої Церкви, а вона до приготування й видання такої справи нехай приймє собі таких дорадників і співробітників, що для такої важливої справи посідалиб особливу науку та виявлялиб щиру волю.

А вирішуючи се, маємо на думці, щоб із сего не тільки тим Нашим синам, що повернули до єдности стада, але й тим, що від Нас відлучені, була ясною добра воля Католицької Церкви та виявилося Наше батьківське піклування.

А все те, що Ми отсим Нашим письмом з власного почину постановили, приказуємо, щоб було уважане за ненарушиме й важне, оскільки сему ніщо інше не противиться.

Дано в Римі у Святого Петра, дня 21 місяця грудня, року МЭСССХХХIV, Нашого Понтифікату тринацятого.

ПІЙ П. XI.

З приводу сего Декрету повстали ріжні толки, недорозуміння й навіть надужиття. Сектанти надужили його до своїх агітацій проти нашої Церкви і голосять, що „гр.-кат. Церква вже знесена“. Також і в нашій суспільности зачала поширюватися гадка, що наш гр. кат. обряд знесений, а натомість має принятися обряд словянсько-византійський, а деякі уряди парохіяльні в тут. церковній провінції зачали виготовлювати печатки з написю: „Обряд словянсько-византійський“. Також між вірними виринули ріжні здогади і підозріння й навіть даються чути голоси, що вони не хотять сего словянсько-византійського обряду, бо його хочуть Поляки і його пропаґують, а вірні наші хотять триматися свого дотеперішнього греко-католицького обряду.

Для ухилення всяких непорозумінь і підозрінь подається отсим до відома, що в еще наведений Декрет Св. Отця відноситься виключно до тих, що були під колишньою Росією, як також видання богослужебних книг відноситься до них, бо вони не „мають богослужебних книг“. В Декреті Св. Отця ні слівцем натяку, котрийби відносився до нашого гр.-кат. обряду. Обряду словянсько-византійського придержуються досі ще незеднані з катол. Церквою Словяни, як: Росіяни, Серби, Болгари й инші. Обряд сей ідентичний з обрядом синодально-російським. Бо Росія як переємниця Візантії переняла також звідтам обряд. Сей синодальний російський обряд затримав вправді старинні звичаї, але з многими домішками і додатками відповідно до російського панславізму і цезаропапізму. Він закостенів і не перейшов еволюції, якої вимагає духове життя з живої віри. І тому Св. Отець поручає Св. Конґреґації для Східньої Церкви, щоб вона до приготування і видання книг для навернених з шизми приняла до помочи дорадників і співробітників, котрі для такої справи посідалиб особливу науку та виявлялиб щиру волю.

Вкінці подається до відома комунікат Апостольської Нунціятури у Варшаві з 22 травня 1935, в котрім іменем Св. Східної Конґреґації подається вияснення в ціли ухилення осякого замішання і хибних толків з приводу Декрету Св. Отця в справі комісії „Про Руссія“.

Появилися в пресі і поширилися в публичній опінії, викликуючи замішання і навіть деяке порушення серед вірних гр.-кат. обряду, блудні інтерпретації в справі „Моту пропріо“, „Кнам соллиціта“, виданого Св. Отцем в дні 21. XII 1934 р. про Папську Комісію „Про Руссія“ і про видавництво богослужебних книг для словянського обряду. На підставі тих інтерпретацій Апост. Столиця, промовчуючи в „Моту пропріо“ висше наведений гр.-кат. обряд і згадуючи лиш обряд словянський (або словянсько-византійський), малаб давати до зрозуміння, що сей останний обряд заступить і немовби проковтне інший, бодай теоретично, хоч практично істнувалаб дальше назва гр.-кат. обряду там, де він тепер істнує. — Отже Св. Східна Конґреґація заявляє за посередництвом тутешньої Апост. Нунціятури, що згадане „Моту пропріо“ не мало нічого іншого на ціли, як тільки означити на будуче властиві компетенції Папської Комісії „Про Руссія“ і Св. Східної Конґреґації, віддаючи по думці 257 канону Кодексу Канонічного Права словянсько-византійський обряд під юрисдикцію тої останної. В той спосіб ріжниця між поодинокими обрядами, яка істнувала перед появою „Моту пропріо“, остає зовсім ненарушена так під оглядом засад як і практично. „Моту пропріо“ не говорило про інші обряди, тільки про словянсько-византійський обряд очевидно лише з тої одинокої причини, що в справі інших обрядів ніщо не змінилося. — Варшава, 22 травня 1935 року.

Станиславів, дня 31 мая 1935 р.

† ГРИГОРІЙ, Епп.

„Св. Дух се неначе огородник, що працює над нашою душею. З Його почину родяться добрі заміри так як писклята з голубйці. Св. Дух веде нас як мати свою дитину, як ясновидячий чоловік веде свого отемнілого брата“. (З проповідей св. Йоана Віяннея).

Вакаційні оселі

Яке їх значіння; які є роди тих осель; які повинні бути їх провідники; як повинна до них відноситися суспільність.

„Міста — яскині людського роду... Висилайте своїх дітей на село, щоби відродилися і віднайшли свої сили, котрі затратили в нездоровому повітрю перелюднених міст“.

Такий клич залунав з уст одного з фільософів 18 ст. Та вагу того клича зрозуміло щойно покоління слідуючих століть. Кінець 19 ст. се щойно початок осель для дітей. Зате нині нема мабуть нації в Европі, яка занедбувалаб сю таку примітивну й таку богату в наслідки форму опіки над своєю молодю.

Зріжничкування осель на лічничі, призначені для хорих дітей, відпочинкові для ослаблених, анемічних, реконвалєсцентів, і виховні для здорових — се здобуток останніх десяток літ. Акцією осель кермують нині фахові люди, що дбають про відповідний добір дітей, відповідну програму, раціональну організацію та господарку осель. До осель ставлять нині поважні вимоги; їх обовязують докладні організаційні та гігієнічні приписи. Вони мають бути жерелом здоровля молоді й кузнею характеру нового покоління. Нині вимагають постійної лікарської опіки й санітарного догляду весь час тривання оселі. Лікарі мусять докладно сеґреґувати дітей, щоб не допустити до виховних і відпочинкових осель хорих дітей, передовсім на заразливі недуги.

Від управителів і виховників вимагають, щоби знали добре психіку дітей, щоби вміли кермувати самоуправою молоді, щоби вміли витворювати бадьорий настрій, розбуджувати зацікавлення до ріжних ділянок життя, підсилювати ініціятиву, давати можність самостійного вияву в рамцях таборової програми і т. д. Щоб тим вимогам відповісти, провідники осель мусять до них підготовитися. Теоретичну підготовку дають школи і курси, практичну здобувають впорядчики в оселях під кермою досвідчених виховників.

Акція вакаційних осель під нинішну пору се вже не питання доброї волі чи серця гуманних одиниць-меценатів, як се було в початках. Се вже діло складне, що вимагає збірного зусилля і солідної підготовки значного апарату провідників і самих таки учасників осель.

Одно, що й нині ще спирається до деякої міри на гуманности й жертвенности суспільности, се матеріяльне вивінування й удержання осель. Кажу, до деякої міри, бо велику частину коштів державні народи покривають з державних і самоуправних фондів, частину покривають оплати учасників, а тільки $^1/_3$ до $^1/_4$ коштів покриває суспільність добровільними жертвами. У недержавних народів весь тягар спадає на плечі учасників осель і суспільности.

У нас жертвенність суспільности на сю ціль як досі доволі мала. Треба взяти під увагу ріжні ділянки національного життя і суспільної опіки, які фінансує наша суспільність (удержання Рідної Школи, Просвіти, захоронок, воєнних могил, інвалідів, допомога студіюючій молоді і т. д.). При тому не можна забувати, що в нас мало заможних осіб. Щойно тоді можна до деякої міри зрозуміти занедбання одної навіть такої важної галузи суспільної опіки, якою є вакаційні оселі.

Се зрозумілі організатори осель Українського Товариства Охорони Дітей, котрі старалися вчинити оселі майже самовистарчальними й кошти удержання покривати майже виключно оплатами учасників осель. Від ряду літ вони висилають сотки молоді до осель, вишколили гурт впорядчиків, організаторів і виховників, майже без допомоги ширшого загалу. Та се на довшу мету не може вистарчити. Коли оселі мають мати вплив на здоровля нашої молоді й виховати

На Ясну Гору

До чудодійної ікони Гошівської Богоматері відбуваються прощі від травня аж до пізної осени. Кожної неділі й свята напливають групи прочан з ріжних околиць краю. В останному часі були там 2 такі зорганізовані паломництва: одне зі Львова, друге зі Станиславова. 1. VI. виїхало рано зі Львова 276 осіб під проводом о. ігум. Й. Лучинського ЧСВВ., користаючи з залізничої знижки. 2 дні побуту на „Ясній Горі“ близько Небесної Неньки були для прочанок-робітниць хвилями забуття на свої турботи злиденного життя. Слова релігійної потіхи з уст кількох ОО. Проповідників, величавий спів хору під управою бр. Дувіряка ЧСВВ, сам чар відслоненої ікони — все те мало великий вплив на підйом духа учасниць прощі. Не затерли сих додатних вражінь навіть неприємности подорожі від зелізничої адміністрації. Бадьорі, підкріплені на дусі, з вірою в могутність заступництва Пречистої в сучаснім лихолітті, повернули львівські паломники в неділю 2. VI. пізним вечером ломів.— В день Господнього Вознесення 6. VI. приїхали паломники зі Станиславова. ОО. Редемптористи краще уладилися від львівських ОО. Василіян, бо о. ігумен Ван де Малє одержав окремий прогульковий поїзд з 9 вагонами на 376 осіб, виключно паломників. О 9. г. рапку прибули станиславівці з процесією до Гошова, де привитав їх місцевий ігумен о. Тисовський зворушливим словом. Залунала церква мельодійним співом пісень на честь Матери Божої Неуст. Помочі, понісся гомін дзвонів під небесний звід. Надійшла ще численна процесія з двома священиками з Болехова. Стовпився народ вокруг сповідальниць. Перед 11. г. почав відправляти Службу Божу на дворі, о. ігумен Ван де Малє; співав добре вишколений болехівський хор. Під кінець проповіди в саме полудне стало хмаритися, зірвався вітер. Але дощ не падав скорше, аж люди вислухали до кінця Службу Божу та обійшовши кругом церкву серед грімкого співу, схоронилися в ній в год $1^1/_2$ по пол. — На щастя — дощ не падав довго. Станиславівці відспівали молебен до Матери Божої і під вечір подалися процесійним походом на стацію Тяпче, щоби в 6 г. відїхати до Станиславова. 80-км-ову дорогу відбули за $1^1/_2$ години їзди без зупинок на стаціях. Кошти подорожі винесли $2^1/_2$ гр. за 1 км. замість 7 гр. нормальної тарифи.

Подяка

Отсим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові за скоре й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченевої суми по мойому мужові бл. п. Др. Степані Галаєві, адвокатові в Коцичинцях. — Скоре й акуратне виплачення обезпеченевої суми уповажнює мене поручити се одиноке українське Товариство обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові найширшим кругам української суспільности.

85—1—1 Осипа Галаєва.

нове покоління, вони мусять згуртувати не сотки а тисячі молоді. Та ті тисячі не мають грошей не то на оплату за прожиток в оселі, але навіть на виряд і на кошти подорожі до оселі.

Тому заклик до жертвенности на виховні оселі Українського Краєвого Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молодю не повинен пролунати без відгуку. Суспільність повинна вирівнати занедбання одного з важніших своїх обовязків. Стипендії на оплату для бідної молоді та жертви на розбудову вакаційних осель треба слати тільки до Земельного Банку Гіпотечного у Львові на конто ПКО — 500170 з виразним зазначенням: Комісія Виховних Осель і Мандрівок (КВОМ) з поданням свого назвища й числа оселі, на яку зголошується. Рати мусять бути зложені перед відїздом на оселю. — С. К.

ОГЛЯД ПРЕСИ

Розпучливе положення Хорватів

Польська Пресова Агенція повідомляє:

Велике вражіння в цілій Югославії викликав приїзд до Білгороду старенького архиепископа з Загребу о. д-ра Антона Бавера, який невважаючи на дуже погане здоровля поїхав до Білгороду з греко-катол. епископом о. Нярадіем з Крижевців, щоб передати міродатним чинникам меморіял про жахливе становище в Хорватії і страшний террор. Становище в Хорватії найкраще ілюструє той факт, що до Білгороду вибрався недужий 80-літній старець, якого в Загребі мусіли перенести до поїзду. Старенький архиепископ дуже сумнівався, чи дойде до Білгороду живий. Делегація передала меморіял князеві регентові Павлові, подаючи факти про страшний террор, який переводять адміністраційні чинники, поліція і жандармерія супроти спокійного хорватського і дальматинського населення. Місцева влада цькує населення на кожному кроці буцімто на приказ центральної влади, переводить масові арешти, над арештованими органи безпеки не тільки знущаються, але навіть людей убивають. В м. Краварсько в загребській епархії жандарми стріляли 19. V. с. р. до юрби біля церкви, вбиваючи дві особи і богатьох ранили. Подібні випадки діються у богатьох інших місцевостях Хорватії й Дальматії. Меморіял кінчиться так: Насильства державних органів хвилюють кожну людину, кожного християнина. Хоч у деяких випадках інтервенція влади була потрібна, але не можна виправдати жорстоких засобів жандармерії, які нарушують не тільки державні закони, але теж суперечать поняттям моралі і культури. Як архиепископ і хорватський митрополит, оборонець християнської культури і цивілізації, сторож Божого й одночасно державного авторитету вважаю своїм обовязком поінформувати Вашу Високість і прохати, щоб припинено насильства державних органів. — За події в Хорватії в першу чергу відповідають регенти д-р Петрович, д-р Станкович і міністр внутрішних справ Попович. — Регент кн. Павло, схвильований до краю змістом меморіялу, приобіцяв церковним достойникам задовольнити їх бажання.

Промова Уельського Князя

Подія незвичайного політичного значіння.

Під заголовком „Речь принца Уельскаго“ помістив передовицю паризький орган російських монархістів „Возрожденіе“ в ч. 3662. Подаємо її в дослівнім перекладі:

Не часто случається, щоби члени англійського королівського дому складали відповідальні політичні заяви. Англійська династія з особливою старанністю держиться на боці від тих питань, щодо котрих не витворилася в Англії однодушна думка; її представники висловлюються тільки в тих случаях, коли відчувають, що за ними — однодушна опінія всего народу. Се дає особливу вагу й особливе значіння словам князя Уельсу на річних зборах Британського Легіону, товариства б. учасників війни. Покликуючись на свою весіду з головою Легіону, адміралом Джелліком, князь Уельсу сказав:

„Думаю, що ніяка організація не є більше відповідна для того, щоб протягнути Німцям руку приязни, ніж ми, бувші учасники війни, котрі воювали проти них підчас великої війни і котрі тепер забули давну ворожнечу“.

Слова наслідника англійського престолу одобрили однодушно англійські учасники війни. І незабаром офіційні представники Британського Легіону виїдуть до Німеччини, щоб підготовити грунт для ширшої співпраці між обома народами. — Б. учасники війни таким чином покликані відіграти визначну ролю в ділі міжнародного примирення. І вони більше ніж хтонебудь інший підходять для тої ролі, як зовсім правдиво вказав Уельський князь. Відомо, що між учасниками війни на фронті було далеко менше взаїмної ненависти, ніж в тих, що підгрівали пастрої в запіллі. — Відомо, що й у Франції визначні діячі Національного Союзу Комбатантів взяли на себе почин переговорів зі своїми бувшими противниками, що вони вже бували не раз в Німеччині і розмовляли з канцлером Гітлером. І в той час коли більшість французької преси поставилася ворожо до тої ініціятиви, управа союзу комбатантів одобрила діяльність своїх членів і висловилася за дальшою працею над скріпленням мира шляхом безпосереднього звязку з бувшим противником. — Можна думати, що англійська ініціятива, котра одержала таке високе одобрення, послужить новим товчком до зближення між західними державами. Слова Уельського князя вже стрінули в Німеччині дуже горячий відгук. Ряд бувших учасників війни висловив своє вдоволення з приводу будучого приїзду англійських гостей.

Такі маніфестації міжнародної приязни, що відбуваються рівнобіжно з політичними переговорами, не вирішують самі по собі всіх спірних питань, та вони творять сприяючий грунт для їх вирішення. Вже англійсько-німецькі морські переговори довели очевидно до відомого компромісу. Треба думати, що й переговори про „летуньске Льокарно“ матимуть такий самий успіх. — В звязку з безсумнівним поліпшенням взаємин між Німеччиною та Італією на черзі стоять питання: чи Франція забажає остати сам-на-сам з правительством комінтерна, чи вона разом з іншими західними державами піде шляхом забуття старої ворожнечі. Большевики безсумнівно доложать всіх зусиль, щоб не допустити до такого примирення, котре вищить їх обрахунки на нову европейську війну, необхідну передпосилку соціяльної революції. Та, може бути, большевики перебільшують свій вплив у Франції? Мимо французько-совітського договору відповідальні французькі круги не мають особливого довіря до обіцянок своїх московських „приятелів“. А скріплення Єдиного Фронту (соціялістів і комуністів — Ред. „Н. З.“) в самій Франції розкриває їм очи на небезпеку зближення з державою комінтерну — небезпеку, особливо значну для тих демократичних країв, котрі, инакше як диктатури, не можуть установити непроходиму перегороду між зовнішною і внутрішною політикою.

Замирення між Англією й Німеччиною

Берлінський кореспондент лондонського щоденника „Дейли Мейл“ повідомляє: Слова Уельського князя викликали в Німеччині величезне вражіння. Всі вечірні часописи вийшли з заголовками: „Уельський князь протягає Німеччині руку приязни“. — Надзвичайний посол фон Рібентроп заявив: Б. англійських учасників війни стрінуть сердечно німецькі учасники війни і весь німецький нарід. Нема лучшого способу для поліпшення взаємин як отвертий і безпосередний звязок між людьми, що стояли один проти другого на фронті. — Голова нац. соціял. союзу опіки над жертвами війни, сам военний інвалід, заявив: Ми не тільки раді словам Уельського князя, але ми глибоко вдячні йому. Ми твердо переконані, що фронтові вояки, котрі одні знають всі страхіття війни, повинні ввійти у взаїмний звязок. Ми вже приймали делегацію французького союзу б. комбатантів і горячо витаємо англійську делегацію. — Ґен. фон Енкенорт, заст. ветеранів, заявив: Ніодин вояк не хоче нової війни, бодай ніодин б. німецький вояк. Ми витаємо слова князя, бо вони точно відповідають нашим почуванням.

Голова Британського Легіону Фетерстон Годлей заявив кореспондентови „Дейли Мейл“: Наша поїздка до Німеччини матиме інформаційний характер. Ми сподіємся, що заторкнені питання стрінуть співзвучне відношення і що нам удасться наладнати звязок між б. учасниками війни в обох краях. Сей крок відповідає основним засадам нашого Легіону. Ми заявили, що стоїмо за братерство зброї, котре не зна національних границь. Плянуємо провести в Берліні тиждень. Знаємо, що знайдемо там співчуваюче і приятельське приняття.

„Івнінґ Ньюс“ пише: Одно з головних жерел міжнародних трудноцїв в тім, що народи часто виробляють собі опінію про своїх сусідів на основі політичної пропаганди а не на ґрунті особистого звязку. Рани війни заросли і ми не хочемо їх знов розкривати як не хочемо й ослаблення вузлів приязни з нашими союзниками.

„Стар“ пише: Ми занадто спізнилися з тим, щоб показати Німеччині, що з нею будуть гарно поводитися, коли вона на те заслужить. Бажане, щоб Німці знали, що з ними як і з іншими націями, будуть поступати відповідно до їх діяльности а не на основі минулих спорів.

Примітка Редакції „Нової Зорі“: Ось так представники двох найбільших европейських народів, побідного й побідженого, протягають до себе руки до згоди в обличчі спільної небезпеки зі сторони СССР. А Поляки й Українці, котрі жиють в безпосереднім сусідстві червоної Росії, ніяк не можуть зговоритися на засаді рівности обох сторін!...

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Дні обнови

В статті п. з. „Моральна купіль" (Дивне воно, але правдиве) поміщеній в 51 ч. „Нової Зорі" з 1934 р., обіцяла я Шановним Читачкам „Н. Зорі" сказати ще дещо на подібні теми. Отже кину на папір кілька уваг і спостережень. Власне тепер, коли наближається час тої „моральної купелі", себто час стислих або замкнених реколєкцій, сих великих днів обнови.

Очевидно не гадаю вдягати на себе ризи духовника, ні місіонара, зглядно місіонарки — тимбільше, що до сього не маю найменших даних. Хочу тільки поділитися враженнями, винесеними з замкнених реколєкцій, які відбуваю від кількох літ перед літними феріями.

Гадаю, що Шановні Читачки, які мали вже змогу відбути стислі реколєкції, ствердять мої думки, а ті, перед котрими проблєма реколєкцій і то замкнених реколєкцій стоїть ще темна і незбагнена, може дадуться переконати про ті справи і долучаться до ряду учасниць в сьому році. — Перш за все хочу звернути увагу на слово „стислі" або „замкнені". Знаю, що слово „стислі" ще не так, але слово „замкнені" дуже часто трафляє до переконання студентки чи студента, але в тому розумінні, що лякає їх і стає причиною, щоб її, чи його від тих реколєкцій відтягнути. Тимчасом в тому саме понятті, а не в чому іншому ядро реколєкцій і тим саме а не чим іншим реколєкції ті ріжняться від реколєкцій звичайних, великопістних, які, гадаю, кожна чи кожній з нас має нагоду відбувати що року. Признаю, що на те, щоб взяти участь в замкнених реколєкціях — треба відваги. Та чи не треба відваги до того, щоб серед горячого літнього дня кинути своє тіло, розпалене червоним жаром сонця, в холодні хвилі гірського ручаю...?!

А мимо сього — кілько між нами таких відважних, які не зуміють відмовити собі цієї приємности і часто переводять того рода експерименти в тій вірі, що холодна вода в великій мірі причиниться до їх здоровля й увільнить їх тіло від бруду й куряви...? Отже...

Мої спостереження по кількох відбутих замкнених реколєкціях такі: Стислі, або замкнені реколєкції се дуже культурний і хосенний прояв релігійного життя.

1. По перше через те, що відбуваються в одному домі, з якого забудовань не повинні учасниці чи учасники виходити продовж 3 днів, щоб не розсівати уваги та мати змогу витворити в тишині як найбільше душевного скуплення. Може ця обставина лякає кого, але направду, в практиці вона показується необхідною. І людина з нею дуже скоро й легко зживається. До того, треба зазначити, що при реколєкційних домах є звичайно гарні, великі огороди, з яких реколєктантки мають змогу користати у вільних хвилинах.

2. Далі, в часі замкнених реколєкцій — учасники чи учасниці користуються самотою і великим спокоєм, до якого причинюється цілковита мовчанка, яка панує між учасницями чи учасниками весь час тривання реколєкцій аж до т. зв. „розвязання язиків", що наступає звичайно третого дня вечером. Вдержання мовчанки — річ доволі тяжка, та в тому саме її вага і кожній учасник чи учасниця має тут змогу випробувати сили своєї волі. Доводилось мені бачити, що найбільш балакучі і непосидючі вдачі — придержувалися приписів реколєкційного правильника дуже солідно й точно, а вже в мовчанці — осягали дійсно верхи.

3. Дальшою прикметою стислих реколєкцій є те, що кожна учасниця чи учасник, кромі звичайних наук, яких є 4 на день, має змогу і нагоду користати з індивідуальних дискусій з провідником реколєкцій, на теми, які для даної одиниці неясні. Ця обставина причинюється в великій мірі до піднесення наукового рівня реколєкцій, часто клярує погляди, іноді становить зворотну точку в житті молодої людини.

4. Одною з найбільше гідних завваги сторінок стислих реколєкцій є те, що в часі „днів обнови" звертається головну увагу на підставові життєві правди та розглядається їх під кутом Христової науки. В тій ціли всі конференції о. Провідника, всі точки, подані до роздуми, і література, з якої користають учасники чи учасниці, — немов спрямовані до одного: дати змогу глянути на життєві правди в світлі релігії, в світлі правд Божих. Доцільно поклала я ту четверту прикмету на кінці, щоб мати змогу підчеркнути її та надати їй більшої ваги, як властивій, найглибшій суті замкнених реколєкцій. Про містику вечірньої тиші в каплиці реколєкційного дому, про те, як тихо, в погідний ранок приходить ласка і пестить душу молодої, втомленої життям людини, і говорить до неї якимись дивними, надземськими словами, про те, як душа та під ніжним подихом святої ласки росте в силу і набірає більшої свіжости і краси — про те докладніше писати не буду. — Прийдіть і переконаєтесь самі. Двері реколєкційного дому відчинені для Вас... а в кивоті, на престолі жде на Вас Той, що сказав: ...„Прийдіть до мене всі струджені й обтяжені, а я вас успокою". — Студентка.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

Як лічити совітську молодь

За кого вона має своїх батьків, що зруйнували Рідний Край.

З приводу кінця шкільного року большевики офіціяльно признають, що їх молодь недуже під оглядом ідеольогічним здорова. А саме частина молоді в СССР насміється з тих товаришів, що думають по партійному. Та часть очевидно котиться в напрямі контрреволюції. А друга часть молоді вправді зберігає ще „марксівсько-соціялістичні настрої", але не признає авторитету висших партійних установ. Та знов часть молоді котиться в напрямі троцькізму. Супроти такої катастрофи перший секретар комсомольського ЦК Косарев оповістив плян, як лічити совітську молодь. Він радить, передовсім рідше скликати молодь на збори, „бо лучше одно цікаве зібрання, що має зміст, ніж десятки пустих, неінтересних". Дальше радить не вживати до молоді казьонних (урядових) референтів, бо вони страшно нудно говорять. Далі радить видвигати теми про працю, життя і все, що займає молодь. На збори молоді допускати тільки писемно запрошених, бо інакше приходять і небольшевики. Техніку зборів радить орґанізувати так, як вказує Л. Каганович у „Памятній книжці совітського строітеля". На референтів до молоді не посилати пустих промовців („болтунів"), тільки людей старших, котрі щось знають і вміють говорити. Словом, большевики вже орієнтуються, що їх молодь дивиться на них, як на варятів, що зруйнували Рідний Край.

Дорадник Гітлєра фон Рібентроп

В Лондоні була німецька місія на чолі з фон Рібентропом, щоб вести переговори в справі морських збройонь. З того приводу лондонська газета „Дейли Мейл" подає отсю дуже цікаву характеристику фон Рібентропа: Скромність фон Рібентропа каже йому оминати всяку нагоду висуватися на перший плян. Та від часу приходу до влади „наців" він відграє чимраз більшу ролю в їх зовнішній політиці. „Фірер" до такого степеня полягає на його радах, що їдучи до Мінхену або Берхтесґадену, щоби повзяти відповідальні рішення в справах зовнішної політики, він все бере з собою фон Рібентропа. В руках тих двох людей тепер доля Европи. Фон Рібентроп, котрий здається молодший від своїх 40 літ, не дипльомат-карієрович, він має більше знання про закордон як звичайні представники тої професії. Він богато подорожував, щоб досконало навчитися говорити по французьки й англійськи. Він працював при будові моста на ріці св. Лаврентія в Канаді, продавав шампан в Парижі і в Лондоні, боровся на російськім фронті. Ще до приходу Гітлєра до влади фон Рібентроп грав більшу ролю як звязковий між будучим „фірером" і німецьким промислом.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

НА ЛИЧАКІВСЬКІМ ЦВИНТАРІ

Зелені Свята у Львові вже мають свою традицію. Звичайно бувала велика спека і на цвинтарі було нагальне виладування електричности. Се виявлялося з одної сторони у вокальних продукціях і в скоках вгору і вдаль; з другої сторони — в ловах на кандидатів на Кєпуру... А люди подивляють рекорди з обох сторін...

Сего року з огляду на бурі й дощі наступило значне прохолодження умів. Здавалося, що аматори сильних вражінь розійдуться домів невдоволені.

Тимчасом після відспівання „Вічная память" якась вправна рука кинула жмут летючок. Спершу ніхто ними не заінтересувався. Наша публика голосно негодувала на тих, що нарушують повагу хвилі. Одначе скоро на тім місці виріс як зпід землі шнур ґранатових джентельменів. Як лев кинувся один з них на летючку, але зараз кинув її. Підняв її один наш громадянин і на превелике диво побачив ось що:

На білім папері наліплений вирізок з... „Врублів на даху"...

*

Коло могили пробудника Галичини о. М. Шашкевича зібралося богато народу. Дещо висше чути якусь сварку. Підходжу близше і чую жіночий голос: „Хами, кабани, злодзєє" і т. д. Бачу: Сидить собі роскішно на цілій лавці старша пані, аж сина від люті. Одним оком дивиться, чи хто не робить замаху на квіти, засаджені перед гробом. Другим оком зорить за парасолею, котру поставила на сторожі з другого боку могили, невідомо пощо. Люди переходять і заслоняють їй парасолю. Се її доводить до найвисшої пасії. Час від часу хтось нехотячи діткнеться парасолі. Тоді пані зривається і біжить що сили, підносить парасолю і знов вертає до лавки, на котру вже хтось сів. Вона безцеремонно викидає з лавки всіх і побідоносно сідає на цілу лавку. І так тривало довший час.

Люди забули за панахиду і зглядалися на невидальщину. А „кресова" пані дивилася на „хамів" з почуттям безмежної ненависти та часто давала волю своєму язикови. Не помогли нічого „фахові" поради деяких осіб, що вказували їй по приятельськи деяких лікарів і деякі заведення...

На одній траґічній могилі, де відбуваються щороку лови на непоправних співаків, сего року мало все тихо скінчитися. Вже молодь зачала розходитися після панахиди, аж тут хтось затягнув фальшиво „Ви жертвою..." Нерадо підхопили інші і хотіли розходитися. Одначе стрінулися з забороною розходитися... За малу хвилю зачалася акордова робота: хто більше ближнім подарує синяків...

Серед суматохи один тип, що дістав ґумовою палицею, крикнув: „Я свуй! Нє познаеш?" Та се йому нічого не помогло: сарака дістав ще в додатку кілька горячих. Публика втікаючи мала і проявляла велику втіху з того інциденту.

А одна Полька старушка не втерпіла і крикнула до одного джентельмена: „Та нєх собє сьпєвайон! Цо оні вам злєго зробілі?" — І побажала ґранатовим джентельменам кілька негарних річей.

*

У висліді ловів кільканацять молодих співаків і співачок опинилося в улию...

*

А найстарший український щоденник писав на другий день дослівно так: ...„свято відбулося гідно, без будьяких зайвих виступів"... Очевидець.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

В справі уживання „православний" в Богослуженню. Слово „православний", яке знаходиться в літурґічних книгах, само в собі не має якогось особлившого значіння, подібно, як і инші вислови. Із-за тої причини Св. Апостольська Столиця сей вислів заапробувала, маючи на огляді всю Східну Церкву. Навіть св. Атаназій в своїм символі ужив слова „православний". Одначе слово те, хотяй само в собі без особлившого значіння, одначе в даних обставинах воно може становити значіння віри. Всі незєднинені Словяне називають себе православними для відріжнення від католиків і від катол. Церкви. Ся назва „православний", „православіє" служить для них як terminus technicus. Навіть всі католики так в письмі як і в бесіді висловлюються про них не „схизматики", „схизматицька церква", але називають їх „православні", „православна церква". — З сеї причини те слово уживане в наших літурґійних книгах стало з одного боку для наших вірних, котрі не розуміються на доґматичних тонкостях, небезпекою хибного розуміння того слова, а саме, що нема властиво ріжниці між нами католиками, а схизматиками, бо ми православні і вони православні. Значить, затирається ріжниця між католиками східного обряду, а схизматиками тогож обряду. Та ще більша небезпека, коли входить в гру аґітація політична, або національна. З другого знова боку схизматики уживають того вислову „православний" як зброї для пропаґанди проти катол. Церкви. Ось в одній місцевости в Архіепархії Львівській — т. є. в Галичи, на пограниччі тут. Дієцезії, схизматики аґітували тим словом, голосячи вірним католикам: Нема ріжниці між вами а нами, бо ви православні і ми православні. І многі мали легку притоку дати послух православним батюшкам. Пропаґанда та мала тим більший успіх, що тут був руссофільський підклад політично-партійний. — Руссофільська партія, яка у нас зродилася, завсіди видвигає і залюбки вживає слів: православний, православіє, православна церква, розуміючи під тим російську віру і російську церкву, незєднану з катол. Церквою. Під повисшими висказами криється не тільки російське віроісповідне значіння, але також російська нація і держава, бо в Росії виробилося й усталилося немов доґмат, що російська віра і російська нація складаються на одну цілість, подібно як душа і тіло становлять одну цілість чоловіка. І тому здається таке трудне навернення Росіян, бо вони думають, що приняти католицьку віру значить те саме, що перестати бути Росіянином. Руссофільська партія провадила у нас сего рода аґітацію перед світовою війною, ту аґітацію продовжає дальше й тепер. — Коли я став Епископом тут. Дієцезії, відчув я ту небезпеку і заборонив Духовенству уживати в дотичних місцях висловів: „православних християн", „православну церкву", а натомість приказав уживати: „правовірних християн", „католицьку Церкву". Се тим більше, що в книгах наших Богослужень зчаста приходять вислови: „правовірний" і „католицький". Про те моє зарядження знає Апостольська Столиця. Епископат тут. церковної провінції також в своїм часі зарядив був, щоби слово „православний" опускати. — Те моє зарядження, дане в своїм часі, я отсим дальше піддержую, підчеркую і приказую його придержуватися під строгою відповідальністю. Приказую се тим більше, що один парох мимо моєї заборони уживав в Богослуженню слів: „православних християн". Коли я тому кілька літ уділяв місію для вірних в тій парохії і коли в одній науці я виголосив науку про катол. Церкву і про св. Йосафата, тоді далися чути голоси невдоволення, зачався бойкот, і навіть, як мені дали знати люди з другої парохії, грозило мені чинне зневаження. Одначе місія закінчилася спокійно. Коли той парох умер і прийшов новий завідатель, котрий зачав придержуватися мого зарядження, тоді зачалися аґітації за схизмою. Показалося отже, що слово „православний" то не був лише звичайний звук, але до него привязувалося значіння російської схизми і російської церкви. Зачалася відтак сильна аґітація за схизмою і наїзд православних батюшок, попираний дотичними чинниками. Я попросив ОО. Редемптористів, щоб уділили місії. Відтак я сам особисто посітив ту парохію і переконався, що ціле село стало одною лавою проти насильної пропаґанди російських батюшок, з виїмком збаламучених одиниць. — Тому ще раз і ще раз приказую придержуватися моєї заборони щодо уживання слів: „православні християни", і „православна церква" бо periculum in mora та ще до того серед скріплених аґітацій сектанських і єретичних. Зазначую, що пригадуючи і поновляючи моє зарядження в своїм часі видане в тій справі, я як попередно так і тепер не руководжуся ніякими людськими мотивами, але добром катол. віри, катол. Церкви і спасенням душ вірних, поручених мені Найвисшим Пастирем Ісусом Христом через Його Намісника на землі Св. Отця, Папу Римського. — Дано в Станиславові дня 29 травня 1935. — † Григорій, Епп.

Вістник Станиславівської Епархії ч. VII—IX. 1935.

Римо-катол. торжество Божого Тіла було сего року у Львові рівно величаво уряджене як попередними роками, але публики було далеко менше. З деяких костелів вирушили дивно маленькі процесії. На ринку було богато пустого місця. Словом, впадало в очі велике ослаблення релиґійного життя наших сусідів. Не маємо причини тішитися тим, бо се ослаблює однородну з нами суспільність а що се значить і для нас супроти спільної нам небезпеки зі Сходу, легко додуматися.

Новий костел. Львівський римо-кат. Архиепископ Твардовский посвятив костел в Петликівцях Старих коло Бучача. В Петликівцях Нових навернулося 25 „народовців" до катол. Церкви. (Аґенція „Всхуд").

Боротьба Церкви з війною. Американський письменник д-р В. ван Кірк, секретар Федеральної Ради Християнських Церков, видав працю п. з. „Religion renounces War". В сій праці є подрібний перегляд орґанізацій і церковної акції для поборювання мілітаризму. Се одиноке в своїм роді зіставлення всеї діяльности християнської Церкви в Америці під кличем: „Війна війні!"

Творчість потребує ризика і відповідальности. (Г. Адамович).

Цікавий родовід Льва Толстого

Большевики видають велике збірне видання творів Льва Толстого, хоч той автор по свойому релиґійний. Видно, ніхто в СССР не хоче читати смертельно скучних „творів" безбожників, отже мусять вертати до старих авторів. Недавно вийшов у Москві 46-ий том державного видання творів Льва Толстого (сторін 574). У звязку з тим ґрандіозним виданням докладно прослїджено родовід Толстого. Родоначальник його „муж чесний" називався Індрис або Індрос і прибув до Чернигова з Німеччини в 1353 р. На Україні в трох поколіннях змішався очевидно з Українцями. Правнук Індроса Андрій переселився з Чернигова в Москву. Там від кн. Василя Темного й одержав призвище Толстой. По матери мав Л. Толстой також сильні звязки з Україною, а саме з княжим родом Волконських, котрий походить від князя св. Михаїла Чернигівського потомка Рурика. Отже Лев Толстой мав у своїх жилах кров: німецьку, скандинавську, українську, литовську (через Трубецьких, що походять від Ґедимина) і татарську. В тім роді були й великі авантурники, як Федір Толстой жонатий з циганкою, нічний розбійник, поєдинкович, заславний на Камчатку („крѣпко на руку нечистъ"). Та був і цілий ряд дуже заслужених діячів старої Росії.

Де велике щойно стається, воно потребує плекання. (Ст. фон Дунін Борковський Т. І.: „Führende Jugend").

о. СТЕПАН ВАПРОВИЧ 3)

Про Аргентину

й тамошню українську еміґрацію.

Початок для українських кольоністів у Місіонес був тяжкий. Часто ще й тепер старші оповідають про голод, який мусіли нераз терпіти. Біду побільшували мурахи, котрі ще й досі роблять великі шкоди по полях і садах. Нераз у мене за одну ніч не лишать ані одного листочка на гарному деревці: все зітнуть і поносять до свого „маґазину" глибоко в землі, нерідко й 10 м. В молоденькій кукурудзі роблять великі шкоди. Тому кольоніст перед засівом весною мусить наперед вибити мурахи машинкою або літроволею, й аж опісля береться до весняних робіт. Так є на кампах (в околиці степовій), а нема таких мурахів в лісистій околиці.

Початки для укр. кольоністів були ще й тому тяжкі, що не було своєї церковці, ані священика, котрийби відправляв богослуження в рідному обряді та говорив рідною укр. мовою. З самого початку правительство Арґентини вислало було одного (опісля більше) священика, котрий умів говорити й по польськи. Однак укр. еміґранти домагалися таки свого священика. Вже 1901 р. будують собі маленьку капличку За Туною (13 км. від м. Апостолес), сходяться в неділі й свята, моляться тай плачуть за своєю рідною країною й за церковцею. Опісля в рр. 1904—8 будують на горбку церковцю з каміння, котра ще й досі стоїть. В тому самому часі ставлять подібну церковцю в місцевости Трес Канонес. Нераз в наші свята запрошували латинського священика Німця, з конґреґації Божого Слова на Службу Божу. Инший священик Поляк усякими способами старався перетягнути Українців на латинський обряд, що йому вчасти й удалося. Він саме представив перед тамошним (латинським) Епископом так, що Епископ не позволяв поблагословити новозбудовану церковцю в м. Трес Канонес. Згаданий ксьондз жадав, щоби вперед записати землю з церковцею на кольоніста Поляка. Люди заворушилися. Телеґрафували аж до Ексц. Митрополита Андрея Шептицького по нашого священика. Та не одержали — кажуть — ніякої відповіди.

Про се довідався московський протоєрей з Буенос Айрес о. Ізрастцов і використав положення для себе. Приїхав 1908 р. і заняв церковцю. Так повстала схизма серед галицьких Українців у Місіонесі. Ті, що попали в московське православіє, стали тим самим москвофілами, що показалося в часі світової війни.

Щоб ратувати наш нарід від схизми, прибув з Бразилії о. Климентій Бжуховський ЧСВВ. Був усего пів року. Однак як енерґічний місіонар за такий коротенький час зробив богато. Богато наших людей зі схизми вернуло назад на лоно Католицької Церкви. О. Бжуховський побудував деревляну церковцю в Апостолес і почав мурована в місточку Азара.

В р. 1909 прибув з Риму священик перемиської дієцезії бл. п. о. Ярослав Карпяк і пробув $2^1/_2$ року. Як знавець італійської мови скоро вивчився й еспанської (кастіліянської) мови тай нераз заступався за своїх перед вищими властями. Докінчив і впорядкував церкви і завів читальню в Апостолес і За Гуною. Однак туга за Рідним Краєм і невелике здоровля не давали йому змоги оставати довго в Арґентині. (Далі буде).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

НОВІ ВИДАННЯ

ВАСИЛІЯНСЬКІ КАТАЛЬОГИ.

Catalogus Ordinis basiliani s-ti Iosaphat Provinciae ss. Salvatoris ineunte anno 1935. Žovkva, Typographia PP. Basilianorum — 1935. 22·5x15·1, 64.

Catalogus Provinciae s-ti Nicolai Ordinis basiliani s-ti Iosaphat ineunte anno 1935. Užhorod, Typographia PP. Basilianorum — 1935. 23 x 15·6, 52.

Catalogus Ordinis basiliani s-ti Iosaphat Provinciae americano-canadensis ss. Cordis Iesu ineunte anno 1935. Žovkva, Typographia PP. Basilianorum — 1935. 23 x 15·4, 28.

Василіянські катальоґи-схиматизми на українських землях появилися вже в другій половині 18 стол. Маємо на думці славні катальоґи монастирів ЧСВВ Провінції Покрову Преч. Діви Марії, що виходили в Почаєві від 1773 до 1779 р. Вони дуже цінні не тільки для василіянського бібліоґрафа та історика, але й для тих, що їх цікавить стан нашої Церкви вдавнину. Як бачимо, василіянські Катальоґи попередили на яких 50—60 літ появу Схиматизмів епархій перемиської та львівської, бо перший перемиський Схиматизм появився на 1828 рік, а львівський на 1832 р. — В згаданих василіянських Катальоґах маємо цінні списи монастирів і монахів не тільки в Галичині, але й на Волині та Україні, бо тодішня василіянська Провінція Покрову Преч. Діви Марії обіймала всі три згад. великі наші області, ще від львівського василіянського Собору 1739 р. Крім сеї істнувала тоді ще друга василіянська Провінція, а саме литовська. До неї належали василіянські монастирі в північних землях, білоруських і литовських. Та на тороканському Соборі (Капітулі) з політичних причин Василіяни поділили ті обидві свої Провінції на чотири, а саме литовську на литовську св. Тройці й білоруську св. Николая, — а руську на польську Провінцію Покрову Преч. Діви Марії й на галицьку св. Спаса. Всі три перші Провінції люта Москва знищила. Лишилася досьогодні лише галицька Провінція св. Спаса, котра в 19 стол. видала 4 свої схиматизми в українській мові, а саме на р. 1856, 1857, 1859 і найцінніший на р. 1867. Над ним богато натрудився Мих. Н. Коссак, подаючи короткий погляд на історію ЧСВВ на українських землях і списки василіянських монастирів у Литві, Білій Русі, Волині, Україні, Галичині й Підкарпатській Україні.

Видавали Катальоґи своєї Провінції й реформовані Василіяни. Вже на 1887 р. молоді Василіяни видали хоч літоґрафований та цінний Катальоґ свойого Чина, сьогодні дуже рідкий. А від 1890 р. аж досьогодні видають щороку, крім деяких років у 1890-их і 1910-их рр., свій Catalogus, друкований спочатку в Старій Весі, Кракові, а від 1896 р. в Жовкві. Ті Катальоґи цінні тим, що подають списки всіх монахів і зазначують їх уряди в Чині, а в покажчику осіб подають дати їх уродження, вступлення до Чина, зложення обітів і професії та отримання священства. Те все дуже цінне для будучих істориків. — Найновіший Катальоґ се вже 41-ий Катальоґ Галицької Провінції св. Спаса. З нього довідуємося, що до згаданої Провінції належать отсі монастирі: Бучач, Букова, Добромиль, Дрогобич, Гошів, Краснопуща, Крехів, Кристинопіль, Лаврів, Михайлівка, Перемишль, Підгірці, Погоня, Улашківці, Варшава, Завалле, Золочів і Жовква. Священиків та Провінція має 114, з того 3 працюють в Ґенеральній Курії василіянського Чина в Римі, 4 в Папській Семинарії св. Йосафата в Римі, 11 як місіонарі в Канаді, Злучених Державах Півн. Америки, Бразилії та Аргентині, і 2 на Волині (в Городлі над Бугом і в Грабівці к. Замостя). В Галичині трудяться Василіяни як місіонарі, реколєктанти, сповідники в своїх церквах і в монаших Згромадженнях, душпастирі, катихити в школах, професори богословія в Кристинополі й Жовкві, фільософії в Добромилі, гуманістики й реторики в Лаврові, ґімназійних наук у „Місійнім Інституті ім. св. Йосафата“ в Бучачі, ведуть при своїх церквах численні релігійні Товариства, Марійське Тов. Молоді у Львові й Марійські Дружини Студенток, ґімназійних учеників (-иць), хлопців і дівчат у Львові й на провінції. В Жовкві видають книжки релігійного й богословського змісту, 2 місячники „Місіонар“ і „Бібліотека Релігійної Освіти“, та „Католицькі Читання“. Від 1924 р. під загальною редакцією о. Й.Скрутеня ЧСВВ виходять дуже цінні в науковім світі „Записки ЧСВВ“. Досі появилися 4 томи в 8 великих книгах, і „Бібліотека Записок ЧСВВ“. У Львові редагують діточий місячник „Наш Приятель“. Сього року започаткували два нові видавництва: „Бібліотека Центрального Василіянського Архіву“ й „Вістник Центрального Василіянського Архіву й Бібліотеки“ у Львові, присвячений архівним і бібліотечним справам.Крім того поміщують свої праці також в інших католицьких часописах і наукових журналах та виданнях в українській мові і в чужих мовах. — Студентів гуманістики, реторики, фільософії й богословія 101, братів 140. Разом 355 осіб. Крім того числа в Галицькій Провінції перебувають 3 священики й 18 клириків з Підкарпатської Провінції св. Николая. — Для орієнтації в Катальоґу при монастирях зазначено, хто й коли заснував монастир. З княжих часів (13 стол.) маємо сьогодні два монастирі (Львів і Лаврів), з 14 стол. один (Улашківці), з 16 стол. два (Гошів і Підгірці), інші монастирі з 17—19 століття.

Підкарпатська Провінція Чина св. Василія Великого вже в 19 стол. видавала свої Катальоґи, напр. Шематизмъ иноковъ Чина св. Василія Великого, угорскія области, на годъ 1870. (Съ короткимъ историческимъ очеркомъ монастырей тойже области; — Составленъ по отбывшемся въ Краснобродскомъ монастырѣ, 13 (25) Іюня, 1869 года, всеобщемъ Соборѣ). Унгваръ, Типографія вдовы Карла Іегера. 1869. 8⁰, (1) + (1) + (14), невідомий нашим бібліоґрафам, як Ів. Ем. Левицькому та ін. — В згад. Провінції реформу провели галицькі Василіяни 1920—21 р. Найновішний Катальоґ се вже третій після реформи. Монастирі в тій Провінції: Імстичів, Мале Березне, Мукачів і Ужгород у Підкарпатській Україні, Гайдудорог і Маріяповч у Мадярщині, Загреб у Югославії, Біксад і Мойсеїв у Ромунії. Священиків 39, клириків 51, братів 67. Разом 157 осіб. Священики працюють як місіонарі, реколєктанти, сповідники, душпастирі, катихити в парохіяльних школах, професори в монастирських студіях для клириків у Мукачеві та Ужгороді, в научнім Інституті в Ужгороді; крім того ведуть духовну Семинарію в Загребі, редаґують місячник „Благовістник“ і ведуть своє Видавництво в Ужгороді. Василіянське Видавництво є також в Ромунії, в Біксаді, де є й своя друкарня. Видають там книжки релігійного й богословського змісту та редаґують два місячники, священичий і евхаристійний. Новіціят міститься в Мукачеві. В тім монастирі на Чернечій Горі приміщений цінний архів та бібліотека всеї Підкарпатської Провінції. Тамошній архівар і бібліотекар, о. Ґліб Кинах ЧСВВ. видає від 1. І. 1934 р. „Вісті з Чернечої Гори“ й „Наставлення до монахів“.

Провінція Американсько - Канадійська, недавно утворена, видала також уже третій свій Катальоґ. Як два попередні на рр. 1933 і 1934, так і сей на 1935 р. печатані в Жовкві. Найновішого напечатано 180 прим. і ввесь наклад вислано до Канади. В Галичині лишилося всього 5 прим. того Катальоґу. Василіяни тої Провінції працюють в отсих монастирях: Шікаґо, Едмонтон, Монтреаль, Мондер і Вінніпеґ. Священиків 22, клириків 47, братів 20. Разом 89 осіб. Студії богословські, фільософічні, гуманістичні й новіціят приміщені в монастирі в Мондері. Священики працюють на місіях.

З тих Катальоґів бачимо, яку велику й широку працю ведуть Василіяни не тільки в Галичині, але й на Волині, Підкарпатській Україні, Мадярщині, Югославії, Ромунії, Канаді, Злучених Державах Півн. Америки. — Також працюють Василіяни в Віцепровінції Бразилійській, переважно на місіях. Видають там довгі роки в Прудентополісі тижневик „Працю“ й місячник „Український Місіонар в Бразилії“. Свої Катальоґи видала згад. Віцепровінція на рр.1933 і 1934. Найновіший ще не наспів до нас. — Увесь василіянський Чин має тепер 174 священиків, 207 клириків і 212 братів. Разом 593 членів. — о. Роман Лукань, ЧСВВ.

ВИДАННЯ „УКРАЇНСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ. **Рік грози і надій 1914.** „Українська Бібліотека“ ч. 4 (16)а. Львів, квітень 1934. Стор. 128, форм. 12.5 × 17 цм. Ціна 0.95 зол. Обгортка рис. Ю. Кирієнка.

Замісць сконфіскованої книжки В. Кархута п. з. „Вістря в темряві“ І. Тиктор дав своїм читачам в „У. Б.“ відбитку фейлєтонів Голубця з „Нового Часу“ під повищим заголовком. Цікаво й живо написана книжка Голубця оповідає нам історію початків війни 1914 року й на тім тлі малює початки нашого стрілецького руху. Оповідає назагал досить обективно, хоч тут і там не бракує „квіток“ старого Голубця зперед 25-ти літ з його прихильністю до радикалів; прим. „не був майстром єзуїтської діялектики“ (ст. 38); „посилення клерикалізму“ (ст. 40) і под. Та такого в книжці небогато й закинутиб їй можна не надоповідження, а радше недоповідження. І так нема прим. згадки про се, що атентат у Сараєві вийшов з масонських кругів, які стояли навіть поза сербськими націоналістичними організаціями (цікаві дані з відписами актів про се подають спомини о. Пунтіґама в німецькій мові). Не сказано ясно, що таксамо з тих кругів вийшли українські делеґати з Придніпрянщини на конґрес Поневолених Націй у Лондоні, де м. ін. від Українців промовляв Жид Рафалович, який мабуть мав звязки з львівською льожею; з тої льожі в 1918 р. пропаґували на українського представника в Лондоні адвоката Жида Г. Меера, і т. п. Разить також дещо завелика „рекляма“ поодиноких осіб близьких авторови. Про тих осіб ми досі не чували ні в яких споминах про 1914 рік.

Книжка шкідлива для мас, малосвідомих релігійно, через пропаґанду — місцями — поганського націоналізму а ля Ґітлєр. Та дещо більше релігійно-освіченого читача книжка Голубця не згіршить; радше пригадає йому богато цікавих і повчаючих моментів з нашого недавнього життя. Ось приміром характеристика молодого Пілсудского: „ненависть до гнобителів... в атмосфері непримиримого бунту, дуже скоро створив собі програму національного визволення при допомозі соціяльних кличів і ферментів“ (стор. 6).

Арамік.

ІВАН ОЛЬБРАХТ. **Розбійник Микола Шугай.** Роман. (Том І і ІІ). „Українська Бібліотека“ чч. 1, 2 (13, 14), Львів, січень-лютень 1934. Стор. 128 + 128, ф. 12.5 × 17 цм. Обгортка рисунку Едварда Козака. Ціна по 0.95 зол.

Наш нарід дуже любить читати про опришків. Книжку як „Розбійник Кармелюк“, що коштувала недавно щось понад 20 зол.(!), розхоплено. Діється се

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

тому, що в народ вмовлено немовби опришківство стало традицією і свого рода „геройством". Пише про наш нарід Чех Ольбрахт: „Всі вони в глибині душі опришки. Бо це одинокий, відомий їм спосіб оборони... І в кожній краплинці їх крови живе неясна згадка старих кривд і палюча свідомість нинішних кривд і в кожнім їх нерві живе дика туга за свободою. Це Довбушева туга. Туга Шугая. Тому її так люблять" (цит. кн. т. II, ст. 89). Не треба тому надто дивуватися: адже в одному підручнику нашої історії, котрий написав (до війни) „клерикал" і „клерикали" видали, в підручнику для шкільного(!!) вжитку — величається опришків малощо не героями-освободителями!... Страшне але правдиве.

Нам здається, що така опришкоманія се може й туга за свободою, та доведена до анархії, до дикого гуляйпільства. Самже Голубець (т. І., ст. 23) признає, що „колиб у Колочаві була українська влада, а суспільний лад, нужда й голод остались, Верховина обожалаб Шугаїв, що пішлиб боротися з українською владою". А коли так, коли таке міркує й сам редактор „Української Бібліотеки", то чому в консеквенції пускає між широкі маси нашого народу якраз книжку, що апотеозує розбійника? Чи се державнотворча праця? Хіба радше приготовлювання ґрунту під большевицький фермент...

Книжка Ольбрахта про нашого недавного розбійника (1918—1921 рр.) подвійно небезпечна для читача з широкої маси. Раз становищем автора: воно не лише нормально пасивне в осуді зла опришківщини, але місцями навіть те зло захвалює. До того автор — щирий поганин і боготворить поганське двоєвіря Закарпаття. Подібно і в інших справах віри чи моралі Ольбрахт поганин, уже не лише в імени Закарпаття, але і своїм власним: він описує гріхи проти пятої, шестої й семої заповіди не пасивно, а нераз просто так, що той опис заохочує — Друга небезпека від книжки Ольбрахта в тім, що твір справді талановито й гарно написаний. Поетичні місця чергуються в ньому з живим ходом акції — та все те разом робить книжку цікавою для кождого звичайного читача. І тому саме цей роман такий небезпечний для моралі читача, що в гарнім одязі показує принадно гріх. Отже книжка Ольбрахта, видана в українській мові, не причиниться до добра нашого народу й Церкви, лише зашкодить їм. Тому і прикро і смішно читати самореклямy редактора „У. Б." в передмові до сеї книжки, мовляв: „ніодній з їхніх („Укр. Бібліотеки") книжок не можна закинути байдужности чи легковаження наших національних ідеалів" (стор. 6, т. І). Правда, не можна, але хіба тоді, коли за такий ідеал уважати — опришківство.

Араміс.

Рідна Мова, науково-популярний місячник, присвячений вивченню української мови. Ч. 6 (30), червень 1935. Рік III. — З м і с т: І. Огієнко: Методи вивчення складні; 6. Новограматична метода. М. Гнатишак: Артизм творів С. Рудиського. С. Черкасенко: Наша твердиня, поема; 5. Письменникові. І. Огієнко: Мова Богдана Ігоря Антонича. Є. Грицак: Новотвори в сучасній українській мові. І. Огієнко: Сучасна українська літературна мова. В. Гуркевич: Назвище й прізвище. І. Крипякевич: Татарська українщина. В. Жуковецька: Як говорять по-українському селяни, а як ми. І. Велигорський: Словничок слів с. Серафинці. Чистота й правильність української мови: відповідь на запитання наших читачів. Дописи прихильників рідної мови. Розділ для самоуків і дітей: „Рідне Слово", Початкова Граматика укр. літературної мови. — Адреса: „Рідної Мови": Warszawa IV, ul. Stalowa 25 m. 10. Передплата річна 6 зл., піврічна 3 зл., чвертьрічна 1.60 зл.; за границею в Европі 9 зл., в Америці 2 дол. річно. Нові передплатники, коли того бажають, дістають „Рідну Мову" від 1 числа: Річник I (без 2 і 3 чисел) 5 зл.; річник II — 6 зл., оправлений 7.50 зл.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

СВ. ОТЕЦЬ по одержанні вістки про завішення зброї між Болівією і Параґваєм поручив Апост. Нунціям Болівії і Параґваю вислати телеґрафічно вислови Своєї найбільшої радости з приводу довершення сего акту мира. Рівночасно поручив зложити батьківські желання правительствам обох країв, щоб нова доба мира і співпраці принесла обильні і добродійні овочі. Св. Отець передав також благословення для обох народів і їх правительств. (КАП).

З СОЙМУ. В часі дискусії над проектами виборчої ординації в конституційній комісії сойму посол Хруцький заявив м. і. таке: „Одначе мушу справедливо признати, що теперішна виборча ординація вже не так кривдить Українців, як попередна ординація. Бо бачимо стремління направити тамту кривду. Маю надію, що відносини підуть в тім напрямі, що нарешті прийде час, коли скажемо собі, що нема кривди ні на сході ні на заході". („Ґазета Польска" ч. 165).

СОЙМОВА КОНСТИТУЦІЙНА КОМІСІЯ ухвалила проект закона про вибір Президента Річипосполитої голосами ББ. Всі поправки опозиційних послів відкинено.

СОЙМ збереться 25 червня с. р., щоб ухвалити проекти законів: виборчої ординації до сойму і сенату.

В ВАРШАВІ НА ЗАМКУ під проводом Президента Річипосполитої відбулася чергова нарада т. зв. тріюмвірату: ґенерального інспектора збройних сил ґен. Ридза-Сьміґлого, премієра Славека і міністра закордонних справ Бека. По смерти маршала Пілсудского се вже четверта подібна нарада на Замку.

В ТРУСКАВЦІ відбулися наради трох галицьких воєводів: львівського, Беліни-Пражмовского, станиславівського Ягодзіньского й тернопільського Ґінтонвт-Дзєвалтовского. В конференції взяли участь також начальники рільних виділів трох галицьких воєвідств, делеґація львівської Хліборобської Палати і делеґація територіяльного самоврядування. Оповіщено, що радили над рільничими і господарськими справами галицьких воєвідств.

В ЧЕНСТОХОВІ відбувся конґрес польської Християнської Демократії. В резолюціях висловлено побажання, щоб всі польські католицькі круги згуртувалися разом. Підкреслено конечність боротьби з жидівським заливом Польщі.

У М. ФРАЙБУРЗІ (Німеччина) відбувся німецький кольоніяльний конґрес. Вислано депешу до канцлера Ґітлера, в котрій висказується надію, що Німеччина незабаром відзискає заморські кольонії. Подібну депешу вислано й до мін. закордонних справ Нойрата.

В РОМУНІЇ відбулися маніфестації ромунсько-совітської приязни з приводу привезення з совітів ромунських клейнодів і мощів володаря Молдавії Цантаміса.

ЕСПАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ухвалив продовжити на 3 місяці провізоричний автономний устрій для Катальонії.

МУСОЛІНІ заявив співробітникови французької газети „Ексцельзіор" м. ін. таке: „Абісинське питання знайде свою льоґічну розвязку. Італійці пани своєї долі. Загроза наших границь вповні реальна і постійно зростає. Се змушує нас поставити справу італійсько-абісинського відношення якнайясніше і якнайрадикальніше".

ІТАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО зарядило, щоб до 15 липня с. р. всі італійські горожани покинули територію Абісінії. Таку вістку принесла англійська преса.

ФРАНЦУЗЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО повідомило італійського амбасадора в Парижі, що Франція відмовила Абісинії всяких військових достав.

АНҐЛІЯ ПРОТИ ВІЙНИ В АФРИЦІ. Британський комісар в Єгипті відбув конференцію з єгипетським правительством в справі замкнення суезького каналу для транспортів італійських військ до Еретрії. Є вістки, що Анґлія заборонить італ. літакам перелітати понад Єгиптом.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР в Вашинґтоні Саїто заявив американським журналістам: „Японська акція в північнім Китаю не буде мати шкідливого впливу на торговельні інтереси Америки".

В ЯПОНСЬКИХ ВІЙСЬКОВИХ КРУГАХ істнують два напрями. Перший під проводом ґен. Догаіри бажає розтягнути контролю японської квантунської армії на весь північний Китай. Другий уміркований бажає йти по вказівкам японського міністерства закордонних справ і переговорювати з Китаєм.

НОВИНКИ

Зелені Свята в Станиславові. В суботу 15 с. м. вечером о. кан. Р. Лободич відправив в катедральній церкві в Станиславові панахиду за полеглих вояків УГА в сослуженні кількох священиків. Проповідь виголосив о. Микитюк. В неділю 16 с. м. вирушив великий похід на цвинтар. В нім взяло участь понад 15.000 осіб. На чолі походу йшло 20 священиків. Похід тривав 3½ години. Несли около 200 вінців. На цвинтарі о. кан. Лободич виголосив патріотичну проповідь. Підчас панахиди співав хор „Думка". Не було ніяких прикрих інцидентів.

Просимо памятати, що літні місяці найтяжші для кождої ґазети. Тому не забувайте підперти її якраз в тім часі морально й матеріяльно.

Збори Т-ва Взаїмна Поміч Українського Вчительства відбулися у Львові 19 с. м. Приявних було 91 делеґатів і 73 членів, в тім 2 священики-катехити і 37 жінок. Переважали делеґати старші віком. Про сі збори напишемо в слідуючих числах „Н. Зорі".

Новий академічний рік. Записи нових студентів на університети в Польщі зачнуться 2 вересня с. р. Конкурсові іспити на виділи лікарський, фармацевтичний, ветеринарійний і політехніку відбудуться в другій половині вересня с. р. Виклади в новім акад. році 1935/36 зачнуться 1 жовтня с. р.

В станиславівськім воєвідстві в часі від 1. І. 1934 до 1. V. с. р. перейшло на латинський обряд 801 греко-католиків. В тім часі лише 15 римо-католиків перейшло на гр.-кат. обряд. („Діло" ч. 159).

В Ярославі відбудеться 27 с. м. ювилей Філії „Просвіти" з приводу 25-ліття її істнування. О год. 9.30 рано буде в соборній церкві Служба Божа з проповідю і панахидою за померших членів Просвіти. О год. 11.30 в салі „Яд Харузім" академія, відтак комерс.

Двомовні надписи на урядах. Міністерство внутр. справ видало розпорядок в справі знаків на урядах новостворених громадських одиниць у Сх. Галичині. Вони матимуть надписи в мовах польській і українській.

Позір. Один суд за другим видають рішення, що т. зв. суспільні обезпечальні не відповідають за своїх лікарів навіть тоді, коли є докази, що ті лікарі кепсько лічать...

Гумор. — Засада. — Джон підходить до автомату з папіросами й тягне за ручку. Шарпає раз, другий: ніщо не випадає. — Чоловіче, кричить Фред, вкинь перше десять центів! — Ніколи! Перше товар, потім гроші!

Перун поразив жінку Вас. Колодія в Зеленій, пов. Городок, і спалив хату.

Град убив дівчину. В Сяніччині градова буря знищила засіви в Загутині, Сторожах Великих і Малих та в Семушовій. Град убив 11-літну дівчину. Згинуло від граду богато курей і псів.

Град величини курячого яйця впав в околиці Дублян і Дорошева.

Велика буря зі зливою перейшла недавно над Рогатинщиною. Ураган наробив богато шкід зриваючи дахи з будинків і вириваючи дерева з корінням.

Велика пожежа була в Дмитрю коло Львова. Згоріло 30 господарств.

Пожежі лісів вибухли в Пасічній і Татарові. Вогонь скоро погасили.

Кожна студентка і абсольвентка середньої школи має змогу взяти участь в замкнених реколєкціях, які відбудуться у Львові, в Інституті СС. Василіянок, вул. Длуґоша 17, в днях від 27. VI—1. VII с.р. Збірка учасниць в реколєкційному домі 27. VI. год. 18. Оплата за удержання 7.50 зол. (Евент. знижки). Зголошення приймає Виділ Марійської Дружини Студенток — Львів, ул. Длуґоша 17.

Богдан Лепкий приїхав до Кремянця на Волині, де його овацийно витало місцеве українське населення. Він виголосив там реферат на академії в память Гетьмана Івана Мазепи.

До церкви в с. Раковець, пов. Городенка, вломилися злодії і забрали кількадесять зл. зі скарбонок.

До Берези Картузької вивезли з Кремянця на Волині молодого українського лікаря і письменника, д-ра Василя Кархута.

72 роки тюрми. Тернопільський трибунал по 10 денній розправі засудив за приналежність до ОУН: Ю. Кручового і Вас. Пастушенка по 9 літ тюрми, студ. Ф. Кордубу і П. Джуса по 8 літ, Е. Кручового 7½, М. Гавриша 7, студ. Ст. Крушківського 6½, А. Константкевича 5, В. Гринева 4, Т. Сіранта та І. Фридриха по 2, Вас. Волинця і Дм. Умриша по 1½ року, Дм. Гавриша й Ор. Гринева по 8 місяців тюрми.

В звязку з убийством священика П. Пятаченка в с. Піддубцях на Волині увязнили 10 Українців.

В Золочеві відбувся зїзд пятьох сусідних старостів в прияві тернопільського воєводи Гінтовта-Дзєвалтовского. Обговорювано господарські справи.

Затроївся мороженим у Львові 70-літний Герш Розенцвайґ. Ратункове поготівля відвезло його до лічниці.

Зареєстрованих безробітних в Польщі є 397.144, себто 8.668 осіб менше як перед тижнем.

Міністерство почт випустило окремі почтові картки для переписки з закордоном. Вони коштують по 30 сот.

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 20.000 зл. на ч. 164991; — 10.000 зл. на ч. 122930; — 5.000 зл. на чч. 44781, 19696; — 2.000 зл. на чч. 87834, 121780, 170126; — 1.000 зл. на чч. 63711, 82540, 84440, 280, 21735, 64379, 117156; — 500 зл. на чч. 63180, 167458, 182876, 32648; — 400 зл. на чч. 18155, 55597, 79922, 184756, 50501, 54221, 78071, 130241, 131895, 157129, 162286.

Гумор. — Трафила коса на камінь. — Служниця до гостя: Пан казав сказати, що його нема дома! — Гість: Добре, то прошу сказати панови, що я не приходив!

Вовки на Україні. З Київа повідомляють, що в лісистих околицях України появилися тічні вовків. Вони роблять великі шкоди.

Землю з українських побоєвищ зложив на кургані марш. Пілсудского під Краковом шеф консуляту Польщі в Києві радник Каршо-Седлєцкий.

2000 огнищ здовж границь Польщі на просторі 5.000 км. запалили 16 с. м. в трицятий день смерти марш. Пілсудского.

Вибух циґара в устах. В Букарешті один чоловік купив циґаро і хотів його запалити. Наступив вибух, котрий тяжко поранив власничку кіоску.

Перелетів північний бігун італійський письменник і летун Беоніто Бокієрі з жінкою.

Троцький приїхав з Франції до Осльо, столиці Норвеґії. Він одержав дозвіл лічитися 6 місяців в санаторії для сухітників в м. Тенефос.

У Фінляндії в Лянденсофії вибух склад амуніції під землею. Погиб один вояк, кількох тяжко ранених. Кажуть, що се робота комуністів.

Жертви будучої війни. Італійський корабель „Ганґе" повіз з Еретрії до Італії 700 італ. вояків, хорих на малярію, червінку і поражених сонцем. В дорозі померло кількох вояків.

Італійська ліра паде. Се очевидно стоїть в звязку з недалекою війною Італії з Абісинією.

Дві великі зелізничі катастрофи лучилися недавно в Англії. На стації Велвен внаслідок зудару поїздів було 14 вбитих і 60 ранених. Під Глезґовом вискочив з шин поїзд. Є 29 ранених.

Війна між пацифістами. На зібранні пацифістичного т-ва в Маконі у Франції члени правих організацій не хотіли допустити до голосу б. мін. Кота. Підчас бійки ранено 4 особи.

Заворушення на релігійнім тлі були в Сирії. В Дамаску не допустили до мечету на почесне місце представників правительства.

На джуму померло 100 осіб в Чуангчу в Китаю. Епідемія шириться дальше.

Катастрофальні повени навістили північну Америку. Ріка Арканзас залила 50.000 акрів землі. Обірвання хмари спричинило величезну повінь, що наробила богато шкід в стейтах Міссурі, Іллінойс і Канзас. Після неурядових обчислень число жертв повени в стейтах Небраска, Техсас, Оклягома і Кольорадо виносить 175 осіб. Матеріяльних втрат є на 26 міліонів долярів.

Похибка. В 44 ч. „Н. Зорі" на ст. 4, в шпальті 3, у стрічці 5 згори замість „відділити зі Станисл. Дієцезії" має бути „виділити".

Гумор. — Патріот. — Що обвинуваченний скаже на свою оборону? — Високий Суде! Я все був добрим патріотом, найліпшим доказом того се, що я крав тільки краєві вироби.

Гумор. — Учитель до дітей: Розвяжіть таку задачу: Спираючись на нинішних цінах обчисліть, за кілько продавби Ісав свою часть сочевиці?

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

† **о. Іван Володимир Павлусевич,** гр.-кат. парох Довгої Войнилівської, пов. Калуш, відзначений крилошанськими відзнаками, помер 14 с. м. на клініці у Львові в 49 р. життя і в 25 р. священства. Покійний був визначним церковним, суспільним і економічним діячем. Калущини. В. Й П.!

† **о. Михайло Захарчук,** гр.-кат. парох в Ярчівцях, озірнянського деканату, помер 15 с. м. в 61 р. життя. В. Й. П.!

ЖЕРТВИ

о. Модрицький Евген, Судова Вишня, п. в місци, на пресовий фонд „Нової Зорі" зол. 25.—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ЩЕ Є КІЛЬКА вільних місць в Бурсі ОО. Студитів (Львів, ул. Павлинів горішна 3), де можна за місячною оплатою зол. 55 примістити хлопців **від 8—16 літ на вихования, удержання і довільну науку. Зголошення негайно.** 86—1—2

ПРОФЕСОР ДЕРЖАВНОЇ ГІМНАЗІЇ
прийме на час ферій лєкцію зі всіх клясе середних шкіл. УМОВИНИ: осібна кімната, гірська околиця й ріка.
Зголошення під „германіст - фільольог" до Адміністрації „Нової Зорі".
84-2—2.

КІНА

ПАКС: Голгофта.
АПОЛЛЬО: Віктор чи Вікторія?
АТЛЯНТИК: Наші хлопці моряки.
КАСИНО: Я збіглець.
КОПЕРНИК: Марнотравний син.
МАРУСЕНЬКА: Поворот Франкенштайна.
МІРАЖ: Симфонія життя.
МУЗА: І щож далі, сіра людино?
СТИЛЕВЕ: Чотири джентельмени та ревія.
УТІХА: Жовтий детектив і ревія.

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ
О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка
Львів, ул. Кордецького 51.
Тел. 60-04. ПКО. 503.881.
поручає власні вироби найкращої якости:
Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васелїну до шкіри
Синку до білля
помадкову і коронову
Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: ½ стор. 180·— вол., ¼ стор. 90·— вол., ⅛ стор. 45·— вол., 1/16 стор. 25·— вол. В редакційному тексті: ½ стор. 280·— вол., ¼ стор. 140·— вол., ⅛ стор. 70·— вол., 1/16 стор 35·— вол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видає й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, четвер, 27 червня 1935. Ч. 47 (845)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Городзицких ч. 2.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

РАДІСНА ПОДІЯ

Українська громада в Америці вернула до катол. Церкви.

Церква св. Ап. Петра і Павла в Ню-Йорку приєдналася недавно до катол. Церкви по довшім розєднанні. Чина примирення довершив о. совітник Володимир Лотович, парох з Джерзи Сіті, з припоручення гр.-кат. Ординаріяту. Він виголосив відповідну проповідь і відправив соборну Службу Божу в сослуженні о. Мирона Даниловича, пароха з Ню-Арку й о. Івана Дороговича, нового пароха наверненої недавно української церковної громади.

Міжнародня Унія Католицької Преси

Віддавна відчували велику потребу створення міжнародної орґанізації, котра лучилаб катол. журналістів і видавців цілого світа в один союз, улекшуючи через те трудну і відповідальну працю над моральним оздоровленням журналістики і поширенням впливів катол. преси. На останнім міжнароднім конґресі катол. видавців і журналістів в Марсилії створено Міжнародну Унію Катол. Преси, котра злучила Унію Катол. Видавців і Міжнар. Бюро Катол. Журналістів. Обі сі орґанізації істнують дальше. Головою Міжн. Унії Кат. Преси став редактор „Оссерваторе Романо" ґраф Далля Торре. До управи ввійшли представники Австрії, Бельґії, Голяндії, Еспанії, Італії, Мадярщини, Німеччини, Польщі, Португалії, Франції, Швайцарії та Злуч. Держав Півн. Америки. Головою Бюра Кат. Журналістів вибраний д-р Фр. Фундер, редактор віденської „Райхспост", головою комісії катол. видавців о. А. Мерклян, директор „Ля Кроа" з Парижа. (КАП).

Чудесна пересторога Пія X

Незабаром відбудеться беатифікація Йосифа Сарто, Папи Пія X, що помер від удару серця на початку світової війни. Римські часописи описують цікавий случай. Пок. Кардинал Маррі Дель Вар після смерти Папи пішов до церкви Св. Петра, щоб засвітити велику свічку при домовині свого учителя і друга. Та ще не вспів засвітити, як почув голос померщого Папи, що просив не робити того. Кардинал побачив видіння Папи, котрий держав в руках таку саму свічку і не засвітив її, тільки відкинув на бік. Се видіння так сильно подіяло на кардинала, що він заніс свічку до лябораторії. Там відкрили, що внутрі свічки був вибуховий матеріял. Се чудо — одна з причин беатифікації Пія X.

Поправа стану засівів

Внаслідок теплоти і вистарчаючої скількости вогкости в рілі наступило значне поліпшення стану засівів в цілім краю. Найлучший стан озимої пшениці був у воєвідствах келецькім і краківськім, найгірший в виленськім. Найлучше озиме жито в воєвідствах львівськім і тернопільськім, найгірше в виленськім. Ячмінь найлучший в воєв. тернопільськім, найгірший в новгородськім, виленськім, поліськім і поморськім. Найлучший стан вівса в воєв. тернопільськім, найгірший в виленськім. Назагал стан збіжжа висше середнього в воєвідствах центральних, полудневих, волинськім і шлеськім. У всіх воєвідствах богато гусениць.

Новий заговір проти Сталіна

Парижський „Ле Журналь" повідомляє, що в Москві викрили великий заговір проти Сталіна. На його чолі стояла сестра б. комісаря фльоти Софія Уншліхт. До її приятелів належали такі комуністичні шишки, як Максим Ґоркій, Енукідзе, Невський, Янов й ін. В Москві переведено ряд ревізій та увязнено богато осіб. Скріплено значно військову залогу Москви. З краю спроваджено кілька полків, вірних Сталінови. Скріплено сторожу на Кремлі. Сталін не виїздить з Кремля. — „Улюблений вождь" пролетаріяту все в страху перед „приятелями".

Яке буде сегорічне літо?

Змінну погоду сегорічної весни метеорольоґи поясняють величезним вибухом на поверхні сонця. Внаслідок того на сонці повстала велика пляма, що значно зменшила промінювання соняшного тепла і викликала ріжні зміни не лише на земній кулі. Астрономи завважили на Марсі довкола північного бігуна великі маси ледів, досі ніколи небувалі в тім часі. Анґ. метеорольоґ Робінсон предсказує, що після кепської весни очікує нас подібне літо. Літом буде змінна погода, переважати будуть холодні й непогідні дні, горячих днів буде небогато. Кінець червня має бути горячий, в липні зачнуть падати дощі. — На щастя метеорольоґи часто помиляються і переважно буває якраз навпаки.

Небезпечна стріча зі скаженим вовком

На Виленщині в маєтку Ґуделки під дім ґаєвого прибіг з ліса вовк. Ґаєвий Клочко вхопив зі стіни стрільбу і вистрілив. Вовк зник в корчах. По кількох мінутах до тих корчів зблизився парубок Марцінкевич. З корчів вискочив ранений вовк, кинув парубка на землю і тяжко покусав. Ґаєвий вистрілив знов, одначе не трафив. Ранений вовк кинув на землю ґаєвого і зачав його кусати. На крик ґаєвого і парубка надбігли люди і відігнали вовка. Обох покусаних відвезли до Вильна до лічниці. Небезпечний вовк покусав ще двох пастухів. Вкінці його вбили. Скажений вовк викликав паніку в цілій околиці.

ВИЙШЛА НОВА КНИЖКА ПРО ВИБІР ЗВАННЯ

Спалені господарські знаряди, хатня обстановка й живий інвентар представляють для селянина на випадок пожежі більшу втрату як погорілі будинки. Це знає кожний добрий господар і тому обезпечує від огню свої рухомости

в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Українська політика в Польщі.

Оден її період в рр. 1919 — 1935.

I. Непримиримість аж до капітуляції...*)

Нова польська конституція і зокрема нова польська виборча ординація до Сойму і Сенату вводять в публичноправне життя Польщі основні зміни. Одною з таких змін є майже повне усунення від впливу на те життя партій, котрі доси мали вплив, одні в більшій, другі в меншій мірі, одні в позитивнім, другі в негативнім напрямі. Тим замикається в історії нової Польщі оден період і починається другий, інший від дотеперішнього.

Замикається оден період також в історії української політики в Польщі. Бо українську політику в Польщі вели доси виключно українські політичні партії і позбавлення партій політичного впливу в державі відбере й українським партіям дотеперішний виключний вплив на українську політику в Польщі. А се очевидно не остане без наслідків для тої політики. Вона може основно змінитися.

У звязку з замкненням дотеперішнього періоду української політики в Польщі прийшла пора з р о б и т и б і л я н с тої політики. В тій ціли треба кинути оком на цілий шлях, котрим ішла та політика та зокрема на мету, до якої дійшла. Так оцінимо ту політику по її наслідках.

Річ ясна, що дати в часописній статті подрібний огляд української політики в Польщі за час 15 літ неможливо. Тай такий огляд для пізнання тої політики зайвий. Тому обмежимося тільки до зазначення головних, найбільш характеристичних рис дотеперішної української політики в Польщі і таксамо головних, найбільш характеристичних, наслідків тої політики. Бо дотеперішна українська політика в Польщі має свої наслідки. Ті наслідки бачимо наглядно і відчуваємо ми, сучасники, їх будуть бачити і відчувати довгий час також наші нащадки.

Вихідною точкою для огляду української політики в Польщі є наша остання національна катастрофа. Внаслідок тої катастрофи Українська Держава перестала істнувати і наші західні землі опинилися в Польщі.

Вже в передодень тої нашої державної катастрофи в Галичині політика галицьких Українців стала на становище, на якім стояла відтак весь час у Польщі аж до останніх часів. То становище се

*) Гл. статтю „Ковчег Ноя" в 840 ч. „Нової Зорі".

була непримиримість супроти противної сторони, хоч був час — безпосередно перед наступом армії ґен. Галлєра на весну 1919 р. — коли Антанта в обличчі большевицької небезпеки хотіла полагодити українсько-польський конфлікт компромісово. Маємо на думці предложення нам Антантою лінії Бертельмі (на схід від Львова і Дрогобича) з визнанням Української Держави на схід від тої лінії. Та наші політики то предложення великих держав відкинули і заризикували дальшу війну з Польщею. Як відомо, та війна покінчилася випертям Української Галицької Армії за Збруч. А рік пізніше УГА перейшла на сторону Польщі — без ніяких умов...

Після заняття Галичини Польщею Антанта виступила в 1919 р. вдруге з предложенням, що мало на ціли помирити галицьких Українців з Польщею. То предложення віддавало вправді Галичину під часову управу Польщі, але надавало Галичині власну півдержавність. А по 25 літах мав відбутися в Галичині плєбісцит, котрий мав рішити про дальшу державну приналежність Галичини. То предложення відоме під назвою: Статут для Галичини. Та й той Статут галицькі політики відкинули.

Та не тільки Галичину зайняла Польща. Одночасно з Галичиною вона заняла тоді також Холмщину, Підляшша, Волинь і Полісся. Всі ті землі до 1919 р. належали до України. Тому Польща зажадала від У. Н. Р. зречення тих земель. І зречення таке одержала перший раз у 1919 р., другий раз в 1920 р. Таксамо зреклися тих земель РСФСР й УСРР, з якими Польща, після невдалого походу на Україну в 1920 р., заключила мир у Ризі 1921 р. Те зречення приняла вкінці до відома також Антанта.

Знайшовшись у Польщі, українська політика займає й далі непримириме становище супроти Польщі. Виявом тої непримиримости був між ін. бойкот польського законодатного Сойму в 1919-1922 роках, перепису населення та бойкот виборів в Галичині до польського нормального Сойму в 1922 р. За те на Волині, Холмщині, Підляшші і Поліссю Українці взяли участь в тих виборах і здобули всі мандати.

Про той новий акт галицької політики в 1922 р. пок. С. Томашівський писав ось що:

При виборах до першого нормального Сойму українська політика зробила тяжку помилку. Загіпнотизована ідеєю їх непризнавання дійсного стану річей і спотикаючися на передбаченім конституцією посольськім обіті, уладила вона виборчий бойкот на галицькім терені, взяла натомісць участь у виборах на Волині. Виспід був такий, що між польською державністю і найбільшою і найважнішою масою української людности політична ізоляційна плита удержалася й на дальше, на цілих 5 літ, натомість представництво інших українських просторів, чи-то ізза свойого повного невироблення політичного чи-то ізза посторонніх впливів, нічим не ослабило поганих наслідків сеї розбіжности, хіба радше збільшило її.[1])

Крім згаданих вище бойкотів належить згадати ще про оден український бойкот, що мав місце в тім часі. Маємо на думці відмову зложення присяги польській державі Українцями, котрі були на державній і краєвій службі в Галичині. Число їх виносило тоді ок. 6.000. Внаслідок тої відмови всі вони потратили свої місця. Колиж по році, приневолені нуждою, заявили готовість повернути до служби, польський уряд майже половину з тих, що зголосилися, не приняв (між ін. поверх 2.000 зелізничників).

В тім часі українських бойкотів Польща ввела в життя кілька дуже важних для нас законів і змін у Галичині, про що буде мова окремо.

Та найважнішою для нас справою, яку після Риги вирішено, була справа державної приналежности Галичини. Вирішила ту справу Рада Амбасадорів в Парижі в марті 1923 р. Вирішила так, що признала Галичину дефінітивно Польщі. Перед тим одначе Польща признала, що національний характер Галичини вимагає надання їй автономії. Ту автономію для Галичини й ухвалив був передтим польський конституційний Сойм. Се відомий закон з 26. IX. 1922 р. про основи загального воєвідського самоурядування і зокрема у воєвідствах: львівськім, тернопільськім і станиславівськім.

Отся польська автономія для Галичини з 1922 р. була вже тільки тіню автономії, яку давала Галичині Антанта в 1919 р. Та й тої автономії Польща не ввела в життя.

Здавалосяб, що тепер після дефінітивного признання Польщі зах.-українських земель і зокрема Галичини українська політика в Польщі вступить на інший шлях, ніж той, яким ішла доси. Здавалосяб, що українська політика в Польщі зверне тепер всі свої зусилля в напрямі, щоби для українського народу в Польщі здобути максімум прав, яке якийсь нарід може здобути в державі, котра належить до іншого народу. Здавалосяб, що тепер головним постулятом української політики в Польщі стане домагання автономії для українських земель в Польщі. Здавалосяб так, тим більше, що таке домагання мало вже в Польщі певну законну підставу.

Так здавалосяб кожному, хто думає льоґічно і реально. Та українська політика в Польщі мала свою окрему льоґіку. Вона не тільки не виставила домагання автономії для українських земель у Польщі, але — навпаки — виступила різко проти(!) такої автономії.

Опозиція, чи краще назвати ненависть українських націоналістів до ідеї національно-територіяльної автономії взагалі, а до використання закону з 1922 р. зокрема, — наводимо знов слова пок. С. Томашівського — творить найсумнішу сторінку нашої політики останнього 10-ліття, найбільше по 1923 р. Вона страшно компромітує не сам тільки політичний провід, а й національну нормальність усього громадянства та робить із нас чудацький виїмок в історії всіх часів і всіх країв. Політичне заступництво 5-міліонового народу з ніби-державними аспіраціями не хоче, щоби законодавство й адміністрація таких важних справ, як віроісповідні, шкільні, освітно-наукові, краєвої культури, санітарні, добродійні, комунікаційні і т. п. належали до своїх національних установ, тільки волить, щоб ті справи залежні були від чужого центру, де се заступництво немає і не може мати жадного впливу! Ті самі політики голосують проти небезпеки заложення українського університету у Львові і з полекшею віддихають, коли відповідну буджетову позицію скреслено! Одиноко раціональне пояснення сього божевілля — то бажання дійсних Drahtzieher-ів нашої політики.[2])

Таке вороже становище до національно-територіяльної — отже найвищого степеня — автономії українських земель у Польщі займала українська політика в Польщі весь час аж до недавна, хоч у міжчасі змінила своє первісно негативне відношення до польського Сойму і в виборах до нього в 1928 і в 1930 рр. взяла активну участь і хоч до громадської самоуправи — отже до автономії найнижчого степеня — ставилася прихильно. Перший зразу дуже несмілий іще зворот в тім становищі наступив в 1932 р., а рішучий щойно при кінці 1934 і на початку 1935 рр., про що писали ми докладніше в „Н. Зорі“ ч. 87 (585) з 1932 р. і ч. 11 (809) з 1935 р.

Свою непримиримість виявила в тім періоді українська політика в Польщі дуже ярко ще в одній справі. Було се тоді, коли теперішна соймова проурядова більшість (ББ) вперше підняла справу зміни конституції в Польщі і до нарад над тою зміною запросила також Українську Парляментарну Репрезентацію. УПР не взяла участи в тих нарадах, зазначуючи тим свою незаінтересованість в справі зміни державного устрою Польщі. Та коли ББ сам виробив проєкт нової конституції і в звязку з тим також проєкт нової ординації до Сойму і Сенату — оба для Українців у Польщі некорисні — тоді УПР виступила з заявою про вкорочення прав українського народу в Польщі.

Вкінці виявом непримиримого становища української політики в Польщі було також становище тої політики супроти акції в Галичині української підземної революційної орґанізації (УВО). Як відомо, аж до осени 1930 р. українська політика в Польщі не виступала проти тої акції. Виступила проти неї щойно після т. зв. пацифікації, яка заподіяла українському населенню в Галичині великі матеріяльні й фізичні шкоди.

Як зазначували ми вище, та непримиримість української політики в Польщі вже кілька разів заломлювалася. Та зовсім заломилася вона щойно в біжучім році. Сталося се тоді, коли голова найбільшої в Галичині української партії УНДО і голова УПР д-р Д. Левицький виголосив в польськім Соймі дня 5. II. 1935 р. відому голосну промову. В тій промові він не тільки витягнув руку до помирення з Польщею тут, на зах. українських землях Польщі, жадаючи для тих земель національно-територіяльної автономії, але візвав Польщу навіть до нового походу на Вел. Україну. Як відомо, витягнену руку д-ра Д. Левицького різко відкинено...[3])

Така була в головних рисах українська політика в Галичині і взагалі в Польщі досі. Вона була тоді, коли можна було щось здобути, різко непримирима і скапітулювала з тої непримиримости тепер, коли побачила наглядно, що своєю непримиримістю не тільки не осягнула і не осягне ніяких користей для нас, але — навпаки — зробила і ще далі може зробити тільки шкоди.

Про шкідливі наслідки дотеперішної української політики в Галичині і взагалі в Польщі скажемо докладніше в слідуючій статті.

[1]) С. Томашівський: Десять літ українського питання в Польщі. У Львові, 1929. Ст. 16—17.

[2]) С. Томашівський: Десять літ українського питання в Польщі. Ст. 30—31.

[3]) Про ту промову писали ми докладніше в чч. 11 (809) і 16 (814) „Н. Зорі“ з 1935 р.

Фахові ґімназії

Розмова з мін. освіти Єнджеєвичем.

Представник аґенції „Іскра“ розмовляв з міністром освіти Єнджеєвичем про фахове шкільництво. Мін. заявив м. і.: В осени с. р. утворять перші кляси ґімназій купецьких, механічних, електричних, кравецьких і білизнярських. Се початок властивого здійснювання нового устрою шкільництва, котрий ставить фахове шкільництво нарівні з загально образуючими школами. До фахових ґімназій прийматимуть молодь обох полів після скінчення 6 кляси народної школи. Молодь, котра вступає до фахових ґімназій буде здавати іспит з рисунків. Скінчення фахової ґімназії дасть молоді ті самі управнення в цивільній, державній і військовій службі, що скінчення загально-образуючої ґімназії. Відповідно підготовані зможуть перейти на студії до ліцеальних шкіл. Абсольвенти нових фахових шкіл зискують у відношенні до своїх товаришів з загально-образуючих шкіл незвичайно важний привілей і життєвий атут, а саме в школі здобувають тривалі підстави до фахової праці і можуть безпосередно по скінченні школи занятися зарібковою працею. Абсольвенти ремісничих ґімназій безпосередно по скінченні школи зможуть здобути степень челядника. Нова школа буде тісно звязана з практичним життям. Програми шкіл, які будуть оповіщені незабаром, випрацьовані в міністерстві при найширшій участи практиків. Та програма буде видана покищо як проєкт, який щойно після життєвої проби буде остаточно устійнений. В програмах фахових ґімназій положено великий натиск на практичний вишкіл. Тому напр. заняття в варстатах промислових шкіл творить підставу навчання в тих школах. В часі сеґорічних шкільних ферій відбудеться ряд курсів для візитаторів, директорів і учителів фахових шкіл, щоб їх познакомити подрібно з новими програмами й орґанізацією фахових шкіл. Міністерство підготовляє також реформу торговельних шкіл. — Звертаємо увагу батьків і молоді на сі нові роди фахових шкіл.

Як організували Український Жіночий Конґрес?

В річницю його скликання і перед скликанням Всеукраїнського Нац. Конґресу.

Коли пригадаємо собі величавий під оглядом формальним хід Жіночого Конґресу *), лад і порядок, які на нім панували, то мусимо прийти до переконання, що все само так гармонійно не склалося. Там був чинник: „розум, який все построїв". Лад, вислід того розуму, саме найбільше повинен нас здивувати, бо такого ладу не стрічаємо майже ніколи на наших мужеських імпрезах, де звичайно числять на те, що „якось то буде". Отже якраз на конґресі жінок, роду чоловічого, якому злобні мужчини закидають переріст чуття над розумом, якраз там показалося, що жінкам того розуму не бракує, а навпаки: вони дуже добре оперували і примінювали його до моменту й до орґанізації життя. І ще одна наука для мужчин. Жінки як єства з природи здібніші до конкретного, життєвого — у противенстві до мужчин, прихильників загального, абстрактного — дуже добре надаються саме до конкретної орґанізації, бо лучше вміють глядіти на близькі життєві цілі. До того в них сильно розвинена амбіція приналежности до „поневоленої" жіночої верстви і врешті величезна витривалість у всяких „дрібничках", яких мужчини не люблять. Всі ті три жіночі „хиби" показалися тепер в зовсім іншому світлі — і справді навіть антифемініст мусить признати, що світ уладжений зовсім добре включно з жіноцтвом. Ані жінка не є „кавалком", ані мужчина „паном", тільки обоє взаїмно доповнюють орґанізацію світа.

Згадаймож — на похвалу жінкам і науку мужчинам на майбутнє — о р ґ а н і з а ц і ю Жіночого Конґресу в перші роковини його. Се тим більше треба зробити, що перед нами така важна подія в життю української нації як скликання першого Всеукраїнського Національного Конґресу, котрого орґанізатори моглиб і повинніб не одного навчитися з орґанізаційної практики нашого жіноцтва. — Як відомо, Діловий Конґресовий Комітет УЖК створив кілька Секцій для орґанізації подрібних цілей. І так: 1) Програмова Секція мала обговорити програму Конґресу; 2) Фінансова Комісія мала постаратися за фонди на переведення Ж. К.; 3) Резолюційна Секція мала підготовити резолюції; 4) Мандатово-Орґанізаційна Секція мала підготовити потрібний „людський матеріял": делеґаток, гостей і под. на Ж. К. і дбати про порядок підчас тривання Конґресу; 5) Мистецька Секція мала підготовити виставки: народньої ноші й домашнього приладдя та виставу творів українських малярок і різьбарок; 6) Господарська Секція мала подбати про тілесні річи: яствія і житла; 7) Видавнича Секція мала видати Однодневку „Український Жіночий Конґрес"; 8) Пресова Секція мала підготовити справу Ж. К. в пресі; 9) Секція Виставки Книжок мала виказати виставкою участь жіноцтва в українському письменстві. З тих Секцій вийшли ще осібні Підкомісії, майже зовсім автономні, отже прим. з Мист. Секції осібні Підкомісії: для підготовки равту „Шануймо народню ношу", для виставки творів малярок, для вокальних імпрез, для зібрання світлин з життя жіночих орґанізацій і под. Для переведення Конґресу і його імпрез всі ті Секції вже з а з д а л е г і д ь устно й письменно зверталися до відповідних людей і орґанізацій, вияснювали богато річей у пресі (прим. про підготовку виставки жіночої ноші в „Нашій Хаті") і — такби мовити — наперед уже думкою й волею орґанізували майбутній хід Конґресу.

Як виглядала праця згаданих Секцій, що підготовляли й ділали підчас Конґресу — побачимо на примірі Мандатово-Орґанізаційної Секції. Творили ту Секцію три пані: Марія Білякова, Ольга Кміцикевичева й Ірина Павликовська; у-часть у працях Секції брали пані Олена Шепарович як секретарка „Ділового Комітету" і панна Грабович.

Манд. Орґ. Секція перш за все мусіла дістати адреси жіночих орґанізацій, щоб опісля вислати їм запрошення та визначити кількість мандатів кожній орґанізації. Отже треба було написати безліч інформаційних писем до філій Союзу Українок, до Кружків С. У., до Союзу Еміґранток у Варшаві, до Головної Української Ради і до богатьох інших орґанізацій у краю й закордоном. Коли не було адреси якоїсь орґанізації, то писали до приватних одиниць і щойно через них видобували потрібний адресовий матеріял.

Коли вже осягнули майже повноту потрібних адрес: філій, кружків, орґанізацій і под. — що дуже придасться й на майбутнє для дальших орґанізаційних потреб — зладжено осібну А д р е с о в у К н и г у К о н ґ р е с у. Карти збоку Книги показували поділ на: Край, Волинь, Союз Еміґранток Варшава, Прага, Еміґрація, Закарпаття, Буковина, Злучені Держави Півн. Америки, Канада, Інші. В рамах кождого такого відділу йшли поазбучно льокальні списи орґанізацій (назва, точна адреса, кількість мандатів, імена й прізвища відпоручниць, вписове наложене на орґанізацію, записки, коли вислано запрошення й кому прим. на почесних гостей і под.). Коли Адресова Книга була вже готова, випечатано й розіслано запросини (осібні для орґанізацій, осібні для одиниць). В кождім такім запрошенні подавалося адресу орґанізації, характер відпоручниць (делеґатка), місце й дату Конґресу, кількість (для орґанізації) відпоручниць та оплату, яку орґанізація має зложити. Рівночасно з запрошенням висилано проспект Ж. К. В ньому була відозва Комітету Ж. К. (з підписами Почесних Членів Союзу Українок, Співосновниці першого українського жіночого Товариства, Співробітниць першого Жін. Альманаху, Президії С. У. у Львові, Ділового Комітету У. Ж. Конґресу та членів того Комітету); дальше подано коротко вісім точок „Завдання У. Ж. Конґресу", Програму Конґресу й Інформації про делеґаток (хто має право участи й кілько делеґаток, як і до якого часу зголосити прізвища відпоручниць, де мають делеґатки зголоситися й які мають права), про оплату орґанізацій на ціль У. Ж. К., про гостей, карти вступу для них і їх права, про вистави, кошти побуту, зелізничі знижки, оглядини Львова, прогульки, народній стрій (хто має, нехай привезе), і врешті адреси, на які треба посилати всякі письма в справі У. Ж. К. Орґанізації мали зголошуватися до 30. V. 1934 р.; пізніше продовжено речинець до 10. VI. Подібні запрошення в мовах німецькій і французькій вислано до неукраїнських жіночих Орґанізацій.

Зміст тих запрошень спричинив уневажнення зелізничих знижок.

Рівночасно з тим вислано орґанізаціям квестіонар до виповнення, які прізвища делеґаток і гостей, щоб мати можність на час виготовити для них карти учасництва та відзнаки. Коли орґанізації надіслали вже виповнені квестіонарі з прізвищами зголошених відпоручниць і гостей, вписано потрібні зголошення осіб в адресову книгу. По докладній контролі книги адрес зі зголошеннями виписано машиново осібну книжку контролі для порівнювання з головною адресовою книгою. І кромі того заложено ще картотеку відпоручниць і гостей. Сю картотеку творили коверти з назвами орґанізацій; в ковертах були готові написані поіменно карти учасництва та відзнаки для зголошених. Так отже головна адресова книга, машиновий спис і ковертова картотека давали можність відразу трьом особам контролювати рівночасно ту саму позицію, подібно як се тепер водиться при виборах в більших містах. Назвища зголошених ішли в такому порядку: почесні члени, президія УЖК, діловий комітет, відпоручниці орґанізацій, гості, преса і ин. Карти учасництва (в ціні по 2 зол. для відпоручниць і зголошених гостей, дарові для почесних гостей і преси) були в барвах: синій (делеґатки), білій запрошені почесні гості (Епископат, представники центр. установ, парлямент. репрезентація, Тов. Прих. Освіти, Лікарське Тов. і под., місця в льожах на бальконі), зеленій (преса), жовтій (хто зголосився сам як гість, сиділи на бальконі; місць таких було всього 51); до карт учасництва обовязували відзнаки-стяжки тої самої барви, що карта. Впорядчиці мали перед Конґресом збірку, на котрій їх поучено, як, де і коли можна кого пускати (прим. на салю тільки делеґаток, на балькон гостей, до льож тільки запрошених гостей і под.); також дістали список на машині, де кого посадити. В виконуванні своїх обовязків впорядчиці мали наказ бути „злими як шандарі"; і якраз се дуже причинилося до порядку на Конґресі.

Коли зїздилися запрошені, то Манд. Орґ. Комісія порівнювала їх прізвища в двох списках та видавала з картотеки коверт потрібні леґітимації.

До звіту Манд. Орґ. Комісії на Конґресі зладжено зі згаданих книг осібне зіставлення (зроблене протягом 8 годин!): кілько було зголошених на конґрес а кілько прибуло, які орґанізації, звідки, філії, кружки, кілько місць хто дістав і подібне.

Ось так виглядало старання за „людський матеріял" на Конґрес, тяжка, дрібничкова й дуже відповідальна праця Манд. Орґанізаційної Комісії. Праця тривала по 6 годин денно ряд днів перед Конґресом, та вислід її був безсумнівно блискучий і на самім Зїзді і безперечно ляже в основу дальшої орґанізації нашого жіноцтва. Вкінці слід іще зазначити одно. Вже перед Конґресом іще більше в часі Конґресу зачали прибувати численні привітні депеші й письма з Краю й загряниці. Отже треба було бачити, як пані Павликовська, котра занялася тою працею, пильно сеґреґувала і списувала ті привіти, укладала сейчас їх реестр і при помочи п. меценасової Кміцикевичевої перебивала його на машині та ще т о г о с а м о г о д н я вручила представникам преси! Але того дня вона на обід піти не могла, бо працювала без перерви від ранка до вечера. Чи богато є мужчин, здібних до такої праці в часі мужеських конґресів? Не дивота, що жіночий Конґрес при такім порядку й пильности жінок був підготований до найменших подробиць і переведений дійсно зразково.

Все те уважаємо вказаним пригадати перед скликанням Всеукраїнського Національного Конґресу **). Правда, він числом учасників не може бути подібний до Жіночого Конґресу — вже тому, що Жіночий Конґрес відбувався на нашій землі, а Всеукраїнський Національний Конґрес мусить відбутися на чужині. Але — по 1-ше коли буде менше учасників, то тим краще можна підготовити все. А по друге — перед ВН Конґресом відбудуться в ріжних краях підготовні конґреси. Перший такий підготовний конґрес відбудеться в липні в Саскатуні (Канада). Отже вже в підготовці таких зїздів можна скористати з досвіду орґанізаторок Українського Жіночого Конґресу.

Не занедбаймож сеї справи, бо занедбання спричиняє невдачі, а всяка невдача розбиває суспільність.

*) Про Український Жіночий Конґрес гл. статті в чч: 744—9 „Нової Зорі".

**) З приводу Всеукраїнського Національного Конґресу були статті в „Новій Зорі" в чч: 673, 674, 677, 679, 682, 683, 688, 704, 706, 707, 715 і 723.

ФАБРИКА СВІЧОК „КЕРОС" ЛЬВІВ 15. вл П. ДУРБАК сини

ОГЛЯД ПРЕСИ

В справі будови церков

„Мета" в ч. 24 принесла отсю статтю:

В часі, коли внаслідок витворених війною обставин українська радикальна партія припинила свою нагальну нагінку на наші церкви й духовенство, а народ і інтеліґенція стали горнутися до Церкви, бачучи в ній забороло свого загроженого духового життя й національного істнування, — придумують наші противники способи, якими можнаби відтягнути народ від Церкви, відділити його від своєї інтеліґенції, а тим самим ослабити і Церкву і нарід.

Хочу тут ближче обговорити деякі приписи і практичне приміненння закону з дня 17 березня 1932 „о складках на ржеч косьцьола католіцкєго для покриця видаткув парафіяльних".

Ворогування противників проти нашого обряду не нове. Воно датується від непамятних часів, а проявляється в ріжних формах. От згадаємо про пануюче дотепер душехватство, про трудноші з боку адміністраційних властей, коли річ іде про будову нових церков на місце старих, яких не дозволяють збурити — мовляв — з оглядів консерваціі чи мистецьких. Знаю випадок, де люди дякували Богу, що буря знищила їх стару церковцю, — бо влада не позволяла будувати нову, відповідну зростові населення, доки стоїть стара, буцімто в мистецькому огляді дуже вартісна.

Згаданий на вступі закон має подібну мету. Містяться в ньому між іншим постанови про звичайні й надзвичайні складки на цілі церковних і парохіяльних будов. Звичайні складки (відомі у нас під назвою конкуренції) може ухвалювати комітет чи репрезентація парохії, вибрана на підставі регуляміну, який має бути виданий міністерством віроісповідань і освіти в порозумінню з міністерством внутрішніх справ. Стаття 17 закону передбачує, що всі конкуренційні справи, розпочаті на терені львівського, станиславівського й тернопільського воєвідства (отже саме на наших землях), а недокінчені до кінця 1934 р. „будуть відступлені виконавчим комітетам передбаченим у цьому законі". Характеристичне, що дотепер не видали ще міністри, мимо упливу трьох літ, передбаченого в законі регуляміну. Не можна проте без регуляміну вибирати комітетів, яким прислугує виключне право провадити в 1935 р. нові будови церков чи парохіяльних домів, як також продовжувати розпочаті, а невикінчені в 1934 р. будови.

Якіж консеквенції з цього? Завмерло всяке церковне будівництво. Чекають заповідженого регуляміну розпочаті будови, валяться старі церкви й парохіяльні будинки, що потребують негайного ремонту, не може повстати аж до часу видання регуляміну ніодин український Божий дім, бо нема формально вибраного комітету, який попровадивби будову чи ремонт.

Думавби хтось, що маємо тут до діла з переоченням, що центральна влада несвідомо витворила стан „екс лекс" і в практичному життю буде старатися своє недотягнення направити. Та, на жаль, воно не так. Про переочення не може бути й мови, бо відносні міністерства видали в тій справі до підвладних органів ріжні обіжники, в яких строго наказується триматися припису арт. 17, а виїмково без інґеренції властей поручається толєрувати добровільні датки на цілі будови церков. Ціль такого поставлення справи ясна. Ніхто не сказав, що церкви не вільно будувати; адміністраційна влада може дасть навіть дозвіл збирати добровільні датки, — та не дозволить розписати примусову конкуренцію і тим самим стягнути примусово належну від колятора 1/6 частину. Відмовну децизію відносно розписання конкуренції й приступлення до будови узасаднить влада артикулом 17, а також покличеться на пануючу кризу, яка не дозволяє на зубожілих громадян накладати примусові датки.

В останньому часі автор цієї статті мав у своїй практиці кілька справ будови церков і парохіяльних будинків. У всіх випадках адміністраційні власти поставилися до справи неґативно. Напр. в одному з тих випадків ведеться справа церковної конкуренції ще від 1929 р., і за той час адміністраційні власті здобулися тільки на відмову конкуренції й на заборону вживати дотепер істнуючого церковного будинку для богослужебних цілей з причини небезпеки завалення будинку. Не мав ніякого успіху відклик від децизії староства, бо воєвідський уряд звернув акти справи без мериторичного полагодження, покликуючися на арт. 17. Отже дотичний парох не знайшов у цивільних властей цього, до чого польська держава зобовязалася в конкордаті, заключенім з Апостольською Столицею, прирікаючи в арт. 4 того конкордату уділення католицькій Церкві своєї помочі „у випадках побору такс або престацій призначених на церковні цілі". Безсильний парох віднісся до свого Ординаріяту з проханням відіслати дотичні акти до Нунціятури у Варшаві, надіючися, що може та висока інтервенція вплине на зміну невиносимого стану.

Чи уряд захоче і дальше продовжувати свою тактику, — покаже майбутне. На всякий випадок, автор бажав отворити очі громадянству на обставину, що описаний штучно витворений правний стан є продовженням лихої памяти політики Грабского. Бо чомуж те все відноситься лиш до наших трьох східньо-галицьких воєвідств, а не розтягається на всю Польщу? Чому уряд, маючи час на обіжники, не видав за три роки законом заповідженого регуляміну? Вважаю, що дуже вказаним і може найбільше успішним булоб збірне представлення всіх трьох наших Ординаріятів в сій грізній для нашого релігійного й національного життя справі, — перед Римом, а то тим більше, що польська держава на підставі конкордату не тільки не повинна спиняти релігійного життя католиків, але є зобовязана давати Церкві своє „brachium seculare". — Др. Т. Окуневський.

Справа полк. Василя Вишиваного

„Діло" в ч. 165 пише:

В звязку з вісткою Польської Аґенції Телеґрафічної, що французька поліція розіслала стежні листи за архикн. Вільгельмом Габсбургом, відомим під прізвищем полк. Василя Вишиваного, аґенція „Вядомосьці Українське" подає такі вияснення з Парижа: Афера, в яку вплутано архикнязя Вільгельма, має такий підклад: Якась панна Полета Куіба, колишня секретарка відомого французького політика де Монзі, пізнала архикнязя у спільних знайомих. Від тоді, представляючись як його секретарка чи то як приятелька, почала позичати гроші буцімто для пропаганди, щоби привернути Габсбургів в Австрії і незалежність України, де засівби на престолі король з династії Габсбургів. Полета Куіба послуговувалась документами з фальшивими підписами бар. Ротшильда, англійського фінансіста Детердінґа тощо. Арештована Куіба заявила, що все те робила в порозумінні з архикнязем. В звязку з цією справою соціялістичний щоденник „Попюлєр" почав вести завзяту кампанію, щоби скомпромітувати архикн. Вільгельма, який на думку українських кол у Парижі став жертвою шантажистки. Специфічної закраски набирає процес Полети Куіби ще й тому, що її боронить шістьох адвокатів, здебільша комуністів, як пр. донька відомого (комуністичного) посла Кашена. Єдиним свідком, який обтяжує архикнязя є д-р Василь Панейко. (Ця поведінка зрозуміла на тлі останніх яскраво москвофільських виступів д-ра В. Панейка). — Коли йде про здогадну втечу полк. В. Вишиваного з Франції, паріжські українські кола запевняють, що архикн. Вільгельм перебуває від якогось часу у Відні і взагалі не скриває перед поліцією. Українська опінія у Франції зареагувала на обвинувачення полк. Вишиваного і вислала до слідчого судді протести, до архикнязя Вільгельма та до його адвоката листи з висловами симпатії. Протест до слідчого судді переслав теж голова союзу комбатантів української армії ґен. Удовиченко. — Архикнязь Вільгельм Франц Йосиф Габсбурґський уродився в 1895 р. і є сином архикн. Кароля Степана з Живця та архикн. Марії Терези Тосканської. На еміґрації мешкає в Парижі, займається історично-військовими студіями і стоїть осторонь від політики.

Комуністична пропаганда у Франції

Бувший секретар французької радикальної партії Пфайфер оповістив у французькій ґазеті „Ля Републік" реверляційну статтю про большевицьку пропаґанду у Франції, яку большевики дальше ведуть інтензивно мимо всяких зобовязань большевицького правительства в Москві. Пфайфер обурюється на нельояльність Совітів і наводить ряд фактів: 7 травня с. р. в часі французьких виборів до муніципалітетів (міських рад) московська радіостація надавала емісію по французьки, щоб зєднати сторонників французьким комуністам. Комінтерн дальше вишколює комуністичних аґітаторів в т. зв. університеті працівників Сходу в Москві. Студенти того університету ведуть протифранцузьку комуністичну пропаґанду у французьких кольоніях в Азії. Коли большевики приймали в Москві французького міністра закордонних справ Ляваля, в тім самім часі не менше торжественно приймали індохінську делеґацію на VII конґрес комуністичного інтернаціоналу. Ті делеґати з французьких кольоній мали пашпорти китайські, монґольські і калмицькі та перебували в Москві на кошт Совітів. Совітське правительство видало строге заряджєння скривати присутність делеґації з французьких кольоній. Пфайфер домагається від Совітів, щоб зараз перестали вести комуністичну пропаґанду в Франції і в її кольоніях. — Шкода, що Пфайфер не знає польської приповідки: „Гадал дзяд до образу".

о. СТЕПАН ВАПРОВИЧ 3)

Про Аргентину

й тамошню українську еміґрацію.

Тому 1911 р. наш народ в Аргентині з великою радістю повитав нових отців місіонарів о. Омеляна Ананевича й о. Івана Сенишина з дієцезії станиславівської. З тими двома гр.-кат. священиками вяжеться ціла база українських кольоній в Місіонес. Меткість і посвяту тих двох священиків треба подивляти й дякувати Г. Богу, що покликав їх у заморські сторони. За їх місіонарювання укр. кольоністи посуваються й засідають землі в околиці лісистій, близько місточка Серро Кора і Бонпляд, около 120 км. від Апостолес.

Треба приписати їх старанням те, що вибудувано гарну, досить велику церкву в Трес Каноnес (близько тої, що попала в руки Москаля Ізрастцова) і каплицю коло Бонплянду (122 км. від Апостолес).

1915 р. о. Ананевич переходить до Бразилії, а в Аргентині остає сам оден о. Сенишин. Він будуе гарний мешкальний дім для священика й велику церкву в Апостолес і каплицю в Кампін'яс. Закладає також кооперативу в Апостолес, котра провадиться добре аж до його тяжкої недуги й опісля ліквідується. В 1926 р. 14. жовтня по довгій недузі й ліченню о. Сенишин вмирає в м. Бс. Айрес[5]). Підірвала його велике здоровля й забрала йому передвчасно життя тяжка місіонарська праця, передовсім далекі подорожі по кілька тисяч км. річно: возом і верхи конем. Аж при кінці життя мав уже авто, котре однак може ще більше підірвало його здоровля, бо нераз мусів двигати те авто з болота, особливо в зимову дощеву пору. Помер бл. п. о. Сенишин, однак діла його місіонарської 15-літної праці ще довгі літа остануть в Місіонесі, а заслуги перед Богом на віки.

Як виглядало тодішне (а властиво й теперішне) місіонарське життя, нехай ілюстрацією його послужить отсей образець:

Вилила ріка, через яку верхи переїздив місіонар. Рвуча вода перевернула коня й кінь утопився. Місіонар вратувався в той спосіб, що виліз на вершок дерева, залитого високо водою. По якомусь часі надїхав кінний поліціянт, побачив місіонаря на дереві серед води прикликав ще кількох людей на поміч і вони помогли виратувати священика на беріг. Сейчас завезли його до найближчого священика на обід. По обіді вставали інші 2 місіонарі від стола скоріше, щоби відмовити приписані для священиків молитви з часослова. На це відповів спокійно вратований місіонар, що він своє відмовив на дереві серед води, бо часослов мав у кишені...

Другий образець:

Раненько по Службі Божій місіонар приладив кавалок кукурудзяного хліба й приставив до вогню горнятко з водою на чай. Та пригнався поспішно кольоніст. Вмираюча особа просить о св. сповідь. Довкола неї сусіди, саме ті, що попали в схизму. Місіонар бере Найсв. Тайни й без снідання їде. В хаті хорого ніхто не питав його, чи він голоден; з журі забули. Отже місіонар вертає натщо до дому о год. 2.30 по полудні й сейчас порається при вогні. Почала вода на чай кипіти. В тім перевернулося горнятко й вода вилилася. (Д. б.).

[5]) Р. 1934 заснувався комітет в цілі перенесення тлінних останків бл. п. о. Сенишина до Апостолес і збирає на се фонди.

Чи письменник мусить мати світогляд?

Найдурніше питання в літературі *).

2) Дискусія зачалася о год. 7.15. Вона була місцями дуже хаотична, та подаємо все, бо ніщо так не характеризує духового рівня публики як її дискусія. Перший промовив проф. Микола Матіїв-Мельник: Вся річ в тім, чи поет щось варт, чи його твори позитивні чи негативні? Якби хто спитав: Чи добре булоб, якби Прут плив згори вділ чи здолу вгору? Часом тяжко сказати, чи письменник має світогляд чи ні. Гайне хоче пошуткувати на еврейський спосіб. Як возьмемо Лесю Українку, то в „Лісовій пісні" тяжко знайти ідеольогію. Оба дискутанти мають рацію. М. Рудницький звертає увагу на поетичну емоцію. Письменника треба вміти читати. Є моральна і національна ідея. Чи краще, коли твір має національну ідеольогію, чи як не має її? — Д-р Ігор Лоський: М. Рудницький сказав, що світогляд мають тільки фільософи. Я думаю, що кожда людина, кожда спільнота, кождий нарід мають свій світогляд. Письменник відчуває світогляд ще гостріше. Для великого письменника світогляд се віра. Хто мав велику віру, той поривав за собою читачів. Шевченко вірив в Бога і мав національні ідеали. Коли письменник буде малювати тільки самі образки з життя, то не порушить нас так, як письменник з ясним світоглядом. — Мґр. Петро Ісаїв: Похибки М. Рудницького: 1) Письменник дає те, що бачить. 2) М. Р. каже, що світогляд — то система. І фільософи не всі мають вироблену систему. Перші фільософи займалися обмеженими ділянками. Одні пробували вияснити, з чого світ? М. Р. признає, що письменник повинен мати ідеольогію. Ідеольогія се частина світогляду. Католицькі критики мають право домагатися, щоб не було негативного світогляду в письменника, бо інакше неможлива їх суспільна праця. Треба означити межі, яких не вільно переступити. М. Р. казав, що Данте не мав світогляду. Засадничі тези Данте мав. Шевченко не був безбожником. Се хіба „побожне бажання" деяких критиків. Письменник не мусить все переходити переміни. Письменник творить інтуіцією. Поняття світогляду ще незясоване докладно. Є 3 погляди на світогляд: 1) світогляд в найширшім значінні, 2) в метафізичнім і 3) в етичнім (практичнім) значінні. Є люди, що мають метафізичний світогляд а не мають етичного. Є люди, що признають перші заповіди Божі, але вже 6-тої не признають. (Сміх). Чи письменник має мати світогляд? Наперед, чи чоловік має мати світогляд? Від того треба було зачати. Тільки сильний світогляд дає силу. Тому шкідливе саме ставлення питання, чи письменник має мати світогляд. — Др І. Копач: Я був здивований, як прочитав тему нинішної дискусії. Дискутанти порушили дуже богато проблем. Я обмежуся лише до справи світогляду. А тільки мимоходом зазначу, що уважаю Шевченка дуже реліґійним чоловіком, а Гайного ніяким чином не можу ставити понад Ґетого. Світогляд — то погляд на світ. Чи є одиниця, котра не малаб погляду на світ? Кождий з нас має якийсь погляд на світ. Обмежувати світогляд тільки до фільософів, пр. до Канта і Шопенгавера — се самоволя. Таж кождий чоловік має якесь відношення до окружаючого його світа. Є три великі круги того відношення: 1) до фізичного світа; 2) до людських справ (етика); 3) до всесвіта (метафізика). Я не можу собі уявити чоловіка, що не хотівби сяк чи так поставитися до окружаючого світу. Нині в моді теорія релятивізму, значить є тепер щось добре, а за мінуту буде вже зле — але то інша справа. Коли навіть аналфабет мусить стояти на якімсь становищі, то тим більше той, хто хоче бути письменником т. зн. провідником других. Чи буде католицький чи некатолицький, але мусить бути якийсь світогляд. Коли письменник без ніякого світогляду, то се шкріба, котрий не є на своїм місці (сміх), але як „cymbał brzmiący" (гучний сміх — оплески). Як хто не має світогляду, то нічого з нього не буде, хоч би навіть був і лавреатом! А Ґете, Шекспір, Данте, чи їм можна відмовити світогляду? Найбільший скарб людини се (як говорив Ґете) особистість, Persönlichkeit, як себе людина почуває в тих 3 кругах. Розуміє се й наш селянин, коли каже: „То особа". — Б. Кравців: Не хочу порушувати фільософічних проблем. Те що хоче тут суґерувати співробітник „Хвилі" і „Вядомосьці Літерацкіх", крайно шкідливе. Пан М. Рудницький не має ніякого світогляду і хоче, щоб ми всі не мали його. В творах Ґетого, Данта, Шекспіра, Шевченка й ін. проявляється їх світогляд і ми за те їх цінимо. Наші письменники мусять мати національний світогляд. Пан М. Р. згадав про Винниченка, що його вартість як письменника не зменшилася. Та ми поставилиб Винниченка під стенку і першого розстрілялиб. Неправда, що приватне життя письменника належить тільки до родини. Письменник як хоче бути великим мусить жити і творити для нації! (Оплески молоді). — Д-р М. Дзерович: Все що відноситься до чоловіка, відноситься і до письменника. Коли письменник має деструктивний світогляд, то се не є в інтересі нації. Деструктивне є те, що робить п. М. Рудницький, бо він сам перечеркує своє становище в нації. Я не бачив бідніших людей, як письменників без ідеї. — Проф. Посацький: За трудна тема! Є два роди письменників: Один буде за красою, другий за тематикою. Ґете крім краси висловлював і свій світогляд у „Фавсті". Ренесанс, романтизм, християнство, большевизм, фашизм, гітлеризм проявляються в творах ріжних письменників. Краса — середник до висловлення свого становища. А є письменники і без світогляду як Гомер (Оклик: „А про богів він згадує!"). Нема світогляду в цілім його творі. Відки взялася медицина? З цікавости, чи щоб помагати людям? Таксамо і з мистецтвом. Та се задалеко нас завелоб. — П. Семчишин: Недорічність в тім, що говорили тут про метафізику і рівночасно про політичний світогляд. Є світогляд в загальнім значінні та в вузшім, націоналістичнім, комуністичнім і т. д. Більшість людей має світогляд в вузшім значінні. В найбільших письменників містяться всі світогляди. Д-р Копач каже, що Шевченко був реліґійним, а інші кажуть, що Ш. був безбожником. Шевченко пропаґував і любов і ненависть (В. Пачовський: „Бо Шевченко був ґеній, а в ґенія є все!"). В Шевченка знаходять всякі ідеольоґії. Ми всі маємо ідеольоґію. Хто знає, чи то не є наше нещастя, що всі маємо свою ідеольоґію. В Німеччині був демократичний світогляд, але Ґітлер завів націоналістичний. Загалови не треба світогляду, тільки ідеольоґа-провідника. А ґеніїв лишім в спокою. (Д. б.).

*) Гл. „Нова Зоря" ч. 840.

ПРОСИМО ВСІХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ПІСЛЯПЛАТНИКІВ ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ І ЗАЛЕГЛОСТИ.

З краю

Про великий Зеленосвяточний похід у Станиславові.

Культ поляглих героїв помітно у нас поглиблюється й поширюється. Зеленосвяточні походи, які ще розмірно недавно були дуже скромні своєю чисельністю — нині стали поважними всенародними маніфестаціями в память тих, що життя віддали за друзі своя. Сегорічний Зеленосвяточний похід, що вирушив з гр.-кат. катедри в Станиславові, де зібралися процесії зі всіх церков, тривав рівно 3 год. і поза дрібними інцидентами, супроти яких впорядчики були безсильні (авта, пару військових фір, що знайшлися на вулиці поруч походу, намагані декуди переходи через улицю навіть крізь чвірки учасників), відбувся в порядку й гідно, хоч постава деяких ґруп не все свідчила про сильну здисциплінованість їх членів. Назагал жіноцтво — і то головно сільське — держалося куди краще і карніще, як мужчини (головно молодші), серед яких тут і там можна було зауважити досить свобідний хід і розмови. Вінків в поході начислив я 194. — Та ніяк не можна поминути без завваги поведінки публики на цвинтарі. Ходження дітвори а часто і старшої молоді по гробах робило враження прикре. При дорозі до пропамятного хреста, де відправлялася панахида, і до стрілецьких могил стояв вправді густий кордон крепких сільських хлопців, і нікого серединою поза делеґаціями не пропускав, але те, що діялося за його плечима — направду не виховуюче. Богато гробів і гробівців вкритих незорґанізованою публикою, а головно дітворою і то нажаль у шкільному віці. Що діялося з квітами і зеленю тих гробів, легко догадатися...

І цему треба на будуче рішучо зарадити. При цвинтарній брамі вже на кілька годин перед походом повинні бути впорядчики-сторожа, котра впускалаб на цвинтар лише тих, що там щось мають до діла, а з походу увійшлиб лише делеґації з вінками, процесія зі священиком та відпоручники товариств. Решта походу повинна лише перед цвинтарем передефілювати і в дальших улицях розвязатися. Бо не так масовою присутністю на кладовищі (кождий знає, що нас богато) віддаємо пошану поляглим, як радше орґанізованістю і піетизмом для наших святих місць. — Г. З.

Примітка Редакції „Нової Зорі": Не пускати на кладовище людей в день призначений на молитви за усопших мабуть трудно: бо якже тоді відріжнити тих, котрі мають на кладовищі близьких померших, від інших, котрі приходять з простої цікавости? Мабуть одиноким способом, щоб маси не нищили могил і прикрас на кладовищи, буде відповідне здисциплінування тих мас, підготовуване словом і письмом та організацією вже на кілька тижнів перед Зеленими Святами.

Процес римо-кат. священика

Окружний карний суд в Ломжі розглянув процес префекта вселюдної школи в Тикоціні о. Антона Коханського. Акт обвинувачення закидає йому, що він накликував до протиділання деяким розпорядкам шкільної влади в справі ношення жалібних опасок по смерти марш. Пілсудского. До Тикоціна приїхав шкільний інспектор і перевів слідство на місці. В дні увязнення о. Коханського вибухли заворушення. Оборонець о. К. адвокат Стипулковський зголосив внесення, щоб вилучити деяких суддів.

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Покажчик змісту

всіх дотеперішних річників „Нової Зорі“.

4) /ІНШІ ВІСТИ Й ЗАМІТКИ/: о. М. Каровець: Десятиліття Св. Отця Папи Пія XI 507 Ѳ о. Т. Галущинський: Св. Отець Пій XI у відношенню до руcько-католицької Церкви й українського народу 509, Свято 10-ліття коронації Св. Отця в Римі 512 Ѳ Нарада /над „Святом Українська Молодь Христові“/ Н 601 Ѳ Українська Молодь Христові /відозва/ Н 613 Ѳ Діловий Комітет „У. М. Х.“ /комунікат ч. 1/ 616 Ѳ Студенство і зїзд української катол. молоді Н 618 Ѳ Резолюції студентів проти зїзду української катол. молоді 619 Ѳ Що ухвалив Студентський Конґрес Н 620 Ѳ На поклик Академічного Душпастирства Н 620 Ѳ Українська Молодь Христові. /Заклик/ 628 Ѳ Пресова конференція в справі свята „У. М. Х.“ 628 Ѳ Хто виступає проти того свята? Н 629 Ѳ У. М. Х. /комунікати/ 629, 632 Ѳ А. Ч.: Слово до молоді 630 Ѳ А. Ч.: Христове Свято Молоді. Історичні рефлексії 631 Ѳ Як відбулося Свято УМХ, Святочна Академія 631 Ѳ А. Ч.: Опис походу /УМХ/ 631—637 Ѳ Летючки комуністів на святі УМХ Н 631 Ѳ На свято молоді Н 631, 634 Ѳ Проти свята „УМХ“ /„Русский Голос“/ Н 631 Ѳ Зайве упокорення. Про становище польських урядових чинників до українського церк. свята УМХ 632 Ѳ Сконфісковано дві брошурки /УМХ/ Н 632 Ѳ У звязку з конфіскатою Н 633 Ѳ Поляк про свято „УМХ“ Н 634 Ѳ Шкільне свято „У.М.Х.“ 635 Ѳ о. Алексей Гупьовський: Знак часу Д 636 Ѳ Свято „У.М.Х.“ НД 637, 639, 640, 642, 644, 648, 658, 664, 678 Ѳ Візитація /письмо І. Е. Митрополита Андрея про приїзд Апост. Візитатора о. І. Гудечка/ 784 Ѳ На послуханні в Апост. Візитатора Н 784 Ѳ Наші москвофіли „інформують“ Апост. Візитатора Н 785, Нові оборонці гр.-кат. Церкви 788, Делєгація Лемків в Апост. Візитатора Н 791 Ѳ Наші жіночі монастирі 744 Ѳ М. К.: Загальна Рада С. С. Василіянок Н 499 Ѳ о. Василь Навроцький: З нашої сучасної аскетики. Спомини про Сестру Анну Стадник 204-5 Затвердження Згромадження Сестер Служебниць Н 561 Ѳ Вибір Провінціяльної Управи Сестер Служебниць Н 762 Ѳ Початки Салєзіянського Чина у нас Н 585 Ѳ Висвячення наших нових священиків Д 726 Ѳ Поворот до Церкви предків /перехід о. Максима Журкевича на греко-кат./ Н 723 Ѳ ЧСВВ одержить Архимандрита Н 406 Ѳ Генеральна Капітула Чина Св. Василія Великого Н 447 Ѳ Вибір Архимандрита ЧСВВ Н 449 Ѳ Чужі про нас /„Райхспост“ про розвиток Чина СВВ/ Н 452 Ѳ Затвердження вибору Архимандрита Н 453 Ѳ Архимандрит ЧСВВ виїхав до Риму Н 485 Ѳ Приїзд Архимандрита ЧСВВ /до Риму/ Н 488 Ѳ М. К.: Свячення василіянських богословів Н 466 Ѳ Процес Протоігумена ЧСВВ проти ред. „Газети Варш.“ Н 495 Ѳ Новооснована Василіянська Провінція /в Бразилії/ Н 496, 498 Ѳ Ювилей Чина СВВ Н 541 Ѳ Декрет. св. Конґрег. для схід. Церкви з приводу 50-ліття Василіянського Чина Н 541 Ѳ /Обходи 50-ліття/: Львів Д 543, Дрогобич Д 548, Краснопуща Д 550, Бучач Д 556, Лаврів Д 558, Крехів Н 562, Жовква Д 563, Добромиль Д 565, Гошів Н 568, Підгірці Д 571, Погоня Н 581, Кристинопіль Д 583, Перемишль Д 589 Ѳ Нова Управа Гал. Провінції ЧСВВ Н 553 Ѳ Нові священики Василіяни Н 600 Ѳ Цікавий звіт /Галицької Провінції ЧСВВ/ 720 Ѳ Розвиток Чина Св. Василія Вел. Н 739 Ѳ (л.): Свячення василіянських богословів Н 763 Ѳ о. М. Каровець: Католицизм і атеїзм. Будуємо нагробник Франкові 539 Ѳ Чи Франко був безбожником? Н 543 Ѳ Др. Осип Назарук: Світогляд Франка. Чи може наш нарід приняти його культ? 543 Ѳ О. Н.: Довкруги культу Франка 543 Ѳ Осип Назарук: Чи добре булоб у молодь вщіпити культ Франка 545 Ѳ /Ріжні новинки в справі культу Франка/ 545 Ѳ о. Лев Бурнадз: Що переймають з творів І. Франка 546 Ѳ А. Ч.: „Добра кльопа“. З приводу намаганого оновіщення культу І. Франка 551 Ѳ о. Марко Ґіль: Де правда? З приводу поширюваною „Ділом“ культу Франка 554 Ѳ о. Т. Галущинський: Як то було зі сповідю І. Франка 556 Ѳ /О. Назарук/: Знаний enfant terrible емер. надрадник Суду п. Роман Дмоховський має голос 557 Ѳ /О. Назарук/: Кавалєрське слово п. надрадника Н 565 Ѳ Подоляк: Занепад моралі на селі 588 Ѳ А. О.: Два зїзди, Духовенства й учительства 568 Ѳ о. Ілія Братик: Паломництва і їх ціль 567 Ѳ свщ. др. Ґнат Цегельський: Наші відпустові місця 204-5 Ѳ о. Мирослав Рінецький: Відпустові місця. Їх релігійне й національне значіння 625 Ѳ Паломництво до Риму Н 230, 237, 242, 246, 249, 258, 265, /Подяка/ 277 Ѳ Паломництво до Люрду Н 325, 341, 352, 355 Ѳ Ювилей Енцикліки „Rerum Novarum“ /і українське паломництво до Риму/ Н 418, Реченець зголошень до участи в паломництві Н 423, Паломництво до Риму Н 426, 434, 444 Ѳ В справі 40-літньої річниці появи папської енцикліки „Rerum Novarum“ 427, 428 Ѳ /Українське/ Паломництво до Риму Н 620, 624, 635 Ѳ У. п. з Канади Н 639 Ѳ Що вільно Полякам і православним, того не вільно нам Н 662 Ѳ Паломництво до Риму Н 711, 720 Ѳ Паломництво до Святої Землі Н 724 Ѳ о. І. Братик: Громадянська праця і духовенство 136 — Тактика в народн. праці священика С 153 Ѳ о. Н. Корбутяк: Причини побіди демаґогії /до повищої статті/ 140 Ѳ о. Лазорів Вас.: Яка праця найбільше народня? 142 Ѳ З.: Надмір податків на духовенство Н 157 Ѳ о. Йосиф Кравчук: Духовенство й суспільність /доля й завдання/ 222 Ѳ Духовенство і вибори 116 Ѳ /Др. Карло Клінкгаммер/: Душпастир і політика 369 Ѳ Священик: Нашим молодшим. Кілька слів правди кандидатам духовного стану 482 Ѳ Наше духовенство й обезпечення майна від вогню 527 Ѳ о. Василій Дзьомбак: Практичні справи /духовенства/, котрі мають престіжове значіння 720 Ѳ о. Северин Сапрун: На дяківські теми 360 Ѳ Кіндратів Іван, дяк: На дяківські теми 373 Ѳ о. М. К.: Кампанія проти гр.-кат. Церкви Н 470 Ѳ Боротьба гр.-кат. духовенства за права української мови 315 Ѳ Документ часу /поліцай провірює духовну діяльність/ Н 359 Ѳ о. Михайло Галабурда: Терністим шляхом. Кілька образків з життя священика 671 Ѳ До відома Куратореї львів. шк. Округа Н 464 Ѳ Справа молитви в школах Н 572 Ѳ Польська молитва для українських дітей Н 580 Ѳ ✣ Григорій /Хомишин/, Епископ: В справі молитви в школах Н 582 Ѳ Змушують українських дітей молитися по польськи Н 587 Ѳ Заборонили релігійну маніфестацію Н 640 Ѳ Чи се по католицьки? /Перетягання на лат. обряд/ Н 731 Ѳ Дивні події підчас візитації Преосв. Еп. Івана Бучка 738, Н 738 Ѳ о. Іван Слезюк: Державний герб України /хрест на тризубі/ 536.

/УНІЯ/: /о. Ремовертус/: Мученик за Унію /віднайдення мощів св. Йосафата/ Ф 104, о. Павло Демчук ЧСВВ: Ще в справі віднайдення мощів св. Йосафата Н 108 Ѳ Унїонне питання на Заході 121 Ѳ В обороні Унії /в Ромунії/ 128 Ѳ І. Л.: „Російська Унія“ й Україна 138 Ѳ Між „русскими католиками“ /відчит о. В. Леснобродського/ 151 Ѳ Метода праці над церк. зєдиненням /про відношення католиків до православних/ 157 Ѳ Справа зєднисння Церков /відчит о. Кене в Парижі/ Н 212 Ѳ Священик: Наші місійні терени 215 Ѳ В. Заїкин: Христ. Схід і Апостольська Столиця 241 Ѳ Католицизм і місія нашої Церкви 241 Ѳ Унїоністичний Зїзд у Празі 264,265, 268 Ѳ Як то було на пражськім зїзді. З приводу напасти на Преосв. Йосафата 275 Ѳ Учасник: Допис з Пинська. Священича конференція в справах церк. Унії з 23 і 24 квітня 1930 р. 332, 334 Ѳ Т. Г.: Комісія для Росії Н 336 Ѳ Т. Г.: Зєдинені східні Церкви Н 339 Ѳ Крівава боротьба на тлі релігії /правосл. проти Унії в Вел. Кучківцях/ Н 407 Ѳ Новий гр.-кат. Епископ /Преосв. Микола Чарнецький/ Н 405 Ѳ Епископські свячення Кир Николая Н 411 Ѳ Іменування Апост. Візитатора, Преосв. Чарнецького в освітленню православного 413 Ѳ Про нового гр.-кат. Епископа Н 419 Ѳ Інґресія Преосв. еп. Н. Чарнецького Н 430 Ѳ К. П.: Східний обряд у польському соймі 426 Ѳ Городельська Унія 1431 року Д 445 Ѳ Гр.-кат. парох у Рівнім Н 450 Ѳ Візитація Преосв. Еп. Чарнецького Н 452, 454 Ѳ Справа гр.-кат. Церкви на правосл. російськім Зїзді /РМО у Варшаві/ 454 Ѳ Уніятська Духовна Семинарія в Дубні Н 458 Ѳ Нові уніятські парохії на місійному терені Н 458 Ѳ Духовна семинарія в Дубні Н 480 Ѳ о. Ілія Братик: Погляд православного на унійну працю нашої Церкви 463 Ѳ Поголоска про русифікацію уніятської Церкви Н 462, 479 Ѳ Бляга про „реорґанізацію“ Церкви Н 464 Ѳ Унїоністичний Зїзд у Пінську Н 468 Ѳ Ухвали Унійного Зїзду в Пінську Н 472 Ѳ „Долой унію і всяку іншу Европу!“ Н 475 Ѳ о. Гащак М.: „Да будуть єдині“ Н 484 Ѳ /Едвард Лігоцкі/: „Pro Russia“ 50 Ѳ Священик: Pro Russia. Деякі замітки до статті п. Ліґонкого 508 Ѳ І. Л.: Білоруський голос в справі унійної акції 510, о. В. Толлочко: З листів до Редакції Н 512 Ѳ Відозва з Холмщини Н 515 Ѳ І. Л.: В місійних справах потрібне рідне духовенство Н 515 Ѳ Навернення православних Н 525 Ѳ Велеградський Конґрес 559 Ѳ о. Андрей Трух ЧСВВ: Унійна скарбниця Н 571 Ѳ Нова жіноча конґрегація /Сестри Місіонарки Пресв. Серця Христового в Вильні/ Н 574 Ѳ Новий декрет Св. Конґрегації для Східної Церкви /про „дісцессіт“/ Н 577 Ѳ М. П/асіка/: Унійна акція і польська преса 611 Ѳ Левко Сизий: Унія чи православія стремить до винародовлення Українців 625, 629 Ѳ Унійна акція на Ковельщині Н 638 Ѳ Ст.: Преосв. Николай Чарнецький у Відні Д 642 Ѳ В селі Куськівці Великі Д 666 Ѳ Псальми і чоботи /колись Василіяни, тепер КОП/ Н 675 Ѳ Делєгація Холмщаків у Львові Н 690 Ѳ Вражіння учасника з унійної конференції в Пінську 668 Ѳ Галичанин: Проблеми неоунії. Довкруги унійн. конфер. в Пінську 675 Ѳ Білорусин: До проблеми неоунії 679 Ѳ Лемко: Проблема неоунії 682 Ѳ Галичанин: Відповідь „Візантійцеві“ 696 Ѳ Білорусин: До проблем неоунії: Річеві та особисті вияснення 703 Ѳ В 300-ліття смерти Мелетія Смотрицького Н 697 Ѳ „Враження з подорожі по укр.-білоруському Поліссї“ /виклад о. К. Полішка/ Н 703 Ѳ 30 сел перейшло на унію Н 742 Ѳ (к): Чи буде унійний зїзд в Пінську? Н 761 Ѳ К. П.: З унійних справ Н 776 Ѳ На унію перейшло с. Гаї Левятинські Н 777, Мишин-Посягла Н 779 Ѳ

В справі Покажчика змісту всіх річників „Нової Зорі“. Тих ВП. Передплатників, що присилають гроші на „Покажчик“ (ціна 3 зл., на веліновім папері 6 зл.), просимо зазначувати, чи бажають мати той „Покажчик“ в форматі книжечки такої як „Венеція“, чи в форматі „Нової Зорі“, щоб могли собі оправити при кінци річника „Нової Зорі“.

Загальні Збори Карпатії

Дня 31. V. с. р. відбулися 17 Загальні Збори „Карпатії“ товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові. Збори відкрив голова Надзірної Ради „Карпатії“ Д-р Стефан Федак коротким словом. — На салі було 14 делєгатів, в тім трох з провінції, члени уділовці, представники української преси зі Львова. Був також нотар п. Копистянський, бо протокол Заг. Зборів „Карпатії“ списує нотар в формі урядового акту. Разом поверх двацять осіб. Після того президент Д-р Кость Левицький предложив на председника Зборів дир. Івана Мартюка з Центросоюзу. Збори приняли се внесення. А він покликав на секретаря дир. Пащака, на скрутаторів ред. Мудрого і дир. О. Луцького. Потому урядуючий директор „Карпатії“ Др Ґижа зложив звіт з діяльности товариства за 1934 рік. Звіт був напечатаний і розісланий членам та редакціям українських часописів. Тому Др Ґижа не відчитував звіту в цілости, лише давав пояснення до деяких точок звіту і до рахункового замкнення. Др Ґижа сказав м. і.: Найважніше завдання на біжучий рік се вдержання обезпеченевого портфелю і його збільшення. Сею засадою кермувалася дирекція товариства в своїй діяльности. В 1934 р. прибуло загалом 569 поліс з обезпеченим капіталом 1,558.105 зл. З кінцем року 1934 „Карпатія“ мала 1359 обезпечень на квоту 5.593.225 зл. Ся сума повстала з перевальоризування обезпечень долярових по курсі 5.28 зл. за 1 американський доляр. В 1934 р. убуло 246 обезпечень на суму 969.010 зл. З принятих до реасекурації убуло 38 обезпечень з обезпеченим капіталом 108.920 зл. Разом убуло 284 обезпечень на суму 1,553.016 зл. Приріст обезпечень виносить 313 на суму 67.645 зл. Мимо скрути діяльність „Карпатії“ поширилася. З лікарськими оглядинами було 1824 обезпечень на 5,939.162 зл. Без лікарських оглядин було 103 на 173.788 зл. Се т. зв. народні обезпечення. Хто обезпечений в Карпатії? З повної суми обезпечених священики 37.14%; народні учителі 16.68%; приватні урядники 17.72%; гімназійні учителі 4.80%; лікарі 3.92%; купці і промисловці 3.33%; ремісники 3.21%; рільники 3.21%; державні урядники 2.80% і т. д. Найбільше обезпечених в віці від 41 до 45 літ. „Карпатія“ працює у всіх повітах Галичини. На північно-західних землях „Карпатія“ не має права працювати. У Львові є поверх дві сотки обезпечених. Посередних обезпечень найбільше з Німеччини. В звітовому році „Карпатія“ мала 14 випадків смерти на суму 52.800 зл. і два дожиття на суму 1.892 зл. Причини смерти: сухоти 5, рак 2, серце 4 і т. д. Сподіваних виплат в 1934 р. мало бути 19 на суму 60.185 зл., а в дійсности було 14 на суму 52.800 зл. Кошти аквізиції винесли 63.868.21 зл., в 1933 р. 65.763.78 зл. В звітовому році менше 14.641.66 зл. Кошти завідування винесли 57.040.21 зл., в р. 1933 65.763.78 зл. Себто зменшилися на 8.723.57 зл. „Карпатія має 242.880.87 зл. власного майна. В тім власну каменицю у Львові, що варта 131.107 зл. (Д. б.).

Хто виграв?

Доля найбільших виграних І-ої кляси 33-тої Державної Льотерії рішилася дня 24 с. м. Виграна 100.000 зл. впала в одній з варшавських колектур на ч. 27.573.

Половина тої суми помандрує до Седлець, бо властитель двох чверток один з тамошних лікарів. Другою половиною поділяться мешканці столиці: п. Ч. Б., урядник одної технічної фірми і п. Т., кельнер.

Того самого дня 50.000 зл. впало на ч. 67.790, продане також в одній з варшавських колектур. Одначе купили його мешканці Радомя.

Тягнення II-ої кляси зачинається дня 16-го липня с. р. Воно має богато великих виграних, а саме: дві по 100.000 зл., тількосамо по 50.000 зл. і 20.000 зл., десять по 10.000 зл. і т. д.

Пригадуємо, що плян 33-тої Льотерії, крім тягнень у звичайних чотирох клясах, передбачує ще додаткове безплатне ялинкове тягнення.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ і з того приводу в переписку не входить.

§ 19.

Starostwo Grodzkie Lwowskie
L. B. P. a/5/9/95/35.

We Lwowie, dnia 22 czerwca 1935.

Do

Pana Pantalejmona Chytry'ego
odpowiedzialnego redaktora czasopisma
„Nowa Zorja" we Lwowie ul. Grodzickich 2.

W związku z zamieszczonym w czasopiśmie „Nowa Zorja" Nr. 45 (843) z dnia 20 VI. 1935 na str. 7 artykułem p. t. „Z religijno-cerkownoho żyttia" proszę o umieszczenie na podstawie § 19. ustawy prasowej w najbliższym numerze tego czasopisma temi samemi czcionkami i na tem samem miejscu następującego sprostowania:

1) Nieprawdą jest jakoby Policja otoczyła młodzież zgromadzoną na grobach Biłasa i Daniłyszyna i biła ją pałkami. Natomiast prawdą jest, że Policja nikogo pałkami gumowemi nie biła.

2) Nieprawdą jest jakoby kobietę potratowaną w czasie zajścia odwieziono karetką pogotowia. Natomiast prawdą jest, że przy bramie cmentarnej zasłabła N. N. — nie biorąca udziału w procesjach — kobieta, którą zaopiekowały się organa Policji, umieszczając ją w przejeżdżającej przypadkowo z chorym karetce pogotowia.

Starosta Grodzki
(Dr. Romuald Klimów)

Константин Сроковський

В Трускавці помер Константин Сроковський, визначний польський публіцист українського походження. Син гр.-кат. священника і сам гр.-католик, написав в молодім віці по українськи том новель. Пізніше перейшов до польської преси. Працював в львівськім „Слові Польскім", в петербурськім „Краю", в краківській „Новій Реформі", в „Ілл. Курері Щоденнім" під псевд. „Пан" і в львівськім „Вєку Новім" як Сіґма. Видав ряд цікавих праць, як „В столиці білого царя", „Ліквідація царату", „Упадок імперіялізму в Австрії", „Н. К. Н.", „Національна справа в Польщі", „Большевицька еліта". і „На червоним Олімпі". Був послом до галицького сойму і ґенер. секретарем Н К Н (Начельни Комітет Народови). Як публіцист визначався знанням справ, першорядним стилем і ясною будовою статтей. Писав на всякі теми. Чому перейшов в польський табор? Нема сумніву, що головна причина покинення власного народу — не надто твердий характер. Кромі того треба назвати й такі річи — як брак більшого поля до праці у нас.

Гумор. — Пане докторе, ратуйте мого чоловіка, має воду в голові. — Відки ви се знаєте? — Та від кількох днів нічого не робить, лише хвалить померлу конституцію.

Лікарський фейлєтоник.

Коли не втопимося?

Наші ріки і стави повні тепер аматорів купелів. Нажаль лучаються випадки затонення, бо ніхто в нас не звертає уваги на науку пливання і ратування потопаючих.

Передовсім недужі на серце не повинні довго пливати, бо легко можуть дістати корчі серця. Також втомлені ходом, їздою на ровері чи працею не повинні зараз купатися, тільки треба прохолодитися. Не треба купатися з повним жолудком. Коли довше купаємося, треба дещо перекусити. Хто терпить на вуха, повинен заткати їх ватою. Ті що не вміють добре пливати, не повинні слухати добрих пливаків, котрі тягнуть їх з собою на дальшу віддаль і наражують на небезпеку. Коли тільки почуваємо себе зле, зараз треба виходити з води. І взагалі задовго в воді не сидіти.

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Служби Божі парохіяльні в часі народних імпрез. В случаях коли світські установи просять Всч. ОО. Душпастирів о Службу Божу з нагоди народних імпрез, котра малаб відправитись в неділю або урочисте свято, Всч. ОО. Душпастирі обовязані відправити Службу Божу за парохіян в церкві парохіяльній, а установам світським можуть піти остільки на руку, що з огляду на більше число вірних в такім случаю можуть відправити Службу Божу вні Церкви с. є на цвинтари коло церкви причім мають в кождім случаю просити Еписк. Ординаріят о дозвіл відправити Службу Божу вні церкви, — заподаючи при тім обосновані причини сеї просьби. — Від Епископського Ординаріяту. — Станиславів, дня 5. червня 1935. („Вістник Станиславівської Епархії ч. VII—IX, 1935).

В Українській Католицькій Висшій Школі в Стемфорді в Злуч. Державах Півн. Америки, обходили торжественно імянини її покровителя, Пресв. Константина Богачевського. Ректор школи Впр. о. Павло Процько відправив Службу Божу в наміренні соленізанта в шкільній каплиці. Відтак Преосв. Константин відправив Архиерейську Службу Божу. Потому була академія учеників школи. Після привіту, деклямацій і виступу хору промовив Преосв. Константин, заохочуючи учеників до праці над собою. Крім священиків з околиці, учителів і учеників було також богато гостей.

На янівський цвинтар у Львові вирушила процесія з церкви св. Юра в неділю 23 с. м. Над могилою Незнаного Стрільця УГА духовенство відправило панахиду. Проповідь виголосив о. прал. Л. Куницький. Відтак відправили панахиди над могилою Еп. Боцяна й ін. В поході й панахиді взяло участь около 3.000 Українців.

Ювилей священика. В Германові, пов. Львів, другого дня Зелених Свят обходили 80-ліття уродин і 50-ліття священства місцевого пароха о. Василя Бернацького. Зїхалося 10 сусідних священиків. Службу Божу відправив Ювилят під голим небом в сослуженні 4 священиків. Відповідну проповідь виголосив о. Ґайовський. На порозі хати виголосили привітні промови о. дек. Осташевський, о. дек. Гірняк і ред. Гр. Гладкий.

Нова василіянська школа в Бразилії. Управа монастиря ОО. Василіян в Прудентополісі в Бразилії відкриває при монастирі конвікт і ґімназію для хлопців, що хочуть посвятитися духовному званню і стати місіонарями.

СС. Служебниці заложили тепер дві нові станиці в Канаді і мають закладати свої станиці в Злучених Державах Півн. Америки. Радіємо з успіхів праці наших Сестер Служебниць.

Католицький чехословацький конґрес зачинається в Празі 27 с. м. У всіх церквах ЧСР будуть дзвонити цілу годину. О год. 6 полол. Папський Лєґат французький кардинал Вердіє прибуде до катедри св. Віта, де відчитає папську буллю і поблагословить вірних.

Місійний Конґрес відбувся недавно в м. Марсилії. З поодиноких звітів виходить, що французькі місіонарі зробили дуже богато. На місіях працює тепер 211 лікарів, 1.163 дипльомованих доглядачів і доглядачок. Французькі місії мають 771 шпиталів з 36.301 ліжок, 2.814 амбулаторій і 197 лепросаріїв, в котрих перебуває 12.000 прокажених (КАП).

Велика католицька маніфестація відбулася в м. Мехіко, столиці держави тоїж назви проти комунізуючого „Комітету Оборони Пролєтаріяту". Поверх 10.000 католиків демонструвало проти всяких комунізуючих орґанізацій.

Читайте і поширюйте католицький часопис „П Р А В Д У"! Адреса: „Правда", Львів, ул. Гродзіцких 2. І. п.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

ВИБОРИ ДО СОЙМУ мають бути 8 вересня с. р. Сойм і сенат розвяжуть і нові вибори розпишуть між 10 і 15 липнем с р. Так пише польська преса.

В ЦІЛІЙ ПОЛЬЩІ відбулося богато зібрань, зорґанізованих польськими опозиційними партіями, на котрих ухвалено резолюції проти проєктів виборчої ординації до сойму і сенату.

ҐЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК оголосили вуглекопи домбровського басейну на знак протесту проти проєкту виборчої ординації ББ. Страйк проголосили також варшавські робітничі орґанізації.

В 15-ТІ РОКОВИНИ ВІДСТУПУ польських військ з Киева виголосив промову М. Попов, секретар Ц. Комітету КП(б)У. Він заявив, що кожний новий напад на Совітську Україну „відібють не тільки працюючі маси України, але теж увесь сильний СССР".

НА ЧОРНОМУ МОРІ відбуваються від двох тижнів маневри большевицької военної фльоти.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ МІНІСТР закордонних справ Бенеш заявив представникови большевицької ґазети „Ізвєстія", що Чехо-Словаччина бажає близьких взаємин з Україною тому, бо Чехо-Словаччина сусідує територіяльно і споріднена мовою. Одночасно мін. Бенеш заявив, що український національний рух дуже подібний до чеського.

В БЕРЛІНІ зачалася загальна військова бранка до німецької армії. Міністр освіти Руст звернувся до студентів з зазивом, щоб голосилися добровільно до однорічної служби в війську.

В ПАРИЖІ відбувся зїзд партійних провідників т. зв. молодоросійської партії. Великий князь Димитрій виголосив промову. Він сказав м. і., що ненавидить большевиків, але обурюється на тих, котрі бажалиб погрому совітської армії вразі вибуху війни. Погром червоної армії не причинивсяб до відродження російського народу. Навпаки завдавби страшний удар самій Росії і її національній гідности. Молодоросійська партія має 150 відділів в ріжних краях всіх частей світа. Орґанізація видає свої орґани у Франції, Чехо-Словаччині, Болґарії, Бразилії і Китаю.

В ПАРИЖІ відбулися англійсько-французькі наради в справі морської умови, заключеної недавно між Англією й Німеччиною.

ДО РИМУ приїхав англійський мін. Іден. Він має переговорювати з Мусоліні́ем в справі італійсько-абісинського конфлікту й англійсько-німецького морського договору.

В ЮҐОСЛАВІЇ премієр Єфтіч зголосив уступлення дотеперішнього правительства. Реґент князь Павло приняв димісію. Відбуваються наради над створенням нового правительства, до якого стараються притягнути хорватську автономічну партію під проводом Д-р Мачека.

ЕСПАНСЬКА ПОЛІЦІЯ увязнила в м. Віґо 41 фашистів. При них найшли револьвери, кинджали й ґумові палки.

В МОСКВІ большевицькі власти увязнили богато комуністів лівого напрямку, котрим закидають троцкізм. Особливо богато троцкістів увязнено на Кавказі.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ухвалив закон, на основі якого залоги на американських кораблях мають рекрутуватися лише з америк. горожан. Внаслідок сего поверх 30.000 чужоземних моряків мусить покинути службу на американських кораблях.

БОЛІВІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ратифікував мировий договір з Параґваєм.

ЯПОНСЬКІ ВІЙСЬКА заняли летовище і радіостацію в м. Тієн-Тсіні в північнім Китаю. Летовище те належало до американсько - китайського товариства. Американський консул в Тієн-Тсіні склав протест на руки представників японської влади.

НОВИНКИ

Епископський Ординаріят у Станиславові повідомляє, що в часі ферій, т. є. від 1 VII до 31 VIII с. р. авдієнцій не уділюється, як також ніяких справ не полагоджується з виїмком дуже конечнопильних. („Вістник Станиславівської Епархії" ч. VII—IX 1935).

Увязнили гр.-кат. священика пароха Чернелиці, пов. Городенка, о. Юрія Мелимуку. Його відставили до слідчої вязниці в Коломиї.

З приводу 10-ліття Лугової Організації відбудеться у Львові 30 червня с. р. о год. 10.30 полева Служба Божа з проповідю в Луговім Городі. О год. 12 рушить похід Луговиків і Луговичок через місто до своєї домівки при вул. Коперника 5. Попол. о год. 3.30 показ лугових вправ в Луговім Городі.

Вписи до Хліборобського Ліцею в Черниці коло Жидачева тривають тільки до 30 червня с. р. Зголошення слати до Кураторії Львівської Шкільної Округи, Львів, ул. Кармелітська 2. Близші інформації можна одержати в кождій філії Сіль. Господаря, Окр. Союзі Кооператив і Районовій Молочарні.

В Бережанах будуть обходити в днях 29 і 30 червня с. р. ювилей 30-ліття Кружка „Рідної Школи" і 20-ліття заснованої ним вселюдної школи. В обох днях відбудуться рано Служби Божі, потім академії.

Сильна буря з перунами перейшла над Бориславом і околицею. Один перун вдарив в збірник ропи копальні „Гільда" і викликав пожежу. Згоріло 15.000 кг. ропи. Підчас ратункової акції тяжко попарився один робітник.

Над товмацьким повітом перейшла нагальна буря. Вона спричинила богато шкоди в господарствах і на полі.

Перун вдарив в хату Андрія Москви в Підберізцях коло Львова, запалив її та вбив корову.

Систему домашних лікарів вводять суспільні обезпечальні на провінції від 1 липня с. р.

Церкву замінили на костел у Вишгородку, пов. Кремянець, на Волині. Православні вдарили в дзвін, зібралися і не хотіли допустити до відібрання церкви. Поліція розігнала людей слізними бомбами. Богато осіб потурбованих. Увязнено 16 осіб за опір владі.

Проф. Оскар Галєцкий, визначний польський історик, проф. варшавського університету, обходив 24 с. м. 25-ліття наукової праці.

Вибухла петарда в т. зв. венецькій камяниці у Львові, Ринок ч. 14, в домівці жидівського спортового т-ва „Ютшенка" і т-ва „Кадімаг". Попарені два жидівські хлопці.

Станиславівська поліція перевела вночи з суботи на неділю ревізію серед місцевих комуністів. При вул. Проїздній викрили тайну комуністичну друкарню, в котрій працювали два Жиди. На місці знайшли богато бібули. Увязнено кілька осіб, підозрілих в приналежности до КПЗУ.

Гумор. — В соймі. — Пане презес, чи мігби я знов рахувати на мандат? Я тихий чоловік: за 5 літ послування не говорив я ніразу. — Презес: Так? Отже коли ви, пане, дурний, то ви зробили мудро, коли ви мудрий, то ви зробили по дурному. Та чи сяк чи так ви очевидно до нічого...

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної і світської інтеліґенції українського народу

ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станиславівський Епископ

Накладом Української Католицької Орґанізації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 1.50 з пересилкою зол. 1.80. — **Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі" Львів, вулиця Ґродзіцких ч. 2., за попереднім надісланням грошей.**

Ювилей анґл. короля й Українці. В Едмонтоні (Канада) в величавих торжествах з приводу ювилею анґл. короля Юрія V брав участь український хор в числі 100 осіб під проводом П. Лазаровича. Українці виконали національні танці і брали участь в дефіляді.

Український парк в Америці. Рокфелер подарував всім національностям в Клівленді, в стейті Огайо (Злуч. Держави Півн. Ам.) окремі городи, м. ін. і Українцям. Підготовні роботи для заложення парку фінансує держава, міська самоуправа дає деревця і квіти. Повстав Комітет Українського Культурного Городу, котрий має занятися уладженням сего українського парку.

Жертва большевицької влади. В Тобольську (Сибір) на засланні скінчив самовбийством відомий український вчений і діяч проф. Голоскевич. Причина самовбийства: страшні моральні терпіння і крайна нужда.

Помер проф. Симон Аскенази, б проф. історії на львівськім університеті. Від 1920 до 1923 р. був міністром при Союзі Народів.

Увязнили Андрія Ґертиха, нашого „приятеля", співробітника ендецького „Варшавського Дзенніка Народового" за діяльність в нелеґальній орґанізації „Обуз Народових Радикалуф" (ОНР). Ми від ряду місяців займаємося в „Н. Зорі" оцінкою шовіністичної праці того руїнника.

Уельський князь скінчив 23 с. м. 41-ний рік життя. День своїх уродин перебув він в своїм маєтку на селі. Туди наспіли тисячі ґратуляційних телеґрам зі всіх частин світа.

Пожежа монастиря. В м. Желат в Канаді згорів вночи монастир СС. Конвентуалок. Монахиня Едмана Кесер і богато прочан погибли в огні.

Реорганізація комсомолу. В Москві відбулося пленарне засідання Цен. Комітету комсомолу, на котрім ухвалено приступити до повної реорганізації комсомолу. Уступив майже цілий Ц. К. Сі зміни викликали в Москві велике враження. Се пояснюють як наслідки справи Енукідзе, котрий мав прихильників серед комсомолу.

Редактор „Нової Зорі" виїхав на ферії. Тому проситься листів призначених для редакції не адресувати на особисту адресу редактора, бо особисті листи редактора пересилається йому, отже з того вийшлаб тільки задержка в одержуванні дописів і інших річей.

Гумор. — Розсіяний. — Господар: Пане професоре! В крамниці під нами горить! Ви мусите зараз забиратися з мешкання! — Професор: Ого, так скоро не йде, мій пане! Я маю тримісячне виповідження!

Гумор. — Безнадійний. — Кажуть, що ти впав при матурі? — Так. Я помішав льоґаритми з Льонґобардами...

Гумор. — Делікатний: Професор Х. помер на клініці. Оператор сказав одному з асистентів, аби делікатно повідомив про се жінку померщого. Асистент надав отже таку депешу до вдови: „Ваш муж легко занедужав. Похорон в неділю"

ВИГРАНІ ДЕРЖАВНОЇ КЛЯСОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ: 100.000 зл. на ч. 27573; — 50.000 зл. на ч. 67790; — 10.000 зл. на чч. 58201, 69288, 78108 144357; — 5.000 зл. на чч: 108600, 116206, 15432, 33659, 110700, 132685, 68365; — 2.000 зл. на чч. 36611, 23086, 89945, 30167, 173303, 36611, 37235, 112253, 118667, 160671, 184121, 99308, 29441; — 1.000 зл. на чч. 3028, 106332, 58136, 39026 62326, 107071, 56302, 101667, 183540, 28025, 121148, 167495; — 500 зл. на чч. 23266, 82278, 175325, 28008, 69007, 64982, 76244, 99026, 155708, 178513, 182136, 38306, 41104, 72216, 122406, 128978, 22574, 87050, 120806, 125551, 160112, 166903, 174875; — 400 зл. на чч. 3240, 5625, 23286, 40902, 50703, 145172, 154611, 164757 176609, 35022, 4800,8 76563, 93747, 94413, 95372, 145928, 149792, 25675, 39829, 41908, 51756, 118459, 120632, 127349, 132919, 150322, 169807, 180288.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр у приватних оборотах 5.25 зл. Золотий доляр 9.18—9.20. Канадійський доляр 5.28; 1 нім. марка 1.75—1.85; 100 франц. фр. 34.90; 100 чеських корон 22.25; 100 ромун. левів 30.00—32.00 зл.; 100 австр. шілінгів 101 зл.; анґл. фунт стерл. 26.20 зл.; 100 швайц. франків 173.50 зл.; ґданський ґульден 1.00 зл.; 100 італ. лірів 42.—44. зл.

Набіл. Маслосоюз платив 26. VI. с. р. за 1 кг. масла прима десер. 2.10, за 1 л. молока 15 сот., за 1 л. сметани 60 сот., за 1 копу яєць 2.60 зл. Тенденція на масло і яйця сильна, на сметану і молоко вдержана. Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 л. 24 гр.

ЗБІЖЕ.

Ціни в зл. льоко:	Підволочиська:	Львів:
Пшениця одноціла	17.00—17.25	18.50—18.75
Пшениця збірна	16.00—16.25	17.50—17.75
Жито одноціле	13.75—14.00	15.75—16.50
Жито збірне	13.75—14.00	15.75—16.00
Ячмінь сівний	14.75—15.00	
Ячмінь на мливо	13.00—13.25	15.00—15.25
Кукурудза	20.50—21.00	
Овес збірний	15.50—15.75	17.75—18.00
Гречка на мливо	16.50—16.75	
Гречані крупи	29.00—31.00	
Ячмінні крупи	25.00—26.00	
Просо	23.00—24.00	
Овес одноцілий	16.75—17.25	18.75—19.25

Інші курси незмінені. Тенденція знижкова.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

ПАКС: Голгофта.
АПОЛЛЬО: Фраскіта.
КАСИНО: Я збіглець.
КОПЕРНИК: Марнотравний син.
МАРУСЕНЬКА: Поворот Франкенштайна.
МІРАЖ: Симфонія життя.
МУЗА: Сповнені мрії.
СТИЛЕВЕ: Чотири джентельмени та ревія.
УТІХА: Чоловік з долини смерти і ревія.

Пансіон „ЗЕЛЕМІН" ГРЕБЕНІВ

У найгарнішому положенні, подальше від гостинця, гамору і куряви. Просторі, сонячні кімнати з бальконами. Річні і сонячні купелі. Знаний зі смачного, здорового харчу. — Ціни помірковані. Відкриття 1. червня р. р. 87-1—6.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра

Porto opłacono ryczałtem.

Рік X. Львів, неділя, 30 червня 1935. Ч. 48 (846)

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Ґродзіцких ч. 2.I. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 9 золотих

Ціна числа 20 с.

Конто П.Щ. Краків 405.867

БОЖЕ ТІЛО В РИМІ

Тиждень присвячений Найсв. Евхаристії зачався в Римі в четвер 20 червня величавою евхаристійною процесією в новій дільниці Монте Сакро. В сій процесії взяли участь священики всіх парохій в Римі, католицькі товариства, відділ кінної міської ґвардії в парадних одностроях, відділи дітей „Балілля" і великі маси вірних. Найсв. Евхаристію ніс Кардинал Вікарій Риму в окруженні численних єпископів і достойників Церкви як також представників управи міста Риму. Міська служба несла відзнаки всіх дільниць Риму. В неділю 23 червня с. р. відбулися місцеві процесії в ріжних дільницях Риму. Одначе найбільша і найчисленніша була процесія в парохії Санта Марія ін вія пропріо. (КАП).

Ватикан і події в Абісинії

Італійсько-абісинський конфлікт відбивається голосним відгомоном також у Ватикані. З одної сторони з огляду на тяжке положення місіонарів, що працюють в Абісинії, котрих в богатьох случаях силою усунули поза її границі, з другої сторони з огляду на ролю, яку ті місіонарі можуть відіграти при злагіднюванні можливих ексцесів проти чужинців. Тому Папа зажадав докладного звіту від Еп. Анджеля Негрі, Апост. Вікарія Горішнього Нілю. (КАП).

Сойм ухвалив виборчу ординацію

Дня 25 червня с. р. зачав радити польський сойм над виборчою ординацією до сойму. На засідання прибули міністри з премієром Славеком, державні підсекретарі і висші урядники. Численно явилися посли опозиції. Після полагодження формальних справ референт пос. Подоский ББ обговорив подрібно засади ординації та мотивував поправки, які приняла конституційна комісія. Він заявив, що проєкт уводить дві нові засади: 1) засаду означеного числа голосів, які мусить дістати кандидат, щоб одержати мандат і 2) вибір кандидата окружною колеґією. До окружних колеґій входитимуть громадяни, що мають довіря суспільности. Найкращий представник населення се територіяльна самоуправа, бо походить з загальних виборів. Окружні колеґії матимуть $^2/_3$ кандидатів з територіяльної самоуправи. ББ стремить до того, щоб здійснити засаду нової конституції: служби для держави і довести до співпраці всіх верств та до співжиття всіх національностей, котрі жиють в польській державі.

Що говорили опозиційні посли: представники ППС, ендек і Українець?

Представник ППС пос. Недзялковский заявив м. ін., що проєкт виборчої ординації ББ суперечний з конституцією і змагає до ліквідації партій в Польщі. Представник вшехполяків Рибарский говорив м. ін., що ніхто з вшехполяків не буде робити заходів, щоб одержати посольський мандат на основі нової виборчої ординації. Дуже остро виступив проти санації посол Жулавский ППС. Представник УПР пос. Д-р Біляк заявив іменем Українського Клюбу, що проєкт не вирішує національної справи в Польщі. Лиш надання широкої територіяльної автономії українським землям може розвязати українську справу в Польщі.

Демонстраційна промова комуніста. — 227 голосів за, 114 проти ординації.

Комуністичний посол Розенберґ зачав говорити про події на Волині; марш. Світальский відібрав йому голос. Колиж Розенберґ говорив дальше, марш. покликав маршалківську сторожу, котра винесла комуністичного посла з салі. На другий день наради йшли дальше. Всі поправки опозиційних послів відкинено голосами ББ. Вкінці відбулося голосування над проєктом виборчої ординації, предложеним клюбом ББ. За проєктом голосувало 227 послів, проти 114.

Зїзд катол. жінок в Еспанії

В Мадриті відбувся зїзд понад 200 делеґаток Католицької Акції з цілої Еспанії під проводом новоіменованого ґенерального асистента КА Епископа Більбао. Зїзд приняв ентузіястично звіт голови Католицької Акції з Овіеда в Астурії, де підчас минулорічної революції була велика протиреліґійна боротьба. Внаслідок невтомної діяльности катол. жінок населення Астурії щораз більше віддалюється від комуністичних і безбожничих впливів. В минулому році утворено комітети Катол. Акції в 934 парохіях. Вписалося понад 114.000 нових членок. Катол. освідомлення зачинає проникати в щораз ширші верстви населення Еспанії. (КАП-Католицька Аґенція Пресова).

Великі спеки в цілім краю

В останних днях у Львові була велика спека, до 40 степенів. Богато осіб поражених сонцем. Люди мліли на вулицях і в поїздах. Один візник, поражений сонцем, пустив віжки і коні самі їхали наосліп. Внаслідок великої спеки робітники при будовах працювали від 3 год. рано до 10, потім переривали працю на кілька годин. Львовяни масово виїзджають на літнища, щоденно від 10 до 12.000 осіб. В Варшаві було 41 ст. На вулицях зімліло около 50 осіб. На Виленщині й Познанщині спеки доходили до 42 степенів.

Папуга погибла за державну зраду...

В Атенах був такий случай: В однім ресторані після здавлення революції Венізельоса хтось крикнув: „Нехай жиє Венізельос! Смерть його політичним противникам!" Приявні стрівожилися, власник ресторану здеревів. Та скоро все вияснилося. Протидержавні оклики підносила папуга. Вона сиділа в клітці в кімнаті, де відбувалися наради заговірників Венізельоса і навчилася від них їх окликів. Коли власник ресторану охолов з першого перестраху, засудив папугу на смерть без суду. Присуд виконано зараз в кухні ресторану.

ДОБРО НАЦІЇ

залежне від сповнювання громадянами всіх національних обовязків. Таким обовязком кожного Українця є обезпечити в дозволевій законом 1/3 частині вартости своїх будинків

в ТОВАРИСТВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА ч. 20.

Правдивий шлях нації

В грудні 1934 р. минуло 350 літ від появи буллі Папи Григорія XIII „Омніпотентіс Деі", котрою він надав канонічне істнування Матері всіх Марійських Дружин, т. зв. Пріма Прімарія в Римі. З того приводу відбулися ювилейні свята заходом Марійських Дружин у всіх краях, де тільки розвивається Марійський рух. І українські марійські організації за ініціятивою Централі Марійських Дружин у Львові гідно відсвяткували згаданий ювилей. Щоб сей памятний ювилей не перейшов безслідно, Головна Управа Марійського Т-ва Молоді скликала ОО. Провідників Марійських Орґанізацій на методичний курс до Львова. Курс відбувся 26 і 27 грудня 1934 р. На зїзді було 64 отців провідників. Реферати виголошені на зїзді ОО. Провідників Марійських Дружин вийшли окремою книжкою накладом Марійського Т-ва Молоді у Львові.*) В книжці є ще: Передне слово від Головної Управи Марійського Т-ва Молоді у Львові. В нім подано м. і. програму зїзду, телеґраму Ап. Нунція до Презеса МТМ з приводу зїзду, телеґраму Владик Ординаріїв Станиславівського й Перемиського, подано склад вибраної на зїзді Президіяльної Ради МТМ для всеї нашої галицької церковної провінції. Також ухвалені резолюції містяться в переднім слові. Книжка окрашена знимкою учасників і присвячена „Прімі Прімарії" в Римі Матері всіх Марійських Дружин.

Рефератів в книжці 9 і 4 промови: ВПреосв. Митрополита Шептицького, промова Преосв. Івана, промова о. крилош. Лаби та промова Презеса Мар. Т-ва Молоді о. Ір. Назарка ЧСВВ.

Книжку сю треба докладніше обговорити. Бо 1) утривалено на папері таку важну подію як зїзд кількадесятьох провідників і вихователів української головно інтеліґентної молоді. І то вихователів в найважнішій, бо в реліґійній, ділянці. А таке утревалювання в нас рідко трафляється. 2) Отці Провідники Марійських орґанізацій дістали в руки підручник, якого брак давно відчували. І то підручник спертий на довголітнім досвіді поодиноких референтів. Се найважніше завдання книжки. Вона повинна стати дороговказом для всіх, що стараються виховувати українську молодь в католицькім дусі. Бо інші виховні системи як нпр. ліберальстична, націоналістична й комуністична показали і доказали свою

*) Методика праці в Марійських Орґанізаціях. Реферати виголошені на зїзді ОО. Провідників Марійських Дружин у Львові 26 і 27 грудня 1934 р. Накладом Марійського Товариства Молоді у Львові — 1935. Ст. 121+3 нпг. Формат 175×248 мм. Ціна 2.50 з пересилкою 3 зл.

шкідливість. Особливо страшні спустошення серед нашої інтеліґентної молоді поробила націоналістична виховна система. Вона причинилася до скасування Пласту, в котрім впрочім панував ляїцистичний дух, але котрий можна було уздоровити. Щоб загоїти ті рани, котрі завдали нашій молоді взагалі згадані вище системи і виховати ту молодь на добрих синів Католицької Церкви і свого народу, до сего найкраще надається Марійська Орґанізація Молоді.

Отже гляньмо на зміст книжки, котра має на ціли дати методику праці тим орґанізаціям. З промови презеса Марійського Т-ва Молоді о. Ір. Назарка ЧСВВ довідуємося, що Централя обединує 236 Марійських орґанізацій. Число членів в тих орґанізаціях доходить до 20 тисяч. Марійське Товариство Молоді урядило в двох останних роках 15 серій стислих реколекцій для молоді. З тих реколекцій замітні передовсім перші стислі реколекції студентів університету. Видавнича діяльність МТМ за 2 послідні роки також доволі значна. Між іншими видано 15.000 примірників ріжних книжочок, 16.000 примірників календарців „Ідеї“ і „Нашого Приятеля“. Крім того МТМ видає щомісяця діточий журнал „Наш Приятель“, „Бібліотечку Нашого Приятеля“ і „Цікаві оповідання“.

Методичних рефератів в книжці 9. Нові завдання Марійських орґанізацій і нові труднощі на шляху до здійснення тих завдань обговорює о. Петро Голинський в рефераті п. з. „Марійські орґанізації молоді серед нових труднощів і перед новими завданнями“. Автор порівнує наші часи з часами, коли в середній Европі ширилася Лютрова реформація. Він каже: Сьогоднішні часи подібні в многому до тодішних. Значні простори землі знайшлися під владою антихриста... Виповіджено формальну війну Богові й Церкві... В рядах противника передує молодь повна запалу, та нажаль запалу в службі зла. Не так то рожево представляються релігійні відносини також у так зв. вільних, буржуазних державах... Як у царстві сатани ведеться пряма і безпосередна війна проти самого Бога, так у т. зв. буржуазному світі така сама війна ведеться посередно. Являється новий дотепер ніде небачений божок, який намагається здобути весь божеський культ виключно і неподільно для себе. Це новітній націоналізм, страшний молох, що тисячі найкращих дітей народу забирає собі на жертву цілопалення. І тут також молодь стоїть у перших рядах на службі. (Стор. 16 і 17).

По думці автора „рятувати нарід значить рятувати його молодь, а молодого може позискати лиш молодий. Отже весь тягар завдання спочиває на свідомих по католицьки, побожних і повних апостольського запалу одиницях споміж католицької молоді. А деж їх шукати, як не в Марійській Дружині?“ (17 ст.).

„Як колись Марійські конґреґації врятували світ перед заливом протестантизму, так тепер ті самі конґреґації мають рятувати його перед заливом невірства і безбожности“. (17 ст.).

„Завдяки їм Церква відзискала всюди, а зокрема в нас свій вплив на інтеліґентну молодь... Вони започаткували велике діло релігійного відродження серед нашої інтеліґенції“. (17 і 18 ст.). „Отже член Марійської Дружини мусить вийти поза закристію, мусить стрічатися з людьми інакше від себе думаючими і вступати з ними у відношення місіонара свого рода“. (18 ст.).

Представивши так завдання Марійських Дружин в теперішний час, автор обговорює в дальшій части статті труднощі в праці Марійської Дружини.

„Найнебезпечнішою зі зовнішних перешкод для розвою Марійської Дружини є ворожнеча з боку світських націоналістичних орґанізацій“. (20 стор.).

Ми вже бачили нераз, що націоналісти радо послуґуються демаґоґією. Та націоналістична демаґоґія дуже принадна, тому небезпечніша від всіх інших демаґоґій. Особливо небезпечне її діяння серед інтеліґенції, зґл. півінтеліґенції. (20 стор.).

Дальше автор зясовує боєву тактику Марійської Дружини у відношенню до ворожих орґанізацій.

„Боєва тактика М. Д. буде офензивою, але тільки супроти одиниць, офензивною в релігійно католицькому розумінні, цебто такою, яка зміряє до здобуття для себе цінніших одиниць, членів ворожої орґанізації шляхом місійної апостольської праці“... „Поборюємо ворожу ідею, а не одиниці“... В ніякому разі Мар. Дружина не повинна встрявати в боротьбу з противником. (21 стор.).

З інших перешкод наводить автор ще упередження старших, лиху лектуру, кіно, брак льокалю й ін. Крім того автор обговорює коротко значіння духовного провідника, від котрого „залежить у великій мірі животність Марійської орґанізації“. (22 ст.).

Марійські орґанізації стараються позискати до апостольської праці серед молоді передовсім найкращі одиниці. Вони придержуються принципу еліти в доборі своїх членів. До вишколу членів М. Орґанізацій служить окрема орґанізаційна установа т. зв. Кандидатура Марійської Дружини. Сю важну справу обговорює о. Д-р Павло Теодорович ЧСВВ в рефераті п. з. „Практичне ведення кандидатури Марійських Дружин“. Дружинна кандидатура триває від 3 до 6 місяців. Вона має таке завдання:

„Дати пізнати кандидата Дружині; дати пізнати кандидатови Дружину; дати йому змогу свобідно і розумно рішитися вступити до Дружини і практично заправитися до дружинного життя“. (27 ст.).

Автор, магістер василіянського новіціяту в Крехові, подає коротко і переглядно, якими прикметами повинен визначатися кандидат на члена Марійської Дружини. Отже передовсім, каже, кандидат повинен посідати добре імя і несплямлену славу та відзначатися ясними і щирими релігійними переконаннями. Крім того Дружина повинна пильно дбати, щоби притягати в свої ряди людей чільних, активних і впливових, що не тільки моглиб своєю співпрацею підтримувати чинно внутрішне життя дружини, але також гідно її репрезентували на зовні, позискували їй довіря та повагу. (29 ст.). В другій частині автор пише про те, як кандидат повинен пізнати дружину, в третій частині подає, як практично обзнакомити кандидата з внутрішним життям Дружини і як до нього заправити кандидата. Найпрактичніший і загально принятий спосіб, на думку автора, се вишкіл нових кандидатів за посередництвом окремого інструктора. Він повинен стати товаришем-приятелем нового кандидата і в відповідних товариських розмовах або й окремих інструкціях обзнакомити його з ціллю і завданнями дружини. Інструктор має чувати й опікуватися кандидатом, щоб той міг свобідно й охотно жити повним дружинним життям. Вкінці інструктор повинен здавати звіт з поведення кандидата дружинній раді і провідникови дружини.

Успішна праця в Марійських Дружинах залежить в великій мірі від того, чи члени управ Мар. Дружин знають свої обовязки і чи точно їх виконують.

Про те, як повинна працювати управа Марійської Дружини, говорив в своїм рефераті на зїзді о. В. Микитюк, ґімн. катихит в Станиславові. Він пояснив відповідні параґрафи статуту Марійських Дружин про обовязки й працю поодиноких членів управи. Через те реферат вийшов трохи за сухий.

О. Д-р І. Цегельський, катехит в Городку, виголосив обширний реферат п. з. „Методика праці в Марійських Кружках молоді народних шкіл“. В рефераті виясняє, що Марійські Кружки орґанізують молодь народних шкіл від 10 до 14 літ. А то тому, що ворожі орґанізації втягають вже й таку молодь в свої ряди. Отже католики не сміють байдуже ґлядіти на те, як молодь затроюється ложними світоглядами. Завдання Марійських Кружків — підготовити еліту для середношкільних і позашкільних Марійських Дружин, бо дітвора вселюдних шкіл не підготована на повновартісних членів Марійських Дружин. Відтак автор переходить коротко устрій Марійських Кружків і докладніше обговорює середники, якими Мар. Кружок повинен удосконалювати своїх членів. До тих середників належать: 1) Часте св. Причастя, 2) участь в Літурґії і посіщення Найсвятіших Тайн, 3) церковні сходини, 4) позацерковні сходини, 5) католицька преса, 6) імпрези, 7) паломництва, 8) адорації, 9) реколекції і 10) прапор. Хвиля посвячення прапора, виступи з ним на процесіях чи на шкільних та кружкових богослуженнях остають незабутні в умах молоді і ділають на її фантазію. (Стор. 55). Вкінці автор радить установити при кружку місійного референта, котрий збираби марки, станіоли і книжки на місійні ціли (напр. книжки на Волинь і на Лемківщину). Щодо коедукації то автор заявляється за окремими кружками для хлопців та для дівчат. Спільні можуть бути лише церковні сходини чи імпрези. При кінці реферату подана відповідна література, яка підносить його вартість.

Черговий реферат о. Осипа Лещука, ґімн. катехита з Рави Руської, п. з. „Методика праці в Мар. Дружинах середношкільної мужеської молоді“, обширний і богатий змістом. В уступі: „Засади, що вяжуться з особою духовного провідника“ автор ставить слідуючі методичні засади: 1) Провідник мусить все памятати, що він священик, 2) провідник не сміє забувати, що він репрезентує церковний уряд. 3) Провідник мусить зберегти авторитет батька супроти Дружини. 4) Провідник повинен памятати, що його завдання виховати членів на досконалих католиків і апостолів. В другій частині реферату автор обширно обговорює „механічні принціпи методики праці“. Їх є три: пляновість, оживлення, життєвість. Ся частина статті особливо цікава. З її змістом повинні познакомитися провідники взагалі всіх наших товариств. Бо автор обговорює такі цікаві річи як напр. значіння пляну праці на цілий рік, значіння точности для орґанізаційного життя, кого вибирати до виділу товариства, як оживити працю виділів, як зробити сходини цікавими, які повинні бути реферати на сходинах і т. д. В нотках до реферату наведена література предмету, котру автор обильно використав. Тому реферат о. О. Лещука треба уважати чи не найсолідніщим.

Дуже цікавий також реферат о. Івана Павлюка, ґімн. катехита в Товмачі, п. з. „Методика праці в Марійських Дружинах середношкільної жіночої молоді“. Автор підкреслює, що мірення хлопців і дівчат одною мірою доводить провідників до ряду промахів, з яких не всі дають ся пізніше направити. В жіночій природі переважає елемент почувань, тому ціль виховання жіночої молоді: вироблення сильної волі та панування над собою, відпорність на зверхні впливи і вироблення внутрішної рівноваги. (Стор. 83). Відтак автор обговорює подрібно плян праці в ґімназійних жіночих дружинах.

Марійські орґанізації зібрали під свої прапори не лише інтеліґентну молодь: ґімназистів (-ок), студентів (-ок), пань, але також тих українських дівчат, що мусять шукати поліпшення своєї долі в службі по містах. ОО. Василіяни працюють над орґанізацією українських служниць вже поверх 30 літ. В Галичині є сім Марійських Дружин служниць: дві у Львові, по одній в Тернополі, Жовкві, Золочеві, Чорткові і Сокалі. Справа орґанізації українських дівчат зарібниць особливо в великих містах стає одною з найважніших в нашім національнім житті. Бо наші селянські дівчата приходять до міст тисячами. Тут загрожують їм ріжні небезпеки як напр. винародовлення, втрата віри і здоровля, моральне зіпсуття й інші. Марійські Дружини дівчат служниць працюють головно в тих трох напрямах. Праця та дуже тяжка, одначе необхідна. Як поступати в праці, щоб осягнути успіх, про се поучує цікавий реферат о. ігумена Й. Лучинського ЧСВВ зі Львова п. з. „Методика праці в Марійських орґанізаціях дівчат-служниць“. Реферат цінний тим, що спирається на довголітнім досвіді о. ігумена, що займається вже довший час орґанізацією українських дівчат у Львові.

Презес Марійського Т-ва Молоді о. Іриней Назарко ЧСВВ виголосив на

зїзді реферат п. з. „Роля духовного провідника в Марійських організаціях молоді". По думці референта Марійська Дружина має бути не тільки орґанізацією але передовсім духовим, метафізично правдивим і живим орґанізмом, якого головою є духовний провідник. (Стор. 96). Він в дружині заступник Христа, другий Христос. (Стор. 97). З сеї величної ролі духовного провідника слідує, що провідник повинен стояти перед молодю як взір надприродного життя. (98 стор.). Вкінці автор подає за А. Банґою прикмети, якими повинен визначатися провідник. Перша прикмета: велика й надприродна любов до молоді, друга: залізна консеквенція. Референт висказав сю засаду досадними словами: „Раз сказане слово, раз видане зарядження мусить бути сповнене, хочби й громи били". (Стор. 103). Вкінці провідник повинен визначатися оптимізмом, щоб не зражуватися труднощами. Референт використав богато поважних праць, котрі наводить в нотках.

„Марійські орґанізації і реколекційний рух" — се заголовок реферату, що його виголосив на зїзді о. Иосиф О с т а ш е в с ь к и й з Підберізець коло Львова. Референт застановляється наперед над питанням, що таке реколекції, дальше обговорює потребу замкнених реколекцій. Се конечний засіб новітного душпастирювання. Автор наводить кілька дуже цікавих прикладів з практичних наслідків замкнених реколекцій. Відтак переглядає коротко реколекційний рух у світі. З реферату о. Осташевського бачимо, що реколекційний рух сильно поширився у всіх краях, навіть в таких як Англія, Югославія, де католики в меншости. Дуже цікава друга частина статті о. Осташевського, в котрій він доторкається питання: як представляється справа замкнених реколекцій у нас Українців. Автор каже:

„Здається ніде в світі нема більше пекучої потреби уряджувати стислі реколекції станові як у нас. Кождий з нас відчуває, що в нашому середовищі жахливий брак людей з засадами, передовсім з релігійно-моральними засадами.

„Католицька преса не находить між нашими католиками ні почитности, ні передплати, ні співпраці.

„В нашому суспільному житті не бачимо великих примірів і жертв.

„Батьки завважують, що середвошкільні діти дуже зарання тратять у школах зразу побожність, а відтак віру.

„Академічна молодь, за дуже маленькими виїмками, легковажить релігію, висміває її в рефератах, поборює, своїм життям заперечує.

„Наша кооперація гине від надужить і несовісности її таки службовиків, та від несолідности українського доставця і українського споживача". (Стор. 117 і 118).

Як вийти з того тяжкого положення? У відповідь наводимо знов слова о. Осташевського:

„Наказом сьогоднішної хвилі є замкнені реколекції організувати, пропагувати і скрізь, де дасться, поширити. Наше ціле життя, недостачі всіх станів нашої суспільности аж просяться, щоб їх перепустити через реколекційні доми. Спеціяльно тепер треба нам відірвати наших сільських інтеліґентних безробітних від їх безнадійних злиднів та на два три дні згромадити в Підгірцях, Зарваниці, Уневі, Гошеві, Зелеміні, Крехові та в інших осередках нашого релігійного життя і там зі світлом католицької віри увільняти в їхнє зболіле серце трохи життєвого оптимізму, надії, охоти до життя, до творчости, до двигання терпінь. Але наш нарід потребує тільки станових реколекцій, бо загальні проминають без довших наслідків. Справа нагла". (Стор. 118 і 119).

На питання: Хто має занятися в нас орґанізацією й поширенням реколекційного руху, відповідає о. Осташевський так: Провід Марійських Дружин. Він повинен оснувати орґанізацію священиків-прихильників і вишколених провідників реколекцій і з ними опрацювати теми реколекцій. Провід М. Д. повинен подавати в пресі звідомлення з реколекцій. Наші життєві обставини, на думку автора, такі страшні, такі ненормальні та невідрадні, що т і л ь к и м а с о в е г е р о й с т в о може висвободити нашу націю з її пекольних тенет. Марійські Дружини мають всі дані на те, щоб виховати Церкві і нації релігійних героїв. Надзвичайні часи ставлять нам надзвичайно високі вимоги. Під релійними прапорами Марійських Дружин наша нація гідно сповнить дане їй післанництво на більшу славу Божої Матері. (Стор. 120 і 121).

* * *

Ми навели тут обширний зміст обговорюваної книжки бо вона варт того. Се скромна але важна книжка. Важна тому, бо дає провідникам наших католицьких орґанізацій молоді практичний підручник в руки. Підручник спертий на солідно використаній літературі і на досвіді. Крім того ся книжка вказує на відрадний факт, що зачинається в нас ширити католицьке виховання молоді. Воно обхоплює покищо переважно середношкільну і студентську молодь обох полів та почасти українських дівчат робітниць по містах. Централя Марійських Орґанізацій обєднує досі 20.000 української молоді. Се невелике число, коли його прирівнати до скількости української молоді в Галичині. Одначе з огляду на те, що Марійські Орґанізації працюють на засаді елітарній, себто приймають в члени найкращих, то се поважна армія. Коли та молодь виховається в дусі активного католицизму, то тоді напевно поліпшить незавидне положення українського народу. Видавці створили тривалу памятку курсу провідників виданням сеї книжки. Се поважна заслуга, бо в нас відбувалися нераз дуже важні зїзди, після яких не лишилося ніякої памятки, хоч на зїздах нераз виголошувано цінні реферати. Так було напр. з першим освітним конґресом в 1928 р. Та памятник бувби ще кращий, і книжка булаб куди цікавіша якби видавці були подали в книжці перебіг д и с к у с і ї. Вона була оживлена і тривала два пополудня до пізного вечера. (Стор. 2 і 3). Кілько тоді висказано цікавих думок, кілько досвіду міститься нераз в промовах дискутантів, кілько поучаючих прикладів з життя! Найкраще булоб, річ ясна, колиб таку методику написав оден автор в систематичній формі, тоді не булоб деяких повторювань. Одначе справа виховання української молоді пекуча і тому ліпше мати зараз добрий підручник ніж чекати на ще „ліпший" Бог знає як довго.

Редакція повинна звертати увагу на мову. Треба стерегтися таких річей як напр. із старшиною (Стор. 46), о скільки (Стор. 48), не можна ігратися (Стор. 83), бо вони разять своєю немилозвучністю. Неприємно вражають часті скорочування прикметника католицький (кат.), незручно уживати закінчення дієслів на „сь" напр. а він зажмурившись говорив. (Стор. 103) або напр. і не нетерпеливитись нераз. (Стор. 84). Крім того варт булоб при кінці книжки подати завважені друкарські похибки: їх чимало лишилося в тексті. напр. стор. 24, 30, 31, 32, 46, 49, 50, 77, 78 і 83. Поважна книжка то не ґазета.

Та се лише дрібниці, які нічим не впливають на в и с о к у вартість згаданої книжки. Побажатиб, щоб вона знайшлася скоро в руках всіх провідників Марійських Орґанізацій, аби вони могли виховувати молоде українське покоління в дусі католицьких і національних ідеалів. Коли се буде виконане, тоді перед нашим народом простягнеться правдивий шлях нації.

Політичний гумор. — Додавання: Коли до абісинського непорозуміння додати Анґлію, то вийде компромітація Союзу Народів. — Віднимання: Коли від горожан одної держави відняти меншости, то остає малощо. — Множення: Коли помножити німецьке новопоганство через большевицьку безбожність, то вийде недалека побіда християнства в тих державах. — Ділення: Коли Японія поділиться Далеким Сходом з СССР, то зачнеться велика бійка. (За „Мухою").

З РЕЛІҐІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

ОО. Василіяни у Львові обходили в неділю 23 червня с. р. празник св. Онуфрія, що припадав с. р. 25 червня. Архиєрейську Службу Божу відправив Преосв. Іван Бучко в сослуженні о. сов. Н. Лончини й о. кан. Хмільовського. Діяконували: о. Горчинський і о. Я. Сеньківський ЧСВВ. Відповідну проповідь виголосив о. Горчинський. Було богато вірних.

Капітула ОО. Василіян пічнеться в Жовкві дня 22-го липня с. р. Зогляду, що дотеперішній протоіґумен о. Решетило зрезиґнував зі свого становища з причини недуги, на його місце вибере Капітула наслідника. Предметом нарад мають бути також інші справи Василіянського Чина, що своєю поважною працею на релігійному полі здобув собі перше місце серед монашого клиру. („Новий Час" ч. 140).

Нове Брацтво у Львові на Личакові. Дня 16 червня с. р. основано при церкві св. Петра й Павла у Львові заходами о. Редемптористa Боського з Голоска Великого й тутешнього пароха о. Євг. Дуткевича „Брацтво Божої Матери Неустаючої Помочі". Статут Брацтва так уложений, що до нього можуть належати парохіяни без ріжниці пола й стану. Тому є надія, що Брацтво поширить між українською суспільністю личаківської дільниці. Досі вписалося около 300 членів. — Побажатиб, щоби нове Брацтво розвивалося як найкраще та причинилося до консолідації Українців личаківської дільниці на католицьких основах.

Торжество Пресвятого Ісусового Серця в Лаврові к. Ст. Самбора відбудеться, як щорічно, в десяту пятницю 5. VII. с. р. Вже в четвер 4. VII. відправиться в 7 год. ввечері литія (всенощне) опісля буде проповідь і виставлення Пресв. Тайн на всю ніч. О 12 год. вночі набоженство до Пресв. Ісусового Серця. В пятницю 5. VII. від 4 год. читані Сл. Божі, утреня, 9½ год. співана архиєрейська Служба Божа, посвята Ісусовому Серцю та обхід з Пресв. Тайнами. На свято прибуде перемиський Владика Ексц. Йосафат. Василіянський монастир у Лаврові запрошує на се торжество всіх ОО. Провідників і членів „Апостольства Молитви" та всіх з цілого Підгіря, що люблять Христа і Пресв. Серце Його. (л).

ОО. Василіяни відбули місію в сім місяці в м. Великі Комяти на Підкарпатській Русі. Місією проводили о. Леґеза та о. Палінкаш. („Вісті з Чернечої Гори", ч. 13). — (л).

Загальнодержавний Католицький Зїзд у Празі почався 27 с. м. В тім Зїзді беруть участь також наші вірні з Підкарпатської України з своїми Владиками, Преосв. Стойкою з Ужгороду й Преосв. Гойдичем з Пряшева. Д-р І. Свобода подбав, що Міністерство Почт ЧСР видало з приводу згаданого зїзду нові почтові марки св. Кирила й Методія. — (л).

В Матесальці в Мадярщині, відбулося велике віче Католицької Акції. Між ін. на тім вічу промовляв також Впр. о. ігумен Микола Дудаш ЧСВВ з Маріяповчі. В своїй промові вказав він на потребу практичного релігійного життя в прилюднім житті. („Вісті з Чернечої Гори", ч. 13). — (л).

КАТОЛИЦЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ, котра не передплачує католицької ґазети або в інший спосіб не підпирає католицької преси, мусить згодом стати мертва для католицького руху.

ПРИКРАШУЙТЕ ЦЕРКВИ УКРАЇНСЬКИМИ КИЛИМАМИ

ЛЬВІВ — Рутовського 1.
СТАНИСЛАВІВ — Сапіжинська 18.
КРАКІВ — Баштова 15.

53-2—2.

Найбільший вибір килимів знайдете в крамницях

М. ХАМУЛИ

ОГЛЯД ПРЕСИ

Перед абісинсько-італійською війною

Що кажуть Абісинці? — Вигляди обох сторін.

Кореспондент „Газети Польської" д-р Богдан Ріхтер помістив в її 155 ч. цікаві враження з м. Джібуті в Африці. Подаємо важніші місця сеї кореспонденції.

...В Джібуті, що жиє з торговлі з Етіопією, бо се кінцева стація одинокої етіопської зелізниці, про ніщо інше не говорять як про війну. Се публична тайна, що кораблі, котрі стоять тут не виладовують зі скринь ані біблії, ані поживи. — Тільки ще не тепер. Бо тепер в горах Етіопії лле так, що виглядає якби малі котики і песики падали з неба. Та около вересня, коли на 8 місяців устійниться гарна погода. Що тут обвивати в бавовну: коли французько-англійське посередництво не матиме бажаного висліду, — осінню в горах Етіопії попливе кров.

Точка погляду італійського правительства в Европі добре знана. Дбають про те зовсім слушно італійські щоденники й телеґрафічні аґенції. Натомісць етіопська аргументація так добре як незнана, бо аґенцій і щоденників Етіопія не має, а її нечисленні і якже непорадні дипльоматичні станиці, поза кепсько редаґованими комунікатами на ніщо більше не вміють здобутися. Тому інформації про етіопське становище треба збирати — дуже перепрошую — але на губу, як се робили кореспонденти за часів короля Цьвочка. Таксамо від Европейців, романських і германських, що мачають тут рученята, як від тубильців, — оскільки з ними можна договоритися. А звичайно можна — по арабськи.

Отже — audiatur et altera pars...

Передовсім вихідна точка: правительство цісаря Гаїле Селяссіе від самого початку уважає себе за невинно нападане. Битву під Уалюалем уважає за грубе нарушення етіопських границь, покликуючись притім не на мапи навіть найсовісніших атлясів німецьких, англійських і французьких, але на мапу, видану картоґрафічним відділом італійського мін-ва кольоній в 1925 р. і на мапу також італійську, долучену до твору Караселлія „Ферро е Фуоко ін Сомалія", виданого під покровом тогож мін-ва в 1931 р. Аргумент сильний. Тимбільше, що Караселлі підчеркує, що границя визначена на його мапі, вимірена на основі „Конвенціоне Італьо-Етіопіка 16 маджджіо 1908".

Одначе покиньмо Уалюаль. Етіопія має крім нього тисячу й одну претенсію до Італії. Виловлюю найбільше зрозумілі для Европейців.

1. Етіопія не має власних кваліфікованих ґеометрів. Отже до вимірення демаркаційної лінії між своїми та італійськими військами попросила швайцарського інжиніра, отже в італьо-абісинськім спорі незаінтересованого. Виключно як фахову силу, помірову. Рішення в кождім разі мало залежати від етіопських членів комісії. Отже Італія запротестувала проти участи „чужинців" предкладаючи — випозичення Етіопам... італійського фахівця...

2. Етіопія заперечує якнайбільше рішучо, щоб якінебудь етіопські відділи колинебудь увійшли на італійську територію і щоб там грабили, палили чи вбивали... Навпаки, впевняє, що неспокій роблять банди, оплачувані та узброювані Італією.

3. Італійці мали здобути в битві під Уалюалем етіопський прапор. Його завезли до Риму та подарували Муссоліниеви. А Дуче мав поручити, щоб його зложили в кольоніяльнім музею. Се вважають Етіопи за охоту дати до зрозуміння, що Етіопія — італійська кольонія.

4. Етіопи думають, що в нинішних крізових часах ніхто не мобілізує 4 дивізії без причини і ніхто не видає міліярдів на перевіз військ люксусовими кораблями 6.500 км, даючи їм на дорогу виряд міліярдової вартости. — А щодо Союзу Народів, котрого Етіопія членом, то дотеперішна дитинна віра в її всемогутність уступає переконанню, що Союз Народів як Янус має два обличча: одно, солодко усміхнене, для великодержав і друге, квасно зморщене, для інших „членів".

Отже така точка погляду Етіопії, може часами наївна, але в богатьох точках гідна уваги. — Коли осіню дійде до війни, то чисельна перевага буде безсумнівно по стороні Етіопії, котра без великого труду може змобілізувати пів міліона войовників, хоробрих, витривалих, привичних до боротьби. Тільки — чи буде в стані тих 500.000 вояків відповідно узброїти, чи скаже значній части боротися списами? Нема ніякого сумніву, що в останнім півріччі Етіопія одержала богато зброї й амуніції так з Европи — говориться зовсім голосно в Джібуті про Бельгію, Францію, Німеччину та ін. — як і з Японії (котра тому урядово перечить). А тому, що Етіопія мимо всіх вільсонівських точок не має доступу до моря, отже вразі війни італійські кружляки зможуть ревідувати кораблі на Червонім Морі. Се на тім морі не представляє великих трудноцїв і не вимагає великих сил. Отже час буде вразі війни працювати за Італією. Та Етіопи будуть боротися на рідній землі і в обороні тої землі, в труднім гірськім терені, підпирані населенням. — Про те, щоб Італія могла в нинішних непевних часах переслати до Етіопії 500.000 людей на віддаль 6.500 км. навіть нема що говорити. Прецінь навіть прохарчування на ту віддаль 4-ох дивізій вже буде коштувати дуже дорого. Отже італійські війська мусітимуть боротися здалека від своєї бази, в кліматі їм ворожім, на терені мало знаним, що нівелює в значній мірі технічну висшість узброєння. Найгрізніша їх зброя буде напевно летунство, котрому Етіопія нічого не має протиставити. — Тільки що нинішна Італія се не Італія з 1896 р. За 40 літ богато навчилася в Африці тай дух не той. Сьогодня експедиційний корпус знатиме, що за ним стоїть і на нього глядить вся Італія. І тому буде змагати до побіди, щоб затерти нарешті пятно програної під Адуою.

„Діло" за большевицькою „гармошкою"

П. з. Кіно „Атлянтік": „Гармонія" — принесло „Діло" таку рекляму большевицької фільми:

Заголовок цей означає не вищу музичну гармонію, а звичайний інструмент, дуже популярний на російському селі. Є це щось наче апотеоза здорової народньої музики втіленої у тому інструменті, що заступає парубкам і дівчатам після важкої праці — бійку та горілку. Фільма дає гарні побутові картини, краєвиди і жанрові сценки, звязані дуже простою інтригою. Совітське виробництво не забуває своєї тези, щоб показувати головно життерадісність навіть тоді, коли маємо перед очима працю селян на полі. Нехай знає буржуазна Европа, де працюють у поті чола з насолодою (!! — Ред. „Н.З.") і де збіжа пнеться вгору, наче очерет! У фільмі дуже добра пара артистів перемішана із звичайними селянами, щоб підібрати характеристичні типи. Саме так уявляємо собі добру українську побутову фільму у мистецькій режисерії. — Цікаво, чи се через недогляд дісталася на шпальти „Діла" така рекляма, чи може в „Ділі" відживає віра, що „маємо за Збручем свою державність". (Гл. „Діло" з 16 січня 1925 р.).

ПАНСІОН Сестер Служебниць в Микуличині

Гарно відновлений, має водотяги, елєктрику, радіо і дуже добру кухню. Положений близько ліса, близько води, близько стації і близько почти. В будинку є прекрасна дійсно артистично виконана каплиця. ЦІНИ ПРИСТУПНІ!

Гумор. — „Тихий" поклонник. — Панна дому: Чому наш сусід цілий день бубнить на фортепяні і ревить: „Чи ти мене любиш?" — Служниця: Таж він тихий поклонник панунці!

Гумор. Учитель на ґодині фізики: Чому тіло вложене в воду тратить на вазі? — Ученик: Бо бруд також щось важить...

Гумор. — Також рецензент. — Коли скінчився концерт? — О 9 год. — Чи він вдоволив вас? — Дуже! Я боявся, що він потриває до 10 год.

Іскри. — Щастя жінки полягає часто на заплаченні рахунків у кравця. — Є богато жіночих прав, але є мало правих жінок. — Жінка рідко коли вибухає, але ще рідше здавлює в собі вибухи.

о. СТЕПАН ВАПРОВИЧ 4)

Про Аргентину

й тамошню українську еміґрацію.

Потому місіонар приніс води вдруге. На те надійшов адміністратор кольонії враз з ґубернатором Місіонеса — з візитою. Сіли на кавалок якоїсь лави — вирозумілі пани. Запросивби їх місіонар на чай, однак має тільки одно горнятко... ще не загосподарився. Отже рішає приняти гостей без чаю. Панове сиділи до год. 6-ої. По їх відході священик береться з апетитом до приладження снідання, чи то пак вечері. Коли вже чай готовий, іде по хліб. Та яке розчарування! З хліба остала тільки тверда скірка, решту виносили мурашки до своєї нори. Місіонар пє голий чай і — йде спати.

Таких образців можнаб навести богато.

* * *

Приїзд 2-ох священиків в р. 1927.

Згадав я на початку, що по смерти бл. п. о. Сенишина прибули два священики зі станиславівської діецезії: о. Степан Турчин і о. Степан Вепрук-Вапрович.

Наших церков-каплиць було тоді в Аргентині всіх 6. З того 4 близько Апостолес на „кампах" (степах), а 2 в лісах: одна 110 км., друга 122 км. від Апостолес, де є більше стале помешкання для священика. Трудні були наші початки. Ми не знали ні околиць, ні доріг, ні еспанської мови, ні відносин коло поодиноких церков-каплиць. До того люди були розбиті з причини упадку укр. кооперативи в Апостолес і смерти священика. Одні хилилися до схизми в Трес Каноnес, маленька частинка до латинського костела. А не мала часть до церкви й не заглядала. Вправді головна часть остала при своїому, однак трудности були великі.

До початкових трудностей для нас нових богато причинилася зміна клімату. — Кров привикла періодично на зиму витворювати тепло на огрівання цілого орґанізму. А тоді саме в Аргентині літо й дуже горяче. Тому з крови викидають великі прищі, що сверблять і печуть сильно. Се спричинює такі прикрости, що вони майже невиносимі. Горяч доходить в тіни часто до 38⁰ Ц і вище, а на сонці буває й поверх 50⁰ Ц.

Розривкою і приємністю ставала з початку їзда парохіяльним автом, котрим ми оба шоферували до 1 тижня по приїзді до Апостолес. Однак треба було нераз замазатися витягаючи авто з болота кіньми або й волами. Се вже не належало до приємности, але було тяжким обовязком. Нераз приїхавши одного дня тодішними дорогами 150 км., я чувся втомленим і вичерпаним з сил. До того дуже причинялася горяч.

Я відчував діймаючо горяч тамошного підсоння (28⁰ полудневої ширини геоґрафічної!), а мій собрат о. Турчин ще більше так, що мусів виїхати в рік назад до Галичини, щоб ратувати своє здоровля від руїни.

Остав тоді я сам, одинокий гр.-кат. священик на цілу Аргентину. Тереном моеї праці було Місіонес, але нерідко треба було працювати для цілої укр. еміґрації, що наплила великою масою по війні. Під теперішню пору треба числити укр. еміґрантів в цілій Аргантині на 130 тисяч, з чого Українців католиків є 90—95 тисяч.

В самому Місіонесі чим рік роботи для священика ставало все більше. Наші молоді люди по вінчанню йдуть у далекі ліси й там осідають. Виринає справа будови все нових каплиць і домів на зібрання товариств. За час $7^1/_2$ років мого побуту там побудовано 3 більші муровані доми і 5 церков-каплиць, з того 2 більші, муровані. Фундаменти одної ми благословили ще спільно з о. Турчином в січні 1928 р. Розуміється, що в усіх таких будовах перед мусить вести священик, а також звичайно мусить бути й будівничим, що провадить всі роботи. — Нераз можна почути в Галичині, що не треба священикові знати ні математики, ні ґеометрії. Мені однак дуже вона ставала в пригоді. Шкода тільки, що я не мав українських підручників. Мусів тому шукати їх в мові еспанській.

В тій навалі праці вірні стають великою помічю. Їх посвята нераз подиву ґідна і пригадує перших христіян.

(Дальше буде).

Як перевести вакації?

Кілька вказівок для молоді.

Вакації вже зачалися. На села розїхалися тисячі нашої молоді. З душних міст повезли на село богато вакаційних плянів, один кращий від другого. Бо хто з молодих не має вакаційних плянів?

Тепер на початку вакацій варт застановитися, як найлучше перевести вакації? Вакації передовсім час відпочинку. По довгих місяцях перебування в не все гіґієнічних клясах і станціях молодечий орґанізм мусить відпочати серед природи. Воздушні, соняшні і водні купелі, легкі спортові гри, руханка, прогульки і т. д. Особливо треба звернути увагу на пливання. В шведських школах вчать обовязково пливати. Щорічно богато в нас випадків втоплення, бо ніхто не вчить молоді ні пливати ні ратувати потопаючих. При спортах треба уникати нездорової рекордоманії, бо вона не дає нічого крім втрати здоровля.

Шкільна молодь повинна памятати, що і без шкільного примусу треба в неділі і свята ходити до церкви. Буває й таке, що люди до церкви, а ті, „що вчаться на панів", йдуть на ріку купатися або грають копаного мяча, відбиванку і т. д. недалеко церкви і викликують тим згіршення.

Після короткого відпочинку треба подумати про уладження прогульки. Се не мусить бути конечно прогулька в Карпати. Молодь повинна побачити власними очима весь свій рідний край, переміряти його своїми ногами. Передовсім треба оглянути наші історичні місцевости, княжі городи: Перемишль, Ярославль, Сянік, Галич, Теребовлю, Звенигород, Бужськ, Пліснесько і богато ін. місцевостей з історичними памятками.

Хто вибирається в гори, добре зробить коли піде на Лемківщину. Наші Лемки дуже радо витають „гостей з України", як вони тепер називають гостей зі Східної Галичини. Лемки радіють невимовно українським словом, українською піснею і всім, що українське. Прогульку треба використати на освідомлення незрячих. Одначе при тім треба поводитися осторожно, щоб не попасти в конфлікт з представниками влади. Також треба звернути увагу на Гуцульщину, котра тепер вкрита сіткою польських і жидівських таборів і тисячами чужинців-літників. Наші вакаційні оселі й табори були досі переважно на Бойківщині. Треба їх поширити на Гуцульщину і на Лемківщину. Розмови прогульковців з населенням мають своє значіння. Мандрівництво се найкраща нагода пізнати і полюбити свій рідний край. На пізнанні його виростає правдивий патріотизм.

Підчас прогульок добре занятися збиранням етноґрафічних, мовних і музейних матеріялів. Таким чином прогулька крім приємности та розширення нашого світогляду дасть також деякі користи і для науки. Щоби прогулька принесла повну користь, треба досвідченого провідника, котрий вмівби зацікавити учасників і викликати інтерес до огляданих околиць.

Підчас вакацій не треба забувати на самоосвіту. Щодня можна знайти хоч годинку на читання відповідних книжок, журналів і часописей. В нашій дійсности се нелегко осягнути, бо в нашої сільської інтеліґенції небогато вартісних бібліотек. Поза одним щоденником або тільки тижневиком мало хто має у нас більше орґанів преси на селі. Також розмірно небогато читалень має більшу бібліотеку й більшу скількість часописів.

Коли хтось хоче купити у місті українські часописи, то не все їх дістане. Бо Українці радше купують чужу пресу як свою. А що чужинці напевно не купують нашої преси, тому власники кіосків спроваджують дуже малу скількість української преси, бо нема для кого. Католики повинні очевидно всюди жадати католицької преси. Інтеліґент, що не читає часописів, легко може попасти в клопітливе положення, коли селянин запитає його: „А що там чувати в світі? Чи буде война?"

Требаж щось путнього відповісти селянинови, бо він чимбудь не вдоволиться і буде „штемп", як кажуть родовиті Львовяни, коли інтеліґент не знатиме, що відповісти.

Крім відпочинку, скріплювання здоровля, прогульок, спортів, самоосвіти, хто має до того дані, повинен під проводом старших занятися культурно-освітною працею на селі. Літом найкраще уладжувати амат. вистави, концерти, академії, спортові пописи і змагання, фестини і т. д. Щодо викладів, то треба наперед порозумітися з діячами освітними та господарськими, бо вони звичайно мають свій цілорічний плян праці. І взагалі до всякої суспільної праці треба приступати після наради з місцевими діячами, щоб не зачинати наново зробленої вже роботи.

Прелеґентів треба осторожно підбирати, щоб опанували матеріял і форму, бо часом сільський „фільософ" одним „цвішенруфом" зібє з пантелику молодого і недосвідченого прелеґента. Коли хтось хоче мати виклад для селян, нехай не перевантажує його чужими словами і не держиться української „засади" — „довго а нудно", бо потому на другий виклад вже ніхто не прийде. Говорити треба коротко і цікаво, не чіпаючи дразливих справ без належного глибшого обдумання. *)

Коли в селі є більше молоді треба розложити працю на всіх, а не, як в нас звичайно діється, що один бігає за всім, а решта лише „критикує"...

Очевидно не можна накидати один плян переведення вакацій для всіх. Кождий повинен робити те, на що йому позволяють родинні й матеріяльні умовини, здоровля, замилування, здібність і охота. Тоді напевно кождий вертатиме до школи з почуттям хосенного переведення вакацій. — (н. к.).

*) Та найважніші отсі дві річи: 1) Молодь ніде й ніколи не призначена на те, аби вчила нарід. Молодець, котрий сам береться вчити старшого чоловіка, належить звичайно до найсмішніших появ, які взагалі можна собі представити. Розуміється, не маємо на думці такого молодця, котрий вчить неграмотного читати й писати. Одначе навіть такий, що се робить, повинен в тій справі порадитися старших людей, як се робити, коли і де, бо інакше ніщо не вийде з його починання. А вже всякі інші „навчання народа" молодим чоловіком без проводу старшого се річи просто шкідливі. І тому молодь свою зустріч з народом повинна наперед обговорити зі старшими досвідченими людьми: тоді та зустріч може принести користь. Се відноситься навіть до тих молодців, котрі приготовляють якінебудь реферати для своїх ровесників або і молодших: без поради зі старшими розумними людьми ніякого пожитку з таких викладів бути не може. — 2) При зустрічі з народом кождий повинен памятати про сучасні обставини і про дуже тяжкі наслідки, яких може зазнати за кілька необережних слів. Отже ні в читальні, ні на дорозі, ні взагалі ніде не вільно і не треба говорити нічого, за що потому не можнаб отверто постояти все і скрізь. Бо нема більш печальної картини, як та, коли молодий чоловік викручується потому перед судом в негідний спосіб, заперечуючи те, що робив і говорив, хоч віродостойні свідки зізнають інакше. З такого поведення виростають опісля не чисті і сильні борці за ідею, тільки претенсіональні крутії. Вони наговоривши необережно ріжних річей між народом і попавши за те під суд, мають опісля ціле життя „переконання" про себе, що вони великі герої, котрих всі повинні шанувати й утримувати. Отже хто хоче зустрічатися з народом і впливати на нього, той передовсім повинен приготовляти собі свої виступи на письмі, давши се до контролі старшим, досвідченим людям. Дальше треба памятати, що кожну висказану прилюдну думку мається обовязок обстояти до кінця перед всяким трибуналом. На всякий випадок на публичні виступи молодий чоловік в теперішних обставинах повинен йти лише тоді, коли має певність, що є з ним і такі люди, які посвідчать по правді, що він говорив і як він говорив. — Ред. „Нової Зорі".

Важніші статті про молодь гл. „Нова Зоря" чч.: 411, 442, 446—6, 450, 559, 462, 473, 482, 498—9, 528, 530, 537, 555, 559, 571, 574—5, 577, 581, 587, 596, 599, 602, 618—625, 630—1, 639, 641, 645, 653—4, 656—9, 663, 674, 685—6, 697, 699, 711, 720—5, 727—9, 731—53, 755, 762—5, 778—82, 784—5, 787—8, 816, 819—20, 828, 833, 839, 841—2, 844.

Т-во Охорони Воєн. Могил

Дня 13 червня с. р. відбулися Загальні Збори Товариства Охорони Воєнних Могил у Львові. Було 21 приявних. Голова Т-ва д-р Павло Кривуцький відкрив Збори і згадав покійного радника Стеблецького, що належав до основників Т-ва. Присутні стоячки вислухали згадки і тим вшанували покійного. Потому Д-р Кривуцький говорив м. ін. так: Наше Т-во переживає свого роду застій. Могили упорядковано. Тепер зачинається спокійна праця. Наше Т-во мало великий розгін в перших роках свого істнування, коли упорядковувано могили. Влада дивилася на ту роботу крізь пальці. Поставлено 4 більші памятники. В послідних роках навязано контакт з філіями. Тепер вже майже всі філії прислали звіти. Головне завдання нашого Т-ва на будуче: вдержати дальше традицію заленосвятних обходів, перевести реєстрацію могил, реєстрацію поляглих. Досі зареєстровано 2.890 поляглих. Товариство задумує видати жалібну книгу поляглих. Робота на янівськім цвинтарі у Львові ще не скінчена. Лишається ще справа Маківки, Лисоні, Семиковець. Треба зміряти до того, щоб молодь не співала небажаних пісень в часі обходів, бо влада буде забороняти обходи, а нам треба зберегти ту традицію за всяку ціну. — Секретар О. Карпінський відчитав протокол попередних загальних зборів, котрий принято. Потому відчитав звіт з діяльности Т-ва за роки: 1933 і 1934. Рада Т-ва відбула за той час 8 засідань. Вислано 146 писем (крім обіжників). Богато справ полагоджено устно. Всіх філій є 33. Вони мають 1355 членів і 10.230 зл. + 116 долярів готівки. В філіях зареєстровано 3.612 могил. Філія в Кракові має 1699 могил, Львів 720, дальше йде Тернопіль, Станиславів і т. д. В 29-ох філіях, котрі прислали звіт, є 13 памятників і 8 таблиць. Нажаль деякі таблиці не мають історичної вартости, бо на них нема імен і назвиськ поляглих. Цвинтар під Лисонею в Посухові відбудований. Могилу в Вівсю, пов. Підгайці упорядкували. (Голос на салі: вже недавно знищили!). Наші люди повинні старатися про дозвіл на сипання могил, а не сипати без дозволу. Кождий староста може дати дозвіл на сипання могили. — Скарбник Т-ва подав, що за 2 роки зібрано 5.127 зл. Датки принесли 867.05 зл. і 156 долярів. Упорядкування янівського цвинтаря у Львові коштувало 15.630.88 зл. В тім 3000 взяв КІР (Кооператива Інженірських Робіт) і 54 зл. видано на упорядкування могил на Клепарові. — Ред. Павлів відчитав Звіт Ревізійної Комісії, що знайшла все в порядку. Він поставив внесення уділити абсолюторію Управі і Надз. Раді. — Дискусія: Делеґатка зі Станиславова: В Станиславові оправлено 240 могил. Щороку відбуваються величаві походи в часі Зелених Свят. — о. Притуляк (Сколе): Скільська філія задумує поставити на Ключі високий 6 м. хрест. Гроші на хрест вже є. Лиш влада домагається затвердження проекту хреста. На Маківці відбувалися обходи щороку в часі Зелених Свят до 1933 р. Властителі Маківки барони Ґредлі згодилися були на символічний чинш 5 зл. річно. Але їх урядовці ставляться неприхильно. На Маківці треба виставити каплицю мавзолей. Філія має поважну готівку. — Делеґат з Угнова мґр. Скрипчук подав, що філія в Угнові істнує від 1929 р. Має тепер кількадесять членів і трохи готівки. — Відтак оден з присутних делеґатів порушив справу могил українських летунів в Краснім к. Золочева. — П. Паламарчук з Городка: Філія є від 1933 р. Має 81 членів. — Після того Збори приняли внесення на уділення абсолюторії і вибрали управу Т-ва: Др. Павло Кривуцький — голова; члени управи: о. А. Каштанюк, Д-р І. Німчук, О. Карпінський, Д-р Лициняк й ін. До Контрольної Комісії збори вибрали: дир. Петра Постолюка, ред. Остапа Павлова і дир. Івана Охримовича.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Сучасне західно-українське письменство

Є. Ю. Пеленський: **Сучасне західно-українське письменство. Огляд за 1930—1935 рр.** Львів, 1935. Літературна Бібліотека. Стор. 64, ф. 11.8×17 ст. Ціна 1 зол. 20 гр.

Наші галицькі історики літератури не вспіли якось досі вийти поза часи Маркіяна Шашкевича і т. п. „причинки до причинків". Сучасна література для них якесь табу, якого не слід торкатися, бо можна — „збештатися"... Отже зі здивуванням і приємністю взяв я до рук конспект професора (знов!...) Є. Ю. Пеленського.

Що се таке той „огляд"? Наперед короткий вступ про „Напрямні" сучасного зах.-українського письменства; дальше огляд того письменства за 1930—1935 рр.: „Лірика" — „Епіка" — „Драма" — „На бічних стежках" (спомини, критика і т. п.), врешті „Список прізвищ" і „Зміст".

Є. Ю. Пеленський — дуже рухливий чоловік і як автор і як видавець і як орґанізатор літературного руху („Дажбог"). Та при всім тім він ще досить молодий чоловік. І тут причина, чому він „відважився" взятися до сучасного письменства і — чому дещо, не вогнів йому кажучи, „збештався". Бракує йому доброї підстави, на якій мігби обосновувати свою оцінку літературних фактів та подати яснішу їх синтезу. Найкраще видно се в спробі такої синтези п.з. „Напрямні" (ст. 3—15). Ті напрямні-синтеза, яку автор подає, дуже неясна. Все-таки спробуємо її переповісти, щоб читач побачив, як Є. Ю. П. уявляє собі підклад і вихідні, з яких виростає сучасне зах.-укр. письменство.

Отже — на гадку автора — тепер і між творцями і між читачами панує туга за с у ч а с н і с т ю. Синтеза її дуже трудна, бо нема історичної перспективи. Основою сучасности — боротьба за нові форми (чи лише за форми? — Ар.). Схід чи Захід — кого наслідувати, бо власної традиції й геніяльних одиниць нема — таке питання стоїть перед зах. українськими письменниками. Треба йти за Заходом, бо він вносить у літературу не лише нове, але і є почасти традицією (князі, Мазепа, 1917—1920 рр.). Через той Захід, сягаючи до джерел европейської культури, можна дійти й до Сходу — Еллади. Велику ролю в теперішних творців грає їх світогляд. Автор не боронить світоглядности в творчости, а всетаки підчеркує її вагу. Дехто ділить сучасних зах. укр. поетів на націоналістів, католиків і комуністів. На згадку автора „комуністи вже зникли з поверхні життя" [1]), а розділ на католиків і націоналістів — штучний, бо „оба світогляди не виключають себе, але навпаки, входять один в одного, хоч очевидно, далеко не без решти"[2]). Як все, так і нині борються в поезії романтизм і клясицизм. Реалізм „у нинішній час у нас є чимось посереднім між неоромантизмом і неоклясицизмом і — може найбільш підходить своєю структурою під психіку сучасної людини" (стор. 8). „Активна постава до життя викликає боротьбу за новий реалізм. Іншими словами є це намагання орґанізувати, на доступнім поетам відтинку, життя". І тут парадокс: ті поети-активісти майже не заторкують нового побуту; галицькі письменники втікають від нього до... історії. Там теж переважно шукають за своїми ідеалами-героями. — Чимало винна тому криза й конфіскати. Відомно — на гадку автора огляду — відбивається теж розрив з Наддніпрянщиною, що наступив з 1929 року. — Через всі ті недостачі зах.-укр. письменство помітно епіґонічне; особливо старше покоління. — Нові форми мистецького середовища се тепер ріжні обєднання поетів. Отже в 1928 р. „ґурт поетів-католиків „Логос", зорґанізований Г. Лужницьким, перестав існувати, скоро після того застановлено видавання їх журналу „Поступу" (стор. 11), пише Пеленський [3]). Дальше „поети-націоналісти" ґрупувалися біля „Літ. Наук. Вістника". В 1928 р. повстала ґрупа „Листопад". По упадку „Л. Н. В." створено осібний місячник „Дажбог" в 1932 р. [4]) „Від 1931 р. виходить літ. журнал католиків-консерватистів „Дзвони", каже Пеленський. „Чільним представником там є о. Костельник, далі Б. Лепкий (що поза тим друкує в б. інших часописах), У. Кравченко, Н. Королева й ін." (стор. 12) [5]). — Шкодить розвиткови зах. укр. письменства також кріза, що не дає просто змоги видавати книжки. — „Вибираючи для цього огляду лише зах.-укр. письменство і лише за останніх п'ять літ, слід підкреслити, що не є це механічне обмеження". Бо в тих 5 роках справді зах.-укр. письменство зовсім відірвалося від відукраїнізованого наддніпрянського й іде осібними дорогами. Крім того в Галичині впало т. зв. радянофільство й „демократичний табор тратить остаточно своє значення". Дальше „до зах.-укр. письменства прилучилися письменники-еміґранти". Ну і врешті „роки кризи і то не лише господарської. Ввійшла вона майже в усі клітини національного життя" (стор. 15).—Такий у скороченні зміст розділу „Напрямні" в книжці Є. Ю. Пеленського.

Я нарочно подав ширший зміст розділу „Напрямні" рецензованої книжки. Як бачимо, тяжко в тих „Напрямних" дошукатися яснішої синтези й місцями вона дуже темнувата. Всетаки цікаві ті місця, де автор реферує події без їх загальнішої оцінки.

Дальші частини книжки хорі на те саме: недостачу засновків до літерат. критики, деяку механічність в поділі матеріялу і — що нове — свого рода субєктивність в оцінці: хто націоналіст, сей гарний, — хто противного табору, той мірнота або епіґон. Отже прим. Юрій Косач чи Святослав Гординський се обовязково наслідувачі, а не творці. Поети і твори з „Дажбога" (за часів редакції Є. Ю. П.) обовязково гарні. Така слаба річ, як „Розбита богиня" У. Самчука, стоїть буцімто „на дуже високому мистецькому рівні", стор. 42. З комуністами воює Є. Ю. П. зовсім „солідно" (31—32 стор. й і.); та, на мою гадку, не слідби відмовляти таланту людям за те тільки, що вони ворожої ідеольоґії...

Також деякі оцінки й осуди Є. Ю. П. не виходять поза механічні засоби, відомі ще з часів Вагилевича. Пише: „Б о р и с Г о м з и н, що колись заповідався добре, останніми часами помітно понизив свій лет" (стор. 21) — і на тім кінець. Се кривда для автора, а просто ніяка відомість для читача: „gratis asseritur, gratis negatur". Або: „Між авторами повістей... заслугує на повне признання..." імярек. Се вже зовсім Вагилевичеве: „Шевченько знакомитий поета, Основяненько знаменитий писар"...

Деякі характеристики чи відомости зовсім хибні або неповні. Отже: не Т. Дурбак (стор. 28) а Р(оман) Дурбак. Бракує зовсім згадки про Буковинців, прим. О. Гаврилюка й і. Годі причислювати до побутових хронік, навіть „в деякій мірі", повість „Син землі" Турянського (ст. 43). Творчість О. Цегельської характеристична не тільки проблємами еротики (стор. 45), але й розглядом діточої психіки („Слідами босих ніжок"). Не О. О. Дучемінська, а Дучимінська (ст. 35). При сензаційній повісти (ст. 46—47) слід було згадати й Ярослава Боженського „Тайну червоного посольства". Дереша остання сатирична книжка називається не „Канарійська яблінка" (стор. 49) а „Карійська гребля". — „Помітно розвивається популярна драма, Гр. Гануляк, І. Я. Луцик і б. ін." (стор. 55). Годі таке писати, бо хоч Гануляк — сучасний письменник, то твори Луцика написані ще перед війною, властиво передруки. — Антона Лотоцького автор знає лиш між діточими письменниками (стор. 56); про його історичні оповідання чомусь не згадав. — Пишучи про критику Є. Ю. П. поминув таку замітну постать як Вячеслава Заїкина (до ст. 57—59). — Є. Ю. П. вичислюючи загально поменших ліриків, ставить у їх ряді католика о. Степана Семчука (стор. 30), не зазначуючи його катол. приналежности і членства в „Логосі"; при тім Семчук — не звичайний собі співака, а дужий талант, хоч неохайний формою. — Автор огляду повинен рішуче вистерігатися на будуче такого способу писання:

„Осібну ґрупу творять католицькі критики, що підходять до літературного твору не лише з критеріями естетичними, а й етичними: о. др. Г. Костельник, др. Гриць Л у ж н и ц ь к и й, Микола М о х, др. Осип Назарук, др. Микола Гнатишак. Останні виявилися передовсім у рецензіях, як і ціла низка інших, як др. Лука Луців, Микола Голубець, Евген Яворовський, др. Марія Деркачева, Ліда Бурачинська, Осип Боднарович. Рідко займаються критикою історики літератури, за виїмком хіба дра Ярослава Гординського і дра Василя Сімовича". (Стор. 58—59).

Пересічний український читач менше обізнаний з літературою на підставі такого писання може прийти до погляду, що також автори від Луки Луціва до Василя Сімовича — щодо одного католики. Тимчасом між ними є дуже ріжнородні типи: від тактовних ліберальів почавши (під тактовними ліберальми розумію таких, котрі Церкви не визнають, але її не лають), на радикальствуючих і більшевизуючих типах скінчивши. А все те замішання виходить через одно одиноке словечко „як", котрим автор огляду невідповідно получив два речення і дві зовсім інакші думки.

Та досить тих недостач і промахів. Подаю їх не так для осуду, як радше для поправи і продовження книжки-огляду на другий раз. Бо, назагал беручи, книжка та таки потрібна й корисна. Перш за все маємо тут досить повний огляд зах.-укр. письменства 1930—1935 рр., отже річ одиноку в нас. Дальше замітне спра-

---

[1]) На мою гадку ні. Доказує се хочби спільне видання комуністичного літер.-крит. альманаху „Поцейбіч" і то саме в 1934 (!) році. — Ар.

[2]) Католицизм очевидно не виключає, радше заключає в собі творчий націоналізм; та під слово „націоналізм" пхається сьогодня всяка біда й через те прим. годі лучити разом націоналізм Донцова з правдивим католицизмом, хоч Донцов і робить нераз барресівські знаки в бік католицизму і навіть має одного католика-шкварка на омасту в „Вістнику"... — Ар.

[3]) Як один з основників „Логосу" мушу спростувати осьтут помилки автора. І так: „Логосу" не заложив Г. Лужницький сам і не був він в початках його мотором. Натомісць пізніше — по приїзді з Праги — був п. Др. Г. Лужницький справді найщирішим рушієм справ „Логосу". Дальше: „Логос" зовсім не перестав існувати і то ще з датою 1928 р. Звідки автор таке знає, справді цікава річ. Се леґенда. І як міг „Логос" перестати існувати в 1928 р., коли орґан „Логосу" — „Поступ" — виходив ще до кінця 1930 року при співробітництві й редакції членів-основників „Логосу". Що „Логос" не творить тепер живої орґанізаційної комірки, се правда. Але й не перестав він існувати, чого доказом хочби вихід в 1933 р. девятого випуску „Логосу" („Дзвонять дзвони" Лімниченка). Можу також зрадити тайну, що члени „Логосу" приготовляють до друку одну повість, збірку поезій, два томи літер. критик і т. п. Отже годі хіба писати, що „Логос" „перестав істнувати". — Араміс.

[4]) Богато членів „Листопаду" перейшло до ґрупи „Дванацять", основаної мабуть у 1934 р. „Дажбог" перейшов з кінцем 1934 р. в руки 105% націоналістів. — Ар.

[5]) Через „розполітикування" й попирання табору т. зв. „Братства класократів-монархістів" місячник „Дзвони" не має змоги згуртувати досі біля себе католицьких белєтристів, хоч його напрям (у белєтристиці!) західний. Взагалі нещастям наших католиків оте „конечне" ангажування в політику і то звичайно скомпромітованну... — Ар.

Нема кращих і дешевших над ПАПЕРЦІ і ТУТКИ **150** штук в коробці **„КАЛИНА”** фабрика в Тернополі — фабричний склад Львів, ул. Бляхарська ч. 11. 12-10—50 тел. 239-84,

ведливе становище автора до католицьких письменників (стор. 11-12, 28-29, 39, 57, 58) і знов різко негативне до комуністів. Годі приняти захоплення автора Донцовом й і. гуранаціоналістами. Все-таки навіть тут Є. Ю. П. вживає нераз правильно-етичних розріжнень (стор. 46 про Черняви „На Сході — ми”). А що такі огляди читають звичайно тільки фаховці, то легко визнаються в помилках і справлять собі ті авторові ну... субєктивізми. Впрочім, в порівнанні прим. зі „справедливістю” й засадою „тотшвайґен” всіх своїх ворогів п. Дра М. Рудницького в „У. З. Енцикльопедії” [6]) субєктивізми Є. Ю. П. ще правдиве золото. Побажатиб тільки авторови, щоб мав змогу найти більше часу доповнити й видати другим виданням свій „огляд”, а то й може просто — перетворив його вже в правильний підручник історії нашого сучасного західно-українського письменства. Бо автор має всі дані на совісного історика літератури. А р а м і с.

[6]) Пор. статтю „Тінь на Енцикльопедії” в „Новій Зорі” ч. 810 з 1935 р.

НОВІ ВИДАННЯ

Служба Божа св. Іоана Златоустого на мѣшаный хор. Чернеча Гора к. Мукачева 1935. 34.4 × 23.8, к. (2) + V + 44. — Сю партитуру видано як рукопис, відбитий на цикльостилі, в 100 примірниках. Найкращі й нетяжкі богослужбові пісні вибрав і ноти списав, як подають „Вісті з Чернечої Гори” (ч. 11 з 16. IV. 1935), фаховий диригент о. Іннокент Тимко ЧСВВ. Повисшу книжку можна дістати в монастирі оо. Василіян на Чернечій Горі, пч. Росвеґово к. Мукачева за 30 кч. Почт. пересилка за гран. 5 кч. — На сім місці згадаємо, що мукачівські Василіяни видали також коляди на цикльостилі й крім згад. „Вістей з Чернечої Гори” (досі появилося 13 чисел) видають ще „Наставлення до монахів” (досі ч. 1—18). Се все під редакцією о. Гліба Кинаха ЧСВВ. — (л).

Релігійний Союз Дідичів

для Оборони Віри і Моральности.

Недавно в палаті р.-кат. Епископа в Луцьку на Волині відбулося орґанізаційне зібрання брацтва „Релігійний Союз Землевласників для Оборони Віри й Моральности”, заснованого Еп. А. Шельонжком. До управи брацтва вибрані: Предсідатель Олександер ґраф Ледуховский; віцепредсідатель Владислав ґраф Бжозовский; заступник віцепредсідателя Б. Подгорский; скарбник Петро ґр. Прушиньский; секретар Дорота ґр. Олександрова Ледуховска; члени управи: Анна ґрафиня Потоцка, Марія ґр. Бжозовска; Януш князь Радивил; Станислав Липиньский, Генрих Заленьский. До Ревіз. Комісії увійшли: Ґуберт князь Любомирский, Карло Довґіялло і Марія де Пурбе.

Як перший акт діяльности брацтва рішено відбути паломництво всіх членів брацтва 8 вересня с. р. до чудотворного образу Богоматери в Казімерці, від століть опікунки Волині. Казімерка то Ченстохова Волині. Всі учасники паломництва мають висповідатися і приступити до св. Причастя. На той день будуть запрошені до Казімерки всі члени католицького і польського землевласницького стану на Волині. В часі того зїзду ухвалять рішення щодо будучих замкнених реколекцій для землевласників.

Думку зїзду землевласників в Казімерці вже два роки тому подав князь Януш Радивил предсідник Дієцезального Інституту Католицької Акції. (КАП).

Нема сумніву, що се гарна ідея. Та для оборони віри й моральности в народі треба ще подбати про те, аби тому народови не діялася кривда, бо без того не поможуть навіть найкращі орґанізації дідичів для оборони віри й моралі.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТИ

В М. ЛОМЖІ польські власти замкнули католицький тижневик: „Жице і Праца” за оборону катол. духовенства.

РАДИКАЛЬНИЙ ПОСОЛ Матчак заявив в соймі в дискусії над проектами виборчої ординації м. ін. таке: Українські селяни і робітники не згодяться на те, щоб їх позбавити політичних прав. Коли сойм ухвалить проект ББ, тоді український трудовий нарід ухилиться від виборів.

В ТЕРНОПОЛІ повітова рада має 32-ох членів. В тім 27 Поляків (численно заступлені польські ксьондзи і дідичі), 3-ох Українців (1 священик і 2 господарі) і 2 Жиди. В повітовім виділі на 6 членів є 1 Українець.

ПРОУРЯДОВИЙ ТАБОР ББ мають перемінити на Союз Суспільної Праці. Таку вістку принесла польська преса.

В ВАРШАВІ відбулася нарада польсько-латвійського пресового порозуміння. На сю нараду прибуло з Латвії кільканацять латвійських журналістів. Рішено м. ін. скликати щороку наради пресових представників в Варшаві і Ризі, орґанізувати журналістичні прогулки, висилати кореспондентів до Польщі і Латвії.

ПОЛЬСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ „Буржа” і „Віхер” відплили з Ґдині до Кілю в Німеччині на запрошення німецької маринарки. Се перша офіціяльна гостина польських кораблів в німецькій воєнній пристані.

НА ЗАКАРПАТТІ в Ужгороді зачав виходити новий часопис „Нашъ Путь”. Се орґан т. зв. „Русской Національно-Автономной Партіи”, котрої провідник Д-р С. А. Фенцик. „Нашъ Путь” виходить 3 рази тижнево.

В ПРАЗІ поліція заборонила виставу „спаленої книжки”, себто книжок, котрі спалено в Німеччині як шкідливі. Поліція мотивувала заборону тим, що вона моглаб нарушити публичний спокій і добре відношення до сусідної держави — то є до Німеччини.

НІМЕЦЬКИЙ АМБАСАДОР фон Ріббентроп заявив представникови аґенції Аваса: Англійсько-німецький морський договір се перший крок до обмеження зброєнь. Німеччина бажає миру спертого на приязні. Се можна осягнути етапами і двосторонними договорами. Німеччина не бажає розєднувати Францію з Англією.

МОРСЬКА УМОВА між Німеччиною й Англією має такі технічні точки: 1) Тонаж німецьких панцирників має бути обмежений до максімум 28.000 тон, кружляків до 8.000 тон. 2) Підводні лодки мають мати від 600 до 800 тон. 3) Персонал німецької воєнної маринарки має виносити 35.000 людей. 4) Програма розбудови німецької воєнної фльоти розложена на 7 літ. 5) Німеччина готова зобовязатися, що підводних лодок не буде уживати проти торговельних кораблів.

В М. КЕНІҐСБЕРҐУ (Східна Прусія) відбувся 51-ий Конґрес національної панґерманської Ліґи. Наради йшли під знаком Клайпеди. На конґресових афішах було написано м. і.: „Німці стомільйоновий нарід. Німеччина то кожда земля, де мешкають Німці, де говорять і думають по німецьки. Меран і Клайпеда — німецькі міста. Раса, кров і мова рішають про національну приналежність”.

ЗЇЗД НІМЕЦЬКОЇ КАВАЛЄРІЇ відбувся в Гамбурґу. На зїзд прибули численні відділи кавалєрії. Прибув також канцлєр Ґітлєр, полевий маршал Макензен і богато висших офіцирів.

ВЕЛИКІ МАНЕВРИ французької воєнної фльоти зачалися на водах Атлянтійського Океану під проводом мін. маринарки Піетрі.

В РИМІ відбулися розмови між анґлійським міністром Іденом і диктатором Італії Мусолінієм. Мін. Іден старався м. і. наклонити Мусолінія до мирного полагодження італійсько-абісинського конфлікту. Мусоліні мав заявити, що бачить тепер лише два виходи: Або Абісинія признає італійський протекторат або Італія приступить до підбою Абісинії. Коли Іден побачив, що Італія не погоджується на частинне полагодження конфлікту з Абісинією, виїхав з Риму.

В ІТАЛІЇ проголошено мобілізацію підофіцирів і жовнірів летунства як також телеґрафістів, уроджених в 1900 р.

ІТАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО рішило збільшити кадри воздушної фльоти на 500 одиниць.

НОВІ ТРАНСПОРТИ ВІЙСЬК відплили з Італії до східної Африки. Корабель „Ґандже” повіз 29 офіцирів, 50 підофіцирів, 1800 жовнірів і воєнні знаряди. Корабель „Конфіденца” повіз воєнний матеріял і коні.

ІТАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО веде набір робітників в Китаю. Преса пише, що вони мають працювати при будові доріг в італ. кольоніях у східній Африці.

АБІСИНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО вислало ноту до Союзу Народів, в котрій протестує проти італійських зброєнь в східній Африці і предкладає покликати невтральну комісію для провірки стану річей на місци.

НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО В ЮГОСЛАВІЇ утворив Стоядінович. Хорватські автономісти не увійшли до новоутвореного правительства.

В ЗАГРЕБІ, столиці Хорватії, відбулася велика маніфестація хорватських націоналістів на честь провідника Хорватів Д-ра Мачека. Він подякував маніфестантам з вікна свого помешкання і закінчив промову словами: „Хай живе вільна Хорватія”.

БОЛҐАРСЬКА ПОЛІЦІЯ увязнила в м. Пловдиві 40 осіб за участь в комуністичнім заговорі. В арештованих знайшли склад комуністичних летючок.

ҐРЕЦЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ Кондиліс заявив представникам ґрецьких ґазет, що він особисто бажає собі, аби плебісцит випав користно для монархії. Республиканський устрій, говорив ґенерал Кондиліс, не може запевнити Греції нормального політичного життя. Оскільки монархія потрафить се зробити, то спасе Грецію.

ҐРЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО рішило закупити для ґрецької армії 45 нових літаків.

ІРЛЯНДСЬКИЙ ВОЖД „синіх сорочок” ґен. Дофі утворив нову національну республиканську партію на християнських і корпоративних основах. Ціль нової партії: боротьба з марксизмом і капіталізмом.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР в Лондоні Матсудеїра запевнив анґлійського міністра закордонних справ Гора, що Японія не задумує в якийнебудь спосіб нарушувати права й інтереси Анґлії в північнім Китаю.

МІЖ КИТАЄМ І ЯПОНІЄЮ йдуть переговори в справі заключення „вічної приязни”. Японія поставила Китаєви 5 вимог: 1) Негайно перервати протияпонську аґітацію в цілім Китаю, 2) усунути чинники, що перешкоджують китайсько-японській торговлі, 3) наладнати скоро комунікацію між Китаєм й Японією, 4) перестати підпирати кореанських самостійників. 5) Китай повинен уреґулювати свої воєнні довги в Японії.

ЗМІНА ПОЛІТИКИ В МЕХІКУ? В новім мехіканськім правительстві нема радикалів, членів б. кабінету. Ґен. Каллєс заявив, що не буде брати участи в політиці. Се вказувалоб на деяке успокоєння в політ. житті Мехіка. (КАП).

НОВИНКИ

Свято Пресв. Евхаристії у Львові. 30 червня с. р. о год. 8.30 відправиться Архиєрейська Служба Божа в храмі Преображення св. Спаса. О год. 10 вирушить торжественний похід на Ринок до чотирох престолів. Львівські Українці повинні взяти якнайчисленнішу участь в тім святі.

Українська Порадня для вибору звання при Рідній Школі у Львові, вул. Словацького 14, відчинена для сторін до 5 липня с. р. Від 16 серпня с. р. порадня буде уділяти інформацій та переводити досліди в годинах від 10—13 кожного будня і крім того кожного вівторка і пятниці в пополудневих годинах від 3—5. На писемні інформації треба долучити значок за 50 сот.

В катол. конгресі у Празі бере участь около 3.000 Українців з обох гр.-катол. епархій в Чехословаччині, в тім около 160 священиків.

Ювилейне королівське відзначення з приводу 25-ліття панування англ. короля Юрія V одержали крім Сестри Служебниці Ґертруди Лесюк отсі Українці в Канаді: Еп. Василь Ладика ЧСВВ, домініяльний посол М. Лучкович і посли до провінціональних парляментів: Миськів, Горецький, др. Драґан, Бачинський і Григорчук.

На „Рідну Школу" зложили Українці в цвітні с. р. в Галичині 3.552.17 зл., з поза Галичини всего 130.70 зл. Вся допомога разом за цвітень с. р. 3.682.87 зл. Недостає на видатки з цвітня с. р. 16.317 зл. („Рідна Школа" ч. 11). Поки з Америки приходила більша допомога, не було аж таких недоборів.

Буря з перунами навістила Дрогобиччину. В Літині перун вбив актора українського мандрівного театру Вол. Тригаду і тяжко поразив М. Сірняка. В с. Орів перун вбив селянина М. Варґаса.

Град знищив засіви в Сихові, пов. Стрий і в Задвірю, пов. Перемишляни.

Втопилася в Сереті в Слобідці коло Тернополя 9 літна Марія Домарадська. Батько витягнув її з води, але вже неживу.

Дві особи затонули в ріці Луг в пов. Ярослав.

В Коломиї має повстати середня технічна школа для столярів.

Польського священика о. Антона Коханьского з Тикоціна засудили на 6 місяців вязниці за те, що він виступав проти ношення шкільною молодю жалібних опасок по смерти марш. Пілсудского.

В Кельцах поліція перевела ревізію в друкарні „Єдність" та опечатала її. Ся католицька кооперативна друкарня виконувала м. ін. друки для місцевої р. кат. епископської консисторії.

Практики для молоді на залізницях. Преса доносить: В зелізничих кругах у Варшаві обговорюють проект допущення більшої скількости молоді до практики на державних зелізницях. Проектодавці обчисляють, що практика 5.000 молодих людей коштувалаб малощо більше як 5 міліонів зл. За таку суму в буджеті зелізниць не трудно. Такі практики запобіглиб зменшенню резерв кваліфікованого персоналу на зелізницях.

Гумор. — Ти впав при матурі і тішишся з того? — Розуміється, буду рік пізніше безробітним.

Большевики увязнили двох катол. священиків: о. Єроніма Карпентія з Сибіру та о. Адольфа Кривіцького.

Процес за вбийство мін. Перацкого зачнеться в половині серпня с. р. в Варшаві. На лаві обвинувачених засядуть тільки спільники, бо вбийник втік закордон. На розправу покличуть богато свідків з Галичини.

Балаґан з вулицями. На терені Великого Львова є дві вулиці ім. Падеревского і три вулиці ім. Казимира Великого. Мешканці тих вулиць дістають почту з опізненням, бо вона мандрує довго, заки трафить до адресата.

Нагальні бурі перейшли над Англією. Перуни вбили три особи. Богато рік виступило з берегів. В одній місцевости повінь заскочила дітей в школі. 40 дітей пливало кілька годин на лавках доки їх не виратовано.

Гарного льва подарував абісинський цісар президентови Польщі. Можна його оглядати в зоольоґічнім огороді в Варшаві.

Цісар Абісинії зложив весь свій особистий маєток, 300 міліонів фр. франків, в парижських банках.

Абісинія зброїться. В останнім часі перевезли з Джібуті до Абісинії 23.000 крісів, 700 скорострілів і 5 міліонів набоїв. („Матен").

Змию як подарунок на імянини одержала одна урядничка в Познані. Коли розпакувала пачку і побачила змию, зімліла. Надавець незнаний.

Великі спеки панують в цілій Европі.

Крилаті мошечки впали великою масою коло Могунції в Німеччині. Вони загамували комунікацію на дорогах. Самоходи тільки з трудом могли їхати. Шофери мусіли все очищувати шиби, заліплені масами мошечок. Також роверисти не могли їхати.

Дворічну львицю має у Варшаві большевицький піддaний Семйон Тилькін. Тому 18 місяців позичив він мале львятко в зоольоґічнім огороді. Тепер львиця вже велика і загрожує сусідам. Львиця виходить часом на сходову клітку камяниці, в котрій є школа. Стрівожені мешканці камяниці домагаються усунення львиці. Одначе „товаріш" Тилькін нічого собі з того не робить і хоче їхати з львицею над море до Ґдині.

Просимо памятати, що літні місяці найтяжші для кождої ґазети. Тому не забувайте підперти її якраз в тім часі морально й матеріяльно.

Гумор. — Тонкі стіни. — Як подобається вам нове мешкання? — Зовсім добре, тільки наші сусіди чують все, що ми говоримо! — Треба дати грубші тапети. — Ні, се не буде добре, бо ми не будемо чути, що говорять сусіди!

НОВА БРОШУРА!

Важне для матуристів!

ВИБІР ЗВАННЯ

Написав д-р ОСИП НАЗАРУК

Порадник для молоді, що виходить у світ шукати хліба й долі.

Набути можна в Адміністрації „Нової Зорі", Львів, ул. Ґродзіцких 2, І пов. і в книгарнях. — **Ціна 40 сот.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ЩЕ Є КІЛЬКА вільних місць в Бурсі ОО. Студитів (Львів, ул. Павлинів горішна 3), де можна за місячною оплатою зол. 55 примістити хлопців **від 8—16 літ на вихования, удержання і довільну науку. Зголошення негайно.** 86—2—2

Пансіон „ЗЕЛЕМІН" ГРЕБЕНІВ

У найгарнішому положенні, подальше від гостинця, гамору і куряви. Просторі, соняшні кімнати з бальконами. Річні і соняшні купелі. Знаний зі смачного, здорового харчу. — Ціни помірковані. Відкриття 1. червня ц. р. 87-1—6.

РІК ОСНУВАННЯ **1878.**

На літний сезон КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

поручає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? **Вибір великий!**

ФАБРИКА ХЕМІЧНИХ ВИРОБІВ

О. ЛЕВИЦЬКА і С-ка

Львів, ул. Кордецького 51.

Тел. 60-04. ПКО. 503.881.

поручає власні вироби найкращої якости:

Пасту до взуття „Елеґант" терпент.
Пасту до взуття „Елеґант" воскову
Пасту до підлоги „Французька маса"
Віск комбінований до підлоги
Васеліну до шкіри

Синку до білля

помадкову і коронову

Шварц до чобіт
Віск шевський
Смолу шевську

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (кромі дрібних) в застереженому місци дочислюється 20% Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належитости готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення"	30 сот.
В тексті і в новинках	50 „
На першій сторінці	60 „

Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180·— зол., 1/4 стор. 90·— зол., 1/8 стор. 45·— зол., 1/16 стор. 25·— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280·— зол., 1/4 стор. 140·— зол., 1/8 стор. 70·— зол., 1/16 стор 35·— зол.

При кількаразовім анонсуванні даємо значну знижку

Видав й редагує Комітет У. К. О. — З друкарні „Графія" Львів, Тиха 5 Тел. 2-83. — Відповідальний редактор Панталеймон Хитра